Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

វិសុទ្ធិមគ្គោ

(បឋមោ ភាគោ)

និទានាទិកថា

១.

សីលេបតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ;

អាតាបី និបកោ ភិក្ខុ, សោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ. (សំ. និ. ១.២៣);

ឥតិ ហិទំ វុត្តំ, កស្មា បនេតំ វុត្តំ, ភគវន្តំ កិរ សាវត្ថិយំ វិហរន្តំ រត្តិភាគេ អញ្ញតរោ ទេវបុត្តោ ឧបសង្កមិត្វា អត្តនោ សំសយសមុគ្ឃាដត្ថំ –

អន្តោជដា ពហិជដា, ជដាយ ជដិតា បជា;

តំ តំ គោតម បុច្ឆាមិ, កោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ. (សំ. និ. ១.២៣) –

ឥមំ បញ្ហំ បុច្ឆិ. តស្សាយំ សង្ខេបត្ថោ – ជដាតិ តណ្ហាយ ជាលិនិយា ឯតំ អធិវចនំ. សា ហិ រូបាទីសុ អារម្មណេសុ ហេដ្ឋុបរិយវសេន បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជនតោ សំសិព្ពនដ្ឋេន វេឡុគុម្ពាទីនំ សាខាជាលសង្ខាតា ជដា វិយាតិ ជដា, សា បនេសា សកបរិក្ខារបរបរិក្ខារេសុ សកអត្តភាវបរអត្តភាវេសុ អជ្ឈត្តិកាយតនពាហិរាយតនេសុ ច ឧប្បជ្ជនតោ អន្តោជដា ពហិជដាតិ វុច្ចតិ. តាយ ឯវំ ឧប្បជ្ជមានាយ ជដាយ ជដិតា បជា. យថា នាម វេឡុគុម្ពជដាទីហិ វេឡុអាទយោ, ឯវំ តាយ តណ្ហាជដាយ សព្ពាបិ អយំ សត្តនិកាយសង្ខាតា បជា ជដិតា វិនទ្ធា, សំសិព្ពិតាតិ អត្ថោ. យស្មា ច ឯវំ ជដិតា. តំ តំ គោតម បុច្ឆាមីតិ តស្មា តំ បុច្ឆាមិ. គោតមាតិ ភគវន្តំ គោត្តេន អាលបតិ. កោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ ឥមំ ឯវំ តេធាតុកំ ជដេត្វា ឋិតំ ជដំ កោ វិជដេយ្យ, វិជដេតុំ កោ សមត្ថោតិ បុច្ឆតិ.

ឯវំ បុដ្ឋោ បនស្ស សព្វធម្មេសុ អប្បដិហតញាណចារោ ទេវទេវោ សក្កានំ អតិសក្កោ ព្រហ្មានំ អតិព្រហ្មា ចតុវេសារជ្ជវិសារទោ ទសពលធរោ អនាវរណញាណោ សមន្តចក្ខុ ភគវា តមត្ថំ វិស្សជ្ជេន្តោ –

សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ;

អាតាបី និបកោ ភិក្ខុ, សោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ។ –

ឥមំ គាថមាហ។

១។

ឥមិស្សា ទានិ គាថាយ, កថិតាយ មហេសិនា;

វណ្ណយន្តោ យថាភូតំ, អត្ថំ សីលាទិភេទនំ។

សុទុល្លភំ លភិត្វាន, បព្វជ្ជំ ជិនសាសនេ;

សីលាទិសង្គហំ ខេមំ, ឧជុំ មគ្គំ វិសុទ្ធិយា។

យថាភូតំ អជានន្តា, សុទ្ធិកាមាបិ យេ ឥធ;

វិសុទ្ធិំ នាធិគច្ឆន្តិ, វាយមន្តាបិ យោគិនោ។

តេសំ បាមោជ្ជករណំ, សុវិសុទ្ធវិនិច្ឆយំ;

មហាវិហារវាសីនំ, ទេសនានយនិស្សិតំ។

វិសុទ្ធិមគ្គំ ភាសិស្សំ, តំ មេ សក្កច្ច ភាសតោ;

វិសុទ្ធិកាមា សក្កច្ចំ, និសាមយន្តុ សាធវោតិ.

២. តត្ថ វិសុទ្ធីតិ សព្ពមលវិរហិតំ អច្ចន្តបរិសុទ្ធំ និព្ពានំ វេទិតព្ពំ. តស្សា វិសុទ្ធិយា មគ្គោតិ វិសុទ្ធិមគ្គោ. មគ្គោតិ អធិគមុបាយោ វុច្ចតិ. តំ វិសុទ្ធិមគ្គំ ភាសិស្សាមីតិ អត្ថោ.

សោ បនាយំ វិសុទ្ធិមគ្គោ កត្ថចិ វិបស្សនាមត្តវសេនេវ ទេសិតោ. យថាហ –

“សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ. (ធ. ប. ២៧៧);

កត្ថចិ ឈានបញ្ញាវសេន. យថាហ –

“យម្ហិ ឈានញ្ច បញ្ញា ច, ស វេ និព្ពានសន្តិកេ”តិ. (ធ. ប. ៣៧២);

កត្ថចិ កម្មាទិវសេន. យថាហ –

“កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច, សីលំ ជីវិតមុត្តមំ;

ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ, ន គោត្តេន ធនេន វា”តិ. (ម. និ. ៣.៣៨៧; សំ. និ. ១.៤៨);

កត្ថចិ សីលាទិវសេន. យថាហ –

“សព្ពទា សីលសម្បន្នោ, បញ្ញវា សុសមាហិតោ;

អារទ្ធវីរិយោ បហិតត្តោ, ឱឃំ តរតិ ទុត្តរ”ន្តិ. (សំ. និ. ១.៩៦);

កត្ថចិ សតិបដ្ឋានាទិវសេន. យថាហ –

"ឯកាយនោ អយំ, ភិក្ខវេ, មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា...បេ... និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ, យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា"តិ (ទី. និ. ២.៣៧៣).

សម្មប្បធានាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. ឥមស្មឹ បន បញ្ហាព្យាករណេ សីលាទិវសេន ទេសិតោ.

៣. តត្រាយំ សង្ខេបវណ្ណនា – សីលេ បតិដ្ឋាយាតិ សីលេ ឋត្វា, សីលំ បរិបូរយមានោយេវ ចេត្ថ សីលេ ឋិតោតិ វុច្ចតិ. តស្មា សីលបរិបូរណេន សីលេ បតិដ្ឋហិត្វាតិ អយមេត្ថ អត្ថោ. នរោតិ សត្តោ. សបញ្ញោតិ កម្មជតិហេតុកបដិសន្ធិបញ្ញាយ បញ្ញវា. ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយន្តិ សមាធិញ្ចេវ វិបស្សនញ្ច ភាវយមានោ, ចិត្តសីសេន ហេត្ថ សមាធិ និទ្ទិដ្ឋោ. បញ្ញានាមេន ច វិបស្សនាតិ. អាតាបីតិ វីរិយវា. វីរិយញ្ហិ កិលេសានំ អាតាបនបរិតាបនដ្ឋេន អាតាបោតិ វុច្ចតិ. តទស្ស អត្ថីតិ អាតាបី. និបកោតិ នេបក្កំ វុច្ចតិ បញ្ញា, តាយ សមន្នាគតោតិ អត្ថោ. ឥមិនា បទេន បារិហារិកបញ្ញំ ទស្សេតិ. ឥមស្មិញ្ហិ បញ្ហាព្យាករណេ តិក្ខត្តុំ បញ្ញា អាគតា. តត្ថ បឋមា ជាតិបញ្ញា, ទុតិយា វិបស្សនាបញ្ញា, តតិយា សព្ពកិច្ចបរិណាយិកា បារិហារិកបញ្ញា. សំសារេ ភយំ ឥក្ខតីតិ ភិក្ខុ. សោ ឥមំ វិជដយេ ជដន្តិ សោ ឥមិនា ច សីលេន ឥមិនា ច ចិត្តសីសេន និទ្ទិដ្ឋសមាធិនា ឥមិនា ច តិវិធាយ បញ្ញាយ ឥមិនា ច អាតាបេន សមន្នាគតោ ភិក្ខុ សេយ្យថាបិ នាម បុរិសោ បថវិយំ បតិដ្ឋាយ សុនិសិតំ សត្ថំ បគ្គហេត្វា មហន្តំ វេឡុគុម្ពំ វិជដេយ្យ, ឯវមេវ សីលបថវិយំ បតិដ្ឋាយ សមាធិសិលាយំ សុនិសិតំ វិបស្សនាបញ្ញាសត្ថំ វីរិយពលបគ្គហិតេន បារិហារិកបញ្ញាហត្ថេន បគ្គហេត្វា សព្ពម្បិ តំ អត្តនោ សន្តានេ បតិតំ តណ្ហាជដំ វិជដេយ្យ សញ្ឆិន្ទេយ្យ សម្បទាលេយ្យ. មគ្គក្ខណេ បនេស តំ ជដំ វិជដេតិ នាម, ផលក្ខណេ វិជដិតជដោ សទេវកស្ស លោកស្ស អគ្គទក្ខិណេយ្យោ ហោតិ. តេនាហ ភគវា –

"សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ;

អាតាបី និបកោ ភិក្ខុ, សោ ឥមំ វិជដយេ ជដ"ន្តិ. (សំ. និ. ១.២៣);

៤. តត្រាយំ យាយ បញ្ញាយ សបញ្ញោតិ វុត្តោ, តត្រាស្ស ករណីយំ នត្ថិ. បុរិមកម្មានុភាវេនេវ ហិស្ស សា សិទ្ធា. អាតាបី និបកោតិ ឯត្ថ វុត្តវីរិយវសេន បន តេន សាតច្ចការិនា បញ្ញាវសេន ច សម្បជានការិនា ហុត្វា សីលេ បតិដ្ឋាយ ចិត្តបញ្ញាវសេន វុត្តា សមថវិបស្សនា ភាវេតព្វាតិ ឥមមត្រ ភគវា សីលសមាធិបញ្ញាមុខេន វិសុទ្ធិមគ្គំ ទស្សេតិ.

ឯត្តាវតា ហិ តិស្សោ សិក្ខា, តិវិធកល្យាណំ សាសនំ, តេវិជ្ជតាទីនំ ឧបនិស្សយោ, អន្តទ្វយវជ្ជនមជ្ឈិមបដិបត្តិសេវនានិ, អបាយាទិសមតិក្កមុបាយោ, តីហាការេហិ កិលេសប្បហានំ, វីតិក្កមាទីនំ បដិបក្ខោ, សំកិលេសត្តយវិសោធនំ, សោតាបន្នាទិភាវស្ស ច ការណំ បកាសិតំ ហោតិ.

កថំ? ឯត្ថ ហិ សីលេន អធិសីលសិក្ខា បកាសិតា ហោតិ, សមាធិនា អធិចិត្តសិក្ខា, បញ្ញាយ អធិបញ្ញាសិក្ខា។

សីលេន ច សាសនស្ស អាទិកល្យាណតា បកាសិតា ហោតិ។ “កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ, សីលញ្ច សុវិសុទ្ធ”ន្តិ (សំ។ និ។ ៥។៣៦៩) ហិ វចនតោ, “សព្ពបាបស្ស អករណ”ន្តិ (ទី។ និ។ ២។៩០) អាទិវចនតោ ច សីលំ សាសនស្ស អាទិ, តញ្ច កល្យាណំ, អវិប្បដិសារាទិគុណាវហត្តា។ សមាធិនា មជ្ឈេកល្យាណតា បកាសិតា ហោតិ។ “កុសលស្ស ឧបសម្បទា”តិ (ទី។ និ។ ២។៩០) អាទិវចនតោ ហិ សមាធិ សាសនស្ស មជ្ឈេ, សោ ច កល្យាណោ, ឥទ្ធិវិធាទិគុណាវហត្តា។ បញ្ញាយ សាសនស្ស បរិយោសានកល្យាណតា បកាសិតា ហោតិ។ “សចិត្តបរិយោទបនំ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសន”ន្តិ (ទី។ និ។ ២។៩០) ហិ វចនតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច បញ្ញា សាសនស្ស បរិយោសានំ, សា ច កល្យាណា, ឥដ្ឋានិដ្ឋេសុ តាទិភាវាវហនតោ។

“សេលោ យថា ឯកឃនោ, វាតេន ន សមីរតិ;

ឯវំ និន្ទាបសំសាសុ, ន សមិញ្ជន្តិ បណ្ឌិតា”តិ។ (ធ។ ប។ ៨១); –

ហិ វុត្តំ។

តថា សីលេន តេវិជ្ជតាយ ឧបនិស្សយោ បកាសិតោ ហោតិ។ សីលសម្បត្តិញ្ហិ និស្សាយ តិស្សោ វិជ្ជា បាបុណាតិ, ន តតោ បរំ។ សមាធិនា ឆឡភិញ្ញតាយ ឧបនិស្សយោ បកាសិតោ ហោតិ។ សមាធិសម្បទញ្ហិ និស្សាយ ឆ អភិញ្ញា បាបុណាតិ, ន តតោ បរំ។ បញ្ញាយ បដិសម្ភិទាបភេទស្ស ឧបនិស្សយោ បកាសិតោ ហោតិ។ បញ្ញាសម្បត្តិញ្ហិ និស្សាយ ចតស្សោ បដិសម្ភិទា បាបុណាតិ, ន អញ្ញេន ការណេន។

សីលេន ច កាមសុខល្លិកានុយោគសង្ខាតស្ស អន្តស្ស វជ្ជនំ បកាសិតំ ហោតិ, សមាធិនា អត្តកិលមថានុយោគសង្ខាតស្ស។ បញ្ញាយ មជ្ឈិមាយ បដិបត្តិយា សេវនំ បកាសិតំ ហោតិ។

តថា សីលេន អបាយសមតិក្កមុបាយោ បកាសិតោ ហោតិ, សមាធិនា កាមធាតុសមតិក្កមុបាយោ, បញ្ញាយ សព្ពភវសមតិក្កមុបាយោ។

សីលេន ច តទង្គប្បហានវសេន កិលេសប្បហានំ បកាសិតំ ហោតិ, សមាធិនា វិក្ខម្ភនប្បហានវសេន, បញ្ញាយ សមុច្ឆេទប្បហានវសេន។

តថា សីលេន កិលេសានំ វីតិក្កមបដិបក្ខោ បកាសិតោ ហោតិ, សមាធិនា បរិយុដ្ឋានបដិបក្ខោ, បញ្ញាយ អនុសយបដិបក្ខោ។

សីលេន ច ទុច្ចរិតសំកិលេសវិសោធនំ បកាសិតំ ហោតិ, សមាធិនា តណ្ហាសំកិលេសវិសោធនំ, បញ្ញាយ ទិដ្ឋិសំកិលេសវិសោធនំ.

តថា សីលេន សោតាបន្នសកទាគាមិភាវស្ស ការណំ បកាសិតំ ហោតិ, សមាធិនា អនាគាមិភាវស្ស, បញ្ញាយ អរហត្តស្ស. សោតាបន្នោ ហិ “សីលេសុ បរិបូរការី”តិ (អ. និ. ៣.៨៧) វុត្តោ, តថា សកទាគាមី. អនាគាមី បន “សមាធិស្មិំ បរិបូរការី”តិ (អ. និ. ៣.៨៧). អរហា បន “បញ្ញាយ បរិបូរការី”តិ (អ. និ. ៣.៨៧).

ឯវំ ឯត្តាវតា តិស្សោ សិក្ខា, តិវិធកល្យាណំ សាសនំ, តេវិជ្ជតាទីនំ ឧបនិស្សយោ, អន្តទ្វយវជ្ជនមជ្ឈិមបដិបត្តិសេវនានិ, អបាយាទិសមតិក្កមុបាយោ, តីហាការេហិ កិលេសប្បហានំ, វីតិក្កមាទីនំ បដិបក្ខោ, សំកិលេសត្តយវិសោធនំ, សោតាបន្នាទិភាវស្ស ច ការណន្តិ ឥមេ នវ, អញ្ញេ ច ឯវរូបា គុណត្តិកា បកាសិតា ហោន្តីតិ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១។ សីលនិទ្ទេសោ

សីលសរូបាទិកថា

៦។ ឥទំ អនេកគុណសង្គាហកេន សីលសមាធិបញ្ញាមុខេន ទេសិតោបិ បនេស វិសុទ្ធិមគ្គោ អតិសង្ខេបទេសិតោយេវ ហោតិ។ តស្មា នាលំ សព្ពេសំ ឧបការាយាតិ វិត្ថារមស្ស ទស្សេតុំ សីលំ តាវ អារព្ភ ឥទំ បញ្ហាកម្មំ ហោតិ។

កិំ សីលំ, កេនដ្ឋេន សីលំ, កានស្ស លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានបទដ្ឋានានិ, កិមានិសំសំ សីលំ, កតិវិធំ ចេតំ សីលំ, កោ ចស្ស សំកិលេសោ, កិំ វោទានន្តិ។

តត្រិទំ វិស្សជ្ជនំ។ កិំ សីលន្តិ បាណាតិបាតាទីហិ វា វិរមន្តស្ស វត្តបដិបត្តិំ វា បូរេន្តស្ស ចេតនាទយោ ធម្មា។ វុត្តញ្ហេតំ បដិសម្ភិទាយំ “កិំ សីលន្តិ ចេតនា សីលំ, ចេតសិកំ សីលំ, សំវរោ សីលំ, អវីតិក្កមោ សីល”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។៣៩)។ តត្ថ ចេតនា សីលំ នាម បាណាតិបាតាទីហិ វា វិរមន្តស្ស វត្តបដិបត្តិំ វា បូរេន្តស្ស ចេតនា។ ចេតសិកំ សីលំ នាម បាណាតិបាតាទីហិ វិរមន្តស្ស វិរតិ។ អបិច ចេតនា សីលំ នាម បាណាតិបាតាទីនិ បជហន្តស្ស សត្ត កម្មបថចេតនា។ ចេតសិកំ សីលំ នាម “អភិជ្ឈំ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតី”តិ (ទី។ និ។ ១។២១៧) អាទិនា នយេន វុត្តា អនភិជ្ឈាព្យាបាទសម្មាទិដ្ឋិធម្មា។ សំវរោ សីលន្តិ ឯត្ថ បញ្ចវិធេន សំវរោ វេទិតព្ពោ។ បាតិមោក្ខសំវរោ, សតិសំវរោ, ញាណសំវរោ, ខន្តិសំវរោ, វីរិយសំវរោតិ។ តត្ថ “ឥមិនា បាតិមោក្ខសំវរេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ”តិ (វិភ។ ៥១១) អយំ បាតិមោក្ខសំវរោ។ “រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតី”តិ (ទី។ និ។ ១។២១៣) អយំ សតិសំវរោ។

យានិ សោតានិ លោកស្មិំ, (អជិតាតិ ភគវា;)

សតិ តេសំ និវារណំ;

សោតានំ សំវរំ ព្រូមិ, បញ្ញាយេតេ បិធីយ្យរេតិ។ (សុ។ និ។ ១០៤១);

អយំ ញាណសំវរោ។ បច្ចយបដិសេវនម្បិ ឯត្ថេវ សមោធានំ គច្ឆតិ។ យោ បនាយំ “ខមោ ហោតិ សីតស្ស ឧណ្ហស្សា”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។២៤; អ។ និ។ ៤។១១៤) នយេន អាគតោ, អយំ ខន្តិសំវរោ នាម។ យោ ចាយំ “ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតី”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។២៦; អ។ និ។ ៤។១១៤) នយេន អាគតោ, អយំ វីរិយសំវរោ នាម។ អាជីវបារិសុទ្ធិបិ ឯត្ថេវ សមោធានំ គច្ឆតិ។ ឥតិ អយំ បញ្ចវិធោបិ សំវរោ,

ឃា ច ឋិបកិរ្កាតិ ក្យលបុត្តាតិ សប្បត្តចត្វេតា ចិរតិ, សន្តាសេប្យតំ សំចរឃឹលត្តិ ចេតិតន្តា៓ អចិតិក្កសេយា ឃឹលត្តិ សយាតិត្តឃឹលឃ្ស
កាឃិកចាចសិកោ អតតិក្កសេយា៓ ឮក់ តាច កិ ឃឹលត្តិ បញ្ញាឃ្ស ចិឃ្សជ្ជតំ៓

លិ៓ អចសេសេឃុ រោគរច្ចត ឃឹលត្តិ ឃឹលតរច្ចត ឃឹលំ៓ កិយិតំ ឃឹលតំ តាយ៓ សយាតាតំ ចា, កាឃកម្មាតីតំ ឃុឃឹល្យចសេត អចិប្បកិណ្ណតាតិ
អត្ថោ៓ ឧបធារណំ ចា, ក្យសលិតំ ធម្មាតំ បតិដ្ឋាតចសេត អាធារភាវោតិ អត្ថោ៓ ឯតទេច ហេត្ថ អត្ថទ្វយំ សទ្ទលក្ខណចិទូ អតុជាតត្តិ៓
អញ្ញេ បត សិរដ្ឋោ ឃឹលត្ថោ, ឃឹតលដ្ឋោ ឃឹលត្ថោតិ ឯចមាទិតាបិ តយេតេត្ថ អត្ថំ ចណ្ណយត្តិ៓

បំ៓ ឮតាតិ កាតឃ្ស លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋាតបទដ្ឋាតាតីតិ ឯត្ថ –

ឃឹលតំ លក្ខណំ តឃ្ស, ភិត្តឃ្សាបិ អតេកធា;

សតិទឃ្សតត្តំ រូបឃ្ស, យថា ភិត្តឃ្សតេកធា៓

យថា ហិ តីលបីតាទិភេទភិត្តឃ្សាបិ រូបាយតតឃ្ស សតិទឃ្សតត្តំ លក្ខណំ, តីលាទិភេទភិត្តឃ្សាបិ សតិទឃ្សត
ភាវាតតិក្កមតតោ៓ តថា ឃឹលឃ្ស ចេតតាទិភេទភិត្តឃ្សាបិ យទេតំ កាឃកម្មាតីតំ សយាធាតចសេត ក្យសលាតញ្ច ធម្មាតំ
បតិដ្ឋាតចសេត ចុត្តំ ឃឹលតំ, តទេច លក្ខណំ, ចេតតាទិភេទភិត្តឃ្សាបិ សយាធាតបតិដ្ឋាតភាវាតតិក្កមតតោ៓ ឯចំ លក្ខណឃ្ស បតឃ្ស
–

ទុឃ្សីល្យចិទ្ធំសតតា , អតចជ្ជគុណោ តថា;

កិច្ចសម្បត្តិអត្ថេត, រសោ តាម បចុច្ចតិ៓

តស្មា ឮតំ ឃឹលំ តាម កិច្ចដ្ឋេត រសេត ទុឃ្សីល្យចិទ្ធំសតរសំ, សម្បត្តិអត្ថេត រសេត អតចជ្ជរសត្តិ ចេទិតព្វំ៓ លក្ខណាទីឃុ ហិ កិច្ចមេច សម្បត្តិ
ចា រសោតិ ចុច្ចតិ៓

សោចេយ្យបច្ចុបដ្ឋាតំ, តយិតំ តឃ្ស ចិញ្ញុហិ;

ឱត្តប្បញ្ច ហិរី ចេច, បទដ្ឋាតត្តិ ចណ្ណិតំ៓

តយិទំ សីលំ កាយសោចេយ្យំ វចីសោចេយ្យំ មនោសោចេយ្យន្តិ (អ॰ និ॰ ៣.១២១) ឯវំ វុត្តសោចេយ្យបច្ចុបដ្ឋានំ, សោចេយ្យភាវេន បច្ចុបដ្ឋាតិ គហណភាវញ្ច គច្ឆតិ។ ហិរោត្តប្បញ្ច បនស្ស វិញ្ញូហិ បទដ្ឋានន្តិ វណ្ណិតំ, អាសន្នការណន្តិ អត្ថោ។ ហិរោត្តប្បេ ហិ សតិ សីលំ ឧប្បជ្ជតិ ចេវ តិដ្ឋតិ ច។ អសតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ, ន តិដ្ឋតីតិ។ ឯវំ សីលស្ស លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានបទដ្ឋានានិ វេទិតព្វានិ។

សីលានិសំសកថា

៩. កិមានិសំសំ សីលន្តិ អវិប្បដិសារាទិអនេកគុណបដិលាភានិសំសំ។ វុត្តញ្ហេតំ – “អវិប្បដិសារានិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានិ អវិប្បដិសារានិសំសានី”តិ (អ॰ និ॰ ១០.១)។

អបរម្បិ វុត្តំ “បញ្ចិមេ គហបតយោ អានិសំសា សីលវតោ សីលសម្បទាយ។ កតមេ បញ្ច? ឥធ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ អប្បមាទាធិករណំ មហន្តំ ភោគក្ខន្ធំ អធិគច្ឆតិ, អយំ បឋមោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ។ បុន ចបរំ គហបតយោ សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, អយំ ទុតិយោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ។ បុន ចបរំ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ យញ្ញទេវ បរិសំ ឧបសង្កមតិ យទិ ខត្តិយបរិសំ យទិ ព្រាហ្មណបរិសំ យទិ គហបតិបរិសំ យទិ សមណបរិសំ, វិសារទោ ឧបសង្កមតិ អមង្កុភូតោ, អយំ តតិយោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ។ បុន ចបរំ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, អយំ ចតុត្ថោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយ។ បុន ចបរំ គហបតយោ សីលវា សីលសម្បន្នោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ, អយំ បញ្ចមោ អានិសំសោ សីលវតោ សីលសម្បទាយា”តិ (ទី॰ និ॰ ២.១៥០; អ॰ និ॰ ៥.២១៣; មហាវ॰ ២៨៥)។

អបរេបិ “អាកង្ខេយ្យ ចេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សព្រហ្មចារីនំ បិយោ ច អស្សំ មនាបោ ច គរុ ច ភាវនីយោ ចាតិ, សីលេស្វេវស្ស បរិបូរការី”តិអាទិនា (ម॰ និ॰ ១.៦៥) នយេន បិយមនាបតាទយោ អាសវក្ខយបរិយោសានា អនេកេ សីលានិសំសា វុត្តា។ ឯវំ អវិប្បដិសារាទិអនេកគុណានិសំសំ សីលំ។ អបិច –

សាសនេ កុលបុត្តានំ, បតិដ្ឋា នត្ថិ យំ វិនា;

អានិសំសបរិច្ឆេទំ, តស្ស សីលស្ស កោ វទេ។

ន គង្គា យមុនា ចាបិ, សរភូ វា សរស្វតី;

និន្នគា វាចិរវតី, មហី វាបិ មហានទី។

សក្យលាត្តិ ចិនេសារេឆត្យំ, តំ យលំ ឡុឆ បាលិតំ;

ចិនេសាឆយតិ សត្តាតំ, ឃំ ខេច ឃឹលឌលំ យលំ

ភ តំ សឌលគា ចាតា, ភ ចាបិ ហរិចត្គតំ;

ខភច ហារា ភ យលាខឃា, ភ ចត្គកិរលាក្យរា

សយឃត្តិឆ សត្តាតំ, បរិញ្ញអាហំ ស្សុរក្លិតំ;

ឃំ សខយតិ ឡានំ អរិឃំ, ឃឹលំ អច្ចត្តឃឹតលំ

ឃឹលកន្ទសខយា កខន្ទា, ក្យខតា ភាយ កចិឃ្សតិ;

ខឃា សយំ អត្យចារេត ច, បដិចារេត ច ចាឃតិ

សក្ការខរាហលាខសាបាតំ , អញ្ញា ឃឹលសយំ ក្យខតា;

ក្លារំ ចា បភ តិញ្ញាភ, ភករឃ្ស បខចសខភ

ខសាកខត្តចំ ភ រាឌាខភា, យ្យត្តាយលិចិក្ខឃិតា;

ឃឆា ខសាកត្តិ ឃតិខភា, ឃឹលក្ខសភក្ខឃិតា

អត្តាត្យចាគាឌិកឃំ, ចិន្ទ្លសឃតិ សញ្ញខសា;

ឌខភតិ កិត្តិហាសត្លា, ឃឹលំ ឃឹលចតំ សគា

គុណានំ មូលភូតស្ស, ទោសានំ ពលឃាតិនោ;

ឥតិ សីលស្ស វិញ្ញេយ្យំ, អានិសំសកថាមុខន្តិ។

សីលប្បភេទកថា

១០។ ឥទានិ យំ វុត្តំ កតិវិធំ ចេតំ សីលន្តិ, តត្រិទំ វិស្សជ្ជនំ។ សព្ពមេវ តាវ ឥទំ សីលំ អត្តនោ សីលនលក្ខណេន ឯកវិធំ។

ចារិត្តវារិត្តវសេន ទុវិធំ។ តថា អាភិសមាចារិកអាទិព្រហ្មចរិយកវសេន, វិរតិអវិរតិវសេន, និស្សិតានិស្សិតវសេន, កាលបរិយន្តអាបាណកោដិកវសេន, សបរិយន្តាបរិយន្តវសេន, លោកិយលោកុត្តរវសេន ច។

តិវិធំ ហីនមជ្ឈិមបណីតវសេន។ តថា អត្តាធិបតេយ្យលោកាធិបតេយ្យធម្មាធិបតេយ្យវសេន, បរាមដ្ឋាបរាមដ្ឋបដិប្បស្សទ្ធិវសេន, វិសុទ្ធាវិសុទ្ធវេមតិកវសេន, សេក្ខាសេក្ខនេវសេក្ខនាសេក្ខវសេន ច។

ចតុព្ពិធំ ហានភាគិយឋិតិភាគិយវិសេសភាគិយនិព្ពេធភាគិយវសេន។ តថា ភិក្ខុភិក្ខុនីអនុបសម្បន្នគហដ្ឋសីលវសេន, បកតិអាចារធម្មតាបុព្ពហេតុកសីលវសេន, បាតិមោក្ខសំវរឥន្ទ្រិយសំវរអាជីវបារិសុទ្ធិបច្ចយសន្និស្សិតសីលវសេន ច។

បញ្ចវិធំ បរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលាទិវសេន។ វុត្តម្បិ ចេតំ បដិសម្ភិទាយំ “បញ្ច សីលានិ – បរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ, អបរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ, បរិបុណ្ណបារិសុទ្ធិសីលំ, អបរាមដ្ឋបារិសុទ្ធិសីលំ, បដិប្បស្សទ្ធិបារិសុទ្ធិសីល”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១.៣៧)។ តថា បហានវេរមណីចេតនាសំវរាវីតិក្កមវសេន។

១១។ តត្ថ ឯកវិធកោដ្ឋាសេ អត្ថោ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ទុវិធកោដ្ឋាសេ យំ ភគវតា “ឥទំ កត្តព្ព”ន្តិ បញ្ញត្តសិក្ខាបទបូរណំ, តំ ចារិត្តំ។ យំ “ឥទំ ន កត្តព្ព”ន្តិ បដិក្ខិត្តស្ស អករណំ, តំ វារិត្តំ។ តត្រាយំ វចនត្ថោ។ ចរន្តិ តស្មិំ សីលេសុ បរិបូរការិតាយ បវត្តន្តីតិ ចារិត្តំ។ វារិតំ តាយន្តិ រក្ខន្តិ តេនាតិ វារិត្តំ។ តត្ថ សទ្ធាវីរិយសាធនំ ចារិត្តំ, សទ្ធាសាធនំ វារិត្តំ។ ឯវំ ចារិត្តវារិត្តវសេន ទុវិធំ។

ទុតិយទុកេ អភិសមាចារោតិ ឧត្តមសមាចារោ។ អភិសមាចារោ ឯវ អាភិសមាចារិកំ។ អភិសមាចារំ វា អារព្ភ បញ្ញត្តំ អាភិសមាចារិកំ, អាជីវដ្ឋមកតោ អវសេសសីលស្សេតំ អធិវចនំ។ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស អាទិភាវភូតន្តិ អាទិព្រហ្មចរិយកំ, អាជីវដ្ឋមកសីលស្សេតំ អធិវចនំ។ តញ្ហិ មគ្គស្ស អាទិភាវភូតំ, បុព្ពភាគេយេវ បរិសោធេតព្ពតោ។ តេនាហ – “បុព្ពេវ ខោ បនស្ស កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតី”តិ (ម។ និ។ ៣.៤៣១)។ យានិ វា សិក្ខាបទានិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកានីតិ វុត្តានិ, ឥទំ

អាភិសមាចារិកសីលំ សេសំ អាទិព្រហ្មចរិយកំ។ ឧភតោវិភង្គបរិយាបន្នំ វា អាទិព្រហ្មចរិយកំ។ ខន្ធកវត្តបរិយាបន្នំ អាភិសមាចារិកំ។ តស្ស សម្បត្តិយា អាទិព្រហ្មចរិយកំ សម្បជ្ជតិ។ តេនេវាហ – “សោ វត, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អាភិសមាចារិកំ ធម្មំ អបរិបូរេត្វា អាទិព្រហ្មចរិយកំ ធម្មំ បរិបូរេស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី”តិ (អ។ និ។ ៥។២១)។ ឯវំ អាភិសមាចារិកអាទិព្រហ្មចរិយកវសេន ទុវិធំ។

តតិយទុកេ បាណាតិបាតាទីហិ វេរមណិមត្តំ វិរតិសីលំ។ សេសំ ចេតនាទិ អវិរតិសីលន្តិ ឯវំ វិរតិអវិរតិវសេន ទុវិធំ។

ចតុត្ថទុកេ និស្សិតន្តិ ទ្វេ និស្សយា តណ្ហានិស្សយោ ច ទិដ្ឋិនិស្សយោ ច។ តត្ថ យំ “ឥមិនាហំ សីលេន ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វា”តិ (ទី។ និ។ ៣។៣២០; ម។ និ។ ១។១៨៦; អ។ និ។ ៥។២០៦; ៧។៥០) ឯវំ ភវសម្បត្តិំ អាកង្ខមានេន បវត្តិតំ, ឥទំ តណ្ហានិស្សិតំ។ យំ “សីលេន សុទ្ធី”តិ ឯវំ សុទ្ធិទិដ្ឋិយា បវត្តិតំ, ឥទំ ទិដ្ឋិនិស្សិតំ។ យំ បន លោកុត្តរំ លោកិយញ្ច តស្សេវ សម្ភារភូតំ, ឥទំ អនិស្សិតន្តិ ឯវំ និស្សិតានិស្សិតវសេន ទុវិធំ។

បញ្ចមទុកេ កាលបរិច្ឆេទំ កត្វា សមាទិន្នំ សីលំ កាលបរិយន្តំ។ យាវជីវំ សមាទិយិត្វា តថេវ បវត្តិតំ អាបាណកោដិកន្តិ ឯវំ កាលបរិយន្តអាបាណកោដិកវសេន ទុវិធំ។

ឆដ្ឋទុកេ លាភយសញាតិអង្គជីវិតវសេន ទិដ្ឋបរិយន្តំ សបរិយន្តំ នាម។ វិបរីតំ អបរិយន្តំ។ វុត្តម្បិ ចេតំ បដិសម្ភិទាយំ “កតមំ តំ សីលំ សបរិយន្តំ? អត្ថិ សីលំ លាភបរិយន្តំ, អត្ថិ សីលំ យសបរិយន្តំ, អត្ថិ សីលំ ញាតិបរិយន្តំ, អត្ថិ សីលំ អង្គបរិយន្តំ, អត្ថិ សីលំ ជីវិតបរិយន្តំ។ កតមំ តំ សីលំ លាភបរិយន្តំ? ឥធេកច្ចោ លាភហេតុ លាភបច្ចយា លាភការណា យថាសមាទិន្នំ សិក្ខាបទំ វីតិក្កមតិ, ឥទំ តំ សីលំ លាភបរិយន្ត”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។៣៧)។ ឯតេនេវ ឧបាយេន សព្ពានិបិ វិត្ថារេតព្ពានិ។ អបរិយន្តវិស្សជ្ជនេបិ វុត្តំ “កតមំ តំ សីលំ ន លាភបរិយន្តំ? ឥធេកច្ចោ លាភហេតុ លាភបច្ចយា លាភការណា យថាសមាទិន្នំ សិក្ខាបទំ វីតិក្កមាយ ចិត្តម្បិ ន ឧប្បាទេតិ, កិំ សោ វីតិក្កមិស្សតិ, ឥទំ តំ សីលំ ន លាភបរិយន្ត”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។៣៧)។ ឯតេនុបាយេន សព្ពានិបិ វិត្ថារេតព្ពានិ។ ឯវំ សបរិយន្តាបរិយន្តវសេន ទុវិធំ។

សត្តមទុកេ សព្ពម្បិ សាសវំ សីលំ លោកិយំ។ អនាសវំ លោកុត្តរំ។ តត្ថ លោកិយំ ភវវិសេសាវហំ ហោតិ ភវនិស្សរណស្ស ច សម្ភារោ។ យថាហ – “វិនយោ សំវរត្ថាយ, សំវរោ អវិប្បដិសារត្ថាយ, អវិប្បដិសារោ បាមុជ្ជត្ថាយ, បាមុជ្ជំ បីតត្ថាយ, បីតិ បស្សទ្ធត្ថាយ, បស្សទ្ធិ សុខត្ថាយ, សុខំ សមាធត្ថាយ, សមាធិ យថាភូតញាណទស្សនត្ថាយ, យថាភូតញាណទស្សនំ និព្ពិទត្ថាយ, និព្ពិទា វិរាគត្ថាយ, វិរាគោ វិមុត្តត្ថាយ, វិមុត្តិ វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថាយ, វិមុត្តិញាណទស្សនំ អនុបាទាបរិនិព្ពានត្ថាយ, ឯតទត្ថា កថា, ឯតទត្ថា មន្តនា, ឯតទត្ថា ឧបនិសា, ឯតទត្ថំ សោតាវធានំ, យទិទំ អនុបាទាចិត្តស្ស វិមោក្ខោ”តិ (បរិ។ ៣៦៦)។ លោកុត្តរំ ភវនិស្សរណាវហំ ហោតិ បច្ចវេក្ខណញាណស្ស ច ភូមិ។ ឯវំ លោកិយលោកុត្តរវសេន ទុវិធំ។

១៣. តិកេសុ បឋមត្តិកេ ហីនេន ឆន្ទេន ចិត្តេន វីរិយេន វីមំសាយ វា បវត្តិតំ ហីនំ. មជ្ឈិមេហិ ឆន្ទាទីហិ បវត្តិតំ មជ្ឈិមំ. បណីតេហិ បណីតំ. យសកាមតាយ វា សមាទិន្នំ ហីនំ. បុញ្ញផលកាមតាយ មជ្ឈិមំ. កត្តព្ពមេវិទន្តិ អរិយភាវំ និស្សាយ សមាទិន្នំ បណីតំ. “អហមស្មិ សីលសម្បន្នោ, ឥមេ បនញ្ញេ ភិក្ខូ ទុស្សីលា បាបធម្មា”តិ ឯវំ អត្តុក្កំសនបរវម្ភនាទីហិ ឧបក្កិលិដ្ឋំ វា ហីនំ. អនុបក្កិលិដ្ឋំ លោកិយំ សីលំ មជ្ឈិមំ. លោកុត្តរំ បណីតំ. តណ្ហាវសេន វា ភវភោគត្ថាយ បវត្តិតំ ហីនំ. អត្តនោ វិមោក្ខត្ថាយ បវត្តិតំ មជ្ឈិមំ. សព្ពសត្តានំ វិមោក្ខត្ថាយ បវត្តិតំ បារមិតាសីលំ បណីតន្តិ ឯវំ ហីនមជ្ឈិមបណីតវសេន តិវិធំ.

ទុតិយត្តិកេ អត្តនោ អននុរូបំ បជហិតុកាមេន អត្តគរុនា អត្តនិ គារវេន បវត្តិតំ អត្តាធិបតេយ្យំ. លោកាបវាទំ បរិហរិតុកាមេន លោកគរុនា លោកេ គារវេន បវត្តិតំ លោកាធិបតេយ្យំ. ធម្មមហត្តំ បូជេតុកាមេន ធម្មគរុនា ធម្មេ គារវេន បវត្តិតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ ឯវំ អត្តាធិបតេយ្យាទិវសេន តិវិធំ.

តតិយត្តិកេ យំ ទុកេសុ និស្សិតន្តិ វុត្តំ, តំ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ បរាមដ្ឋត្តា បរាមដ្ឋំ. បុថុជ្ជនកល្យាណកស្ស មគ្គសម្ភារភូតំ សេក្ខានញ្ច មគ្គសម្បយុត្តំ អបរាមដ្ឋំ. សេក្ខាសេក្ខានំ ផលសម្បយុត្តំ បដិប្បស្សទ្ធន្តិ ឯវំ បរាមដ្ឋាទិវសេន តិវិធំ.

ចតុត្ថត្តិកេ យំ អាបត្តិំ អនាបជ្ជន្តេន បូរិតំ, អាបជ្ជិត្វា វា បុន កតបដិកម្មំ, តំ វិសុទ្ធំ. អាបត្តិំ អាបន្នស្ស អកតបដិកម្មំ អវិសុទ្ធំ. វត្ថុម្ហិ វា អាបត្តិយា វា អជ្ឈាចារេ វា វេមតិកស្ស សីលំ វេមតិកសីលំ នាម. តត្ថ យោគិនា អវិសុទ្ធសីលំ វិសោធេតព្ពំ, វេមតិកេ វត្ថុជ្ឈាចារំ អកត្វា វិមតិ បដិវិនេតព្ពា “ឥច្ចស្ស ផាសុ ភវិស្សតី”តិ ឯវំ វិសុទ្ធាទិវសេន តិវិធំ.

បញ្ចមត្តិកេ ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ តីហិ ច សាមញ្ញផលេហិ សម្បយុត្តំ សីលំ សេក្ខំ. អរហត្តផលសម្បយុត្តំ អសេក្ខំ. សេសំ នេវសេក្ខនាសេក្ខន្តិ ឯវំ សេក្ខាទិវសេន តិវិធំ.

បដិសម្ភិទាយំ បន យស្មា លោកេ តេសំ តេសំ សត្តានំ បកតិបិ សីលន្តិ វុច្ចតិ, យំ សន្ធាយ “អយំ សុខសីលោ, អយំ ទុក្ខសីលោ, អយំ កលហសីលោ, អយំ មណ្ឌនសីលោ”តិ ភណន្តិ, តស្មា តេន បរិយាយេន “តីណិ សីលានិ, កុសលសីលំ អកុសលសីលំ អព្យាកតសីលន្តិ (បដិ. ម. ១.៣៩). ឯវំ កុសលាទិវសេនបិ តិវិធន្តិ វុត្តំ. តត្ថ អកុសលំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតស្ស សីលស្ស លក្ខណាទីសុ ឯកេនាបិ ន សមេតីតិ ឥធ ន ឧបនីតំ, តស្មា វុត្តនយេនេវស្ស តិវិធតា វេទិតព្ពា.

១៤. ចតុក្កេសុ បឋមចតុក្កេ –

យោធ សេវតិ ទុស្សីលេ, សីលវន្តេ ន សេវតិ;

ວຕ຺ຖຸວີຕິກ຺ກເມ ໂທສໍ, ນ ປສ຺ສຕິ ອວິທ຺ທສຸ.

ມິຈ຺ຉາສງ຺ກປ຺ປພຫຸໂລ, ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ນ ຣກ຺ຂຕິ;

ເອວຣູປສ຺ສ ເວ ສີລໍ, ຊາຍເຕ ຫານຠາຄິຍໍ.

ໂຍ ປນຕ຺ຕມໂນ ໂຫຕິ, ສີລສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອິທ;

ກມ຺ມຏ຺ຐານານຸໂຍຄມ຺ຫິ, ນ ອຸປ຺ປາເທຕິ ມານສໍ.

ຕຸຏ຺ຐສ຺ສ ສີລມຕ຺ເຕນ, ອຆຏນ຺ຕສ຺ສ ອຸຕ຺ຕຣິ;

ຕສ຺ສ ຕໍ ຐິຕິຠາຄິຍໍ, ສີລໍ ຠວຕິ ຠິກ຺ຂຸໂນ.

ສມ຺ປນ຺ນສີໂລ ຆຏຕິ, ສມາຘຕ຺ຖາຍ ໂຍ ປນ;

ວິເສສຠາຄິຍໍ ສີລໍ, ໂຫຕິ ເອຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ.

ອຕຸຏ຺ໂຐ ສີລມຕ຺ເຕນ, ນິພ຺ພິທໍ ໂຍນຸຍຸຎ຺ຊຕິ;

ໂຫຕິ ນິພ຺ເພຘຠາຄິຍໍ, ສີລເມຕສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນຕິ.

ເອວໍ ຫານຠາຄິຍາທິວເສນ ຈຕຸພ຺ພິຘໍ.

ທຸຕິຍຈຕຸກ຺ເກ ຠິກ຺ຂູ ອາຣພ຺ຠ ປຎ຺ຎຕ຺ຕສິກ຺ຂາປທານິ, ຍານິ ຈ ເຕສໍ ຠິກ຺ຂູຫິ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິໂຕ ຣກ຺ຂິຕພ຺ພານິ, ອິທໍ ຠິກ຺ຂຸສີລໍ. ຠິກ຺ຂຸນິໂຍ ອາຣພ຺ຠ ປຎ຺ຎຕ຺ຕສິກ຺ຂາປທານິ, ຍານິ ຈ ຕາສໍ ຠິກ຺ຂຸນີຫິ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິໂຕ ຣກ຺ຂິຕພ຺ພານິ, ອິທໍ ຠິກ຺ຂຸນີສີລໍ. ສາມເຓຣສາມເຓຣີນໍ ທສສີລານິ ອນຸປສມ຺ປນ຺ນສີລໍ. ອຸປາສກອຸປາສິການໍ ນິຈ຺ຈສີລວເສນ ປຎ຺ຈສິກ຺ຂາປທານິ, ສຕິ ວາ ອຸສ຺ສາເຫ ທສ, ອຸໂປສຖງ຺ຄວເສນ ອຏ຺ຐາຕິ ອິທໍ ຄຫຏ຺ຐສີລໍ. ເອວໍ ຠິກ຺ຂຸສີລາທິວເສນ ຈຕຸພ຺ພິຘໍ.

តតិយចតុក្កេ ឧត្តរកុរុកានំ មនុស្សានំ អវីតិក្កមោ បកតិសីលំ. កុលទេសបាសណ្ឌានំ អត្តនោ អត្តនោ មរិយាទចារិត្តំ អាចារសីលំ. "ធម្មតា ឯសា, អានន្ទ, យទា ពោធិសត្តោ មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កន្តោ ហោតិ ន ពោធិសត្តមាតុ បុរិសេសុ មានសំ ឧប្បជ្ជិ កាមគុណូបសំហិត"ន្តិ ឯវំ វុត្តំ ពោធិសត្តមាតុសីលំ ធម្មតាសីលំ. មហាកស្សបាទីនំ បន សុទ្ធសត្តានំ, ពោធិសត្តស្ស ច តាសុ តាសុ ជាតីសុ សីលំ បុព្ពហេតុកសីលន្តិ ឯវំ បកតិសីលាទិវសេន ចតុព្ពិធំ.

ចតុត្ថចតុក្កេ យំ ភគវតា "ឥធ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូ"តិ (វិភ. ៥០៨; ទី. និ. ១.១៩៣) ឯវំ វុត្តំ សីលំ, ឥទំ បាតិមោក្ខសំវរសីលំ នាម. យំ បន "សោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី, យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ. សោតេន សទ្ទំ សុត្វា…បេ… ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា…បេ… ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា…បេ… កាយេន ផោដ្ឋព្ពំ ផុសិត្វា…បេ… មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី…បេ… មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតី"តិ (ម. និ. ១.២២, ៤១១; ទី. និ. ១.២១៣; អ. និ. ៤.១៩៨) វុត្តំ, ឥទំ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលំ. យា បន អាជីវហេតុបញ្ញត្តានំ ឆន្នំ សិក្ខាបទានំ វីតិក្កមស្ស, "កុហនា លបនា នេមិត្តិកតា និប្បេសិកតា លាភេន លាភំ និជិគីសនតា"តិ ឯវមាទីនញ្ច បាបធម្មានំ វសេន បវត្តា មិច្ឆាជីវា វិរតិ, ឥទំ អាជីវបារិសុទ្ធិសីលំ. "បដិសង្ខា យោនិសោ ចីវរំ បដិសេវតិ, យាវទេវ សីតស្ស បដិឃាតាយា"តិ (ម. និ. ១.២៣; អ. និ. ៦.៥៨) អាទិនា នយេន វុត្តោ បដិសង្ខានបរិសុទ្ធោ ចតុបច្ចយបរិភោគោ បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ នាម.

បាតិមោក្ខសំវរសីលំ

១៣. តត្រាយំ អាទិតោ បដ្ឋាយ អនុបុព្ពបទវណ្ណនាយ សទ្ធិំ វិនិច្ឆយកថា. ឥធាតិ ឥមស្មិំ សាសនេ. ភិក្ខូតិ សំសារេ ភយំ ឥក្ខណតាយ វា ភិន្នបដធរាទិតាយ វា ឯវំ លទ្ធវោហារោ សទ្ធាបព្វជិតោ កុលបុត្តោ. បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោតិ ឯត្ថ បាតិមោក្ខន្តិ សិក្ខាបទសីលំ. តញ្ហិ យោ នំ បាតិ រក្ខតិ, តំ មោក្ខេតិ មោចេតិ អាបាយិកាទីហិ ទុក្ខេហិ, តស្មា បាតិមោក្ខន្តិ វុច្ចតិ. សំវរណំ សំវរោ, កាយិកវាចសិកស្ស អវីតិក្កមស្សេតំ នាមំ. បាតិមោក្ខមេវ សំវរោ បាតិមោក្ខសំវរោ. តេន បាតិមោក្ខសំវរេន សំវុតោ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ, ឧបគតោ សមន្នាគតោតិ អត្ថោ. វិហរតីតិ ឥរិយតិ. អាចារគោចរសម្បន្នោតិអាទីនមត្ថោ បាឡិយំ អាគតនយេនេវ វេទិតព្ពោ. វុត្តញ្ហេតំ –

"អាចារគោចរសម្បន្នោ"តិ អត្ថិ អាចារោ, អត្ថិ អនាចារោ;

តត្ថ កតមោ អនាចារោ? កាយិកោ វីតិក្កមោ វាចសិកោ វីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ, អយំ វុច្ចតិ អនាចារោ. សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ អនាចារោ. ឥធេកច្ចោ វេឡុទានេន វា បត្តទានេន វា បុប្ផផលសិនានទន្តកដ្ឋទានេន វា ចាដុកម្យតាយ វា មុគ្គសូប្យតាយ វា បារិភដ្យតាយ វា ជង្ឃបេសនិកេន វា អញ្ញតរញ្ញតរេន វា ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេន មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ, អយំ

វុច្ចតិ អនាចារោ។

តត្ថ កតមោ អាចារោ? កាយិកោ អវីតិក្កមោ វាចសិកោ អវីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ, អយំ វុច្ចតិ អាចារោ។ សព្ពោបិ សីលសំវរោ អាចារោ។ ឥធេកច្ចោ ន វេឡុទានេន វា ន បត្តន បុប្ផន ផលន សិនានន ទន្តកដ្ឋទានេន វា ន ចាដុកម្យតាយ វា ន មុគ្គសូប្យតាយ វា ន បារិភដ្យតាយ វា ន ជង្ឃបេសនិកេន វា ន អញ្ញតរញ្ញតរេន វា ពុទ្ធបដិកុដ្ឋេន មិច្ឆាអាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ, អយំ វុច្ចតិ អាចារោ។

គោចរោតិ អត្ថិ គោចរោ អត្ថិ អគោចរោ។

តត្ថ កតមោ អគោចរោ? ឥធេកច្ចោ វេសិយាគោចរោ វា ហោតិ វិធវា, ថុល្លកុមារិកា, បណ្ឌក, ភិក្ខុនី, បានាគារគោចរោ វា ហោតិ, សំសដ្ឋោ វិហរតិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ អននុលោមិកេន សំសគ្គេន, យានិ វា បន តានិ កុលានិ អស្សទ្ធានិ អប្បសន្នានិ អនោបានភូតានិ អក្កោសកបរិភាសកានិ អនត្ថកាមានិ អហិតកាមានិ អផាសុកកាមានិ អយោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ, តថារូបានិ កុលានិ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ, អយំ វុច្ចតិ អគោចរោ។

តត្ថ កតមោ គោចរោ? ឥធេកច្ចោ ន វេសិយាគោចរោ វា ហោតិ...បេ... ន បានាគារគោចរោ វា ហោតិ, អសំសដ្ឋោ វិហរតិ រាជូហិ...បេ... តិត្ថិយសាវកេហិ អននុលោមិកេន សំសគ្គេន, យានិ វា បន តានិ កុលានិ សទ្ធានិ បសន្នានិ ឱបានភូតានិ កាសាវបជ្ជោតានិ ឥសិវាតបដិវាតានិ អត្ថកាមានិ...បេ... យោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ...បេ... ឧបាសិកានំ, តថារូបានិ កុលានិ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ, អយំ វុច្ចតិ គោចរោ។ ឥតិ ឥមិនា ច អាចារេន ឥមិនា ច គោចរេន ឧបេតោ ហោតិ សមុបេតោ ឧបគតោ សមុបគតោ ឧបបន្នោ សម្បន្នោ សមន្នាគតោ, តេន វុច្ចតិ “អាចារគោចរសម្បន្នោ”តិ (វិភ។ ៥១១)។

អបិ ចេត្ថ ឥមិនាបិ នយេន អាចារគោចរា វេទិតព្ពា។ ទុវិធោ ហិ អនាចារោ កាយិកោ វាចសិកោ ច។ តត្ថ កតមោ កាយិកោ អនាចារោ? ឥធេកច្ចោ សង្ឃគតោបិ អចិត្តីការកតោ ថេរេ ភិក្ខូ ឃដ្ដយន្តោបិ តិដ្ឋតិ, ឃដ្ដយន្តោបិ និសីទតិ, បុរតោបិ តិដ្ឋតិ, បុរតោបិ និសីទតិ, ឧច្ចេបិ អាសនេ និសីទតិ, សសីសម្បិ បារុបិត្វា និសីទតិ, ឋិតកោបិ ភណតិ, ពាហាវិក្ខេបកោបិ ភណតិ, ថេរានំ ភិក្ខូនំ អនុបាហនានំ ចង្កមន្តានំ សឧបាហនោ ចង្កមតិ, នីចេ ចង្កមេ ចង្កមន្តានំ ឧច្ចេ ចង្កមេ ចង្កមតិ, ឆមាយ ចង្កមន្តានំ ចង្កមេ ចង្កមតិ, ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជាបិ តិដ្ឋតិ, អនុបខជ្ជាបិ និសីទតិ, នវេបិ ភិក្ខូ អាសនេន បដិពាហតិ, ជន្តាឃរេបិ ថេរេ ភិក្ខូ អនាបុច្ឆា កដ្ឋំ បក្ខិបតិ, ទ្វារំ បិទហតិ, ឧទកតិត្ថេបិ ថេរេ ភិក្ខូ ឃដ្ដយន្តោបិ ឱតរតិ, បុរតោបិ ឱតរតិ, ឃដ្ដយន្តោបិ ន្ហាយតិ, បុរតោបិ ន្ហាយតិ, ឃដ្ដយន្តោបិ ឧត្តរតិ, បុរតោបិ ឧត្តរតិ, អន្តរឃរំ បវិសន្តោបិ ថេរេ ភិក្ខូ ឃដ្ដយន្តោបិ គច្ឆតិ, បុរតោបិ គច្ឆតិ, វោក្កម្ម ច ថេរានំ ភិក្ខូនំ បុរតោ បុរតោ គច្ឆតិ, យានិបិ តានិ ហោន្តិ កុលានំ ឱវរកានិ គូឡ្ហានិ ច បដិច្ឆន្នានិ ច យត្ថ កុលិត្ថិយោ កុលកុមារិយោ និសីទន្តិ, តត្ថបិ សហសា បវិសតិ, កុមារកស្សបិ សីសំ បរាមសតិ, អយំ វុច្ចតិ កាយិកោ អនាចារោ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩅᩣᨧᩈᩥᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᩘᨥᨣᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᨠᨲᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨽᨱᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ, ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ, ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᨷᩥ ᨽᨱᨲᩥ, ᨻᩣᩉᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨠᩮᩣᨷᩥ ᨽᨱᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨷᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᩴ ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮ ᩍᨲ᩠ᨳᩴᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩣᨣᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨷᩥᩅᩥᩔᩣᨾ, ᨠᩥᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾ, ᨠᩥᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩣ ᨾᩮ ᨴᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩃᨷᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩣᨧᩈᩥᨠᩮᩣ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩮᩣ (ᩅᩥᨽᩴ᪨ ᪕᪑᪓)᪨ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶᩔ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩋᨷᩥᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨣᩤᩁᩅᩮᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᨲᩥᩔᩮᩣ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩩᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩩᨷᩣᩁᩩᨲᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᨶ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩮᨶ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩮᨶ ᩈᨾᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮᨶ ᨷᩈᩣᩁᩥᨲᩮᨶ ᩒᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨩᩣᨣᩁᩥᨿᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᨽᩥᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩈᩩ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩦ ᨣᩁᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ? ᨴᩈᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨣᩩᨱᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩔᩩᨲᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨲᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨠᩘᨡᩴ ᩅᩥᨲᩁᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩏᨩᩩᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩔ ᩅᩣ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ, ᩈᩩᨲᩮᨶ, ᨧᩣᨣᩮᨶ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ᪨

ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ? ᩍᨵ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩦᨳᩥᩴ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩒᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᩩᨣᨾᨲ᩠ᨲᨴᩔᩣᩅᩦ ᩈᩩᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᩔᩴ, ᨶ ᩁᨳᩴ, ᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨶ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ, ᨶ ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᩋᨵᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨴᩥᩈᩣᩅᩥᨴᩥᩈᩴ ᩅᩥᨷᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ᪨

ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ? ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᨠᩮᩣ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᩈᨠᩮᩣ ᨷᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣ? ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪓᪗᪒), ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᨣᩮᩣᨧᩁᩮᨶ ᩏᨷᩮᨲᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᨣᩮᩣᨧᩁᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨽᨿᨴᩔᩣᩅᩦᨲᩥ ᩋᨱᩩᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩈᩩ ᩋᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩈᩮᨡᩥᨿᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨽᨿᨴᩔᨶᩈᩦᩃᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᩈᩪᨲᩥ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩴ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ “ᩋᩣᨧᩣᩁᨣᩮᩣᨧᩁᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨳᩣᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨲᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩈᩦᩃᩴ

໑໕. ຍໍ ປເນຕໍ ຕທນນ຺ຕຣໍ “ໂສ ຈກ຺ຂຸນາ ຣູປໍ ທິສ຺ວາ”ຕິອາທິນາ ນເຍນ ທສ຺ສິຕໍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍສໍວຣສີລໍ, ຕຕ຺ຖ ໂສຕິ ປາຕິໂມກ຺ຂສໍວຣສີເລ ຐິໂຕ ຠິກ຺ຂຸ. ຈກ຺ຂຸນາ ຣູປໍ ທິສ຺ວາຕິ ກາຣຓວເສນ ຈກ຺ຂູຕິ ລທ຺ຘໂວຫາເຣນ ຣູປທສ຺ສນສມຕ຺ເຖນ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາເຓນ ຣູປໍ ທິສ຺ວາ. ໂປຣາຓາ ປນາຫຸ “ຈກ຺ຂຸ ຣູປໍ ນ ປສ຺ສຕິ, ອຈິຕ຺ຕກຕ຺ຕາ, ຈິຕ຺ຕໍ ນ ປສ຺ສຕິ, ອຈກ຺ຂຸກຕ຺ຕາ, ທ຺ວາຣາຣມ຺ມຓສງ຺ຆຏ຺ເຏ ປນ ຈກ຺ຂຸປສາທວຕ຺ຖຸເກນ ຈິຕ຺ເຕນ ປສ຺ສຕິ. ອີທິສີ ປເນສາ ‘ຘນຸນາ ວິຊ຺ຌຕີ’ຕິອາທີສຸ ວິຍ ສສມ຺ຠາຣກຖາ ນາມ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາເຓນ ຣູປໍ ທິສ຺ວາຕິ ອຍເມເວຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖ”ຕິ. ນ ນິມິຕ຺ຕຄ຺ຄາຫີຕິ ອິຕ຺ຖິປຸຣິສນິມິຕ຺ຕໍ ວາ ສຸຠນິມິຕ຺ຕາທິກໍ ວາ ກິເລສວຕ຺ຖຸຠູຕໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ນ ຄຓ຺ຫາຕິ, ທິຏ຺ຐມຕ຺ເຕເຍວ ສຓ຺ຐາຕິ. ນານຸພ຺ຍຎ຺ຊນຄ຺ຄາຫີຕິ ກິເລສານໍ ອນຸອນຸພ຺ຍຎ຺ຊນໂຕ ປາກຏຠາວກຣຓໂຕ ອນຸພ຺ຍຎ຺ຊນນ຺ຕິ ລທ຺ຘໂວຫາຣໍ ຫຕ຺ຖປາທສິຕຫສິຕກຖິຕວິໂລກິຕາທິເຠທໍ ອາກາຣໍ ນ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຍໍ ຕຕ຺ຖ ຠູຕໍ, ຕເທວ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເຈຕິຍປພ຺ພຕວາສີ ມຫາຕິສ຺ສຕ຺ເຖໂຣ ວິຍ.

ເຖຣໍ ກິຣ ເຈຕິຍປພ຺ພຕາ ອນຸຣາຘປຸຣໍ ປິຓ຺ຑຈາຣຕ຺ຖາຍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ອຎ຺ຎຕຣາ ກຸລສຸຓ຺ຫາ ສາມິເກນ ສທ຺ຘິໍ ຠຓ຺ຑິຕ຺ວາ ສຸມຓ຺ຑິຕປສາຘິຕາ ເທວກຎ຺ຎາ ວິຍ ກາລສ຺ເສວ ອນຸຣາຘປຸຣໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຎາຕິຆຣໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ ອນ຺ຕຣາມຄ຺ເຄ ທິສ຺ວາ ວິປລ຺ລຕ຺ຖຈິຕ຺ຕາ ມຫາຫສິຕໍ ຫສິ. ເຖໂຣ ກິເມຕນ຺ຕິ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ຕສ຺ສາ ທນ຺ຕຏ຺ຐິເກ ອສຸຠສຎ຺ຎໍ ປຏິລຠິຕ຺ວາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປາປຸຓິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ຕສ຺ສາ ທນ຺ຕຏ຺ຐິກໍ ທິສ຺ວາ, ປຸພ຺ພສຎ຺ຎໍ ອນຸສ຺ສຣິ;

ຕຕ຺ເຖວ ໂສ ຐິໂຕ ເຖໂຣ, ອຣຫຕ຺ຕໍ ອປາປຸຓີ”ຕິ.

ສາມິໂກປິ ໂຂ ປນສ຺ສາ ອນຸມຄ຺ຄໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ເຖຣໍ ທິສ຺ວາ “ກິຎ຺ຈິ, ຠນ຺ເຕ, ອິຕ຺ຖິໍ ປສ຺ສຖາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ຕໍ ເຖໂຣ ອາຫ –

“ນາຠິຊານາມິ ອິຕ຺ຖີ ວາ, ປຸຣິໂສ ວາ ອິໂຕ ຄໂຕ;

ອປິ ຈ ອຏ຺ຐິສງ຺ຆາໂຕ, ຄຈ຺ຉເຕສ ມຫາປເຖ”ຕິ.

ຍຕ຺ວາທິກຣຓເມນນ຺ຕິອາທີສຸ ຍໍກາຣຓາ ຍສ຺ສ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍາສໍວຣສ຺ສ ເຫຕຸ ເອຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ສຕິກວາເຏນ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ ອສໍວຸຕໍ ອປິຫິຕຈກ຺ຂຸທ຺ວາຣໍ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ຕໍ ເອເຕ ອຠິຊ຺ຌາທໂຍ ຘມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສເວຍ຺ຍຸໍ ອນຸພນ຺ເຘຍ຺ຍຸໍ. ຕສ຺ສ ສໍວຣາຍ ປຏິປຊ຺ຊຕີຕິ ຕສ຺ສ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍສ຺ສ ສຕິກວາເຏນ ປິທຫນຕ຺ຖາຍ ປຏິປຊ຺ຊຕິ. ເອວໍ ປຏິປຊ຺ຊນ຺ໂຕເຍວ ຈ ຣກ຺ຂຕິ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິເຍ ສໍວຣໍ ອາປຊ຺ຊຕີຕິປິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຕຕ຺ຖ ກິຎ຺ຈາປິ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິເຍ ສໍວໂຣ ວາ ອສໍວໂຣ ວາ ນຕ຺ຖິ. ນ ຫິ ຈກ຺ຂຸປສາທໍ ນິສ຺ສາຍ ສຕິ ວາ ມຸຏ຺ຐສ຺ສຈ຺ຈໍ ວາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ. ອປິ ຈ ຍທາ ຣູປາຣມ຺ມຓໍ ຈກ຺ຂຸສ຺ສ ອາປາຖໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ຕທາ ຠວງ຺ເຄ ທ຺ວິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິຣຸທ຺ເຘ ກິຣິຍມໂນຘາຕຸ ອາວຊ຺ຊນກິຈ຺ຈໍ ສາຘຍມານາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ນິຣຸຊ຺ຌຕິ. ຕໂຕ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາຓໍ ທສ຺ສນກິຈ຺ຈໍ. ຕໂຕ ວິປາກມໂນຘາຕຸ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉນກິຈ຺ຈໍ. ຕໂຕ ວິປາກາເຫຕຸກມໂນວິຎ຺ຎາຓຘາຕຸ ສນ຺ຕີຣຓກິຈ຺ຈໍ. ຕໂຕ

កិរិយាហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ វោដ្ឋព្ពនកិច្ចំ សាធយមានា ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈតិ, តទនន្តរំ ជវតិ ជវនំ។

តត្រាបិ នេវ ភវង្គសមយេ, ន អាវជ្ជនាទីនំ អញ្ញតរសមយេ សំវរោ វា អសំវរោ វា អត្ថិ។ ជវនក្ខណេ បន សចេ ទុស្សីល្យំ វា មុដ្ឋសច្ចំ វា អញ្ញាណំ វា អក្ខន្តិ វា កោសជ្ជំ វា ឧប្បជ្ជតិ, អសំវរោ ហោតិ។ ឯវំ ហោន្តោ បន សោ ចក្ខុន្ទ្រិយេ អសំវរោតិ វុច្ចតិ។ កស្មា? យស្មា តស្មិំ សតិ ទ្វារម្បិ អគុត្តំ ហោតិ, ភវង្គម្បិ អាវជ្ជនាទីនិបិ វីថិចិត្តានិ។ យថា កិំ? យថា នគរេ ចតូសុ ទ្វារេសុ អសំវុតេសុ កិញ្ចាបិ អន្តោឃរទ្វារកោដ្ឋកគព្ភាទយោ សុសំវុតា ហោន្តិ, តថាបិ អន្តោនគរេ សព្ពំ ភណ្ឌំ អរក្ខិតំ អគោបិតមេវ ហោតិ។ នគរទ្វារេន ហិ បវិសិត្វា ចោរា យទិច្ឆន្តិ, តំ ករេយ្យុំ, ឯវមេវ ជវនេ ទុស្សីល្យាទីសុ ឧប្បន្នេសុ តស្មិំ អសំវរេ សតិ ទ្វារម្បិ អគុត្តំ ហោតិ, ភវង្គម្បិ អាវជ្ជនាទីនិបិ វីថិចិត្តានិ។

តស្មិំ បន សីលាទីសុ ឧប្បន្នេសុ ទ្វារម្បិ គុត្តំ ហោតិ, ភវង្គម្បិ អាវជ្ជនាទីនិបិ វីថិចិត្តានិ។ យថា កិំ? យថា នគរទ្វារេសុ សំវុតេសុ កិញ្ចាបិ អន្តោឃរាទយោ អសំវុតា ហោន្តិ, តថាបិ អន្តោនគរេ សព្ពំ ភណ្ឌំ សុរក្ខិតំ សុគោបិតមេវ ហោតិ។ នគរទ្វារេសុ ហិ បិហិតេសុ ចោរានំ បវេសោ នត្ថិ, ឯវមេវ ជវនេ សីលាទីសុ ឧប្បន្នេសុ ទ្វារម្បិ គុត្តំ ហោតិ, ភវង្គម្បិ អាវជ្ជនាទីនិបិ វីថិចិត្តានិ។ តស្មា ជវនក្ខណេ ឧប្បជ្ជមានោបិ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរោតិ វុត្តោ។

សោតេន សទ្ទំ សុត្វាតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯវមិទំ សង្ខេបតោ រូបាទីសុ កិលេសានុពន្ធនិមិត្តាទិគ្គាហបរិវជ្ជនលក្ខណំ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលន្តិ វេទិតព្ពំ។

អាជីវបារិសុទ្ធិសីលំ

១៩។ ឥទានិ ឥន្ទ្រិយសំវរសីលានន្តរំ វុត្តេ អាជីវបារិសុទ្ធិសីលេ អាជីវហេតុ បញ្ញត្តានំ ឆន្នំ សិក្ខាបទានន្តិ យានិ តានិ "អាជីវហេតុ អាជីវការណា បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ អសន្តំ អភូតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ឧល្លបតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ អាជីវហេតុ អាជីវការណា សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ អាជីវហេតុ អាជីវការណា 'យោ តេ វិហារេ វសតិ សោ ភិក្ខុ អរហា'តិ ភណតិ, បដិវិជានន្តស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ អាជីវហេតុ អាជីវការណា ភិក្ខុ បណីតភោជនានិ អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អាជីវហេតុ អាជីវការណា ភិក្ខុនី បណីតភោជនានិ អគិលានា អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ បាដិទេសនីយស្ស។ អាជីវហេតុ អាជីវការណា សូបំ វា ឱទនំ វា អគិលានោ អត្តនោ អត្ថាយ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ (បរិ។ ២៨៧) ឯវំ បញ្ញត្តានិ ឆ សិក្ខាបទានិ, ឥមេសំ ឆន្នំ សិក្ខាបទានំ។

កុហនាតិអាទីសុ អយំ បាឡិ, "តត្ថ កតមា កុហនា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យា បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតេន វា សាមន្តជប្បិតេន វា ឥរិយាបថស្ស វា អដ្ឋបនា ឋបនា សណ្ឋបនា ភាកុដិកា ភាកុដិយំ កុហនា

កុហាយនា កុហិតត្តំ, អយំ វុច្ចតិ កុហនា។

“តត្ថ កតមា លបនា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យា បរេសំ អាលបនា លបនា សល្លបនា ឧល្លបនា សមុល្លបនា ឧន្នហនា សមុន្នហនា ឧក្កាចនា សមុក្កាចនា អនុប្បិយភាណិតា ចាដុកម្យតា មុគ្គសូប្យតា បារិភដ្យតា, អយំ វុច្ចតិ លបនា។

“តត្ថ កតមា នេមិត្តិកតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យំ បរេសំ និមិត្តំ និមិត្តកម្មំ ឱភាសោ ឱភាសកម្មំ សាមន្តជប្បា បរិកថា, អយំ វុច្ចតិ នេមិត្តិកតា។

“តត្ថ កតមា និប្បេសិកតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្ស បាបិច្ឆស្ស ឥច្ឆាបកតស្ស យា បរេសំ អក្កោសនា វម្ភនា គរហនា ឧក្ខេបនា សមុក្ខេបនា ខិបនា សំខិបនា បាបនា សម្បាបនា អវណ្ណហារិកា បរបិដ្ឋិមំសិកតា, អយំ វុច្ចតិ និប្បេសិកតា។

“តត្ថ កតមា លាភេន លាភំ និជិគីសនតា? លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតោ បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ ឥតោ លទ្ធំ អាមិសំ អមុត្រ ហរតិ, អមុត្រ វា លទ្ធំ អាមិសំ ឥតោ អាហរតិ។ យា ឯវរូបា អាមិសេន អាមិសស្ស ឯដ្ឋិ គវេដ្ឋិ បរិយេដ្ឋិ ឯសនា គវេសនា បរិយេសនា, អយំ វុច្ចតិ លាភេន លាភំ និជិគីសនតា”តិ (វិភ។ ៨៦១-៨៦២)។

៦២។ ឥមិស្សា បន បាឡិយា ឯវមត្ថោ វេទិតព្វោ។ កុហននិទ្ទេសេ តាវ លាភសក្ការសិលោកសន្និស្សិតស្សាតិ លាភញ្ច សក្ការញ្ច កិត្តិសទ្ទញ្ច សន្និស្សិតស្ស, បត្ថយន្តស្សាតិ អត្ថោ។ បាបិច្ឆស្សាតិ អសន្តគុណទីបនកាមស្ស។ ឥច្ឆាបកតស្សាតិ ឥច្ឆាយ អបកតស្ស, ឧបទ្ទុតស្សាតិ អត្ថោ។

ឥតោ បរំ យស្មា បច្ចយបដិសេវនសាមន្តជប្បនឥរិយាបថសន្និស្សិតវសេន មហានិទ្ទេសេ តិវិធំ កុហនវត្ថុ អាគតំ។ តស្មា តិវិធម្បេតំ ទស្សេតុំ បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតេន វាតិ ឯវមាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ ចីវរាទីហិ និមន្តិតស្ស តទត្ថិកស្សេវ សតោ បាបិច្ឆតំ និស្សាយ បដិក្ខិបនេន, តេ ច គហបតិកេ អត្តនិ សុប្បតិដ្ឋិតសទ្ធេ ញត្វា បុន តេសំ “អហោ អយ្យោ អប្បិច្ឆោ ន កិញ្ចិ បដិគ្គណ្ហិតុំ ឥច្ឆតិ, សុលទ្ធំ វត នោ អស្ស សចេ អប្បមត្តកម្បិ កិញ្ចិ បដិគ្គណ្ហេយ្យា”តិ នានាវិធេហិ ឧបាយេហិ បណីតានិ ចីវរាទីនិ ឧបនេន្តានំ តទនុគ្គហកាមតំយេវ អាវិកត្វា បដិគ្គហណេន ច តតោ បភុតិ អបិ សកដភារេហិ ឧបនាមនហេតុភូតំ វិម្ហាបនំ បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតំ កុហនវត្ថូតិ វេទិតព្វំ។ វុត្តញ្ហេតំ មហានិទ្ទេសេ –

“កតមំ បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតំ កុហនវត្ថុ? ឥធ គហបតិកា ភិក្ខុំ និមន្តេន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ។ សោ បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ អត្ថិកោ ចីវរ...បេ... បរិក្ខារានំ ភិយ្យោកម្យតំ ឧបាទាយ ចីវរំ បច្ចក្ខាតិ។ បិណ្ឌបាតំ...បេ... សេនាសនំ។ គិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ បច្ចក្ខាតិ។ សោ ឯវមាហ – ‘កិំ សមណស្ស មហគ្ឃេន ចីវរេន, ឯតំ សារុប្បំ យំ សមណោ សុសានា វា

សង្ការកូដិ ចា បិបលិកា ចា តត្ថកាតិ ជ្ជិតិត្វា សញ្ញាដិ៍ ពត្វា ឆាទេយ្យ៑ កិំ នយលាស្ស យហេល្លូ ឋិណ្ឌបាតេន ឧតំ សារុប្បំ ឃំ សយណោ ជ្ជោទេរិយាយ បិណ្ឌិយាលេបេន ឌឹចិកំ ពេប្បូយ្យ៑ កិំ នយលាស្ស យហេល្លូ សេនាសេនេន, ឧតំ សារុប្បំ ឃំ សយណោ ទុក្ខម្ពុលិកោ ចា អស្សុ អព្ភាទាកាសិកោ ចា៑ កិំ នយលាស្ស យហេល្លូ កិលិតបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេន, ឧតំ សារុប្បំ ឃំ សយណោ បូតិមុត្តេន ចា ហរិដកិលល្លេន ចា ឌូសធំ ពេទេយ្យា’តិ៑ តទុបិទាយ លូវំ ចីចរំ ឆាទេតិ, លូវំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជតិ, លូវំ សេនាសនំ បដិសេចតិ, លូវំ កិលិតបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ បដិសេចតិ, តសេតំ ពហបតិកា ឧចិ ដាតត្តិ ‘អយំ សយណោ អប្បិច្ឆោ សត្តុដ្ឋោ បចិចិត្តោ អសំសដ្ឋោ អារទ្ធវីរិយោ ធុតចារោ’តិ៑ កិយ្យោ កិយ្យោ តិមន្តេត្តិ ចីចរ...បេ... បរិក្ខារេហិ៑ វេសា ឧចយាហ – ‘តិណ្ណំ សម្មុខីភាចា សន្ធោ កុលបុត្តោ ពហុំ បុញ្ញំ បសចតិ៑ សទ្ធាយ សម្មុខីភាចា សន្ធោ កុលបុត្តោ ពហុំ បុញ្ញំ បសចតិ៑ ទេយ្យធម្មស្ស...បេ... ទក្ខិណេយ្យានំ សម្មុខីភាចាសន្ធោកុលបុត្តោ ពហុំ បុញ្ញំ បសចតិ៑ តុម្ហាកញ្ចាយំ សទ្ធា អត្ថិ, ទេយ្យធម្មោ ច សំចិជ្ជតិ, អហញ្ច បដិគ្គាហកោ, សចេហំ ត បដិគ្គហេស្សាមិ, ឧចំ តុម្ហេ បុញ្ញេន បរិខាហិរា ភចិស្សន្តិ, ត មយ្ហំ ឡយិតា អត្ថោ៑ អបិច តុម្ហាកំ យេច អនុកម្បាយ បដិគ្គណ្ហាមី’តិ៑ តទុបិទាយ ពហុម្បិ ចីចរំ បដិគ្គណ្ហាតិ៑ ពហុម្បិ បិណ្ឌបាតំ...បេ... ភេសជ្ជបរិក្ខារំ បដិគ្គណ្ហាតិ ៑ យា ឧចរូបិ ភាកុដិកា ភាកុដិយំ កុហតា កុហាយតា កុហិតត្តំ, ឡត់ បច្ចយបដិសេចតសង្ខាតំ កុហតចត្ថូ”តិ (មហានិ៑ ប័សិ)៑

បិបិច្ឆេស្សេច បត សតោ ជ្ជត្តរិមតុស្សធម្មាធិកមបរិធីបតចាចាយ តថា តថា ចិម្ហាបតំ សាមន្តជប្បតសង្ខាតំ កុហតចត្ថូតិ វេទិតព្វំ៑ យថាហ –

“ពតមំ សាមន្តជប្បតសង្ខាតំ កុហតចត្ថុ? ឡធេកច្ចោ បិបិច្ឆោ ឡច្ឆាបកតោ សម្ភាចតាធិប្បាយោ ‘ឧចំ មំ ដតោ សម្ភាចេស្សតី’តិ អរិយធម្មសន្តិស្សិតំ ចាចំ ភាសតិ ‘យោ ឧចរូបំ ចីចរំ ធារេតិ, សោ សយណោ មហេសក្ខោ’តិ ភណតិ៑ ‘យោ ឧចរូបំ បត្តំ លោហថាលកំ៑ ធម្មករំ បរិស្សាចតំ កុញ្ចិកំ, កាយពន្ធតំ ជ្ជបហតំ ធារេតិ, សោ សយណោ មហេសក្ខោ’តិ ភណតិ៑ យស្ស ឧចរូបោ ជ្ជបជ្ឈាយោ អាចរិយោ សយាតុបជ្ឈាយកោ, សយាតាចរិយកោ មិត្តោ សន្ទិដ្ឋោ សម្ភត្តោ សហាយោ៑ យោ ឧចរូបេ ចិហារេ ចសតិ អឌ្ឍយោគេ បាសាទេ ហម្មិយេ កុហាយំ លេណេ កុដិយា កូដាគារេ អដ្ដេ មាឡេ ជ្ជទ្ធណ្ឌេ ជ្ជបដ្ឋានសាលាយំ មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ ចសតិ, សោ សយណោ មហេសក្ខោ’តិ ភណតិ៑ អថ ចា ‘កោរជិកកោរជិកោ ភាកុដិកភាកុដិកោ កុហកកុហកោ លបកលបកោ មុខសម្ភាចិកោ, អយំ សយណោ ឡមាសំ ឧចរូបានំ សត្តានំ ចិហារសមាបត្តីនំ លាភី’តិ តាធិសំ ពម្ភីរំ កូឡ្ហំ តិបុណំ បដិច្ឆន្នំ លោកុត្តរំ សុញ្ញតាបដិសំយុត្តំ ពថំ ពថេសិ៑ យា ឧចរូបិ ភាកុដិកា ភាកុដិយំ កុហតា កុហាយតា កុហិតត្តំ, ឡត់ សាមន្តជប្បតសង្ខាតំ កុហតចត្ថូ”តិ (មហានិ៑ ប័សិ)៑

បិបិច្ឆេស្សេច បត សតោ សម្ភាចតាធិប្បាយកតេត ឡរិយាបថេត ចិម្ហាបតំ ឡរិយាបថសន្តិស្សិតំ កុហតចត្ថូតិ វេទិតព្វំ៑ យថាហ –
“ពតមំ ឡរិយាបថសង្ខាតំ កុហតចត្ថុ៑ ឡធេកច្ចោ បិបិច្ឆោ ឡច្ឆាបកតោ សម្ភាចតាធិប្បាយោ ‘ឧចំ មំ ដតោ សម្ភាចេស្សតី’តិ កមតំ សណ្ឋបេតិ , ឋាតំ សណ្ឋបេតិ, តិសជ្ជំ សណ្ឋបេតិ, សយតំ សណ្ឋបេតិ, បណិធាយ កច្ឆតិ, បណិធាយ តិដ្ឋតិ, បណិធាយ តិសីទតិ, បណិធាយ សេយ្យំ ពប្បេតិ, សមាហិតោ ចិយ កច្ឆតិ, សមាហិតោ ចិយ តិដ្ឋតិ, តិសីទតិ, សេយ្យំ ពប្បេតិ, អាបាថកជ្ឈាយី ច ហោតិ, យា ឧចរូបិ ឡរិយាបថស្ស អដ្ឋបតា ឋបតា សណ្ឋបតា ភាកុដិកា ភាកុដិយំ កុហតា កុហាយតា កុហិតត្តំ, ឡត់ ទុច្ចតិ ឡរិយាបថសង្ខាតំ កុហតចត្ថូ”តិ

(យហាតិ។ ប័លិ)។

តត្ថ បច្ចយបដិសេវនសង្ខាតេនាតិ បច្ចយបដិសេវនន្តិ ឯវំ សង្ខាតេន បច្ចយបដិសេវនេន វា សង្ខាតេន។ សាមន្តជប្បិតេនាតិ សមីបកថិតេន។ ឥរិយាបថស្ស វាតិ ចតុឥរិយាបថស្ស។ អដ្ឋបនាតិអាទិ ឋបនា, អាទរេន វា ឋបនា។ ឋបនាតិ ឋបនាការោ។ សណ្ឋបនាតិ អភិសង្ខរណា, បាសាទិកភាវករណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ភាកុដិកាតិ បធានបុរិមដ្ឋិតភាវទស្សនេន ភាកុដិករណំ, មុខសង្កោចោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ភាកុដិករណំ សីលមស្សាតិ ភាកុដិកោ។ ភាកុដិកស្ស ភាវោ ភាកុដិយំ។ កុហនាតិ វិម្ហាបនា។ កុហស្ស អាយនា កុហាយនា។ កុហិតស្ស ភាវោ កុហិតត្តន្តិ។

លបនានិទ្ទេសេ អាលបនាតិ វិហារំ អាគតេ មនុស្សេ ទិស្វា "កិមត្ថាយ ភោន្តោ អាគតា, កិំ ភិក្ខូ និមន្តិតុំ, យទិ ឯវំ គច្ឆថ ភោ, អហំ បច្ឆតោ បត្តំ គហេត្វា អាគច្ឆាមី"តិ ឯវំ អាទិតោវ លបនា។ អថ វា អត្តានំ ឧបនេត្វា "អហំ តិស្សោ, មយិ រាជា បសន្នោ, មយិ អសុកោ ច អសុកោ ច រាជមហាមត្តា បសន្នា"តិ ឯវំ អត្តុបនាយិកា លបនា អាលបនា។ លបនាតិ បុដ្ឋស្ស សតោ វុត្តប្បការមេវ លបនំ។ សល្លបនាតិ គហបតិកានំ ឧក្កណ្ឋនេ ភីតស្ស ឱកាសំ ទត្វា ទត្វា សុដ្ឋុ លបនា។ ឧល្លបនាតិ មហាកុដុម្ពិកោ មហានាវិកោ មហាទានបតីតិ ឯវំ ឧទ្ធំ កត្វា លបនា។ សមុល្លបនាតិ សព្ពតោភាគេន ឧទ្ធំ កត្វា លបនា។

ឧន្នហនាតិ "ឧបាសកា បុព្ពេ ឥមស្មិំ កាលេ នវទានំ ទេថ, ឥទានិ កិំ ន ទេថា"តិ ឯវំ យាវ "ទស្សាម, ភន្តេ, ឱកាសំ ន លភាមា"តិអាទីនិ វទន្តិ, តាវ ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ នហនា, វេឋនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ វា ឧច្ឆុហត្ថំ ទិស្វា "កុតោ អាភតំ ឧបាសកា"តិ បុច្ឆតិ។ ឧច្ឆុខេត្តតោ, ភន្តេតិ។ កិំ តត្ថ ឧច្ឆុ មធុរន្តិ។ ខាទិត្វា, ភន្តេ, ជានិតព្ពន្តិ។ "ន, ឧបាសក, ភិក្ខុស្ស ឧច្ឆុំ ទេថា"តិ វត្តុំ វដ្ដតីតិ។ យា ឯវរូបា និព្ពេឋេន្តស្សាបិ វេឋនកថា, សា ឧន្នហនា។ សព្ពតោភាគេន បុនប្បុនំ ឧន្នហនា សមុន្នហនា។

ឧក្កាចនាតិ "ឯតំ កុលំ មំយេវ ជានាតិ។ សចេ ឯត្ថ ទេយ្យធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ, មយ្ហមេវ ទេតី"តិ ឯវំ ឧក្ខិបិត្វា កាចនា ឧក្កាចនា, ឧទ្ទីបនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេលកន្ទរិកវត្ថុ ចេត្ថ វត្តព្ពំ។ សព្ពតោភាគេន បុន បុនប្បុនំ ឧក្កាចនា សមុក្កាចនា។

អនុប្បិយភាណិតាតិ សច្ចានុរូបំ ធម្មានុរូបំ វា អនបលោកេត្វា បុនប្បុនំ បិយភណនមេវ។ ចាដុកម្យតាតិ នីចវុត្តិតា អត្តានំ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ឋបេត្វា វត្តនំ។ មុគ្គសូប្យតាតិ មុគ្គសូបសទិសតា។ យថា ហិ មុគ្គេសុ បច្ចមានេសុ កោចិទេវ ន បច្ចតិ, អវសេសា បច្ចន្តិ, ឯវំ យស្ស បុគ្គលស្ស វចនេ កិញ្ចិទេវ សច្ចំ ហោតិ, សេសំ អលិកំ, អយំ បុគ្គលោ មុគ្គសូប្យោតិ វុច្ចតិ។ តស្ស ភាវោ មុគ្គសូប្យតា។ បារិភដ្យតាតិ បារិភដ្យភាវោ។ យោ ហិ កុលទារកេ ធាតិ វិយ អង្កេន វា ខន្ធេន វា បរិហដតិ, ធារេតីតិ អត្ថោ។ តស្ស បរិហដស្ស កម្មំ បារិភដ្យំ។ បារិភដ្យស្ស ភាវោ បារិភដ្យតាតិ។

នេមិត្តិកតានិទ្ទេសេ និមិត្តន្តិ យំ កិញ្ចិ បរេសំ បច្ចយទានសញ្ញាជនកំ កាយវចីកម្មំ។ និមិត្តកម្មន្តិ ខាទនីយំ គហេត្វា គច្ឆន្តេ ទិស្វា "កិំ

ពាងតឹយំ លកិត្វា”តិអាឌិតា តរយត តិយិត្តកាទលំ ឰការរោាតិ បក្ខយបដិសំឃុត្តកឆា ឰការរកាយ៉ុត្តិ ចន្ទបិលរកា ជិស្វា “កាំ ព្ពរយ ចន្ទា ល៊ិររកាចន្ទា ក្ខ្រាហ្យ តក្កូរកាចន្ទា”តិ បុដ្ឋិត្វា “ល៊ិររកាចន្ទា, កវត្ត”តិ ចុវត្ត “ត ល៊ិររកាចន្ទា, យឌិ ល៊ិររកាចន្ទា សិឃុំ, កិក្លូបិ ល៊ិរំ លរកឃ្យ”ត្តិ ឲចយាឌិតា តរយត រតាសំ ឌារកាតំ យាតាបិត្វុតំ តិរចរេត្វា ល៊ិរឌាបតាឌិកំ ឰការរកាទលំ សាយត្តឌប្បាតិ រយឹបំ កាត្វា ឌប្បតំ ក្យល្ខបកកិក្លូ ចត្វ៉ រចត្វ ចត្តត្តាំ

ក្យល្ខបរកា កិរ កិក្លូ ក្យឌ្ឍិត្យការយា រកាហំ បចិសិត្វា តិសីឌិ តំ ជិស្វា អឌាត្យកាយា ឈរលឹ “តណ្ហុលិ តត្តឹ”តិ កលាត្តិ តណ្ហុរល អាហរិត្យកាយា ចិឃ បដិចិស្សកឈរំ កតា កិក្លូបិ អរត្តាកត្តុំ បចិសិត្វា ឰ្ខរលិរករត្តា កចាដរការណ ក្ខ្ឌ្រំ, កាឌរត ក្យញ្ចអំ, បិដរកា រលិលាយន្ទូចារល, ក្យប្ពិ៍ឃំ តណ្ហុរល, ឈរដ ឈតំ ជិស្វា តិក្លូយិត្វា តិសីឌិ ឈរលឹ “តណ្ហុរល តាលត្វ”ត្តិ អាកតា កិក្លូ “ក្ខបិសិរកា ‘អឌ្ឍ កិក្លូ ត រយប្បព្វិស្សតឹ’តិ បដិករច្ចច តិយិត្ត អក្ខូរ”ត្តិ អាហ កាំ, កវត្តតិ កចាដរការណ តិក្លិត្តំ ក្ខ្ឌ្រំ ចិឃ រយ៉ អក្ខូរំ, ‘តំ បហរិស្សាយឹ’តិ ឰ្ខរលិរករត្តា កាឌរត ឌបិតំ ក្យញ្ចអបិល្ខិ ចិឃ បិរោាលំ, រលឆ្ខរកាត បហរដត សរប្បត កាតំ បិដរកា តិក្លិត្តរលិលាយន្ទូចាលសជិសំ ចលំ, តស្ស តំ រលឆ្ខុំ ឆំសិត្យកាយស្ស ក្យប្ពិ៍យា តណ្ហុលសជិរស ឌរត្ត, អឆស្ស ក្យបិតស្ស ឈរដ បក្កិត្តឈតសជិសំ យុលរតា តិក្លូយត្ត ចិសយិស្សកំ រពញ្ចអត្តិ សា “ត សក្កា យុល្ហូកំ ចរច្ចាត្យ”ត្តិ ក្ខ្ឌ្រំ ឌត្វា ឰ្ខឌតំ បចិត្វា ឈតក្យញ្ចអយរច្ចហិ សជ្ជិ សត្តំ អឌាសីតិ ឲចំ រយឹបំ កាត្វា ឌប្បតំ សាយត្តឌប្បាតិ រចឌិតត្តាំ បរិកឆាតិ យឆា តំ លកតិ តស្ស បរិចរត្តត្វា កឆតត្តិ

តិរប្បសិកតាតិរក្ខូរស អរក្កាសតាតិ ឌសហិ អរក្កាសចត្វ៉ហិ អរក្កាសតំ ចយ៉ុតាតិ បរិកចិត្វា កឆតំ កទហលាតិ អស្សរក្ខូ អប្បសរត្តាតិអាឌិតា តរយត ឆោសោររាបតា ក្ខរក្លូបតាតិ យា ឲតំ ឲត្វ កឆឆាតិ ចាចាឃ ក្ខក្លិបតំ សត្តុរតាការកាត សចត្វកំ សរហត្យកំ កាត្វា ក្ខរក្លូបតា សយុរក្លូបតា អឆ ចា អរឆត្តិ ជិស្វា “អរហា ឌាតបតឹ”តិ ឲចំ ក្ខក្លិបតំ ក្ខរក្លូបតា យហាឌាតបតឹតិ ឲចំ ស្ត្ថ ក្ខរក្លូបតា សយុរក្លូបតា ល៊ិបតាតិ កាំ ព្ពយស្ស ឌឹចិតំ ឌឹឌរកាឌិរតាតិ ឲចំ ក្ខប្បល្ហូតា សំល៊ិបតាតិ កាំ ព្ពយំ អឌាឃរកាតិ កលាឆ, រឃា តិច្ចកាលំ សរត្តុសប្បិ តត្តឹតិ ចចតំ រឌតឹតិ ស្ត្ថតរំ ក្ខប្បល្ហូតា បិបតាតិ អឌាឃកត្តស្ស អចល្ហូស្ស ចា បិបតំ សត្តុរតាការកាត បិបតា សប្បាបតា អចល្ហូហារិកាតិ ឲចំ រយ អចល្ហូកឃាបិ ឌស្សតឹតិ រកាហរតា រកាហំ កាយរតា កាយំ ឌតបឌរតា ឌតបឌំ អចល្ហូហទលំ បរបិដ្ឋិយំសិកតាតិ បុររតា យឆុរំ កលិត្វា បរយុ្ឌរព អចល្ហូកាសិតា ឲសា ហិ អកិយុលំ ឰ្ខរលិរកតុំ អសរក្កាត្តស្ស បរយុ្ឌលាតំ បិដ្ឋិយំសំ ពាងតយិច រហាតិ, តស្វា បរបិដ្ឋិយំសិកតាតិ ចុត្តា អឃំ ចុច្ចតិ តិរប្បសិកតាតិ អឃំ យស្វា រចញ្ចក្ខរបសិកាឃ ចិឃ អត្តុក្កំ បរស្ស ក្យលំ តិរប្បរសតិ តិបុដ្ឋាតិ, យស្វា ចា កត្តុឌាតំ តិបិសិត្វា កត្តុយក្កតា ចិឃ បរក្យរណ តិបិសិត្វា ចិច្ចុរល្ហូត្វា ឲសា លិកយក្កតា រហាតិ, តស្វា តិរប្បសិកតាតិ ចុច្ចតីតិ

លិរកត លិកំ តិឌិកឹសតតាតិរក្ខូរស តិឌិកឹសតតាតិ យក្កតា ព្ពរតា លច្ឆត្តិ ព្ពយប្បារកាហា លក្ខំ អយុត្យាតិ អយុកបិយ្រការហ ឲដ្ឋីតិ ព្ពច្ចតា ករចដ្ឋីតិ យក្កតា បរិរឃដ្ឋីតិ បុតប្បុតំ យក្កតា អាឌិរតា បដ្ឋាឃ លក្ខំ លក្ខំ កិក្លូ តញ្ចា តញ្ចា ក្យលឌារកាតំ ឌត្វា អរត្ត ល៊ិរឃាក្យំ លកិត្វា កតកិក្លូចត្វ៉ រចត្វ កឆតត្តាំ ឲសតាតិអាឌីតិ ឲដ្ឋិអាឌិតរយច រចចចតាតិ, តស្វា ឲដ្ឋីតិ ឲសតា ករចដ្ឋីតិ កររចសតា, បរិរឃដ្ឋីតិ បរិរឃសតា ព្ពរច្ចចរយត្វ ឃោឌតា រចឌិតត្តា អឃំ ក្យហតាឌិតំ អរត្វា

ពួងាតិ ឲចយាឌីតច្ចា បិបឈយ្ញាតត្តិ ឲត្ត អាឌិសង្កេត “ឃឆា ចា បតេតេ៣ តោតេត្តា សយណប្រាហ្វលា សង្គាងេឃ្យាតិ តោងតាតិ ក្សន្តិត្វា តេព ឲចទ្វបិឃ ពិរឆ្លាតចិន្តាឃ យិឆ្លាឌីតេចត ឌីចិក់ ៣តេប្បត្តិ៍ តេឃ្យចិង់, អភ្ជុ, តិយិត្តុំ, ក្ដប្បាតំ, ឃុបិត់, លក្លាលំ, ឲ្យសិ៣ង្គិត្តុំ, អក្កិតេហាយ់, ងត្តិតេហាយ”ត្តិ (ឌិ៍ តិ៍ ១៍១១) អាឌិតា តតេឃត ព្រាហ្វងាតេល ចុត្តាត់ អតេតេ៣សំ បិបឈយ្ញាត់ ៣ហលំ តេចឌិតន្តាំ៍ ញាតិ ឃ្ញាឃំ ញាតេយសំ អាឌីចតេហព្យ បញ្ញាត្តាត់ លត្តុំ សិក្លាបងាត់ ឌីតិក្លាយចតេសត, ញាតេយសព្វា “ក្យហតា លបតា តេតយិត្តិ៣តា តិតេប្បសិ៣តា លិតេកត លិក់ តិឌិកឹសតតា”តិ ឲចយាឌីត់ បិបឈយ្ញាត់ ចតេសត បចតេត្វា យិឆ្លាឌីតេចា, ឃា ពុទ្ធា សត្តប្យ៣ារាបិ យិឆ្លាឌីចា ចិតេរពិ, ញាត់ អាឌីចបិរិឃុទ្ធិសិល៍ ពព្រាឃំ ចតតេត្វា៍ ឲតំ អាកយ្យ ឌីចត្តិពិ អាឌីតេចា៍ តេ៣ា តេសា, បច្ចយបរិតេឃសតចាឃាតេយា៍ បិរិឃុទ្ធិតិ បរិឃុទ្ធតា៍ អាឌីចស្ស បិរិឃុទ្ធិ អាឌីចបិរិឃុទ្ធិ៍

បច្ចយសត្តិស្សិតសិល៍

១ប័៍ ឃំ បតេតំ តឥតត្វទំ បច្ចយសត្តិស្សិតសិល៍ ចុត្តំ, តត្ត បដិសង្ខា តេឃាតិតេសាតិ ក្ដបិតេឃត បតេឆត បដិសង្ខាឃ ឆាតត្វា, បច្ចតេក្ខិត្វាតិ អតេត្វា ៍ ឲត្ត ច សីតស្ស បដិឈាតាឃាតិអាឌិតា តតេឃត ចុត្តបច្ចតេក្ខលតេយច “តេឃាតិតេសា បដិសង្ខា”តិ តេចឌិតន្តាំ៍ តត្ត ឌីចទត្តិ អត្តទចាឃ៣ាឌីឃុ ឃំកិញ្ចិ៍ បដិតេឃចតិតិ បរិក្សន្តិ, តិចាតេឃតិ ចា បិទ្ធបតិ ចា៍ ឃាចតេងចាតិ បតេឃាងតាចឌិបរិឆ្លេឌតិឃយចតត់, ឲត្ត៣តេយច ហិ តេឃាកិតោ ឌីចទបដិតេឃចតេត បតេឃាងតំ ឃឌិង់ សីតស្ស បដិឈាតាឃាតិអាឌិ, ត ញាតេតា កិតេឃ្យា៍ សីតស្សាតិ អត្តញ្ញាងាព្យតេក្លាកចតេសត ចា ឆាហិទ្ធាក្ដព្យបរិលាយតចតេសត ចា ក្ដប្បត្តស្ស ឃស្ស ៣ស្សចិ សីតស្ស៍ បដិឈាតាឃាតិ បដិហតតត្ថុំ៍ ឃឆា សទីតេទ អាឌាធិង់ ត ក្ដប្បាតេងតិ, ឲចំ តស្ស ចិតតោងតត្ថុំ៍ សីតញ្ញាហតេព ហិ សទីតេទ ចិក្លិត្តចិតេត្វា តេឃាតិតេសា បឈហិតំ ត សតេក្លាតិ, តស្មា សីតស្ស បដិឈាតាឃ ឌីចទំ បដិតេឃចិតព្វត្តិ កកចា អត្តញ្ញាសិ៍ ឲឃ តតេឃា សត្តត្វ៍ តេ៣ចលតេព្យាត្ត ក្ដហ្សស្សាតិ អក្កិសត្តាបស្ស៍ តស្ស ចតងាហាឌីឃុ សម្ភតេចា តេចឌិតតេត្វា៍ ង់សយ៣សចាពាពបសទីសបសេយ្យស្សាតត្តិ ឲត្ត បត ង់សាតិ ង់សតយក្លិកា, អត្តយក្លិកាតិបិ ចុច្ចតិ៍ យ៣សា យ៣សា ឲច៍ ចាតាតិ សទេងអទេងាឌិតេកងា៍ អាពតេបិតិ ឃ្សទិឃាពតេបិ៍ សទីសបិតិ តេឃ តេ៣ចិ សទេត្វា ៣ន្តត្តិ ឌីឈងាតិ៣ា សប្បាងតេឃា, តេពសំ ងដ្ឋ សយ្យតេស្សា ច ឲ្យដ្ឋ សយ្យតេស្សា ចាតិ គុចិតេឆា សយ្យតេស្សា, តេសាបិ ឌីចទំ បិទ្ធបិត្វា តិសិត្តុំ ត ឆាងតិ, តស្មា តាឌិតេសឃុ ឆាតេតឃុ តេពសំ បដិឈាតត្វាឃ បដិតេឃចតិ៍ ឃាចតេងចាតិ ឲុត ឲពស្ស ចតត់ តិឃពបតេឃាងតាចឌិបរិឆ្លេងឃ្សតត្ថុំ , ហិទិតេ៣ាបឹតបដិឆ្លាងតព្យា តិឃពបតេឃាងត់, ញាពទាតិ ៣ងាធិ ៣ងាធិ តេហាត្តិ៍ ពត្ត ហិទិតេ៣ាបឹតត្តិ ព់ ព់ សម្ពាឈដ្ឋាត់៍ ឃម្ពិ ឃម្ពិញ្ញាអញ្ចេ ចិចទិឃយាតេត ហិទី ក្យប្បតិ ចិតស្សតិ, ព់ ព់ ហិទី៍ តេ៣ាបតតេតា ហិទិតេ៣ាបឹតត្តិ ចុច្ចតិ៍ តស្ស ច ហិទិតេ៣ាបឹតស្ស បដិឆ្លាងតត្ថត្តិ ហិទិតេ៣ាបឹតបដិឆ្លាងតត្ថុំ៍ ហិទិតេ៣ាបឹត់ បដិឆ្លាងតត្ថត្តិបិ បិតេឆា៍

បិណ្ឌបាតត្តិ ឃំកិញ្ចិ៍ អាហាទំ៍ តេឃា ហិ តេ៣ាធិ អាហាតេទា តិក្ខុតោ បិតេណ្ឌាតេល្យត បតេត្ត បតិតត្តា បិណ្ឌបាតេតាតិ ចុច្ចតិ៍ បិណ្ឌាត់ ចា បិតេតា បិណ្ឌបាតេតា, តត្ថ តត្ថ លទ្ធាត់ តិក្ខាត់ សត្តិបាតេតា សម្មុហោតិ ចុត្តំ តេហាតិ៍ តេតឆ ងចាឃាតិ ត ៣ាយងារ៣ាតេឃា ចិឃ ងចត្ថុំ, កិឡាអាតិយិត្តត្តិ ចុត្តំ តេហាតិ៍ ត យងាឃាតិ ត យដ្ឋិ៣យល្លាតេឃា ចិឃ យតត្ថុំ, ឆាលយងតិយិត្តំ តេបិទិសយងតិយិត្តញ្ញាតិ ចុត្តំ តេហាតិ៍ ត

យណ្ឌតាយាតិ ត អន្តេបុរិកចេសិយាឥយោ ចិយ យណ្ឌតត្ថំ, អក្ខបច្ចក្ខាត់ ប៉ីលាកាចតិយិត្តត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៎ ត ចិក្ខុសតាយាតិ ត តដតច្ចកាឥយោ ចិយ ចិក្ខុសតត្ថំ, បសត្ថច្ចចិចណ្ណតាតិយិត្តត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៎ ឲត្ថ ច តេច ឥចាយាតិ ឲតំ យោហុបតិស្សយបហោតត្ថំ ចុត្តំ៎ ត យតាយាតិ ឲតំ ឥតាស្មុបតិស្សយបហោតត្ថំ៎ ត យណ្ឌតាយ ត ចិក្ខុសតាយាតិ ឲតំ រាក្ខុបតិស្សយបហោតត្ថំ៎ តេច ឥចាយ ត យតាយាតិ ចេតំ អត្តតោ សំយោឌត្តប្បត្តិបដិសេឆតត្ថំ៎ ត យណ្ឌតាយ ត ចិក្ខុសតាយាតិ ឲតំ បរស្សបិ សំយោឌត្តប្បត្តិបដិសេឆតត្ថំ៎ ចត្បហិបិ ចេពហិ អយោតិសោ បដិបត្តិយា កាយស្មុលស្លិកាត្យោកស្ស ច បហាត់ ចុត្តត្តិ ចេឌិតព្វំ៎

យាចឥចាតិ ចុត្តត្តយេច៎ ព្ពុយស្ស កាយស្សាតិ ឲតស្ស ចត្យហាក្ខុតិកស្ស រូបកាយស្ស៎ ឋិតិយាតិ បពត្ថដ្ឋិតត្ថំ៎ យាបតាយាតិ បចត្តិយា អចិច្ឆេឥត្ថំ, ចិរកាលដ្ឋិតត្ថំ ចា៎ ឈរុបត្តមុយិច ហិ ខិណ្ណឈសេយិកា, អក្ខត្តុឌ្ឍតយិច ច សាកដិកា កាយស្ស ឋិតត្ថំ យាបតត្ថំ ចុឌ្ឍ បិណ្ឌបាតំ បដិសេចតិ, ត ឥចយឥយណ្ឌតចិក្ខុសតត្ថំ៎ អបិច ឋិតីតិ ខីចិតិន្ទ្រិយស្សេតំ អធិចចត់, តស្មា ព្ពុយស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបតាយាតិ ឲត្តាចតា ឲតស្ស កាយស្ស ខីចិតិន្ទ្រិយបចត្តាបតត្ថត្តិបិ ចុត្តំ ហោតីតិ ចេឌិតព្វំ៎ ចិហិស្មុបរតិយាតិ ចិហិំសា តាយ ខិឈច្ឆា អាពាធធដ្ឋេត៎ តស្សា ដ្ឋបរមត្ថយេុស បិណ្ឌបាតំ បដិសេចតិ, ចលាលេបតយិច ដ្ឋលាស្សិតាឌឹស្មុ តប្បដិកាន់ ចិយ ច៎ ព្រាហ្មចរិយាត្យក្កហាយាតិ សកលសាសតព្រាហ្មចរិយស្ស ច យក្កព្រាហ្មចរិយស្ស ច អត្យក្កហត្ថំ៎ អយញ្ហិបិណ្ឌបាតបដិសេចតបច្ចយា កាយពាល់ តិស្សាយ សិក្ខត្តយាត្យោកចសេត កចកក្កាតតិត្ថលាត្ថំ បដិបជ្ជត្តោ ព្រាហ្មចរិយាត្យក្កហាយ បដិសេចតិ, កក្កាតតិត្ថលាត្តិកា បុត្តមំសំ (សំ៎ តិ៎ ១៎៩១) ចិយ, តឌឹតិត្ថលាត្តិកា កុស្លំ (ម៎ តិ៎ ០៎១៣០) ចិយ, សមុទ្ទតិត្ថលាត្តិកា តាចយិច ច៎

ព្ពុតិបុរាលញ្ចា ចេឥត់ បដិហង្ខាមិ តចញ្ចា ចេឥត់ ត ដ្ឋប្បាទេស្សាមីតិ ឲតំ ព្ពុយិតា បិណ្ឌបាតបដិសេចតេត បុរាលញ្ចា ខិឈច្ឆាចេឥត់ បដិហង្ខាមិ, តចញ្ចា ចេឥត់ អបរិមិតភោឌតបច្ចយំ អាហរហត្ថកអលំសាដកតព្រាចដ្ឋកាកយាសកក្យត្តចយិតកព្រាហ្មលាត់ អញ្ញតរោ ចិយ ត ដ្ឋប្បាទេស្សាមីតិបិ បដិសេចតិ, ភេសជ្ជមិច កិលាតោ៎ អឆ ចា យា អត្យតា អសប្បាយាបរិមិតភោឌត់ តិស្សាយ បុរាលកម្មបច្ចយចសេត ដ្ឋប្បជ្ជតតោ បុរាលចេឥតាតិ ចុច្ចតិ៎ សប្បាយបរិមិតភោឌតេត តស្សា បច្ចយំ ចិតាសេត្តោ តំ បុរាលញ្ចា ចេឥត់ បដិហង្ខាមិ៎ យា ចាយំ អត្យតា កតំ អយុត្តបរិភោគកម្មបចយំ តិស្សាយ អាយតិំ ដ្ឋប្បជ្ជតតោ តចចេឥតាតិ ចុច្ចតិ៎ យុត្តបរិភោគចសេត តស្សា មូលំ អតិព្វត្តេត្តោ តំ តចញ្ចា ចេឥត់ ត ដ្ឋប្បាទេស្សាមីតិ ឲចមេត្ថ អត្ថោ ឥដ្ឋព្វោ៎ ឲត្តាចតា យុត្តបរិភោគសង្គហោ អត្តកិលមថាត្យោកប្បហាត់ ធម្មិកសុខាបរិច្ចាគោ ច ឌីបិតោ ហោតីតិ ចេឌិតព្វោ៎

យាត្រា ច មេ កចិស្សតីតិ បរិមិតបរិភោគេត ខីចិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេឥកស្ស ព្ពុរិយាបថភញ្ជកស្ស ចា បរិស្សយស្ស អភាចតោ ចិរកាលកយតសង្ខាតា យាត្រា ច មេ កចិស្សតិ ព្ពុយស្ស បច្ចយាយត្តចុត្តិតោ កាយស្សាតិបិ បដិសេចតិ, យាប្យរោគី ចិយ តប្បច្ចយំ៎ អតចជ្ជតា ច ផាសុចិហារោ ចាតិ អយុត្តបរិយេសតបដិក្កហលបរិភោគបរិចជ្ជតេត អតចជ្ជតា, បរិមិតបរិភោគេត ផាសុចិហារោ៎ អសប្បាយាបរិមិតបរិភោគបច្ចយា អរតិតន្ទិចិជម្ភិតា៎ ចិញ្ញុគរហាឌិទោសាភាចេត ចា អតចជ្ជតា, សប្បាយបរិមិតភោឌតបច្ចយា កាយពាលសម្ភចេត ផាសុចិហារោ៎ យាចឥត្ថាឥរាចឥហកភោឌតបរិចជ្ជតេត ចា សេយ្យសុខបស្សសុខមិទ្ធសុខាត់ បហាតតោ អតចជ្ជតា, ចត្បញ្ចាលោបមត្តស្សាតភោឌតេត ចត្ព្ពុរិយាបថយោគ្យកាចបដិបាឌតតោ ផាសុចិហារោ ច មេ កចិស្សតីតិបិ

បដិសេវតិ. វុត្តម្បិ ហេតំ –

"ចត្តារោ បញ្ច អាលោបេ, អភុត្វា ឧទកំ បិវេ;

អលំ ផាសុវិហារាយ, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ"តិ. (ថេរគា. ៩៨៣);

ឯត្តាវតា ច បយោជនបរិគ្គហោ មជ្ឈិមា ច បដិបទា ទីបិតា ហោតីតិ វេទិតព្វា.

សេនាសនន្តិ សេនញ្ច អាសនញ្ច. យត្ថ យត្ថ ហិ សេតិ វិហារេ វា អឌ្ឍយោគាទិម្ហិ វា, តំ សេនំ. យត្ថ យត្ថ អាសតិ និសីទតិ, តំ អាសនំ. តំ ឯកតោ កត្វា សេនាសនន្តិ វុច្ចតិ. ឧតុបរិស្សយវិនោទនបដិសល្លានារាមត្ថន្តិ បរិសហនដ្ឋេន ឧតុយេវ ឧតុបរិស្សយោ. ឧតុបរិស្សយស្ស វិនោទនត្ថញ្ច បដិសល្លានារាមត្ថញ្ច. យោ សរីរាពាធចិត្តវិក្ខេបករោ អសប្បាយោ ឧតុ សេនាសនបដិសេវនេន វិនោទេតព្វោ ហោតិ, តស្ស វិនោទនត្ថំ ឯកីភាវសុខត្ថញ្ចាតិ វុត្តំ ហោតិ. កាមញ្ច សីតបដិឃាតាទិនាវ ឧតុបរិស្សយវិនោទនំ វុត្តមេវ. យថា បន ចីវរបដិសេវនេ ហិរិកោបីនបដិច្ឆាទនំ និយតបយោជនំ, ឥតរានិ កទាចិ កទាចិ ភវន្តីតិ វុត្តំ, ឯវមិធាបិ និយតំ ឧតុបរិស្សយវិនោទនំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ. អថ វា អយំ វុត្តប្បការោ ឧតុ ឧតុយេវ. បរិស្សយោ បន ទុវិធោ បាកដបរិស្សយោ ច, បដិច្ឆន្នបរិស្សយោ ច (មហានិ. ៥). តត្ថ បាកដបរិស្សយោ សីហព្យគ្ឃាទយោ. បដិច្ឆន្នបរិស្សយោ រាគទោសាទយោ. យេ យត្ថ អបរិគុត្តិយា ច អសប្បាយរូបទស្សនាទិនា ច អាពាធំ ន ករោន្តិ, តំ សេនាសនំ ឯវំ ជានិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា បដិសេវន្តោ ភិក្ខុ បដិសង្ខា យោនិសោ សេនាសនំ ឧតុបរិស្សយវិនោទនត្ថំ បដិសេវតីតិ វេទិតព្វោ.

គិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារន្តិ ឯត្ថ រោគស្ស បដិអយនដ្ឋេន បច្ចយោ, បច្ចនីកគមនដ្ឋេនាតិ អត្ថោ. យស្ស កស្សចិ សប្បាយស្សេតំ អធិវចនំ. ភិសក្កស្ស កម្មំ តេន អនុញ្ញាតត្តាតិ ភេសជ្ជំ. គិលានបច្ចយោវ ភេសជ្ជំ គិលានបច្ចយភេសជ្ជំ, យំកិញ្ចិ គិលានស្ស សប្បាយំ ភិសក្កកម្មំ តេលមធុផាណិតាទីតិ វុត្តំ ហោតិ. បរិក្ខារោតិ បន "សត្តហិ នគរបរិក្ខារេហិ សុបរិក្ខតំ ហោតី"តិ (អ. និ. ៧.៦៧) អាទីសុ បរិវារោ វុច្ចតិ. "រថោ សីលបរិក្ខារោ, ឈានក្ខោ ចក្កវីរិយោ"តិ (សំ. និ. ៥.៤) អាទីសុ អលង្ការោ. "យេ ច ខោ ឥមេ បព្វជិតេន ជីវិតបរិក្ខារា សមុទានេតព្វា"តិ (ម. និ. ១.១៩១-១៩២) អាទីសុ សម្ភារោ. ឥធ បន សម្ភារោបិ បរិវារោបិ វដ្ដតិ. តញ្ហិ គិលានបច្ចយភេសជ្ជំ ជីវិតស្ស បរិវារោបិ ហោតិ, ជីវិតនាសកាពាធុប្បត្តិយា អន្តរំ អទត្វា រក្ខណតោ. សម្ភារោបិ. យថា ចិរំ បវត្តតិ, ឯវមស្ស ការណភាវតោ, តស្មា បរិក្ខារោតិ វុច្ចតិ. ឯវំ គិលានបច្ចយភេសជ្ជញ្ច តំ បរិក្ខារោ ចាតិ គិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ. តំ គិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ. គិលានស្ស យំកិញ្ចិ សប្បាយំ ភិសក្កានុញ្ញាតំ តេលមធុផាណិតាទិ ជីវិតបរិក្ខារន្តិ វុត្តំ ហោតិ. ឧប្បន្នានន្តិ ជាតានំ ភូតានំ និព្វត្តានំ. វេយ្យាពាធិកានន្តិ ឯត្ថ ព្យាពាធោតិ ធាតុក្ខោភោ, តំសមុដ្ឋានា ច កុដ្ឋគណ្ឌបីឡកាទិកា. ព្យាពាធតោ ឧប្បន្នត្តា វេយ្យាពាធិកា. វេទនានន្តិ ទុក្ខវេទនា អកុសលវិបាកវេទនា. តាសំ វេយ្យាពាធិកានំ វេទនានំ. អព្យាពជ្ឈបរមតាយាតិ និទ្ទុក្ខបរមតាយ. យាវ តំ ទុក្ខំ សព្វំ បហីនំ ហោតិ តាវាតិ អត្ថោ.

ᩑᩅᨾᩥᨴᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩈᩦᩃᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ – ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨸᩣᨱᩥᨶᩮᩣ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ᪨

ᨧᨲᩩᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᨶᩅᩥᨵᩥ

᪑᪙᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮ ᩈᩦᩃᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᩣᨵᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ, ᩈᩣᩅᨠᩅᩥᩈᨿᩣᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨧᨶᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨸᩥ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᨲᩴ –

“ᨠᩥᨠᩦᩅ ᩋᨱ᩠ᨯᩴ ᨧᨾᩁᩦᩅ ᩅᩣᩃᨵᩥᩴ,

ᨸᩥᨿᩴᩅ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨿᨶᩴᩅ ᩑᨠᨠᩴ;

ᨲᨳᩮᩅ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨠᩣ,

ᩈᩩᨸᩮᩈᩃᩣ ᩉᩮᩣᨳ ᩈᨴᩣ ᩈᨣᩣᩁᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨡᩮᩣ ᨸᩉᩣᩁᩣᨴ ᨿᩴ ᨾᨿᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨾᨾ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨸᩥ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪘᪨᪑᪙)᪨ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧ ᨸᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᨳᩮᩁᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᨳᩮᩁᩴ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨠᩣᩊᩅᩃ᩠ᩃᩦᩉᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᩅ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨹᩃᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᨲᨾ᩠ᨻᨸᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨸᩮ ᨸᩪᨲᩥᩃᨲᩣᨿ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᨶᨴᩣᩉᩮ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩃ᩠ᩃᩥᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩈᩦᩈᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ᪨ ᨴᩦᨥᨽᩣᨱᨠᩋᨽᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨫᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ –

ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨩᩉᩮ;

បញ្ញត្តំ លោកនាថេន, ន ភិន្ទេ សីលសំវរំ។

យថា ច បាតិមោក្ខសំវរោ សទ្ធាយ, ឯវំ សតិយា ឥន្ទ្រិយសំវរោ សម្បាទេតព្ពោ។ សតិសាធនោ ហិ សោ, សតិយា អធិដ្ឋិតានំ ឥន្ទ្រិយានំ អភិជ្ឈាទីហិ អនន្វាស្សវនីយតោ។ តស្មា “វរំ, ភិក្ខវេ, តត្តាយ អយោសលាកាយ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សម្បលិមដ្ឋំ, ន ត្វេវ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេសុ រូបេសុ អនុព្យញ្ជនសោ និមិត្តគ្គាហោ”តិ (សំ។ និ។ ៤។២៣៥) អាទិនា នយេន អាទិត្តបរិយាយំ សមនុស្សរិត្វា រូបាទីសុ វិសយេសុ ចក្ខុទ្វារាទិបវត្តស្ស វិញ្ញាណស្ស អភិជ្ឈាទីហិ អន្វាស្សវនីយំ និមិត្តាទិគ្គាហំ អសម្មុដ្ឋាយ សតិយា និសេធេន្តេន ឯស សាធុកំ សម្បាទេតព្ពោ។ ឯវំ អសម្បាទិតេ ហិ ឯតស្មិំ បាតិមោក្ខសំវរសីលម្បិ អនទ្ធនិយំ ហោតិ អចិរដ្ឋិតិកំ, អសំវិហិតសាខាបរិវារមិវ សស្សំ។ ហញ្ញតេ ចាយំ កិលេសចោរេហិ, វិវដទ្វារោ វិយ គាមោ បរស្ស ហារីហិ។ ចិត្តញ្ចស្ស រាគោ សមតិវិជ្ឈតិ, ទុច្ឆន្នាគារំ វុដ្ឋិ វិយ។ វុត្តម្បិ ហេតំ –

“រូបេសុ សទ្ទេសុ អថោ រសេសុ,

គន្ធេសុ ផស្សេសុ ច រក្ខ ឥន្ទ្រិយំ;

ឯតេ ហិ ទ្វារា វិវដា អរក្ខិតា,

ហនន្តិ គាមំវ បរស្ស ហារិនោ”។

“យថា អគារំ ទុច្ឆន្នំ, វុដ្ឋី សមតិវិជ្ឈតិ;

ឯវំ អភាវិតំ ចិត្តំ, រាគោ សមតិវិជ្ឈតី”តិ។ (ធ។ ប។ ១៣);

សម្បាទិតេ បន តស្មិំ បាតិមោក្ខសំវរសីលម្បិ អទ្ធនិយំ ហោតិ ចិរដ្ឋិតិកំ, សុសំវិហិតសាខាបរិវារមិវ សស្សំ។ ន ហញ្ញតេ ចាយំ កិលេសចោរេហិ , សុសំវុតទ្វារោ វិយ គាមោ បរស្ស ហារីហិ។ ន ចស្ស ចិត្តំ រាគោ សមតិវិជ្ឈតិ, សុច្ឆន្នាគារំ វុដ្ឋិ វិយ។ វុត្តម្បិ ហេតំ –

“រូបេសុ សទ្ទេសុ អថោ រសេសុ,

ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨹᩔᩮᩈᩩ ᨧ ᩁᨠ᩠ᨡ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ;

ᩑᨲᩮ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣ ᨸᩥᩉᩥᨲᩣ ᩈᩩᩈᩴᩅᩩᨲᩣ,

ᨶ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨾᩴᩅ ᨸᩁᩔ ᩉᩣᩁᩥᨶᩮᩣ”᪨

“ᨿᨳᩣ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᩈᩩᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩦ ᨶ ᩈᨾᨲᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᩈᨾᨲᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪔);

ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᩃᩉᩩᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩣᨣᩴ ᩋᩈᩩᨽᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩋᨵᩩᨶᩣᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᨶ ᩅᨦ᩠ᨠᩦᩈᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩅᩥᨿ᪨

ᨳᩮᩁᩔ ᨠᩥᩁ ᩋᨵᩩᨶᩣᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩉ –

“ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᨶ ᨯᨿ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᨸᩁᩥᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ;

ᩈᩣᨵᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨶᩴ ᨻᩕᩪᩉᩥ, ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᨣᩮᩣᨲᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪒; ᨳᩮᩁᨣᩤ᪨ ᪑᪒᪓᪒);

ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ;

ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ, ᩈᩩᨽᩴ ᩁᩣᨣᩪᨸᩈᩴᩉᩥᨲᩴ;

ᩋᩈᩩᨽᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᩉᩥ, ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩴ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪒; ᨳᩮᩁᨣᩤ᪨ ᪑᪒᪓᪓-᪑᪒᪓᪔);

“ᩈᩘᨡᩣᩁᩮ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨸᩔ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨾᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ;

ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᩉᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨣᩴ, ᨾᩣ ᨯᨿ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪑᪒);

ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩁᩣᨣᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨠᩩᩁᨱ᩠ᨯᨠᨾᩉᩣᩃᩮᨱᩅᩣᩈᩥᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨣᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨧᩮᩣᩁᨠᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩣ ᨾᩉᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩩᩁᨱ᩠ᨯᨠᨾᩉᩣᩃᩮᨱᩮ ᨠᩥᩁ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ , ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩃᩮᨱᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥᨸᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨴᩣᨶᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨬᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩏᨾ᩠ᨾᩦᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᨱᩴ ᨶ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩃᩮᨱᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨧᩔ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨸᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨶ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨠᩮᩈᩁᨸᩣᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅᩔ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨳᩮᩁᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᨲᩁᩩᨱᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨳᨶᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨬ᩠ᨨᩣᨸᩮᩈᩥ “ᨲᩣᩅ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨳᨬ᩠ᨬᩴ ᨾᩣ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ, ᨿᩣᩅ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨶ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᨾᩉᩣᨣᩣᨾᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨᨳ ᨽᨱᩮ, ᨳᩮᩁᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨳ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩴ ᩋᨽᩥᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᩮᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈ᩠ᩅᩮ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩋᨶᩩᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨲᩩ ᨴᩮᩅᩦ ᩅᩣ, “ᩈᩩᨡᩦ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩣ ᨣᨲᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᨠᩥᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᨠᩣᩃᩮ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣᨸᩥ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᨠᩣᩃᩮ “ᩈᩩᨡᩦ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᨴᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨶᩣᩉᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ “ᨳᩮᩁᩔ ᩍᨵ ᩅᩣᩈᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᩁᨱ᩠ᨯᨠᨾᩉᩣᩃᩮᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᩴ ᩋᩣᩁᩩᩉᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨴᩦᨸᩥᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨾᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᨠᩣᩈᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨿᩣᨾᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩈᨠᩃᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ –

ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣᩅ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᩉᩥ, ᩅᨶᩮ ᨽᨶ᩠ᨲᨾᩥᨣᩮᩣ ᩅᩥᨿ;

ᨻᩣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩏᨲ᩠ᩁᩈ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨽᩅᩮ ᩃᩮᩣᩃᩃᩮᩣᨧᨶᩮᩣ᪨

ᩋᨵᩮᩣ ᨡᩥᨸᩮᨿ᩠ᨿ ᨧᨠ᩠ᨡᩪᨶᩥ, ᨿᩩᨣᨾᨲ᩠ᨲᨴᩈᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ;

ᩅᨶᨾᨠ᩠ᨠᨭᩃᩮᩣᩃᩔ, ᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩈᩴ ᩅᨩᩮ᪨

យហាបិត្តតេ្វស្សាបិ យាត្យ ចិសកណ្ហកទោរកោ ក្លប្បន្ថិ, ឌីតាបិស្សា កិក្ខុតីសុ បព្ពាជិតា ហោតិ។ សា តំ អាហ – “កន្ធ អយ្យេ, កាត្យ សត្តិកំ កត្វា យយ អចាសុកកាចំ អារោចេត្វា ភេសជ្ជយាហរា”តិ។ សា កត្វា អារោចេសិ។ ចេរោ អាហ – “តាហំ ម្ញលភេសជ្ជានីតិ សំហរិត្វា ភេសជ្ជំ បចិត្វា ឌាតាយិ, អបិច ពោ ភេសជ្ជំ អាចិក្ខិស្សំ – “អហំ ឃពោតា បព្ពាជិតោ, តពោតា បដ្ឋាយ ត យឃា លោកិសហកពោត ចិតេ្តត ច្ពត្ថិយាតិ កិត្តិត្វា ចិសកាកទ្សបំ ច្ឆលោកិតបុត្តំ, ច្ពយិតា សច្ចេចតេត យាត្យយា ខយ ចាសុ ហោត្យ, កន្ធ ច្ពចំ ចត្វា ក្លបិសិកាយ សទីទំ បរិមជ្ជា”តិ។ សា កត្វា ច្ពាយយត្វំ អារោចេត្វា តចា អកាសិ។ ក្លបិសិកាយ តំពលំមេច កណ្ហា ចេឈបិណ្ហា ចិយ ចិលីយិត្វា អត្តរធាយិ, សា ក្លដ្ឋហិត្វា “សចេ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធរេយ្យ, កត្វា យយ បុត្តសជិសស្ស កិក្ខុនោ ឌាលចិចិនេត្រត ហត្ថេត សីសំ ត បរាយសេយ្យា”តិ អត្តមតចាធំ តិច្ឆារេសិ។ តស្មា –

ក្យលបុត្តយាតិ អញ្ញាបិ, បព្ពាជិត្វាត សាសតេ;

មិត្តនេ្វទោច ពិទេ្ឋ យ្យ, ចេទ ច្ពត្ថិយសំចេទ។

ឃចា បត ច្ពត្ថិយសំចេរោ សតិយា, តចា ជីវិតេយត អាឌីចបរិសុទ្ធិ សម្បាទេតព្ពា។ ជីវិយសាធតា ហិ សា, សម្មាទដ្ឋិជីវិយស្ស មិច្ឆាជីចប្បហាតសម្ភូពោតា។ តស្មា អតេសតំ អប្បតិទ្សបំ បហាយ ជីវិតេយត បិណ្ហបាតចរិយាឌីហិ សម្មា ឲសតាហិ ឲសា សម្បាទេតព្ពា បរិសុទ្ធប្បាទេយេច បច្ចយេ បដិសេចយាតេត អបរិសុទ្ធប្បាទេ អាសីចិសេ ចិយ បរិចជ្ជយតា។ តត្ថ អបរិក្កហិតធុតង្គស្ស សង្ឃតោ, កាណតោ, ធម្មទេសតាឌីហិ ចស្ស គុណេហិ បសត្ថាតំ ពិហិតំ សត្តិកា ក្លប្បត្វា បច្ចយា បរិសុទ្ធប្បាទា តាម។ បិណ្ហបាតចរិយាឌីហិ បត អតិបរិសុទ្ធប្បាទាយេច។ បរិក្កហិតធុតង្គស្ស បិណ្ហបាតចរិយាឌីហិ ធុតគុណោ ចស្ស បសត្ថាតំ សត្តិកា ធុតង្គតិយមាតុលោមេត ក្លប្បត្វា បរិសុទ្ធប្បាទា តាម។ ឲកព្យាធិខ្ទបសមត្ថញ្ញាស្ស បូតិហរិដកីចត្យមធុទេសុ ក្លប្បត្តេសុ “ចត្យមធុទំ អញ្ញេបិ សព្រហ្មចារិតោ បរិក្ខុញ្ជិស្សន្តី”តិ ចិតេ្តត្វា ហរិដកីខណ្ហមេច បរិក្ខុញ្ជមាតស្ស ធុតង្គសមាទាតំ បតិទ្សបំ ហោតិ។ ឲស ហិ “ក្លត្តមអរិយចំសិកោ កិក្ខូ”តិ ចុច្ចតិ។ យេ បតេត ចីចរាទយោ បច្ចយា, តេសុ យស្ស កាស្សចិ កិក្ខុតោ អាឌីចំ បរិសោធេត្តស្ស ចីចរេ ច បិណ្ហបាតេ ច តិមិត្តោភាសបរិកថាចិញ្ញត្តិយោ ត ចដ្ឋតិ។ សេតាសតេ បត អបរិក្កហិតធុតង្គស្ស តិមិត្តោភាសបរិកថា ចដ្ឋតិ។ តត្ថ តិមិត្តំ តាម សេតាសត្ថំ ក្ចមិបរិកម្មាឌីតិ ករោត្តស្ស “កិំ, ភត្តេ, ករិយតិ, កោ ការាបេតី”តិ កិហីហិ ចុត្តេ “ត កោចី”តិ បដិចចតំ, យំ ចា បតញ្ញាម្បិ ឲចទ្សបំ តិមិត្តកម្មំ។ ឆកាសកោ តាម “ក្លបាសកា ត្យមេ្ហហិ ចសថា”តិ។ បិសាទេ, ភត្តេតិ។ “កិក្ខូតំ បត ក្លបាសកា បិសាទោ ត ចដ្ឋតី”តិ ចចតំ, យំ ចា បតញ្ញាម្បិ ឲចទ្សបំ ឆកាសកម្មំ។ បរិកថា តាម “កិក្ខុសង្ឃស្ស សេតាសតំ សម្ពាធ”ត្តិ ចចតំ, យា ចា បតញ្ញាបិ ឲចទ្សបិ បរិយាយកថា។ ភេសជ្ជេ សព្ពម្បិ ចដ្ឋតិ។ តចា ក្លប្បត្តំ បត ភេសជ្ជំ រោគេ ខ្ទបសត្តេ បរិក្ខុញ្ជិតុំ ចដ្ឋតិ, ត ចដ្ឋតីតិ។

តត្ថ ចិតយធរា “ភកចតា ទ្វារំ ជិត្តំ, តស្មា ចដ្ឋតី”តិ ចទត្តិ។ សុត្តត្តិកា បត “កិញ្ចាបិ អាបត្តិ ត ហោតិ, អាឌីចំ បត កោបេតិ, តស្មា ត ចដ្ឋតី”តេ្វច ចទត្តិ។

សោ បន ភគវតា អនុញ្ញាតាបិ និមិត្តោភាសបរិកថាវិញ្ញត្តិយោ អករោន្តោ អប្បិច្ឆតាទិគុណេយេវ និស្សាយ ជីវិតក្ខយេបិ បច្ចុបដ្ឋិតេ អញ្ញត្រេវ ឱភាសាទីហិ ឧប្បន្នបច្ចយេ បដិសេវតិ, ឯស “បរមសល្លេខវុត្តី”តិ វុច្ចតិ, សេយ្យថាបិ ថេរោ សារិបុត្តោ។

សោ កិរាយស្មា ឯកស្មិំ សមយេ បវិវេកំ ព្រូហយមានោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរេន សទ្ធិំ អញ្ញតរស្មិំ អរញ្ញេ វិហរតិ, អថស្ស ឯកស្មិំ ទិវសេ ឧទរវាតាពាធោ ឧប្បជ្ជិត្វា អតិទុក្ខំ ជនេសិ។ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ សាយន្ហសមយេ តស្សាយស្មតោ ឧបដ្ឋានំ គតោ ថេរំ និបន្នំ ទិស្វា តំ បវត្តិំ បុច្ឆិត្វា “បុព្ពេ តេ, អាវុសោ, កេន ផាសុ ហោតី”តិ បុច្ឆិ។ ថេរោ អាហ, “គិហិកាលេ មេ, អាវុសោ, មាតា សប្បិមធុសក្ករាទីហិ យោជេត្វា អសម្ភិន្នខីរបាយាសំ អទាសិ, តេន មេ ផាសុ អហោសី”តិ។ សោបិ អាយស្មា “ហោតុ, អាវុសោ, សចេ មយ្ហំវា តុយ្ហំវា បុញ្ញ អត្ថិ, អប្បេវ នាម ស្វេ លភិស្សាមា”តិ អាហ។

ឥមំ បន នេសំ កថាសល្លាបំ ចង្កមនកោដិយំ រុក្ខេ អធិវត្ថា ទេវតា សុត្វា “ស្វេ អយ្យស្ស បាយាសំ ឧប្បាទេស្សាមី”តិ តាវទេវ ថេរស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ គន្ត្វា ជេដ្ឋបុត្តស្ស សរីរំ អាវិសិត្វា បីឡំ ជនេសិ។ អថស្ស តិកិច្ឆានិមិត្តំ សន្និបតិតេ ញាតកេ អាហ – “សចេ ស្វេ ថេរស្ស ឯវរូបំ នាម បាយាសំ បដិយាទេថ, តំ មុញ្ចិស្សាមី”តិ។ តេ “តយា អវុត្តេបិ មយំ ថេរានំ និពទ្ធំ ភិក្ខំ ទេមា”តិ វត្វា ទុតិយទិវសេ តថារូបំ បាយាសំ បដិយាទិយិំសុ។

មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ បាតោវ អាគន្ត្វា “អាវុសោ, យាវ អហំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាគច្ឆាមិ, តាវ ឥធេវ ហោហី”តិ វត្វា គាមំ បាវិសិ។ តេ មនុស្សា បច្ចុគ្គន្ត្វា ថេរស្ស បត្តំ គហេត្វា វុត្តប្បការស្ស បាយាសស្ស បូរេត្វា អទំសុ។ ថេរោ គមនាការំ ទស្សេសិ។ តេ “ភុញ្ជថ – ភន្តេ, តុម្ហេ អបរម្បិ ទស្សាមា”តិ ថេរំ ភោជេត្វា បុន បត្តបូរំ អទំសុ។ ថេរោ គន្ត្វា “ហន្ទាវុសោ សារិបុត្ត, បរិភុញ្ជា”តិ ឧបនាមេសិ។ ថេរោបិ តំ ទិស្វា “អតិមនាបោ បាយាសោ, កថំ នុ ខោ ឧប្បន្នោ”តិ ចិន្តេន្តោ តស្ស ឧប្បត្តិមូលំ ទិស្វា អាហ – “អាវុសោ មោគ្គល្លាន, អបរិភោគារហោ បិណ្ឌបាតោ”តិ។ សោបាយស្មា “មាទិសេន នាម អាភតំ បិណ្ឌបាតំ ន បរិភុញ្ជតី”តិ ចិត្តម្បិ អនុប្បាទេត្វា ឯកវចនេនេវ បត្តំ មុខវដ្ដិយំ គហេត្វា ឯកមន្តេ និក្កុជ្ជេសិ។ បាយាសស្ស សហ ភូមិយំ បតិដ្ឋានា ថេរស្ស អាពាធោ អន្តរធាយិ, តតោ បដ្ឋាយ បញ្ចចត្តាលីស វស្សានិ ន បុន ឧប្បជ្ជិ។ តតោ មហាមោគ្គល្លានំ អាហ – “អាវុសោ, វចីវិញ្ញត្តិំ និស្សាយ ឧប្បន្នោ បាយាសោ អន្តេសុ និក្ខមិត្វា ភូមិយំ ចរន្តេសុបិ បរិភុញ្ជិតុំ អយុត្តរូបោ”តិ។ ឥមញ្ច ឧទានំ ឧទានេសិ –

“វចីវិញ្ញត្តិវិប្ផារា, ឧប្បន្នំ មធុបាយសំ;

សចេ ភុត្តោ ភវេយ្យាហំ, សាជីវោ គរហិតោ មម។

“យទិបិ មេ អន្តគុណំ, និក្ខមិត្វា ពហិ ចរេ;

នេវ ភិន្ទេយ្យំ អាជីវំ, ចជមានោបិ ជីវិតំ។

“អារាធេមិ សកំ ចិត្តំ, វិវជ្ជេមិ អនេសនំ;

នាហំ ពុទ្ធប្បដិក្កុដ្ឋំ, កាហាមិ ច អនេសន”ន្តិ។

ចីរគុម្ពវាសិកអម្ពខាទកមហាតិស្សត្ថេរវត្ថុបិ ចេត្ថ កថេតព្ពំ។ ឯវំ សព្វថាបិ

“អនេសនាយ ចិត្តម្បិ, អជនេត្វា វិចក្ខណោ;

អាជីវំ បរិសោធេយ្យ, សទ្ធាបព្វជិតោ យតី”តិ។

យថា ច វីរិយេន អាជីវបារិសុទ្ធិ, តថា បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ បញ្ញាយ សម្បាទេតព្ពំ។ បញ្ញាវតោ ហិ តំ, បញ្ញាវតោ បច្ចយេសុ អាទីនវានិសំសទស្សនសមត្ថតោ។ តស្មា បហាយ បច្ចយគេធំ ធម្មេន សមេន ឧប្បន្នេ បច្ចយេ យថាវុត្តេន វិធិនា បញ្ញាយ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តេន សម្បាទេតព្ពំ។

តត្ថ ទុវិធំ បច្ចវេក្ខណំ បច្ចយានំ បដិលាភកាលេ, បរិភោគកាលេ ច។ បដិលាភកាលេបិ ហិ ធាតុវសេន វា បដិក្កូលវសេន វា បច្ចវេក្ខិត្វា ឋបិតានិ ចីវរាទីនិ តតោ ឧត្តរិ បរិភុញ្ជន្តស្ស អនវជ្ជោវ បរិភោគោ, បរិភោគកាលេបិ។ តត្រាយំ សន្និដ្ឋានករោ វិនិច្ឆយោ –

ចត្តារោ ហិ បរិភោគា ថេយ្យបរិភោគោ, ឥណបរិភោគោ, ទាយជ្ជបរិភោគោ, សាមិបរិភោគោតិ។ តត្រ សង្ឃមជ្ឈេបិ និសីទិត្វា បរិភុញ្ជន្តស្ស ទុស្សីលស្ស បរិភោគោ ថេយ្យបរិភោគោ នាម។ សីលវតោ អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភោគោ ឥណបរិភោគោ នាម។ តស្មា ចីវរំ បរិភោគេ បរិភោគេ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ, បិណ្ឌបាតោ អាលោបេ អាលោបេ, តថា អសក្កោន្តេន បុរេភត្តបច្ឆាភត្តបុរិមយាមមជ្ឈិមយាមបច្ឆិមយាមេសុ។ សចស្ស អបច្ចវេក្ខតោវ អរុណំ ឧគ្គច្ឆតិ, ឥណបរិភោគដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។ សេនាសនម្បិ បរិភោគេ បរិភោគេ បច្ចវេក្ខិតព្ពំ។ ភេសជ្ជស្ស បដិគ្គហណេបិ បរិភោគេបិ សតិបច្ចយតាវ វដ្ដតិ។ ឯវំ សន្តេបិ បដិគ្គហណេ សតិំ កត្វា បរិភោគេ អករោន្តស្សេវ អាបត្តិ, បដិគ្គហណេ បន សតិំ អកត្វា បរិភោគេ ករោន្តស្ស អនាបត្តិ។

ចតុព្ពិធា ហិ សុទ្ធិ ទេសនាសុទ្ធិ, សំវរសុទ្ធិ, បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ, បច្ចវេក្ខណសុទ្ធីតិ។ តត្ថ ទេសនាសុទ្ធិ នាម បាតិមោក្ខសំវរសីលំ។ តញ្ហិ ទេសនាយ សុជ្ឈនតោ ទេសនាសុទ្ធីតិ វុច្ចតិ។ សំវរសុទ្ធិ នាម ឥន្ទ្រិយសំវរសីលំ។ តញ្ហិ “ន បុន ឯវំ ករិស្សាមី”តិ ចិត្តាធិដ្ឋានសំវរេនេវ សុជ្ឈនតោ

សំវរសុទ្ធីតិ វុច្ចតិ។ បរិយេដ្ឋិសុទ្ធិ នាម អាជីវបារិសុទ្ធិសីលំ។ តញ្ហិ អនេសនំ បហាយ ធម្មេន សមេន បច្ចយេ ឧប្បាទេន្តស្ស បរិយេសនាយ សុទ្ធត្តា បរិយេដ្ឋិសុទ្ធីតិ វុច្ចតិ។ បច្ចវេក្ខណសុទ្ធិ នាម បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ។ តញ្ហិ វុត្តប្បការេន បច្ចវេក្ខណេន សុជ្ឈតោ បច្ចវេក្ខណសុទ្ធីតិ វុច្ចតិ។ តេន វុត្តំ “បដិគ្គហណេ បន សតិ អកត្វា បរិភោគេ ករោន្តស្ស អនាបត្តី”តិ។

សត្តន្នំ សេក្ខានំ បច្ចយបរិភោគោ ទាយជ្ជបរិភោគោ នាម។ តេ ហិ ភគវតោ បុត្តា, តស្មា បិតុសន្តកានំ បច្ចយានំ ទាយាទា ហុត្វា តេ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តិ។ កិំ បនេតេ ភគវតោ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តិ, ឧទាហុ គិហីនំ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តីតិ។ គិហីហិ ទិន្នាបិ ភគវតា អនុញ្ញាតត្តា ភគវតោ សន្តកា ហោន្តិ, តស្មា ភគវតោ បច្ចយេ បរិភុញ្ជន្តីតិ វេទិតព្វា។ ធម្មទាយាទសុត្តញ្ចេត្ថ សាធកំ។

វីតរាគានំ បរិភោគោ សាមិបរិភោគោ នាម។ តេ ហិ តណ្ហាយ ទាសព្យំ អតីតត្តា សាមិនោ ហុត្វា បរិភុញ្ជន្តិ។

ឥមេសុ បរិភោគេសុ សាមិបរិភោគោ ច ទាយជ្ជបរិភោគោ ច សព្វេសំ វដ្ដតិ។ ឥណបរិភោគោ ន វដ្ដតិ។ ថេយ្យបរិភោគេ កថាយេវ នត្ថិ។ យោ បនាយំ សីលវតោ បច្ចវេក្ខិតបរិភោគោ, សោ ឥណបរិភោគស្ស បច្ចនីកត្តា អាណណ្យបរិភោគោ វា ហោតិ, ទាយជ្ជបរិភោគេយេវ វា សង្គហំ គច្ឆតិ។ សីលវាបិ ហិ ឥមាយ សិក្ខាយ សមន្នាគតត្តា សេក្ខោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។ ឥមេសុ បន បរិភោគេសុ យស្មា សាមិបរិភោគោ អគ្គោ, តស្មា តំ បត្ថយមានេន ភិក្ខុនា វុត្តប្បការាយ បច្ចវេក្ខណាយ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តេន បច្ចយសន្និស្សិតសីលំ សម្បាទេតព្វំ។ ឯវំ ករោន្តោ ហិ កិច្ចការី ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“បិណ្ឌំ វិហារំ សយនាសនញ្ច,

អាបញ្ច សង្ឃាដិរជូបវាហនំ;

សុត្វាន ធម្មំ សុគតេន ទេសិតំ,

សង្ខាយ សេវេ វរបញ្ញសាវកោ។

“តស្មា ហិ បិណ្ឌេ សយនាសនេ ច,

អាបេ ច សង្ឃាដិរជូបវាហនេ;

ឯតេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ,

ភិក្ខុ យថា បេក្ខេរ ចារិពិត្ត. (សុ. និ. ១២១-១២៣);

“កាលេន លទ្ធា បរតោ អនុគ្គហា,

ខជ្ជេសុ ភោជ្ជេសុ ច សាយនេសុ ច;

មត្តំ ស ជញ្ញា សតតំ ឧបដ្ឋិតោ,

វណស្ស អាលេបនូបមេ យថា.

“កន្តារេ បុត្តមំសំវ, អក្ខស្សព្ភញ្ជនំ យថា;

ឯវំ អាហរេ អាហារំ, យាបនត្ថមមុច្ឆិតោ”តិ.

ឥមស្ស ច បច្ចយសន្និស្សិតសីលស្ស បរិបូរការិតាយ ភាគិនេយ្យសង្ឃរក្ខិតសាមណេរស្ស វត្ថុ កថេតព្វំ. សោ ហិ សម្មា បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជិ. យថាហ –

“ឧបជ្ឈាយោ មំ ភុញ្ជមានំ, សាលិកូរំ សុនិព្វុតំ;

មា ហេវ ត្វំ សាមណេរ, ជិវ្ហំ ឈាបេសិ អសញ្ញតោ.

“ឧបជ្ឈាយស្ស វចោ សុត្វា, សំវេគមលភិំ តទា;

ឯកាសនេ និសីទិត្វា, អរហត្តំ អបាបុណិំ.

“សោហំ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ, ចន្ទោ បន្នរសោ យថា;

សព្វាសវបរិក្ខីណោ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ.

“តស្មា អញ្ញាបិ ទុក្ខស្ស, បត្ថយន្តោ បរិក្ខយំ;

យោនិសោ បច្ចវេក្ខិត្វា, បដិសេវេថ បច្ចយេ”តិ។

ឥទំ បាតិមោក្ខសំវរសីលាទីនំ វសេន ចតុក្កំ។

បឋមសីលបញ្ចកំ

១០។ បញ្ចវិធកោដ្ឋាសស្ស បឋមបញ្ចកេ អនុបសម្បន្នសីលាទីនំ វសេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ បដិសម្ភិទាយំ –

“កតមំ បរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ? អនុបសម្បន្នានំ បរិយន្តសិក្ខាបទានំ, ឥទំ បរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ។ កតមំ អបរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ? ឧបសម្បន្នានំ អបរិយន្តសិក្ខាបទានំ, ឥទំ អបរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ។ កតមំ បរិបុណ្ណបារិសុទ្ធិសីលំ? បុថុជ្ជនកល្យាណកានំ កុសលធម្មេ យុត្តានំ សេក្ខបរិយន្តេ បរិបូរការីនំ កាយេ ច ជីវិតេ ច អនបេក្ខានំ បរិច្ចត្តជីវិតានំ, ឥទំ បរិបុណ្ណបារិសុទ្ធិសីលំ។ កតមំ អបរាមដ្ឋបារិសុទ្ធិសីលំ? សត្តន្នំ សេក្ខានំ, ឥទំ អបរាមដ្ឋបារិសុទ្ធិសីលំ។ កតមំ បដិប្បស្សទ្ធិបារិសុទ្ធិសីលំ? តថាគតសាវកានំ ខីណាសវានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ តថាគតានំ អរហន្តានំ សម្មាសម្ពុទ្ធានំ, ឥទំ បដិប្បស្សទ្ធិបារិសុទ្ធិសីល”ន្តិ (បដិ។ ម។ ១។៣៧)។

តត្ថ អនុបសម្បន្នានំ សីលំ គណនវសេន សបរិយន្តត្តា បរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឧបសម្បន្នានំ –

“នវ កោដិសហស្សានិ, អសីតិសតកោដិយោ;

បញ្ញាសសតសហស្សានិ, ឆត្តិំសា ច បុនាបរេ។

“ឯតេ សំវរវិនយា, សម្ពុទ្ធេន បកាសិតា;

បេយ្យាលមុខេន និទ្ទិដ្ឋា, សិក្ខា វិនយសំវរេ”តិ –

ឥទំ គណនវសេន សបរិយន្តម្បិ អនវសេសវសេន សមាទានភាវញ្ច លាភយសញាតិអង្គជីវិតវសេន អទិដ្ឋបរិយន្តភាវញ្ច សន្ធាយ អបរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលន្តិ វុត្តំ, ចិរគុម្ពវាសិកអម្ពខាទកមហាតិស្សត្ថេរស្ស សីលមិវ។ តថា ហិ សោ អាយស្មា –

“ធនំ ចជេ អង្គវរស្ស ហេតុ, អង្គំ ចជេ ជីវិតំ រក្ខមានោ;

អង្គំ ធនំ ជីវិតញ្ចាបិ សព្ពំ, ចជេ នរោ ធម្មមនុស្សរន្តោ”តិ –

ឯវំ សប្បុរិសានុស្សតិំ អវិជហន្តោ ជីវិតសំសយេបិ សិក្ខាបទំ អវីតិក្កម្ម តទេវ អបរិយន្តបារិសុទ្ធិសីលំ និស្សាយ ឧបាសកស្ស បិដ្ឋិគតោវ អរហត្តំ បាបុណិ។ យថាហ –

“ន បិតា នបិ តេ មាតា, ន ញាតី នបិ ពន្ធវា;

ករោន្តេតាទិសំ កិច្ចំ, សីលវន្តស្ស ការណា។

សំវេគំ ជនយិត្វាន, សម្មសិត្វាន យោនិសោ;

តស្ស បិដ្ឋិគតោ សន្តោ, អរហត្តំ អបាបុណី”តិ។

បុថុជ្ជនកល្យាណកានំ សីលំ ឧបសម្បទតោ បដ្ឋាយ សុធោតជាតិមណិ វិយ សុបរិកម្មកតសុវណ្ណំ វិយ ច អតិបរិសុទ្ធត្តា ចិត្តុប្បាទមត្តកេនបិ មលេន វិរហិតំ អរហត្តស្សេវ បទដ្ឋានំ ហោតិ, តស្មា បរិបុណ្ណបារិសុទ្ធីតិ វុច្ចតិ, មហាសង្ឃរក្ខិតភាគិនេយ្យសង្ឃរក្ខិតត្ថេរានំ វិយ។

មហាសង្ឃរក្ខិតត្ថេរំ កិរ អតិក្កន្តសដ្ឋិវស្សំ មរណមញ្ចេ និបន្នំ ភិក្ខុសង្ឃោ លោកុត្តរាធិគមំ បុច្ឆិ។ ថេរោ “នត្ថិ មេ លោកុត្តរធម្មោ”តិ អាហ។ អថស្ស ឧបដ្ឋាកោ ទហរភិក្ខុ អាហ – “ភន្តេ, តុម្ហេ បរិនិព្ពុតាតិ សមន្តា ទ្វាទសយោជនា មនុស្សា សន្និបតិតា, តុម្ហាកំ បុថុជ្ជនកាលកិរិយាយ មហាជនស្ស វិប្បដិសារោ ភវិស្សតី”តិ។ អាវុសោ, អហំ “មេត្តេយ្យំ ភគវន្តំ បស្សិស្សាមី”តិ ន វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិំ។ តេន ហិ មំ និសីទាបេត្វា ឱកាសំ ករោហីតិ។ សោ ថេរំ និសីទាបេត្វា ពហិ និក្ខន្តោ។ ថេរោ តស្ស សហ និក្ខមនាវ អរហត្តំ បត្វា អច្ឆរិកាយ សញ្ញំ អទាសិ។ សង្ឃោ សន្និបតិត្វា អាហ – “ភន្តេ, ឯវរូបេ មរណកាលេ លោកុត្តរធម្មំ និព្ពត្តេន្តា ទុក្ករំ ករិត្ថា”តិ។ នាវុសោ ឯតំ ទុក្ករំ, អបិច វោ ទុក្ករំ អាចិក្ខិស្សាមិ – “អហំ, អាវុសោ, បព្ពជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អសតិយា អញ្ញាណបកតំ កម្មំ នាម ន សរាមី”តិ។ ភាគិនេយ្យោបិស្ស បញ្ញាសវស្សកាលេ ឯវមេវ អរហត្តំ បាបុណីតិ។

“អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ, សីលេសុ អសមាហិតោ;

ឧភយេន នំ គរហន្តិ, សីលតោ ច សុតេន ច.

“អប្បស្សុតោបិ ចេ ហោតិ, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

សីលតោ នំ បសំសន្តិ, តស្ស សម្បជ្ជតេ សុតំ.

“ពហុស្សុតោបិ ចេ ហោតិ, សីលេសុ អសមាហិតោ;

សីលតោ នំ គរហន្តិ, នាស្ស សម្បជ្ជតេ សុតំ.

“ពហុស្សុតោបិ ចេ ហោតិ, សីលេសុ សុសមាហិតោ;

ឧភយេន នំ បសំសន្តិ, សីលតោ ច សុតេន ច.

“ពហុស្សុតំ ធម្មធរំ, សប្បញ្ញំ ពុទ្ធសាវកំ;

នេក្ខំ ជម្ពោនទស្សេវ, កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ;

ទេវាបិ នំ បសំសន្តិ, ព្រហ្មុនាបិ បសំសិតោ”តិ. (អ. និ. ៤.៦);

សេក្ខានំ បន សីលំ ទិដ្ឋិវសេន អបរាមដ្ឋត្តា, បុថុជ្ជនានំ វា បន រាគវសេន អបរាមដ្ឋំ សីលំ អបរាមដ្ឋបារិសុទ្ធីតិ វេទិតព្ពំ, កុដុម្ពិយបុត្តតិស្សត្ថេរស្ស សីលំ វិយ. សោ ហិ អាយស្មា តថារូបំ សីលំ និស្សាយ អរហត្តេ បតិដ្ឋាតុកាមោ វេរិកេ អាហ –

“ឧភោ បាទានិ ភិន្ទិត្វា, សញ្ញាបេស្សាមិ វោ អហំ;

អដ្ដិយាមិ ហរាយាមិ, សរាគមរណំ អហ”ន្តិ.

“ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន, សម្មសិត្វាន យោនិសោ;

ສມ຺ມເຕ຺ຕ ອນຸກ຺ກເມນ ອຣຫຕ຺ຕໍ ອປາປຸນີ"ຕິ (ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໙໑);

ອຍ຺ຍຕເຣາປິ ມຫາເຖເຣາ ຄາຬ຺ຫຄິລາເນາ ສຫຕ຺ຖາ ອາຫາຣມ຺ປິ ປຣິຘຸຍ຺ຊິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ເຕາ ສເກ ມຸຕ຺ຕກຣີເສ ປລິປນ຺ເນາ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕຕິ, ຕໍ ທິສ຺ວາ ອຍ຺ຍຕເຣາ ທຫເຣາ "ອເຫາ ທຸກ຺ຂາ ຊີວິຕສງ຺ຂາຣາ"ຕິ ອາຫ. ຕເມນໍ ມຫາເຖເຣາ ອາຫ – "ອຫໍ, ອາວຸເສາ, ອິທານິ ມີຍມາເນາ ສຄ຺ຄສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ລຘິສ຺ສາມິ, ນຕ຺ຖິ ເມ ເອຕ຺ຖ ສໍສເຍາ, ອິມໍ ປນ ສີລໍ ຘິນ຺ທິຕ຺ວາ ລທ຺ທສມ຺ປຕ຺ຕິ ນາມ ສິກ຺ຂາປຈ຺ຈກ຺ຂານສທິສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ "ສີເລເນວ ສທ຺ທິໍ ມຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ຕຕ຺ເຖວ ນິປນ຺ເນາ ເຕເນວ ໂຣເຄນ ສມ຺ມສນ຺ເຕາ ອຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ຘິກ຺ຂຸສງ຺ຄສ຺ສ ອິມາຫິ ຄາຖາຫິ ພ຺ຍາກາສິ –

"ຜຸຏ຺ຐສ຺ສ ເມ ອຍ຺ຍຕເຣນ ພ຺ຍາທິນາ,

ໂຣເຄນ ພາຬ຺ຫໍ ທຸຂິຕສ຺ສ ຣຸປ຺ປເຕາ;

ປຣິສຸສ຺ສຕິ ຂິປ຺ປມິທໍ ກເຬວຣໍ,

ປຸປ຺ຜໍ ຍຖາ ປໍສຸນິ ອາຕເປ ກຕໍ.

"ອຊຍ຺ຍໍ ຊຍ຺ຍສງ຺ຂາຕໍ, ອສຸຈິໍ ສຸຈິສມ຺ມຕໍ;

ນານາກຸຓປປຣິປູຣໍ, ຊຍ຺ຍຣູປໍ ອປສ຺ສເຕາ.

"ທິຣຕ຺ຖຸ ມໍ ອາຕຸຣໍ ປູຕິກາຍໍ, ທຸຄ຺ຄນ຺ທິຍໍ ອສຸຈິໍ ພ຺ຍາທິທມ຺ມໍ;

ຍຕ຺ຖປ຺ປມຕ຺ຕາ ອທິມຸຈ຺ຉິຕາ ປຊາ, ຫາເປນ຺ຕິ ມຄ຺ຄໍ ສຸຄຕູປປຕ຺ຕິຍາ"ຕິ.

ອຣຫນ຺ຕາທີນໍ ປນ ສີລໍ ສພ຺ພທຣຖປຕິປ຺ປສ຺ສທ຺ທິຍາ ປຣິສຸທ຺ທຕ຺ຕາ ປຕິປ຺ປສ຺ສທ຺ທິປາຣິສຸທ຺ທີຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ເອວໍ ປຣິຍນ຺ຕປາຣິສຸທ຺ທິອາທິວເສນ ປຍ຺ຈວິທໍ.

ທຸຕິຍສີລປຍ຺ຈກໍ

ທຸຕິຍປຍ຺ຈເກ ປາຓາຕິປາຕາທີນໍ ປຫານາທິວເສນ ອຕ຺ເຖາ ເວທິຕພ຺ເພາ. ວຸຕ຺ຕຍ຺ເຫຕໍ ປຏິສມ຺ຘິທາຍໍ –

“ປຎ຺ຈ ສີລານິ ປາຓາຕິປາຕສ຺ສ ປຫານໍ ສີລໍ, ເວຣມຓີ ສີລໍ, ເຈຕນາ ສີລໍ, ສໍວໂຣ ສີລໍ, ອວີຕິກ຺ກໂມ ສີລໍ. ອທິນ຺ນາທານສ຺ສ, ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາຣສ຺ສ, ມຸສາວາທສ຺ສ, ປິສຸຓາຍ ວາຈາຍ, ຜຣຸສາຍ ວາຈາຍ, ສມ຺ຜປ຺ປລາປສ຺ສ, ອຠິຌ຺ຌາຍ, ພ຺ຍາປາທສ຺ສ, ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິຍາ, ເນກ຺ຂມ຺ເມນ ກາມຈ຺ຉນ຺ທສ຺ສ, ອພ຺ຍາປາເທນ ພ຺ຍາປາທສ຺ສ, ອາໂລກສຎ຺ຎາຍ ຖີນມິທ຺ຘສ຺ສ, ອວິກ຺ເຂເປນ ອຸທ຺ຘຈ຺ຈສ຺ສ, ຘມ຺ມວວຕ຺ຖາເນນ ວິຈິກິຈ຺ຉາຍ, ຎາເຓນ ອວິຊ຺ຊາຍ, ປາໂມຊ຺ເຊນ ອຣຕິຍາ, ປຐເມນ ຌາເນນ ນີວຣຓານໍ, ທຸຕິເຍນ ຌາເນນ ວິຕກ຺ກວິຈາຣານໍ, ຕຕິເຍນ ຌາເນນ ປີຕິຍາ, ຈຕຸຕ຺ເຖນ ຌາເນນ ສຸຂທຸກ຺ຂານໍ, ອາກາສານຎ຺ຈາຍຕນສມາປຕ຺ຕິຍາ ຣູປສຎ຺ຎາຍ ປຏິຆສຎ຺ຎາຍ ນານຕ຺ຕສຎ຺ຎາຍ, ວິຎ຺ຎາຓຎ຺ຈາຍຕນສມາປຕ຺ຕິຍາ ອາກາສານຎ຺ຈາຍຕນສຎ຺ຎາຍ, ອາກິຎ຺ຈຎ຺ຎາຍຕນສມາປຕ຺ຕິຍາ ວິຎ຺ຎາຓຎ຺ຈາຍຕນສຎ຺ຎາຍ, ເນວສຎ຺ຎານາສຎ຺ຎາຍຕນສມາປຕ຺ຕິຍາ ອາກິຎ຺ຈຎ຺ຎາຍຕນສຎ຺ຎາຍ, ອນິຈ຺ຈານຸປສ຺ສນາຍ ນິຈ຺ຈສຎ຺ຎາຍ, ທຸກ຺ຂານຸປສ຺ສນາຍ ສຸຂສຎ຺ຎາຍ, ອນຕ຺ຕານຸປສ຺ສນາຍ ອຕ຺ຕສຎ຺ຎາຍ, ນິພ຺ພິທານຸປສ຺ສນາຍ ນນ຺ທິຍາ, ວິຣາຄານຸປສ຺ສນາຍ ຣາຄສ຺ສ, ນິໂຣຘານຸປສ຺ສນາຍ ສມຸທຍສ຺ສ, ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄານຸປສ຺ສນາຍ ອາທານສ຺ສ, ຂຍານຸປສ຺ສນາຍ ຆນສຎ຺ຎາຍ, ວຍານຸປສ຺ສນາຍ ອາຍູຫນສ຺ສ, ວິປຣິຓາມານຸປສ຺ສນາຍ ຘຸວສຎ຺ຎາຍ, ອນິມິຕ຺ຕານຸປສ຺ສນາຍ ນິມິຕ຺ຕສ຺ສ, ອປ຺ປຓິຫິຕານຸປສ຺ສນາຍ ປຓິຘິຍາ, ສຸຎ຺ຎຕານຸປສ຺ສນາຍ ອຠິນິເວສສ຺ສ, ອທິປຎ຺ຎາຘມ຺ມວິປສ຺ສນາຍ ສາຣາທານາຠິນິເວສສ຺ສ, ຍຖາຠູຕຎາຓທສ຺ສເນນ ສມ຺ໂມຫາຠິນິເວສສ຺ສ, ອາທີນວານຸປສ຺ສນາຍ ອາລຍາຠິນິເວສສ຺ສ, ປຏິສງ຺ຂານຸປສ຺ສນາຍ ອປ຺ປຏິສງ຺ຂາຍ, ວິວຏ຺ຏານຸປສ຺ສນາຍ ສໍໂຍຄາຠິນິເວສສ຺ສ, ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ເຄນ ທິຏ຺ເຐກຏ຺ຐານໍ ກິເລສານໍ, ສກທາຄາມິມຄ຺ເຄນ ໂອຬາຣິການໍ ກິເລສານໍ, ອນາຄາມິມຄ຺ເຄນ ອນຸສຫຄຕານໍ ກິເລສານໍ, ອຣຫຕ຺ຕມຄ຺ເຄນ ສພ຺ພກິເລສານໍ ປຫານໍ ສີລໍ, ເວຣມຓີ, ເຈຕນາ, ສໍວໂຣ, ອວີຕິກ຺ກໂມ ສີລໍ. ເອວຣູປານິ ສີລານິ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອວິປ຺ປຏິສາຣາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປາມຸຊ຺ຊາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປີຕິຍາ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປສ຺ສທ຺ຘິຍາ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ໂສມນສ຺ສາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ອາເສວນາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ຠາວນາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ພຫຸລີກມ຺ມາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ອລງ຺ກາຣາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປຣິກ຺ຂາຣາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປຣິວາຣາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ປາຣິປູຣິຍາ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕິ, ເອກນ຺ຕນິພ຺ພິທາຍ ວິຣາຄາຍ ນິໂຣຘາຍ ອຸປສມາຍ ອຠິຎ຺ຎາຍ ສມ຺ໂພຘາຍ ນິພ຺ພານາຍ ສໍວຕ຺ຕນ຺ຕີ”ຕິ (ປຏິ. ມ. ໑.໓໙).

ເອຕ຺ຖ ຈ ປຫານນ຺ຕິ ໂກຈິ ຘມ຺ໂມ ນາມ ນຕ຺ຖິ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣານໍ ປາຓາຕິປາຕາທີນໍ ອນຸປ຺ປາທມຕ຺ຕໂຕ. ຍສ຺ມາ ປນ ຕໍ ຕໍ ປຫານໍ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ກຸສລຘມ຺ມສ຺ສ ປຕິຏ຺ຐານຏ຺ເຐນ ອຸປຘາຣຓໍ ໂຫຕິ, ວິກມ຺ປາຠາວກຣເຓນ ຈ ສມາທານໍ. ຕສ຺ມາ ປຸພ຺ເພ ວຸຕ຺ເຕເນວ ອຸປຘາຣຓສມາທານສງ຺ຂາເຕນ ສີລນຏ຺ເຐນ ສີລນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອິຕເຣ ຈຕ຺ຕາໂຣ ຘມ຺ມາ ຕໂຕ ຕໂຕ ເວຣມຓິວເສນ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ສໍວຣວເສນ, ຕທຸຠຍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕເຈຕນາວເສນ, ຕໍ ຕໍ ອວີຕິກ຺ກມນ຺ຕສ຺ສ ອວີຕິກ຺ກມນວເສນ ຈ ເຈຕໂສ ປວຕ຺ຕິສພ຺ຠາວໍ ສນ຺ຘາຍ ວຸຕ຺ຕາ. ສີລນຏ຺ໂຐ ປນ ເຕສໍ ປຸພ຺ເພ ປກາສິໂຕເຍວາຕິ. ເອວໍ ປຫານສີລາທິວເສນ ປຎ຺ຈວິຘໍ.

ເອຕ຺ຕາວຕາ ຈ ກິໍ ສີລໍ? ເກນຏ຺ເຐນ ສີລໍ? ການສ຺ສ ລກ຺ຂຓຣສປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐານປທຏ຺ຐານານິ? ກິມານິສໍສໍ ສີລໍ? ກຕິວິຘຎ຺ເຈຕໍ ສີລນ຺ຕິ? ອິເມສໍ ປຎ຺ຫານໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊນໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

ສີລສໍກິເລສໂວທານໍ

១៨. ឃំ បត ទុត្តិ "កោ ធម្មោ សំកិលេសោ, កិំ ចោទានំ"ត្តិ. ៣៣ ចនាយ – ពល្លាឌិការចោ ឃីលស្ស សំកិលេសោ, អពល្លាឌិការចោ ចោទានំ. សោ បត ពល្លាឌិការចោ លិភយសាឌិហេតុកោត ភេទេត ច សត្តូចិធរយចុតសំយោគេត ច សត្តហិតោ.

តថា ហិ យស្ស សត្តសុ អាបត្តិក្ខន្ធេសុ អាឌិមិ្ប វា អត្តេ វា សិក្ខាបធំ ភិត្តំ ហោតិ, តស្ស ឃីលំ បរិយត្តេ ឆិន្នសាដកោ ចិយ ពល្លំ តាម ហោតិ. យស្ស បត វេមជ្ឈេ ភិន្នំ, តស្ស មជ្ឈេ ឆិទ្ទសាដកោ ចិយ ឆិទ្ទំ តាម ហោតិ. យស្ស បដិបាដិយា ទ្វេ តីណិ ភិន្នានិ, តស្ស បិដ្ឋិយា វា កុច្ឆិយា វា ឧដ្ឋិតេត ចិសភាគចណ្ណេត កាឡអរត្តាឌិតំ អញ្ញតរសរីរចណ្ណា គាវី ចិយ សពលំ តាម ហោតិ. យស្ស អន្តរន្តរា ភិន្នានិ, តស្ស អន្តរន្តរា ចិសភាគចណ្ណពិន្ទុចិចិត្រា គាវី ចិយ កម្មាសំ តាម ហោតិ. ឲចំ តាច លិភាឌិហេតុកោត ភេទេត ពល្លាឌិការចោ ហោតិ.

ឲចំ សត្តចិធរយចុតសំយោគចរសេ. ទុត្តមិ្បកាចតា –

"ឥធ, ព្រាហ្មណ, ឲកច្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា សម្មា ព្រាហ្មចារី បដិជានមានោ ត ហេច ខោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ, អបិច ខោ មាតុគាមស្ស ឧច្ឆាទនំ បរិមទ្ទនំ ន្ហាបនំ សម្ពាហនំ សាទិយតិ, សោ តទស្សាទេតិ, តំ និកាមេតិ, តេត ច ចិត្តិំ អាបជ្ជតិ, ឥទម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ព្រហ្មចរិយស្ស ពល្លម្បិ ឆិទ្ទម្បិ សពលម្បិ កម្មាសម្បិ. អយំ ទុច្ចតិ, ព្រាហ្មណ, អបរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ សំយុត្តោ មេថុនេត សំយោគេត, ត បរិមុច្ចតិ ជាតិយា. ជរាយ មរណេត...បេ... ត បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ ចទាមិ.

"បុត ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... បដិជានមានោ ត ហេច ខោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ទ្វយំ ទ្វយសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ. តបិ មាតុគាមស្ស ឧច្ឆាទនំ...បេ... សាទិយតិ. អបិច ខោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ សញ្ជគ្ឃតិ សំកីឡតិ សំកេលាយតិ, សោ តទស្សាទេតិ...បេ... ត បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ ចទាមិ.

"បុត ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... ត ហេច ខោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ទ្វយំ ទ្វយសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ. តបិ មាតុគាមស្ស ឧច្ឆាទនំ...បេ... សាទិយតិ. តបិ មាតុគាមេន សទ្ធិំ សញ្ជគ្ឃតិ សំកីឡតិ សំកេលាយតិ. អបិច ខោ មាតុគាមស្ស ចក្ខុនា ចក្ខុំ ឧបនិជ្ឈាយតិ បេក្ខតិ, សោ តទស្សាទេតិ...បេ... ត បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ ចទាមិ.

"បុត ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... ត ហេច ខោ មាតុគាមេន... តបិ មាតុគាមស្ស... តបិ មាតុគាមេន... តបិ មាតុគាមស្ស...បេ... បេក្ខតិ. អបិច ខោ មាតុគាមស្ស សទ្ទំ សុណាតិ តិរោកុដ្ដា វា តិរោបាការា វា ហសន្តិយា វា ភណន្តិយា វា គាយន្តិយា វា រោទន្តិយា វា, សោ តទស្សាទេតិ...បេ... ទុក្ខស្មាតិ ចទាមិ.

"បុត ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... ត ហេច ខោ មាតុគាមេន... តបិ មាតុគាមស្ស... តបិ មាតុគាមេន... តបិ

មាតុគាមស្ស...បេ... រោទន្តិយា វា។ អបិច ខោ យានិស្ស តានិ បុព្ពេ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ហសិតលបិតកីឡិតានិ, តានិ អនុស្សរតិ, សោ តទស្សាទេតិ...បេ... ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ។

“បុន ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... ន ហេវ ខោ មាតុគាមេន...បេ... នបិ មាតុគាមស្ស...បេ... នបិ យានិស្ស តានិ បុព្ពេ មាតុគាមេន សទ្ធិំ ហសិតលបិតកីឡិតានិ, តានិ អនុស្សរតិ។ អបិច ខោ បស្សតិ គហបតិំ វា គហបតិបុត្តំ វា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតំ សមង្គីភូតំ បរិចារយមានំ, សោ តទស្សាទេតិ...បេ... ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ។

“បុន ចបរំ, ព្រាហ្មណ, ឥធេកច្ចោ សមណោ វា...បេ... ន ហេវ ខោ មាតុគាមេន...បេ... នបិ បស្សតិ គហបតិំ វា គហបតិបុត្តំ វា...បេ... បរិចារយមានំ។ អបិច ខោ អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ‘ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វា’តិ។ សោ តទស្សាទេតិ, តំ និកាមេតិ, តេន ច វិត្តិំ អាបជ្ជតិ។ ឥទម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, ព្រហ្មចរិយស្ស ខណ្ឌម្បិ ឆិទ្ទម្បិ សពលម្បិ កម្មាសម្បិ”តិ (អ. និ. ៧.៥០)។

ឯវំ លាភាទិហេតុកេន ភេទេន ច សត្តវិធមេថុនសំយោគេន ច ខណ្ឌាទិភាវោ សង្គហិតោតិ វេទិតព្ពោ។

អខណ្ឌាទិភាវោ បន សព្ពសោ សិក្ខាបទានំ អភេទេន, ភិន្នានញ្ច សប្បដិកម្មានំ បដិកម្មករណេន, សត្តវិធមេថុនសំយោគាភាវេន ច, អបរាយ ច “កោធោ ឧបនាហោ មក្ខោ បឡាសោ ឥស្សា មច្ឆរិយំ មាយា សាឋេយ្យំ ថម្ភោ សារម្ភោ មានោ អតិមានោ មទោ បមាទោ”តិអាទីនំ បាបធម្មានំ អនុប្បត្តិយា, អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋិតាសល្លេខតាទីនញ្ច គុណានំ ឧប្បត្តិយា សង្គហិតោ។

យានិ ហិ សីលានិ លាភាទីនម្បិ អត្ថាយ អភិន្នានិ, បមាទទោសេន វា ភិន្នានិបិ បដិកម្មកតានិ , មេថុនសំយោគេហិ វា កោធុបនាហាទីហិ វា បាបធម្មេហិ អនុបហតានិ, តានិ សព្ពសោ អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានីតិ វុច្ចន្តិ។ តានិយេវ ភុជិស្សភាវករណតោ ច ភុជិស្សានិ, វិញ្ញូហិ បសត្ថត្តា វិញ្ញុប្បសត្ថានិ, តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អបរាមដ្ឋត្តា អបរាមដ្ឋានិ, ឧបចារសមាធិំ វា អប្បនាសមាធិំ វា សំវត្តយន្តីតិ សមាធិសំវត្តនិកានិ ច ហោន្តិ។ តស្មា តេសំ ឯស ‘អខណ្ឌាទិភាវោ វោទាន’ន្តិ វេទិតព្ពោ។

តំ បនេតំ វោទានំ ទ្វីហាការេហិ សម្បជ្ជតិ សីលវិបត្តិយា ច អាទីនវទស្សនេន, សីលសម្បត្តិយា ច អានិសំសទស្សនេន។ តត្ថ “បញ្ចិមេ, គហបតយោ, អាទីនវា ទុស្សីលស្ស សីលវិបត្តិយា”តិ (ទី. និ. ២.១៤៩; អ. និ. ៥.២១៣) ឯវមាទិសុត្តនយេន សីលវិបត្តិយា អាទីនវោ ទដ្ឋព្ពោ។

អបិច ទុស្សីលោ បុគ្គលោ ទុស្សីល្យហេតុ អមនាបោ ហោតិ ទេវមនុស្សានំ, អននុសាសនីយោ សព្រហ្មចារីនំ, ទុក្ខិតោ ទុស្សីល្យគរហាសុ, វិប្បដិសារី សីលវតំ បសំសាសុ, តាយ ច បន ទុស្សីល្យតាយ សាណសាដកោ វិយ ទុព្ពណ្ណោ ហោតិ។ យេ ខោ បនស្ស ទិដ្ឋានុគតិំ

อาปชฺชติ, เตสํ ทีฆรตฺตํ อปายทุกฺขาวหนโต ทุกฺขสมฺผสฺโส. เยสํ เทยฺยธมฺมํ ปฏิคฺคณฺหาติ, เตสํ นมหปฺผลกรณโต อปฺปคฺโฆ. อเนกวสฺสคณิกคูถกูโป วิย ทุพฺพิโสธโน. ฉวาลาตมิว อุภโต ปริพาหิโร. ภิกฺขุภาวํ ปฏิชานนฺโตปิ อภิกฺขุเยว โคคณํ อนุพนฺธคทฺรโภ วิย. สตตุพฺพิคฺโค สพฺพเวริกปุริโส วิย. อสํวาสารโห มตกเฬวรํ วิย. สุตาทิคุณยุตฺโตปิ สพฺรหฺมจารีนํ อปูชารโห สุสานคฺคิ วิย พฺราหฺมณานํ. อภพฺโพ วิเสสาธิคเม อนฺโธ วิย รูปทสฺสเน. นิราโส สทฺธมฺเม จณฺฑาลกุมารโก วิย รชฺเช. สุขิโตสฺมีติ มญฺญมาโนปิ ทุกฺขิโตว อคฺคิกฺขนฺธปริยาเย วุตฺตทุกฺขภาคิตาย.

ทุสฺสีลานญฺหิ ปญฺจกามคุณปริโภควนฺทนมานนาทิสุขสฺสาทคธิตจิตฺตานํ ตปฺปจฺจยํ อนุสฺสรณมตฺเตนาปิ หทยสนฺตาปํ ชนยิตฺวา อุณฺหโลหิตุคฺคารปฺปวตฺตนสมตฺถํ อติกฏุกํ ทุกฺขํ ทสฺเสตฺวา สพฺพากาเรน ปจฺจกฺขกมฺมวิปาโก ภควา อาห –

“ปสฺสถ โน ตุมฺเห, ภิกฺขเว, อมุํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ อาทิตฺตํ สมฺปชฺชลิตํ สโชติภูต’นฺติ? เอวํ, ภนฺเตติ. ตํ กึ มญฺญถ, ภิกฺขเว, กตมํ นุ โข วรํ ยํ วา อมุํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ อาทิตฺตํ สมฺปชฺชลิตํ สโชติภูตํ อาลิงฺเคตฺวา อุปนิสีเทยฺย วา อุปนิปชฺเชยฺย วา, ยํ วา ขตฺติยกญฺญํ วา พฺราหฺมณกญฺญํ วา คหปติกญฺญํ วา มุทุตลุนหตฺถปาทํ อาลิงฺเคตฺวา อุปนิสีเทยฺย วา อุปนิปชฺเชยฺย วาติ. เอตเทว, ภนฺเต, วรํ ยํ ขตฺติยกญฺญํ วา...เป... อุปนิปชฺเชยฺย วา. ทุกฺขํ เหตํ, ภนฺเต, ยํ อมุํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ...เป... อุปนิปชฺเชยฺย วาติ. อาโรจยามิ โว, ภิกฺขเว, ปฏิเวทยามิ โว, ภิกฺขเว, ยถา เอตเทว ตสฺส วรํ ทุสฺสีลสฺส ปาปธมฺมสฺส อสุจิสงฺกสฺสรสมาจารสฺส ปฏิจฺฉนฺนกมฺมนฺตสฺส อสฺสมณสฺส สมณปฏิญฺญสฺส อพฺรหฺมจาริสฺส พฺรหฺมจาริปฏิญฺญสฺส อนฺโตปูติกสฺส อวสฺสุตสฺส กสมฺพุชาตสฺส ยํ อมุํ มหนฺตํ อคฺคิกฺขนฺธํ...เป... อุปนิปชฺเชยฺย วา. ตํ กิสฺส เหตุ? ตโตนิทานญฺหิ โส, ภิกฺขเว, มรณํ วา นิคจฺเฉยฺย มรณมตฺตํ วา ทุกฺขํ, น ตฺเวว ตปฺปจฺจยา กายสฺส เภทา ปรํ มรณา อปายํ ทุคฺคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปชฺเชยฺยา”ติ (อ. นิ. ๗.๗๒).

เอวํ อคฺคิกฺขนฺธูปมาย อิตฺถิปริโภคปจฺจยํ ทุกฺขํ ทสฺเสตฺวา เอเตเนว อุปาเยน –

“ตํ กึ มญฺญถ, ภิกฺขเว, กตมํ นุ โข วรํ ยํ พลวา ปุริโส ทฬฺหาย วาลรชฺชุยา อุโภ ชงฺฆา เวเฐตฺวา ฆํเสยฺย, สา ฉวึ ฉินฺเทยฺย, ฉวึ เฉตฺวา จมฺมํ ฉินฺเทยฺย, จมฺมํ เฉตฺวา มํสํ ฉินฺเทยฺย, มํสํ เฉตฺวา นฺหารุํ ฉินฺเทยฺย, นฺหารุํ เฉตฺวา อฏฺฐึ ฉินฺเทยฺย, อฏฺฐึ เฉตฺวา อฏฺฐิมิญฺชํ อาหจฺจ ติฏฺเฐยฺย, ยํ วา ขตฺติยมหาสาลานํ วา พฺราหฺมณมหาสาลานํ วา คหปติมหาสาลานํ วา อภิวาทนํ สาทิเยยฺยา”ติ จ.

“ตํ กึ มญฺญถ, ภิกฺขเว, กตมํ นุ โข วรํ ยํ พลวา ปุริโส ติณฺหาย สตฺติยา เตลโธตาย ปจฺโจรสฺมึ ปหเรยฺย, ยํ วา ขตฺติยมหาสาลานํ วา พฺราหฺมณมหาสาลานํ วา คหปติมหาสาลานํ วา อญฺชลิกมฺมํ สาทิเยยฺยา”ติ จ.

“ตํ กึ มญฺญถ, ภิกฺขเว, กตมํ นุ โข วรํ ยํ พลวา ปุริโส ตตฺเตน อโยปฏฺเฏน อาทิตฺเตน สมฺปชฺชลิเตน สโชติภูเตน กายํ

សម្បលិវេឋេយ្យ, យំ វា ខត្តិយមហាសាលានំ វា ព្រាហ្មណមហាសាលានំ វា គហបតិមហាសាលានំ វា សទ្ធាទេយ្យំ ចីវរំ បរិភុញ្ជេយ្យា”តិ ច.

“តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, កតមំ នុ ខោ វរំ យំ ពលវា បុរិសោ តត្តេន អយោសង្កុនា អាទិត្តេន សម្បជ្ជលិតេន សជោតិភូតេន មុខំ វិវរិត្វា តត្តំ លោហគុឡំ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ មុខេ បក្ខិបេយ្យ, តំ តស្ស ឱដ្ឋម្បិ ទហេយ្យ, មុខម្បិ, ជិវ្ហម្បិ, កណ្ឋម្បិ, ឧទរម្បិ ទហេយ្យ, អន្តម្បិ អន្តគុណម្បិ អាទាយ អធោភាគា និក្ខមេយ្យ, យំ វា ខត្តិយ... ព្រាហ្មណ... គហបតិមហាសាលានំ វា សទ្ធាទេយ្យំ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជេយ្យា”តិ ច.

“តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, កតមំ នុ ខោ វរំ យំ ពលវា បុរិសោ សីសេ វា គហេត្វា ខន្ធេ វា គហេត្វា តត្តំ អយោមញ្ចំ វា អយោបីឋំ វា អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សជោតិភូតំ អភិនិសីទាបេយ្យ វា អភិនិបជ្ជាបេយ្យ វា, យំ វា ខត្តិយ... ព្រាហ្មណ... គហបតិមហាសាលានំ វា សទ្ធាទេយ្យំ មញ្ចបីឋំ បរិភុញ្ជេយ្យា”តិ ច.

“តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ, កតមំ នុ ខោ វរំ យំ ពលវា បុរិសោ ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ គហេត្វា តត្តាយ អយោកុម្ភិយា បក្ខិបេយ្យ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ, សោ តត្ថ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចមានោ សកិម្បិ ឧទ្ធំ គច្ឆេយ្យ, សកិម្បិ អធោ គច្ឆេយ្យ, សកិម្បិ តិរិយំ គច្ឆេយ្យ, យំ វា ខត្តិយ... ព្រាហ្មណ... គហបតិមហាសាលានំ វា សទ្ធាទេយ្យំ វិហារំ បរិភុញ្ជេយ្យា”តិ ចាតិ (អ. តិ. ៧.៧២).

ឥមាហិ វាឡរជ្ជុតិណ្ហសត្តិអយោបដ្ដអយោគុឡអយោមញ្ចអយោបីឋអយោកុម្ភូបមាហិ
អភិវាទនអញ្ជលិកម្មចីវរបិណ្ឌបាតមញ្ចបីឋវិហារបរិភោគបច្ចយំ ទុក្ខំ ទស្សេសិ. តថា –

អគ្គិក្ខន្ធាលិង្គនទុក្ខាធិកទុក្ខកដុកផលំ;

អវិជហតោ កាមសុខំ, សុខំ កុតោ ភិន្នសីលស្ស.

អភិវាទនសាទិយនេ, កិំ នាម សុខំ វិបន្នសីលស្ស;

ទឡ្ហវាឡរជ្ជុឃំសនទុក្ខាធិកទុក្ខភាគិស្ស.

សទ្ធានមញ្ជលិកម្មសាទិយនេ កិំ សុខំ អសីលស្ស;

សត្តិប្បហារទុក្ខានិយត្តទុក្ខស្ស យំ ហេតុ

ចីវរបរិភោគស្ស, កិំ កាយ អសំយតស្ស;

យេក ចិរំ អត្ភកចិតន្ត្វា, ភិរេយ ជលិតអយោបដ្ឋ សយ្យេស្សា

បដុរោបិ បិណ្ឌបិតោ, ហលិហលចិស្វបេយា អសីលស្ស;

អាទិត្តា ពិលិតត្វា, អយោគុឡអា យេក ចិររត្តំ

ស្វាសប្ឱ្យោតាបិ ទុក្ខា, អសីលិកោ យញ្ញបិណ្ឌបរិភោគោ;

យំ តាលិស្សត្តិ ចិរំ, ជលិតអយោយញ្ញបិណ្ឌាភិ

ទុស្សីលស្ស ចិហារេ, សង្ឃាទេយ្យបិញ្ញា ភិចារ ទតិ;

ជលិតេស្វ ភិចសិតត្តំ, យេក អយោគុម្ពិយន្ត្រស្វ

សត្តសរសយាចារោ, គសញ្ញជាតោ អចស្សុតោ បិបេបិ;

អត្តាប្ពតីតិ ច យំ, ភិក្ខុត្តា អាហ លោកកុ

តិ ជីចិតំ អសញ្ញតស្ស, តស្ស សយលជភចសឆាទិស្ស;

អស្សយលស្ស ប្បហតំ, លតយត្តាភំ ចហត្តស្ស

គ្វាធំ ចិយ គុលាបំ ចិយ, យណ្ណភគាយា ចិចន្តយត្តិឆ;

យំ កាយ សីលចន្ត្វា, សន្ត្វា កិំ ជីវិតំ តស្ស

សត្តាករេហិ អយុត្តា, យុត្តា សត្តេហិ អនេកាយស្សេហិ;

សុបិហិតសក្កច្ចាទោ, អបរាយក្កំ សមាទ្ទាទោ។

ពុទ្ធាយ ចត្តុក្ខទោ, ពុទ្ធិពុតស្ស ភាយ កោ អន្តោ;

ទុស្សីលសយោ ទុស្សី, លតាយ ឋ្ពតិ ពាហុចិណា ទោសាតិ។

ឯចមាទិភា បច្ចវេចកូលោភ សីលចិបត្តិយំ អាទីនចស្សនំ ចុត្តប្បការចិបរីតតោ សីលសម្បត្តិយា អានិសំសចស្សនញ្ច ចេទិតព្ពំ។ អបិច –

តស្ស បាសាទិកំ ហោតិ, បត្តចីវរធារណំ;

បព្ពជ្ជា សផលា តស្ស, យស្ស សីលំ សុនិម្មលំ។

អត្តានុវាទាទិភយំ, សុទ្ធសីលស្ស ភិក្ខុនោ;

អន្ធការំ ចិយ រចិំ, ហទយំ នាវគាហតិ។

សីលសម្បត្តិយា ភិក្ខុ, សោភមានោ តបោវនេ;

បភាសម្បត្តិយា ចន្ទោ, គគនេ ចិយ សោភតិ។

កាយគន្ធោបិ បាមោជ្ជំ, សីលវន្តស្ស ភិក្ខុនោ;

ករោតិ អបិ ទេវានំ, សីលគន្ធេ កថាវ កា។

សព្ពេសំ គន្ធជាតានំ, សម្បត្តិំ អភិភុយ្យតិ;

ອວິຌາຕີ ທິສາ ສພ຺ພາ, ສີລຄເນ຺ທາ ປວາຍຕີ໌

ອປ຺ປກາປິ ກຕາ ກາຣາ, ສີລວເນ຺ຕ ມຫປ຺ຜລີ;

ເຫາຕ຺ຕີຕິ ສີລວາ ເຫາຕິ, ປູຊາສກ຺ກາຣພາຊນັ໌

ສີລວນ຺ຕັ ນ ຫີຬນ຺ຕີ, ອາສວາ ທິຏ຺ຐຘມ຺ມິກາ;

ສມ຺ປຣາຍິກທຸກ຺ຂານັ, ມູລັ ຂນຕິ ສີລວາ໌

ຍາ ມນຸເສ຺ສສຸ ສມ຺ປຕ຺ຕິ, ຍາ ຈ ເທເວສຸ ສມ຺ປທາ;

ນ ສາ ສມ຺ປນ຺ນສີລສ຺ສ, ລທ຺ຘເຕາ ເຫາຕິ ທຸລ຺ລພາ໌

ອຈ຺ຈນ຺ຕສນ຺ຕາ ປນ ຍາ, ອຍັ ນິພ຺ພານສມ຺ປທາ;

ມເນາ ສມ຺ປນ຺ນສີລສ຺ສ, ຕເມວ ອນຸທາວຕີ໌

ສພ຺ພສມ຺ປຕ຺ຕິມູລມ຺ຫິ, ສີລມ຺ຫີຕິ ປຓ຺ຑິເຕາ;

ອເນກາກາຣເວາກາຣໍ, ອານິສໍສໍ ວິພາວເຍຕີ໌

ເອວຍ຺ຫິ ວິພາວຍເຕາ ສີລວິປຕ຺ຕິເຕາ ອຸພ຺ພິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ສີລສມ຺ປຕ຺ຕິນິນ຺ນັ ມານສັ ເຫາຕິ໌ ຕສ຺ມາ ຍຖາວຸຕ຺ຕັ ອິມັ ສີລວິປຕ຺ຕິຍາ ອາທີນວັ ອິມຍ຺ຈ ສີລສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ອານິສໍສໍ ທິສ຺ວາ ສພ຺ພາທເຣນ ສີລັ ເວາທາເປຕພ຺ພນ຺ຕິ໌

ເອຕ຺ຕາວຕາ ຈ “ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ນເຣາ ສປເຎ຺ຎາ”ຕິ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ສີລສມາທິປຎ຺ຎາມຸເຂນ ເທສິເຕ ວິສຸທ຺ຘິມເຄ຺ຄ ສີລັ ຕາວ ປຣິທີປິຕັ ເຫາຕິ໌

ອິຕິ ສາທຸຊນປາເມາຊ຺ຊຕ຺ຖາຍ ກເຕ ວິສຸທ຺ຘິມເຄ຺ຄ

ឃឹលតិខ្កេឃា តាយ បឍេយា បរិខ្លេឍា៍

២។ ធុតង្គនិទ្ទេសោ

២២។ ឥទានិ យេហិ អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋិតាទីហិ គុណេហិ វុត្តប្បការស្ស សីលស្ស វោទានំ ហោតិ, តេ គុណេ សម្បាទេតុំ យស្មា សមាទិន្នសីលេន យោគិនា ធុតង្គសមាទានំ កាតព្ពំ។ ឯវញ្ហិស្ស អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋិតាសល្លេខបវិវេកអបចយវីរិយារម្ភសុភរតាទិគុណសលិលវិក្ខាលិតមលំ សីលញ្ចេវ សុបរិសុទ្ធំ ភវិស្សតិ, វតានិ ច សម្បជ្ជិស្សន្តិ។ ឥតិ អនវជ្ជសីលព្ពតគុណបរិសុទ្ធសព្ពសមាចារោ បោរាណេ អរិយវំសត្តយេ បតិដ្ឋាយ ចតុត្ថស្ស ភាវនារាមតាសង្ខាតស្ស អរិយវំសស្ស អធិគមារហោ ភវិស្សតិ។ តស្មា ធុតង្គកថំ អារភិស្សាម។

ភគវតា ហិ បរិច្ចត្តលោកាមិសានំ កាយេ ច ជីវិតេ ច អនបេក្ខានំ អនុលោមបដិបទំយេវ អារាធេតុកាមានំ កុលបុត្តានំ តេរស ធុតង្គានិ អនុញ្ញាតានិ។ សេយ្យថិទំ – បំសុកូលិកង្គំ, តេចីវរិកង្គំ, បិណ្ឌបាតិកង្គំ, សបទានចារិកង្គំ, ឯកាសនិកង្គំ, បត្តបិណ្ឌិកង្គំ, ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គំ, អារញ្ញិកង្គំ, រុក្ខមូលិកង្គំ, អព្ភោកាសិកង្គំ, សោសានិកង្គំ, យថាសន្ថតិកង្គំ, នេសជ្ជិកង្គន្តិ។ តត្ថ –

អត្ថតោ លក្ខណាទីហិ, សមាទានវិធានតោ;

បភេទតោ ភេទតោ ច, តស្ស តស្សានិសំសតោ។

កុសលត្តិកតោ ចេវ, ធុតាទីនំ វិភាគតោ;

សមាសព្យាសតោ ចាបិ, វិញ្ញាតព្ពោ វិនិច្ឆយោ។

២៣។ តត្ថ អត្ថតោតិ តាវ រថិកសុសានសង្ការកូដាទីនំ យត្ថ កត្ថចិ បំសូនំ ឧបរិ ឋិតត្តា អព្ភុគ្គតដ្ឋេន តេសុ តេសុ បំសុកូលមិវាតិ បំសុកូលំ, អថ វា បំសុ វិយ កុច្ឆិតភាវំ ឧលតីតិ បំសុកូលំ, កុច្ឆិតភាវំ គច្ឆតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវំ លទ្ធនិព្ពចនស្ស បំសុកូលស្ស ធារណំ បំសុកូលំ , តំ សីលមស្សាតិ បំសុកូលិកោ។ បំសុកូលិកស្ស អង្គំ បំសុកូលិកង្គំ។ អង្គន្តិ ការណំ វុច្ចតិ។ តស្មា យេន សមាទានេន សោ បំសុកូលិកោ ហោតិ, តស្សេតំ អធិវចនន្តិ វេទិតព្ពំ។

ឯតេនេវ នយេន សង្ឃាដិឧត្តរាសង្គអន្តរវាសកសង្ខាតំ តិចីវរំ សីលមស្សាតិ តេចីវរិកោ។ តេចីវរិកស្ស អង្គំ តេចីវរិកង្គំ។

ភិក្ខាសង្ខាតានំ បន អាមិសបិណ្ឌានំ បាតោតិ បិណ្ឌបាតោ, បរេហិ ទិន្នានំ បិណ្ឌានំ បត្តេ និបតនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តំ បិណ្ឌបាតំ ឧញ្ឆតិ តំ តំ

កុលំ ឧបសង្កមន្តោ គវេសតីតិ បិណ្ឌបាតិកោ។ បិណ្ឌាយ វា បតិតុំ វតមេតស្សាតិ បិណ្ឌបាតី, បតិតុន្តិ ចរិតុំ, បិណ្ឌបាតី ឯវ បិណ្ឌបាតិកោ។ បិណ្ឌបាតិកស្ស អង្គំ បិណ្ឌបាតិកង្គំ។

ទានំ វុច្ចតិ អវខណ្ឌនំ, អបេតំ ទានតោតិ អបទានំ, អនវខណ្ឌនន្តិ អត្ថោ។ សហ អបទានេន សបទានំ, អវខណ្ឌនរហិតំ អនុឃរន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សបទានំ ចរិតុំ ឥទមស្ស សីលន្តិ សបទានចារី, សបទានចារី ឯវ សបទានចារិកោ។ តស្ស អង្គំ សបទានចារិកង្គំ។

ឯកាសនេ ភោជនំ ឯកាសនំ, តំ សីលមស្សាតិ ឯកាសនិកោ។ តស្ស អង្គំ ឯកាសនិកង្គំ។

ទុតិយភាជនស្ស បដិក្ខិត្តត្តា កេវលំ ឯកស្មិំយេវ បត្តេ បិណ្ឌោ បត្តបិណ្ឌោ។ ឥទានិ បត្តបិណ្ឌគហណេ បត្តបិណ្ឌសញ្ញំ កត្វា បត្តបិណ្ឌោ សីលមស្សាតិ បត្តបិណ្ឌិកោ។ តស្ស អង្គំ បត្តបិណ្ឌិកង្គំ។

ខលុតិ បដិសេធនត្ថេ និបាតោ។ បវារិតេន សតា បច្ឆា លទ្ធំ ភត្តំ បច្ឆាភត្តំ នាម, តស្ស បច្ឆាភត្តស្ស ភោជនំ បច្ឆាភត្តភោជនំ, តស្មិំ បច្ឆាភត្តភោជនេ បច្ឆាភត្តសញ្ញំ កត្វា បច្ឆាភត្តំ សីលមស្សាតិ បច្ឆាភត្តិកោ។ ន បច្ឆាភត្តិកោ ខលុបច្ឆាភត្តិកោ។ សមាទានវសេន បដិក្ខិត្តាតិរិត្តភោជនស្សេតំ នាមំ។ អដ្ឋកថាយំ បន ខលូតិ ឯកោ សកុណោ។ សោ មុខេន ផលំ គហេត្វា តស្មិំ បតិតេ បុន អញ្ញំ ន ខាទតិ, តាទិសោ អយន្តិ ខលុបច្ឆាភត្តិកោ។ តស្ស អង្គំ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គំ។

អរញ្ញេ និវាសោ សីលមស្សាតិ អារញ្ញិកោ។ តស្ស អង្គំ អារញ្ញិកង្គំ។

រុក្ខមូលេ និវាសោ រុក្ខមូលំ, តំ សីលមស្សាតិ រុក្ខមូលិកោ។ រុក្ខមូលិកស្ស អង្គំ រុក្ខមូលិកង្គំ។ អព្ភោកាសិកសោសានិកង្គេសុបិ ឯសេវ នយោ។

យទេវ សន្ថតំ យថាសន្ថតំ, ឥទំ តុយ្ហំ បាបុណាតីតិ ឯវំ បឋមំ ឧទ្ទិដ្ឋសេនាសនស្សេតំ អធិវចនំ។ តស្មិំ យថាសន្ថតេ វិហរិតុំ សីលមស្សាតិ យថាសន្ថតិកោ។ តស្ស អង្គំ យថាសន្ថតិកង្គំ។

សយនំ បដិក្ខិបិត្វា និសជ្ជាយ វិហរិតុំ សីលមស្សាតិ នេសជ្ជិកោ។ តស្ស អង្គំ នេសជ្ជិកង្គំ។

សព្វានេវ បនេតានិ តេន តេន សមាទានេន ធុតកិលេសត្តា ធុតស្ស ភិក្ខុនោ អង្គានិ, កិលេសធុននតោ វា ធុតន្តិ លទ្ធវោហារំ ញាណំ អង្គំ ឯតេសន្តិ ធុតង្គានិ។ អថ វា ធុតានិ ច តានិ បដិបក្ខនិទ្ធុននតោ អង្គានិ ច បដិបត្តិយាតិបិ ធុតង្គានិ។ ឯវំ តាវេត្ថ អត្ថតោ វិញ្ញាតព្វោ វិនិច្ឆយោ។

សព្វានេវ បនេតានិ សមាទានចេតនាលក្ខណានិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ “យោ សមាទិយតិ, សោ បុគ្គលោ។ យេន សមាទិយតិ, ចិត្តចេតសិកា ឯតេ ធម្មា។ យា សមាទានចេតនា, តំ ធុតង្គំ។ យំ បដិក្ខិបតិ, តំ វត្ថូ”តិ។ សព្វានេវ ច លោលុប្បវិទ្ធំសនរសានិ, និល្លោលុប្បភាវបច្ចុបដ្ឋានានិ អប្បិច្ឆតាទិអរិយធម្មបទដ្ឋានានិ។ ឯវមេត្ថ លក្ខណាទីហិ វេទិតព្វោ វិនិច្ឆយោ។

សមាទានវិធានតោតិអាទីសុ បន បញ្ចសុ សព្វានេវ ធុតង្គានិ ធរមានេ ភគវតិ ភគវតោវ សន្តិកេ សមាទាតព្វានិ។ បរិនិព្វុតេ មហាសាវកស្ស សន្តិកេ។ តស្មិំ អសតិ ខីណាសវស្ស, អនាគាមិស្ស, សកទាគាមិស្ស, សោតាបន្នស្ស, តិបិដកស្ស, ទ្វិបិដកស្ស, ឯកបិដកស្ស, ឯកសង្គីតិកស្ស, អដ្ឋកថាចរិយស្ស។ តស្មិំ អសតិ ធុតង្គធរស្ស, តស្មិម្បិ អសតិ ចេតិយង្គណំ សម្មជ្ជិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ វទន្តេន វិយ សមាទាតព្វានិ, អបិច សយម្បិ សមាទាតុំ វដ្ដតិ ឯវ។ ឯត្ថ ច ចេតិយបព្វតេ ទ្វេ ភាតិកត្ថេរានំ ជេដ្ឋកភាតុ ធុតង្គប្បិច្ឆតាយ វត្ថុ កថេតព្វំ។ អយំ តាវ សាធារណកថា។

១។ បំសុកូលិកង្គកថា

២៤។ ឥទានិ ឯកេកស្ស សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនាយ។ បំសុកូលិកង្គំ តាវ “គហបតិទានចីវរំ បដិក្ខិបាមិ, បំសុកូលិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសុ ទ្វីសុ វចនេសុ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។ ឥទំ តាវេត្ថ សមាទានំ។

ឯវំ សមាទិន្នធុតង្គេន បន តេន សោសានិកំ, បាបណិកំ, រថិយចោឡំ, សង្ការចោឡំ, សោត្ថិយំ, ន្ហានចោឡំ, តិត្ថចោឡំ, គតបច្ចាគតំ, អគ្គិឌឌ្ឍំ, គោខាយិតំ, ឧបចិកាខាយិតំ, ឧន្ទូរខាយិតំ, អន្តច្ឆិន្នំ, ទសាច្ឆិន្នំ, ធជាហដំ, ថូបចីវរំ, សមណចីវរំ, អាភិសេកិកំ, ឥទ្ធិមយំ, បន្ថិកំ, វាតាហដំ, ទេវទត្តិយំ, សាមុទ្ទិយន្តិ ឯតេសុ អញ្ញតរំ ចីវរំ គហេត្វា ផាលេត្វា ទុព្ពលដ្ឋានំ បហាយ ថិរដ្ឋានានិ ធោវិត្វា ចីវរំ កត្វា បោរាណំ គហបតិចីវរំ អបនេត្វា បរិភុញ្ជិតព្វំ។

តត្ថ សោសានិកន្តិ សុសានេ បតិតកំ។ បាបណិកន្តិ អាបណទ្វារេ បតិតកំ។ រថិយចោឡន្តិ បុញ្ញត្ថិកេហិ វាតបានន្តរេន រថិកាយ ឆឌ្ឌិតចោឡកំ។ សង្ការចោឡន្តិ សង្ការដ្ឋានេ ឆឌ្ឌិតចោឡកំ។ សោត្ថិយន្តិ គព្ភមលំ បុញ្ឆិត្វា ឆឌ្ឌិតវត្ថំ។ តិស្សាមច្ចមាតា កិរ សតគ្ឃនកេន វត្ថេន គព្ភមលំ បុញ្ឆាបេត្វា បំសុកូលិកា គណ្ហិស្សន្តីតិ តាលវេឡិមគ្គេ ឆឌ្ឌាបេសិ។ ភិក្ខូ ជិណ្ណកដ្ឋានត្ថមេវ គណ្ហន្តិ។ ន្ហានចោឡន្តិ យំ ភូតវេជ្ជេហិ សសីសំ ន្ហាបិតា កាឡកណ្ណិចោឡន្តិ ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆន្តិ។

តិត្ថចោឡន្តិ ន្ហានតិត្ថេ ឆឌ្ឌិតបិលោតិកា។ គតបច្ចាគតន្តិ យំ មនុស្សា សុសានំ គន្ត្វា បច្ចាគតា ន្ហត្វា ឆឌ្ឌេន្តិ។ អគ្គិឌឌ្ឍន្តិ អគ្គិនា ឌឌ្ឍប្បទេសំ។ តញ្ហិ មនុស្សា ឆឌ្ឌេន្តិ។ គោខាយិតាទីនិ បាកដានេវ។ តាទិសានិបិ ហិ មនុស្សា ឆឌ្ឌេន្តិ។ ធជាហដន្តិ នាវំ អារោហន្តា ធជំ ពន្ធិត្វា អារុហន្តិ។ តំ តេសំ ទស្សនាតិក្កមេ គហេតុំ វដ្ដតិ។ យម្បិ យុទ្ធភូមិយំ ធជំ ពន្ធិត្វា ឋបិតំ, តំ ទ្វិន្នម្បិ សេនានំ គតកាលេ គហេតុំ

វដ្ដតិ។

ថូបចីវរន្តិ វម្មិកំ បរិក្ខិបិត្វា ពលិកម្មំ កតំ។ សមណចីវរន្តិ ភិក្ខុសន្តកំ។ អាភិសេកិកន្តិ រញ្ញោ អភិសេកដ្ឋានេ ឆឌ្ឌិតចីវរំ។ ឥទ្ធិមយន្តិ ឯហិភិក្ខុចីវរំ។ បន្ថិកន្តិ អន្តរាមគ្គេ បតិតកំ។ យំ បន សាមិកានំ សតិសម្មោសេន បតិតំ, តំ ថោកំ រក្ខិត្វា គហេតព្ពំ។ វាតាហដន្តិ វាតេន បហរិត្វា ទូរេ បាតិតំ, តំ បន សាមិកេ អបស្សន្តេន គហេតុំ វដ្ដតិ។ ទេវទត្តិយន្តិ អនុរុទ្ធត្ថេរស្ស វិយ ទេវតាហិ ទិន្នកំ។ សាមុទ្ទិយន្តិ សមុទ្ទវីចីហិ ថលេ ឧស្សារិតំ។

យំ បន សង្ឃស្ស ទេមាតិ ទិន្នំ, ចោឡកភិក្ខាយ វា ចរមានេហិ លទ្ធំ, ន តំ បំសុកូលំ។ ភិក្ខុទត្តិយេបិ យំ វស្សគ្គេន គាហេត្វា វា ទីយតិ, សេនាសនចីវរំ វា ហោតិ, ន តំ បំសុកូលំ។ នោ គាហាបេត្វា ទិន្នមេវ បំសុកូលំ។ តត្រាបិ យំ ទាយកេហិ ភិក្ខុស្ស បាទមូលេ និក្ខិត្តំ, តេន បន ភិក្ខុនា បំសុកូលិកស្ស ហត្ថេ ឋបេត្វា ទិន្នំ, តំ ឯកតោសុទ្ធិកំ នាម។ យំ ភិក្ខុនោ ហត្ថេ ឋបេត្វា ទិន្នំ, តេន បន បាទមូលេ ឋបិតំ, តម្បិ ឯកតោសុទ្ធិកំ។ យំ ភិក្ខុនោបិ បាទមូលេ ឋបិតំ, តេនាបិ តថេវ ទិន្នំ, តំ ឧភតោសុទ្ធិកំ។ យំ ហត្ថេ ឋបេត្វា លទ្ធំ ហត្ថេយេវ ឋបិតំ, តំ អនុក្កដ្ឋចីវរំ នាម។ ឥតិ ឥមំ បំសុកូលភេទំ ញត្វា បំសុកូលិកេន ចីវរំ បរិភុញ្ជិតព្ពន្តិ ឥទមេត្ថ វិធានំ។

អយំ បន បភេទោ, តយោ បំសុកូលិកា ឧក្កដ្ឋោ មជ្ឈិមោ មុទូតិ។ តត្ថ សោសានិកំយេវ គណ្ហន្តោ ឧក្កដ្ឋោ ហោតិ។ បព្ពជិតា គណ្ហិស្សន្តីតិ ឋបិតកំ គណ្ហន្តោ មជ្ឈិមោ។ បាទមូលេ ឋបេត្វា ទិន្នកំ គណ្ហន្តោ មុទូតិ។

តេសុ យស្ស កស្សចិ អត្តនោ រុចិយា គិហិទិន្នកំ សាទិតក្ខណេ ធុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បនានិសំសោ, "បំសុកូលចីវរំ និស្សាយ បព្ពជ្ជា"តិ (មហាវ។ ១២៨) វចនតោ និស្សយានុរូបបដិបត្តិសព្ភាវោ, បឋមេ អរិយវំសេ បតិដ្ឋានំ, អារក្ខទុក្ខាភាវោ, អបរាយត្តវុត្តិតា, ចោរភយេន អភយតា, បរិភោគតណ្ហាយ អភាវោ, សមណសារុប្បបរិក្ខារតា, "អប្បានិ ចេវ សុលភានិ ច តានិ ច អនវជ្ជានី"តិ (អ។ និ។ ៤.២៧; ឥតិវុ។ ១០១) ភគវតា សំវណ្ណិតបច្ចយតា, បាសាទិកតា, អប្បិច្ឆតាទីនំ ផលនិប្ផត្តិ, សម្មាបដិបត្តិយា អនុព្រូហនំ, បច្ឆិមាយ ជនតាយ ទិដ្ឋានុគតិអាបាទនន្តិ។

មារសេនវិឃាតាយ , បំសុកូលធរោ យតិ;

សន្នទ្ធកវចោ យុទ្ធេ, ខត្តិយោ វិយ សោភតិ។

បហាយ កាសិកាទីនិ, វរវត្ថានិ ធារិតំ;

យំ លោកគរុនា កោ តំ, បំសុកូលំ ន ធារយេ។

តស្មា ហិ អត្តនោ ភិក្ខុ, បដិញ្ញំ សមនុស្សរំ;

យោគាចារានុកូលម្ហិ បំសុកូលេ រតោ សិយាតិ។

អយំ តាវ បំសុកូលិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

២. តេចីវរិកង្គកថា

២៤. តទនន្តរំ បន តេចីវរិកង្គំ “ចតុត្ថកចីវរំ បដិក្ខិបាមិ, តេចីវរិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន តេចីវរិកេន ចីវរទុស្សំ លភិត្វា យាវ អផាសុកភាវេន កាតុំ វា ន សក្កោតិ, វិចារកំ វា ន លភតិ, សូចិអាទីសុ វាស្ស កិញ្ចិ ន សម្បជ្ជតិ, តាវ និក្ខិបិតព្វំ។ និក្ខិត្តបច្ចយា ទោសោ នត្ថិ។ រជិតកាលតោ បន បដ្ឋាយ និក្ខិបិតុំ ន វដ្ដតិ, ធុតង្គចោរោ នាម ហោតិ។ ឥទមស្ស វិធានំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋេន រជនកាលេ បឋមំ អន្តរវាសកំ វា ឧត្តរាសង្គំ វា រជិត្វា តំ និវាសេត្វា ឥតរំ រជិតព្វំ។ តំ បារុបិត្វា សង្ឃាដិ រជិតព្វា។ សង្ឃាដិំ បន និវាសេតុំ ន វដ្ដតិ។ ឥទមស្ស គាមន្តសេនាសនេ វត្តំ។ អារញ្ញកេ បន ទ្វេ ឯកតោ ធោវិត្វា រជិតុំ វដ្ដតិ។ យថា បន កញ្ចិ ទិស្វា សក្កោតិ កាសាវំ អាកឌ្ឍិត្វា ឧបរិ កាតុំ, ឯវំ អាសន្នេ ឋានេ និសីទិតព្វំ។ មជ្ឈិមស្ស រជនសាលាយំ រជនកាសាវំ នាម ហោតិ, តំ និវាសេត្វា វា បារុបិត្វា វា រជនកម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ។ មុទុកស្ស សភាគភិក្ខូនំ ចីវរានិ និវាសេត្វា វា បារុបិត្វា វា រជនកម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ។ តត្រដ្ឋកបច្ចត្ថរណម្បិ តស្ស វដ្ដតិ។ បរិហរិតុំ បន ន វដ្ដតិ។ សភាគភិក្ខូនំ ចីវរម្បិ អន្តរន្តរា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ ធុតង្គតេចីវរិកស្ស បន ចតុត្ថំ អំសកាសាវំ វដ្ដតិ។ តញ្ច ខោ វិត្ថារតោ វិទត្ថិ, ទីឃតោ តិហត្ថមេវ វដ្ដតិ។

ឥមេសំ បន តិណ្ណម្បិ ចតុត្ថកចីវរសាទិយនក្ខណេយេវ ធុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បនានិសំសោ, តេចីវរិកោ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន។ តេនស្ស បក្ខិនោ វិយ សមាទាយេវ គមនំ, អប្បសមារម្ភតា, វត្ថសន្និធិបរិវជ្ជនំ, សល្លហុកវុត្តិតា, អតិរេកចីវរលោលុប្បប្បហានំ, កប្បិយេ មត្តការិតាយ សល្លេខវុត្តិតា, អប្បិច្ឆតាទីនំ ផលនិប្ផត្តីតិ ឯវមាទយោ គុណា សម្បជ្ជន្តីតិ។

ອຕິເຣກຈີວຣໂລລ຺ຍປ຺ປຫາຍ ສນ຺ນິຘິວິວຊ຺ຊິໂຕ ຘີໂຣ;

ສນ຺ໂຕສສຸຂຣສຍ຺ຍູ, ຕິຈີວຣຘໂຣ ຠວຕິ ໂຍຄີ.

ຕສ຺ມາ ສປຕ຺ຕຈຣໂຓ, ປກ຺ຂີວ ສຈີວໂຣວ ໂຍຄິວໂຣ;

ສຸຂມນຸວິຈຣິຕຸກາໂມ, ຈີວຣນິຍເມ ຣຕິໍ ກຍິຣາຕິ.

ອຍໍ ເຕຈີວຣິກງ຺ເຄ ສມາທານວິທານປ຺ປເຠທເຠທານິສໍສວຓ຺ຓນາ.

໓. ປິຓ຺ຑປາຕິກງ຺ຄກຖາ

໓໑. ປິຓ຺ຑປາຕິກງ຺ຄມ຺ປິ "ອຕິເຣກລາຠໍ ປຏິກ຺ຂິປາມິ, ປິຓ຺ຑປາຕິກງ຺ຄໍ ສມາທິຍາມີ"ຕິ ອິເມສຸ ອຍ຺ຍຕຣວຈເນນ ສມາທິນ຺ນໍ ໂຫຕິ.

ເຕນ ປນ ປິຓ຺ຑປາຕິເກນ "ສງ຺ຄຠຕ຺ຕໍ, ອຸທ຺ເທສຠຕ຺ຕໍ, ນິມນ຺ຕນຠຕ຺ຕໍ, ສລາກຠຕ຺ຕໍ, ປກ຺ຂິກໍ, ອຸໂປສຖິກໍ, ປາຏິປທິກໍ, ອາຄນ຺ຕຸກຠຕ຺ຕໍ, ຄມິກຠຕ຺ຕໍ, ຄິລານຠຕ຺ຕໍ, ຄິລານຸປຏ຺ຐາກຠຕ຺ຕໍ, ວິຫາຣຠຕ຺ຕໍ, ຘຸຣຠຕ຺ຕໍ, ວາຣກຠຕ຺ຕນ຺"ຕິ ເອຕານິ ຈຸທ຺ທສ ຠຕ຺ຕານິ ນ ສາທິຕພ຺ພານິ. ສເຈ ປນ "ສງ຺ຄຠຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິອາທິນາ ນເຍນ ອນາມສິຕ຺ວາ "ອມ຺ຫາກໍ ເຄເຫ ສງ຺ໂຄ ຠິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫາຕຸ, ຕຸມ຺ເຫປິ ຠິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ທິນ຺ນານິ ໂຫນ຺ຕິ, ຕານິ ສາທິຕຸໍ ວຏ຺ຏນ຺ຕິ. ສງ຺ຄໂຕ ນິຣາມິສສລາກາປິ ວິຫາເຣ ປກ຺ກຠຕ຺ຕມ຺ປິ ວຏ຺ຏຕິເຍວາຕິ ອຍມສ຺ສ ວິທານໍ.

ປເຠທໂຕ ປນ ອຍມ຺ປິ ຕິວິໂຘ ໂຫຕິ. ຕຕ຺ຖ ອຸກ຺ກຏ຺ໂຐ ປຸຣໂຕປິ ປຈ຺ຉໂຕປິ ອາຫຏຠິກ຺ຂໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ປຕ຺ຕທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ປຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕານມ຺ປິ ເທຕິ, ປຏິກ຺ກມນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ທິນ຺ນຠິກ຺ຂມ຺ປິ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕໍ ທິວສໍ ປນ ນິສີທິຕ຺ວາ ຠິກ຺ຂໍ ນ ຄຓ຺ຫາຕິ. ມຊ຺ຌິໂມ ຕໍ ທິວສໍ ນິສີທິຕ຺ວາປິ ຄຓ຺ຫາຕິ, ສ຺ວາຕນາຍ ປນ ນາຘິວາເສຕິ. ມຸທຸໂກ ສ຺ວາຕນາຍປິ ປຸນທິວສາຍປິ ຠິກ຺ຂໍ ອຘິວາເສຕິ. ເຕ ອຸໂຠປິ ເສຣິວິຫາຣສຸຂໍ ນ ລຠນ຺ຕິ, ອຸກ຺ກຏ຺ໂຐວ ລຠຕິ. ເອກສ຺ມິໍ ກິຣ ຄາເມ ອຣິຍວໍໂສ ໂຫຕິ, ອຸກ຺ກຏ຺ໂຐ ອິຕເຣ ອາຫ – "ອາຍາມາວຸໂສ, ຘມ຺ມສ຺ສວນາຍາ"ຕິ. ເຕສຸ ເອໂກ ເອເກນມ຺ຫິ, ຠນ຺ເຕ, ນິສີທາປິໂຕຕິ ອາຫ. ອປໂຣ ມຍາ, ຠນ຺ເຕ, ສ຺ວາຕນາຍ ເອກສ຺ສ ຠິກ຺ຂາ ອຘິວາສິຕາຕິ. ເອວໍ ເຕ ອຸໂຠ ປຣິຫີນາ. ອິຕໂຣ ປາໂຕວ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຘມ຺ມຣສໍ ປຏິສໍເວເທສິ.

ອິເມສໍ ປນ ຕິຓ຺ຓມ຺ປິ ສງ຺ຄຠຕ຺ຕາທິອຕິເຣກລາຠໍ ສາທິຕກ຺ຂເຓເວ ຘຸຕງ຺ຄໍ ຠິຊ຺ຊຕິ. ອຍເມຕ຺ຖ ເຠໂທ.

ອຍໍ ປນານິສໍໂສ, “ປິຓ຺ຑິຍາໂລປໂຠຊນໍ ນິສ຺ສາຍ ປພ຺ພຊ຺ຊາ”ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໒໗; ອິຕິວຸ. ໑໐໑) ວຈນໂຕ ນິສ຺ສຍານຸຣູປປຏິປຕ຺ຕິສພ຺ຠາໂວ, ທຸຕິເຍ ອຣິຍວໍເສ ປຕິຏ຺ຐານໍ, ອປຣາຍຕ຺ຕວຸຕ຺ຕິຕາ, “ອປ຺ປານິ ເຈວ ສຸລຠານິ ຈ ຕານິ ຈ ອນວຊ຺ຊານີ”ຕິ ຠຄວຕາ ສໍວຓ຺ຓິຕປຈ຺ຈຍຕາ, ໂກສຊ຺ຊນິມ຺ມທ຺ທນຕາ, ປຣິສຸທ຺ຘາຊີວຕາ, ເສຂິຍປຏິປຕ຺ຕິປູຣຓໍ, ອປຣໂປສິຕາ, ປຣານຸຄ຺ຄຫກິຣິຍາ, ມານປ຺ປຫານໍ, ຣສຕຓ຺ຫານິວາຣຓໍ, ຄຓໂຠຊນປຣມ຺ປຣໂຠຊນຈາຣິຕ຺ຕສິກ຺ຂາປເທຫິ ອນາປຕ຺ຕິຕາ, ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທີນໍ ອນຸໂລມວຸຕ຺ຕິຕາ, ສມ຺ມາປຏິປຕ຺ຕິພ຺ຣູຫນໍ, ປຈ຺ຉິມຊນຕານຸກມ຺ປນນ຺ຕິ.

ປິຓ຺ຑິຍາໂລປສນ຺ຕຸຏ຺ໂຐ, ອປຣາຍຕ຺ຕຊີວິໂກ;

ປຫີນາຫາຣໂລລຸປ຺ໂປ, ໂຫຕິ ຈາຕຸທ຺ທິໂສ ຍຕິ.

ວິໂນທຍຕິ ໂກສຊ຺ຊໍ, ອາຊີວສ຺ສ ວິສຸຊ຺ຌຕິ;

ຕສ຺ມາ ຫິ ນາຕິມຎ຺ເຎຍ຺ຍ, ຠິກ຺ຂາຈຣິຍາຍ ສຸເມຘໂສ.

ເອວຣູປສ຺ສ ຫິ –

“ປິຓ຺ຑປາຕິກສ຺ສ ຠິກ຺ຂຸໂນ,

ອຕ຺ຕຠຣສ຺ສ ອນຎ຺ຎໂປສິໂນ;

ເທວາປິ ປິຫຍນ຺ຕິ ຕາທິໂນ,

ໂນ ເຈ ລາຠສິໂລກນິສ຺ສິໂຕ”ຕິ.

ອຍໍ ປິຓ຺ຑປາຕິກງ຺ເຄ ສມາທານວິທານປ຺ປເຠທເຠທານິສໍສວຓ຺ຓນາ.

໔. ສປທານຈາຣິກງ຺ຄກຖາ

໒໗. ສປທານຈາຣິກງ຺ຄມ຺ປິ “ໂລລຸປ຺ປຈາຣໍ ປຏິກ຺ຂິປາມິ, ສປທານຈາຣິກງ຺ຄໍ ສມາທິຍາມີ”ຕິ ອິເມສໍ ອຎ຺ຎຕຣວຈເນນ ສມາທິນ຺ນໍ ໂຫຕິ.

េតត បត សបកាតចារិកេត កាយទ្វារេ ចត្វា បរិស្សយាការេចា សល្លេក្ខតេន្ត្រា។ យស្សា វាចាយ ចា កាេយ ចា បរិស្សេយា េហាតិ, តំ បហាយ អញ្ញត្ថ ចរិតំ ចរតិ។ យស្មិំ ឈរទ្វារេ ចា វាចាយ ចា កាេយ ចា កិញ្ចិ ត លភតិ, អកាយសញ្ញា កត្វា កត្តព្វំ។ យត្ថ កិញ្ចិ លភតិ, តំ បហាយ កត្តុំ ត ចរតិ។ ឮយិតា ច កិក្ខុតា កាលតាវំ បចិសិតព្វំ, ឲចញ្ញាអថាសុកដ្ឋាតំ បហាយ អញ្ញត្ថ កត្តុំ សក្កិស្សតិ។ សេច បតស្ស ចិហារេ ភាតំ េភត្តា អត្តរាយេក្ក ចា អាកន្តុត្តា យត្យស្សា បត្តំ កេហត្វា បិណ្ឌបាតំ េភត្តិំ ចរតិ។ ឮយិតា ច យក្កំ កន្តេត្តតាបិ កិក្ខាចារេចលាយំ សយ្យត្តកាយំ អតតិក្កយិត្វា ចរិតព្វេយច។ តត្ថ អលភិត្វា ចា េចាកំ លភិត្វា ចា កាយបដិបាដិយា ចរិតព្វត្តំ ឮភយស្ស ចិឆាតំ។

បេកភេតា បត អយស្មិំ តិចិេឆា េហាតិ។ តត្ថ ស្កក្កេដ្ឋា បុរេតា អាហដកិក្ខុស្មិំ បច្ឆេតា អាហដកិក្ខុស្មិំ បដិក្កយតំ អាហរិត្វា ចិយ្យាតស្មិំ ត កណ្ហាតិ, បត្តទ្វារេ បត បត្តំ ចិស្សេជ្ជតិ។ ឮយស្មិំញ្ញាភុតដ្ក យហាកស្សបេត្តេរត សចិេសា តាយ តត្តិ។ តស្សបិ បត្តចិស្សដ្ឋដ្ឋាតេយច បញ្ញាយតិ។ យញ្ញិេយា បុរេតា ចា បច្ឆេតា ចា អាហដស្មិំ បដិក្កយតំ អាហដស្មិំ កណ្ហាតិ, បត្តទ្វារេបិ បត្តំ ចិស្សេជ្ជតិ, ត បត កិក្ខុ អាកយយាេតា តិសីទតិ។ ឲចំ េសា ស្កក្កដ្ឋបិណ្ឌបាតិកស្ស អតុលោមេយតិ។ យុក្ខេកា តំ ចិចសំ តិសីទិត្វា អាកេយតិ។

ឮេយសំ បត តិណ្ណស្មិំ លោលុប្បចារេ ក្ខប្បត្តុយេត្ត ភុតដ្ក កិជ្ជតិ។ អយេយត្ត េកេភា។

អយំ បតាតិសំេខបោ, កុលេលុ តិច្ចតចកតា, ចត្តុបយតា, កុលយេច្ឆរប្បហាតំ, សយាតុកយ្យិតា, កុល្លុបកាឌិតចាការេចា, អច្ចាតាតកិតត្តុតា, អកិហារេរត អតត្តិកតា, អប្បិច្ឆតាឌីតំ អតុលោមចុត្តិតាតិ។

ចត្តុបេយា តិច្ចតេចា កុលេលុ,

អយច្ឆរិ សត្តសយាតុកេយ្យា;

កុល្លុបកាឌិតចចិប្បយុត្តោ,

េហាតិឆ កិក្ខុ សបភាតចារិ។

លោលុប្បចារេញ្ច បហាយ តស្មា,

ឱក្ខិត្តចក្ខុ យុកយត្តភស្សី;

អាកង្ខមានោ ភុវិ សេរិចារំ,

ចរេយ្យ ធីរោ សបទានចារិកន្តិ។

អយំ សបទានចារិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

៥. ឯកាសនិកង្គកថា

៣៤. ឯកាសនិកង្គម្បិ “នានាសនភោជនំ បដិក្ខិបាមិ, ឯកាសនិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន ឯកាសនិកេន អាសនសាលាយំ និសីទន្តេន ថេរាសនេ អនិសីទិត្វា “ឥទំ មយ្ហំ បាបុណិស្សតី”តិ បតិរូបំ អាសនំ សល្លក្ខេត្វា និសីទិតព្ពំ។ សចស្ស វិប្បកតេ ភោជនេ អាចរិយោ វា ឧបជ្ឈាយោ វា អាគច្ឆតិ, ឧដ្ឋាយ វត្តំ កាតុំ វដ្ដតិ។ តិបិដកចូឡាភយត្ថេរោ បនាហ “អាសនំ វា រក្ខេយ្យ ភោជនំ វា, អយញ្ច វិប្បកតភោជនោ, តស្មា វត្តំ ករោតុ, ភោជនំ បន មា ភុញ្ជតូ”តិ។ ឥទមស្ស វិធានំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋោ អប្បំ វា ហោតុ ពហុំ វា, យម្ហិ ភោជនេ ហត្ថំ ឱតារេតិ, តតោ អញ្ញំ គហេតុំ ន លភតិ។ សចេបិ មនុស្សា “ថេរេន ន កិញ្ចិ ភុត្ត”ន្តិ សប្បិអាទីនិ អាហរន្តិ, ភេសជ្ជត្ថមេវ វដ្ដន្តិ, ន អាហារត្ថំ។ មជ្ឈិមោ យាវ បត្តេ ភត្តំ ន ខីយតិ, តាវ អញ្ញំ គហេតុំ លភតិ។ អយញ្ហិ ភោជនបរិយន្តិកោ នាម ហោតិ។ មុទុកោ យាវ អាសនា ន វុដ្ឋាតិ តាវ ភុញ្ជិតុំ លភតិ។ សោ ហិ ឧទកបរិយន្តិកោ វា ហោតិ យាវ បត្តធោវនំ ន គណ្ហាតិ តាវ ភុញ្ជនតោ, អាសនបរិយន្តិកោ វា យាវ ន វុដ្ឋាតិ តាវ ភុញ្ជនតោ។

ឥមេសំ បន តិណ្ណម្បិ នានាសនភោជនំ ភុត្តក្ខណេ ធុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បនានិសំសោ, អប្បាពាធតា, អប្បាតង្កតា, លហុដ្ឋានំ, ពលំ, ផាសុវិហារោ, អនតិរិត្តបច្ចយា អនាបត្តិ, រសតណ្ហាវិនោទនំ អប្បិច្ឆតាទីនំ អនុលោមវុត្តិតាតិ។

ឯកាសនភោជនេ រតំ,

ន យតិំ ភោជនបច្ចយា រុជា;

វិសហន្តិ រសេ អលោលុបោ,

បរិហាបេតិ ន កម្មមត្តនោ។

ឥតិ ផាសុវិហារការណេ,

សុចិសល្លេខរតូបសេវិតេ;

ជនយេថ វិសុទ្ធមានសោ,

រតិមេកាសនភោជនេ យតីតិ។

អយំ ឯកាសនិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

៩. បត្តបិណ្ឌិកង្គកថា

៦៨. បត្តបិណ្ឌិកង្គម្បិ “ទុតិយកភាជនំ បដិក្ខិបាមិ, បត្តបិណ្ឌិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន បត្តបិណ្ឌិកេន យាគុបានកាលេ ភាជនេ ឋបេត្វា ព្យញ្ជនេ លទ្ធេ ព្យញ្ជនំ វា បឋមំ ខាទិតព្ពំ, យាគុ វា បាតព្ពា។ សចេ បន យាគុយំ បក្ខិបតិ, បូតិមច្ឆកាទិម្ហិ ព្យញ្ជនេ បក្ខិត្តេ យាគុ បដិក្កូលា ហោតិ, អប្បដិក្កូលមេវ ច កត្វា ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ តស្មា តថារូបំ ព្យញ្ជនំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តំ។ យំ បន មធុសក្ករាទិកំ អប្បដិក្កូលំ ហោតិ, តំ បក្ខិបិតព្ពំ។ គណ្ហន្តេន ច បមាណយុត្តមេវ គណ្ហិតព្ពំ។ អាមកសាកំ ហត្ថេន គហេត្វា ខាទិតុំ វដ្ដតិ។ តថា បន អកត្វា បត្តេយេវ បក្ខិបិតព្ពំ។ ទុតិយកភាជនស្ស បន បដិក្ខិត្តត្តា អញ្ញំ រុក្ខបណ្ណម្បិ ន វដ្ដតីតិ ឥទមស្ស វិធានំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋស្ស អញ្ញត្រ ឧច្ឆុខាទនកាលា កចវរម្បិ ឆឌ្ឌេតុំ ន វដ្ដតិ។ ឱទនបិណ្ឌមច្ឆមំសបូវេបិ ភិន្ទិត្វា ខាទិតុំ ន វដ្ដតិ។ មជ្ឈិមស្ស ឯកេន ហត្ថេន ភិន្ទិត្វា ខាទិតុំ វដ្ដតិ, ហត្ថយោគី នាមេស។ ឱមកោ បន បត្តយោគី នាម ហោតិ, តស្ស យំ សក្កា ហោតិ បត្តេ បក្ខិបិតុំ, តំ សព្ពំ ហត្ថេន វា ទន្តេហិ វា ភិន្ទិត្វា ខាទិតុំ វដ្ដតិ។

ពួខេយ្យំ បន ពិណ្ណយ្យិ ក្ខុពិយកកាដត់ ឞាឌិតក្លួលោ ឆ្នុតក្កំ កិឌ្ឌូពិ៍ អឃខេបត្ថ ខេកខេកា៍

អយំ បនាតិឞំខេឞា, ភាភារឞពញ្ហាចិខេភាឥត់៍ អពោិច្ឆពាឃ បហាត់, អាហារេ បខេឃាឌតយត្តឥឞ្សិពា, ឆាលកាឌិបរិហរលខេលកាការខេថា, អចិក្លិត្តខេកាឌិពា, អប្បិច្ឆពាឌីត់ អតុខេលិបចុត្តិពាពិ៍

ភាភាកាឌតចិខេក្លប់, ហិត្វា ឌូក្លិត្តខេលិចខេភា;

លលាខេត្តា ចិឃ យុលិតិ, ខេឞពញ្ញាឃ ឞុខ្ពខេពា៍

ឞទ្ធប់ ចិឃ ឞត្តុឌ្ឌិ៍, ឆារឃខេត្តា ឞុយាតខេឞា;

បរិក្ខុខេឌ្ឌាឃ្យ អាហារំ, ខេកា អខេញ្ញា បត្តបិល្លិខេកាពិ៍

អយំ បត្តបិល្លិកខេក្ក ឞយាតាតចិឆាតប្បខេកឥខេកតាតិឞំឞចណ្ណភា៍

សិ៍ លលុបន្ធាកត្តិកក្កកថា

៦០៍លលុបន្ធាកត្តិកក្កយ្យិ “អពិរិត្តខេកាឌត់ បឌិក្លិបាមិ, លលុបន្ធាកត្តិកក្កំ ឞយាឌិយាមី”ពិ ពួខេយ្យំ អញ្ញាពរចខេតត ឞយាឌិត្តំ ខេហាតិ៍

ខេពត បន លលុបន្ធាកត្តិខេកត បចារខេត្វា បុត ខេកាឌត់ កប្បិយំ ការខេត្វា ត ក្ខុញ្ជិពត្ពំ៍ ពួខយ្យ ចិឆាត់៍

បខេកឥខេពា បន អឃយ្យិ ពិចិខេឆា ខេហាពិ៍ ពត្ថ ទ្កក្កខេឌ្ឌ ឃស្មា បឃយបិខេណ្ឌ បចារលា ភាយ តត្ថិ, ពស្មិ បន អខេឌ្ឍាហរិឃយាខេត អញ្ញាបឌិក្លិបខេពា ខេហាតិ, ពស្មា ខុចំ បចារិខេពា បឃយបិណ្ឌំ អខេឌ្ឍាហរិត្វា ក្ខុពិឃបិណ្ឌំ ត ក្ខុញ្ជុពិ៍ យឌ្ឌិខេយា ឃស្មិំ ខេកាឌខេត បចារិខេពា, ពខេតច ក្ខុញ្ជុពិ៍ យុក្ខុខេកា បន ឃាច អាឞតា ត ចុដ្ឋាពិ ពាច ក្ខុញ្ជុពិ៍

ពួខេយ្យំ បន ពិណ្ណយ្យិ បចារិពាត់ កប្បិយំ ការារខេបត្វា ក្ខុត្តក្លខេលា ឆ្នុតក្កំ កិឌ្ឌូពិ៍ អឃខេបត្ថ ខេកខេកា៍

អយំបនាតិឞំខេឞា, អតពិរិត្តខេកាឌតាបត្តិយា ក្ខុរកាខេថា, ឌូឥរិកត្តាការខេថា, តិរាមិឞឞត្តិឆិពា, បុត បរិខេឃឞតាឃ អការខេថា, អប្បិច្ឆពាឌីត់ អតុខេលិបចុត្តិពាពិ៍

បរិយេសនាយ ខេទំ, ន យាតិ ន ករោតិ សន្និធឹ ធីរោ;

ឱទរិកត្តំ បជហតិ, ខលុបច្ឆាភត្តិកោ យោគី។

តស្មា សុគតបសត្ថំ, សន្តោសគុណាទិវុឌ្ឍិសញ្ជននំ;

ទោសេ ធុនិតុកាមោ, ភជេយ្យ យោគី វតមិទន្តិ។

អយំ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

៨. អារញ្ញិកង្គកថា

២៨. អារញ្ញិកង្គម្បិ “គាមន្តសេនាសនំ បដិក្ខិបាមិ, អារញ្ញិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន អារញ្ញិកេន គាមន្តសេនាសនំ បហាយ អរញ្ញេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតព្វំ។ តត្ថ សទ្ធិំ ឧបចារេន គាមោយេវ គាមន្តសេនាសនំ។

គាមោ នាម យោ កោចិ ឯកកុដិកោ វា អនេកកុដិកោ វា បរិក្ខិត្តោ វា អបរិក្ខិត្តោ វា សមនុស្សោ វា អមនុស្សោ វា អន្តមសោ អតិរេកចាតុមាសនិវិដ្ឋោ យោ កោចិ សត្ថោបិ។

គាមូបចារោ នាម បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស សចេ អនុរាធបុរស្សេវ ទ្វេ ឥន្ទខីលា ហោន្តិ, អព្ភន្តរិមេ ឥន្ទខីលេ ឋិតស្ស ថាមមជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ។ តស្ស លក្ខណំ យថា តរុណមនុស្សា អត្តនោ ពលំ ទស្សេន្តា ពាហំ បសារេត្វា លេឌ្ឌុំ ខិបន្តិ, ឯវំ ខិត្តស្ស លេឌ្ឌុស្ស បតនដ្ឋានព្ភន្តរន្តិ វិនយធរា។ សុត្តន្តិកា បន កាកនិវារណនិយាមេន ខិត្តស្សាតិ វទន្តិ។ អបរិក្ខិត្តគាមេ យំ សព្ពបរិយន្តិមស្ស ឃរស្ស ទ្វារេ ឋិតោ មាតុគាមោ ភាជនេន ឧទកំ ឆឌ្ឌេតិ, តស្ស បតនដ្ឋានំ ឃរូបចារោ។ តតោ វុត្តនយេន ឯកោ លេឌ្ឌុបាតោ គាមោ, ទុតិយោ គាមូបចារោ។

អរញ្ញំ បន វិនយបរិយាយេ តាវ “ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ច សព្ពមេតំ អរញ្ញ”ន្តិ (បារា ៩២) វុត្តំ។ អភិធម្មបរិយាយេ “និក្ខមិត្វា ពហិ ឥន្ទខីលា, សព្ពមេតំ អរញ្ញ”ន្តិ (វិភ ៥២៩) វុត្តំ។ ឥមស្មិំ បន សុត្តន្តិកបរិយាយេ “អារញ្ញកំ នាម សេនាសនំ បញ្ចធនុសតិកំ បច្ឆិម”ន្តិ ឥទំ លក្ខណំ។ តំ អារោបិតេន អាចរិយធនុនា បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឥន្ទខីលតោ អបរិក្ខិត្តស្ស

បឋមលេឌ្ឌុបាតតោ បដ្ឋាយ យាវ វិហារបរិក្ខេបា មិនិត្វា វវត្ថបេតព្វំ។

សចេ បន វិហារោ អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, យំ សព្វបឋមំ សេនាសនំ វា ភត្តសាលា វា ធុវសន្និបាតដ្ឋានំ វា ពោធិ វា ចេតិយំ វា ទូរេ ចេបិ សេនាសនតោ ហោតិ, តំ បរិច្ឆេទំ កត្វា មិនិតព្វន្តិ វិនយដ្ឋកថាសុ វុត្តំ។ មជ្ឈិមដ្ឋកថាយំ បន វិហារស្សបិ គាមស្សេវ ឧបចារំ នីហរិត្វា ឧភិន្នំ លេឌ្ឌុបាតានំ អន្តរា មិនិតព្វន្តិ វុត្តំ។ ឥទមេត្ថ បមាណំ។

សចេបិ អាសន្នេ គាមោ ហោតិ, វិហារេ ឋិតេហិ មានុសកានំ សទ្ទោ សុយ្យតិ, បព្វតនទីអាទីហិ បន អន្តរិតត្តា ន សក្កា ឧជុំ គន្តុំ។ យោ តស្ស បកតិមគ្គោ ហោតិ, សចេបិ នាវាយ សញ្ចរិតព្វោ, តេន មគ្គេន បញ្ចធនុសតិកំ គហេតព្វំ។ យោ បន អាសន្នគាមស្ស អង្គបូរណត្ថំ តតោ តតោ មគ្គំ បិទហតិ, អយំ ធុតង្គចោរោ ហោតិ។

សចេ បន អារញ្ញិកស្ស ភិក្ខុនោ ឧបជ្ឈាយោ វា អាចរិយោ វា គិលានោ ហោតិ, តេន អរញ្ញេ សប្បាយំ អលភន្តេន គាមន្តសេនាសនំ នេត្វា ឧបដ្ឋាតព្វោ។ កាលស្សេវ បន និក្ខមិត្វា អង្គយុត្តដ្ឋានេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតព្វំ។ សចេ អរុណុដ្ឋានវេលាយំ តេសំ អាពាធោ វឌ្ឍតិ, តេសំយេវ កិច្ចំ កាតព្វំ។ ន ធុតង្គសុទ្ធិកេន ភវិតព្វំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋេន សព្វកាលំ អរញ្ញេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតព្វំ។ មជ្ឈិមោ ចត្តារោ វស្សិកេ មាសេ គាមន្តេ វសិតុំ លភតិ។ មុទុកោ ហេមន្តិកេបិ។

តយោបិ បន តិណ្ណម្បិ យថា បរិច្ឆិន្នេ កាលេ អរញ្ញតោ អាគន្ត្វា គាមន្តសេនាសនេ ធម្មស្សវនំ សុណន្តានំ អរុណេ ឧដ្ឋិតេបិ ធុតង្គំ ន ភិជ្ជតិ។ សុត្វា គច្ឆន្តានំ អន្តរាមគ្គេ ឧដ្ឋិតេបិ ន ភិជ្ជតិ។ សចេ បន ឧដ្ឋិតេបិ ធម្មកថិកេ មុហុត្តំ និបជ្ជិត្វា គមិស្សាមាតិ និទ្ទាយន្តានំ អរុណំ ឧដ្ឋហតិ, អត្តនោ វា រុចិយា គាមន្តសេនាសនេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេន្តិ, ធុតង្គំ ភិជ្ជតីតិ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បនានិសំសោ, អារញ្ញិកោ ភិក្ខុ អរញ្ញសញ្ញំ មនសិករោន្តោ ភព្វោ អលទ្ធំ វា សមាធិំ បដិលទ្ធុំ លទ្ធំ វា រក្ខិតុំ, សត្ថាបិស្ស អត្តមនោ ហោតិ។ យថាហ – “តេនាហំ, នាគិត, តស្ស ភិក្ខុនោ អត្តមនោ ហោមិ អរញ្ញវិហារេនា”តិ (អ. និ. ៦.៤២; ៨.៨៦)។ បន្តសេនាសនវាសិនោ ចស្ស អសប្បាយរូបាទយោ ចិត្តំ ន វិក្ខិបន្តិ, វិគតសន្តាសោ ហោតិ, ជីវិតនិកន្តិំ ជហតិ, បវិវេកសុខរសំ អស្សាទេតិ, បំសុកូលិកាទិភាវោបិ ចស្ស បតិរូបោ ហោតីតិ។

បវិវិត្តំ អសំសដ្ឋំ, បន្តសេនាសនេ រតំ;

អារាធយន្តោ នាថស្ស, វនវាសេន មានសំ។

ឯកោ អរញ្ញេ និវសំ, យំ សុខំ លភតេ យតិ;

រសំ តស្ស ន វិន្ទន្តិ, អបិ ទេវា សឥន្ទកា។

បំសុកូលញ្ច ឯសោវ, កវចំ វិយ ធារយំ;

អរញ្ញសង្គាមគតោ, អវសេសធុតាយុធោ។

សមត្ថោ នចិរស្សេវ, ជេតុំ មារំ សវាហិនិំ;

តស្មា អរញ្ញវាសម្ហិ, រតិំ កយិរាថ បណ្ឌិតោតិ។

អយំ អារញ្ញិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

៨. រុក្ខមូលិកង្គកថា

៣១. រុក្ខមូលិកង្គម្បិ “ឆន្នំ បដិក្ខិបាមិ, រុក្ខមូលិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន រុក្ខមូលិកេន សីមន្តរិករុក្ខំ, ចេតិយរុក្ខំ, និយ្យាសរុក្ខំ, ផលរុក្ខំ, វគ្គុលិរុក្ខំ, សុសិររុក្ខំ, វិហារមជ្ឈេឋិតរុក្ខន្តិ ឥមេ រុក្ខេ វិវជ្ជេត្វា វិហារបច្ចន្តេ ឋិតរុក្ខោ គហេតព្វោតិ ឥទមស្ស វិធានំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋោ យថារុចិតំ រុក្ខំ គហេត្វា បដិជគ្គាបេតុំ ន លភតិ។ បាទេន បណ្ណសដំ អបនេត្វា វសិតព្វំ។ មជ្ឈិមោ តំ ឋានំ សម្បត្តេហិយេវ បដិជគ្គាបេតុំ លភតិ។ មុទុកេន អារាមិកសមណុទ្ទេសេ បក្កោសិត្វា សោធាបេត្វា សមំ ការាបេត្វា វាលុកំ ឱកិរាបេត្វា បាការបរិក្ខេបំ ការាបេត្វា ទ្វារំ យោជាបេត្វា វសិតព្វំ។ មហទិវសេ បន រុក្ខមូលិកេន តត្ថ អនិសីទិត្វា អញ្ញត្ថ បដិច្ឆន្នេ ឋានេ និសីទិតព្វំ។

ឥមេសំ បន តិណ្ណម្បិ ឆន្នេ វាសំ កប្បិតក្ខណេ ធុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ ជានិត្វា ឆន្នេ អរុណំ ឧដ្ឋាបិតមត្តេតិ អង្គុត្តរភាណកា។ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បកាតិសំសេរា, ទុក្ខមូលសេតាសត៌ និស្សាយ បញ្ញត្តាតិ (យហាច˙ ១៦ប៉) ចចតេតា និស្សយាត្រុបបដិបត្តិវគ្គានចា, អប្បាតិ នេច វុលកាតិ ច ទាតិ ច អតចន្ថាតីតិ (អ˙ និ˙ ៣˙១៥ស៍; ថ្កតិចុ˙ ១០១) កកចតា សំចណ្ហិតបច្ចយតា, អភិលុំទ្រុបណ្ហចិការេឥស្សេតត អតិច្ចវញ្ញានបដ្ឋាបតតា, សេតាសតបច្ឆេទកប្ចាទាយតាត៌ អការេចា, ឥេចតាហិ វហចាសិតា, អប្បិច្ឆតាឌីត៌ អត្ថុលៃមចុត្តិតាតិ˙

ចណ្ហិតោ ពុទ្ធសេវេដ្ឋត, និស្សេយាតិ ច កាសិតោ;

តិចាសេរា បចិចិត្តស្ស, ទុក្ខមូលសេយា ពុតោ˙

អាចាវយេច្ឆទហេទ, ឥេចតា បទិបិលិតោ;

បចិចិតោត្ត ចវេត្តា ហិ, ទុក្ខមូលយ្បិវុត្តោ˙

អភិទត្តាតិ តីលាតិ, បណ្ហតិ បតិតាតិ ច;

បស្សេត្តា ពទុបណ្ហាតិ, តិច្ចវញ្ញា បត្តុឥតិ˙

ពវុ្ហា ហិ ពុទ្ធឥាយដ្ឋំ, កាចតាភិទតាលយំ;

ចិចិត្តំ តាពិយេញ្ញាឃ្យ, ទុក្ខមូល៌ ចិចក្ខេណាតិ˙

អយំ ទុក្ខមូលិកេក្ក វយាឥាតចិឆាតប្បេកឥេកឥាតិសំវចណ្ហតា˙

១០˙ អក្ខោកាសិកក្កកថា

១៦˙ អក្ខោកាសិកក្កយ្បិ "លត្តញ្ញា ទុក្ខមូលញ្ញា បដិក្ខិបិយិ, អក្ខោកាសិកក្កំ វយាឌិយាយិ"តិ ថ្កេយសំ អញ្ញាតទេចចេតត វយាឌិត្តំ េហាតិ˙

តស្ស បន អក្ខោកាសិកស្ស ឆយុស្សចតាយ ចា ឞុេបិវឆត្វាយ ចា ឞុេបិវឆាកាទំ បចិសិត្វំ ចដ្ឋតិ˙ វេច បចិដ្ឋស្ស ឥេចា ចស្សតិ, ឥេច ចស្សយាេត អតិក្ខយិត្វា ចស្សុបទេយ តិក្ខយិតត្តា˙ េភាឌតវាលំ ចា អក្កិវាលំ ចា បចិសិត្វា ចត្ត កាតុំ, េភាឌតវាលិយ េឆេទ ភិក្ខ កេត្តត អាបុច្ឆិតុំ, ឞុដ្ឋិវេត្តត ចា ឞុដ្ឋិវាេបេត្តត ចា លត្តំ បចិសិតុំ, ឆាហិ ទុត្តិក្ខិត្តាតិ យញ្ញាបឹផាឌីតិ អេត្តា បេចេវតុញ្ញា ចដ្ឋតិ˙ វេច យក្កិ កច្ឆេត្តត

ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᩃᩣᨿ ᨮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨸᨠᨲᩥᨣᨲᩥᨿᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᨶ ᨿᩣᩅ ᩅᩔᩪᨸᩁᨾᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᨾᩔ ᩅᩥᨵᩣᨶᩴ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩥᨠᩔᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ᨸᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩤ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩅᩤ ᨣᩮᩉᩴ ᩅᩤ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩮᨿᩮᩅ ᨧᩦᩅᩁᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩔ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨸᨻ᩠ᨻᨲᨣᩮᩉᩣᨶᩥ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨾᩩᨴᩩᨠᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨾᩁᩥᨿᩣᨴᩴ ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨡᩣᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮᩣᨸᩥ ᨸᩦᨮᨧᩦᩅᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᨠᨠᩩᨭᩥᨠᩣᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨽᩮᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩤᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩤ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ ᩅᩤ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩴ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩩᨱᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩁᨽᩣᨱᨠᩣ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᩮᨴᩮᩣ᪨

ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᨸᨶᩪᨴᨶᩴ, “ᨾᩥᨣᩤ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᨦ᩠ᨣᨧᩣᩁᩥᨶᩮᩣ, ᩋᨶᩥᨠᩮᨲᩤ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨ ᪁᪁᪃) ᨸᩈᩴᩈᩣᨿ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩣ, ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᨲᩣ, ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨶᨣᩤᩁᩥᨿᨽᩣᩅᩔ , ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮ ᩋᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩮ;

ᨲᩤᩁᩤᨾᨱᩥᩅᩥᨲᩤᨶᨾ᩠ᩉᩥᨧᨶ᩠ᨴᨴᩦᨸᨸ᩠ᨸᨽᩣᩈᩥᨲᩮ᪨

ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᩅᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨾᩥᨣᨽᩪᨲᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ;

ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩣᩅᨶᩣᩁᩣᨾᨲᩴ ᩈᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᩁᩈᩔᩣᨴᩴ, ᨶᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ;

ᨿᩈ᩠ᨾᩤ ᨲᩈ᩠ᨾᩤ ᩉᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩁᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩥᨠᨦ᩠ᨣᩮ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩅᩥᨵᩣᨶᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᨽᩮᨴᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

᪁᪁᪨ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᨦ᩠ᨣᨠᨳᩣ

១៣។ សោសានិកង្គម្បិ “ន សុសានំ បដិក្ខិបាមិ, សោសានិកង្គំ សមាទិយាមី”តិ ឥមេសំ អញ្ញតរវចនេន សមាទិន្នំ ហោតិ។

តេន បន សោសានិកេន យំ មនុស្សា គាមំ និវេសន្តា “ឥទំ សុសាន”ន្តិ វវត្ថបេន្តិ, ន តត្ថ វសិតព្វំ។ ន ហិ មតសរីរេ អជ្ឈាបិតេ តំ សុសានំ នាម ហោតិ, ឈាបិតកាលតោ បន បដ្ឋាយ សចេបិ ទ្វាទសវស្សានិ ឆឌ្ឌិតំ, តំ សុសានមេវ។

តស្មិំ បន វសន្តេន ចង្កមមណ្ឌបាទីនិ ការេត្វា មញ្ចបីឋំ បញ្ញបេត្វា បានីយបរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេត្វា ធម្មំ វាចេន្តេន ន វសិតព្វំ។ គរុកំ ហិ ឥទំ ធុតង្គំ, តស្មា ឧប្បន្នបរិស្សយវិឃាតត្ថាយ សង្ឃត្ថេរំ វា រាជយុត្តកំ វា ជានាបេត្វា អប្បមត្តេន វសិតព្វំ។ ចង្កមន្តេន អឌ្ឍក្ខិកេន អាឡាហនំ ឱលោកេន្តេន ចង្កមិតព្វំ។

សុសានំ គច្ឆន្តេនាបិ មហាបថា ឧក្កម្ម ឧប្បថេន គន្តព្វំ។ ទិវាយេវ អារម្មណំ វវត្ថបេតព្វំ។ ឯវញ្ហិស្ស តំ រត្តិំ ភយានកំ ន ភវិស្សតិ, អមនុស្សា រត្តិំ វិរវិត្វា វិរវិត្វា អាហិណ្ឌន្តាបិ ន កេនចិ បហរិតព្វា។ ឯកទិវសម្បិ សុសានំ អគន្តុំ ន វដ្ដតិ។ មជ្ឈិមយាមំ សុសានេ ខេបេត្វា បច្ឆិមយាមេ បដិក្កមិតុំ វដ្ដតីតិ អង្គុត្តរភាណកា។ អមនុស្សានំ បិយំ តិលបិដ្ឋមាសភត្តមច្ឆមំសខីរតេលគុឡាទិខជ្ជភោជ្ជំ ន សេវិតព្វំ។ កុលគេហំ ន បវិសិតព្វន្តិ ឥទមស្ស វិធានំ។

បភេទតោ បន អយម្បិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧក្កដ្ឋេន យត្ថ ធុវឌាហធុវកុណបធុវរោទនានិ អត្ថិ, តត្ថេវ វសិតព្វំ។ មជ្ឈិមស្ស តីសុ ឯកស្មិម្បិ វដ្ដតិ។ មុទុកស្ស វុត្តនយេន សុសានលក្ខណំ បត្តមត្តេ វដ្ដតិ។

ឥមេសំ បន តិណ្ណម្បិ ន សុសានម្ហិ វាសំ កប្បេតេន ធុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ សុសានំ អគតទិវសេតិ អង្គុត្តរភាណកា។ អយមេត្ថ ភេទោ។

អយំ បនានិសំសោ មរណស្សតិបដិលាភោ, អប្បមាទវិហារិតា, អសុភនិមិត្តាធិគមោ, កាមរាគវិនោទនំ, អភិណ្ហំ កាយសភាវទស្សនំ, សំវេគពហុលតា, អារោគ្យមទាទិប្បហានំ, ភយភេរវសហនតា, អមនុស្សានំ គរុភាវនីយតា, អប្បិច្ឆតាទីនំ អនុលោមវុត្តិតាតិ។

សោសានិកញ្ហិ មរណានុសតិប្បភាវា,

និទ្ទាគតម្បិ ន ផុសន្តិ បមាទទោសា;

សម្បស្សតោ ច កុណបានិ ពហូនិ តស្ស,

កាយាតុកាចចសកាប្បិ ត ហោតិ ចិត្ត៉

សំចេកេយតិ ចិបុលំ ត យធំ ស្កេបតិ,

សប្ខា អចេធា ឈដតិ តិត្តុតិយេសយាតោ;

សោសាតិកក្ខយិតិតេកក្យាលាចហត្តា,

តិត្តាតតិត្តហធសោឃត តិសេចិតត្តាត្តិ៉

អឃំ សោសាតិកក្ខោ សយាធាតចិឆាតប្យកេធកេធាតិសំសចល្លូតា៉

១៧៉ ឃធាសត្តិកក្កធា

១៣៉ ឃធាសត្តិកក្ខប្បិ “សេតាសតលោលុប្បំ បដិក្កិបិបិ, ឃធាសត្តិកក្ខំ សយាឌិឃាឃី”តិ ឰសេយំ អត្តាតាទចចតេត សយាឌិត្តុំ ហោតិ៉

ពេត បត ឃធាសត្តិកោត ឃធស្ស សេតាសតំ “ឰធំ ញុឃំឈ្យាបិបុលាតី”តិ កាហិតំ ហោតិ, ពេតេច ញុដ្ឋត្តំ, ត អចេត្តា ស្តដ្ឋាបេតត្តា៉ ឰធយស្ស ចិឆាតំ៉

បកេធពេតា បត អឃយ្យិ តិចិនេឆា ហោតិ៉ តត្ត ស្កុក្កដ្ឋោ អត្តតោ បត្តសេតាសតំ ធ្វេទតិ ចា អធ្យាសេត្តតិ ចា អយតុស្សឌឹឈខាតិកាឌីហិ ស្តបធ្ខុតត្តិ ចា ស្តល្អត្តិ ចា ឃឹតលត្តិ ចា បុធ្ធិតុំ ត លកតិ៉ យឌ្ធិយោយា បុធ្ធិតុំ លកតិ៉ កត្ថា បត ខ្ចសលិកោតុំ ត លកតិ៉ យុធ្យោកា កត្ថា ខ្ចសលិកោត្ថា សធស្ស តំ ត ទុធ្ធតិ, អត្តា កេហតុំ លកតិ៉

ឰសេយំ បត តិល្លូយ្បិ សេតាសតលោលុបេប្យ ស្តប្យត្តុយេត្ត ធុតក្ខំ កិឌ្ឍតីតិ អឃយេត្ត កេធោ៉

អឃំ បតាតិសំសោ, “ឃំ លធ្ធំ ពេត ញុដ្ឋត្ត”ត្តិ (ខា៉ ១៉១៉១៣៩; បរិចិ៉ លិ៥៣) ធុធេត្តាចាធកាទលំ, សទ្រាហូធាទឹតំ ហិតេតសិតា, ហិតបលឹតចិកប្យបទិធ្ធាកោ, អតុទោធចិទោធប្យហាតំ, អព្រិធ្ធតាឃ ធ្ខាទបិធហតំ, អប្បិធ្ធតាឌីតំ អតុលោមចុត្តិតាតិ៉

ឃំ លធ្ធំ ពេត សត្តុដ្ឋោ, ឃធាសត្តិកោកា ឃតិ;

តិត្ថិកេប្យា ស្មុំ សេតិ, តិលាសត្ថូរកោស្មុបិ។

ត សោ រជ្ជតិ សេដ្ឋមិ្យហ៊ិតំ លទ្ធា ត ពុប្យតិ;

សព្រាហ្មចារិតចកេ, ហិតេតត អត្ថកយ្យតិ។

តស្មា អរិយសតាចិណ្ណំ, មុតិបុក្គចចណ្ណិតំ;

អត្ថយុត្តោឆ សេយឆាចិ, ឃឆាសត្ថតរាយតត្តិ។

អយំ ឃឆាសត្ថតិកេក្ក សយាគាតចិឆាតប្យកេគគេគាតិសំសចណ្ណតា។

១៧. តេសង្ខិកក្កកឆា

១៩. តេសង្ខិកក្កយ្បិ “សេឃ្យំ បដិក្លិបាមិ, តេសង្ខិកង្គំ សយាឌិយាមី”តិ ឆ្លសេយសំ អញ្ញតរេចចេតេត សយាឌិត្នំ ហោតិ។

តេតត បត តេសង្ខិកេកត រត្តិយា តីស្ម ឃាមេស្ម ឲកំ ឃាមំ ជ្ជោឃ ចក្ខមិតព្វំ។ ឆ្លរិយាបឆេស្ម ហិ តិបង្ខិតុមេច ត ចដ្ដតិ។ ឆ្លគមស្ស ចិឆាតំ។

បគេគគេតា បត អយម្បិ តិចិតេឆា ហោតិ។ តត្ថ ក្ខណ្ណដ្ឋស្ស តេច អបស្សេតំ, ត ទុស្សបល្លត្ថិកា, ត អារោយាកបដ្ឋោ ចដ្ដតិ។ មឌ្ឈិមស្ស ឆ្លសេយស្ម តីស្ម យំកិញ្ចិ ចដ្ដតិ។ មុទុកស្ស អបស្សេតម្បិ ទុស្សបល្លត្ថិកាបិ អារោយាកបដ្ឋោបិ ពិតេឌ្ឋាហតម្បិ បញ្ចង្គម្បិ សត្តង្គម្បិ ចដ្ដតិ។ បញ្ចង្គ្គា បត បិដ្ឋិអបស្សេឃត សង្គិ ពេតា។ សត្តង្គ្គា តាម បិដ្ឋិអបស្សេឃត ច ខ្ភេតាបស្សេស្ម អបស្សេឃហិ ច សង្គិ ពេតា។ តំ កិរ មិឆ្យអាកយតេត្តរស្ស អកំស្ម។ ឆេតរា អគាកាមី ហុត្វា បរិតិព្វាយិ។

ឆ្លសេយសំ បត តិណ្ណម្បិ សេឃ្យំ កប្បិតយត្តេ ឆុតង្គំ ភិជ្ជតិ។ អយមេត្ថ តេគតា។

អយំ បតាតិសំសោ, “សេឃ្យស្មុំ បស្សស្មុំ មិទ្ធស្មុំ អត្ថយុត្តោ ចិហរតី”តិ (ឌី. តិ. ១.១១០; ម. តិ. ១.១ប៉៩) ចុត្តស្ស ចេតសោ ចិតិពត្ថស្ស ខ្ពបច្ឆេទតំ, សព្ពកម្មដ្ឋាតាតុយោគសប្បាយតា, បាសាឌិកិរិយាបឆតា, ចីរិយារម្ភាតុក្ខលតា, សម្មាបដិបត្តិយា អត្ថ្រូហតត្តិ។

អាភុជិត្វាន បល្លង្កំ, បណិធាយ ឧជុំ តនុំ;

និសីទន្តោ វិកម្បេតិ, មារស្ស ហទយំ យតិ។

សេយ្យសុខំ មិទ្ធសុខំ, ហិត្វា អារទ្ធវីរិយោ;

និសជ្ជាភិរតោ ភិក្ខុ, សោភយន្តោ តបោវនំ។

និរាមិសំ បីតិសុខំ, យស្មា សមធិគច្ឆតិ;

តស្មា សមនុយុញ្ជេយ្យ, ធីរោ នេសជ្ជិកំ វតន្តិ។

អយំ នេសជ្ជិកង្គេ សមាទានវិធានប្បភេទភេទានិសំសវណ្ណនា។

ធុតង្គបកិណ្ណកកថា

៧៨. ឥទានិ –

កុសលត្តិកតោ ចេវ, ធុតាទីនំ វិភាគតោ;

សមាសព្យាសតោ ចាបិ, វិញ្ញាតព្ពោ វិនិច្ឆយោតិ –

ឥមិស្សា គាថាយ វសេន វណ្ណនា ហោតិ។

តត្ថ កុសលត្តិកតោតិ សព្ពានេវ ហិ ធុតង្គានិ សេក្ខបុថុជ្ជនខីណាសវានំ វសេន សិយា កុសលានិ, សិយា អព្យាកតានិ, នត្ថិ ធុតង្គំ អកុសលន្តិ។

យោ បន វទេយ្យ “បាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ អារញ្ញិកោ ហោតីតិ អាទិវចនតោ (អ. និ. ៥.១៨១; បរិ. ៣២៥) អកុសលម្បិ ធុតង្គ”ន្តិ។ សោ វត្តព្ពោ – ន មយំ “អកុសលចិត្តេន អរញ្ញេ ន វសតី”តិ វទាម។ យស្ស ហិ អរញ្ញេ និវាសោ, សោ អារញ្ញិកោ។ សោ ច បាបិច្ឆោ

វា ភវេយ្យ អប្បិច្ឆោ វា។ ឥមានិ បន តេន តេន សមាទានេន ធុតកិលេសត្តា ធុតស្ស ភិក្ខុនោ អង្គានិ, កិលេសធុននតោ វា ធុតន្តិ លទ្ធវោហារំ ញាណំ អង្គមេតេសន្តិ ធុតង្គានិ។ អថ វា ធុតានិ ច តានិ បដិបក្ខនិទ្ធុននតោ អង្គានិ ច បដិបត្តិយាតិបិ ធុតង្គានីតិ វុត្តំ។ ន ច អកុសលេន កោចិ ធុតោ នាម ហោតិ, យស្សេតានិ អង្គានិ ភវេយ្យុំ, ន ច អកុសលំ កិញ្ចិ ធុនាតិ, យេសំ តំ អង្គន្តិកត្វា ធុតង្គានីតិ វុច្ចេយ្យុំ។ នាបិ អកុសលំ ចីវរលោលុប្បាទីនិ ចេវ និទ្ធុនាតិ បដិបត្តិយា ច អង្គំ ហោតិ។ តស្មា សុវុត្តមិទំ “នត្ថិ អកុសលំ ធុតង្គ”ន្តិ។

“យេសម្បិ កុសលត្តិកវិនិមុត្តំ ធុតង្គំ, តេសំ អត្ថតោ ធុតង្គមេវ នត្ថិ។ អសន្តំ កស្ស ធុននតោ ធុតង្គំ នាម ភវិស្សតិ។ ធុតគុណេ សមាទាយ វត្តតីតិ វចនវិរោធោបិ ច នេសំ អាបជ្ជតិ, តស្មា តំ ន គហេតព្វ”ន្តិ អយំ តាវ កុសលត្តិកតោ វណ្ណនា។

ធុតាទីនំ ភេទតោតិ ធុតោ វេទិតព្វោ។ ធុតវាទោ វេទិតព្វោ។ ធុតធម្មា វេទិតព្វា។ ធុតង្គានិ វេទិតព្វានិ។ កស្ស ធុតង្គសេវនា សប្បាយាតិ វេទិតព្វំ។

តត្ថ ធុតោតិ ធុតកិលេសោ វា បុគ្គលោ កិលេសធុននោ វា ធម្មោ។

ធុតវាទោតិ ឯត្ថ បន អត្ថិ ធុតោ ន ធុតវាទោ, អត្ថិ ន ធុតោ ធុតវាទោ, អត្ថិ នេវ ធុតោ ន ធុតវាទោ, អត្ថិ ធុតោ ចេវ ធុតវាទោ ច។

តត្ថ យោ ធុតង្គេន អត្តនោ កិលេសេ ធុនិ, បរំ បន ធុតង្គេន ន ឱវទតិ, នានុសាសតិ ពាកុលត្ថេរោ វិយ, អយំ ធុតោ ន ធុតវាទោ។ យថាហ, “តយិទំ អាយស្មា ពាកុលោ ធុតោ ន ធុតវាទោ”តិ។ យោ បន ន ធុតង្គេន អត្តនោ កិលេសេ ធុនិ, កេវលំ អញ្ញេ ធុតង្គេន ឱវទតិ អនុសាសតិ ឧបនន្ទត្ថេរោ វិយ, អយំ ន ធុតោ ធុតវាទោ។ យថាហ, “តយិទំ អាយស្មា ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ ន ធុតោ ធុតវាទោ”តិ។ យោ ឧភយវិបន្នោ លាឡុទាយី វិយ, អយំ នេវ ធុតោ ន ធុតវាទោ។ យថាហ, “តយិទំ អាយស្មា លាឡុទាយី នេវ ធុតោ ន ធុតវាទោ”តិ។ យោ បន ឧភយសម្បន្នោ ធម្មសេនាបតិ វិយ, អយំ ធុតោ ចេវ ធុតវាទោ ច។ យថាហ, “តយិទំ អាយស្មា សារិបុត្តោ ធុតោ ចេវ ធុតវាទោ ចា”តិ។

ធុតធម្មា វេទិតព្វាតិ អប្បិច្ឆតា, សន្តុដ្ឋិតា, សល្លេខតា, បវិវេកតា, ឥទមត្ថិតាតិ ឥមេ ធុតង្គចេតនាយ បរិវារកា បញ្ច ធម្មា “អប្បិច្ឆំយេវ និស្សាយា”តិអាទិវចនតោ (អ. និ. ៥.១៨១; បរិ. ៣២៥) ធុតធម្មា នាម, តត្ថ អប្បិច្ឆតា ច សន្តុដ្ឋិតា ច អលោភោ។ សល្លេខតា ច បវិវេកតា ច ទ្វីសុ ធម្មេសុ អនុបតន្តិ អលោភេ ច អមោហេ ច។ ឥទមត្ថិតា ញាណមេវ។ តត្ថ ច អលោភេន បដិក្ខេបវត្ថូសុ លោភំ, អមោហេន តេស្វេវ អាទីនវបដិច្ឆាទកំ មោហំ ធុនាតិ។ អលោភេន ច អនុញ្ញាតានំ បដិសេវនមុខេន បវត្តំ កាមសុខានុយោគំ, អមោហេន ធុតង្គេសុ អតិសល្លេខមុខេន បវត្តំ អត្តកិលមថានុយោគំ ធុនាតិ។ តស្មា ឥមេ ធម្មា ធុតធម្មាតិ វេទិតព្វា។

ឆ្វតក្កានិ ចេឌិតដ្ឋានីតិ ទេវេស ឆ្វតក្កានិ ចេឌិតដ្ឋានិ បំស្កុលិកង្កំ...បេ... តេសង្ខិកង្កត្តិ៍ ថានិ អត្តុទោ លក្ខណានីហិ ឆ ចុត្តានេតច៍

កស្ស ឆ្វតក្កសេចតា សប្បាយាតិ ទាកឆទិតស្ស ចេច ខេយាហឆទិតស្ស ច៍ កស្មា? ឆ្វតក្កសេចតា ហិ ទ្វក្ខាបជិបគា ចេច សលេ្លខចិហារោ ច៍ ទ្វក្ខាបជិបគន្ធោ តិស្សាយ ទាកោ ចុ្ខបសម្ខតិ៍ សលេ្លខំ តិស្សាយ អប្បមត្តស្ស ខេយាហោ បហិយតិ៍ អារញ្ញិកង្កទុក្ខម្ខុលិកង្កបជិសេចតា ចា ឲ្យត្ត ខោាយឆទិតស្សាបិ សប្បាយា៍ តត្ត ហិស្ស អសញ្ញុឌ្ជីយយាតស្ស ចិហរតោ ខោាសោបិ ចុ្ខបសម្ខតីតិ អយំ ឆ្វាឌីតំ ចិភាកតោ

ចណ្ណតា៍

សយាសញ្ញាសតោតិ ត្ថយាតិ បត ឆ្វតក្កានិ សយាសតោ តីណិ ឃឹសក្កានិ, បញ្ចា អសម្ភិតក្កានីតិ អដ្ឋេច ហោត្តិ៍ តត្ត សបគាតចារិកង្កំ, ឲ្យកាសតិកង្កំ, អព្ភោកាសិកង្កត្តិ ត្ថយាតិ តីណិ ឃឹសក្កានិ៍ សបគាតចារិកង្កញ្ហិទក្ខន្តោ បិណ្ឌបាតិកង្កម្បិ ទក្ខិស្សតិ៍ ឲ្យកាសតិកង្កញ្ចា ទក្ខតោ បត្តបិណ្ឌិកង្កខលុបច្ឆាភត្តិកង្កានិបិ សុទក្ខនីយានិ ភចិស្សត្តិ៍ អព្ភោកាសិកង្កំ ទក្ខត្តស្ស កិំ អត្តិ ទុក្ខម្ខុលិកង្កយចាសត្តិកេឌ្ហេសុ ទក្ខិតត្តំ ភាយ៍ ត្ថតិ ត្ថយាតិ តីណិ ឃឹសក្កានិ, អារញ្ញិកង្កំ, បំស្កុលិកង្កំ, តេចីចរិកង្កំ, តេសង្ខិកង្កំ, សោសានិកង្កត្តិ ត្ថយាតិ បញ្ចា អសម្ភិតក្កានិ ចាតិ អដ្ឋេច

ហោត្តិ៍

បុត ទេ្វ ចីចរបជិសំយុត្តានិ, បញ្ចា បិណ្ឌបាតបជិសំយុត្តានិ, បញ្ចា សេតាសតបជិសំយុត្តានិ, ឲ្យកំ ចីទិយបជិសំយុត្តត្តិ ឲ្យចំ ចត្តារោច ហោត្តិ៍ តត្ត តេសង្ខិកង្កំ ចីទិយបជិសំយុត្តំ ត្ថតទានិ បិកជិតេច៍

បុត សត្តានេច តិស្សយចសេត ទេ្វ ហោត្តិ បច្ចយតិស្សិតានិ ក្វាគេស, ចីទិយតិស្សិតំ ឲ្យកត្តិ៍ សេចិតត្តាសេចិតត្តចសេតបិ ទេ្វយេច ហោត្តិ៍ យស្ស ហិ ឆ្វតង្កំ សេចត្តស្ស កម្មដ្ឋានំ ចឌ្ឍតិ, តេត សេចិតត្តានិ៍ យស្ស សេចតោ ហាយតិ, តេត ត សេចិតត្តានិ៍ យស្ស បត សេចតោបិ អសេចតោបិ ចឌ្ឍតេច, ត ហាយតិ, តេតាបិ បច្ឆិមំ ឌតតំ អនុកម្បត្តេត សេចិតត្តានិ៍ យស្សាបិ សេចតោបិ អសេចតោបិ ត ចឌ្ឍតិ, តេតាបិ សេចិតត្តានិយេច អាយតិំ ចាសតត្ថាយាតិ៍

ឲ្យចំ សេចិតត្តាសេចិតត្តចសេត ទុចិធានិបិ សត្តានេច ចេតតាចសេត ឲ្យកចិធានិ ហោត្តិ៍ ឲ្យកយេច ហិ ឆ្វតង្កំ សយាគាតចេតតាតិ៍ អដ្ឋកថាយម្បិ ចុត្តំ "យា ចេតតា, តំ ឆ្វតក្កត្តិ ចគត្តិ"តិ៍

ញ្ញាសតោ បត ភិក្ខុតំ ទេវេស, ភិក្ខុនីតំ អដ្ឋ, សាមណេរាតំ ក្វាគេស, សិក្ខមាតសាមណេរីតំ សត្ត, ឧបាសកឧបាសិកាតំ ទេ្វតិ ក្វាចត្តាលីស ហោត្តិ៍ សចេ បត អព្ភោកាសេ អារញ្ញិកង្កសម្បត្តំ សុសាតំ ហោតិ, ឲ្យកោបិ ភិក្ខុ ឲ្យកប្បហារេត សត្តឆ្វតក្កានិ បរិភុញ្ជិតុំ សក្កោតិ៍ ភិក្ខុនីតំ បត អារញ្ញិកង្កំ ខលុបច្ឆាភត្តិកង្កញ្ចា ទេ្វបិ សិក្ខាបទេតេច បជិក្ខិត្តានិ, អព្ភោកាសិកង្កំ, ទុក្ខម្ខុលិកង្កំ, សោសានិកង្កត្តិ ត្ថយាតិ តីណិ ទុប្បរិហារានិ៍ ភិក្ខុនីយា ហិ ទុតិយិកំ ចិតា ចសិតុំ ត ចដ្ដតិ៍ ឲ្យចរូបេ ច ឋាតេ សយាតឆ្ឆត្តា ទុតិយិកា ទុល្លភា៍ សចេបិ លភេយ្យ

សំសដ្ឋវិហារតោ ន មុច្ចេយ្យ។ ឯវំ សតិ យស្សត្ថាយ ធុតង្គំ សេវេយ្យ, ស្វេវស្ស អត្ថោ ន សម្បជ្ជេយ្យ។ ឯវំ បរិភុញ្ជិតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ បញ្ច ហាបេត្វា ភិក្ខុនីនំ អដ្ឋេវ ហោន្តីតិ វេទិតព្ពានិ។ យថាវុត្តេសុ បន ឋបេត្វា តេចីវរិកង្គំ សេសានិ ទ្វាទស សាមណេរានំ, សត្ត សិក្ខមានសាមណេរីនំ វេទិតព្ពានិ។ ឧបាសកឧបាសិកានំ ឯកាសនិកង្គំ, បត្តបិណ្ឌិកង្គន្តិ ឥមានិ ទ្វេ បតិរូបានិ ចេវ សក្កា ច បរិភុញ្ជិតុន្តិ ទ្វេ ធុតង្គានីតិ ឯវំ ព្យាសតោ ទ្វេចត្តាលីស ហោន្តីតិ អយំ ព្យាសតោ វណ្ណនា។

ឯត្តាវតា ច “សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ”តិ ឥមិស្សា គាថាយ សីលសមាធិបញ្ញាមុខេន ទេសិតេ វិសុទ្ធិមគ្គេ យេហិ អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋិតាទីហិ គុណេហិ វុត្តប្បការស្ស សីលស្ស វោទានំ ហោតិ, តេសំ សម្បាទនត្ថំ សមាទាតព្ពធុតង្គកថា ភាសិតា ហោតិ។

ឥតិ សាធុជនបាមោជ្ជត្ថាយ កតេ វិសុទ្ធិមគ្គេ

ធុតង្គនិទ្ទេសោ នាម ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪓᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪓᪗᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᩉᩁᨱᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᩮᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᩮ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩦᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ “ᩈᩦᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩁᩮᩣ ᩈᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨴᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩣᩅ ᨶ ᩈᩩᨠᩁᩮᩣ, ᨸᨣᩮᩅ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩍᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ? ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥ? ᨠᩣᨶᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩈᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ? ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ? ᨠᩮᩣ ᨧᩔ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ? ᨠᩥᩴ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᩴ? ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ? ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨠᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣᨲᩥ?

ᨲᨲᩕᩥᨴᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᨠᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩦᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨻᩉᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨿᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩈᩣᨵᩮᨿ᩠ᨿ, ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨧ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᩣᨾ, ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ᪨

ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩦᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ? ᩑᨠᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨾᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩋᩣᨵᩣᨶᩴ, ᨮᨸᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩑᨠᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᩈᨾᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨾᩣᨶᩣ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨠᩣᨶᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩁᩈᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥ, ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩁᩈᩮᩣ, ᩋᩅᩥᨠᨾ᩠ᨸᨶᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ᪨
“ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨡᨾᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

᪔᪐᪨ᨠᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣᩈᨾᩣᨵᩦᨲᩥ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨲᩣᩅ ᩑᨠᩅᩥᨵᩮᩣ᪨ ᩏᨸᨧᩣᩁᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩅᩈᩮᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩦᨲᩥᨠᨶᩥᨸ᩠ᨸᩦᨲᩥᨠᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩅᩈᩮᨶ ᨧ᪨ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᩉᩦᨶᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨸᨱᩦᨲᩅᩈᩮᨶ , ᨲᨳᩣ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩅᩥᨧᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩦᨲᩥᩈᩉᨣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩅᩈᩮᨶ ᨧ᪨ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨴᨶ᩠ᨵᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ, ᨲᨳᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩉᩣᨶᨽᩣᨣᩥᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨵᩥᨸᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨸᨬ᩠ᨧᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩑᨠᨠᨴᩩᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩅᩥᨵᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᨴᩩᨠᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩩᩔᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᨾᩁᨱᩔᨲᩥ ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨲᩩᨵᩣᨲᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ, ᨿᩣ ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩦᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ, ᩋᨿᩴ

ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨫᩣᨶᩣᨶᩥ “ᨸᨮᨾᩔ ᨫᩣᨶᩔ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨮᨾᩔ ᨫᩣᨶᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨿᩣ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨫᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨸ᩠ᨸᨶᩣᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩔᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩩᨠᩮ ᨲᩦᩈᩩ ᨽᩪᨾᩦᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩔᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨲᨲᩥᨿᨴᩩᨠᩮ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨲᩦᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩔᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴᩩᨠᩮ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᨲᩦᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩅᩈᩮᩈᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩣᨶᩥ, ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩔᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨫᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩥᨠᩮᩈᩩ ᨸᨮᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩦᨶᩣ, ᨶᩣᨲᩥᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩣ, ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩣ ᩅᩈᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨱᩦᨲᩣᨲᩥ ᨧ ᩉᩦᨶᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨸᨱᩦᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨴᩩᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨫᩣᨶᩥᨠᩣ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩅᩥᨧᩣᩁᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮ ᩋᨶᩣᨴᩦᨶᩅᨴᩔᩣᩅᩦ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᨸᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨲᨲᩥᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩦᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩋᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᩅᩥᨧᩣᩁᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩅᩥᨧᩣᩁᩣᨴᩥᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨲᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᨿᩮ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᨶᨿᩮ ᨧ ᨲᩦᩈᩩ ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᨸᩦᨲᩥᩈᩉᨣᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨧ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᨫᩣᨶᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩅᩈᩣᨶᩮ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩣ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨸᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩈᩉᨣᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨧ ᨸᩦᨲᩥᩈᩉᨣᨲᩣᨴᩥᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣᨶᩥ

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᩣᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨠᩩᩈᩃᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᨫᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨴᩔᨶᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣᨶᩥ

សមាធិចតុក្កវណ្ណនា

ចតុក្កេសុ បឋមចតុក្កេ អត្ថិ សមាធិ ទុក្ខាបដិបទោ ទន្ធាភិញ្ញោ, អត្ថិ ទុក្ខាបដិបទោ ខិប្បាភិញ្ញោ, អត្ថិ សុខាបដិបទោ ទន្ធាភិញ្ញោ, អត្ថិ សុខាបដិបទោ ខិប្បាភិញ្ញោតិ។

តត្ថ បឋមសមន្នាហារតោ បដ្ឋាយ យាវ តស្ស តស្ស ឈានស្ស ឧបចារំ ឧប្បជ្ជតិ, តាវ បវត្តា សមាធិភាវនា បដិបទាតិ វុច្ចតិ។ ឧបចារតោ បន បដ្ឋាយ យាវ អប្បនា, តាវ បវត្តា បញ្ញា អភិញ្ញាតិ វុច្ចតិ។ សា បនេសា បដិបទា ឯកច្ចស្ស ទុក្ខា ហោតិ, នីវរណាទិបច្ចនីកធម្មសមុទាចារគហណតាយ កិច្ឆា អសុខាសេវនាតិ អត្ថោ។ ឯកច្ចស្ស តទភាវេន សុខា។ អភិញ្ញាបិ ឯកច្ចស្ស ទន្ធា ហោតិ មន្ទា អសីឃប្បវត្តិ។ ឯកច្ចស្ស ខិប្បា អមន្ទា សីឃប្បវត្តិ។

តត្ថ យានិ បរតោ សប្បាយាសប្បាយានិ ច បលិពោធុបច្ឆេទាទីនិ បុព្ពកិច្ចានិ ច អប្បនាកោសល្លានិ ច វណ្ណយិស្សាម, តេសុ យោ អសប្បាយសេវី ហោតិ, តស្ស ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធា ច អភិញ្ញា ហោតិ។ សប្បាយសេវិនោ សុខា បដិបទា ខិប្បា ច អភិញ្ញា។ យោ បន បុព្ពភាគេ អសប្បាយំ សេវិត្វា អបរភាគេ សប្បាយសេវី ហោតិ, បុព្ពភាគេ វា សប្បាយំ សេវិត្វា អបរភាគេ អសប្បាយសេវី, តស្ស វោមិស្សតា វេទិតព្ពា។ តថា បលិពោធុបច្ឆេទាទិកំ បុព្ពកិច្ចំ អសម្បាទេត្វា ភាវនមនុយុត្តស្ស ទុក្ខា បដិបទា ហោតិ។ វិបរិយាយេន សុខា។ អប្បនាកោសល្លានិ បន អសម្បាទេន្តស្ស ទន្ធា អភិញ្ញា ហោតិ។ សម្បាទេន្តស្ស ខិប្បា។

អបិច តណ្ហាអវិជ្ជាវសេន សមថវិបស្សនាធិការវសេន ចាបិ ឯតាសំ បភេទោ វេទិតព្ពោ។ តណ្ហាភិភូតស្ស ហិ ទុក្ខា បដិបទា ហោតិ។ អនភិភូតស្ស សុខា។ អវិជ្ជាភិភូតស្ស ច ទន្ធា អភិញ្ញា ហោតិ។ អនភិភូតស្ស ខិប្បា។ យោ ច សមថេ អកតាធិការោ, តស្ស ទុក្ខា បដិបទា ហោតិ។ កតាធិការស្ស សុខា។ យោ បន វិបស្សនាយ អកតាធិការោ ហោតិ, តស្ស ទន្ធា អភិញ្ញា ហោតិ, កតាធិការស្ស ខិប្បា។ កិលេសិន្ទ្រិយវសេន ចាបិ ឯតាសំ បភេទោ វេទិតព្ពោ។ តិព្ពកិលេសស្ស ហិ មុទិន្ទ្រិយស្ស ទុក្ខា បដិបទា ហោតិ ទន្ធា ច អភិញ្ញា, តិក្ខិន្ទ្រិយស្ស បន ខិប្បា អភិញ្ញា។ មន្ទកិលេសស្ស ច មុទិន្ទ្រិយស្ស សុខា បដិបទា ហោតិ ទន្ធា ច អភិញ្ញា។ តិក្ខិន្ទ្រិយស្ស បន ខិប្បា អភិញ្ញាតិ។

ឥតិ ឥមាសុ បដិបទាអភិញ្ញាសុ យោ បុគ្គលោ ទុក្ខាយ បដិបទាយ ទន្ធាយ ច អភិញ្ញាយ សមាធិំ បាបុណាតិ, តស្ស សោ សមាធិ ទុក្ខាបដិបទោ ទន្ធាភិញ្ញោតិ វុច្ចតិ។ ឯស នយោ សេសត្តយេបីតិ ឯវំ ទុក្ខាបដិបទាទន្ធាភិញ្ញាទិវសេន ចតុព្ពិធោ។

ទុតិយចតុក្កេ អត្ថិ សមាធិ បរិត្តោ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ បរិត្តោ អប្បមាណារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណោ បរិត្តារម្មណោ, អត្ថិ អប្បមាណោ អប្បមាណារម្មណោតិ។ តត្ថ យោ សមាធិ អប្បគុណោ ឧបរិជ្ឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ ន សក្កោតិ, អយំ បរិត្តោ។ យោ បន អវឌ្ឍិតេ អារម្មណេ បវត្តោ, អយំ បរិត្តារម្មណោ។ យោ បគុណោ សុភាវិតោ, ឧបរិជ្ឈានស្ស បច្ចយោ ភវិតុំ សក្កោតិ, អយំ

អប្បមាណោ ឋយា ច ចឆ្ផិតេ អារម្មណោ បចត្តោ, អយំ អប្បមាណារម្មណោ។ ចុត្តលក្ខណចោមិឃ្សុតាយ បត ចោមិឃ្សុកតយោ ចេឌិតត្ថា។ ឲចំ បរិត្តបរិត្តារម្មណាឌិចតេក ចតុក្កុឆោ។

តតិយចតុក្កេ ចិក្ខមុិតតឹចរណាត់ ចិតក្កចិចារបីតិមុខមយានឹត់ ចតេក បញ្ចង្គិកំ បឆមំ ឈាត់, តតោ ចុបមត្តចិតក្កចិចាទំ តិចង្គិកំ ទុតិយំ, តតោ ចិរត្តបីតិកំ ទុចង្គិកំ តតិយំ, តតោ បហីតសុខំ ឧបេក្ខាចេឌតាមហិតស្ស មយានិតោ ចតេក ទុចង្គិកំ ចតុត្ថំ។ ឦតិ ឦមេយ ចតុត្ថំ ឈាតាត់ អដ្ឋក្ខតា ចត្តារោ មយានឹ ហោត្តិ។ ឲចំ ចតុឈាតង្គចតេក ចតុក្កុឆោ។

ចតុត្ថចតុក្កេ អត្ថិ មយានិ ហាតភាគិយោ, អត្ថិ ឋិតិភាគិយោ, អត្ថិ ចិមេមភាគិយោ, អត្ថិ តិព្វេឆភាគិយោ។ តត្ថ បច្ចតឹកមមុទាចារចតេក ហាតភាគិយតា, តតុឆម្មតាយ មតិយា មណ្ឌាតចតេក ឋិតិភាគិយតា, ឧបរិចិមេមាធិកមចតេក ចិមេមភាគិយតា, តិព្វិទាសហគតមញ្ញាមតសិការមមុទាចារចតេក តិព្វេឆភាគិយតា ច ចេឌិតព្វា។ យថាហ, “បឆមស្ស ឈាតស្ស លាភឹ កាមមហគតា មញ្ញាមតសិការា មមុទាចរត្តិ ហាតភាគិតី បញ្ញា។ តតុឆម្មតា មតិ មត្តិដ្ឋតិ ឋិតិភាគិតី បញ្ញា។ អចិតក្កមហគតា មញ្ញាមតសិការា មមុទាចរត្តិ ចិមេមភាគិតី បញ្ញា។ តិព្វិទាមហគតា មញ្ញាមតសិការា មមុទាចរត្តិ ចិរាគុបមញ្ហិតា តិព្វេឆភាគិតី បញ្ញា”តិ (ចិភ។ ៧៩៩)។ តាយ បត បញ្ញាយ មម្បយុត្តា មយានឹបិ ចត្តារោ ហោត្តីតិ។ ឲចំ ហាតភាគិយាឌិចតេក ចតុក្កុឆោ។

បញ្ចមចតុក្កេ កាមាចចរោ មយានិ, រូបាចចរោ មយានិ, អរូបាចចរោ មយានិ, អបរិយាបន្នោ មយានឹតិ ឲចំ ចត្តារោ មយានឹ។ តត្ថ មព្វាបិ ឧបចារេកក្កតា កាមាចចរោ មយានឹ។ តថា រូបាចចរាឌិក្យមលចិត្តេកក្កតា ឦតរេ តយោតិ ឲចំ កាមាចចរាឌិចតេក ចតុក្កុឆោ។

ឆដ្ឋចតុក្កេ “ឆត្ទំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតឹ ករិត្វា លភតិ មយានិំ, លភតិ ចិត្តេស្សេកក្កតំ, អយំ ចុច្ចតិ ឆត្ទមយានិ...បេ... ចីរិយំ ចេ ភិក្ខុ...បេ... ចិត្តំ ចេ ភិក្ខុ...បេ... ចីមំមំ ចេ ភិក្ខុ អធិបតឹ ករិត្វា លភតិ មយានិំ, លភតិ ចិត្តេស្សេកក្កតំ , អយំ ចុច្ចតិ ចីមំមាមយានឹ”តិ (ចិភ។ ៤៣៣; មំ។ តិ។ ១។៥៣៥) ឲចំ អធិបតិចតេក ចតុក្កុឆោ។

បញ្ចកេ យំ ចតុក្កភេឆេ ចុត្តំ ទុតិយំ ឈាត់, តំ ចិតក្កមត្តាតិក្កមេត ទុតិយំ, ចិតក្កចិចារាតិក្កមេត តតិយត្តិ ឲចំ ទ្វិធា ភិត្ថិត្វា បញ្ច ឈាតាតិ ចេឌិតព្វាតិ។ តេមំ អដ្ឋក្ខតា ច បញ្ច មយានឹតិ ឲចំ បញ្ចឈាតង្គចតេក បញ្ចចិធតា ចេឌិតព្វា។

៤០។ កោ ចស្ស មំកិលេមោ កំ ចោឌាតត្តិ ឲត្ថ បត ចិស្សជ្ជត់ ចិភង្គេ ចុត្តមេច។ ចុត្តញ្ហិតត្ថ “មំកិលេមត្តិ ហាតភាគិយោ ធម្មោ។ ចោឌាតត្តិ ចិមេមភាគិយោ ធម្មោ”តិ (ចិភ។ ៥២៥)។ តត្ថ “បឆមស្ស ឈាតស្ស លាភឹ កាមមហគតា មញ្ញាមតសិការា មមុទាចរត្តិ ហាតភាគិតី បញ្ញា”តិ (ចិភ។ ៧៩៩) ឦមិនា តយេត ហាតភាគិយធម្មោ ចេឌិតព្វោ។ “អចិតក្កមហគតា មញ្ញាមតសិការា មមុទាចរត្តិ ចិមេមភាគិតី បញ្ញា”តិ (ចិភ។ ៧៩៩) ឦមិនា តយេត ចិមេមភាគិយធម្មោ ចេឌិតព្វោ។

ឌសបលិភោគឆណ្ណតា

៣០៉ាគ៌ា កាចេតព្ពោតិ ឧត្ត បត យោ តាច អយំ លោកិយលោកុត្តរចសេត ទុចិធោតិអាឌឹសុ អរិយបុគ្គលប្បយុត្តោ សយាឆិ ទុត្តោ, តស្ស កាចតាតយោ បញ្ញាកាចតាតយោតេច សក្ខហិតោ៍ បញ្ញាយ ហិ កាចិតាយ សោ កាចិតោ ហោតិ៍ តស្មា តំ សន្ធាយ ឧចំ កាចេតព្ពោតិ ត កិញ្ចិ ចិសុំ ចតាយ៍

យោ បតាយំ លោកិយោ, សោ ចុត្តតយេត សីលាតិ ចិសោធេត្វា សុបរិសុទ្ធេ សីលេ បតិដ្ឋិតេត ឃ្វាយ្យ ឌសបុ បលិភោគេឆុ បលិភោគោ អត្ថិ, តំ ដ្ឋបន្តិត្វា កល្ពដ្ឋាតតាយកំ កល្យាណមិត្តំ ដ្ឋបសង្កមិត្វា អត្តនោ ចរិយាតុកូលំ ចត្តាលីសាយ កល្ពដ្ឋាតេសុ អញ្ញតរំ កល្ពដ្ឋាតំ គហេត្វា សយាឆិកាចតាយ អតនុរូបំ ចិហារំ បហាយ អនុរូបេ ចិហារេ ចិហរន្តេត ចុទ្ទកបលិភោគច្ឆេទំ កត្វា សព្ពំ កាចតាចិធាតំ អបរិហាបេន្តេត កាចេតព្ពោតិ អយមេត្ថ សង្ខេបោ៍

អយំ បត ចិត្ថារោ, យំ តាច ចុត្តំ "ឃ្វាយ្យ ឌសបុ បលិភោគេឆុ បលិភោគោ អត្ថិ, តំ ដ្ឋបន្តិត្វា"តិ, ឧត្ត –

អាចារោ ច កុលំ លាភោ, គណោ កម្មញ្ច បញ្ចមំ;

អទ្ធាតំ ញាតិ អាពាធោ, គន្ថោ ឍ្ទិតិ តេ ឌសាតិ៍ –

ឍ្ទេយ ឌស បលិភោគា តាម៍ តត្ថ អាចារោយេច អាចាសបលិភោគោ៍ ឧស តយោ កុលីឌឹសុ៍

តត្ថ អាចារោតិ ឧកោបិ ខ្ចចរកោ ចុច្ចតិ ឧកម្បិ បរិវេណំ សកលោបិ សង្ឃារាមោ៍ ស្វាយំ ត សព្ពស្សេច បលិភោគោ ហោតិ៍ យោ បតេត្ត តចកម្មាទឹសុ ដ្ឋស្សុក្កំ ចា អាបជ្ជតិ, ពហុភណ្ឌសន្និចយោ ចា ហោតិ, យេត កេតចិ ចា ការណេត អបេក្ខចា បដិពទ្ធចិត្តោ, តស្សេច បលិភោគោ ហោតិ, ត ឍ្ទតរស្ស៍

តត្រិទំ ចត្ថុ – ទ្វេ កិរ កុលបុត្តា អនុរាធបុរា តិក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេត ធូបរាមេ បព្ពជឹសុ៍ តេសុ ឧកោ ទ្វេ មាតិកា បគុណា កត្វា បញ្ចចស្សិកោ ហុត្វា បចារេត្វា បាចិតតពណ្ឌរាជិំ តាម គតោ៍ ឧកោ តត្ថេច ចសតិ៍ បាចិតតពណ្ឌរាជិគតោ តត្ថ ចិរំ ចសិត្វា ថេរោ ហុត្វា ចិត្តេសិ "បដិសល្លាតសារុប្បមិទំ ឋាតំ, ហន្ទ តំ សហាយកស្សាបិ អារោចេមី"តិ៍ តតោ តិក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេត ធូបរាមំ បាចិសិ៍ បចិសន្តំយេច ច តំ ទិស្វា សមាតចស្សិកត្ថេរោ បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីចរំ បដិគ្គហេត្វា ចត្តំ អកាសិ៍ អាគន្តុកត្ថេរោ សេតាសតំ បចិសិត្វា ចិត្តេសិ "ឍ្ទាតិ មេ សហាយោ សប្បិ ចា ផាណិតំ ចា បាតកំ ចា បេសេស្សតិ៍ អយញ្ហិ ឍ្ទមស្មិំ តគរេ ចិរតិចាសី"តិ៍ សោ រត្តិំ អលទ្ធា

បាតោ ចិន្តេសិ "ឥទានិ ឧបដ្ឋាកេហិ គហិតំ យាគុខជ្ជកំ បេសេស្សតី"តិ។ តម្បិ អទិស្វា "បហិណន្តា នត្ថិ, បវិសិត្វា មញ្ញេ ទស្សតី"តិ បាតោវ តេន សទ្ធឹ គាមំ បាវិសិ។ តេ ទ្វេ ឯកំ វីថឹ ចរិត្វា ឧឡុង្កមត្តំ យាគុំ លភិត្វា អាសនសាលាយំ និសីទិត្វា បិវិំសុ។ តតោ អាគន្តុកោ ចិន្តេសិ "និយតយាគុ មញ្ញេ នត្ថិ, ភត្តកាលេ ឥទានិ មនុស្សា បណីតំ ភត្តំ ទស្សន្តី"តិ, តតោ ភត្តកាលេបិ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធមេវ ភុញ្ជិត្វា ឥតរោ អាហ – "កឹ, ភន្តេ, សព្ពកាលំ ឯវំ យាបេថា"តិ? អាមាវុសោតិ។ ភន្តេ, បាចីនខណ្ឌរាជិ ផាសុកា, តត្ថ គច្ឆាមាតិ។ ថេរោ នគរតោ ទក្ខិណទ្វារេន និក្ខមន្តោ កុម្ភការគាមមគ្គំ បដិបជ្ជិ។ ឥតរោ អាហ – "កឹ បន, ភន្តេ, ឥមំ មគ្គំ បដិបន្នត្ថា"តិ? ននុ ត្វយាវុសោ, បាចីនខណ្ឌរាជិយា វណ្ណោ អភាសីតិ? កឹ បន, ភន្តេ, តុម្ហាកំ ឯត្តកំ កាលំ វសិតដ្ឋានេ ន កោចិ អតិរេកបរិក្ខារោ អត្ថីតិ? អាមាវុសោ មញ្ចបីឋំ សង្ឃិកំ, តំ បដិសាមិតមេវ, អញ្ញំ កិញ្ចិ នត្ថីតិ។ មយ្ហំ បន, ភន្តេ, កត្តរទណ្ឌោ តេលនាឡិ ឧបាហនត្ថវិកា ច តត្ថេវ ឋបិតាតិ។ អាវុសោ, ឯកទិវសំ វសិត្វា ឯត្តកំ ឋបិតន្តិ? អាម, ភន្តេ។ សោ បសន្នចិត្តោ ថេរំ វន្ទិត្វា "តុម្ហាទិសានំ, ភន្តេ, សព្ពត្ថ អរញ្ញវាសោយេវ។ ថូបារាមោ ចតុន្នំ ពុទ្ធានំ ធាតុនិធានដ្ឋានំ, លោហបាសាទេ សប្បាយំ ធម្មស្សវនំ មហាចេតិយទស្សនំ ថេរទស្សនញ្ច លព្ភតិ, ពុទ្ធកាលោ វិយ បវត្តតិ។ ឥធេវ តុម្ហេ វសថា"តិ ទុតិយទិវសេ បត្តចីវរំ គហេត្វា សយមេវ អគមាសីតិ។ ឦទិសស្ស អាវាសោ ន បលិពោធោ ហោតិ។

កុលន្តិ ញាតិកុលំ វា ឧបដ្ឋាកកុលំ វា។ ឯកច្ចស្ស ហិ ឧបដ្ឋាកកុលម្បិ "សុខិតេសុ សុខិតោ"តិអាទិនា (វិភ· ៨៨៨; សំ· និ· ៣·៩៣១) នយេន សំសដ្ឋស្ស វិហរតោ បលិពោធោ ហោតិ, សោ កុលមានុសកេហិ វិនា ធម្មស្សវនាយ សាមន្តវិហារម្បិ ន គច្ឆតិ។ ឯកច្ចស្ស មាតាបិតរោបិ បលិពោធា ន ហោន្តិ, កោរណ្ឌកវិហារវាសិត្ថេរស្ស ភាគិនេយ្យទហរភិក្ខុនោ វិយ។

សោ កិរ ឧទ្ទេសត្ថំ រោហណំ អគមាសិ។ ថេរភគិនីបិ ឧបាសិកា សទា ថេរំ តស្ស បវត្តឹ បុច្ឆតិ។ ថេរោ ទហរំ អានេស្សាមីតិ រោហណាភិមុខោ បាយាសិ។ ទហរោបិ "ចិរំ មេ ឥធ វុត្ថំ, ឧបជ្ឈាយំ ទានិ បស្សិត្វា ឧបាសិកាយ ច បវត្តឹ ញត្វា អាគមិស្សាមី"តិ រោហណតោ និក្ខមិ។ តេ ឧភោបិ គង្គាតីរេ សមាគច្ឆិំសុ។ សោ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ ថេរស្ស វត្តំ កត្វា "កុហឹ យាសី"តិ បុច្ឆិតោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ ថេរោ "សុដ្ឋុ តេ កតំ, ឧបាសិកាបិ សទា បុច្ឆតិ, អហម្បិ ឯតទត្ថមេវ អាគតោ, គច្ឆ ត្វំ, អហំ បន ឯត្ថេវ ឥមំ វស្សំ វសិស្សាមី"តិ តំ ឧយ្យោជេសិ។ សោ វស្សូបនាយិកទិវសេយេវ តំ វិហារំ បត្តោ។ សេនាសនម្បិស្ស បិតរា ការិតមេវ បត្តំ។

អថស្ស បិតា ទុតិយទិវសេ អាគន្ត្វា "កស្ស, ភន្តេ, អម្ហាកំ សេនាសនំ បត្ត"ន្តិ បុច្ឆន្តោ "អាគន្តុកស្ស ទហរស្សា"តិ សុត្វា តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អាហ – "ភន្តេ, អម្ហាកំ សេនាសនេ វស្សំ ឧបគតស្ស វត្តំ អត្ថី"តិ។ កឹ ឧបាសកាតិ? តេមាសំ អម្ហាកំយេវ ឃរេ ភិក្ខំ គហេត្វា បវារេត្វា គមនកាលេ អាបុច្ឆិតព្ពន្តិ។ សោ តុណ្ហីភាវេន អធិវាសេសិ។ ឧបាសកោបិ ឃរំ គន្ត្វា "អម្ហាកំ អាវាសេ ឯកោ អាគន្តុកោ អយ្យោ ឧបគតោ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋាតព្ពោ"តិ អាហ។ ឧបាសិកា "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទេសិ។ ទហរោបិ ភត្តកាលេ ញាតិឃរំ អគមាសិ។ ន នំ កោចិ សញ្ជានិ។

សោ តេមាសម្បិ តត្ថ បិណ្ឌបាតំ បរិភុញ្ជិត្វា វស្សំវុត្ថោ "អហំ គច្ឆាមី"តិ អាបុច្ឆិ។ អថស្ស ញាតកា "ស្វេ, ភន្តេ, គច្ឆថា"តិ ទុតិយទិវសេ

ឈេទេយេច កោដេត្វា តេលភាជនំ បូរេត្វា ឯកំ គុឡបិណ្ឌំ តចហត្ថញ្ញា សាដកំ ទត្វា “គច្ឆ, ភន្តេ”តិ អាហំសុ។ សោ អនុមោទនំ កត្វា រោហណាភិមុខោ បាយាសិ។

ឧបដ្ឋាយោបិស្ស បចារេត្វា បដិបថំ អាគច្ឆន្តោ បុត្តោ ជិណ្ណាការេនេវ តំ អទ្ទស។ សោ អញ្ញាតកស្មិំ រុក្ខមូលេ ថេរស្ស ចត្តំ អកាសិ។ អថ តំ ថេរោ បុច្ឆិ “កិំ, ភទ្ទមុខ, ជិណ្ណោ តេ ឧបាសិកា”តិ? សោ “អាម, ភន្តេ”តិ វត្វា បចត្តិំ អារោចេត្វា តេន តេលេន ថេរស្ស បាទេ មក្ខេត្វា គុឡឧត បានកំ កត្វា តស្សិ សាដកំ ថេរស្សេវ ទត្វា ថេរំ ចន្ទិត្វា “មយ្ហំ ភន្តេ, រោហណំយេវ សម្បាយ”ន្តិ អគមាសិ។ ថេរោបិ ជិហារំ អាគន្ត្វា ទុតិយទិវសេ កោរណ្ឌកការំ បាវិសិ។

ឧបាសិកាបិ “មយ្ហំ ភាតា មម បុត្តំ គហេត្វា ឥទានិ អាគច្ឆតី”តិ សទា មគ្គំ ឱលោកយមានា តិដ្ឋតិ។ សា តំ ឯកកមេវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “មតោ មេ មញ្ញេ បុត្តោ, អយំ ថេរោ ឯកកោវ អាគច្ឆតី”តិ ថេរស្ស បាទមូលេ និបតិត្វា បរិទេវមានា រោទិ។ ថេរោ “អហោ ភគវា អប្បិច្ឆតាយ អត្តានំ អជានាបេត្វាវ គតោ”តិ តំ សមស្សាសេត្វា សព្ពំ បវត្តិំ អារោចេត្វា បត្តត្ថវិកតោ តំ សាដកំ នីហរិត្វា ទស្សេសិ។

ឧបាសិកា បសីទិត្វា បុត្តេន គតទិសាភិមុខា ឧរេន និបជ្ជិត្វា នមស្សមានា អាហ – “មយ្ហំ បុត្តសទិសំ ឥម មញ្ញេ ភិក្ខុំ កាយសក្ខិំ កត្វា ភគវា រថវិនីតបដិបទំ (ម॰ និ॰ ១.២៥២ អាទយោ), នាលកបដិបទំ (សុ॰ និ॰ ៦៨៤ អាទយោ), តុវដ្ដកបដិបទំ (សុ॰ និ॰ ៩២១ អាទយោ), ចតុប្បច្ចយសន្តោសភាវនារាមតាទីបកំ មហាអរិយវំសបដិបទញ្ច (អ॰ និ॰ ៤.២៨; ទី॰ និ॰ ៣.៣០៩) ទេសេសិ។ ចិរាតយាត្យាយ តាយ គេហេ តេមាសំ ភុញ្ជមានោបិ ‘អហំ បុត្តោ តុយ្ហំ មាតា’តិ ន វក្ខតិ, អហោ អច្ឆរិយមនុស្សោ”តិ។ ឯវរូបស្ស មាតាបិតរោបិ បលិពោធា ន ហោន្តិ, បគេវ អញ្ញំ ឧបដ្ឋាកកុល”ន្តិ។

វិវេកាតិ ចត្តារោ បច្ចយា។ តេ កថំ បលិពោធា ហោន្តិ? បុញ្ញវន្តស្ស ហិ ភិក្ខុនោ គតគតដ្ឋានេ មនុស្សា មហាបរិវារេ បច្ចយេ ទេន្តិ។ សោ តេសំ អនុមោទេន្តោ ធម្មំ ទេសេន្តោ សមណធម្មំ កាតុំ ន ឱកាសំ លភតិ។ អរុណុគ្គមនតោ យាវ បឋមយាមោ, តាវ មនុស្សសំសគ្គោ ន ឧបច្ឆិជ្ជតិ។ បុន ពលវបច្ចូសេយេវ ពាហុល្លិកបិណ្ឌបាតិកា អាគន្ត្វា “ភន្តេ, អសុកោ ឧបាសកោ ឧបាសិកា អមច្ចោ អមច្ចធីតា តុម្ហាកំ ទស្សនកាមា”តិ វទន្តិ, សោ គណ្ហាហិ អាវុសោ, បត្តចីវរន្តិ គមនសជ្ជោវ ហោតីតិ និច្ចព្យាវដោ, តស្សេវ តេ បច្ចយា បលិពោធា ហោន្តិ។ តេន គណំ បហាយ យត្ថ នំ ន ជានន្តិ, តត្ថ ឯកកេន ចរិតព្ពំ។ ឯវំ សោ បលិពោធោ ឧបច្ឆិជ្ជតីតិ។

គណោតិ សុត្តន្តិកគណោ វា អាភិធម្មិកគណោ វា, យោ តស្ស ឧទ្ទេសំ វា បរិបុច្ឆំ វា ទេន្តោ សមណធម្មស្ស ឱកាសំ ន លភតិ, តស្សេវ គណោ បលិពោធោ ហោតិ, តេន សោ ឯវំ ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពោ។ សចេ តេសំ ភិក្ខូនំ ពហុ គហិតំ ហោតិ, អប្បំ អវសិដ្ឋំ, តំ និដ្ឋបេត្វា អរញ្ញំ បវិសិតព្ពំ។ សចេ អប្បំ គហិតំ, ពហុ អវសិដ្ឋំ, យោជនតោ បរំ អគន្ត្វា អន្តោយោជនបរិច្ឆេទេ អញ្ញំ គណវាចកំ ឧបសង្កមិត្វា “ឥមេ អាយស្មា ឧទ្ទេសាទីហិ សង្គណ្ហាតូ”តិ វត្តព្ពំ។ ឯវំ អលភមានេន “មយ្ហំ អាវុសោ, ឯកំ កិច្ចំ អត្ថិ, តុម្ហេ យថាផាសុកដ្ឋានានិ គច្ឆថា”តិ គណំ បហាយ អត្តនោ កម្មំ កត្តព្ពន្តិ។

កម្មន្តិ នវកម្មំ។ តំ ករោន្តេន វឌ្ឍកីអាទីហិ លទ្ធាលទ្ធំ ជានិតព្ពំ, កតាកតេ ឧស្សុក្កំ អាបជ្ជិតព្ពន្តិ សព្ពទា បលិពោធោ ហោតិ។ សោបិ ឯវំ ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពោ, សចេ អប្បំ អវសិដ្ឋំ ហោតិ និដ្ឋបេតព្ពំ។ សចេ ពហុ, សង្ឃិកញ្ចេ នវកម្មំ, សង្ឃស្ស វា សង្ឃភារហារកភិក្ខូនំ វា និយ្យាទេតព្ពំ។ អត្តនោ សន្តកញ្ចេ, អត្តនោ ភារហារកានំ និយ្យាទេតព្ពំ។ តាទិសេ អលភន្តេន សង្ឃស្ស បរិច្ចជិត្វា គន្តព្ពន្តិ។

អទ្ធានន្តិ មគ្គគមនំ។ យស្ស ហិ កត្ថចិ បព្ពជ្ជាបេក្ខោ វា ហោតិ, បច្ចយជាតំ វា កិញ្ចិ លទ្ធព្ពំ ហោតិ។ សចេ តំ អលភន្តោ ន សក្កោតិ អធិវាសេតុំ, អរញ្ញំ បវិសិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តស្សាបិ គមិកចិត្តំ នាម ទុប្បដិវិនោទនីយំ ហោតិ, តស្មា គន្ត្វា តំ កិច្ចំ តីរេត្វាវ សមណធម្មេ ឧស្សុក្កំ កាតព្ពន្តិ។

ញាតីតិ វិហារេ អាចរិយុបជ្ឈាយសទ្ធិវិហារិកអន្តេវាសិកសមានុបជ្ឈាយកសមានាចរិយកា, ឃរេ មាតា បិតា ភាតាតិ ឯវមាទិកា។ តេ គិលានា ឥមស្ស បលិពោធា ហោន្តិ, តស្មា សោ បលិពោធោ ឧបដ្ឋហិត្វា តេសំ បាកតិកករណេន ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពោ។

តត្ថ ឧបជ្ឈាយោ តាវ គិលានោ សចេ លហុំ ន វុដ្ឋាតិ, យាវជីវម្បិ បដិជគ្គិតព្ពោ។ តថា បព្ពជ្ជាចរិយោ ឧបសម្បទាចរិយោ សទ្ធិវិហារិកោ ឧបសម្បាទិតបព្ពាជិតអន្តេវាសិកសមានុបជ្ឈាយកា ច។
និស្សយាចរិយឧទ្ទេសាចរិយនិស្សយន្តេវាសិកឧទ្ទេសន្តេវាសិកសមានាចរិយកា បន យាវ និស្សយុទ្ទេសា អនុបច្ឆិន្នា, តាវ បដិជគ្គិតព្ពា។ បហោន្តេន តតោ ឧទ្ធម្បិ បដិជគ្គិតព្ពា ឯវ។ មាតាបិតូសុ ឧបជ្ឈាយេ វិយ បដិបជ្ជិតព្ពំ។ សចេបិ ហិ តេ រជ្ជេ ឋិតា ហោន្តិ, បុត្តតោ ច ឧបដ្ឋានំ បច្ចាសីសន្តិ, កាតព្ពមេវ។ អថ តេសំ ភេសជ្ជំ នត្ថិ, អត្តនោ សន្តកំ ទាតព្ពំ។ អសតិ ភិក្ខាចរិយាយ បរិយេសិត្វាបិ ទាតព្ពមេវ។ ភាតុភគិនីនំ បន តេសំ សន្តកមេវ យោជេត្វា ទាតព្ពំ។ សចេ នត្ថិ អត្តនោ សន្តកំ តាវកាលិកំ ទត្វា បច្ឆា លភន្តេន គណ្ហិតព្ពំ។ អលភន្តេន ន ចោទេតព្ពា។ អញ្ញាតកស្ស ភគិនិសាមិកស្ស ភេសជ្ជំ នេវ កាតុំ ន ទាតុំ វដ្ដតិ។ “តុយ្ហំ សាមិកស្ស ទេហី”តិ វត្វា បន ភគិនិយា ទាតព្ពំ។ ភាតុជាយាយបិ ឯសេវ នយោ។ តេសំ បន បុត្តា ឥមស្ស ញាតកា ឯវាតិ តេសំ កាតុំ វដ្ដតីតិ។

អាពាធោតិ យោ កោចិ រោគោ។ សោ បាធយមានោ បលិពោធោ ហោតិ, តស្មា ភេសជ្ជករណេន ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពោ។ សចេ បន កតិបាហំ ភេសជ្ជំ ករោន្តស្សាបិ ន វូបសម្មតិ, នាហំ តុយ្ហំ ទាសោ, ន ភដកោ, តំយេវ ហិ បោសេន្តោ អនមតគ្គេ សំសារវដ្ដេ ទុក្ខំ បត្តោតិ អត្តភាវំ គរហិត្វា សមណធម្មោ កាតព្ពោតិ។

គន្ថោតិ បរិយត្តិហរណំ។ តំ សជ្ឈាយាទីហិ និច្ចព្យាវដស្ស បលិពោធោ ហោតិ, ន ឥតរស្ស។ តត្រិមានិ វត្ថូនិ –

មជ្ឈិមភាណកទេវត្ថេរោ កិរ មលយវាសិទេវត្ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា កម្មដ្ឋានំ យាចិ។ ថេរោ កីទិសោសិ, អាវុសោ, បរិយត្តិយន្តិ បុច្ឆិ។ មជ្ឈិមោ មេ, ភន្តេ, បគុណោតិ។ អាវុសោ, មជ្ឈិមោ នាមេសោ ទុប្បរិហារោ, មូលបណ្ណាសំ សជ្ឈាយន្តស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកោ អាគច្ឆតិ, តំ

សជ្ឈាយន្តស្ស ឧបរិបណ្ណាសកោ។ កុតោ តុយ្ហំ កម្មដ្ឋានន្តិ? ភន្តេ, តុម្ហាកំ សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ លភិត្វា បុន ន ឱលោកេស្សាមីតិ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ឯកូនវីសតិវស្សានិ សជ្ឈាយំ អកត្វា វីសតិមេ វស្សេ អរហត្តំ បត្វា សជ្ឈាយត្ថាយ អាគតានំ ភិក្ខូនំ “វីសតិ មេ, អាវុសោ, វស្សានិ បរិយត្តិំ អនោលោកេន្តស្ស, អបិ ច ខោ កតបរិចយោ អហមេត្ថ, អារភថា”តិ វត្វា អាទិតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិយោសានា ឯកព្យញ្ជនេបិស្ស កង្ខា នាហោសិ។

ករុឡិយគិរិវាសីនាគត្ថេរោបិ អដ្ឋារសវស្សានិ បរិយត្តិំ ឆឌ្ឌេត្វា ធាតុកថំ ភិក្ខូនំ ឧទ្ទិសិ។ តេសំ គាមវាសិកត្ថេរេហិ សទ្ធិំ សំសន្ទេន្តានំ ឯកបញ្ហោបិ ឧប្បដិបាដិយា អាគតោ នាហោសិ។

មហាវិហារេបិ តិបិដកចូឡាភយត្ថេរោ នាម អដ្ឋកថំ អនុគ្គហេត្វាវ បញ្ចនិកាយមណ្ឌលេ តីណិ បិដកានិ បរិវត្តេស្សាមីតិ សុវណ្ណភេរិំ បហារាបេសិ។ ភិក្ខុសង្ឃោ កតមាចរិយានំ ឧគ្គហោ, អត្តនោ អាចរិយុគ្គហញ្ញេវ វទតុ, ឥតរថា វត្តុំ ន ទេមាតិ អាហ។ ឧបជ្ឈាយោបិ នំ អត្តនោ ឧបដ្ឋានំ អាគតំ បុច្ឆិ “ត្វយាវុសោ, ភេរិ បហារាបិតា”តិ? អាម, ភន្តេ។ កិំ ការណាតិ? បរិយត្តិំ, ភន្តេ, បរិវត្តេស្សាមីតិ។ អាវុសោ អភយ, អាចរិយា ឥទំ បទំ កថំ វទន្តីតិ? ឯវំ វទន្តិ, ភន្តេតិ។ ថេរោ ហុន្តិ បដិពាហិ។ បុន សោ អញ្ញេន អញ្ញេន បរិយាយេន ឯវំ វទន្តិ ភន្តេតិ តិក្ខត្តុំ អាហ។ ថេរោ សព្ពំ ហុន្តិ បដិពាហិត្វា “អាវុសោ, តយា បឋមំ កថិតោ ឯវ អាចរិយមគ្គោ, អាចរិយមុខតោ បន អនុគ្គហិតត្តា ‘ឯវំ អាចរិយា វទន្តី’តិ សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិ។ គច្ឆ អត្តនោ អាចរិយានំ សន្តិកេ សុណាហី”តិ។ កុហិំ, ភន្តេ, គច្ឆាមីតិ? គង្គាយ បរតោ រោហណជនបទេ តុលាធារបព្ពតវិហារេ សព្ពបរិយត្តិកោ មហាធម្មរក្ខិតត្ថេរោ នាម វសតិ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាតិ។ សាធុ, ភន្តេតិ ថេរំ វន្ទិត្វា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ ថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា និសីទិ។ ថេរោ កស្មា អាគតោសីតិ បុច្ឆិ។ ធម្មំ សោតុំ, ភន្តេតិ។ អាវុសោ អភយ, ទីឃមជ្ឈិមេសុ មំ កាលេន កាលំ បុច្ឆន្តិ។ អវសេសំ បន មេ តិំសមត្តានិ វស្សានិ ន ឱលោកិតបុព្ពំ។ អបិ ច ត្វំ រត្តិំ មម សន្តិកេ បរិវត្តេហិ។ អហំ តេ ទិវា កថយិស្សាមីតិ។ សោ សាធុ, ភន្តេតិ តថា អកាសិ។ បរិវេណទ្វារេ មហាមណ្ឌបំ ការេត្វា គាមវាសិនោ ទិវសេ ទិវសេ ធម្មស្សវនត្ថាយ អាគច្ឆន្តិ។ ថេរោ រត្តិំ បរិវត្តិតំ តំ ទិវា កថយន្តោ អនុបុព្ពេន ទេសនំ និដ្ឋបេត្វា អភយត្ថេរស្ស សន្តិកេ តដ្ដិកាយ និសីទិត្វា “អាវុសោ, មយ្ហំ កម្មដ្ឋានំ កថេហី”តិ អាហ។ ភន្តេ, កិំ ភណថ, ននុ មយា តុម្ហេយេវ និស្សាយ សុតំ? កិមហំ តុម្ហេហិ អញ្ញាតំ កថេស្សាមីតិ? តតោ នំ ថេរោ អញ្ញោ ឯស, អាវុសោ, គតកស្ស មគ្គោ នាមាតិ អាហ។ អភយត្ថេរោ កិរ តទា សោតាបន្នោ ហោតិ។ អថស្ស សោ កម្មដ្ឋានំ ទត្វា អាគន្ត្វា លោហបាសាទេ ធម្មំ បរិវត្តេន្តោ ថេរោ បរិនិព្ពុតោតិ អស្សោសិ។ សុត្វា “អាហរថាវុសោ, ចីវរ”ន្តិ ចីវរំ បារុបិត្វា “អនុច្ឆវិកោ, អាវុសោ, អម្ហាកំ អាចរិយស្ស អរហត្តមគ្គោ។ អាចរិយោ នោ, អាវុសោ, ឧជុ អាជានីយោ។ សោ អត្តនោ ធម្មន្តេវាសិកស្ស សន្តិកេ តដ្ដិកាយ និសីទិត្វា ‘មយ្ហំ កម្មដ្ឋានំ កថេហី’តិ អាហ។ អនុច្ឆវិកោ, អាវុសោ, ថេរស្ស អរហត្តមគ្គោ”តិ។ ឯវរូបានំ គន្ថោ បលិពោធោ ន ហោតីតិ។

ឥទ្ធីតិ បោថុជ្ជនិកា ឥទ្ធិ។ សា ហិ ឧត្តានសេយ្យកទារកោ វិយ តរុណសស្សំ វិយ ច ទុប្បរិហារា ហោតិ។ អប្បមត្តកេនេវ ភិជ្ជតិ។ សា បន វិបស្សនាយ បលិពោធោ ហោតិ, ន សមាធិស្ស, សមាធិំ បត្វា បត្តព្ពតោ។ តស្មា វិបស្សនត្ថិកេន ឥទ្ធិបលិពោធោ ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពោ, ឥតរេន អវសេសាតិ អយំ តាវ បលិពោធកថាយ វិត្ថារោ។

កម្មដ្ឋានទាយកវណ្ណនា

៤២. កម្មដ្ឋានទាយកំកល្យាណមិត្តំ ឧបសង្កមិត្វាតិ ឯត្ថ បន ទុវិធំ កម្មដ្ឋានំ សព្ពត្ថកកម្មដ្ឋានំ បារិហារិយកម្មដ្ឋានញ្ច. តត្ថ សព្ពត្ថកកម្មដ្ឋានំ នាម ភិក្ខុសង្ឃាទីសុ មេត្តា មរណស្សតិ ច. អសុភសញ្ញាតិបិ ឯកេ.

កម្មដ្ឋានិកេន ហិ ភិក្ខុនា បឋមំ តាវ បរិច្ឆិន្ទិត្វា សីមដ្ឋកភិក្ខុសង្ឃេ សុខិតា ហោន្តុ អព្យាបជ្ជាតិ មេត្តា ភាវេតព្ពា. តតោ សីមដ្ឋកទេវតាសុ. តតោ គោចរគាមម្ហិ ឥស្សរជនេ. តតោ តត្ថ មនុស្សេ ឧបាទាយ សព្ពសត្តេសុ. សោ ហិ ភិក្ខុសង្ឃេ មេត្តាយ សហវាសីនំ មុទុចិត្តតំ ជនេតិ. អថស្ស តេ សុខសំវាសា ហោន្តិ. សីមដ្ឋកទេវតាសុ មេត្តាយ មុទុកតចិត្តាហិ ទេវតាហិ ធម្មិកាយ រក្ខាយ សុសំវិហិតារក្ខោ ហោតិ. គោចរគាមម្ហិ ឥស្សរជនេ មេត្តាយ មុទុកតចិត្តសន្តានេហិ ឥស្សរេហិ ធម្មិកាយ រក្ខាយ សុរក្ខិតបរិក្ខារោ ហោតិ. តត្ថ មនុស្សេសុ មេត្តាយ បសាទិតចិត្តេហិ តេហិ អបរិភូតោ ហុត្វា វិចរតិ. សព្ពសត្តេសុ មេត្តាយ សព្ពត្ថ អប្បដិហតចារោ ហោតិ. មរណស្សតិយា បន អវស្សំ មយា មរិតព្ពន្តិ ចិន្តេន្តោ អនេសនំ បហាយ ឧបរូបរិ វឌ្ឍមានសំវេគោ អនោលីនវុត្តិកោ ហោតិ. អសុភសញ្ញាបរិចិតចិត្តស្ស បនស្ស ទិព្ពានិបិ អារម្មណានិ លោភវសេន ចិត្តំ ន បរិយាទិយន្តិ.

ឯវំ ពហូបការត្តា សព្ពត្ថ អត្ថយិតព្ពំ ឥច្ឆិតព្ពញ្ច អធិប្បេតស្ស យោគានុយោគកម្មស្ស បទដ្ឋានញ្ចាតិ សព្ពត្ថកកម្មដ្ឋានន្តិ វុច្ចតិ.

ចត្តាលីសាយ បន កម្មដ្ឋានេសុ យំ យស្ស ចរិយានុកូលំ, តំ តស្ស និច្ចំ បរិហរិតព្ពត្តា ឧបរិមស្ស ច ឧបរិមស្ស ភាវនាកម្មស្ស បទដ្ឋានត្តា បារិហារិយកម្មដ្ឋានន្តិ វុច្ចតិ. ឥតិ ឥមំ ទុវិធម្បិ កម្មដ្ឋានំ យោ ទេតិ, អយំ កម្មដ្ឋានទាយកោ នាម. តំ កម្មដ្ឋានទាយកំ.

កល្យាណមិត្តន្តិ –

បិយោ គរុ ភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;

គម្ភីរញ្ច កថំ កត្តា, នោ ចដ្ឋានេ និយោជកោតិ. (អ. និ. ៧.៣៧);

ឯវមាទិគុណសមន្នាគតំ ឯកន្តេន ហិតេសិំ វុឌ្ឍិបក្ខេ ឋិតំ កល្យាណមិត្តំ.

“មមំ ហិ, អានន្ទ, កល្យាណមិត្តំ អាគម្ម ជាតិធម្មា សត្តា ជាតិយា បរិមុច្ចន្តី”តិ (សំ. និ. ១.១២៩; ៥.២) អាទិវចនតោ បន សម្មាសម្ពុទ្ធោយេវ សព្ពាការសម្បន្នោ កល្យាណមិត្តោ. តស្មា តស្មិំ សតិ តស្សេវ សន្តិកេ គហិតកម្មដ្ឋានំ សុគហិតំ ហោតិ.

បរិនិព្ពុតេ បន តស្មិំ អសីតិយា មហាសាវកេសុ ឯកោ ធរតិ, តស្ស សន្តិកេ គហេតុំ វដ្ដតិ។ តស្មិំ អសតិ យំ គណដ្ឋានំ គហេតុកាមោ ហោតិ, តស្សាបិ វសេន វត្តក្កបញ្ចកច្ឆក្កានិ និព្ពេត្វា បរាកដ្ឋានំ បិបស្សិត្វា វសេន្តា អារវប្បមហប្បត្តស្ស វិនយធរស្ស សន្តិកេ គហេតព្ពំ។

កិំ បន វិនយធរោ អញ្ញំ វិនយធរោតិ អត្ថានំ បកាសេតីតិ? កិំ វត្តព្ពំ, ការកោការំ ហិ ជានិត្វា បកាសេតិ។ តត្ថ អស្សុតត្ថេ វុត្តេរា អារទ្ធកម្មដ្ឋានស្ស គិច្ចតោ “កម្មដ្ឋានការកោ អយ”ន្តិ ជានិត្វា អាការេន វិមុត្តិំ បញ្ញាបេត្វា តត្ថ បលិវេធេន និសិន្នោ កម្មដ្ឋានំ គណ្ហាតិ។

តស្មា វិនេន វិនយធរំ លភតិ, ឧត្តមំ កុសលំ, នោ ចេ លភតិ,

អនាគាមិសកទាគាមិសោតាបន្នឆឡភិញ្ញតេបិដកធរទ្វេបិដកធរឯកបិដកធរេសុ បុរិមស្ស បុរិមស្ស សន្តិកេ។ ឯកបិដកធរេបិ អសតិ យស្ស ឯកសង្គីតិបិ អដ្ឋកថាយ សទ្ធិំ បគុណា, អយញ្ច លជ្ជី ហោតិ, តស្ស សន្តិកេ គហេតព្ពំ។ ឯវរូបោ ហិ តន្តិធរោ វំសានុរក្ខកោ បវេណិបាលកោ អាចរិយោ អាចរិយមតិកោវ ហោតិ, ន អត្តនោមតិកោ ហោតិ។ តេនេវ បោរាណកត្ថេរា “លជ្ជី រក្ខិស្សតិ លជ្ជី រក្ខិស្សតី”តិ តិក្ខត្តុំ អាហំសុ។

បុព្វេ វុត្តវិនយធរាទយោ ចេត្ថ អត្តនា អធិគតមគ្គមេវ អាចិក្ខន្តិ។ ពហុស្សុតោ បន តំ តំ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា ឧគ្គហបរិបុច្ឆានំ វិសោធិតត្តា ឥតោ ចិតោ ច សុត្តញ្ច ការណញ្ច សល្លក្ខេត្វា សប្បាយាសប្បាយំ យោជេត្វា គហនដ្ឋានេ គច្ឆន្តោ មហាហត្ថី វិយ មហាមគ្គំ ទស្សេន្តោ កម្មដ្ឋានំ កថេស្សតិ។ តស្មា ឯវរូបំ កម្មដ្ឋានទាយកំ កល្យាណមិត្តំ ឧបសង្កមិត្វា តស្ស វត្តបដិបត្តិំ កត្វា កម្មដ្ឋានំ គហេតព្ពំ។

សចេ បនេតំ ឯកវិហារេយេវ លភតិ, ឧត្តមំ កុសលំ, នោ ចេ លភតិ, យត្ថ សោ វសតិ, តត្ថ គន្តព្ពំ។ គច្ឆន្តេន ច ន ធោតមក្ខិតេហិ បាទេហិ ឧបាហនា អារុហិត្វា ឆត្តំ គហេត្វា តេលនាឡិមធុផាណិតាទីនិ គាហាបេត្វា អន្តេវាសិកបរិវុតេន គន្តព្ពំ។ គមិកវត្តំ បន បូរេត្វា អត្តនោ បត្តចីវរំ សយមេវ គហេត្វា អន្តរាមគ្គេ យំ យំ វិហារំ បវិសតិ, សព្ពត្ថ វត្តបដិបត្តិំ កុរុមានេន សល្លហុកបរិក្ខារេន បរមសល្លេខវុត្តិនា ហុត្វា គន្តព្ពំ។

តំ វិហារំ បវិសន្តេន អន្តរាមគ្គេយេវ ទន្តកដ្ឋំ កប្បិយំ ការាបេត្វា គហេត្វា បវិសិតព្ពំ, ន ច “មុហុត្តំ វិស្សមេត្វា បាទធោវនមក្ខនាទីនិ កត្វា អាចរិយស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមី”តិ អញ្ញំ បរិវេណំ បវិសិតព្ពំ។ កស្មា? សចេ ហិស្ស តត្រ អាចរិយស្ស វិសភាគា ភិក្ខូ ភវេយ្យុំ, តេ អាគមនការណំ បុច្ឆិត្វា អាចរិយស្ស អវណ្ណំ បកាសេត្វា “នដ្ឋោសិ, សចេ តស្ស សន្តិកំ អាគតោ”តិ វិប្បដិសារំ ឧប្បាទេយ្យុំ, យេន តតោវ បដិនិវត្តេយ្យ, តស្មា អាចរិយស្ស វសនដ្ឋានំ បុច្ឆិត្វា ឧជុកំ តត្ថេវ គន្តព្ពំ។

សចេ អាចរិយោ ទហរតរោ ហោតិ, បត្តចីវរបដិគ្គហណាទីនិ ន កាតព្ពានិ។ សចេ វុឌ្ឍតរោ ហោតិ, គន្ត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា ឋាតព្ពំ។ “និក្ខិបាវុសោ, បត្តចីវរ”ន្តិ វុត្តេន និក្ខិបិតព្ពំ។ “បានីយំ បិវា”តិ វុត្តេន សចេ ឥច្ឆតិ បាតព្ពំ។ “បាទេ ធោវាហី”តិ វុត្តេន ន តាវ បាទា ធោវិតព្ពា។ សចេ ហិ អាចរិយេន អាភតំ ឧទកំ ភវេយ្យ, ន សារុប្បំ សិយា។ “ធោវាហាវុសោ, ន មយា អាភតំ, អញ្ញេហិ អាភត”ន្តិ វុត្តេន បន យត្ថ អាចរិយោ ន បស្សតិ, ឯវរូបេ បដិច្ឆន្នេ វា ឱកាសេ, អព្ភោកាសេ វិហារស្សាបិ វា ឯកមន្តេ និសីទិត្វា បាទា ធោវិតព្ពា។

សចេ អាចរិយោ តេលនាឡិំ អាហរតិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ សក្កច្ចំ គហេតព្ពា។ សចេ ហិ ន គណ្ហេយ្យ, “អយំ ភិក្ខុ ឥតោ ទានេវ បដ្ឋាយ សម្ភោគំ កោបេតី”តិ អាចរិយស្ស អញ្ញថត្តំ ភវេយ្យ។ គហេត្វា បន ន អាទិតោវ បាទា មក្ខេតព្ពា។ សចេ ហិ តំ អាចរិយស្ស គត្តព្ភញ្ជនតេលំ ភវេយ្យ, ន សារុប្បំ សិយា។ តស្មា សីសំ មក្ខេត្វា ខន្ធាទីនិ មក្ខេតព្ពានិ។ “សព្ពបារិហារិយតេលមិទំ, អាវុសោ, បាទេបិ មក្ខេហី”តិ វុត្តេន បន ថោកំ សីសេ កត្វា បាទេ មក្ខេត្វា “ឥមំ តេលនាឡិំ ឋបេមិ, ភន្តេ”តិ វត្វា អាចរិយេ គណ្ហន្តេ ទាតព្ពា។

អាគតទិវសតោ បដ្ឋាយ កម្មដ្ឋានំ មេ, ភន្តេ, កថេថ ពុច្ឆំ ន វត្តព្ពំ។ ទុតិយទិវសតោ បន បដ្ឋាយ សចេ អាចរិយស្ស បកតិឧបដ្ឋាកោ អត្ថិ, តំ យាចិត្វា វត្តំ កាតព្ពំ។ សចេ យាចិតោបិ ន ទេតិ, ឱកាសេ លទ្ធេយេវ កាតព្ពំ។ ករោន្តេន ច ខុទ្ទកមជ្ឈិមមហន្តានិ តីណិ ទន្តកដ្ឋានិ ឧបនាមេតព្ពានិ។ សីតំ ឧណ្ហន្តិ ទុវិធំ មុខធោវនោទកញ្ច ន្ហានោទកញ្ច បដិយាទេតព្ពំ។ តតោ យំ អាចរិយោ តីណិ ទិវសានិ បរិភុញ្ជតិ, តាទិសមេវ និច្ចំ ឧបនាមេតព្ពំ។ និយមំ អកត្វា យំ វា តំ វា បរិភុញ្ជន្តស្ស យថាលទ្ធំ ឧបនាមេតព្ពំ។ កិំ ពហុនា វុត្តេន? យំ តំ ភគវតា “អន្តេវាសិកេន, ភិក្ខវេ, អាចរិយម្ហិ សម្មា វត្តិតព្ពំ។ តត្រាយំ សម្មា វត្តនា, កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ ឧបាហនា ឱមុញ្ចិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទន្តកដ្ឋំ ទាតព្ពំ, មុខោទកំ ទាតព្ពំ, អាសនំ បញ្ញបេតព្ពំ។ សចេ យាគុ ហោតិ, ភាជនំ ធោវិត្វា យាគុ ឧបនាមេតព្ពា”តិ (មហាវ។ ៧៨) អាទិកំ ខន្ធកេ សម្មាវត្តំ បញ្ញត្តំ, តំ សព្ពម្បិ កាតព្ពំ។

ឯវំ វត្តបដិបត្តិយា គរុំ អារាធយមានេន សាយំ វន្ទិត្វា យាហីតិ វិស្សជ្ជិតេន គន្តព្ពំ, យទា សោ កិស្សាគតោសីតិ បុច្ឆតិ, តទា អាគមនការណំ កថេតព្ពំ។ សចេ សោ នេវ បុច្ឆតិ, វត្តំ បន សាទិយតិ, ទសាហេ វា បក្ខេ វា វីតិវត្តេ ឯកទិវសំ វិស្សជ្ជិតេនាបិ អគន្ត្វា ឱកាសំ ការេត្វា អាគមនការណំ អារោចេតព្ពំ។ អកាលេ វា គន្ត្វា កិមត្ថមាគតោសីតិ បុដ្ឋេន អារោចេតព្ពំ។ សចេ សោ បាតោវ អាគច្ឆាតិ វទតិ, បាតោវ គន្តព្ពំ។

សចេ បនស្ស តាយ វេលាយ បិត្តាពាធេន វា កុច្ឆិ បរិឌយ្ហតិ, អគ្គិមន្ទតាយ វា ភត្តំ ន ជីរតិ, អញ្ញោ វា កោចិ រោគោ ពាធតិ, តំ យថាភូតំ អាវិកត្វា អត្តនោ សប្បាយវេលំ អារោចេត្វា តាយ វេលាយ ឧបសង្កមិតព្ពំ។ អសប្បាយវេលាយ ហិ កម្មដ្ឋានំ វុច្ចមានម្បិ ន សក្កា ហោតិ មនសិកាតុន្តិ។ អយំ កម្មដ្ឋានទាយកំ កល្យាណមិត្តំ ឧបសង្កមិត្វាតិ ឯត្ថ វិត្ថារោ។

ចរិយាវណ្ណនា

៣២។ ឥធាតិ អត្តនោ ចរិយានុកូលន្តិ ឯត្ថ ចរិយាតិ ឆ ចរិយា រាគចរិយា, ទោសចរិយា, មោហចរិយា, សទ្ធាចរិយា, ពុទ្ធិចរិយា, វិតក្កចរិយាតិ។ កេចិ បន រាគាទីនំ សំសគ្គសន្និបាតវសេន អបរាបិ ចតស្សោ, តថា សទ្ធាទីនន្តិ ឥមាហិ អដ្ឋហិ សទ្ធិំ ចុទ្ទស ឥច្ឆន្តិ។ ឯវំ បន ភេទេ វុច្ចមានេ រាគាទីនំ សទ្ធាទីហិបិ សំសគ្គំ កត្វា អនេកា ចរិយា ហោន្តិ, តស្មា សង្ខេបេន ឆឡេវ ចរិយា វេទិតព្វា។ ចរិយា, បកតិ, ឧស្សន្នតាតិ អត្ថតោ ឯកំ។ តាសំ វសេន ឆឡេវ បុគ្គលា ហោន្តិ រាគចរិតោ, ទោសចរិតោ, មោហចរិតោ, សទ្ធាចរិតោ, ពុទ្ធិចរិតោ, វិតក្កចរិតោតិ។

តត្ថ យស្មា រាគចរិតស្ស កុសលប្បវត្តិសមយេ សទ្ធា ពលវតី ហោតិ, រាគស្ស អាសន្នគុណត្តា។ យថា ហិ អកុសលបក្ខេ រាគោ សិនិទ្ធោ នាតិលូខោ, ឯវំ កុសលបក្ខេ សទ្ធា។ យថា រាគោ វត្ថុកាមេ បរិយេសតិ, ឯវំ សទ្ធា សីលាទិគុណេ។ យថា រាគោ អហិតំ ន បរិច្ចជតិ, ឯវំ សទ្ធា ហិតំ ន បរិច្ចជតិ, តស្មា រាគចរិតស្ស សទ្ធាចរិតោ សភាគោ។

យស្មា បន ទោសចរិតស្ស កុសលប្បវត្តិសមយេ បញ្ញា ពលវតី ហោតិ, ទោសស្ស អាសន្នគុណត្តា។ យថា ហិ អកុសលបក្ខេ ទោសោ និស្សិនេហោ ន អារម្មណំ អល្លីយតិ, ឯវំ កុសលបក្ខេ បញ្ញា។ យថា ច ទោសោ អភូតម្បិ ទោសមេវ បរិយេសតិ, ឯវំ បញ្ញា ភូតំ ទោសមេវ។ យថា ទោសោ សត្តបរិច្ចជនាការេន បវត្តតិ, ឯវំ បញ្ញា សង្ខារបរិច្ចជនាការេន, តស្មា ទោសចរិតស្ស ពុទ្ធិចរិតោ សភាគោ។

យស្មា បន មោហចរិតស្ស អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ឧប្បាទាយ វាយមមានស្ស យេភុយ្យេន អន្តរាយករា វិតក្កា ឧប្បជ្ជន្តិ, មោហស្ស អាសន្នលក្ខណត្តា។ យថា ហិ មោហោ បរិព្យាកុលតាយ អនវដ្ឋិតោ, ឯវំ វិតក្កា នានប្បការវិតក្កនតាយ។ យថា ច មោហោ អបរិយោគាហណតាយ ចញ្ចលោ។ តថា វិតក្កោ លហុបរិកប្បនតាយ, តស្មា មោហចរិតស្ស វិតក្កចរិតោ សភាគោតិ។

អបរេ តណ្ហាមានទិដ្ឋិវសេន អបរាបិ តិស្សោ ចរិយា វទន្តិ។ តត្ថ តណ្ហា រាគោយេវ, មានោ ច តំសម្បយុត្តោតិ តទុភយំ រាគចរិយំ នាតិវត្តតិ ។ មោហនិទានត្តា ច ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិចរិយា មោហចរិយមេវ អនុបតតិ។

៣៣។ តា បនេតា ចរិយា កិំនិទានា? កថញ្ច ជានិតព្វំ "អយំ បុគ្គលោ រាគចរិតោ, អយំ បុគ្គលោ ទោសាទីសុ អញ្ញតរចរិតោ"តិ? កិំ ចរិតស្ស បុគ្គលស្ស កិំ សប្បាយន្តិ?

តត្រ បុរិមា តាវ តិស្សោ ចរិយា បុព្វាចិណ្ណនិទានា, ធាតុទោសនិទានា ចាតិ ឯកច្ចេ វទន្តិ។ បុព្វេ កិរ ឥដ្ឋប្បយោគសុភកម្មពហុលោ រាគចរិតោ ហោតិ, សគ្គា វា ចវិត្វា ឥធូបបន្នោ។ បុព្វេ ឆេទនវធពន្ធនវេរកម្មពហុលោ ទោសចរិតោ ហោតិ, និរយនាគយោនីហិ វា ចវិត្វា ឥធូបបន្នោ។ បុព្វេ មជ្ជបានពហុលោ សុតបរិបុច្ឆាវិហីនោ ច មោហចរិតោ ហោតិ, តិរច្ឆានយោនិយា វា ចវិត្វា

ព្ទស្សបបទេក្ខាតិ ឲចំ បុគ្គាចិល្លតិតាតាតិ ចតត្តិ៑ ខ្ចិត្តំ បត ឆាត្វតំ ខ្សុត្តត្វា បុក្កលេី យោហចរិតោ ហោតិ បឆចិឆាត្យា ច អារបៃឆាត្យា ច៑ ព្តតរាឃំ ខ្ចិត្តំ ខ្សុត្តត្វា ទោសចរិតោ៑ សត្ថាឃំ សយត្វា បត រាកចរិតោតិ៑ ទោរសស្ន ច សេយ្យាឆិកោ រាកចរិតោ ហោតិ៑ ចាតាឆិកោ យោហចរិតោ៑ សេយ្យាឆិកោ ចា យោហចរិតោ៑ ចាតាឆិកោ រាកចរិតោតិ ឲចំ ឆាត្វទោសតិតាតាតិ ចតត្តិ៑

តត្ថ យស្មា បុទ្ធេ ព្តច្បុរេយាកស្កកាយូតាហុលិបិ សក្កា ចចិត្វា ព្ទស្សបបត្ថាបិ ច ត សត្តេ រាកចរិតាយេច ហោត្តិ, ត ព្តតរេ ចា ទោសយោហចរិតោ៑ ឲចំ ឆាត្វតត្ថា យចាចុត្តេតច តយេត ខ្សុតតិយយោ តាយ តត្តិ៑ ទោសតិយយេ ច រាកយោហធ្វយេច ចុត្តិ, តយិ ច បុគ្គាបរចិត្វឆ្ដយេច៑ សត្ថចរិយាតិស្ន ច ឲកិស្សាបិ តិតាតំ ត ចុត្តយេច៑ តស្មា សត្ថយេតំ អបរិច្ឆិត្តចចតំ៑

អយំ បតេត្ថ អដ្ឋកចាចរិយាតំ យតាត្វសារេត ចិតិច្ឆយោ, ចុត្តេញាតំ ខ្សុតកិត្តតេ (ឆ៑ ស៑ អដ្ឋ៑ ३៨៥) “ព្តយេ សត្វា បុគ្គតេហត្វតិយាយេត លេកុស្សតា ទោសុស្សតា យោហុស្សតា អលេកុស្សតា អទោសុស្សតា អយោហុស្សតា ច ហោត្តិ៑

យស្ស ហិ កយ្ហាឃុហតក្ខណេ លេភេកា ពលចា ហោតិ អលេភេកា យត្ត្តា, អទោសាសយោហា ពលចត្ត្តា ទោសយោហា យត្ត្តា, តស្ស យត្ត្តា អលេភេកា លេភំ បរិយាតាត្វំ ត សក្កោតិ៑ អទោសាសយោហា បត ពលចត្ត្តា ទោសយោហេ បរិយាតាត្វំ សក្កោតិ៑ តស្មា សោ តេត កយ្ហុត ចិត្តបដិសត្ធិចសេត តិព្វត្តោ លុទ្ធោ ហោតិ ស្វលសិលេ អក្កោឆតោ បញ្ញាចា ចឌិរូបយពោរណោ៑

យស្ស បត កយ្ហាឃុហតក្ខណេ លេភទោសា ពលចត្ត្តា ហោត្តិ អលេភាទោសា យត្ត្តា, អយោហោ ពលចា យោហោ យត្ត្តា, សោ បុរិមតយេតេច លុទ្ធោ ចេច ហោតិ ទុដ្ឋោ ច៑ បញ្ញាចា បត ហោតិ ចឌិរូបយពោរណោ តត្ថាកយត្ថេរោ ចិយ៑

យស្ស កយ្ហាឃុហតក្ខណេ លេភាទោសយោហា ពលចត្ត្តា ហោត្តិ ព្តតរេ យត្ត្តា, សោ បុរិមតយេតេច លុទ្ធោ ចេច ហោតិ តត្ថោ ច, សិលកោ បត ហោតិ អក្កោឆតោ (ពាកុលត្ថេរោ ចិយ)៑

តចា យស្ស កយ្ហាឃុហតក្ខណេ តយោបិ លេភទោសយោហា ពលចត្ត្តា ហោត្តិ អលេភាទយោ យត្ត្តា, សោ បុរិមតយេតេច លុទ្ធោ ចេច ហោតិ ទុដ្ឋោ ច យូឡ្ហោ ច៑

យស្ស បត កយ្ហាឃុហតក្ខណេ អលេភទោសយោហា ពលចត្ត្តា ហោត្តិ ព្តតរេ យត្ត្តា, សោ បុរិមតយេតេច អលុទ្ធោ អប្បកិលេសោ ហោតិ ចិព្វារយូណ្យិ ចិស្វា តិច្ចលេ, ទុដ្ឋោ បត ហោតិ តត្ថបញ្ញោ ច៑

យស្ស បត កយ្ហាឃុហតក្ខណេ អលេភាទោសយោហា ពលចត្ត្តា ហោត្តិ ព្តតរេ យត្ត្តា, សោ បុរិមតយេតេច អលុទ្ធោ ចេច ហោតិ អទុដ្ឋោ សិលកោ ច, តត្ថោ បត ហោតិ៑

តថា យស្ស កម្មាយូហនក្ខណេ អលោភទោសាមោហា ពលវន្តោ ហោន្តិ ឥតរេ មន្ទា, សោ បុរិមនយេនេវ អលុទ្ធោ ចេវ ហោតិ បញ្ញវា ច, ទុដ្ឋោ ច បន ហោតិ កោធនោ។

យស្ស បន កម្មាយូហនក្ខណេ តយោបិ អលោភាទោសាមោហា ពលវន្តោ ហោន្តិ លោភាទយោ មន្ទា, សោ បុរិមនយេនេវ មហាសង្ឃរក្ខិតត្ថេរោ វិយ អលុទ្ធោ អទុដ្ឋោ បញ្ញវា ច ហោតី”តិ។

ឯត្ថ ច យោ លុទ្ធោតិ វុត្តោ, អយំ រាគចរិតោ។ ទុដ្ឋទន្ធា ទោសមោហចរិតា។ បញ្ញវា ពុទ្ធិចរិតោ។ អលុទ្ធអទុដ្ឋា បសន្នបកតិតាយ សទ្ធាចរិតា។ យថា វា អមោហបរិវារេន កម្មុនា និព្ពត្តោ ពុទ្ធិចរិតោ, ឯវំ ពលវសទ្ធាបរិវារេន កម្មុនា និព្ពត្តោ សទ្ធាចរិតោ។ កាមវិតក្កាទិបរិវារេន កម្មុនា និព្ពត្តោ វិតក្កចរិតោ។ លោភាទិនា វោមិស្សបរិវារេន កម្មុនា និព្ពត្តោ វោមិស្សចរិតោតិ។ ឯវំ លោភាទីសុ អញ្ញតរញ្ញតរបរិវារំ បដិសន្ធិជនកំ កម្មំ ចរិយានំ និទានន្តិ វេទិតព្ពំ។

៤៥។ យំ បន វុត្តំ កថញ្ច ជានិតព្ពំ អយំ បុគ្គលោ រាគចរិតោតិអាទិ។ តត្រាយំ នយោ។

ឥរិយាបថតោ កិច្ចា, ភោជនា ទស្សនាទិតោ;

ធម្មប្បវត្តិតោ ចេវ, ចរិយាយោ វិភាវយេ។

តត្ថ ឥរិយាបថតោតិ រាគចរិតោ ហិ បកតិគមនេន គច្ឆន្តោ ចាតុរិយេន គច្ឆតិ, សណិកំ បាទំ និក្ខិបតិ, សមំ និក្ខិបតិ, សមំ ឧទ្ធរតិ, ឧក្កុដិកញ្ចស្ស បទំ ហោតិ។ ទោសចរិតោ បាទគ្គេហិ ខណន្តោ វិយ គច្ឆតិ, សហសា បាទំ និក្ខិបតិ, សហសា ឧទ្ធរតិ, អនុកឌ្ឍិតញ្ចស្ស បទំ ហោតិ។ មោហចរិតោ បរិព្យាកុលាយ គតិយា គច្ឆតិ, ឆម្ភិតោ វិយ បទំ និក្ខិបតិ, ឆម្ភិតោ វិយ ឧទ្ធរតិ, សហសានុបីឡិតញ្ចស្ស បទំ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ មាគណ្ឌិយសុត្តុប្បត្តិយំ –

“រត្តស្ស ហិ ឧក្កុដិកំ បទំ ភវេ,

ទុដ្ឋស្ស ហោតិ អនុកឌ្ឍិតំ បទំ;

មូឡ្ហស្ស ហោតិ សហសានុបីឡិតំ,

វិវដច្ឆទស្ស ឥទមីទិសំ បទន្តិ។

ឋានេបិ រាគចរិតស្ស បាសាទិកំ ហោតិ មធុរាការំ, ទោសចរិតស្ស ថទ្ធាការំ, មោហចរិតស្ស អាកុលាការំ។ និសជ្ជាយបិ ឯសេវ នយោ។ រាគចរិតោ ច អតរមានោ សមំ សេយ្យំ បញ្ញាបេត្វា សណិកំ និបជ្ជិត្វា អង្គបច្ចង្គានិ សមោធាយ បាសាទិកេន អាការេន សយតិ, វុដ្ឋាបិយមានោ ច សីឃំ អវុដ្ឋាយ សង្កិតោ វិយ សណិកំ បដិវចនំ ទេតិ។ ទោសចរិតោ តរមានោ យថា វា តថា វា សេយ្យំ បញ្ញាបេត្វា បក្ខិត្តកាយោ ភាកុដិំ កត្វា សយតិ, វុដ្ឋាបិយមានោ ច សីឃំ វុដ្ឋាយ កុបិតោ វិយ បដិវចនំ ទេតិ។ មោហចរិតោ ទុស្សណ្ឋានំ សេយ្យំ បញ្ញាបេត្វា វិក្ខិត្តកាយោ ពហុលំ អធោមុខោ សយតិ, វុដ្ឋាបិយមានោ ច ហុង្ការំ ករោន្តោ ទន្ធំ វុដ្ឋាតិ។ សទ្ធាចរិតាទយោ បន យស្មា រាគចរិតាទីនំ សភាគា, តស្មា តេសម្បិ តាទិសោវ ឥរិយាបថោ ហោតីតិ។ ឯវំ តាវ ឥរិយាបថតោ ចរិយាយោ វិភាវេយ្យ។

កិច្ចាតិ សម្មជ្ជនាទីសុ ច កិច្ចេសុ រាគចរិតោ សាធុកំ សម្មជ្ជនឹ គហេត្វា អតរមានោ វាលិកំ អវិប្បកិរន្តោ សិន្ទុវារកុសុមសន្ថរមិវ សន្ថរន្តោ សុទ្ធំ សមំ សម្មជ្ជតិ។ ទោសចរិតោ គាឡ្ហំ សម្មជ្ជនឹ គហេត្វា តរមានរូបោ ឧភតោ វាលិកំ ឧស្សារេន្តោ ខរេន សទ្ទេន អសុទ្ធំ វិសមំ សម្មជ្ជតិ។ មោហចរិតោ សិថិលំ សម្មជ្ជនឹ គហេត្វា សម្បរិវត្តកំ អាលោឡយមានោ អសុទ្ធំ វិសមំ សម្មជ្ជតិ។

យថា សម្មជ្ជនេ, ឯវំ ចីវរធោវនរជនាទីសុបិ សព្ពកិច្ចេសុ និបុណមធុរសមសក្កច្ចការី រាគចរិតោ។ គាឡ្ហថទ្ធវិសមការី ទោសចរិតោ។ អនិបុណព្យាកុលវិសមបរិច្ឆិន្នការី មោហចរិតោ។ ចីវរធារណម្បិ ច រាគចរិតស្ស នាតិគាឡ្ហំ នាតិសិថិលំ ហោតិ បាសាទិកំ បរិមណ្ឌលំ។ ទោសចរិតស្ស អតិគាឡ្ហំ អបរិមណ្ឌលំ។ មោហចរិតស្ស សិថិលំ បរិព្យាកុលំ។ សទ្ធាចរិតាទយោ តេសំយេវានុសារេន វេទិតព្ពា, តំ សភាគត្តាតិ។ ឯវំ កិច្ចតោ ចរិយាយោ វិភាវេយ្យ។

ភោជនតោតិ រាគចរិតោ សិនិទ្ធមធុរភោជនប្បិយោ ហោតិ, ភុញ្ជមានោ ច នាតិមហន្តំ បរិមណ្ឌលំ អាលោបំ កត្វា រសបដិសំវេទី អតរមានោ ភុញ្ជតិ, កិញ្ចិទេវ ច សាធុំ លភិត្វា សោមនស្សំ អាបជ្ជតិ ។ ទោសចរិតោ លូខអម្ពិលភោជនប្បិយោ ហោតិ, ភុញ្ជមានោ ច មុខបូរកំ អាលោបំ កត្វា អរសបដិសំវេទី តរមានោ ភុញ្ជតិ, កិញ្ចិទេវ ច អសាធុំ លភិត្វា ទោមនស្សំ អាបជ្ជតិ។ មោហចរិតោ អនិយតរុចិកោ ហោតិ, ភុញ្ជមានោ ច អបរិមណ្ឌលំ បរិត្តំ អាលោបំ កត្វា ភាជនេ ឆឌ្ឌេន្តោ មុខំ មក្ខេន្តោ វិក្ខិត្តចិត្តោ តំ តំ វិតក្កេន្តោ ភុញ្ជតិ។ សទ្ធាចរិតាទយោបិ តេសំយេវានុសារេន វេទិតព្ពា, តំសភាគត្តាតិ។ ឯវំ ភោជនតោ ចរិយាយោ វិភាវេយ្យ។

ទស្សនាទិតោតិ រាគចរិតោ ឦសកម្បិ មនោរមំ រូបំ ទិស្វា វិម្ហយជាតោ វិយ ចិរំ ឱលោកេតិ, បរិត្តេបិ គុណេ សជ្ជតិ, ភូតម្បិ ទោសំ ន គណ្ហាតិ, បក្កមន្តោបិ អមុញ្ចិតុកាមោវ ហុត្វា សាបេក្ខោ បក្កមតិ។ ទោសចរិតោ ឦសកម្បិ អមនោរមំ រូបំ ទិស្វា កិលន្តរូបោ វិយ ន ចិរំ ឱលោកេតិ, បរិត្តេបិ ទោសេ បដិហញ្ញតិ, ភូតម្បិ គុណំ ន គណ្ហាតិ, បក្កមន្តោបិ មុញ្ចិតុកាមោ វិយ ហុត្វា អនបេក្ខោ បក្កមតិ។ មោហចរិតោ យំកិញ្ចិ រូបំ ទិស្វា បរបច្ចយិកោ ហោតិ, បរំ និន្ទន្តំ សុត្វា និន្ទតិ, បរំ បសំសន្តំ សុត្វា បសំសតិ, សយំ បន អញ្ញាណុបេក្ខាយ

ឧបេក្ខកោវ ហោតិ។ ឯស នយោ សទ្ទសវនាទីសុបិ។ សទ្ធាចរិតាទយោ បន តេសំយេវានុសារេន វេទិតព្ពា, តំសភាគត្តាតិ។ ឯវំ ទស្សនាទិតោ ចរិយាយោ វិភាវយេ។

ធម្មប្បវត្តិតោ ចេវាតិ រាគចរិតស្ស ច មាយា, សាឋេយ្យំ, មានោ, បាបិច្ឆតា, មហិច្ឆតា, អសន្តុដ្ឋិតា, សិង្គំ, ចាបល្យន្តិ ឯវមាទយោ ធម្មា ពហុលំ បវត្តន្តិ។ ទោសចរិតស្ស កោធោ, ឧបនាហោ, មក្ខោ, បឡាសោ, ឥស្សា, មច្ឆរិយន្តិ ឯវមាទយោ។ មោហចរិតស្ស ថិនំ, មិទ្ធំ, ឧទ្ធច្ចំ, កុក្កុច្ចំ, វិចិកិច្ឆា, អាធានគ្គាហិតា, ទុប្បដិនិស្សគ្គិតាតិ ឯវមាទយោ។ សទ្ធាចរិតស្ស មុត្តចាគតា, អរិយានំ ទស្សនកាមតា, សទ្ធម្មំ សោតុកាមតា, បាមោជ្ជពហុលតា, អសឋតា, អមាយាវិតា, បសាទនីយេសុ ឋានេសុ បសាទោតិ ឯវមាទយោ។ ពុទ្ធិចរិតស្ស សោវចស្សតា, កល្យាណមិត្តតា, ភោជនេ មត្តញ្ញុតា, សតិសម្បជញ្ញំ, ជាគរិយានុយោគោ, សំវេជនីយេសុ ឋានេសុ សំវេគោ, សំវិគ្គស្ស ច យោនិសោ បធានន្តិ ឯវមាទយោ។ វិតក្កចរិតស្ស ភស្សពហុលតា, គណារាមតា, កុសលានុយោគេ អរតិ, អនវដ្ឋិតកិច្ចតា, រត្តិំ ធូមាយនា , ទិវា បជ្ជលនា, ហុរាហុរំ ធាវនាតិ ឯវមាទយោ ធម្មា ពហុលំ បវត្តន្តីតិ។ ឯវំ ធម្មប្បវត្តិតោ ចរិយាយោ វិភាវយេ។

យស្មា បន ឥទំ ចរិយាវិភាវនវិធានំ សព្វាការេន នេវ បាឡិយំ ន អដ្ឋកថាយំ អាគតំ, កេវលំ អាចរិយមតានុសារេន វុត្តំ, តស្មា ន សារតោ បច្ចេតព្ពំ។ រាគចរិតស្ស ហិ វុត្តានិ ឥរិយាបថាទីនិ ទោសចរិតាទយោបិ អប្បមាទវិហារិនោ កាតុំ សក្កោន្តិ។ សំសដ្ឋចរិតស្ស ច បុគ្គលស្ស ឯកស្សេវ ភិន្នលក្ខណា ឥរិយាបថាទយោ ន ឧបបជ្ជន្តិ។ យំ បនេតំ អដ្ឋកថាសុ ចរិយាវិភាវនវិធានំ វុត្តំ, តទេវ សារតោ បច្ចេតព្ពំ។ វុត្តញ្ហេតំ “ចេតោបរិយញាណលាភី អាចរិយោ ចរិយំ ញត្វា កម្មដ្ឋានំ កថេស្សតិ, ឥតរេន អន្តេវាសិកោ បុច្ឆិតព្ពោ”តិ។ តស្មា ចេតោបរិយញាណេន វា តំ វា បុគ្គលំ បុច្ឆិត្វា ជានិតព្ពំ។ អយំ បុគ្គលោ រាគចរិតោ, អយំ ទោសចរិតាទីសុ អញ្ញតរចរិតោតិ។

៣៩។ កិំ ចរិតស្ស បុគ្គលស្ស កិំ សប្បាយន្តិ ឯត្ថ បន សេនាសនំ តាវ រាគចរិតស្ស អធោតវេទិកំ ភូមដ្ឋកំ អកតបព្ភារកំ តិណកុដិកំ បណ្ណសាលាទីនំ អញ្ញតរំ រជោកិណ្ណំ ជតុកាភរិតំ ឱលុគ្គវិលុគ្គំ អតិឧច្ចំ វា អតិនីចំ វា ឧជ្ជង្គលំ សាសង្កំ អសុចិំ វិសមមគ្គំ, យត្ថ មញ្ចបីឋម្បិ មង្កុណភរិតំ ទុរូបំ ទុព្ពណ្ណំ, យំ ឱលោកេន្តស្សេវ ជិគុច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ, តាទិសំ សប្បាយំ។ និវាសនបារុបនំ អន្តច្ឆិន្នំ ឱលម្ពវិលម្ពសុត្តកាកិណ្ណំ ជាលបូវសទិសំ សាណិ វិយ ខរសម្ផស្សំ កិលិដ្ឋំ ភារិយំ កិច្ឆបរិហរណំ សប្បាយំ។ បត្តោបិ ទុព្ពណ្ណោ មត្តិកាបត្តោ វា អាណិគណ្ឋិកាហតោ អយោបត្តោ វា គរុកោ ទុស្សណ្ឋានោ សីសកបាលមិវ ជេគុច្ឆោ វដ្ដតិ។ ភិក្ខាចារមគ្គោបិ អននុកូលោ អគាមាសន្នោ វិសមោ វដ្ដតិ។ ភិក្ខាចារគាមោបិ យត្ថ មនុស្សា អបស្សន្តា វិយ ចរន្តិ, យត្ថ ឯកកុលេបិ ភិក្ខំ អលភិត្វា និក្ខមន្តំ “ឯហិ, ភន្តេ”តិ អាសនសាលាយំ បវេសេត្វា យាគុភត្តំ ទត្វា គច្ឆន្តា គាវិំ វិយ វជេ បវេសេត្វា អនបេក្ខា គច្ឆន្តិ, តាទិសោ វដ្ដតិ ។ បរិវិសកមនុស្សាបិ ទាសា វា កម្មករា វា ទុព្ពណ្ណា ទុទ្ទសិកា កិលិដ្ឋវសនា ទុគ្គន្ធា ជេគុច្ឆា, យេ អសក្កច្ចំ យាគុំ វា ភត្តំ វា ឆឌ្ឌេន្តា វិយ បរិវិសន្តិ, តាទិសា សប្បាយា។ យាគុភត្តខជ្ជកម្បិ លូខំ ទុព្ពណ្ណំ សាមាកកុទ្រូសកកណាជកាទិមយំ បូតិតក្កំ ពិលង្គំ ជិណ្ណសាកសូបេយ្យំ យំកិញ្ចិទេវ កេវលំ ឧទរបូរមត្តំ វដ្ដតិ។ ឥរិយាបថោបិស្ស ឋានំ វា ចង្កមោ វា វដ្ដតិ។ អារម្មណំ នីលាទីសុ វណ្ណកសិណេសុ យំកិញ្ចិ អបរិសុទ្ធវណ្ណំ។ ឥទំ រាគចរិតស្ស សប្បាយំ។

ទោសចរិតស្ស សេនាសនំ នាតិឧច្ចំ នាតិនីចំ ឆាយូទកសម្បន្នំ សុវិភត្តភិត្តិថម្ភសោបានំ
សុបរិនិដ្ឋិតមាលាកម្មលតាកម្មនានាវិធចិត្តកម្មសមុជ្ជលិតភិត្តិភូមិតលំ ព្រហ្មវិមានមិវ កុសុមទាមវិចិត្រវណ្ណចេលវិតានសមលង្កតំ
សុបញ្ញត្តសុចិមនោរមត្ថរណមញ្ចបីឋំ តត្ថ តត្ថ វាសត្ថាយ និក្ខិត្តកុសុមវាសគន្ធសុគន្ធំ យំ ទស្សនមត្តេនេវ បីតិបាមោជ្ជំ ជនយតិ, ឯវរូបំ
សប្បាយំ។ តស្ស បន សេនាសនស្ស មគ្គោបិ សព្ពបរិស្សយវិមុត្តោ សុចិសមតលោ អលង្កតបដិយត្តោវ វដ្ដតិ។ សេនាសនបរិក្ខារោបេត្ថ
កីដមង្កុណទីឃជាតិមូសិកានំ និស្សយបរិច្ឆិន្ទនត្ថំ នាតិពហុកោ, ឯកមញ្ចបីឋមត្តមេវ វដ្ដតិ។ និវាសនបារុបនម្បិស្ស
ចីនបដ្ដសោមារបដ្ដកោសេយ្យកប្បាសិកសុខុមខោមាទីនំ យំ យំ បណីតំ, តេន តេន ឯកបដ្ដំ វា ទុបដ្ដំ វា សល្លហុកំ សមណសារុប្បេន
សុរត្តំ សុទ្ធវណ្ណំ វដ្ដតិ។ បត្តោ ឧទកបុប្ផុឡមិវ សុសណ្ឋានោ មណិ វិយ សុមដ្ឋោ និម្មលោ សមណសារុប្បេន សុបរិសុទ្ធវណ្ណោ
អយោមយោ វដ្ដតិ។ បិណ្ឌាយ ចរណមគ្គោ បរិស្សយវិមុត្តោ សមោ មនាបោ នាតិទូរនាច្ចាសន្នគោចរគាមោ វដ្ដតិ។ បិណ្ឌាយ ចរិតព្ពគាមោបិ យត្ថ
មនុស្សា "ឥទានិ អយ្យោ អាគមិស្សតី"តិ សិត្តសម្មដ្ឋេ បទេសេ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តំ អាទាយ ឃរំ បវេសេត្វា
បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា សក្កច្ចំ សហត្ថា បរិវិសន្តិ, តាទិសោ វដ្ដតិ។ បរិវេសកា បនស្ស យេ ហោន្តិ អភិរូបា បាសាទិកា សុន្ហាតា
សុលិត្តា ធូបវាសគន្ធកុសុមគន្ធសុរភិនោ នានាវិរាគសុចិមនុញ្ញវត្ថាភរណបដិមណ្ឌិតា សក្កច្ចការិនោ, តាទិសា សប្បាយា។
យាគុភត្តខជ្ជកម្បិ វណ្ណគន្ធរសសម្បន្នំ ឱជវន្តំ មនោរមំ សព្ពាការបណីតំ យាវទត្ថំ វដ្ដតិ។ ឥរិយាបថេសុបិស្ស សេយ្យា វា និសជ្ជា វា
វដ្ដតិ, អារម្មណំ នីលាទីសុ វណ្ណកសិណេសុ យំកិញ្ចិ សុបរិសុទ្ធវណ្ណំ។ ឥទំ ទោសចរិតស្ស សប្បាយំ។

មោហចរិតស្ស សេនាសនំ ទិសាមុខំ អសម្ពាធំ វដ្ដតិ, យត្ថ និសិន្នស្ស វិវដា ទិសា បញ្ញាយន្តិ, ឥរិយាបថេសុ ចង្កមោ វដ្ដតិ។ អារម្មណំ
បនស្ស បរិត្តំ សុប្បមត្តំ សរាវមត្តំ វា (ខុទ្ទកំ) ន វដ្ដតិ។ សម្ពាធស្មិញ្ហិ ឱកាសេ ចិត្តំ ភិយ្យោ សម្មោហមាបជ្ជតិ, តស្មា វិបុលំ មហាកសិណំ
វដ្ដតិ។ សេសំ ទោសចរិតស្ស វុត្តសទិសមេវាតិ ឥទំ មោហចរិតស្ស សប្បាយំ។

សទ្ធាចរិតស្ស សព្ពម្បិ ទោសចរិតម្ហិ វុត្តវិធានំ សប្បាយំ។ អារម្មណេសុ ចស្ស អនុស្សតិដ្ឋានម្បិ វដ្ដតិ។

ពុទ្ធិចរិតស្ស សេនាសនាទីសុ ឥទំ នាម អសប្បាយន្តិ នត្ថិ។

វិតក្កចរិតស្ស សេនាសនំ វិវដំ ទិសាមុខំ យត្ថ និសិន្នស្ស អារាមវនបោក្ខរណីរាមណេយ្យកានិ គាមនិគមជនបទបដិបាដិយោ
នីលោភាសា ច បព្ពតា បញ្ញាយន្តិ, តំ ន វដ្ដតិ, តញ្ហិ វិតក្កវិធាវនស្សេវ បច្ចយោ ហោតិ, តស្មា គម្ភីរេ ទរីមុខេ វនបដិច្ឆន្នេ
ហត្ថិកុច្ឆិបព្ភារមហិន្ទគុហាសទិសេ សេនាសនេ វសិតព្ពំ។ អារម្មណម្បិស្ស វិបុលំ ន វដ្ដតិ។ តាទិសញ្ហិ វិតក្កវសេន សន្ធាវនស្ស បច្ចយោ
ហោតិ។ បរិត្តំ បន វដ្ដតិ។

សេសំ រាគចរិតស្ស វុត្តសទិសមេវាតិ ឥទំ វិតក្កចរិតស្ស សប្បាយំ។ អយំ អត្ថតោ ចរិយានុកូលត្តិ ឯត្ថ អាគតចរិយានំ

បភេទនិទានវិភាវនសប្បាយបរិច្ឆេទតោ វិត្ថារោ។ ន ច តាវ ចរិយានុកូលំ កម្មដ្ឋានំ សព្ពាការេន អាវិកតំ។ តញ្ហិអនន្តរស្ស មាតិកាបទស្ស វិត្ថារេ សយមេវ អាវិភវិស្សតិ។

ចត្តាលីសកម្មដ្ឋានវណ្ណនា

ឥលិ៍ តស្មា យំ វុត្តំ ចត្តាលីសាយ កម្មដ្ឋានេសុ អញ្ញតរំ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាតិ ឯត្ថ សង្ខាតនិទ្ទេសតោ, ឧបចារប្បនាវហតោ, ឈានប្បភេទតោ, សមតិក្កមតោ, វឌ្ឍនាវឌ្ឍនតោ, អារម្មណតោ, ភូមិតោ, គហណតោ, បច្ចយតោ, ចរិយានុកូលតោតិ ឥមេហិ ទស ទសហាការេហិ កម្មដ្ឋានវិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។

តត្ថ សង្ខាតនិទ្ទេសតោតិ ចត្តាលីសាយ កម្មដ្ឋានេសូតិ ហិ វុត្តំ, តត្រិមានិ ចត្តាលីស កម្មដ្ឋានានិ ទស កសិណា, ទស អសុភា, ទស អនុស្សតិយោ, ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា, ចត្តារោ អារុប្បា, ឯកា សញ្ញា, ឯកំ វវត្ថានន្តិ។

តត្ថ បថវីកសិណំ, អាបោកសិណំ, តេជោកសិណំ, វាយោកសិណំ, នីលកសិណំ, បីតកសិណំ, លោហិតកសិណំ, ឱទាតកសិណំ, អាលោកកសិណំ, បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណន្តិ ឥមេ ទស កសិណា។

ឧទ្ធុមាតកំ, វិនីលកំ, វិបុព្ពកំ, វិច្ឆិទ្ទកំ, វិក្ខាយិតកំ, វិក្ខិត្តកំ, ហតវិក្ខិត្តកំ, លោហិតកំ, បុឡវកំ, អដ្ឋិកន្តិ ឥមេ ទស អសុភា។

ពុទ្ធានុស្សតិ, ធម្មានុស្សតិ, សង្ឃានុស្សតិ, សីលានុស្សតិ, ចាគានុស្សតិ, ទេវតានុស្សតិ, មរណានុស្សតិ, កាយគតាសតិ, អានាបានស្សតិ, ឧបសមានុស្សតីតិ ឥមា ទស អនុស្សតិយោ។

មេត្តា, ករុណា, មុទិតា, ឧបេក្ខាតិ ឥមេ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា។

អាកាសានញ្ចាយតនំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនន្តិ ឥមេ ចត្តារោ អារុប្បា។ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា ឯកា សញ្ញា។ ចតុធាតុវវត្ថានំ ឯកំ វវត្ថានន្តិ ឯវំ សង្ខាតនិទ្ទេសតោ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។

ឧបចារប្បនាវហតោតិ ឋបេត្វា កាយគតាសតិញ្ច អានាបានស្សតិញ្ច អវសេសា អដ្ឋ អនុស្សតិយោ, អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា, ចតុធាតុវវត្ថានន្តិ ឥមានេវ ឯត្ថ ទសកម្មដ្ឋានានិ ឧបចារាវហានិ។ សេសានិ អប្បនាវហានិ។ ឯវំ ឧបចារប្បនាវហតោ។

ឈានប្បភេទតោតិ អប្បនាវហេសុ ចេត្ថ អានាបានស្សតិយា សទ្ធិំ ទស កសិណា ចតុក្កជ្ឈានិកា ហោន្តិ។ កាយគតាសតិយា សទ្ធិំ ទស

អសុភា បឋមជ្ឈានិកា។ បុរិមា តយោ ព្រហ្មវិហារា តិកជ្ឈានិកា។ ចតុត្ថព្រហ្មវិហារោ ចត្តារោ ច អារុប្បា ចតុត្ថជ្ឈានិកាតិ ឯវំ ឈានប្បភេទតោ។

សមតិក្កមតោតិ ទ្វេ សមតិក្កមា អង្គសមតិក្កមោ ច អារម្មណសមតិក្កមោ ច។ តត្ថ សព្វេសុបិ តិកចតុក្កជ្ឈានិកេសុ កម្មដ្ឋានេសុ អង្គសមតិក្កមោ ហោតិ វិតក្កវិចារាទីនិ ឈានង្គានិ សមតិក្កមិត្វា តេស្វេវ អារម្មណេសុ ទុតិយជ្ឈានាទីនំ បត្តព្វតោ។ តថា ចតុត្ថព្រហ្មវិហារេ។ សោបិ ហិ មេត្តាទីនំយេវ អារម្មណេ សោមនស្សំ សមតិក្កមិត្វា បត្តព្វោតិ។ ចតូសុ បន អារុប្បេសុ អារម្មណសមតិក្កមោ ហោតិ។ បុរិមេសុ ហិ នវសុ កសិណេសុ អញ្ញតរំ សមតិក្កមិត្វា អាកាសានញ្ចាយតនំ បត្តព្វំ។ អាកាសាទីនិ ច សមតិក្កមិត្វា វិញ្ញាណញ្ចាយតនាទីនិ។ សេសេសុ សមតិក្កមោ នត្ថីតិ ឯវំ សមតិក្កមតោ។

វឌ្ឍនាវឌ្ឍនតោតិ ឥមេសុ ចត្តាលីសាយ កម្មដ្ឋានេសុ ទស កសិណានេវ វឌ្ឍេតព្វានិ។ យត្តកញ្ហិ ឱកាសំ កសិណេន ផរតិ, តទព្ភន្តរេ ទិព្វាយ សោតធាតុយា សទ្ទំ សោតុំ ទិព្វេន ចក្ខុនា រូបានិ បស្សិតុំ បរេសញ្ច សត្តានំ ចេតសា ចិត្តមញ្ញាតុំ សមត្ថោ ហោតិ។ កាយគតាសតិ បន អសុភានិ ច ន វឌ្ឍេតព្វានិ។ កស្មា? ឱកាសេន បរិច្ឆិន្នត្តា អានិសំសាភាវា ច។ សា ច នេសំ ឱកាសេន បរិច្ឆិន្នតា ភាវនានយេ អាវិភវិស្សតិ។ តេសុ បន វឌ្ឍិតេសុ កុណបរាសិយេវ វឌ្ឍតិ, ន កោចិ អានិសំសោ អត្ថិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ សោបាកបញ្ហាព្យាករណេ, "វិភូតា ភគវា រូបសញ្ញា អវិភូតា អដ្ឋិកសញ្ញា"តិ។ តត្រ ហិ និមិត្តវឌ្ឍនវសេន រូបសញ្ញា វិភូតាតិ វុត្តា។ អដ្ឋិកសញ្ញា អវឌ្ឍនវសេន អវិភូតាតិ វុត្តា។

យំ បនេតំ "កេវលំ អដ្ឋិសញ្ញាយ, អផរី បថវិំ ឥម"ន្តិ (ថេរគា· ១៨) វុត្តំ, តំ លាភិស្ស សតោ ឧបដ្ឋានាការវសេន វុត្តំ។ យថេវ ហិ ធម្មាសោកកាលេ ករវីកសកុណោ សមន្តា អាទាសភិត្តីសុ អត្តនោ ឆាយំ ទិស្វា សព្វទិសាសុ ករវីកសញ្ញី ហុត្វា មធុរំ គិរំ និច្ឆារេសិ, ឯវំ ថេរោបិ អដ្ឋិកសញ្ញាយ លាភិត្តា សព្វទិសាសុ ឧបដ្ឋិតំ និមិត្តំ បស្សន្តោ កេវលាបិ បថវី អដ្ឋិកបរិបុណ្ណាតិ ចិន្តេសីតិ។

យទិ ឯវំ យា អសុភជ្ឈានានំ អប្បមាណារម្មណតា វុត្តា, សា វិរុជ្ឈតីតិ។ សា ច ន វិរុជ្ឈតិ។ ឯកច្ចោ ហិ ឧទ្ធុមាតកេ វា អដ្ឋិកេ វា មហន្តេ និមិត្តំ គណ្ហាតិ។ ឯកច្ចោ អប្បកេ។ ឥមិនា បរិយាយេន ឯកច្ចស្ស បរិត្តារម្មណំ ឈានំ ហោតិ។ ឯកច្ចស្ស អប្បមាណារម្មណន្តិ។ យោ វា ឯតំ វឌ្ឍនេ អាទីនវំ អបស្សន្តោ វឌ្ឍេតិ។ តំ សន្ធាយ "អប្បមាណារម្មណ"ន្តិ វុត្តំ។ អានិសំសាភាវា បន ន វឌ្ឍេតព្វានីតិ។

យថា ច ឯតានិ, ឯវំ សេសានិបិ ន វឌ្ឍេតព្វានិ។ កស្មា? តេសុ ហិ អានាបាននិមិត្តំ តាវ វឌ្ឍយតោ វាតរាសិយេវ វឌ្ឍតិ, ឱកាសេន ច បរិច្ឆិន្នំ។ ឥតិ សាទីនវត្តា ឱកាសេន ច បរិច្ឆិន្នត្តា ន វឌ្ឍេតព្វំ។ ព្រហ្មវិហារា សត្តារម្មណា, តេសំ និមិត្តំ វឌ្ឍយតោ សត្តរាសិយេវ វឌ្ឍេយ្យ, ន ច តេន អត្ថោ អត្ថិ, តស្មា តម្បិ ន វឌ្ឍេតព្វំ។ យំ បន វុត្តំ "មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា"តិ (ទី· និ· ១·៥៥៦) អាទិ, តំ បរិគ្គហវសេនេវ វុត្តំ។ ឯកាវាសទ្វិអាវាសាទិនា ហិ អនុក្កមេន ឯកិស្សា ទិសាយ សត្តេ បរិគ្គហេត្វា ភាវេន្តោ ឯកំ ទិសំ ផរិត្វាតិ វុត្តោ។ ន និមិត្តំ វឌ្ឍេន្តោ។ បដិភាគនិមិត្តមេវ ចេត្ថ នត្ថិ។ យទយំ វឌ្ឍេយ្យ, បរិត្តអប្បមាណារម្មណតាបេត្ថ បរិគ្គហវសេនេវ

វេទិតព្វា។ អារុប្បារម្មណេសុបិ អាកាសំ កសិណុគ្ឃាដិមត្តា។ តញ្ហិកសិណាបគមវសេនេវ មនសិ កាតព្វំ។ តតោ បរំ វឌ្ឍយតោបិ ន កិញ្ចិ ហោតិ។ វិញ្ញាណំ សភាវធម្មត្តា។ ន ហិ សក្កា សភាវធម្មំ វឌ្ឍេតុំ។ វិញ្ញាណាបគមោ វិញ្ញាណស្ស អភាវមត្តត្តា។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនារម្មណំ សភាវធម្មត្តាយេវ ន វឌ្ឍេតព្វំ។ សេសានិ អនិមិត្តត្តា។ បដិភាគនិមិត្តញ្ហិ វឌ្ឍេតព្វំ ភវេយ្យ។ ពុទ្ធានុស្សតិអាទីនញ្ច នេវ បដិភាគនិមិត្តំ អារម្មណំ ហោតិ, តស្មា តំ ន វឌ្ឍេតព្វន្តិ ឯវំ វឌ្ឍនាវឌ្ឍនតោ។

អារម្មណតោតិ ឥមេសុ ច ចត្តាលីសាយ កម្មដ្ឋានេសុ ទសកសិណា, ទសអសុភា, អានាបានស្សតិ, កាយគតាសតីតិ ឥមានិ ទ្វាវីសតិបដិភាគនិមិត្តារម្មណានិ។ សេសានិ ន បដិភាគនិមិត្តារម្មណានិ។ តថា ទសសុ អនុស្សតីសុ ឋបេត្វា អានាបានស្សតិញ្ច កាយគតាសតិញ្ច អវសេសា អដ្ឋ អនុស្សតិយោ, អាហារេ បដិកូលសញ្ញា, ចតុធាតុវវត្ថានំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនន្តិ ឥមានិ ទ្វាទស សភាវធម្មារម្មណានិ។ ទស កសិណា, ទស អសុភា, អានាបានស្សតិ, កាយគតាសតីតិ ឥមានិ ទ្វាវីសតិ និមិត្តារម្មណានិ។ សេសានិ ឆ ន វត្តព្វារម្មណានិ។ តថា វិបុព្វកំ, លោហិតកំ, បុឡវកំ, អានាបានស្សតិ, អាបោកសិណំ, តេជោកសិណំ, វាយោកសិណំ, យញ្ច អាលោកកសិណេ សូរិយាទីនំ ឱភាសមណ្ឌលារម្មណន្តិ ឥមានិ អដ្ឋ ចលិតារម្មណានិ, តានិ ច ខោ បុព្វភាគេ, បដិភាគំ បន សន្និសិន្នមេវ ហោតិ។ សេសានិ ន ចលិតារម្មណានីតិ ឯវំ អារម្មណតោ។

ភូមិតោតិ ឯត្ថ ច ទស អសុភា, កាយគតាសតិ, អាហារេ បដិកូលសញ្ញាតិ ឥមានិ ទ្វាទស ទេវេសុ នប្បវត្តន្តិ។ តានិ ទ្វាទស, អានាបានស្សតិ ចាតិ ឥមានិ តេរស ព្រហ្មលោកេ នប្បវត្តន្តិ។ អរូបភវេ បន ឋបេត្វា ចត្តារោ អារុប្បេ អញ្ញំ នប្បវត្តតិ។ មនុស្សេសុ សព្វានិបិ បវត្តន្តីតិ ឯវំ ភូមិតោ។

គហណតោតិ ទិដ្ឋផុដ្ឋសុតគ្គហណតោបេត្ថ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោ។ តត្ថ ឋបេត្វា វាយោកសិណំ សេសា នវ កសិណា, ទស អសុភាតិ ឥមានិ ឯកូនវីសតិ ទិដ្ឋេន គហេតព្វានិ។ បុព្វភាគេ ចក្ខុនា ឱលោកេត្វា និមិត្តំ នេសំ គហេតព្វន្តិ អត្ថោ។ កាយគតាសតិយំ តចបញ្ចកំ ទិដ្ឋេន, សេសំ សុតេនាតិ ឯវំ តស្សា អារម្មណំ ទិដ្ឋសុតេន គហេតព្វំ។ អានាបានស្សតិ ផុដ្ឋេន, វាយោកសិណំ ទិដ្ឋផុដ្ឋេន, សេសានិ អដ្ឋារស សុតេន គហេតព្វានិ។ ឧបេក្ខាព្រហ្មវិហារោ, ចត្តារោ អារុប្បាតិ ឥមានិ ចេត្ថ ន អាទិកម្មិកេន គហេតព្វានិ។ សេសានិ បញ្ចតិំស គហេតព្វានីតិ ឯវំ គហណតោ។

បច្ចយតោតិ ឥមេសុ បន កម្មដ្ឋានេសុ ឋបេត្វា អាកាសកសិណំ សេសា នវ កសិណា អារុប្បានំ បច្ចយា ហោន្តិ, ទស កសិណា អភិញ្ញានំ, តយោ ព្រហ្មវិហារា ចតុត្ថព្រហ្មវិហារស្ស, ហេដ្ឋិមំ ហេដ្ឋិមំ អារុប្បំ ឧបរិមស្ស ឧបរិមស្ស, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ និរោធសមាបត្តិយា, សព្វានិបិ សុខវិហារវិបស្សនាភវសម្បត្តីនន្តិ ឯវំ បច្ចយតោ។

ចរិយានុកូលតោតិ ចរិយានំ អនុកូលតោបេត្ថ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោ។ សេយ្យថិទំ – រាគចរិតស្ស តាវ ឯត្ថ ទស អសុភា, កាយគតាសតីតិ ឯកាទស កម្មដ្ឋានានិ អនុកូលានិ។ ទោសចរិតស្ស ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារា, ចត្តារិ វណ្ណកសិណានីតិ អដ្ឋ។ មោហចរិតស្ស,

ចិតក្កចទិតស្ស ច ទុក៌ អាភាបិតស្សតិ កយដ្ឋាភយេច៊ សង្ខាចទិតស្ស បុរិយា ល អតុស្សតិយោ៊ ញាឌ្ឋិចទិតស្ស យទលាស្សតិ, ៗបសយាតុស្សតិ, ចត្សាត្ចចត្វាត៌, អាហារេទ បដិក្វូលសញ្ញាតិ ចត្តារិ៊ សេសកសិណាតិ, ចត្តារោ ច អារុប្បា សត្តចទិតាត៌ អតុក្វូលិតិ៊ កសិណេសុ ច ឃរិត្វិា បរិត្តំ ចិតក្កចទិតស្ស, អប្បមាណំ មោហចទិតស្សាតិ៊

ទុចមេត្វ ចរិយាតុក្វូលតោ ចិតិន្នយោ ទេចិតត្តោតិ សត្តទ្នោត៌ ៗតុចិបច្ចិកទសេត ច អតិសប្បាយទសេត ច ទុត្តំ៊ រាកាឌិត៌ បត អបិក្កមុិក្កា សង្ខាឌិត៌ ចា អតុបការា ក្បុសលភាចតា ភាយ ភត្តិ៊ ទុត្តយ្បិ ទេចំ មេឃិយសុត្តេ –

“ចត្តារោ ធម្មា ៗត្តរិ ភាវេតព្វា៊ អសុភា ភាវេតព្វា រាកស្ស បហាភាយ៊ មេត្តា ភាវេតព្វា ព្យាបាទស្ស បហាភាយ៊ អាភាបាតស្សតិ ភាវេតព្វា ចិតក្កុបច្ឆេទាយ៊ អតិច្ចសញ្ញា ភាវេតព្វា អស្មិមាតសមុគ្ឃាតាយោ”តិ៊

រាហុលសុត្តេបិ “មេត្តំ, រាហុល, ភាចត៌ ភាវេហី”តិអាឌិតា (ម៊ តិ៊ ១៊១១០) តយេត ទុកស្សេច សត្ត កយដ្ឋាភាតិ ទុត្តាតិ៊ តស្មា ចចតមេត្វ អភិតិចេចំ អកត្វា សព្វត្វ អឌិប្បាយោ បរិយេសិតត្តោតិ អយំ កយដ្ឋាត៌ កហេត្វាតិ ទុត្វ កយដ្ឋាតកថា ចិតិន្នយោ៊

ទប័៊កហេត្វាតិ ត្តុមស្ស បត បតស្ស អឃមត្វឌីបតា៊ “តោត យោកិតា កយដ្ឋាតទាយក៌ កល្យាណមិត្តំ ៗបសង្កមិត្វា”តិ ទុត្វ ទុត្តតយេតេច ទុត្តប្បការំ កល្យាណមិត្តំ ៗបសង្កមិត្វា ញាន្ទស្ស ចា ភកចតោ អាចរិយស្ស ចា អត្តាត៌ តិយ្យាតេត្វា សម្បន្នុបសយេត សម្បន្នាធិមុត្តិកា ច ហុត្វា កយដ្ឋាត៌ យាចិតត្តំ៊

៣៧ “ត្តុយាហំ ភកចា អត្តភាចំ តុម្ហាកំ បរិច្ចជាមី”តិ ទុចំ ញាន្ទស្ស ភកចតោ អត្តា តិយ្យាតេតត្តោ៊ ទុចតញ្ហិអតិយ្យាតេត្វា បត្តេសុ សេតាសតេសុ ចិហរត្តោ ភេទចាទម្មុណោ អាបាថមាកតេ សត្ថុមុិក្កំ អសក្កោត្តោ កាយត្ត ឆ្លសិត្វា កិហីហិ សំសដ្ឋោ ហុត្វា អតេសត៌ អាបជ្ជិត្វា អតយព្យសត៌ បាបុណេយ្យ៊ តិយ្យាតិតត្តភាចស្ស បតស្ស ភេទចាទម្មុណោ អាបាថមាកតេបិ ភយំ ត ៗប្បជ្ជតិ៊ “ភតុ ពយា, បណ្ឌិត, បុរិមមេច អត្តា ញាន្ទាត៌ តិយ្យាតិតោ”តិ បច្ចចេក្ខតោ បតស្ស សោមតស្សមេច ៗប្បជ្ជតិ៊ យថា ហិ បុរិសស្ស ៗត្តមំ កាសិកចត្ថំ ភវេយ្យ, តស្ស តស្មិ មូសិកាយ ចា កីដេហិ ចា ខាទិតេ ៗប្បជ្ជេយ្យ ទោមតស្សំ ៊ សចេ បត តំ អចីវរកស្ស ភិក្ខុតោ ឌទេយ្យ, អចស្ស តំ តេត ភិក្ខុតា ខណ្ឌាខណ្ឌំ ករិយមាត៌ ឌិស្វាបិ សោមតស្សមេច ៗប្បជ្ជេយ្យ៊ ទុចំសម្បឌមិឌំ ទេឌិតព្វំ៊

អាចរិយស្ស តិយ្យាតេតត្តោតាបិ “ត្តុយាហំ, ភត្តេ, អត្តភាចំ តុម្ហាកំ បរិច្ចជាមី”តិ ចត្តព្វំ៊ ទុចំ អតិយ្យាតិតត្តភាវោ ហិ អតជ្ជតីយោ ចា ហោតិ, ឌុព្វចោ ចា អតោចាឌករោ, មេយកាមំកាមី ចា អាចរិយំ អតាបុច្ឆាច យត្ថិច្ឆតិ, តត្វ កត្តា, តមេត៌ អាចរិយោ អាមិសេត ចា ឌម្មេត ចា ត សង្កណ្ហាតិ, ក្វេព្ហំ កត្ថំ ត សិក្ខាបេតិ៊ សោ ត្តុមំ ឌុចិធំ សង្កហំ អលភត្តោ សាសតេ បតិដ្ឋំ ត លភតិ, តចិរេស្សេច ទុស្សីល្យំ ចា កិហិភាចំ ចា បាបុណាតិ៊ តិយ្យាតិតត្តភាវោ បត តេច អតជ្ជតីយោ ហោតិ, ត មេយកាមំកាមី, សុចចោ អាចរិយាយត្តត្តិមេច ហោតិ៊ សោ អាចរិយតោ ឌុចិធំ សង្កហំ លភត្តោ សាសតេ ញុឌ្ឍិ ចិរុឡ្ហិ ចេបុល្លំ បាបុណាតិ ត្វេរអបិណ្ឌបាតិកតិស្សត្ថេរស្ស អត្តេចាសិកា

ចិយ។

ថេរស្ស កិរ សន្តិកំ តយោ កុលបុត្តា អាគមិំសុ។ តេសុ ឯកោ "អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកមត្ថាយ"តិ វុត្តេ សតបោរិសេ បបាតេ បតិតុំ ឧស្សហេយ្យន្តិ អាហ។ ទុតិយោ "អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកមត្ថាយ"តិ វុត្តេ ឥមំ អត្តភាវំ បណ្ហិតោ បដ្ឋាយ បាសាណបិដ្ឋេ ឃំសេន្តោ និរវសេសំ ខេបេតុំ ឧស្សហេយ្យន្តិ អាហ។ តតិយោ "អហំ, ភន្តេ, តុម្ហាកមត្ថាយ"តិ វុត្តេ អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុន្ធិត្វា កាលកិរិយំ កាតុំ ឧស្សហេយ្យន្តិ អាហ។ ថេរោ ភព្វាចតិមេ ភិក្ខូតិ កម្មដ្ឋានំ កថេសិ។ តេ តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា តយោបិ អរហត្តំ បាបុណិំសូតិ អយមានិសំសោ អត្តនិយ្យាតនេ។ តេន វុត្តំ "ពុទ្ធស្ស វា ភគវតោ អាចរិយស្ស វា អត្តានំ និយ្យាតេត្វា"តិ។

៣៩។ សម្បន្នជ្ឈាសយេន សម្បន្នាធិមុត្តិកេន ច ហុត្វាតិ ឯត្ថ បន ឯតេន យោគិនា អលោភាទីនំ វសេន ឆហាការេហិ សម្បន្នជ្ឈាសយេន ភវិតព្វំ។ ឯវំ សម្បន្នជ្ឈាសយោ ហិ តិណ្ណំ ពោធីនំ អញ្ញតរំ បាបុណាតិ។ យថាហ, "ឆ អជ្ឈាសយា ពោធិសត្តានំ ពោធិបរិបាកាយ សំវត្តន្តិ, អលោភជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា លោភេ ទោសទស្សាវិនោ, អទោសជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា ទោសេ ទោសទស្សាវិនោ, អមោហជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា មោហេ ទោសទស្សាវិនោ, នេក្ខម្មជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា ឃរាវាសេ ទោសទស្សាវិនោ, បវិវេកជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា សង្គណិកាយ ទោសទស្សាវិនោ, និស្សរណជ្ឈាសយា ច ពោធិសត្តា សព្វភវគតីសុ ទោសទស្សាវិនោ"តិ។ យេ ហិ កេចិ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នា សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមិខីណាសវបច្ចេកពុទ្ធសម្មាសម្ពុទ្ធា, សព្វេ តេ ឥមេហេវ ឆហាការេហិ អត្តតា អត្តតា បត្តព្វំ វិសេសំ បត្តា។ តស្មា ឥមេហិ ឆហាការេហិ សម្បន្នជ្ឈាសយេន ភវិតព្វំ។ តទធិមុត្តតាយ បន អធិមុត្តិសម្បន្នេន ភវិតព្វំ។ សមាធាធិមុត្តេន សមាធិគរុកេន សមាធិបព្ភារេន, និព្វានាធិមុត្តេន និព្វានគរុកេន និព្វានបព្ភារេន ច ភវិតព្វន្តិ អត្ថោ។

៤០។ ឯវំ សម្បន្នជ្ឈាសយាធិមុត្តិកស្ស បនស្ស កម្មដ្ឋានំ យាចតោ ចេតោបរិយញាណលាភិនា អាចរិយេន ចិត្តាចារំ ឱលោកេត្វា ចរិយា ជានិតព្វា។ ឥតរេន កិំ ចរិតោសិ? កេ វា តេ ធម្មា ពហុលំ សមុទាចរន្តិ? កិំ វា តេ មនសិករោតោ ផាសុ ហោតិ? កតរស្មិំ វា តេ កម្មដ្ឋានេ ចិត្តំ នមតីតិ ឯវមាទីហិ នយេហិ បុច្ឆិត្វា ជានិតព្វា។ ឯវំ ញត្វា ចរិយានុកូលំ កម្មដ្ឋានំ កថេតព្វំ។

កថេន្តេន ច តិវិធេន កថេតព្វំ។ បកតិយា ឧគ្គហិតកម្មដ្ឋានស្ស ឯកំ ទ្វេ និសជ្ជានិ សជ្ឈាយំ ការេត្វា ទាតព្វំ។ សន្តិកេ វសន្តស្ស អាគតាគតក្ខណេ កថេតព្វំ។ ឧគ្គហេត្វា អញ្ញត្រ គន្តុកាមស្ស នាតិសំខិត្តំ នាតិវិត្ថារិកំ កត្វា កថេតព្វំ។

តត្ថ បឋវីកសិណំ តាវ កថេន្តេន ចត្តារោ កសិណទោសា, កសិណករណំ, កតស្ស ភាវនានយោ, ទុវិធំ និមិត្តំ, ទុវិធោ សមាធិ, សត្តវិធំ សប្បាយាសប្បាយំ, ទសវិធំ អប្បនាកោសល្លំ, វីរិយសមតា, អប្បនាវិធានន្តិ ឥមេ នវ អាការា កថេតព្វា។ សេសកម្មដ្ឋានេសុបិ តស្ស តស្ស អនុរូបំ កថេតព្វំ។ តំ សព្វំ តេសំ ភាវនាវិធានេ អាវិភវិស្សតិ។

ឲចំ ពឆិឃយាភេ បភ ពយួដ្ឋាភេ ពេភ ឃោកិភា ភិយិត្ត កហេត្ថា យោពត្តាៈ ភិយិត្ត កហេត្ថាពិ ត្ពាធំ ហេដ្ឋិយបធំ, ត្ពាធំ ្ខបទិយបធំ, អឃយស្ស អត្តេ្ញា , អឃយឆិប្យាឃោ, ត្ពាឆយោបយុត្តិ ឲចំ ព៌ ព៌ អាកាទំ ្ខបភិធាត្តិ្ឋពាពិ អត្តេ្ញាៈ ឲចំ ភិយិត្ត កហេត្ថា ឃក្កន្ធំ ស្ឍាត្តេភ ហិ ពយួដ្ឋាភំ ស្ក្កហិព៌ ហោពិៈ អឆស្ស ព៌ ភិស្សាឃ ចិឃេឃាឆិកយោ ឃយ្បញ្ជូពិ, ភ ត្ពាពទស្សាពិ អយំ កហេត្ថាពិ ត្ពាយស្ស បឆស្ស អត្តបទិឆិបភាៈ

ឲត្តាចពា កល្យាឍយិត្ត ្ខបឃក្កុយិត្ថា អត្តភោ ឆទិឃាត្ក្បល់ ឆត្តាលិឃាឃ ពយួដ្ឋាភេស្ប អញ្ញាពទំ ពយួដ្ឋាភំ កហេត្ថាពិ ត្ពាយាភិ បឆាភិ ឃត្តាកាភេទ ចិត្តាទិពាភិ ហោត្តិពិៈ

ត្ពាពិ ឃាឆុឆភបរិយោញ្ជុត្តាឃ កពេ ចិស្ឋិយក្កេ

ឃយាឆិភាចភាឆិកាទេ

ពយួដ្ឋាភក្កហឍភិឆ្កេឃា ភាយ

ពពិឃោ បទិឆ្លេឆាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪔᪈ ᨸᨮᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪕᪑᪈ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩋᨶᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩔ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩈᨲᩮᩣ ᨹᩣᩈᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈ ᩈᨧᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨹᩣᩈᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨣᩣᩅᩩᨲᩮ ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩮ ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥᨴᩮᩅ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨶ᩠ᨴᩮᩉᩮ ᩅᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩮ ᩅᩣ ᨩᩣᨲᩮ ᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩥ᪈ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᨸᩥ ᨹᩣᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩪᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩥᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈

ᩋᨶᨶᩩᩁᩪᨸᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ

᪕᪒᪈ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᨶᩩᩁᩪᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪈ ᨲᨲᩕᩥᨾᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨴᩮᩣᩈᩣ – ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨶ᩠ᨳᨶᩥᩔᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩦ, ᨸᨱ᩠ᨱᩴ, ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ, ᨹᩃᩴ, ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩦᨿᨲᩣ, ᨶᨣᩁᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᨴᩣᩁᩩᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩣᨶᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ, ᨸᨭ᩠ᨭᨶᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩦᨾᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ, ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨲᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩃᩣᨽᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨶᨶᩩᩁᩪᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪈ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨲᩣᩅ ᨻᩉᩪ ᨶᩣᨶᩣᨨᨶ᩠ᨴᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪈ ᩋᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩴ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ᪈ ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨧᩮ ᨸᩔᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩴ ᨸᩣᨶᩦᨿᨥᨭᩴ ᩅᩣ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨳᩣᨶᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈ ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪈ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩋᨲᩥᨴᩥᩅᩣ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪈ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᨠᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨧ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪈ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨸᩥ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᨶᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨸᩥ ᩅᩥᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈

ᨶᩅᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨻᩉᩩ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪈ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ "ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩩ, ᨾᨿᩴ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᩅᩥᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪈

ជិណ្ណវិហារេ បន ពហុ បដិជគ្គិតព្ពំ ហោតិ, អន្តមសោ អត្តនោ សេនាសនមត្តម្បិ អប្បដិជគ្គន្តំ ឧជ្ឈាយន្តិ, បដិជគ្គន្តស្ស កម្មដ្ឋានំ បរិហាយតិ។

បន្ថនិស្សិតេ មហាបថវិហារេ រត្តិន្ទិវំ អាគន្តុកា សន្និបតន្តិ។ វិកាលេ អាគតានំ អត្តនោ សេនាសនំ ទត្វា រុក្ខមូលេ វា បាសាណបិដ្ឋេ វា និសីទិតព្ពំ ហោតិ។ បុនទិវសេបិ ឯវមេវាតិ កម្មដ្ឋានស្ស ឱកាសោ ន ហោតិ។ យត្ថ បន ឯវរូបោ អាគន្តុកសម្ពាធោ ន ហោតិ, តត្ថ វសិតព្ពំ។

សោណ្ឌី នាម បាសាណបោក្ខរណី ហោតិ, តត្ថ បានីយត្ថំ មហាជនោ សមោសរតិ, នគរវាសីនំ រាជកុលូបកត្ថេរានំ អន្តេវាសិកា រជនកម្មត្ថាយ អាគច្ឆន្តិ, តេសំ ភាជនទារុទោណិកាទីនិ បុច្ឆន្តានំ អសុកេ ច អសុកេ ច ឋានេតិ ទស្សេតព្ពានិ ហោន្តិ, ឯវំ សព្ពកាលម្បិ និច្ចព្យាវដោ ហោតិ។

យត្ថ នានាវិធំ សាកបណ្ណំ ហោតិ, តត្ថស្ស កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា ទិវាវិហារំ និសិន្នស្សាបិ សន្តិកេ សាកហារិកា គាយមានា បណ្ណំ ឧច្ចិនន្តិយោ វិសភាគសទ្ទសង្ឃដ្ដនេន កម្មដ្ឋានន្តរាយំ ករោន្តិ។

យត្ថ បន នានាវិធា មាលាគច្ឆា សុបុប្ផិតា ហោន្តិ, តត្រាបិ តាទិសោយេវ ឧបទ្ទវោ។

យត្ថ នានាវិធំ អម្ពជម្ពុបនសាទិផលំ ហោតិ, តត្ថ ផលត្ថិកា អាគន្ត្វា យាចន្តិ, អទេន្តស្ស កុជ្ឈន្តិ, ពលក្ការេន វា គណ្ហន្តិ, សាយន្ហសមយេ វិហារមជ្ឈេ ចង្កមន្តេន ទិស្វា “កិំ ឧបាសកា ឯវំ ករោថា”តិ វុត្តា យថារុចិ អក្កោសន្តិ។ អវាសាយបិស្ស បរក្កមន្តិ។

បត្ថនីយេ បន លេណសម្មតេ ទក្ខិណគិរិហត្ថិកុច្ឆិចេតិយគិរិចិត្តលបព្ពតសទិសេ វិហារេ វិហរន្តំ អយមរហាតិ សម្ភាវេត្វា វន្ទិតុកាមា មនុស្សា សមន្តា ឱសរន្តិ, តេនស្ស ន ផាសុ ហោតិ, យស្ស បន តំ សប្បាយំ ហោតិ, តេន ទិវា អញ្ញត្រ គន្ត្វា រត្តិំ វសិតព្ពំ។

នគរសន្និស្សិតេ វិសភាគារម្មណានិ អាបាថមាគច្ឆន្តិ, កុម្ភទាសិយោបិ ឃដេហិ និឃំសន្តិយោ គច្ឆន្តិ, ឱក្កមិត្វា មគ្គំ ន ទេន្តិ, ឥស្សរមនុស្សាបិ វិហារមជ្ឈេ សាណិំ បរិក្ខិបិត្វា និសីទន្តិ។

ទារុសន្និស្សយេ បន យត្ថ កដ្ឋានិ ច ទព្ពុបករណរុក្ខា ច សន្តិ, តត្ថ កដ្ឋហារិកា បុព្ពេ វុត្តសាកបុប្ផហារិកា វិយ អផាសុំ ករោន្តិ, វិហារេ រុក្ខា សន្តិ, តេ ឆិន្ទិត្វា ឃរានិ ករិស្សាមាតិ មនុស្សា អាគន្ត្វា ឆិន្ទន្តិ។ សចេ សាយន្ហសមយំ បធានឃរា និក្ខមិត្វា វិហារមជ្ឈេ ចង្កមន្តោ តេ ទិស្វា “កិំ ឧបាសកា ឯវំ ករោថា”តិ វទតិ, យថារុចិ អក្កោសន្តិ, អវាសាយបិស្ស បរក្កមន្តិ។

យោ បន ខេត្តសន្និស្សិតោ ហោតិ សមន្តា ខេត្តេហិ បរិវារិតោ, តត្ថ មនុស្សា វិហារមជ្ឈេយេវ ខលំ កត្វា ធញ្ញំ មទ្ទន្តិ, បមុខេសុ សយន្តិ, អញ្ញម្បិ ពហុំ អសប្បាយំ ករោន្តិ។ យត្រាបិ មហាសង្ឃភោគោ ហោតិ, អារាមិកា គាវោ រុន្ធន្តិ, ឧទកវារំ បដិសេធេន្តិ, មនុស្សា វីហិសីសំ គហេត្វា “បស្សថ តុម្ហាកំ អារាមិកានំ កម្ម”ន្តិ សង្ឃស្ស ទស្សេន្តិ។ តេន តេន ការណេន រាជរាជមហាមត្តានំ ឃរទ្វារំ គន្តព្វំ ហោតិ, អយម្បិ ខេត្តសន្និស្សិតេនេវ សង្គហិតោ។

វិសភាគានំ បុគ្គលានំ អត្ថិតាតិ យត្ថ អញ្ញមញ្ញំ វិសភាគវេរី ភិក្ខូ វិហរន្តិ, យេ កលហំ ករោន្តា មា, ភន្តេ, ឯវំ ករោថាតិ វារិយមានា ឯតស្ស បំសុកូលិកស្ស អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ នដ្ឋម្ហាតិ វត្តារោ ភវន្តិ។

យោបិ ឧទកបដ្ដនំ វា ថលបដ្ដនំ វា និស្សិតោ ហោតិ, តត្ថ អភិណ្ហំ នាវាហិ ចេវ សត្ថេហិ ច អាគតមនុស្សា ឱកាសំ ទេថ, បានីយំ ទេថ, លោណំ ទេថាតិ ឃដ្ដយន្តា អផាសុំ ករោន្តិ។

បច្ចន្តសន្និស្សិតេ បន មនុស្សា ពុទ្ធាទីសុ អប្បសន្នា ហោន្តិ។

រជ្ជសីមសន្និស្សិតេ រាជភយំ ហោតិ។ តញ្ហិ បទេសំ ឯកោ រាជា ន មយ្ហំ វសេ វត្តតីតិ បហរតិ, ឥតរោបិ ន មយ្ហំ វសេ វត្តតីតិ។ តត្រាយំ ភិក្ខុ កទាចិ ឥមស្ស រញ្ញោ វិជិតេ វិចរតិ, កទាចិ ឯតស្ស។ អថ នំ “ចរបុរិសោ អយ”ន្តិ មញ្ញមានា អនយព្យសនំ បាបេន្តិ។

អសប្បាយតាតិ វិសភាគរូបាទិអារម្មណសមោសរណេន វា អមនុស្សបរិគ្គហិតតាយ វា អសប្បាយតា។ តត្រិទំ វត្ថុ។ ឯកោ កិរ ថេរោ អរញ្ញេ វសតិ។ អថស្ស ឯកា យក្ខិនី បណ្ណសាលទ្វារេ ឋត្វា គាយិ។ សោ និក្ខមិត្វា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ, សា គន្ត្វា ចង្កមនសីសេ គាយិ។ ថេរោ ចង្កមនសីសំ អគមាសិ។ សា សតបោរិសេ បបាតេ ឋត្វា គាយិ។ ថេរោ បដិនិវត្តិ។ អថ នំ សា វេគេន គហេត្វា “មយា, ភន្តេ, ន ឯកោ ន ទ្វេ តុម្ហាទិសា ខាទិតា”តិ អាហ។

កល្យាណមិត្តានំ អលាភោតិ យត្ថ ន សក្កា ហោតិ អាចរិយំ វា អាចរិយសមំ វា ឧបជ្ឈាយំ វា ឧបជ្ឈាយសមំ វា កល្យាណមិត្តំ លទ្ធុំ។ តត្ថ សោ កល្យាណមិត្តានំ អលាភោ មហាទោសោយេវាតិ ឥមេសំ អដ្ឋារសន្នំ ទោសានំ អញ្ញតរេន សមន្នាគតោ អននុរូបោតិ វេទិតព្វោ។ វុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាសុ –

មហាវាសំ នវាវាសំ, ជរាវាសញ្ច បន្ថនឹ;

សោណ្ឌឹ បណ្ណញ្ច បុប្ផញ្ច, ផលំ បត្ថិតមេវ ច។

នគរំ ទារុនា ខេត្តំ, វិសភាគេន បដ្ដនំ;

បច្ចន្តសីមាសប្បាយំ, យត្ថ មិត្តោ ន លព្ភតិ។

អដ្ឋារសេតានិ ឋានានិ, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ;

អារកា បរិវជ្ជេយ្យ, មគ្គំ សប្បដិភយំ យថាតិ។

អនុរូបវិហារោ

៥៣. យោ បន គោចរគាមតោ នាតិទូរនាច្ចាសន្នតាទីហិ បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតោ, អយំ អនុរូបោ នាម។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា – “កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ នាតិទូរំ ហោតិ នាច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នំ, ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសំ, អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សំ, តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស អប្បកសិរេនេវ ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា។ តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា, តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតិ ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ, តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតី”តិ (អ॰ និ॰ ១០.១១)។

អយំ “សមាធិភាវនាយ អននុរូបំ វិហារំ បហាយ អនុរូបេ វិហារេ វិហរន្តេនា”តិ ឯត្ថ វិត្ថារោ។

ខុទ្ទកបលិពោធា

៥៤. ខុទ្ទកបលិពោធុបច្ឆេទំ កត្វាតិ ឯវំ បតិរូបេ វិហារេ វិហរន្តេន យេបិស្ស តេ ហោន្តិ ខុទ្ទកបលិពោធា, តេបិ ឧបច្ឆិន្ទិតព្វា។ សេយ្យថិទំ, ទីឃានិ កេសនខលោមានិ ឆិន្ទិតព្វានិ។ ជិណ្ណចីវរេសុ ទឡ្ហីកម្មំ វា តុន្នកម្មំ វា កាតព្វំ។ កិលិដ្ឋានិ វា រជិតព្វានិ។ សចេ បត្តេ មលំ ហោតិ, បត្តោ បចិតព្វោ។ មញ្ចបីឋាទីនិ សោធេតព្វានីតិ។ “អយំ ខុទ្ទកបលិពោធុបច្ឆេទំ កត្វា”តិ ឯត្ថ វិត្ថារោ។

ភាវនាវិធានំ

៥៥. ឥទានិ សព្វំ ភាវនាវិធានំ អបរិហាបេន្តេន ភាវេតព្វន្តិ ឯត្ថ អយំ បថវីកសិណំ អាទិំ កត្វា សព្ពកម្មដ្ឋានវសេន វិត្ថារកថា

ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩏᨷᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨷᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᨶ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨾᨴᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨠᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ –

“ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨳᩅᩥᨿᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨠᨲᩮ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᩣᨶ᩠ᨲᨠᩮ, ᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨠᩮ, ᩈᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮ, ᨶᩮᩣ ᩋᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮ, ᩈᩅᨭᩩᨾᩮ, ᨶᩮᩣ ᩋᩅᨭᩩᨾᩮ, ᩈᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩮᩣ ᩋᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᩁᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩪᨷᨵᩣᩁᩥᨲᩴ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩈᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᨷᨵᩣᩁᩥᨲᩴ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨴᩔᩣᩅᩦ ᩁᨲᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩦᨠᩣᩁᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨿᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨲᩥ ‘ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨾ᩠ᩉᩣ ᨷᩁᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ...ᨷᩮ... ᨷᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨶ ᩋᨲᩦᨲᨽᩅᩮᨷᩥ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩮ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨷᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩔ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨠᨲᩣᨿ ᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᨠᩈᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩣ ᨡᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨾᩃ᩠ᩃᨠᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨲᩔ ᨠᩥᩁᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨠᩈᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨲᩴᩈᨽᩣᨣᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᨾᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨷᩔᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨

ᨿᩮᩣ ᨷᨶᩮᩅᩴ ᩋᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩮ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩈᩥᨱᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩦᩃᨷᩦᨲᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨴᩣᨲᩈᨾ᩠ᨽᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩉᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩦᩃᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᩅᩉᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩈᨴᩥᩈᩣᨿ ᩋᩁᩩᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣᨿ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨠᩈᩥᨱᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨷᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᨿ ᩅᩣ ᩈᩴᩉᩣᩁᩥᨾᩴ ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᩉᩣᩁᩥᨾᩴ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᩈᩩ ᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨠᨭᩈᩣᩁᨠᩴ ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷᨶᩦᨲᨲᩥᨱᨾᩪᩃᩈᨠ᩠ᨡᩁᨠᨮᩃᩥᨠᩣᨿ ᩈᩩᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩣᨿ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩃᩮ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨷᨴᩩᨾᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨡᩣᨱᩩᨠᩮ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩃ᩠ᩃᩦᩉᩥ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᩈᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨶᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨵᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᨣᩮ ᩈᩩᨷᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᩣᨿ ᩋᩁᩩᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣᨿ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲᨴᩮᩅ ᩉᩥ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᩁᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩈᩣᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᨶᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨠᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᨶᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪓᪙᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᩩᨷᩣᩃᩥᨠᩣ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᩈᩣᨱᨷᩣᩃᩥᨠᩣᨿ ᨥᩴᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩴ ᨽᩮᩁᩦᨲᩃᩈᨴᩥᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᨾᨱ᩠ᨯᩃᨲᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩉᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᩣᨴᨠᩮ ᩈᩩᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨷᩦᨮᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨴᩪᩁᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩉᩥ ᨠᩈᩥᨱᩴ ᨶ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨲᩁᩮ ᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨣᩦᩅᩴ

ឱនមិត្វា ឱលោកេតព្ពំ ហោតិ, នីចតរេ ជណ្ណុកានិ រុជន្តិ។ តស្មា វុត្តនយេនេវ និសីទិត្វា “អប្បស្សាទា កាមា”តិអាទិនា នយេន កាមេសុ អាទីនវំ បច្ចវេក្ខិត្វា កាមនិស្សរណេ សព្ពទុក្ខសមតិក្កមុបាយភូតេ នេក្ខម្មេ ជាតាភិលាសេន ពុទ្ធធម្មសង្ឃគុណានុស្សរណេន បីតិបាមោជ្ជំ ជនយិត្វា “អយំ ខោ សា សព្ពពុទ្ធ បច្ចេកពុទ្ធ អរិយសាវកេហិ បដិបន្នា នេក្ខម្មបដិបទា”តិ បដិបត្តិយា សញ្ជាតគារវេន “អទ្ធា ឥមាយ បដិបទាយ បវិវេកសុខរសស្ស ភាគី ភវិស្សាមី”តិ ឧស្សាហំ ជនយិត្វា សមេន អាការេន ចក្ខូនិ ឧម្មីលេត្វា និមិត្តំ គណ្ហន្តេន ភាវេតព្ពំ។

អតិឧម្មីលយតោ ហិ ចក្ខុ កិលមតិ, មណ្ឌលញ្ច អតិវិភូតំ ហោតិ, តេនស្ស និមិត្តំ នុប្បជ្ជតិ។ អតិមន្ទំ ឧម្មីលយតោ មណ្ឌលំ អវិភូតំ ហោតិ, ចិត្តញ្ច លីនំ ហោតិ, ឯវម្បិ និមិត្តំ នុប្បជ្ជតិ។ តស្មា អាទាសតលេ មុខនិមិត្តទស្សិនា វិយ សមេនាការេន ចក្ខូនិ ឧម្មីលេត្វា និមិត្តំ គណ្ហន្តេន ភាវេតព្ពំ, ន វណ្ណោ បច្ចវេក្ខិតព្ពោ, ន លក្ខណំ មនសិកាតព្ពំ។ អបិច វណ្ណំ អមុញ្ចិត្វា និស្សយសវណ្ណំ កត្វា ឧស្សទវសេន បណ្ណត្តិធម្មេ ចិត្តំ បដ្ឋបេត្វា មនសិ កាតព្ពំ។ បថវី មហី, មេទិនី, ភូមិ, វសុធា, វសុន្ធរាតិអាទីសុ បថវីនាមេសុ យមិច្ឆតិ, យទស្ស សញ្ញានុកូលំ ហោតិ, តំ វត្តព្ពំ។ អបិច បថវីតិ ឯតទេវ នាមំ បាកដំ, តស្មា បាកដវសេនេវ បថវី បថវីតិ ភាវេតព្ពំ។ កាលេន ឧម្មីលេត្វា កាលេន និមីលេត្វា អាវជ្ជិតព្ពំ។ យាវ ឧគ្គហនិមិត្តំ នុប្បជ្ជតិ, តាវ កាលសតម្បិ កាលសហស្សម្បិ តតោ ភិយ្យោបិ ឯតេនេវ នយេន ភាវេតព្ពំ។

៣១។ តស្សេវំ ភាវយតោ យទា និមីលេត្វា អាវជ្ជន្តស្ស ឧម្មីលិតកាលេ វិយ អាបាថមាគច្ឆតិ, តទា ឧគ្គហនិមិត្តំ ជាតំ នាម ហោតិ។ តស្ស ជាតកាលតោ បដ្ឋាយ ន តស្មិំ ឋានេ និសីទិតព្ពំ។ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ បវិសិត្វា តត្ថ និសិន្នេន ភាវេតព្ពំ។ បាទធោវនបបញ្ចបរិហារត្ថំ បនស្ស ឯកបដលិកុបាហនា ច កត្តរទណ្ឌោ ច ឥច្ឆិតព្ពោ។ អថានេន សចេ តរុណោ សមាធិ កេនចិទេវ អសប្បាយការណេន នស្សតិ, ឧបាហនា អារុយ្ហ កត្តរទណ្ឌំ គហេត្វា តំ ឋានំ គន្ត្វា និមិត្តំ អាទាយ អាគន្ត្វា សុខនិសិន្នេន ភាវេតព្ពំ, បុនប្បុនំ សមន្នាហរិតព្ពំ, តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ កាតព្ពំ។ តស្សេវំ ករោន្តស្ស អនុក្កមេន នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ, កិលេសា សន្និសីទន្តិ, ឧបចារសមាធិនា ចិត្តំ សមាធិយតិ, បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។

តត្រាយំ បុរិមស្ស ច ឧគ្គហនិមិត្តស្ស ឥមស្ស ច វិសេសោ, ឧគ្គហនិមិត្តេ កសិណទោសោ បញ្ញាយតិ, បដិភាគនិមិត្តំ ថវិកតោ នីហតាទាសមណ្ឌលំ វិយ សុធោតសង្ខថាលំ វិយ វលាហកន្តរា និក្ខន្តចន្ទមណ្ឌលំ វិយ មេឃមុខេ ពលាកា វិយ ឧគ្គហនិមិត្តំ បទាលេត្វា និក្ខន្តមិវ តតោ សតគុណំ សហស្សគុណំ សុបរិសុទ្ធំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ តញ្ច ខោ នេវ វណ្ណវន្តំ, ន សណ្ឋានវន្តំ។ យទិ ហិ តំ ឦទិសំ ភវេយ្យ, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ សិយា ឱឡារិកំ សម្មសនុបគំ តិលក្ខណព្ភាហតំ, ន បនេតំ តាទិសំ។ កេវលញ្ហិ សមាធិលាភិនោ ឧបដ្ឋានាការមត្តំ សញ្ញជមេតំ។

៣២។ ឧប្បន្នកាលតោ ច បនស្ស បដ្ឋាយ នីវរណានិ វិក្ខម្ភិតានេវ ហោន្តិ, កិលេសា សន្និសិន្នាវ, ឧបចារសមាធិនា ចិត្តំ សមាហិតមេវាតិ។

ទុវិធោ ហិ សមាធិ ឧបចារសមាធិ ច អប្បនាសមាធិ ច។ ទ្វីហាការេហិ ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបចារភូមិយំ វា បដិលាភភូមិយំ វា។ តត្ថ ឧបចារភូមិយំ នីវរណប្បហានេន ចិត្តំ សមាហិតំ ហោតិ។ បដិលាភភូមិយំ អង្គបាតុភាវេន។

ទ្វិន្នំ បន សមាធីនំ ឥទំ នានាករណំ, ឧបចារេ អង្គានិ ន ថាមជាតានិ ហោន្តិ, អង្គានំ អថាមជាតត្តា, យថា នាម ទហរោ កុមារកោ ឧក្ខិបិត្វា ឋបិយមានោ បុនប្បុនំ ភូមិយំ បតតិ, ឯវមេវ ឧបចារេ ឧប្បន្នេ ចិត្តំ កាលេន និមិត្តមារម្មណំ ករោតិ, កាលេន ភវង្គមោតរតិ។ អប្បនាយំ បន អង្គានិ ថាមជាតានិ ហោន្តិ, តេសំ ថាមជាតត្តា, យថា នាម ពលវា បុរិសោ អាសនា វុដ្ឋាយ ទិវសម្បិ តិដ្ឋេយ្យ, ឯវមេវ អប្បនាសមាធិម្ហិ ឧប្បន្នេ ចិត្តំ សកិំ ភវង្គវារំ ឆិន្ទិត្វា កេវលម្បិ រត្តិំ កេវលម្បិ ទិវសំ តិដ្ឋតិ, កុសលជវនបដិបាដិវសេនេវ បវត្តតីតិ។

តត្ថ យទេតំ ឧបចារសមាធិនា សទ្ធិំ បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បន្នំ, តស្ស ឧប្បាទនំ នាម អតិទុក្ករំ។ តស្មា សចេ តេនេវ បល្លង្កេន តំ និមិត្តំ វឌ្ឍេត្វា អប្បនំ អធិគន្តុំ សក្កោតិ, សុន្ទរំ។ នោ ចេ សក្កោតិ, អថានេន តំ និមិត្តំ អប្បមត្តេន ចក្កវត្តិគព្ភោ វិយ រក្ខិតព្ពំ។ វុត្តញ្ហិ –

និមិត្តំ រក្ខតោ លទ្ធ-បរិហានិ ន វិជ្ជតិ;

អារក្ខម្ហិ អសន្តម្ហិ, លទ្ធំ លទ្ធំ វិនស្សតិ។

សត្តសប្បាយា

៧៥. តត្រាយំ រក្ខណវិធិ –

អាវាសោ គោចរោ ភស្សំ, បុគ្គលោ ភោជនំ ឧតុ;

ឥរិយាបថោតិ សត្តេតេ, អសប្បាយេ វិវជ្ជយេ។

សប្បាយេ សត្ត សេវេថ, ឯវញ្ហិ បដិបជ្ជតោ;

នចិរេនេវ កាលេន, ហោតិ កស្សចិ អប្បនា។

តត្រស្ស យស្មិំ អាវាសេ វសន្តស្ស អនុប្បន្នំ វា និមិត្តំ នុប្បជ្ជតិ, ឧប្បន្នំ វា វិនស្សតិ, អនុបដ្ឋិតា ច សតិ ន ឧបដ្ឋាតិ, អសមាហិតញ្ច ចិត្តំ ន សមាធិយតិ, អយំ អសប្បាយោ។ យត្ថ និមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ចេវ ថាវរញ្ច ហោតិ , សតិ ឧបដ្ឋាតិ, ចិត្តំ សមាធិយតិ នាគបព្វតវាសីបធានិយតិស្សត្ថេរស្ស វិយ, អយំ សប្បាយោ។ តស្មា យស្មិំ វិហារេ ពហូ អាវាសា ហោន្តិ, តត្ថ ឯកេកស្មិំ តីណិ តីណិ ទិវសានិ វសិត្វា យត្ថស្ស ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហោតិ, តត្ថ វសិតព្ពំ។ អាវាសសប្បាយតាយ ហិ តម្ពបណ្ណិទីបម្ហិ ចូឡនាគលេណេ វសន្តា តត្ថេវ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា បញ្ចសតា ភិក្ខូ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សោតាបន្នាទីនំ បន អញ្ញត្ថ អរិយភូមិំ បត្វា តត្ថ អរហត្តប្បត្តានញ្ច គណនា នត្ថិ។ ឯវមញ្ញេសុបិ ចិត្តលបព្វតវិហារាទីសុ។

គោចរគាមោ បន យោ សេនាសនតោ ឧត្តរេន វា ទក្ខិណេន វា នាតិទូរេ ទិយឌ្ឍកោសព្ភន្តរេ ហោតិ សុលភសម្បន្នភិក្ខោ, សោ សប្បាយោ។ វិបរីតោ អសប្បាយោ។

ភស្សន្តិ ទ្វត្តិំសតិរច្ឆានកថាបរិយាបន្នំ អសប្បាយំ, តញ្ហិស្ស និមិត្តន្តរធានាយ សំវត្តតិ។ ទសកថាវត្ថុនិស្សិតំ សប្បាយំ, តម្បិ មត្តាយ ភាសិតព្ពំ។

បុគ្គលោបិ អតិរច្ឆានកថិកោ សីលាទិគុណសម្បន្នោ, យំ និស្សាយ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ចិត្តំ ថិរតរំ ហោតិ, ឯវរូបោ សប្បាយោ។ កាយទឡ្ហីពហុលោ បន តិរច្ឆានកថិកោ អសប្បាយោ។ សោ ហិ តំ កទ្ទមោទកមិវ អច្ឆំ ឧទកំ មលិនមេវ ករោតិ, តាទិសញ្ច អាគម្ម កោដបព្វតវាសីទហរស្សេវ សមាបត្តិបិ នស្សតិ, បគេវ និមិត្តំ។

ភោជនំ បន កស្សចិ មធុរំ, កស្សចិ អម្ពិលំ សប្បាយំ ហោតិ។ ឧតុបិ កស្សចិ សីតោ, កស្សចិ ឧណ្ហោ សប្បាយោ ហោតិ។ តស្មា យំ ភោជនំ វា ឧតុំ វា សេវន្តស្ស ផាសុ ហោតិ, អសមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ថិរតរំ ហោតិ, តំ ភោជនំ សោ ច ឧតុ សប្បាយោ។ ឥតរំ ភោជនំ ឥតរោ ច ឧតុ អសប្បាយោ។

ឥរិយាបថេសុបិ កស្សចិ ចង្កមោ សប្បាយោ ហោតិ, កស្សចិ សយនដ្ឋាននិសជ្ជានំ អញ្ញតរោ។ តស្មា តំ អាវាសំ វិយ តីណិ ទិវសានិ ឧបបរិក្ខិត្វា យស្មិំ ឥរិយាបថេ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាធិយតិ, សមាហិតំ វា ថិរតរំ ហោតិ, សោ សប្បាយោ, ឥតរោ អសប្បាយោតិ វេទិតព្ពោ។

ឥតិ ឥមំ សត្តវិធំ អសប្បាយំ វជ្ជេត្វា សប្បាយំ សេវិតព្ពំ។ ឯវំ បដិបន្នស្ស ហិ និមិត្តាសេវនពហុលស្ស នចិរស្សេវ កាលេន ហោតិ កស្សចិ អប្បនា។

ទសវិធអប្បនាកោសល្ល

៩០៉ យស្ស បត ឲចយ្យិ បដិបន្ខេតា ត ហោតិ, តេត ឥសចិធំ អប្បតារកោសល្លំ សប្បារេឥតព្វំ៉ តព្រាយំ តយោ, ឥសាហាការេហិ អប្បតារកោសល្លំ ព្ចិឆ្ជិតព្វំ, ចត្ថុចិសឥកិរិយតោ, ព្ចន្ទ្រិយសមត្តបដិបាឥតតោ, តិមិត្តកុសលតោ, យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គហេតព្វំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ, យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ តិគ្គហេតព្វំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ តិគ្គណ្ហាតិ, យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សប្បហំសិតព្វំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សប្បហំសេតិ, យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ, អសមាហិតបុគ្គលបរិចជ្ជតតោ, សមាហិតបុគ្គលសេចតតោ, តឥធិមុត្តតោតិ៉

៩១៉ តត្ថ ចត្ថុចិសឥកិរិយា តាម អជ្ឈត្តិកពាហិរាតំ ចត្ថុតំ ចិសឥកាចករណំ៉ យឥា ហិស្ស កេសតខលោមាតិ ឌីឃាតិ ហោន្តិ, សរីរំ ចា សេឥមលគ្គហិតំ, តឥា អជ្ឈត្តិកចត្ថុ អចិសឥំ ហោតិ អបរិសុទ្ធំ៉ យឥា បតស្ស ចីចរំ ជិណ្ណំ កិលិដ្ឋំ ទុគ្គន្ធំ ហោតិ, សេតាសតំ ចា ឧក្លាបំ ហោតិ, តឥា ពាហិរចត្ថុ អចិសឥំ ហោតិ អបរិសុទ្ធំ៉ អជ្ឈត្តិកពាហិរេ ច ចត្ថុម្ហិ អចិសឥេ ឧប្បន្នេសុ ចិត្តចេតសិកេសុ ញាណម្បិ អបរិសុទ្ធំ ហោតិ, អបរិសុទ្ធាតិ ឌីបកបល្លិកចដ្ឋិតេលាតិ តិស្សាយ ឧប្បន្នឌីបសិខាយ ឱភាសោ ចិយ៉ អបរិសុទ្ធេត ញាណេត សង្ខារេ សម្មសតោ សង្ខារាបិ អចិភូតា ហោន្តិ, កម្មដ្ឋាតមតុយុញ្ជតោ កម្មដ្ឋាតម្បិ ចុឌ្ឍិ ចិរុឡ្ហិំ ចេបុល្លំ ត គច្ឆតិ៉ ចិសឥេ បត អជ្ឈត្តិកពាហិរេ ចត្ថុម្ហិ ឧប្បន្នេសុ ចិត្តចេតសិកេសុ ញាណម្បិ ចិសឥំ ហោតិ បរិសុទ្ធំ, បរិសុទ្ធាតិ ឌីបកបល្លិកចដ្ឋិតេលាតិ តិស្សាយ ឧប្បន្នឌីបសិខាយ ឱភាសោ ចិយ៉ បរិសុទ្ធេត ច ញាណេត សង្ខារេ សម្មសតោ សង្ខារាបិ ចិភូតា ហោន្តិ, កម្មដ្ឋាតមតុយុញ្ជតោ កម្មដ្ឋាតម្បិ ចុឌ្ឍិ ចិរុឡ្ហិំ ចេបុល្លំ គច្ឆតិ៉

៩២៉ព្ចន្ទ្រិយសមត្តបដិបាឥតំ តាម សទ្ធាឌីតំ ព្ចន្ទ្រិយាតំ សមភាចករណំ៉ សចេ ហិស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលចំ ហោតិ ព្ចតរាតិ មន្ទាតិ, តតោ ចីរិយិន្ទ្រិយំ បគ្គហកិច្ចំ , សតិន្ទ្រិយំ ឧបដ្ឋាតកិច្ចំ, សមាធិន្ទ្រិយំ អចិក្ខេបកិច្ចំ, បញ្ញិន្ទ្រិយំ ឥស្សតកិច្ចំ កាតុំ ត សក្កោតិ, តស្មា តំ ធម្មសភាចបច្ចចេក្ខណេត ចា យថា ចា មតសិករោតោ ពលចំ ជាតំ, តថា អមតសិការេត ហាបេតព្វំ៉ ចក្កលិត្ថេរចត្ថុ ចេត្ថ តិឥស្សតំ៉ សចេ បត ចីរិយិន្ទ្រិយំ ពលចំ ហោតិ, អថ តេច សទ្ធិន្ទ្រិយំ អធិមោក្ខកិច្ចំ កាតុំ សក្កោតិ, ត ព្ចតរាតិ ព្ចតរកិច្ចភេឥំ, តស្មា តំ បស្សទ្ធាឌិកាចតាយ ហាបេតព្វំ៉ តត្រាបិ សោណត្ថេរចត្ថុ ឥស្សេតព្វំ៉ ឲចំ សេសេសុបិ ឲកស្ស ពលចភាចេ សតិ ព្ចតរេសំ អត្តតោ កិច្ចេសុ អសមត្ថតា ចេឌិតព្វា៉ ចិសេសតោ បតេត្ថ សទ្ធាបញ្ញាតំ សមាធិចីរិយាតញ្ច សមតំ បសំសន្តិ៉ ពលចសទ្ធោ ហិ មន្ទបញ្ញោ មុទ្ធប្បសន្នោ ហោតិ, អចត្ថុស្មិំ បសីឥតិ៉ ពលចបញ្ញោ មន្ទសទ្ធោ កេរាដិកបក្ខំ ភជតិ, ភេសជ្ជសមុដ្ឋិតោ ចិយ ទេរាកោ អតេកិច្ឆោ ហោតិ៉ ឧភិន្នំ សមតាយ ចត្ថុស្មិំយេច បសីឥតិ៉ ពលចសមាធិំ បត មន្ទចីរិយំ សមាធិស្ស កោសជ្ជបក្ខត្តា កោសជ្ជំ អភិភចតិ៉ ពលចចីរិយំ មន្ទសមាធិំ ចីរិយស្ស ឧទ្ធច្ចបក្ខត្តា ឧទ្ធច្ចំ អភិភចតិ៉ សមាធិ បត ចីរិយេត សំយោជិតោ កោសជ្ជេ បតិតុំ ត លភតិ៉ ចីរិយំ សមាធិតា សំយោជិតំ ឧទ្ធច្ចេ បតិតុំ ត លភតិ, តស្មា តឥុភយំ សមំ កាតព្វំ៉ ឧភយសមតាយ ហិ អប្បតា ហោតិ៉ អបិច សមាធិកម្មិកស្ស ពលចតីបិ សទ្ធា ចដ្ដតិ៉ ឲចំ សទ្ទហន្តោ ឱកប្បេន្តោ អប្បតំ បាបុណិស្សតិ៉ សមាធិបញ្ញាសុ បត សមាធិកម្មិកស្ស ឲកគ្គតា ពលចតី ចដ្ដតិ៉ ឲចញ្ហិ សោ អប្បតំ បាបុណាតិ៉ ចិបស្សតាកម្មិកស្ស បញ្ញា ពលចតី ចដ្ដតិ៉ ឲចញ្ហិ សោ លក្ខណបដិចេធំ បាបុណាតិ៉ ឧភិន្នំ បត សមតាយបិ អប្បតា ហោតិយេច៉ សតិ បត សព្វត្ថ ពលចតី ចដ្ដតិ៉ សតិ ហិ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចបក្ខិកាតំ សទ្ធាចីរិយបញ្ញាតំ ចសេត ឧទ្ធច្ចបាតតោ

កោសជ្ជបក្ខេ ច បតិតា កោសជ្ជបាតតោ រក្ខតិ, តស្មា សា លោណធូបនំ វិយ សព្ពព្យញ្ជនេសុ, សព្ពកម្មិកអមច្ចោ វិយ ច សព្ពរាជកិច្ចេសុ សព្ពត្ថ ឥច្ឆិតព្ពា។ តេនាហ – “សតិ ច បន សព្ពត្ថិកា វុត្តា ភគវតា។ កិំ ការណា? ចិត្តញ្ហិ សតិបដិសរណំ, អារក្ខបច្ចុបដ្ឋានា ច សតិ, ន ច វិនា សតិយា ចិត្តស្ស បគ្គហនិគ្គហោ ហោតី”តិ។

៦២. និមិត្តកោសល្លំ នាម បថវីកសិណាទិកស្ស ចិត្តេកគ្គតានិមិត្តស្ស អកតស្ស ករណកោសល្លំ, កតស្ស ច ភាវនាកោសល្លំ, ភាវនាយ លទ្ធស្ស រក្ខណកោសល្លញ្ច, តំ ឥធ អធិប្បេតំ។

៦៣. កថញ្ច យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គហេតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ? យទាស្ស អតិសិថិលវីរិយតាទីហិ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, តទា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ តយោ អភាវេត្វា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ ភាវេតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ អល្លានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច គោមយានិ បក្ខិបេយ្យ, អល្លានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, ឧទកវាតញ្ច ទទេយ្យ, បំសុកេន ច ឱកិរេយ្យ, ភព្ពោ នុ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុន្តិ? នោ ហេតំ, ភន្តេ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, អកាលោ តស្មិំ សមយេ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, អកាលោ សមាធិ…បេ… អកាលោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? លីនំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ ទុស្សមុដ្ឋាបយំ ហោតិ។ យស្មិញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? លីនំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ សុសមុដ្ឋាបយំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ សុក្ខានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច គោមយានិ បក្ខិបេយ្យ, សុក្ខានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិបេយ្យ, មុខវាតញ្ច ទទេយ្យ, ន ច បំសុកេន ឱកិរេយ្យ, ភព្ពោ នុ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេតុន្តិ? ឯវំ ភន្តេ”តិ (សំ. និ. ៥.២៣៤)។

ឯត្ថ ច យថាសកអាហារវសេន ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទីនំ ភាវនា វេទិតព្ពា។ វុត្តញ្ហេតំ –

“អត្ថិ, ភិក្ខវេ, កុសលាកុសលា ធម្មា សាវជ្ជានវជ្ជា ធម្មា ហីនប្បណីតា ធម្មា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា។ តត្ថ យោនិសោមនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ. និ. ៥.២៣២)។

តថា “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, អារម្ភធាតុ និក្កមធាតុ បរក្កមធាតុ។ តត្ថ យោនិសោមនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ. និ. ៥.២៣២)។

តថា “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, បីតិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានីយា ធម្មា។ តត្ថ យោនិសោ មនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ។ និ។ ៥។ ១៨៣)។

តត្ថ សភាវសាមញ្ញលក្ខណបដិវេធវសេន បវត្តមនសិការោ កុសលាទីសុ យោនិសោ មនសិការោ នាម។ អារព្ភធាតុអាទីនំ ឧប្បាទនវសេន បវត្តមនសិការោ អារព្ភធាតុអាទីសុ យោនិសោ មនសិការោ នាម។ តត្ថ អារព្ភធាតូតិ បឋមវីរិយំ វុច្ចតិ។ និក្កមធាតូតិ កោសជ្ជតោ និក្ខន្តត្តា តតោ ពលវតរំ។ បរក្កមធាតូតិ បរំ បរំ ឋានំ អក្កមនតោ តតោបិ ពលវតរំ។ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានីយា ធម្មាតិ បន បីតិយា ឯវ ឯតំ នាមំ។ តស្សាបិ ឧប្បាទកមនសិការោវ យោនិសោ មនសិការោ នាម។

អបិច សត្ត ធម្មា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ បរិបុច្ឆកតា, វត្ថុវិសទកិរិយា, ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនា, ទុប្បញ្ញបុគ្គលបរិវជ្ជនា, បញ្ញវន្តបុគ្គលសេវនា, គម្ភីរញាណចរិយបច្ចវេក្ខណា, តទធិមុត្តតាតិ។

ឯកាទសធម្មា វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ អបាយាទិភយបច្ចវេក្ខណតា, វីរិយាយត្តលោកិយលោកុត្តរវិសេសាធិគមានិសំសទស្សិតា, “ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធមហាសាវកេហិ គតមគ្គោ មយា គន្តព្ពោ, សោ ច ន សក្កា កុសីតេន គន្តុ”ន្តិ ឯវំ គមនវីថិបច្ចវេក្ខណតា, ទាយកានំ មហប្ផលភាវករណេន បិណ្ឌាបចាយនតា, “វីរិយារម្ភស្ស វណ្ណវាទី មេ សត្ថា, សោ ច អនតិក្កមនីយសាសនោ អម្ហាកញ្ច ពហុការោ បដិបត្តិយា ច បូជិយមានោ បូជិតោ ហោតិ ន ឥតរថា”តិ ឯវំ សត្ថុ មហត្តបច្ចវេក្ខណតា, “សទ្ធម្មសង្ខាតំ មេ មហាទាយជ្ជំ គហេតព្ពំ, តញ្ច ន សក្កា កុសីតេន គហេតុ”ន្តិ ឯវំ ទាយជ្ជមហត្តបច្ចវេក្ខណតា, អាលោកសញ្ញាមនសិការឥរិយាបថបរិវត្តនអព្ភោកាសសេវនាទីហិ ថិនមិទ្ធវិនោទនតា, កុសីតបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, អារទ្ធវីរិយបុគ្គលសេវនតា, សម្មប្បធានបច្ចវេក្ខណតា, តទធិមុត្តតាតិ។

ឯកាទសធម្មា បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ ពុទ្ធានុស្សតិ, ធម្ម... សង្ឃ... សីល... ចាគ... ទេវតានុស្សតិ, ឧបសមានុស្សតិ, លូខបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, សិនិទ្ធបុគ្គលសេវនតា, បសាទនីយសុត្តន្តបច្ចវេក្ខណតា, តទធិមុត្តតាតិ។ ឥតិ ឥមេហិ អាការេហិ ឯតេ ធម្មេ ឧប្បាទេន្តោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ ភាវេតិ នាម។ ឯវំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គហេតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ។

៦៥។ កថំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គហេតព្ពំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតិ? យទាស្ស អច្ចារទ្ធវីរិយតាទីហិ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, តទា ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ តយោ អភាវេត្វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទយោ ភាវេតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្ពាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ សុក្ខានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ...បេ... ន ច បំសុកេន

ឱកិរេយ្យ, ភព្វោ នុ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្វាបេតុន្តិ? នោ ហេតំ, ភន្តេ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, អកាលោ តស្មិំ សមយេ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, អកាលោ វីរិយ…បេ… អកាលោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ឧទ្ធតំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ ទុវូបសមយំ ហោតិ។ យស្មិំ ច ខោ, ភិក្ខវេ, សមយេ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, កាលោ តស្មិំ សមយេ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ, កាលោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយ។ តំ កិស្ស ហេតុ? ឧទ្ធតំ, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ, តំ ឯតេហិ ធម្មេហិ សុវូបសមយំ ហោតិ។ សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្វាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ អល្លានិ ចេវ តិណានិ បក្ខិបេយ្យ…បេ… បំសុកេន ច ឱកិរេយ្យ, ភព្វោ នុ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បុរិសោ មហន្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ និព្វាបេតុន្តិ? ឯវំ, ភន្តេ”តិ (សំ· និ· ៥·២៣៤)។

ឯត្ថាបិ យថាសកំ អាហារវសេន បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គាទីនំ ភាវនា វេទិតព្វា។ តត្រាយំ ភាវនា –

“អត្ថិ, ភិក្ខវេ, កាយបស្សទ្ធិ ចិត្តបស្សទ្ធិ។ តត្ថ យោនិសោ មនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ· និ· ៥·២៣២)។

តថា “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សមថនិមិត្តំ អព្យគ្គនិមិត្តំ។ តត្ថ យោនិសោ មនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ· និ· ៥·២៣២)។

តថា “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានិយា ធម្មា។ តត្ថ យោនិសោ មនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា សំវត្តតី”តិ (សំ· និ· ៥·២៣២)។

តត្ថ យថាស្ស បស្សទ្ធិអាទយោ ឧប្បន្នបុព្វា, តំ អាការំ សល្លក្ខេត្វា តេសំ ឧប្បាទនវសេន បវត្តមនសិការោវ តីសុបិ បទេសុ យោនិសោ មនសិការោ នាម។ សមថនិមិត្តន្តិ ច សមថស្សេវេតមធិវចនំ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន ច តស្សេវ អព្យគ្គនិមិត្តន្តិ។

អបិច សត្ត ធម្មា បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ បណីតភោជនសេវនតា, ឧតុសុខសេវនតា, ឥរិយាបថសុខសេវនតា, មជ្ឈត្តប្បយោគតា, សារទ្ធកាយបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, បស្សទ្ធកាយបុគ្គលសេវនតា, តទធិមុត្តតាតិ។

ឯកាទស ធម្មា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ វត្ថុវិសទតា, និមិត្តកុសលតា, ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនតា, សមយេ ចិត្តស្ស និគ្គហណតា, សមយេ ចិត្តស្ស បគ្គហណតា , និរស្សាទស្ស ចិត្តស្ស សទ្ធាសំវេគវសេន សម្បហំសនតា, សម្មាបវត្តស្ស អជ្ឈុបេក្ខនតា,

អសមាហិតបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, សមាហិតបុគ្គលសេវនតា, ឈានវិមោក្ខបច្ចវេក្ខណតា, តទធិមុត្តតាតិ។

បញ្ច ធម្មា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ សំវត្តន្តិ សត្តមជ្ឈត្តតា, សង្ខារមជ្ឈត្តតា, សត្តសង្ខារកេលាយនបុគ្គលបរិវជ្ជនតា, សត្តសង្ខារមជ្ឈត្តបុគ្គលសេវនតា, តទធិមុត្តតាតិ។ ឥតិ ឥមេហាការេហិ ឯតេ ធម្មេ ឧប្បាទេន្តោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ នាម។ ឯវំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គហេតព្វំ តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតិ។

៦៦។ កថំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសេតិ? យទាស្ស បញ្ញាបយោគមន្ទតាយ វា ឧបសមសុខានធិគមេន វា និរស្សាទំ ចិត្តំ ហោតិ, តទា នំ អដ្ឋ សំវេគវត្ថុបច្ចវេក្ខណេន សំវេជេតិ។ អដ្ឋ សំវេគវត្ថូនិ នាម ជាតិជរាព្យាធិមរណានិ ចត្តារិ, អបាយទុក្ខំ បញ្ចមំ, អតីតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, អនាគតេ វដ្ដមូលកំ ទុក្ខំ, បច្ចុប្បន្នេ អាហារបរិយេដ្ឋិមូលកំ ទុក្ខន្តិ។ រតនត្តយគុណានុស្សរណេន ចស្ស បសាទំ ជនេតិ។ ឯវំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសេតិ។

កថំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ? យទាស្ស ឯវំ បដិបជ្ជតោ អលីនំ អនុទ្ធតំ អនិរស្សាទំ អារម្មណេ សមប្បវត្តំ សមថវីថិបដិបន្នំ ចិត្តំ ហោតិ, តទាស្ស បគ្គហនិគ្គហសម្បហំសនេសុ ន ព្យាបារំ អាបជ្ជតិ, សារថិ វិយ សមប្បវត្តេសុ អស្សេសុ។ ឯវំ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ។

អសមាហិតបុគ្គលបរិវជ្ជនតា នាម នេក្ខម្មបដិបទំ អនារូឡ្ហបុព្វានំ អនេកកិច្ចបសុតានំ វិក្ខិត្តហទយានំ បុគ្គលានំ អារកា បរិវជ្ជនំ។

សមាហិតបុគ្គលសេវនតា នាម នេក្ខម្មបដិបទំ បដិបន្នានំ សមាហិតចិត្តានំ បុគ្គលានំ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមនំ។

តទធិមុត្តតា នាម សមាធិអធិមុត្តតា សមាធិគរុសមាធិនិន្នសមាធិបោណសមាធិបព្ភារតាតិ អត្ថោ។

ឯវមេតំ វិធិំ អប្បនាកោសល្លំ សម្បាទេតព្វំ។

៦៧។

ឯវញ្ហិ សម្បាទយតោ, អប្បនាកោសល្លំ ឥមំ;

បដិលទ្ធេ និមិត្តស្មិំ, អប្បនា សម្បវត្តតិ។

ເອວຎ຺ຫິ ປຏິປນ຺ນສ຺ສ, ສເຈ ສາ ນປ຺ປວຕ຺ຕຕິ;

ຕຖາປິ ນ ຊເຫ ເຍາຄໍ, ວາຍເມເຖວ ປຓ຺ຑິເຕາ.

ຫິຕ຺ວາ ຫິ ສມ຺ມາວາຍາມໍ, ວິເສສໍ ນາມ ມານເວາ;

ອຘິຄເຈ຺ຉ ປຣິຕ຺ຕມ຺ປິ, ຐານເມຕໍ ນ ວິຊ຺ຊຕິ.

ຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ຕິອາກາຣໍ, ຕສ຺ມາ ສລ຺ລກ຺ຂຍໍ ພຸເຘາ;

ສມຕໍ ວີຣິຍເສ຺ສວ, ເຍາຊເຍຖ ປຸນປ຺ປຸນໍ.

ອີສກມ຺ປິ ລຍໍ ຍນ຺ຕໍ, ປຄ຺ຄເຓ຺ຫເຖວ ມານສໍ;

ອຈ຺ຈາຣທ຺ຘໍ ນິເສເຘຕ຺ວາ, ສມເມວ ປວຕ຺ຕເຍ.

ເຣຓຸມ຺ຫິ ອຸປ຺ປລທເລ, ສຸເຕ຺ຕ ນາວາຍ ນາຬິຍາ;

ຍຖາ ມຘຸກຣາທີນໍ, ປວຕ຺ຕິ ສມ຺ມວຓ຺ຓິຕາ.

ລີນອຸທ຺ຘຕຠາເວຫິ, ເມາຈຍິຕ຺ວານ ສພ຺ພເສາ;

ເອວໍ ນິມິຕ຺ຕາຠິມຸຂໍ, ມານສໍ ປຏິປາທເຍ.

ນິມິຕ຺ຕາຠິມຸຂປຏິປາທນໍ

໙໕. ຕຕ຺ຣາຍໍ ອຕ຺ຖທີປນາ – ຍຖາ ຫິ ອເຉເກາ ມຘຸກເຣາ ອສຸກສ຺ມິໍ ຣຸເກ຺ຂ ປຸປ຺ຜໍ ປຸປ຺ຜິຕນ຺ຕິ ຎຕ຺ວາ ຕິເກ຺ຂນ ເວເຄນ ປກ຺ຂນ຺ເຕາ ຕໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຏິນິວຕ຺ຕນ຺ເຕາ ຂີເຓ ເຣຓຸມ຺ຫິ ສມ຺ປາປຸຓາຕິ. ອປເຣາ ອເຉເກາ ມເນ຺ທນ ຊເວນ ປກ຺ຂນ຺ເຕາ ຂີເຓເຍວ ສມ຺ປາປຸຓາຕິ. ເຉເກາ ປນ ສເມນ ຊເວນ ປກ຺ຂນ຺ເຕາ ສຸເຂນ ປຸປ຺ຜາຣາມໍ ສມ຺ປຕ຺ວາ ຍາວທິເຈ຺ຉກໍ ເຣຓຸໍ ອາທາຍ ມຘຸໍ ສມ຺ປາເທຕ຺ວາ ມຘຸຣສມນຸຠວຕິ.

យថា ច សល្លកត្តអន្តេវាសិកេសុ ឧទកថាលកគតេ ឧប្បលបត្តេ សត្ថកម្មំ សិក្ខន្តេសុ ឯកោ អឆេកោ វេគេន សត្ថំ បាតេន្តោ ឧប្បលបត្តំ ទ្វិធា វា ឆិន្ទតិ, ឧទកេ វា បវេសេតិ។ អបរោ អឆេកោ ឆិជ្ជនបវេសនភយា សត្ថកេន ផុសិតុម្បិ ន វិសហតិ។ ឆេកោ បន សមេន បយោគេន តត្ថ សត្ថប្បហារំ ទស្សេត្វា បរិយោទាតសិប្បោ ហុត្វា តថារូបេសុ ឋានេសុ កម្មំ កត្វា លាភំ លភតិ។

យថា ច យោ ចតុព្យាមប្បមាណំ មក្កដសុត្តមាហរតិ, សោ ចត្តារិ សហស្សានិ លភតីតិ រញ្ញោ វុត្តេ ឯកោ អឆេកបុរិសោ វេគេន មក្កដសុត្តមាកឌ្ឍន្តោ តហិំ តហិំ ឆិន្ទតេវ។ អបរោ អឆេកោ ឆេទនភយា ហត្ថេន ផុសិតុម្បិ ន វិសហតិ។ ឆេកោ បន កោដិតោ បដ្ឋាយ សមេន បយោគេន ទណ្ឌកេ វេឋេត្វា អាហរិត្វា លាភំ លភតិ។

យថា ច អឆេកោ និយ្យាមកោ ពលវវាតេ លង្ការំ បូរេត្វា នាវំ វិទេសំ បក្ខន្ទាបេតិ។ អបរោ អឆេកោ មន្ទវាតេ លង្ការំ ឱរោបេត្វា នាវំ តត្ថេវ ឋបេតិ។ ឆេកោ បន មន្ទវាតេ លង្ការំ បូរេត្វា ពលវវាតេ អឌ្ឍលង្ការំ កត្វា សោត្ថិនា ឥច្ឆិតដ្ឋានំ បាបុណាតិ។

យថា ច យោ តេលេន អឆឌ្ឌេន្តោ នាឡឹ បូរេតិ, សោ លាភំ លភតីតិ អាចរិយេន អន្តេវាសិកានំ វុត្តេ ឯកោ អឆេកោ លាភលុទ្ធោ វេគេន បូរេន្តោ តេលំ ឆឌ្ឌេតិ។ អបរោ អឆេកោ តេលឆឌ្ឌនភយា អាសិញ្ចិតុម្បិ ន វិសហតិ។ ឆេកោ បន សមេន បយោគេន បូរេត្វា លាភំ លភតិ។

ឯវមេវ ឯកោ ភិក្ខុ ឧប្បន្នេ និមិត្តេ សីឃមេវ អប្បនំ បាបុណិស្សាមីតិ គាឡ្ហំ វីរិយំ ករោតិ, តស្ស ចិត្តំ អច្ចារទ្ធវីរិយត្តា ឧទ្ធច្ចេ បតតិ, សោ ន សក្កោតិ អប្បនំ បាបុណិតុំ។ ឯកោ អច្ចារទ្ធវីរិយតាយ ទោសំ ទិស្វា កិំ ទានិ មេ អប្បនាយាតិ វីរិយំ ហាបេតិ, តស្ស ចិត្តំ អតិលីនវីរិយត្តា កោសជ្ជេ បតតិ, សោបិ ន សក្កោតិ អប្បនំ បាបុណិតុំ។ យោ បន ឦសកម្បិ លីនំ លីនភាវតោ មោចេត្វា ឧទ្ធតំ ឧទ្ធច្ចតោ មោចេត្វា សមេន បយោគេន និមិត្តាភិមុខំ បវត្តេតិ, សោ អប្បនំ បាបុណាតិ, តាទិសេន ភវិតព្ពំ។ ឥមមត្ថំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តំ –

រេណុម្ហិ ឧប្បលទលេ, សុត្តេ នាវាយ នាឡិយា;

យថា មធុករាទីនំ, បវត្តិ សម្មវណ្ណិតា។

លីនុទ្ធតភាវេហិ , មោចយិត្វាន សព្ពសោ;

ឯវំ និមិត្តាភិមុខំ, មានសំ បដិបាទយេ។

បឋមជ្ឈានកថា

៧៤. ឥតិ ឯវំ និមិត្តាភិមុខំ មានសំ បដិបាទយតោ បនស្ស ឥទានិ អប្បនា ឥជ្ឈិស្សតីតិ ភវង្គំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា បថវី បថវីតិ អនុយោគវសេន ឧបដ្ឋិតំ តទេវ បថវីកសិណំ អារម្មណំ កត្វា មនោទ្វារាវជ្ជនំ ឧប្បជ្ជតិ។ តតោ តស្មិំយេវារម្មណេ ចត្តារិ បញ្ច វា ជវនានិ ជវន្តិ។ យេសុ អវសានេ ឯកំ រូបាវចរំ, សេសានិ កាមាវចរានិ។ បកតិចិត្តេហិ ពលវតរវិតក្កវិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតានិ យានិ អប្បនាយ បរិកម្មត្តា បរិកម្មានីតិបិ, យថា គាមាទីនំ អាសន្នប្បទេសោ គាមូបចារោ នគរូបចារោតិ វុច្ចតិ, ឯវំ អប្បនាយ អាសន្នត្តា សមីបចារត្តា វា ឧបចារានីតិបិ, ឥតោ បុព្វេ បរិកម្មានំ, ឧបរិ អប្បនាយ ច អនុលោមតោ អនុលោមានីតិបិ វុច្ចន្តិ។ យញ្ចេត្ថ សព្វន្តិមំ, តំ បរិត្តគោត្តាភិភវនតោ, មហគ្គតគោត្តភាវនតោ ច គោត្រភូតិបិ វុច្ចតិ។ អគហិតគ្គហណេន បនេត្ថ បឋមំ បរិកម្មំ, ទុតិយំ ឧបចារំ, តតិយំ អនុលោមំ, ចតុត្ថំ គោត្រភុ។ បឋមំ វា ឧបចារំ, ទុតិយំ អនុលោមំ, តតិយំ គោត្រភុ, ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វា អប្បនាចិត្តំ។ ចតុត្ថមេវ ហិ បញ្ចមំ វា អប្បេតិ, តញ្ច ខោ ខិប្បាភិញ្ញទន្ធាភិញ្ញាវសេន។ តតោ បរំ ជវនំ បតតិ។ ភវង្គស្ស វារោ ហោតិ។

អាភិធម្មិកគោទត្តត្ថេរោ បន "បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ អាសេវនបច្ចយេន បច្ចយោ"តិ (បដ្ឋា. ១.១.១២) ឥមំ សុត្តំ វត្វា អាសេវនបច្ចយេន បច្ឆិមោ បច្ឆិមោ ធម្មោ ពលវា ហោតិ, តស្មា ឆដ្ឋេបិ សត្តមេបិ អប្បនា ហោតីតិ អាហ, តំ អដ្ឋកថាសុ "អត្តនោ មតិមត្តំ ថេរស្សេត"ន្តិ វត្វា បដិក្ខិត្តំ។ ចតុត្ថបញ្ចមេសុយេវ បន អប្បនា ហោតិ។ បរតោ ជវនំ បតិតំ នាម ហោតិ, ភវង្គស្ស អាសន្នត្តាតិ វុត្តំ។ តមេវ វិចារេត្វា វុត្តត្តា ន សក្កា បដិក្ខិបិតុំ។ យថា ហិ បុរិសោ ឆិន្នបបាតាភិមុខោ ធាវន្តោ ឋាតុកាមោបិ បរិយន្តេ បាទំ កត្វា ឋាតុំ ន សក្កោតិ បបាតេ ឯវ បតតិ, ឯវំ ឆដ្ឋេ វា សត្តមេ វា អប្បេតុំ ន សក្កោតិ, ភវង្គស្ស អាសន្នត្តា។ តស្មា ចតុត្ថបញ្ចមេសុយេវ អប្បនា ហោតីតិ វេទិតព្វា។

សា ច បន ឯកចិត្តក្ខណិកាយេវ។ សត្តសុ ហិ ឋានេសុ អទ្ធានបរិច្ឆេទោ នាម នត្ថិ បឋមប្បនាយំ, លោកិយាភិញ្ញាសុ, ចតូសុ មគ្គេសុ, មគ្គានន្តរផលេ, រូបារូបភវេសុ ភវង្គជ្ឈានេ, និរោធស្ស បច្ចយេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនេ, និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស ផលសមាបត្តិយន្តិ។ ឯត្ថ មគ្គានន្តរផលំ តិណ្ណំ ឧបរិ ន ហោតិ។ និរោធស្ស បច្ចយោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ទ្វិន្នំ ឧបរិ ន ហោតិ។ រូបារូបេសុ ភវង្គស្ស បរិមាណំ នត្ថិ, សេសដ្ឋានេសុ ឯកមេវ ចិត្តន្តិ។ ឥតិ ឯកចិត្តក្ខណិកាយេវ អប្បនា។ តតោ ភវង្គបាតោ។ អថ ភវង្គំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ឈានបច្ចវេក្ខណត្ថាយ អាវជ្ជនំ, តតោ ឈានបច្ចវេក្ខណន្តិ។

ឯត្តាវតា ច បនេស វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ (ធ. ស. ១៦០; ទី. និ. ១.២២៦)។ ឯវមនេន បញ្ចង្គវិប្បហីនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ តិវិធកល្យាណំ ទសលក្ខណសម្បន្នំ បឋមំ ឈានំ អធិគតំ ហោតិ បថវីកសិណំ។

໘໐. ຕຕ຺ຖ ວິວິຈ຺ເຈວ ກາເມຫີຕິ ກາເມຫິ ວິວິຈ຺ຈິຕ຺ວາ ວິນາ ຫຸຕ຺ວາ ອປກ຺ກມິຕ຺ວາ. ໂຍ ປນາຍເມຕ຺ຖ ເອວກາໂຣ, ໂສ ນິຍມຕ຺ໂຖຕິ ເວທິຕພ຺ໂພ. ຍສ຺ມາ ຈ ນິຍມຕ຺ໂຖ, ຕສ຺ມາ ຕສ຺ມິໍ ປຐມຊ຺ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຓສມເຍ ອວິຊ຺ຊມານານມ຺ປິ ກາມານໍ ຕສ຺ສ ປຐມຊ຺ຌານສ຺ສ ປຏິປກ຺ຂຠາວໍ ກາມປຣິຈ຺ຈາເຄເນວ ຈສ຺ສ ອຘິຄມໍ ທີເປຕິ.

ກຖໍ? “ວິວິຈ຺ເຈວ ກາເມຫີ”ຕິ ເອວຎ຺ຫິ ນິຍເມ ກຣິຍມາເນ ອິທໍ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ນູນ ຌານສ຺ສ ກາມາ ປຏິປກ຺ຂຠູຕາ, ເຍສຸ ສຕິ ອິທໍ ນປ຺ປວຕ຺ຕຕິ, ອນ຺ຘກາເຣ ສຕິ ປທີໂປຠາໂສ ວິຍ, ເຕສໍ ປຣິຈ຺ຈາເຄເນວ ຈສ຺ສ ອຘິຄໂມ ໂຫຕິ, ໂອຣິມຕີຣປຣິຈ຺ຈາເຄນ ປາຣິມຕີຣສ຺ເສວ. ຕສ຺ມາ ນິຍມໍ ກໂຣຕີຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສິຍາ, ກສ຺ມາ ປເນສ ປຸພ຺ພປເທເຍວ ວຸຕ຺ໂຕ, ນ ອຸຕ຺ຕຣປເທ, ກິໍ ອກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫິ ອວິວິຈ຺ຈາປິ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫເຣຍ຺ຍາຕິ? ນ ໂຂ ປເນຕໍ ເອວໍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ຕໍນິສ຺ສຣຓໂຕ ຫິ ປຸພ຺ພປເທ ເອສ ວຸຕ຺ໂຕ. ກາມຘາຕຸສມຕິກ຺ກມນໂຕ ຫິ ກາມຣາຄປຏິປກ຺ຂໂຕ ຈ ອິທໍ ຌານໍ ກາມານເມວ ນິສ຺ສຣຓໍ. ຍຖາຫ, “ກາມານເມຕໍ ນິສ຺ສຣຓໍ ຍທິທໍ ເນກ຺ຂມ຺ມ”ນ຺ຕິ (ທີ. ນິ. ໓.໓໕໓). ອຸຕ຺ຕຣປເທປິ ປນ ຍຖາ “ອິເຘວ, ຠິກ຺ຂເວ, ສມໂຓ, ອິຘ ທຸຕິໂຍ ສມໂຓ”ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໑໓໙; ອ. ນິ. ໔.໒໔໑) ເອຕ຺ຖ ເອວກາໂຣ ອາເນຕ຺ວາ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອວໍ ວຕ຺ຕພ຺ໂພ. ນ ຫິ ສກ຺ກາ ອິໂຕ ອຎ຺ເຎຫິປິ ນີວຣຓສງ຺ຂາເຕຫິ ອກຸສລຘມ຺ເມຫິ ອວິວິຈ຺ຈ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣິຕຸໍ. ຕສ຺ມາ “ວິວິຈ຺ເຈວ ກາເມຫິ ວິວິຈ຺ເຈວ ອກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫີ”ຕິ ເອວໍ ປທທ຺ວເຍປິ ເອສ ທຏ຺ຐພ຺ໂພ. ປທທ຺ວເຍປິ ຈ ກິຎ຺ຈາປິ ວິວິຈ຺ຈາຕິ ອິມິນາ ສາຘາຣຓວຈເນນ ຕທງ຺ຄວິເວກາທໂຍ, ກາຍວິເວກາທໂຍ ຈ ສພ຺ເພປິ ວິເວກາ ສງ຺ຄຫໍ ຄຉ຺ຉນ຺ຕິ, ຕຖາປິ ກາຍວິເວໂກ ຈິຕ຺ຕວິເວໂກ ວິກ຺ຂມ຺ຠນວິເວໂກຕິ ຕໂຍ ເອວ ອິຘ ທຏ຺ຐພ຺ພາ.

ກາເມຫີຕິ ອິມິນາ ປນ ປເທນ ເຍ ຈ ນິທ຺ເທເສ “ກຕເມ ວຕ຺ຖຸກາມາ, ມນາປິຍາ ຣູປາ”ຕິອາທິນາ (ມຫານິ. ໑) ນເຍນ ວຕ຺ຖຸກາມາ ວຸຕ຺ຕາ, ເຍ ຈ ຕເຕ຺ຖວ ວິຠເງ຺ຄ ຈ “ຉນ຺ໂທ ກາໂມ, ຣາໂຄ ກາໂມ, ຉນ຺ທຣາໂຄ ກາໂມ, ສງ຺ກປ຺ໂປ ກາໂມ, ຣາໂຄ ກາໂມ, ສງ຺ກປ຺ປຣາໂຄ ກາໂມ, ອິເມ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ ກາມາ”ຕິ (ມຫານິ. ໑; ວິຠ. ໕໖໔) ເອວໍ ກິເລສກາມາ ວຸຕ຺ຕາ, ເຕ ສພ຺ເພປິ ສງ຺ຄຫິຕາ ອິຈ຺ເຈວ ທຏ຺ຐພ຺ພາ. ເອວຎ຺ຫິ ສຕິ ວິວິຈ຺ເຈວ ກາເມຫີຕິ ວຕ຺ຖຸກາເມຫິປິ ວິວິຈ຺ເຈວາຕິ ອຕ຺ໂຖ ຍຸຊ຺ຊຕິ, ເຕນ ກາຍວິເວໂກ ວຸຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ. ວິວິຈ຺ຈ ອກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫີຕິ ກິເລສກາເມຫິ ສພ຺ພາກຸສເລຫິ ວາ ວິວິຈ຺ຈາຕິ ອຕ຺ໂຖ ຍຸຊ຺ຊຕິ, ເຕນ ຈິຕ຺ຕວິເວໂກ ວຸຕ຺ໂຕ ໂຫຕິ. ປຸຣິເມນ ເຈຕ຺ຖ ວຕ຺ຖຸກາເມຫິ ວິເວກວຈນໂຕ ເອວ ກາມສຸຂປຣິຈ຺ຈາໂຄ, ທຸຕິເຍນ ກິເລສກາເມຫິ ວິເວກວຈນໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ມສຸຂປຣິຄ຺ຄໂຫ ວິຠາວິໂຕ ໂຫຕິ. ເອວໍ ວຕ຺ຖຸກາມກິເລສກາມວິເວກວຈນໂຕເຍວ ຈ ເອເຕສໍ ປຐເມນ ສໍກິເລສວຕ຺ຖຸປ຺ປຫານໍ, ທຸຕິເຍນ ສໍກິເລສປ຺ປຫານໍ. ປຐເມນ ໂລລຠາວສ຺ສ ເຫຕຸປຣິຈ຺ຈາໂຄ, ທຸຕິເຍນ ພາລຠາວສ຺ສ. ປຐເມນ ຈ ປໂຍຄສຸທ຺ຘິ, ທຸຕິເຍນ ອາສຍໂປສນໍ ວິຠາວິຕໍ ໂຫຕີຕິ ວິຎ຺ຎາຕພ຺ພໍ. ເອສ ຕາວ ນໂຍ ກາເມຫີຕິ ເອຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕກາເມສຸ ວຕ຺ຖຸກາມປກ຺ເຂ.

ກິເລສກາມປກ຺ເຂ ປນ ຉນ຺ໂທຕິ ຈ ຣາໂຄຕິ ຈ ເອວມາທີຫິ ອເນກເຠໂທ ກາມຉ຺ຉນ຺ໂທເຍວ ກາໂມຕິ ອຘິປ຺ເປໂຕ. ໂສ ຈ

អកុសលបរិយាបន្នាបិ សយាតោ “តត្ថ កតមោ កាយោ ទុន្នោ កាយោ”តិអាទិនា (ចិក៑ ៥៩៣) ភវេយ ចិកប្ពោ ឈាតបដិបក្ខតោ ចិសុំ ចុត្តា៑ កិលេសកាយត្តា ចា បុរិមបទេ ចុត្តា, អកុសលបរិយាបន្នត្តា ក្ខតិយបទេ៑ អនេភកោកេនតោ ចស្ស កាយតោតិ អចត្វា កាយេហីតិ ចុត្តំ៑

អនេញ្ញសប្បិ ច ឆយ្ហាតំ អកុសលភាគេច ចិដ្ឋយាតេ “តត្ថ កតមេ អកុសលំ ឆយ្ហា, កាយច្ឆន្នោ”តិអាទិនា ភវេយ ចិកប្ពោ ក្ខបរិ ឈាតក្ខាតំ បច្ចត្តិកបដិបក្ខភាចេស្សភតោ តិចទលោតេច ចុត្តាតិ៑ តិចទលាតិ ហិ ឈាតក្ខបច្ចត្តិកាតិ, តេសំ ឈាតក្ខាតេច បដិបក្ខាតិ ចិក្ខំសកាតិ ចិឈាតកាតីតិ ចុត្តំ តោហាតិ៑ តទា ហិ សយាឆិ កាយច្ឆន្នស្ស បដិបក្ខោ, បីតិ ព្យាបាទស្ស, ចិតក្កោ ចិតមិទ្ធស្ស, សុខំ ក្ខទ្ធច្ចកុក្កច្ចស្ស, ចិចារោ ចិចិកិច្ឆាយាតិ បេដកេ ចុត្តំ៑

ទុចយេត្ថ ចិចិច្ចេច កាយេហីតិ ព្ពយិតា កាយច្ឆន្នស្ស ចិក្ខម្ភតចិចេកោ ចុត្តោ តោហាតិ៑ ចិចិច្ច អកុសលេហិ ឆយ្ហេហីតិ ព្ពយិតា បញ្ចន្នម្បិ តិចទលាតំ, អកហិតក្កហលោត បត បទេយត កាយច្ឆន្នស្ស, ក្ខតិយេត សេសតិចទលាតំ៑ តទា បទេយត តីសុ អកុសលមូលេសុ បញ្ចកាយគុណភេទចិសយស្ស លោភស្ស, ក្ខតិយេត អាឈាតចត្ថុភេទាទិចិសយាតំ ទោសមោហាតំ៑ ឱឃាទីសុ ចា ឆយ្ហេសុ បទេយត កាមោឃកាមយោគកាមាសចកាយុបិទាតអភិជ្ឈាកាយកន្ថកាមរាគសំយោជនាតំ, ក្ខតិយេត អចសេសឱឃយោគាសចិចាបិទាតកន្ថសំយោជនាតំ៑ បទេយត ច តណ្ហាយ តំសម្បយុត្តកាតញ្ច, ក្ខតិយេត អចិជ្ជាយ តំសម្បយុត្តកាតញ្ច៑ អបិច បទេយត លោភសម្បយុត្តាតំ អដ្ឋន្នំ ចិត្តុប្បាទាតំ, ក្ខតិយេត សេសាតំ ចតុន្នំ អកុសលចិត្តុប្បាទាតំ ចិក្ខម្ភតចិចេកោ ចុត្តោ តោហាតីតិ ចេទិតព្ពោ៑ អយំ តាច ចិចិច្ចេច កាយេហិ ចិចិច្ច អកុសលេហិ ឆយ្ហេហីតិ ទុត្ថ អត្ថប្បកាសតា៑

សិទ៑ ទុត្តាចតា ច បទេយស្ស ឈាតស្ស បហាតង្គំ ទស្សេត្វា ព្ពទាតិ សម្បយោគង្គំ ទស្សេតុំ សចិតក្កំ សចិចារន្តិអាទិ ចុត្តំ៑ តត្ថ ចិតក្កតំ ចិតក្កោ, ក្ខហតន្តិ ចុត្តំ តោហាតិ៑ ស្វាយំ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អភិតិរោបតលក្ខណោ, អាហតតបរិយាហតតរសោ៑ តទា ហិ តេត យោកាចចរោ អារម្មណំ ចិតក្កាហតំ ចិតក្កបរិយាហតំ ករោតីតិ ចុច្ចតិ៑ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អាតយតបច្ចុបដ្ឋាតោ៑

ចិចរណំ ចិចារោ, អតុសញ្ចរណន្តិ ចុត្តំ តោហាតិ៑ ស្វាយំ អារម្មណាតុមជ្ជតលក្ខណោ, តត្ថ សហជាតាតុយោជតរសោ, ចិត្តស្ស អតុប្បពន្ធតបច្ចុបដ្ឋាតោ៑

សន្តេបិ ច តេសំ កត្ថចិ អចិប្បយោគេ ឱឡារិកដ្ឋេត បុព្ពង្គមដ្ឋេត ច ឃណ្ឌាភិឃាតោ ចិយ ចេតសោ បទយាភិតិបាតោ ចិតក្កោ៑ សុខុមដ្ឋេត អតុមជ្ជតសភាចេត ច ឃណ្ឌាតុរចោ ចិយ អតុប្បពន្ធោ ចិចារោ៑ ចិប្ផារចា ចេត្ថ ចិតក្កោ បទយុប្បត្តិកាលេ បរិប្ផន្ទតភូតោ ចិត្តស្ស អាកាសេ ក្ខប្បតិតុកាមស្ស បក្ខិតោ បក្ខចិក្ខេបោ ចិយ បទុយាភិមុខបាតោ ចិយ ច កន្ធាតុពន្ធចេតសោ ភមរស្ស៑ សន្តចុត្តិ ចិចារោ តាតិបរិប្ផន្ទតភាចោ ចិត្តស្ស អាកាសេ ក្ខប្បតិតស្ស បក្ខិតោ បក្ខប្បសារណំ ចិយ, បរិព្ភមតំ ចិយ ច បទុយាភិមុខបតិតស្ស ភមរស្ស បទុមស្ស ក្ខបរិភាគេ៑ ទុកតិបាតដ្ឋកថាយំ បត “អាកាសេ កច្ឆតោ មហាសកុណស្ស ក្ខភោហិ បក្ខេហិ ចាតំ

ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨸᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨ ᩅᩣᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨹᨶ᩠ᨴᩣᨸᨿᨾᩣᨶᩔ ᨣᨾᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨶᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨸᨮᨾᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩥᨧ ᨾᩃᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᩴᩈᨽᩣᨩᨶᩴ ᩑᨠᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩁᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᨲᩮᩃᩅᩣᩃᨱ᩠ᨯᩩᨸᨠᩮᨶ ᨸᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩊ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩉᨱᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨠᩣᩁᩔ ᨴᨱ᩠ᨯᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨽᨾᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨩᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᩦᩊᨶᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ, ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᩩᨾ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨽᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨸᨶᩮᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ, ᨻᩉᩥ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᨶᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩩᨾᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨶ ᩈᩉ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩮᨶ ᨹᩃᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨫᩣᨶᩴ "ᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᩅᩥᨧᩣᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᨶ "ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨶ ᩏᨸᩮᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨸᩮᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪕᪖᪕) ᨶᨿᩮᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨠᨲᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᨲᩕᩣᨸᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩅᩮᨠᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ, ᨶᩦᩅᩁᨱᩅᩥᨣᨾᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ, ᨶᩦᩅᩁᨱᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨫᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩁᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩅᩮᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮ ᨩᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨩᩴ᪨

ᨸᩦᨲᩥᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩦᨱᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨿᩣᨿᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩦᨱᨶᩁᩈᩣ, ᨹᩁᨱᩁᩈᩣ ᩅᩣ, ᩒᨴᨣ᩠ᨿᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶᩮᩈᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣ ᨸᩦᨲᩥ, ᨡᨱᩥᨠᩣᨸᩦᨲᩥ, ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᩦᨲᩥ, ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩣᨸᩦᨲᩥ, ᨹᩁᨱᩣᨸᩦᨲᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨸᩦᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨡᨱᩥᨠᩣᨸᩦᨲᩥ ᨡᨱᩮ ᨡᨱᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩈᨴᩥᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᩦᨲᩥ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨲᩦᩁᩴ ᩅᩦᨧᩥ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᨿᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩣᨸᩦᨲᩥ ᨻᩃᩅᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩃᨦ᩠ᨥᩣᨸᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩅᩃ᩠ᩃᩥᨠᩅᩣᩈᩦ ᨾᩉᩣᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩣᨿᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨧᩮᨲᩥᨿᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩣᨿ ᩅᨲ ᩅᩮᩃᩣᨿ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨾᩉᩣᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩈᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩴ ᨸᩦᨲᩥᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨵᩣᨲᩃᩮ ᨸᩉᨭᨧᩥᨲᩕᨣᩮᨱ᩠ᨯᩩᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩮᨿᩮᩅ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨣᩥᩁᩥᨠᨱ᩠ᨯᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨠᨣᩣᨾᩮ ᩑᨠᩣ ᨠᩩᩃᨵᩦᨲᩣᨸᩥ ᨻᩃᩅᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨿ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩣᨿ ᨸᩦᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩃᨦ᩠ᨥᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩔᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ "ᩋᨾ᩠ᨾ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᩁᩩᨽᩣᩁᩣ ᩋᨠᩣᩃᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥ, ᨾᨿᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᩣᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ᨥᩁᩮ ᩒᩉᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩣᨩᩥᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᨣᩥᩁᩥᨠᨱ᩠ᨯᨠᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᨴᩦᨸᨸᩪᨩᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ, ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨾᩣᩃᩣᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᩮᨲᩥᨿᨸᩪᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩴᨥᩔ ᨧ ᨣᨱᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩔᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔᩣ "ᨵᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨲᩥᨾᩮ, ᨿᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩋᨶᩩᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ, ᩑᩅᩁᩪᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᨵᩩᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᩥᩈᨴᩥᩈᩴ ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨣᩣ ᨸᩦᨲᩥ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᩋᩣᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᩥᨿᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨾᩣᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨾ᩠ᨾ ᨲ᩠ᩅᩴ

កតរេន មគ្គេន អាគតាសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ សា “អាកាសេន អាគតាម្ហិ, ន មគ្គេនា”តិ វត្វា “អម្ម អាកាសេន នាម ខីណាសវា សញ្ចរន្តិ, ត្វំ កថំ អាគតា”តិ វុត្តា អាហ – “មយ្ហំ ចន្ទាលោកេន ចេតិយំ អាលោកេន្តិយា ឋិតាយ ពុទ្ធារម្មណា ពលវបីតិ ឧប្បជ្ជិ។ អថាហំ នេវ អត្តនោ ឋិតភាវំ, ន និសិន្នភាវំ អញ្ញាសិំ, គហិតនិមិត្តេនេវ បន អាកាសេ លង្ឃិត្វា ចេតិយង្គណេ បតិដ្ឋិតាម្ហី”តិ។

ឯវំ ឧព្ពេគាបីតិ អាកាសេ លង្ឃាបនប្បមាណា ហោតិ។ ផរណាបីតិយា បន ឧប្បន្នាយ សកលសរីរំ ធមិត្វា បូរិតវត្ថិ វិយ មហតា ឧទកោឃេន បក្ខន្ទបព្ពតកុច្ឆិ វិយ ច អនុបរិប្ផុដំ ហោតិ។

សា បនេសា បញ្ចវិធា បីតិ គព្ភំ គណ្ហន្តី បរិបាកំ គច្ឆន្តី ទុវិធំ បស្សទ្ធិំ បរិបូរេតិ កាយបស្សទ្ធិញ្ច ចិត្តបស្សទ្ធិញ្ច។ បស្សទ្ធិ គព្ភំ គណ្ហន្តី បរិបាកំ គច្ឆន្តី ទុវិធម្បិ សុខំ បរិបូរេតិ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច។ សុខំ គព្ភំ គណ្ហន្តំ បរិបាកំ គច្ឆន្តំ តិវិធំ សមាធិំ បរិបូរេតិ ខណិកសមាធិំ ឧបចារសមាធិំ អប្បនាសមាធិន្តិ។ តាសុ យា អប្បនាសមាធិស្ស មូលំ ហុត្វា វឌ្ឍមានា សមាធិសម្បយោគំ គតា ផរណាបីតិ, អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា បីតីតិ។

ឥតរំ បន សុខនំ សុខំ, សុដ្ឋុ វា ខាទតិ, ខនតិ ច កាយចិត្តាពាធន្តិ សុខំ, តំ សាតលក្ខណំ, សម្បយុត្តានំ ឧបព្រូហនរសំ, អនុគ្គហបច្ចុបដ្ឋានំ។ សតិបិ ច នេសំ កត្ថចិ អវិប្បយោគេ ឥដ្ឋារម្មណបដិលាភតុដ្ឋិ បីតិ។ បដិលទ្ធរសានុភវនំ សុខំ។ យត្ថ បីតិ, តត្ថ សុខំ។ យត្ថ សុខំ, តត្ថ ន និយមតោ បីតិ។ សង្ខារក្ខន្ធសង្គហិតា បីតិ។ វេទនាក្ខន្ធសង្គហិតំ សុខំ។ កន្តារខិន្នស្ស វនន្តុទកទស្សនសវនេសុ វិយ បីតិ។ វនច្ឆាយាបវេសនឧទកបរិភោគេសុ វិយ សុខំ។ តស្មិំ តស្មិំ សមយេ បាកដភាវតោ ចេតំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥតិ អយញ្ច បីតិ ឥទញ្ច សុខំ អស្ស ឈានស្ស, អស្មិំ វា ឈានេ អត្ថីតិ ឥទំ ឈានំ បីតិសុខន្តិ វុច្ចតិ។

អថ វា បីតិ ច សុខញ្ច បីតិសុខំ, ធម្មវិនយាទយោ វិយ។ វិវេកជំ បីតិសុខមស្ស ឈានស្ស, អស្មិំ វា ឈានេ អត្ថីតិ ឯវម្បិ វិវេកជំបីតិសុខំ។ យថេវ ហិ ឈានំ, ឯវំ បីតិសុខម្បេត្ថ វិវេកជមេវ ហោតិ, តញ្ចស្ស អត្ថិ, តស្មា ឯកបទេនេវ “វិវេកជំបីតិសុខ”ន្តិបិ វត្តុំ យុជ្ជតិ។ វិភង្គេ បន “ឥទំ សុខំ ឥមាយ បីតិយា សហគត”ន្តិអាទិនា (វិភ។ ៥៦៥) នយេន វុត្តំ។ អត្ថោ បន តត្ថាបិ ឯវមេវ ទដ្ឋព្ពោ។

បឋមំ ឈានន្តិ ឥទំ បរតោ អាវិភវិស្សតិ។ ឧបសម្បជ្ជាតិ ឧបគន្ត្វា, បាបុណិត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧបសម្បាទយិត្វា វា, និប្ផាទេត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វិភង្គេ បន “ឧបសម្បជ្ជាតិ បឋមស្ស ឈានស្ស លាភោ បដិលាភោ បត្តិ សម្បត្តិ ផុសនា សច្ឆិកិរិយា ឧបសម្បទា”តិ វុត្តំ។ តស្សាបិ ឯវមេវត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ វិហរតីតិ តទនុរូបេន ឥរិយាបថវិហារេន ឥតិវុត្តប្បការឈានសមង្គី ហុត្វា អត្តភាវស្ស ឥរិយំ វុត្តិំ បាលនំ យបនំ យាបនំ ចារំ វិហារំ អភិនិប្ផាទេតិ។ វុត្តញ្ហេតំ វិភង្គេ “វិហរតីតិ ឥរិយតិ វត្តតិ បាលេតិ យបេតិ យាបេតិ ចរតិ វិហរតិ, តេន វុច្ចតិ វិហរតី”តិ (វិភ។ ៥៤០)។

បញ្ញក្កឹបញ្ហឹតានី

លិរ៉ៈ ឃំ បត ចុត្តំ “បញ្ញក្កឹបញ្ហឹតំ បញ្ញក្កឋយត្នាកាត”ត្តិ, តត្ត កាយច្ចទត្ថា, ញ្ញាបរេកា, ធិតយិជ្ជំ, ក្ខច្ចក្កក្កច្ចំ, ចិធិកិច្ចាតិ ព្ទុរយសំ បញ្ញត្តំ តិចរលាតំ បហាតចរេយត បញ្ញក្កឹបញ្ហឹតតា ទេចដិតព្ពា៉ ត ហិ ឲុទេតាយុ អប្បហឹទេតយុ ឈាតំ ក្កប្បជ្ជតិ៉ ទេតាទេយ្យតាតិ បហាតក្កាតីតិ ចុច្ចត្តិ៉ កិច្ចាបិ ហិ ឈាតក្កូទេលា អទេព្ពាបិ អក្យុយលិ ឆខ្ញា បហឹឃត្តិ, តធាបិ ឲុតារេតច ចិទេយទេយត ឈាតត្តូរាឃករាតិ៉ កាយច្ចទត្ថត ហិ តាតាចិយឃប្បទេលិកិតំ ចិត្តំ ត ឲុកត្តារយ្យុទេលា យយាឆិឃតិ៉ កាយច្ចត្នាកិក្មុតំ ចា តំ ត កាយឆាតុប្បហាតាឃ បដិបធំ បដិបជ្ជតិ៉ ញ្ញាបរេកត ធារយ្យុទេលា បដិហព្ពាយាតំ ត តិទត្តូទំ បចត្តតិ ៉ ធិតយិជ្ជាកិក្មុតំ អកយ្យុញ្ញា ទេហាតិ៉ ក្ខច្ចក្កក្កច្ចបទេទតំ អច្ចុបយត្តូទេយច ហុត្វា បរិត្តយតិ៉ ចិធិកិច្ចាឃ ក្កបហតំ ឈាតាឆិកយយាឆិកំ បដិបធំ តាទេរាហតិ៉ ព្ទុតិ ចិទេយទេយត ឈាតត្តូរាឃករត្តា ឲុតារេតច បហាតក្កាតីតិ ចុត្តាតីតិ៉

ឃច្ចា បត ចិតទេក្កា អារយ្យុទេលា ចិត្តំ អកិតិទេរាបតិ, ចិធារេរា អតុប្បជាតត្ថតិ, ទេតហិ អចិទេក្កូបិឃ យប្បាដិតប្បទេយាកយ្យុ ទេចតទេយា បទេយាកយប្បត្តិយម្តុធា ឋីតិ ឋឹលាតំ, យុលច្ចា ក្កបទ្រ្វាហតំ កទេរាតិ៉ អធ តំ យទេយយប្បឃុត្តូឆខ្ញុំ ឲុទេតាហិ អកិតិទេរាបតាតុប្បជាតត្ថតឋឹលារឹតាបទ្រ្វាហទេតហិ អត្តក្កហិតា ឲុកក្កុតា ឲុកត្តារយ្យុទេលា យឋំ យខ្ញា ធ អាឆិឃតិ, តយ្យា ចិតទេក្កា ចិធារេរា ឋីតិ យុលំ ចិទេត្តូកក្កុតាតិ ព្ទុរយសំ បញ្ញត្តំ ក្កប្បត្តិចរេយត បញ្ញក្កឋយត្នាកាតតា ទេចដិតព្ពា៉ ក្កប្បទេត្តុយុ ហិ ឲុទេតាយុ បញ្ញាយុ ឈាតំ ក្កប្បត្តំ តាឃ ទេហាតិ៉ ទេតាទេយ្យ ឲុតាតិ បញ្ញា យយត្នាកាតក្កាតីតិ ចុច្ចត្តិ៉ តខ្ញា ត ឲុទេតហិ យយត្នាកាតំ អព្ពាទេជច ឈាតំ តាឃ អត្តឹតិ កទេហាតព្ពំ៉ ឃធា បត អក្កយត្តូចរេយទេតច ចតុរក្កិតី ទេយតា, បញ្ញក្កិកំ តុរិឃំ, អក្កក្កិទេកា ធ យទេក្កាតិ ចុច្ចតិ, ឲុចយិឆយ្យិ អក្កយត្តូចរេយទេតច បញ្ញក្កិកត្តិ ចា បញ្ញក្កឋយត្នាកាតត្តិ ចា ចុច្ចតីតិ ទេចដិតព្ពំ៉

ឲុតាតិ ធ បញ្ញក្កាតិ កិច្ចាបិ ក្កបធារក្កូទេលាបិ អត្តិ, អធ ទេតា ក្កបធារទេរ បកាតិចិត្តទេតា ឆាលចតរាតិ៉ ព្ទុធ បត ក្កបធារទេតាបិ ឆាលចតរាតិ ទ្វាបិចចទេលក្កូលាប្បត្តាតិ៉ ឲុត្តំ ហិ ចិតទេក្កា យុចិយទេកត អាកាទេត អារយ្យុទេលា ចិត្តំ អកិតិទេរាបឃយាទេតា ក្កប្បជ្ជតិ៉ ចិធារេរា អតិចិឃ អារយ្យុលំ អតុយជ្ជយាទេតា៉ ឋីតិយុលំ យព្ពាធត្តូយ្យិ កាឃំ ចទេយាតិ៉ ទេតាទេតធាហ – “តាយ្យុ កិច្ចិំ យព្ពាធទេតា កាឃយ្យុ ចិទេចកទេជត ឋីតិយុទេលត អប្បុដំ ទេហាតី”តិ (ជី៉ តិ៉ ០៉១១ប័)៉ ចិទេត្តូកក្កុតាបិ ទេហជ្ជិយយិព្រ្យុក្កបដទេល ក្កបរិយំ យព្យុក្កបដលំ ចិឃ អារយ្យុទេលាយុ ចុយិតា ហុត្វា ក្កប្បជ្ជតិ, អឃទេយទេតាសំ ព្ទុតទេទហិ ចិទេយទេយា៉ តត្ត ចិទេត្តូកក្កុតា កិច្ចាបិ យចិតក្កំ យចិធារត្តិ ព្ទុយយ្យិំ បរិទេជ ត តិជ្ជិច្ចា, តធាបិ ចិកទេក្ក “ឈាតត្តិ ចិតទេក្កា ចិធារេរា ឋីតិ យុលំ ចិត្តូទេយ្យុកក្កុតា”តិ (ចិក៉ ៥៩៥) ឲុចំ ចុត្តត្តា អក្កទេយច៉ ទេឃត ហិ អឆិប្បាទេឃត កកចតា ក្កទ្ធទេយា កទេតា, ទេយាទេយច ទេតត ចិកទេក្ក បកាឃិទេតាតិ៉

តិចិឆកល្យាលំ

លិរ៉ៈតិចិឆកល្យាលំឆយលក្កូលាយប្បត្តំ ឲុត្តំ បត អាឌិយជ្ជុបរិទេយាឃាតចរេយត តិចិឆកល្យាលតា៉ ទេតាសំទេឃច ធ អាឌិយជ្ជុបរិទេយាឃាតាតំ

ລກ຺ຂຓາວເສນ ທສລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນຕາ ເວທິຕພ຺ພາ.

ຕຕ຺ຣາຍໍ ປາຬິ –

“ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ ອາທິ, ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫນາ ມຊ຺ເຌ, ສມ຺ປຫໍສນາ ປຣິໂຍສານໍ, ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ ອາທິ, ອາທິສ຺ສ ກຕິ ລກ຺ຂຓານິ? ອາທິສ຺ສ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ, ໂຍ ຕສ຺ສ ປຣິປນ຺ໂຖ, ຕໂຕ ຈິຕ຺ຕໍ ວິສຸຊ຺ຌຕິ, ວິສຸທ຺ຘຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕໍ ມຊ຺ຌິມໍ ສມຖນິມິຕ຺ຕໍ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ປຏິປນ຺ນຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປກ຺ຂນ຺ທຕິ. ຍຎ຺ຈ ປຣິປນ຺ຖໂຕ ຈິຕ຺ຕໍ ວິສຸຊ຺ຌຕິ, ຍຎ຺ຈ ວິສຸທ຺ຘຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕໍ ມຊ຺ຌິມໍ ສມຖນິມິຕ຺ຕໍ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ຍຎ຺ຈ ປຏິປນ຺ນຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕໍ ປກ຺ຂນ຺ທຕິ. ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ ອາທິ, ອາທິສ຺ສ ອິມານິ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ. ເຕນ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຐມໍ ຌານໍ ອາທິກລ຺ຍາຓຎ຺ເຈວ ໂຫຕິ ຕິລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນຎ຺ຈ.

“ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫນາ ມຊ຺ເຌ, ມຊ຺ຌສ຺ສ ກຕິ ລກ຺ຂຓານິ? ມຊ຺ຌສ຺ສ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ, ວິສຸທ຺ຘໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ, ສມຖປຏິປນ຺ນໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ, ເອກຕ຺ຕຸປຏ຺ຐານໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ. ຍຎ຺ຈ ວິສຸທ຺ຘໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ, ຍຎ຺ຈ ສມຖປຏິປນ຺ນໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ, ຍຎ຺ຈ ເອກຕ຺ຕຸປຏ຺ຐານໍ ອຊ຺ຌຸເປກ຺ຂຕິ. ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫນາ ມຊ຺ເຌ, ມຊ຺ຌສ຺ສ ອິມານິ ຕີຓິ ລກ຺ຂຓານິ. ເຕນ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຐມໍ ຌານໍ ມຊ຺ເຌກລ຺ຍາຓຎ຺ເຈວ ໂຫຕິ ຕິລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນຎ຺ຈ.

“ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ສມ຺ປຫໍສນາ ປຣິໂຍສານໍ, ປຣິໂຍສານສ຺ສ ກຕິ ລກ຺ຂຓານິ? ປຣິໂຍສານສ຺ສ ຈຕ຺ຕາຣິ ລກ຺ຂຓານິ, ຕຕ຺ຖ ຊາຕານໍ ຘມ຺ມານໍ ອນຕິວຕ຺ຕນຏ຺ເຐນ ສມ຺ປຫໍສນາ, ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ເອກຣສຏ຺ເຐນ ສມ຺ປຫໍສນາ, ຕທຸປຄວີຣິຍວາຫນຏ຺ເຐນ ສມ຺ປຫໍສນາ, ອາເສວນຏ຺ເຐນ ສມ຺ປຫໍສນາ. ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ສມ຺ປຫໍສນາ ປຣິໂຍສານໍ, ປຣິໂຍສານສ຺ສ ອິມານິ ຈຕ຺ຕາຣິ ລກ຺ຂຓານິ. ເຕນ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຐມໍ ຌານໍ ປຣິໂຍສານກລ຺ຍາຓຎ຺ເຈວ ໂຫຕິ ຈຕຸລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນຎ຺ຈາ”ຕິ (ປຏິ. ມ. ໑.໑໕໘).

ຕຕ຺ຖ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ ນາມ ສສມ຺ພາຣິໂກ ອຸປຈາໂຣ. ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫນາ ນາມ ອປ຺ປນາ. ສມ຺ປຫໍສນາ ນາມ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາຕິ ເອເກ ວຓ຺ຓຍນ຺ຕິ. ຍສ຺ມາ ປນ “ເອກຕ຺ຕຄຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິປກ຺ຂນ຺ທຎ຺ເຈວ ໂຫຕິ ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫິຕຎ຺ຈ ຎາເຓນ ຈ ສມ຺ປຫໍສິຕ”ນ຺ຕິ (ປຏິ. ມ. ໑.໑໕໘) ປາຬິຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ອນ຺ໂຕອປ຺ປນາຍເມວ ອາຄມນວເສນ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ, ຕຕ຺ຣມຊ຺ຌຕ຺ຕຸເປກ຺ຂາຍ ກິຈ຺ຈວເສນ ອຸເປກ຺ຂານຸພ຺ຣູຫນາ, ຘມ຺ມານໍ ອນຕິວຕ຺ຕນາທິພາວສາຘເນນ ປຣິໂຍທາປກສ຺ສ ຎາຓສ຺ສ ກິຈ຺ຈນິປ຺ຜຕ຺ຕິວເສນ ສມ຺ປຫໍສນາ ຈ ເວທິຕພ຺ພາ.

ກຖໍ? ຍສ຺ມິໍ ຫິ ວາເຣ ອປ຺ປນາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມິໍ ໂຍ ນີວຣຓສງ຺ຂາໂຕ ກິເລສຄໂຓ ຕສ຺ສ ຌານສ຺ສ ປຣິປນ຺ໂຖ, ຕໂຕ ຈິຕ຺ຕໍ ວິສຸຊ຺ຌຕິ. ວິສຸທ຺ຘຕ຺ຕາ ອາວຣຓວິຣຫິຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ມຊ຺ຌິມໍ ສມຖນິມິຕ຺ຕໍ ປຏິປຊ຺ຊຕິ. ມຊ຺ຌິມໍ ສມຖນິມິຕ຺ຕໍ ນາມ ສມປ຺ປວຕ຺ໂຕ ອປ຺ປນາສມາຘິເຍວ. ຕທນນ຺ຕຣໍ ປນ ປຸຣິມຈິຕ຺ຕໍ ເອກສນ຺ຕຕິປຣິຓາມນເຍນ ຕຖຕ຺ຕໍ ອຸປຄຈ຺ຈມານໍ ມຊ຺ຌິມໍ ສມຖນິມິຕ຺ຕໍ ປຏິປຊ຺ຊຕິ ນາມ, ເອວໍ ປຏິປນ຺ນຕ຺ຕາ ຕຖຕ຺ຕຸປຄມເນນ ຕຕ຺ຖ ປກ຺ຂນ຺ທຕິ ນາມ. ເອວໍ ຕາວ ປຸຣິມຈິຕ຺ເຕ ວິຊ຺ຊມານາກາຣນິປ຺ຜາທິກາ ປຐມສ຺ສ ຌານສ຺ສ ອຸປ຺ປາທກ຺ຂເຓເຍວ ອາຄມນວເສນ ປຏິປທາວິສຸທ຺ຘິ ເວທິຕພ຺ພາ.

ឯវំ វិសុទ្ធស្ស បន តស្ស បុន វិសោធេតព្វាភាវតោ វិសោធនេ ព្យាបារំ អករោន្តោ វិសុទ្ធំ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ សមថភាវូបគមនេន សមថបដិបន្នស្ស បុន សមាធានេ ព្យាបារំ អករោន្តោ សមថបដិបន្នំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ សមថបដិបន្នភាវតោ ឯវ ចស្ស កិលេសសំសគ្គំ បហាយ ឯកត្តេន ឧបដ្ឋិតស្ស បុន ឯកត្តុបដ្ឋានេ ព្យាបារំ អករោន្តោ ឯកត្តុបដ្ឋានំ អជ្ឈុបេក្ខតិ នាម។ ឯវំ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយ កិច្ចវសេន ឧបេក្ខានុព្រូហនា វេទិតព្វា។

យេ បនេតេ ឯវំ ឧបេក្ខានុព្រូហិតេ តត្ថ ជាតា សមាធិបញ្ញាសង្ខាតា យុគនទ្ធធម្មា អញ្ញមញ្ញំ អនតិវត្តមានា ហុត្វា បវត្តា, យានិ ច សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ នានាកិលេសេហិ វិមុត្តត្តា វិមុត្តិរសេន ឯករសានិ ហុត្វា បវត្តានិ, យញ្ចេស តទុបគំ តេសំ អនតិវត្តនឯករសភាវានំ អនុច្ឆវិកំ វីរិយំ វាហយតិ, យា ចស្ស តស្មិំ ខណេ បវត្តា អាសេវនា, សព្វេបិ តេ អាការា យស្មា ញាណេន សំកិលេសវោទានេសុ តំ តំ អាទីនវញ្ច អានិសំសញ្ច ទិស្វា តថា តថា សម្បហំសិតត្តា វិសោធិតត្តា បរិយោទាបិតត្តា និប្ផន្នាវ, តស្មា “ធម្មានំ អនតិវត្តនាទិភាវសាធនេន បរិយោទាបកស្ស ញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិវសេន សម្បហំសនា វេទិតព្វា”តិ វុត្តំ។

តត្ថ យស្មា ឧបេក្ខាវសេន ញាណំ បាកដំ ហោតិ។ យថាហ – “តថាបគ្គហិតំ ចិត្តំ សាធុកំ អជ្ឈុបេក្ខតិ, ឧបេក្ខាវសេន បញ្ញាវសេន បញ្ញិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, ឧបេក្ខាវសេន នានត្តកិលេសេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, វិមោក្ខវសេន បញ្ញាវសេន បញ្ញិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ។ វិមុត្តត្តា តេ ធម្មា ឯករសា ហោន្តិ។ ឯករសដ្ឋេន ភាវនា”តិ (បដិ។ ម។ ១។២០១)។ តស្មា ញាណកិច្ចភូតា សម្បហំសនា បរិយោសានន្តិ វុត្តា។

ឥទានិ បឋមំ ឈានំ អធិគតំ ហោតិ បថវីកសិណន្តិ ឯត្ថ គណនានុបុព្វតា បឋមំ, បឋមំ ឧប្បន្នន្តិបិ បឋមំ។ អារម្មណូបនិជ្ឈានតោ បច្ចនីកឈាបនតោ វា ឈានំ។ បថវីមណ្ឌលំ បន សកលដ្ឋេន បថវីកសិណន្តិ វុច្ចតិ, តំ និស្សាយ បដិលទ្ធនិមិត្តម្បិ, បថវីកសិណនិមិត្តេ បដិលទ្ធឈានម្បិ។ តត្រ ឥមស្មិំ អត្ថេ ឈានំ បថវីកសិណន្តិ វេទិតព្វំ។ តំ សន្ធាយ វុត្តំ “បឋមំ ឈានំ អធិគតំ ហោតិ បថវីកសិណ”ន្តិ។

ចិរដ្ឋិតិសម្បាទនំ

៧៩។ ឯវមធិគតេ បន ឯតស្មិំ តេន យោគិនា វាលវេធិនា វិយ, សូទេន វិយ ច អាការា បរិគ្គហេតព្វា។ យថា ហិ សុកុសលោ ធនុគ្គហោ វាលវេធាយ កម្មំ កុរុមានោ យស្មិំ វារេ វាលំ វិជ្ឈតិ, តស្មិំ វារេ អក្កន្តបទានញ្ច ធនុទណ្ឌស្ស ច ជិយាយ ច សរស្ស ច អាការំ បរិគ្គណ្ហេយ្យ “ឯវំ មេ ឋិតេន ឯវំ ធនុទណ្ឌំ ឯវំ ជិយំ ឯវំ សរំ គហេត្វា វាលោ វិទ្ធោ”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ តថេវ តេ អាការេ សម្បាទេន្តោ អវិរាធេត្វា វាលំ វិជ្ឈេយ្យ។ ឯវមេវ យោគិនាបិ “ឥមំ នាម មេ ភោជនំ ភុញ្ជិត្វា ឯវរូបំ បុគ្គលំ សេវមានេន ឯវរូបេ សេនាសនេ ឥមិនា នាម ឥរិយាបថេន ឥមស្មិំ កាលេ ឥទំ អធិគត”ន្តិ ឯតេ ភោជនសប្បាយាទយោ អាការា បរិគ្គហេតព្វា។ ឯវញ្ហិ សោ នដ្ឋេ វា តស្មិំ តេ អាការេ សម្បាទេត្វា បុន ឧប្បាទេតុំ, អប្បគុណំ វា បគុណំ ករោន្តោ បុនប្បុនំ អប្បេតុំ សក្ខិស្សតិ។

យថា ច កុសលោ សូទោ ភត្តារំ បរិវិសន្តោ តស្ស យំ យំ រុចិយា ភុញ្ជតិ, តំ តំ សល្លក្ខេត្វា តតោ បដ្ឋាយ តាទិសមេវ ឧបនាមេន្តោ លាភស្ស ភាគី ហោតិ, ឯវមយម្បិ អធិគមក្ខណេ ភោជនាទយោ អាការេ គហេត្វា តេ សម្បាទេន្តោ នដ្ឋេ នដ្ឋេ បុនប្បុនំ អប្បនាយ លាភី ហោតិ។ តស្មា តេន វាលវេធិនា វិយ សូទេន វិយ ច អាការា បរិគ្គហេតព្ពា។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ រាជានំ វា រាជមហាមត្តំ វា នានច្ចយេហិ សូបេហិ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលគ្គេហិបិ តិត្តកគ្គេហិបិ កដុកគ្គេហិបិ មធុរគ្គេហិបិ ខារិកេហិបិ អខារិកេហិបិ លោណិកេហិបិ អលោណិកេហិបិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ ‘ឥទំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុ សូបេយ្យំ រុច្ចតិ, ឥមស្ស វា អភិហរតិ, ឥមស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ, ឥមស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ, អម្ពិលគ្គំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុ សូបេយ្យំ រុច្ចតិ, អម្ពិលគ្គស្ស វា អភិហរតិ, អម្ពិលគ្គស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ, អម្ពិលគ្គស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ…បេ… អលោណិកស្ស វា វណ្ណំ ភាសតី’តិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ លាភី ចេវ ហោតិ អច្ឆាទនស្ស, លាភី វេតនស្ស, លាភី អភិហារានំ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ…បេ… វេទនាសុ វេទនា… ចិត្តេ ចិត្តំ… ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ, ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ, សោ តំ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ។ ស ខោ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ លាភី ចេវ ហោតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារានំ, លាភី សតិសម្បជញ្ញស្ស។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិ សោ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតី”តិ (សំ. ម. ៥.៣៧៤)។

និមិត្តគ្គហណេន ចស្ស បុន តេ អាការេ សម្បាទយតោ អប្បនាមត្តមេវ ឥជ្ឈតិ, ន ចិរដ្ឋានំ។ ចិរដ្ឋានំ បន សមាធិបរិពន្ធានំ ធម្មានំ សុវិសោធិតត្តា ហោតិ។ យោ ហិ ភិក្ខុ កាមាទីនវបច្ចវេក្ខណាទីហិ កាមច្ឆន្ទំ ន សុដ្ឋុ វិក្ខម្ភេត្វា, កាយបស្សទ្ធិវសេន កាយទុដ្ឋុល្លំ ន សុប្បដិប្បស្សទ្ធំ កត្វា, អារម្ភធាតុមនសិការាទិវសេន ថិនមិទ្ធំ ន សុដ្ឋុ បដិវិនោទេត្វា, សមថនិមិត្តមនសិការាទិវសេន ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ ន សុសមូហតំ កត្វា, អញ្ញេបិ សមាធិបរិពន្ធេ ធម្មេ ន សុដ្ឋុ វិសោធេត្វា ឈានំ សមាបជ្ជតិ, សោ អវិសោធិតំ អាសយំ បវិដ្ឋភមរោ វិយ អវិសុទ្ធំ ឧយ្យានំ បវិដ្ឋរាជា វិយ ច ខិប្បមេវ និក្ខមតិ។ យោ បន សមាធិបរិពន្ធេ ធម្មេ សុដ្ឋុ វិសោធេត្វា ឈានំ សមាបជ្ជតិ, សោ សុវិសោធិតំ អាសយំ បវិដ្ឋភមរោ វិយ សុបរិសុទ្ធំ ឧយ្យានំ បវិដ្ឋរាជា វិយ ច សកលម្បិ ទិវសភាគំ អន្តោសមាបត្តិយំយេវ ហោតិ។ តេនាហុ បោរាណា –

“កាមេសុ ឆន្ទំ បដិឃំ វិនោទយេ,

ឧទ្ធច្ចមិទ្ធំ វិចិកិច្ឆបញ្ចមំ;

ᩅᩥᩅᩮᨠᨸᩤᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨠᩁᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ,

ᩁᩣᨩᩣᩅ ᩈᩩᨴᨶ᩠ᨲᨠᨲᩮᩣ ᨲᩉᩥᩴ ᩁᨾᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᨾᩮᨶ ᨸᩁᩥᨸᨶ᩠ᨳᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩴ ᩅᩣ᪨ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩅᩔᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᨶᨿᩮᩣ

ᩃᩥᩃᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨿᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᨶᨿᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨿᩮᩣᨣᩥᨶᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᨸᩪᩅᩅᨯ᩠ᨰᨶᨽᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᩃᨲᩣᩅᨯ᩠ᨰᨶᨴᩩᩔᩅᨯ᩠ᨰᨶᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩋᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩔᨠᩮᩣ ᨠᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᨦ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨠᩈᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩦᨾᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲᩔ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩩᩃᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨲᩥᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨶᩈᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᩁᨲᨶᨸᨾᩩᨡᨸᩁᩥᩅᩮᨱᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨶᩴ ᨣᩣᨾᨶᩥᨣᨾᨩᨶᨸᨴᩁᨩ᩠ᨩᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩈᩦᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣᨸᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩉᩴᩈᨸᩮᩣᨲᨠᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨧᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨧᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩪᩁᩥᨿᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨸᨳᩅᩥᨿᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩪᩃᩅᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨶᨴᩦᩅᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᨸᨻ᩠ᨻᨲᩅᩥᩈᨾᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨠᩩᩈᨲᩈᨾᨻ᩠ᨽᩣᩉᨲᩴ ᩏᩈᨽᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᨶ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶᨻᩉᩩᩃᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨻᩉᩩᩃᩮᨶ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨻᩉᩩᩃᩔ ᩉᩥ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨳᩪᩃᩣᨶᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣᨶᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᩑᩅᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᨶᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨣᩩᨱᩮ ᨫᩣᨶᩮ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᨣᩩᨱᩣ ᨸᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣ ᨧ ᨸᩁᩥᩉᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ –

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨣᩣᩅᩦ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨻᩣᩃᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨲᩔᩣ ᩑᩅᨾᩔ ‘ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩋᨡᩣᨴᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩋᨸᩦᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᩣᨶᩦᨿᩣᨶᩥ ᨸᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᨸᩣᨴᩴ ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨸᩣᨴᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨧ ᩋᨡᩣᨴᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨧ ᩋᨸᩦᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨸᩣᨶᩦᨿᩣᨶᩥ ᨸᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩔᩣ ᨸᨴᩮᩈᩮ ᨮᩥᨲᩣᨿ ᩑᩅᨾᩔ ‘ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᩋᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧᩮᩅ…ᨸᩮ… ᨸᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᨶ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ ? ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨣᩣᩅᩦ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨻᩣᩃᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᩥᩈᨾᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ

ចរិតុំ, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ឥធេកច្ចោ ភិក្ខុ ពាលោ អព្យត្តោ អខេត្តញ្ញូ អកុសលោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុំ។ សោ តំ និមិត្តំ នាសេវតិ, ន ភាវេតិ, ន ពហុលីករោតិ, ន ស្វាធិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋាតិ, តស្ស ឯវំ ហោតិ 'យំនូនាហំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ'ន្តិ។ សោ ន សក្កោតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា...បេ... ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុំ។ តស្សេវំ ហោតិ 'យំនូនាហំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ'ន្តិ។ សោ ន សក្កោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុំ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឧភតោ ភដ្ឋោ ឧភតោ បរិហីនោ, សេយ្យថាបិ សា គាវី បព្ពតេយ្យា ពាលា អព្យត្តា អខេត្តញ្ញូ អកុសលា វិសមេ បព្ពតេ ចរិតុ"ន្តិ (អ។ និ។ ៩។៣៥)។

តស្មាតេន តស្មិំយេវ តាវ បឋមជ្ឈានេ បញ្ចហាការេហិ ចិណ្ណវសិនា ភវិតព្ពំ។

បញ្ចវសីកថា

៧៨។ តត្រិមា បញ្ច វសិយោ អាវជ្ជនវសី, សមាបជ្ជនវសី, អធិដ្ឋានវសី, វុដ្ឋានវសី, បច្ចវេក្ខណវសីតិ។ បឋមំ ឈានំ យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវទិច្ឆកំ អាវជ្ជតិ, អាវជ្ជនាយ ទន្ធាយិតត្តំ នត្ថីតិ អាវជ្ជនវសី។ បឋមំ ឈានំ យត្ថិច្ឆកំ...បេ... សមាបជ្ជតិ, សមាបជ្ជនាយ ទន្ធាយិតត្តំ នត្ថីតិ សមាបជ្ជនវសី។ ឯវំ សេសាបិ វិត្ថារេតព្ពា។

អយំ បនេត្ថ អត្ថប្បកាសនា, បឋមជ្ឈានតោ វុដ្ឋាយ បឋមំ វិតក្កំ អាវជ្ជយតោ ភវង្គំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ឧប្បន្នាវជ្ជនានន្តរំ វិតក្ការម្មណានេវ ចត្តារិ បញ្ច វា ជវនានិ ជវន្តិ។ តតោ ទ្វេ ភវង្គានិ, តតោ បុន វិចារារម្មណំ អាវជ្ជនំ, វុត្តនយានេវ ជវនានីតិ ឯវំ បញ្ចសុ ឈានង្គេសុ យទា និរន្តរំ ចិត្តំ បេសេតុំ សក្កោតិ, អថស្ស អាវជ្ជនវសី សិទ្ធា ហោតិ។ អយំ បន មត្ថកប្បត្តា វសី ភគវតោ យមកបាដិហារិយេ លព្ភតិ , អញ្ញេសំ វា ឯវរូបេ កាលេ។ ឥតោ បរំ សីឃតរា អាវជ្ជនវសី នាម នត្ថិ។

អាយស្មតោ បន មហាមោគ្គល្លានស្ស នន្ទោបនន្ទនាគរាជទមនេ វិយ សីឃំ សមាបជ្ជនសមត្ថតា សមាបជ្ជនវសី នាម។

អច្ឆរាមត្តំ វា ទសច្ឆរាមត្តំ វា ខណំ ឋបេតុំ សមត្ថតា អធិដ្ឋានវសី នាម។ តថេវ លហុំ វុដ្ឋាតុំ សមត្ថតា វុដ្ឋានវសី នាម។ តទុភយទស្សនត្ថំ ពុទ្ធរក្ខិតត្ថេរស្ស វត្ថុំ កថេតុំ វដ្ដតិ។

សោ ហាយស្មា ឧបសម្បទាយ អដ្ឋវស្សិកោ ហុត្វា ថេរម្ពត្ថលេ មហារោហណគុត្តត្ថេរស្ស គិលានុបដ្ឋានំ អាគតានំ តិំសមត្តានំ ឥទ្ធិមន្តសហស្សានំ មជ្ឈេ និសិន្នោ ថេរស្ស យាគុំ បដិគ្គាហយមានំ ឧបដ្ឋាកនាគរាជានំ គហេស្សាមីតិ អាកាសតោ បក្ខន្តំ សុបណ្ណរាជានំ ទិស្វា តាវទេវ បព្ពតំ និម្មិនិត្វា នាគរាជានំ ពាហាយំ គហេត្វា តត្ថ បាវិសិ។ សុបណ្ណរាជា បព្ពតេ បហារំ ទត្វា បលាយិ។ មហាថេរោ អាហ – "សចេ, អាវុសោ, ពុទ្ធរក្ខិតោ នាភវិស្ស, សព្ពេវ គារយ្ហា អស្សាមា"តិ។

បញ្ចទេក្ខលាចនឹ បគ អាចជ្ជគចនិយា ឲច ចុត្តា៎ បញ្ចទេក្ខលាឌចតាគេច ហិ ពត្ថ អាចជ្ជតាគត្តទាតីតិ៎

ទុតិឃជ្ញ្ញាគកធា

លិង៎ ត្ថយាឃុ បគ បញ្ចាឃុ ចឹឃុ ចិណ្ណចនិតា បក្ខលាបឍយជ្ញ្ញាគទោតា ចុដ្ឋាឃ "អឃំ ឃយាបត្តិ អាឃត្តតឹចទលាបញ្ចត្តិកា, ចិតក្កចិចាទាគំ ឱឡាអាទិកត្តា អក្កទុត្តលិ"តិ ច ពត្ថ ឌោឃំ ជិឃ្វា ទុតិឃជ្ញ្ញាគំ ឃត្តទោតា យគឃិកត្វា បឍយជ្ញ្ញាគេ គិកត្តិ បទិឃាគាឃ ទុតិឃាឌិកយាឃ ទោយាទោកា កាពទេត្ថា៎ អធឃ្យ ឃគា បឍយជ្ញ្ញាគា ចុដ្ឋាឃ ឃពឃ្យ ឃយ្យឌាគឃ្យ ឈាគក្កាតិ បញ្ចទេក្ខទោតា ចិតក្កចិចាទា ឱឡាអាទិកទោតា ក្តបដ្ឋហត្តិ, បីតិឃុលទោញ្ចច ចិទេត្តកក្កតា ច ឃត្តទោតា ក្តបដ្ឋាតិ, ពគាឃ្យ ឱឡាអាទិកក្កំ បហាគាឃ ឃត្តអក្កបជិលិកាឃ ច ពទេគច គិយិត្តំ "បធចី បធចី"តិ បុគប្បុគំ យគឃិកទេទាទោតា "ត្តគាតិ ទុតិឃជ្ញ្ញាគំ ក្តបុជ្ជិឃ្យតី"តិ កចក្កំ ក្តបដ្ឋិត្តិត្វា ពទេគច បធចឹកឃិលំ អាទម្មលំ កត្វា យទោភ្វាទាចជ្ជគំ ក្តបុជ្ជតិ ៎ ពទោតា ពឃ្វិទោយចាទម្មទោលា ចត្តាទិ បញ្ចា ចា ឌចតាតិ ឌចត្តិ, ទោយឃយចឃាគេ ឲកំ ទ្វបិចចទំ ទុតិឃជ្ញ្ញាគិកំ៎ ទោឃឃាតិ ចុត្តប្បកាទាទគេច កាយាចចទាតីតិ៎

ឲត្តាចតា ទេធឃ ចិតក្កចិចាទាគំ ចូបឃយា អជ្ញ្ញត្តំ ឃយ្យឃាគគំ ទេចពទោឃា ឲទោកាឌិកាចំ អចិតក្កំ អចិចាទំ ឃយាឆិឌំ បីតិឃុលំ ទុតិឃំ ឈាគំ ក្តបឃយ្យជ្ជ ចិហទេតិ៎ ឲចយទោគ ក្តក្កចិប្បហីគំ ពិចក្កឃយត្តាកពំ ពិចិឆកល្យាលំ គឃលក្ខលាឃយ្យត្តំ ទុតិឃំ ឈាគំ អធិកពំ ទោហាតិ បធចឹកឃិលំ៎

ប័០៎ ពត្ថ ចិតក្កចិចាទាគំ ចូបឃយាតិ ចិតក្កឃ្យ ច ចិចាទឃ្យ ចាតិ ត្តទេយឃំ ក្តិត្តំ ចូបឃយា ឃយតិក្កយា, ទុតិឃជ្ញ្ញាគក្ខទោលា អបិតុកាចាតិ ចុត្តំ ទោហាតិ៎ ពត្ថ កិញ្ចាបិ ទុតិឃជ្ញ្ញាគេ ឃទេត្តបិ បឍយជ្ញ្ញាគឆយ្ចា គ ឃត្តិ៎ អទេត្តាទោយច ហិ បឍយជ្ញ្ញាគេ ឋឃ្យាគទោយា, អទេត្តា ត្តគ៎ ឱឡាអាទិកឃ្យ បគ ឱឡាអាទិកឃ្យ អក្កឃ្យ ឃយតិក្កយា បឍយជ្ញ្ញាគទោតា បទេទឃំ ទុតិឃជ្ញ្ញាគាឌីគំ អធិកទោយា ទោហាតីតិ ឌីបគត្ថំ "ចិតក្កចិចាទាគំ ចូបឃយា"តិ ឲចំ ចុត្តត្តិ ទេចឌិតត្តំ៎

អជ្ញ្ញត្តត្តិ ត្តគ ត្តិយកជ្ញ្ញត្តយឆិទេប្យពំ៎ ចិកទេក្ក បគ "អជ្ញ្ញត្តំ បញ្ចត្ត"ត្តិ ឲត្តកទេយច ចុត្តំ៎ ឃឃ្វា ច ត្តិយកជ្ញ្ញត្តយឆិទេប្យពំ, ពឃ្វា អត្តត្តិ ឌាពំ អត្តទោតា ឃត្តាទោគ គិត្តតត្តត្តិ អឃទេយត្ថ អទេត្វា៎ ឃយ្យឃាគគត្តិ ឃយ្យឃាគគំ ចុញ្ចតិ ឃដ្ឋា៎ ឃយ្យឃាគគទោយាកទោតា ឈាគយ្យិ ឃយ្យឃាគគំ៎ គឹលចណ្ណទោយាកទោតា គឹលចត្តំ ចិឃ៎ ឃឃ្វា ចា ពំ ឈាគំ ឃយ្យឃាគគឃយត្តាកពត្តា ចិតក្កចិចាទទេក្ខាកចូបឃយគេគ ច ទេចពទោឃា ឃយ្យឃាគឃតិ, ពឃ្វាបិ ឃយ្យឃាគគត្តិ ចុត្តំ៎ ត្តយឃ្វិញ្ចា អត្ថចិកទេប្យ ឃយ្យឃាគគំ ទេចពទោឃាតិ ឲចំ បគឃម្ពទេដ្ឋា ទេចឌិពទេត្តា៎ បុទិយឃ្វិ បគ អត្ថចិកទេប្យ ទេចពទោឃាតិ ឲពំ ឲទោកាឌិកាទេចគ ឃដ្ឋិ ទោយាទោឌពត្តា៎

ព្រោាឃយត្ថទោយាឌគា, ឲទោកា ក្តទេឆតីតិ ឲទោកាឌិ, ចិតក្កចិចាទទេហិ អគជ្ញ្ញាទ្វឡ្ហត្តា អទេក្កា ទេឃដ្ឋា ហុត្វា ក្តទេឆតីតិ អទេត្វា៎ ទេឃដ្ឋាបិ ហិ

ะลิเก ๑ะกาติ ចុ្ចតិ៑ ចិតក្កចិចារចិរហะตา ចา ๑ะกา អរហារយា ហុត្វា ฐติปิ ចត្តិ ចដ្ឋតិ៑ អច ចា ឃ្យឃុត្តะឃ្យូ ក្ខាឃតីតិ ក្ខិ, ក្ខ្ខារបតីតិ អะតូ្ឋា៑ ะឃ្ខ្ខះក្ខ ๑ะกា ច ะឃា ក្ខិ ចាតិ ๑ะกាឌិ, ឃយាឌិะឃ្យត៌ អឌិចចត៌ ฐតិ ฐยំ ๑ะกាឌិ การចតិ ចะឌ្ឌីតិ ฐខំ

ចុតិឃញ្ញាត៌ ๑ะกាឌិកាច៑ ะឃា បតាឃំ ๑ะกាឌិ ឃឆ្ហា ะចតะឃា, ត ឃត្តឃ្យ, ត ឌិចឃ្យ, តឆ្ហា ๑ត៌ ะចតะឃា ๑ะกាឌិកាចត្តិ ចុត្តិ៑

តត្ ចាយំ ឃ្ខា បะឃញ្ញាតបិ អត្តិ, អឃញ្ញា ๑ะกាឌិតាយะกា ឃយាឌិ, អច ការ្ឆា ฐខะយច "ឃ្យឃាតត៌ ะចតะឃា ๑ะกាឌិកាចញ្ញា"តិ ចុត្តិ្តិ៑ ចុ្ចะត, អតុញ្ញាបะយញ្ញាត៌ ចិតក្កចិចារะក្លាកត ឌីចិតរក្ខឃយាក្យលยិច ឌលិ ត ឃ្យប្យឃត្តិ ะហាតិ, តឆ្ហា ឃតិឃាបិ ឃ្ខាយ "ឃ្យឃាតត"ត្តិ ត ចុត្តិ៑ ត ឃ្យប្យឃត្តាะយច ะចត្វ ឃយាឌិបិ ត ឃុ្ខ បិกะដិ, តឆ្ហា "๑ะกាឌិកាច"ត្តិបិ ត ចុត្តិ៑ ฐយឆ្ហិ បត ឌឃារត ចិតក្កចិចារបលិะឆិឆាការចត លះ្ខាការា ឌលចតី ឃ្ខា, ឌលចឃ្ខាឃហាឃបដិលិะកតច ច ឃយាឌិបិ បិกะដិ, តឆ្ហា ฐខะយច ๑ចំ ចុត្តិ ะចឌិតត្ថ៑ ចិកះក្ក បត "ឃ្យឃាតត្តិ ឃា ឃ្ខា ឃ្ខហតា ឌ្លាកប្យតា អកិប្យឃារា៑ ะចតะឃា ๑ะกាឌិកាចត្តិ ឃា ចិត្តឃ្យ ឌិតិ...ะប... ឃ្យាឃយាឌី"តិ ๑ត្តกะយច ចុត្តិ៑ ๑ចំ ចុะត្តត បត ะតត ឃ្ខិ អឃយត្វចណ្ណតា ឃចា ត ចិរុញ្ញតិ, អញ្ញាះត្វ ឃំឃត្តិ ะចច ឃะយតិ ច, ๑ចំ ะចឌិតត្ថា៑

ប័ល៑អចិតក្កិ អចិចារត្តិ កាចតាឃ បតឹតត្តា ๑តឆ្ហិ, ๑តឃ្យ ចា ចិតะក្កា តត្តិតិ អចិតក្កិ៑ ฐយិតាច តะឃត អចិចារិ៑ ចិកះក្កបិ ចុត្តិ "ฐតិ អឃញ្ញា ចិតะក្កា អឃញ្ញា ចិចារะរា ឃត្តា ะហាត្តិ ឃយិតា ចុបឃត្តា អតុ្ដក្ខតា អតុ្ដក្ខតា អប្បិតា ញប្បិតា ะឃាឃិតា ចិะឃាឃិតា ញត្តិការតា, ะតត ចុ្ចតិ អចិតក្កិ អចិចារ"ត្តិ (ចិក៑ ៦៤៤)៑

๑ត្វាហ "តត្ ច 'ចិតក្កចិចារាត៌ ចុបឃយា'តិ ฐយិតាបិ អឃយត្វ ឃិះ្ខា, អច ការ្ឆា បុត ចុត្តិ 'អចិតក្កិ អចិចារ'ត្តិ"៑ ចុ្ចะត, ๑ចะយត៌ ឃិះ្ខាចាឃយត្វ, ត បតត៌ តតត្វឌីបកិ៑ តត្ អចាចុឃ្យឆ្ហិឆ្ហាអារិកឃ្យ បត ឆ្ហិឆ្ហាអារិកឃ្យ អក្កឃ្យ ឃយតិក្កយា បะយញ្ញាតะតា បะរឃំ ចុតិឃញ្ញាតាឌីត៌ ឃយឌិกะយា ะហាតីតិ ឌឃ្យតត្វ ចិតក្កចិចារាត៌ ចុបឃយាតិ ๑ចំ ចុត្តិ"ត្តិ៑

អបិច ចិតក្កចិចារាត៌ ចុបឃយា ฐខំ ឃ្យឃាតត៌, ត កិะលឃកាលុឃ្យិឃឃ្យ៑ ចិតក្កចិចារាតញ្ញា ចុបឃយា ๑ะกាឌិកាច៑, ត ក្ខបចារញ្ញាតយិច តីចរាលប្យហាតា , បะយញ្ញាតយិច ច ត អក្កបិតុកាចាតិ ๑ចំ ឃ្យឃាតត๑ะกាឌិកាចាត៌ ะហតុបរិឌីបកិឌិ ចចត៌៑ តចា ចិតក្កចិចារាត៌ ចុបឃយា ฐខំ អចិតក្កិ អចិចារំ, ត តតិឃចតុត្ណញ្ញាតាត្តិ ចិឃ ចក្កចិញ្ញាណាឌីត្តិ ចិឃ ច អការាតិ ๑ចំ អចិតក្កអចិចារកាចឃ្យ ะហតុបរិឌីបកញ្ញា, ត ចិតក្កចិចារាការយត្តបរិឌីបកិ៑ ចិតក្កចិចារាការយត្តបរិឌីបកะយច បត "អចិតក្កិ អចិចារ"ត្តិ ฐខំ ចចត៌៑ តឆ្ហា បុរិមំ ចត្វាបិ ចត្តត្ថะយចាតិ៑

ឃយាឌិជត្តិ បะយញ្ញាតឃយាឌិะតា ឃ្យឃុត្តឃយាឌិะតា ចា ឌាតត្តិ អะតូ្ឋា៑ តត្វ កិញ្ញាបិ បะយយិ ឃ្យឃុត្តឃយាឌិะតា ឌាត៌, អច ะលា អឃะយច ឃយាឌិ "ឃយាឌី"តិ ចត្តត្ថត៌ អរហតិ ចិតក្កចិចារะក្លាកចិរะហត អតិចិឃ អចលត្តា, ឃ្យប្យឃត្តា ច, តឆ្ហា ฐយឃ្យ ចណ្ណកលាតត្វ ฐខะយច "ឃយាឌិជ"ត្តិ ចុត្តិ៑ ឃីតិឃុលត្តិ ฐខំ ចុត្តតឃะយច៑

ฯุติยฆตฺติ กาฬาตาฯปุฒฺฒตา ฯุติยฆํ ฐฺฆํ ฯุติยฆํ ฆยาปฐฺฐตีติปิ ฯุติยฆํ ฆํ ปต ฯุตฺติ “ฐฺฐฺกฺขิปฺปหีตํ ทีจฺฉฺฆยตฺฐาภต”ตฺติ, ตตฺถ ขิตกฺกขิจาราตํ ปหาตจฆยต ฐฺฐฺกฺขิปฺปหีตตา ฆจอีตฺฐฺฐา ฆถา จ ปฌยฐฺฐาตฆฺฆ ฐฺปจารกฺกฆาฬ ตีจฆาฬาติ ปหีฆตฺติ, ต ตถา ฐฺฐยฆฺฆ ขิตกฺกขิจารา อปฺปหาตกฺกฆาฬยฆจ จ ปฆตตํ ขิตา ฆตหิ ฐฺปฺปฐฺฐติ ฆตาตฆฺฆ ฆต “ปหาตฐฺ”ตฺติ ฯุฐฺฐตฺติ ปีติ ฆุขํ ขิฆตฺตาภกฺกตาติ ฐฺฆยฆํ ปต ทีฆฺฆํ ฐฺปฺปตฺติจฆยต ทีจฺฉฺฆยตฺฐาภตตา ฆจอีตฺฐฺฐา ตฆฺมา ฆํ ขิกฆฐฺ “ฌาตตฺติ ฆยฺยฆาฆา ปีติ ฆุขํ ขิตฺตฆฺฆ ฯภกฺกตา”ติ (ขิก ३๕๐) ฯุตฺติ, ตํ ฆปริกฺการิ ฌาตํ ฆฆฺฆฺตํ ปริฆาฆยต ฯุตฺติ ฆฆปตฺตา ปต ฆยฺยฆาฆตํ ติปฺปริฆาฆยต ฐฺปติฐฺฐาตฬกฺกฬาปฺปตฺตาตํ อฐฺฐาตํ จฆยต ทีจฺฉฺฆิกฆยจ ฯตํ ฆหาติ ฆถาห – “กตยํ ตฆฺมิ ฆยฆฆ ทีจฺฉฺฆิกํ ฌาตํ ฆหาติ, ปีติ ฆุขํ ขิตฺตฆฺฆ ฯภกฺกตา”ติ (ฆ ฆ ๑๙๑; ขิก ๙๑๕)ฯ ฆยฆํ ปฌยฐฺฐาฆต ฯุตฺตตฆยจ

ตติยฆฺฐาตกถา

๕๑ ฯจยฆีกฆต ปต ตฆฺมิยฺยิ ฯุตฺตตฆฆตจ ปฐฺฐหากาฆหิ ขิฬฺฬจฆิตา หุตฺวา ปภฺฬาฯุติยฆฺฐาตฆตา ฯุฐฺฐาฆ “อฆํ ฆยาปตฺติ อาฆตฺฐขิตกฺกขิจารปฐฺฐตฺติกา, ‘ฆฆจ ตตฺถ ปีติกตํ ฆจตฆยา ฐฺปฺปิลีขิตํ, ฯฆตฆตตํ ฐฺฐฆฺฆอาริกํ อกฺกฆฆตี’ติ (ฐี ติ ๑๕๙) ฯุตฺตาฆ ปีติฆา ฐฺฐฆฺฆอาริกตฺตา อฐฺฐฺฐตฺติฬี”ติ จ ตตฺถ ฆอาฆํ ฆีฆฺวา ตติยฆฺฐาตํ ฆตฺตฆตา ยตฆีกริฆฺวา ฯุติยฆฺฐาฆต ติกตฺติ ปริฆาฆาฆ ตติยาฆีกยาฆ ฆยาฆกา กาตฆฐฺฐา อฆฆฺฆ ฆฆา ฯุติยฆฺฐาตฆตา ฯุฐฺฐาฆ ฆตฆฺฆ ฆยฺยฐาตฆฺฆ ฌาตฐฺกาติ ปฐฺฐจกฺกฆตา ปีติ ฐฺฐฆฺฆอาริกฆตา ฐฺปฐฺฐาติ, ฆุขฆฐฺฐจ ฯภกฺกตา จ ฆตฺตฆตา ฐฺปฐฺฐาติ ตฆาฆฺฆ ฐฺฐฆฺฆอาริกฐฺปฺปหาตาฆ ฆตฺตอฐฺปจีลิกาฆ จ ตฆจฆ ติยิตฺต “ปจฆี ปจฆี”ติ ปุตปฺปุตํ ยตฆีกฆราฆตา “ฐฺฐาติ ตติยฆฺฐาตํ ฐฺปฺปฐฺฐิฆฺฆตี”ติ กจฐฺฐํ ฐฺปฐฺฐิตฺวา ตฆจ ปจฆีกฆีฬํ อาฆยฬํ กฺฆา ยฆตาฐฺวาจฐฺฐตํ ฐฺปฺปฐฺฐติ ตฆตา ตฆฺมิฆยจารยฬฆ จตฺตาริ ปฐฺฐา จา ฐจตาติ ฐจตฺติ, ฆฆฆํ อจฆาฆต ฯกํ ฐฺปิจจริ ตติยฆฺฐาติกํ, ฆฆฆาติ ฯุตฺตตฆฆตจ กาฆาจจาตีติ ฯุตฺตาจตา จ ปฆตฆ ปีติฆา จ ขิราคา ฐฺฆปกฺกฆกา จ ขิหฆติ ฆตา จ ฆยฺยฐาฆตา, ฆุขฐฺฐา กาฆฆต ปฐีฆํฆจฆจติ, ฆํ ตํ อริฆา อาขิกฺขตฺติ ฐฺฆปกฺกฆกา ฆติยา ฆุขขิหารีติ, ตติยฆํ ฌาตํ ฐฺปฆยฺยฐฺฐ ขิหฆตีติ (ฐี ติ ๑๑๑๐; ฆ ฆ ๑๙๑) ฯจยฆตฆต ฯกฐฺกฺขิปฺปหีตํ ฯจฐฺกฺขยตฺฐาภตํ ตีขีฆกฆฺฆาฬํ ฆฆฬกฺกฬฆยฺยตฺติ ตติยฆํ ฌาตํ อฆีกตํ ฆหาติ ปจฆีกฆีฬํ

๕๒ ตตฺถ ปีติฆา จ ขิราคาติ ขิราคา ตาม ฯุตฺตปฺปการาฆ ปีติฆา ชีกุจฺฉฐํ วา ฆยติกฺกยา วาฯ ฐฺกีตฺติ ปต อตฺตรา จฆฐฺฐา ฆยฺยิฐฺฐตฆตฺวา, ฆยา ฯฺปฆยํ วา ฆยฺยิฐฺฐติ ขิตกฺกขิจาราตํ ฯฺปฆยํ วาฯ ตตฺถ ฆฆา ฯฺปฆยฆยจ ฆยฺยิฐฺฐติ, ตฆา “ปีติฆา จ ขิราคา กิฐฺฐา กิฆยฺฆา ฯฺปฆยา วา”ติ ฯจํ ฆยาฐตา ฆจอีตฺฐฺฐา ฐฺฐยฆฺฆา จ ฆยาฐตาฆ ขิราคา ชีกุจฺฉฆตฺวา ฆหาติ, ตฆฺมา “ปีติฆา ชีกุจฺฉตา จ ฯฺปฆยา วา”ติ อฆยฆตฺวา ฆฐฺฐฆตฺฐา ฆฆา ปต ขิตกฺกขิจารฯฺปฆยํ ฆยฺยิฐฺฐติ, ตฆา “ปีติฆา จ ขิราคา, กิฐฺฐา กิฆยฺฆา ขิตกฺกขิจาราตฐฺฐา ฯฺปฆยา”ติ ฯจํ ฆยาฐตา ฆจอีตฺฐฺฐา ฐฺฐยฆฺฆา จ ฆยาฐตาฆ ขิราคา ฆยติกฺกยตฆตฺวา ฆหาติ, ตฆฺมา “ปีติฆา จ ฆยติกฺกยา ขิตกฺกขิจาราตฐฺฐา ฯฺปฆยา”ติ อฆยฆตฺวา ฆฐฺฐฆตฺฐา

កាមញ្ចេតេ វិតក្កវិចារា ទុតិយជ្ឈានេយេវ វូបសន្តា, ឥមស្ស បន ឈានស្ស មគ្គបរិទីបនត្ថំ វណ្ណភណនត្ថញ្ចេតំ វុត្តំ· វិតក្កវិចារានញ្ច វូបសមាតិ ហិ វុត្តេ ឥទំ បញ្ញាយតិ, នូន វិតក្កវិចារវូបសមោ មគ្គោ ឥមស្ស ឈានស្សាតិ· យថា ច តតិយេ អរិយមគ្គេ អប្បហីនានម្បិ សក្កាយទិដ្ឋាទីនំ “បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បហានា”តិ (ទី· និ· ១·៣៧៣; ម· និ· ២·១៣៣; សំ· និ· ៥·១៨៤; អ· និ· ៣·៨៨) ឯវំ បហានំ វុច្ចមានំ វណ្ណភណនំ ហោតិ, តទធិគមាយ ឧស្សុក្កានំ ឧស្សាហជនកំ, ឯវមេវ អវូបសន្តានម្បិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមោ វុច្ចមានោ វណ្ណភណនំ ហោតិ· តេនាយមត្ថោ វុត្តោ “បីតិយា ច វិរាគា វិតក្កវិចារានញ្ច វូបសមា”តិ·

៨៣· ឧបេក្ខកោ ច វិហរតីតិ ឯត្ថ ឧបបត្តិតោ ឥក្ខតីតិ ឧបេក្ខា· សមំ បស្សតិ, អបក្ខបតិតា ហុត្វា បស្សតីតិ អត្ថោ· តាយ វិសទាយ វិបុលាយ ថាមគតាយ សមន្នាគតត្តា តតិយជ្ឈានសមង្គី ឧបេក្ខកោតិ វុច្ចតិ·

ឧបេក្ខា បន ទសវិធា ហោតិ ឆឡង្គុបេក្ខា, ព្រហ្មវិហារុបេក្ខា, ពោជ្ឈង្គុបេក្ខា, វីរិយុបេក្ខា, សង្ខារុបេក្ខា, វេទនុបេក្ខា, វិបស្សនុបេក្ខា, តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខា, ឈានុបេក្ខា, បារិសុទ្ធុបេក្ខាតិ·

តត្ថ យា “ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា នេវ សុមនោ ហោតិ, ន ទុម្មនោ, ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ សម្បជានោ”តិ (អ· និ· ៦·១) ឯវមាគតា ខីណាសវស្ស ឆសុ ទ្វារេសុ ឥដ្ឋានិដ្ឋឆឡារម្មណាបាថេ បរិសុទ្ធបកតិភាវាវិជហនាការភូតា ឧបេក្ខា, អយំ ឆឡង្គុបេក្ខា នាម·

យា បន “ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតី”តិ (ទី· និ· ១·៥៥៦; ម· និ· ១·៧៧) ឯវមាគតា សត្តេសុ មជ្ឈត្តាការភូតា ឧបេក្ខា, អយំ ព្រហ្មវិហារុបេក្ខា នាម·

យា “ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិត”ន្តិ (ម· និ· ១·២៧) ឯវមាគតា សហជាតធម្មានំ មជ្ឈត្តាការភូតា ឧបេក្ខា, អយំ ពោជ្ឈង្គុបេក្ខា នាម·

យា បន “កាលេន កាលំ ឧបេក្ខានិមិត្តំ មនសិ ករោតី”តិ (អ· និ· ៣·១០៣) ឯវមាគតា អនច្ចារទ្ធនាតិសិថិលវីរិយសង្ខាតា ឧបេក្ខា, អយំ វីរិយុបេក្ខា នាម·

យា “កតិ សង្ខារុបេក្ខា សមថវសេន ឧប្បជ្ជន្តិ, កតិ សង្ខារុបេក្ខា វិបស្សនាវសេន ឧប្បជ្ជន្តិ· អដ្ឋ សង្ខារុបេក្ខា សមថវសេន ឧប្បជ្ជន្តិ, ទស សង្ខារុបេក្ខា វិបស្សនាវសេន ឧប្បជ្ជន្តី”តិ (បដិ· ម· ១·៥៧) ឯវមាគតា នីវរណាទិបដិសង្ខាសន្តិដ្ឋនា គហណេ មជ្ឈត្តភូតា ឧបេក្ខា,

អយំ សន្លាទុបេក្លា តាយ៑

ឃរា បត “ឃស្ថិ៎ សយេឃ កាយាចឆទ៌ ក្សលំ ចិត្ត៌ ក្ខប្បត្តិ៍ ហោតិ ក្ខបេក្លាសហកត”ត្តិ (ឆ៑ ឋ៑ ១៣០) ៗចយាកតា អក្សូក្លយប៊្សសន្លិ៎តា ក្ខបេក្លា, អយំ ចេចគុបេក្លា តាយ៑

ឃរា “ឃគត្តិ៍ ឃំ ក្ខតំ, តំ បឌហតិ, ក្ខបេក្លិ បឌិលកតី”តិ (ឃ៑ តិ៑ ៗ៑លិ៍ ៗ; អ៑ តិ៑ លិ៍៑៣៥) ៗចយាកតា ចិចិតចត យច្ឆាក្ខតា ក្ខបេក្លា, អយំ ចិបឃ្សតុបេក្លា តាយ៑

ឃរា បត លក្ខាឌិស្ មេឃចាបតកេស្ អាកតា សហឌាតាតំ សយចាហិតក្ខតា ក្ខបេក្លា, អយំ តព្រយច្ឆាក្ខបេក្លា តាយ៑

ឃរា “ក្ខបេក្លកោ ច ចិហរតី”តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១១០; ឆ៑ ឋ៑ ១៩១) ៗចយាកតា អក្កុស្លេបិ តស្ថិ៎ អបក្លបិតឌតតិ ក្ខបេក្លា, អយំ ឥសាគុបេក្លា តាយ៑

ឃរា បត “ក្ខបេក្លាសតិបិទិស្ថិ៍ ចត្ថុ៍ ឥសាត”ត្តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១១១; ឆ៑ ឋ៑ ១៩៥) ៗចយាកតា សព្ពបច្ចតិកបរិសុទ្ធា បច្ចតិកក្ខុបសយេតបិ អត្យាបិទក្ខតា ក្ខបេក្លា, អយំ បិទិសុទ្ធុបេក្លា តាយ៑

តព្រ លត្យអក្ខុបេក្លា ច ព្រហ្មចិហាទុបេក្លា ច ពោជ្ឈក្ខុបេក្លា ច តព្រយច្ឆាក្ខបេក្លា ច ឥសាគុបេក្លា ច បិទិសុទ្ធុបេក្លា ច អត្ថតោ ៗកា, តព្រយច្ឆាក្ខបេក្លាច ហោតិ៑ តេត តេត អចត្ថាកេគត បតស្សា អយំ កេគា៑ ៗកស្សាបិ សតោ សត្តស្ស ក្សាទឃុចចឆទសតាបតិទាឌាឌិចសេត កេគា ចិឃ៑ តស្ថា តាស្ ឃត្ថ លត្យអក្ខុបេក្លា, ត តត្ថ ពោជ្ឈក្ខុបេក្លាគយោ៑ ឃត្ថ ចា បត ពោជ្ឈក្ខុបេក្លា, ត តត្ថ លត្យអក្ខុបេក្លាគយោ ហោត្តិតិ ចេឌិតព្ពា៑

ឃឆា ចេតាសយត្ថតោ ៗកីភាចេា, ៗចំ សន្លាទុបេក្លា ចិបឃ្សតុបេក្លាតយ្បិ៑ បញ្ញា ៗច ហិ សា កិច្ចចសេត ទ្វិធា តិត្តា៑ ឃឆា ហិ បុទិសស្ស សាឃំ កេហំ បចិដ្ឋំ សប្បំ អឌបតគល្ហំ កហេត្វា បរិយេសយាតស្ស តំ ត្យសកោដ្ឋកេ តិបត្តិ៍ ឌិស្វា “សប្បោ ត្ ខោ, តោ”តិ អចលោកេត្តស្ស សោចត្តិកត្តយំ ឌិស្វា តិព្ពាយតិកស្ស “សប្បោ, ត សប្បោ”តិ ចិចិតចត យច្ឆាតា ហោតិ, ៗចមេច ឃា អារទ្ធចិបឃ្សកស្ស ចិបឃ្សតាញាណេត លក្ខលត្តយេ ឌិដ្ឋេ សន្លាទាតំ អតិច្ចភាចាឌិចិចិតចត យច្ឆាតា ក្ខប្បឌ្ឈតិ, អយំ ចិបឃ្សតុបេក្លា តាយ៑ ឃឆា បត តស្ស បុទិសស្ស អឌបតគេល្ហត កាត្យហំ សប្បំ កហេត្វា “កិំ តាហំ ឥមំ សប្បំ អចិហេឋេត្តោ អត្តាតព្ចា ឥមយិតា អឌំសាបេត្តោ មុច្ចេយ្យ”ត្តិ មុច្ចតាកាទេមេច បរិយេសតោ កហណេ យច្ឆាតា ហោតិ៑ ៗចមេច ឃា លក្ខលត្តយស្ស ឌិដ្ឋត្តា អាឌិត្តេ ចិឃ តយោ ភចេ បស្សតោ សន្លាទក្កហណេ យច្ឆាតា, អយំ សន្លាទុបេក្លា តាយ៑ ឥតិ ចិបឃ្សតុបេក្លាយ សិទ្ធាយ សន្លាទុបេក្លាបិ សិទ្ធាច ហោតិ៑ ឥមយិតា បតេសា ចិចិតតក្កហណេសុ យច្ឆាសន្លាតេត កិច្ចេត ទ្វិធា តិត្តាតិ៑ ចីទិយុបេក្លា បត ចេចគុបេក្លា ច អញ្ញាមញ្ញាញ្ចា អចសេសាហិ ច អត្ថតោ តិត្តា

ឧទាតិ។

ឋាតិ ឋាយាសុ រូបក្ខាសុ ឍសាត្សុបេក្ខា ឋាឆាឆិបេត្យា។ សា យដ្ឋុត្តលក្ខណា, អភាវកោករសា, អញ្ញាបរិបច្ចុបដ្ឋានា, បឹតិចិរាកបដ្ឋានាតិ។ ឧត្តាហ, តត្ថ ចាឃយត្តេតា ពព្រយដ្ឋុត្តុបេក្ខាច ហោតិ, សា ច បធយត្វតិឃញ្ញាតេស្សុបិ អត្ថិ។ តស្មា ពព្រាបិ រូបក្ខណោ ច ចិហរតីតិ ឧចយឃំ ចត្តត្ថា សិឃា, សា កស្មា ត ចុត្តាតិ។ អបរិញ្ញត្តកិច្ចតោ។ អបរិញ្ញត្តកិច្ចតស្សា ពត្ត កិច្ចំ ចិតក្កាឌីហិ អភិក្ខតត្តា។ ឋាឆ បភាឃំ ចិតក្កចិចារបឹតីហិ អភភិក្ខតត្តា រូក្កិត្តសិរា ចិឃ ហុត្វា បរិញ្ញត្តកិច្ចា ឌាតា, តស្មា ចុត្តាតិ។

តិដ្ឋិតា រូបក្ខណោ ច ចិហរតីតិ ឧតស្ស

សត្តមោ អត្ថចណ្ណកា។

ប័៥។ ឋាឆាតិ សតោ ច សយ្យឌានេតាតិ ឧត្ត សរតីតិ សតោ។ សយ្យឌានាតីតិ សយ្យឌានេតា។ បុក្កេលេត សតិ ច សយ្យឌញ្ញាច្ចា ចុត្តំ។ តត្ត សរេលលក្ខណា សតិ, អសម្មុស្សនរសា, អារក្ខបច្ចុបដ្ឋានា។ អសម្មោហលក្ខណំ សយ្យឌញ្ញា, តីរណរសំ, បចិចយបច្ចុបដ្ឋានំ។

តត្ត កិញ្ចាបិ ឋាឆំ សតិសយ្យឌញ្ញា បុរិយញ្ញាតេស្សុបិ អត្ថិ។ យដ្ឋ សតិស្ស ហិ អសយ្យឌាតស្ស រូបចារយត្តយិ ត សយ្យឌ្ជតិ, បកោច អប្បតា។ ឌូញអារិកត្តា បត ពេសំ ឍសាតាតំ ក្សុយិឃំ ចិឃ បុរិសស្ស ចិត្តស្ស កតិ ស្សុលា ហោតិ, អញ្ញុត្តិ តត្ត សតិសយ្យឌញ្ញាកិច្ចំ។ ឌូញអារិកក្ខប្បហារេតេត បត សុលុបត្វា ឋាយស្ស ឍសាតស្ស បុរិសស្ស លុទឆារាឃំ ចិឃ សតិសយ្យឌញ្ញាកិច្ចបរិក្កហិតា ឧច ចិត្តស្ស កតិ ឋាឆ្ឋិតាត្តាតិ ឋាឆេច ចុត្តំ។ កិច្ចា កិឃេញ្ជា, ឃធា ឆេតុបកោ ចធេឆ្វា ឆេតុរោតា អបតីតោ អនក្កិឃយាតោ បុតឆេច ឆេតុំ រូបកច្ឆតិ, ឧចមិឆំ តតិឃញ្ញាតស្សុលំ បឹតិតោ អបតីតំ, តំ សតិសយ្យឌញ្ញារេក្កេត អនក្កិឃយាតំ បុតឆេច បឹតិ រូបកច្ឆេយ្យ, បឹតិសយ្យុត្តេយេច សិឃា។ ស្សុលេ ចាបិ សត្តា សារឌ្ជត្តិ, ឋាឆញ្ញា អតិយឆ្វុរ៉ំ ស្សុលំ, តតោ បរំ ស្សុលាកាចា។ សតិសយ្យឌញ្ញាត្សុការេចត បតេត្ត ស្សុលេ អសារឌ្ជតា ហោតិ, តោ អញ្ញាឆាតិ ឋាយបិ អត្ថចិរេសំ ឌស្សុតុំ ឋាឆមិឆេច ចុត្តត្ថិ ចេឌិតព្វំ។

ឋាឆាតិ ស្សុលច្ចា កាឃេត បដិសំចេចេតីតិ ឧត្ត កិញ្ចាបិ តតិឃញ្ញាតសយក្កិតោ ស្សុលបដិសំចេចឌាតាកោរោកោ តត្ថិ។ ឧចំ សត្តេបិ ឃស្មា តស្ស តាយការេត សយ្យុត្តំ ស្សុលំ។ ឃំ ចា តំ តាយកាឃសយ្យុត្តំ ស្សុលំ, តំសយដ្ឋានតេតស្ស ឃស្មា អតិបណីតេត រូបេត រូបកាឃោ ថុដេ៣, ឃស្ស ថុដត្តា ឍសាតា ចុដ្ឋិតោបិ ស្សុលំ បដិសំចេចេយ្យ។ តស្មា ឧតយត្ថំ ឌស្សេត្តោ ស្សុលច្ចា កាឃេត បដិសំចេចេតីតិ អាហ។

ប័៩។ ឋាឆាតិ ឃំ តំ អរិឃា អាចិក្ខត្តិ រូបេក្ខណោ សតិមា ស្សុលចិហារីតិ ឧត្ត ឃំឍសាតហេតុ ឃំឍសាតការណា តំ តតិឃញ្ញាតសយក្កិបុក្កលំ ពុទ្ធាឆយោ អរិឃា អាចិក្ខត្តិ ចេសេត្តិ បញ្ញបេត្តិ បដ្ឋបេត្តិ ចិចរត្តិ ចិភជត្តិ រូត្តាតីកេរោត្តិ បកាសេត្តិ, បសំសត្តីតិ អធិប្បាយោ។ កិត្តិ? រូបេក្ខណោ សតិមា ស្សុលចិហារីតិ។ តំ តតិឃំ ឍសាតំ រូបសយ្យឌ្ជ ចិហរតីតិ ឧចមេតត្ត ឃោជតា ចេឌិតព្វា។

ກສ຺ມາ ປນ ຕໍ ເຕ ເອວໍ ປສໍສນ຺ຕີຕິ? ປສໍສາຣຫໂຕ. ອຍຎ຺ຫິ ຍສ຺ມາ ອຕິມທຸຣສຸເຂ ສຸຂປາຣມິປ຺ປເຕ຺ຕປິ ຕຕິຍຊ຺ຌາເນ ອຸເປກ຺ຂໂກ, ນ ຕຕ຺ຖ ສຸຂາພິສງ຺ເຄນ ອາກຑ຺ຒີຍຕິ. ຍຖາ ຈ ປີຕິ ນ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ເອວໍ ອຸປຏ຺ຐິຕສ຺ສຕິຕາຍ ສຕິມາ. ຍສ຺ມາ ຈ ອຣິຍກນ຺ຕໍ ອຣິຍຊນເສວິຕເມວ ຈ ອສໍກິລິຏ຺ຐໍ ສຸຂໍ ນາມກາເຍນ ປຏິສໍເວເທຕິ, ຕສ຺ມາ ປສໍສາຣໂຫ ໂຫຕິ. ອິຕິ ປສໍສາຣຫໂຕ ນໍ ອຣິຍາ ເຕ ເອວໍ ປສໍສາເຫຕຸພູເຕ ຄຸເຓ ປກາເສນ຺ຕາ “ອຸເປກ຺ຂໂກ ສຕິມາ ສຸຂວິຫາຣີ”ຕິ ເອວໍ ປສໍສນ຺ຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ຕຕິຍນ຺ຕິ ຄຓນານຸປຸພ຺ພຕາ ຕຕິຍໍ, ອິທໍ ຕຕິຍໍ ສມາປຊ຺ຊຕີຕິປິ ຕຕິຍໍ. ຍໍ ປນ ວຸຕ຺ຕໍ “ເອກງ຺ຄວິປ຺ປຫີນໍ ທຸວງ຺ຄສມນ຺ນາຄຕ”ນ຺ຕິ, ເອຕ຺ຖ ປີຕິຍາ ປຫານວເສນ ເອກງ຺ຄວິປ຺ປຫີນຕາ ເວທິຕພ຺ພາ. ສາ ປເນສາ ທຸຕິຍຊ຺ຌານສ຺ສ ວິຕກ຺ກວິຈາຣາ ວິຍ ອປ຺ປນາກ຺ຂເຓເຍວ ປຫີຍຕິ. ເຕນສ຺ສ ສາ ປຫານງ຺ຄນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ສຸຂໍ ຈິຕ຺ເຕກ຺ຄຕາຕິ ອິເມສໍ ປນ ທ຺ວິນ຺ນໍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕິວເສນ ທຸວງ຺ຄສມນ຺ນາຄຕຕາ ເວທິຕພ຺ພາ. ຕສ຺ມາ ຍໍ ວິພງ຺ເຄ “ອຸເປກ຺ຂາ ສຕິ ສມ຺ປຊຎ຺ຎໍ ສຸຂໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ເສກ຺ຄຕາ”ຕິ (ວິພ. ໕໙໑) ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ສປຣິກ຺ຂາຣໍ ຌານໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ປຣິຍາເຍນ ວຸຕ຺ຕໍ. ຐເປຕ຺ວາ ປນ ອຸເປກ຺ຂາສຕິສມ຺ປຊຎ຺ຎານິ ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ ອຸປນິຊ຺ຌານລກ຺ຂຓປ຺ປຕ຺ຕານໍ ອງ຺ຄານໍ ວເສນ ທຸວງ຺ຄິກເມເວຕໍ ໂຫຕິ. ຍຖາຫ – “ກຕມໍ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ທຸວງ຺ຄິກໍ ຌານໍ ໂຫຕິ, ສຸຂໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ເສກ຺ຄຕາ”ຕິ (ຘ. ສ. ໑໖໓; ວິພ. ໖໒໕). ເສສໍ ປຖມຊ຺ຌາເນ ວຸຕ຺ຕນຍເມວ.

ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຌານກຖາ

໘໓. ເອວໍ ອທິຄເຕ ປນ ຕສ຺ມິມ຺ປິ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ປຎ຺ຈຫາກາເຣຫິ ຈິຓ຺ຓວສີ ຫຸຕ຺ວາ ປຄຸຓຕຕິຍຊ຺ຌານໂຕ ວຸຏ຺ຐາຍ “ອຍໍ ສມາປຕ຺ຕິ ອາສນ຺ນປີຕິປຈ຺ຈຕ຺ຖິກາ, ‘ຍເທວ ຕຕ຺ຖ ສຸຂມິຕິ ເຈຕເສາ ອາໂພໂຄ, ເອເຕເນຕໍ ໂອຬາຣິກໍ ອກ຺ຂາຍຕີ’ຕິ (ທີ. ນິ. ໑.໙໖) ເອວໍ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ສຸຂສ຺ສ ໂອຬາຣິກຕ຺ຕາ ອງ຺ຄທຸພ຺ພລາ”ຕິ ຈ ຕຕ຺ຖ ໂທສໍ ທິສ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ສນ຺ຕໂຕ ມນສິກຕ຺ວາ ຕຕິຍຊ຺ຌາເນ ນິກນ຺ຕິໍ ປຣິຍາທາຍ ຈຕຸຕ຺ຖາທິຄມາຍ ໂຍໂຄ ກາຕພ຺ໂພ. ອຖສ຺ສ ຍທາ ຕຕິຍຊ຺ຌານໂຕ ວຸຏ຺ຐາຍ ສຕສ຺ສ ສມ຺ປຊານສ຺ສ ຌານງ຺ຄານິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຕ ເຈຕສິກສງ຺ຂາຕາ ອຸເປກ຺ຂາເວທນາ ຈິຕ຺ເຕກ຺ຄຕາ ຈ ສນ຺ຕໂຕ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ສຸຂໍ ໂອຬາຣິກໂຕ, ຕທາສ຺ສ ໂອຬາຣິກງ຺ຄປ຺ປຫານາຍ ສນ຺ຕອງ຺ຄປຏິລາພາຍ ຈ ຕເທວ ນິມິຕ຺ຕໍ “ປຖວີ ປຖວີ”ຕິ ມນສິກໂຣໂຕ “ອິທານິ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິສ຺ສຕີ”ຕິ ພວງ຺ຄໍ ອຸປຈ຺ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕເທວ ປຖວີກສິຓໍ ອາຣມ຺ມຓໍ ກຕ຺ວາ ມໂນທ຺ວາຣາວຊ຺ຊນໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ. ຕໂຕ ຕສ຺ມິໍເຍວາຣມ຺ມເຓ ຈຕ຺ຕາຣິ ປຎ຺ຈ ວາ ຊວນານິ ຊວນ຺ຕິ, ເຍສໍ ອວສາເນ ເອກໍ ຣູປາວຈຣໍ ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຌານິກໍ, ເສສານິ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣາເນວ ກາມາວຈຣານິ. ອຍໍ ປນ ວິເສໂສ, ຍສ຺ມາ ສຸຂເວທນາ ອທຸກ຺ຂມສຸຂາຍ ເວທນາຍ ອາເສວນປຈ຺ຈເຍນ ປຈ຺ຈໂຍ ນ ໂຫຕິ, ຈຕຸຕ຺ຖຊ຺ຌາເນ ຈ ອທຸກ຺ຂມສຸຂາຍ ເວທນາຍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ, ຕສ຺ມາ ຕານິ ອຸເປກ຺ຂາເວທນາສມ຺ປຍຸຕ຺ຕານິ ໂຫນ຺ຕິ. ອຸເປກ຺ຂາສມ຺ປຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕາເຍວ ເຈຕ຺ຖ ປີຕິປິ ປຣິຫາຍຕີຕິ. ເອຕ຺ຕາວຕາ ເຈສ ສຸຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ປຫານາ ປຸພ຺ເພວ ໂສມນສ຺ສໂທມນສ຺ສານໍ ອຕ຺ຖງ຺ຄມາ ອທຸກ຺ຂມສຸຂໍ ອຸເປກ຺ຂາສຕິປາຣິສຸທ຺ທິໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ (ທີ. ນິ. ໑.໒໓໒; ຘ. ສ. ໑໖໕). ເອວມເນນ ເອກງ຺ຄວິປ຺ປຫີນໍ ທຸວງ຺ຄສມນ຺ນາຄຕໍ ຕິວິທກລ຺ຍາຓໍ ທສລກ຺ຂຓສມ຺ປນ຺ນໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ ອທິຄຕໍ ໂຫຕິ ປຖວີກສິຓໍ.

ប៉ប៉ ។ តត្ថ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានាតិ កាយិកសុខស្ស ច កាយិកទុក្ខស្ស ច បហានា ។ បុព្វេវាតិ តញ្ច ខោ បុព្វេវ, ន ចតុត្ថជ្ឈានក្ខណេ ។ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាតិ ចេតសិកសុខស្ស ច ចេតសិកទុក្ខស្ស ចាតិ ឥមេសម្បិ ទ្វិន្នំ បុព្វេវ អត្ថង្គមា, បហានា ឥច្ចេវ វុត្តំ ហោតិ ។

កទា បន នេសំ បហានំ ហោតីតិ ។ ចតុន្នំ ឈានានំ ឧបចារក្ខណេ ។ សោមនស្សំ ហិ ចតុត្ថជ្ឈានស្ស ឧបចារក្ខណេយេវ បហីយតិ ។ ទុក្ខទោមនស្សសុខានិ បឋមទុតិយតតិយជ្ឈានានំ ឧបចារក្ខណេសុ ។ ឯវមេតេសំ បហានក្កមេន អវុត្តានម្បិ ឥន្ទ្រិយវិភង្គេ បន ឥន្ទ្រិយានំ ឧទ្ទេសក្កមេនេវ ឥធាបិ វុត្តានំ សុខទុក្ខសោមនស្សទោមនស្សានំ បហានំ វេទិតព្វំ ។

យទិ បនេតានិ តស្ស តស្ស ឈានស្ស ឧបចារក្ខណេយេវ បហីយន្តិ, អថ កស្មា “កត្ថ ចុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ, ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិបិ...បេ... បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ កត្ថ ចុប្បន្នំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សុខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ, ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា...បេ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, ឯត្ថ ចុប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតី”តិ (សំ. និ. ៥.៥១០) ឯវំ ឈានេស្វេវ និរោធោ វុត្តោតិ? អតិសយនិរោធត្តា ។ អតិសយនិរោធោ ហិ នេសំ បឋមជ្ឈានាទីសុ, ន និរោធោយេវ ។ និរោធោយេវ បន ឧបចារក្ខណេ, នាតិសយនិរោធោ ។

តថា ហិ នានាវជ្ជនេ បឋមជ្ឈានុបចារេ និរុទ្ធស្សាបិ ទុក្ខិន្ទ្រិយស្ស ឌំសមកសាទិសម្ផស្សេន វា វិសមាសនុបតាបេន វា សិយា ឧប្បត្តិ, ន ត្វេវ អន្តោអប្បនាយំ ។ ឧបចារេ វា និរុទ្ធម្បេតំ ន សុដ្ឋុ និរុទ្ធំ ហោតិ, បដិបក្ខេន អវិហតត្តា ។ អន្តោអប្បនាយំ បន បីតិផរណេន សព្វោ កាយោ សុខោក្កន្តោ ហោតិ, សុខោក្កន្តកាយស្ស ច សុដ្ឋុ និរុទ្ធំ ហោតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, បដិបក្ខេន វិហតត្តា ។ នានាវជ្ជនេយេវ ច ទុតិយជ្ឈានុបចារេ បហីនស្ស ទោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស យស្មា ឯតំ វិតក្កវិចារបច្ចយេបិ កាយកិលមថេ ចិត្តុបឃាតេ ច សតិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វិតក្កវិចារាភាវេ ច នេវ ឧប្បជ្ជតិ ។ យត្ថ បន ឧប្បជ្ជតិ, តត្ថ វិតក្កវិចារភាវេ, អប្បហីនា ឯវ ច ទុតិយជ្ឈានុបចារេ វិតក្កវិចារាតិ តត្ថស្ស សិយា ឧប្បត្តិ, ន ត្វេវ ទុតិយជ្ឈានេ, បហីនបច្ចយត្តា ។ តថា តតិយជ្ឈានុបចារេ បហីនស្សាបិ សុខិន្ទ្រិយស្ស បីតិសមុដ្ឋានបណីតរូបផុដកាយស្ស សិយា ឧប្បត្តិ, ន ត្វេវ តតិយជ្ឈានេ ។ តតិយជ្ឈានេ ហិ សុខស្ស បច្ចយភូតា បីតិ សព្វសោ និរុទ្ធាតិ ។ តថា ចតុត្ថជ្ឈានុបចារេ បហីនស្សាបិ សោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស អាសន្នត្តា អប្បនាប្បត្តាយ ឧបេក្ខាយ អភាវេន សម្មា អនតិក្កន្តត្តា ច សិយា ឧប្បត្តិ, ន ត្វេវ ចតុត្ថជ្ឈានេ ។ តស្មា ឯវ ច ឯត្ថុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតីតិ តត្ថ តត្ថ អបរិសេសគ្គហណំ កតន្តិ ។

ឯត្ថាហ “អថេវំ តស្ស តស្ស ឈានស្សុបចារេ បហីនាបិ វេទនា ឥធ កស្មា សមាហដា”តិ? សុខគ្គហណត្ថំ ។ យា ហិ អយំ អទុក្ខមសុខន្តិ ឯត្ថ អទុក្ខមសុខា វេទនា វុត្តា, សា សុខុមា ទុវិញ្ញេយ្យា ន សក្កា សុខេន គហេតុំ, តស្មា យថា នាម ទុដ្ឋស្ស យថា វា តថា វា ឧបសង្កមិត្វា គហេតុំ អសក្កុណេយ្យស្ស គោណស្ស សុខគ្គហណត្ថំ គោបោ ឯកស្មិំ វជេ សព្វា គាវោ សមាហរតិ, អថេកេកំ នីហរន្តោ បដិបាដិយា អាគតំ “អយំ សោ គណ្ហថ ន”ន្តិ តម្បិ គាហយតិ, ឯវមេវ ភគវា សុខគ្គហណត្ថំ សព្វា ឯតា សមាហរិ ។ ឯវញ្ហិ សមាហដា ឯតា ទស្សេត្វា យំ នេវ សុខំ ន ទុក្ខំ ន សោមនស្សំ ន ទោមនស្សំ, អយំ អទុក្ខមសុខា វេទនាតិ សក្កា ហោតិ ឯសា គាហយិតុំ ។

អបិច អទុក្ខមសុខាយ ចេតោវិមុត្តិយា បច្ចយទស្សនត្ថម្បិ ឯតា វុត្តាតិ វេទិតព្ពា. ទុក្ខប្បហានាទយោ ហិ តស្សា បច្ចយា. យថាហ – "ចត្តារោ ខោ, អាវុសោ, បច្ចយា អទុក្ខមសុខាយ ចេតោវិមុត្តិយា សមាបត្តិយា. ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា...បេ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ. ឥមេ ខោ, អាវុសោ, ចត្តារោ បច្ចយា អទុក្ខមសុខាយ ចេតោវិមុត្តិយា សមាបត្តិយា"តិ (ម. និ. ១.៤៥៨).

យថា វា អញ្ញត្ថ បហីនាបិ សក្កាយទិដ្ឋិអាទយោ តតិយមគ្គស្ស វណ្ណភណនត្ថំ តត្ថ បហីនាតិ វុត្តា, ឯវំ វណ្ណភណនត្ថម្បេតស្ស ឈានស្សេតា ឥធ វុត្តាតិបិ វេទិតព្ពា.

បច្ចយឃាតេន វា ឯត្ថ រាគទោសានំ អតិទូរភាវំ ទស្សេតុម្បេតា វុត្តាតិ វេទិតព្ពា. ឯតាសុ ហិ សុខំ សោមនស្សស្ស បច្ចយោ, សោមនស្សំ រាគស្ស. ទុក្ខំ ទោមនស្សស្ស បច្ចយោ, ទោមនស្សំ ទោសស្ស. សុខាទិឃាតេន ចស្ស សប្បច្ចយា រាគទោសា ហតាតិ អតិទូរេ ហោន្តីតិ.

អទុក្ខមសុខន្តិ ទុក្ខាភាវេន អទុក្ខំ. សុខាភាវេន អសុខំ. ឯតេនេត្ថ ទុក្ខសុខបដិបក្ខភូតំ តតិយវេទនំ ទីបេតិ, ន ទុក្ខសុខាភាវមត្តំ. តតិយវេទនា នាម អទុក្ខមសុខា , ឧបេក្ខាតិបិ វុច្ចតិ. សា ឥដ្ឋានិដ្ឋវិបរីតានុភវនលក្ខណា, មជ្ឈត្តរសា, អវិភូតបច្ចុបដ្ឋានា, សុខនិរោធបទដ្ឋានាតិ វេទិតព្ពា.

៨៩. ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិន្តិ ឧបេក្ខាយ ជនិតសតិយា បារិសុទ្ធិំ. ឥមស្មិញ្ហិ ឈានេ សុបរិសុទ្ធា សតិ, យា ច តស្សា សតិយា បារិសុទ្ធិ, សា ឧបេក្ខាយ កតា, ន អញ្ញេន. តស្មា ឯតំ "ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ"ន្តិ វុច្ចតិ. វិភង្គេបិ វុត្តំ "អយំ សតិ ឥមាយ ឧបេក្ខាយ វិវដា ហោតិ បរិសុទ្ធា បរិយោទាតា. តេន វុច្ចតិ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធី"តិ (វិភ. ៥៩៧). យាយ ច ឧបេក្ខាយ ឯត្ថ សតិយា បារិសុទ្ធិ ហោតិ, សា អត្ថតោ តត្រមជ្ឈត្តតាតិ វេទិតព្ពា. ន កេវលញ្ចេត្ថ តាយ សតិយេវ បរិសុទ្ធា, អបិច ខោ សម្បយុត្តធម្មាបិ, សតិសីសេន បន ទេសនា វុត្តា.

តត្ថ កិញ្ចាបិ អយំ ឧបេក្ខា ហេដ្ឋាបិ តីសុ ឈានេសុ វិជ្ជតិ. យថា បន ទិវា សូរិយប្បភាភិភវា សោម្មភាវេន ច អត្តនោ ឧបការកត្តេន វា សភាគាយ រត្តិយា អលាភា ទិវា វិជ្ជមានាបិ ចន្ទលេខា អបរិសុទ្ធា ហោតិ អបរិយោទាតា, ឯវមយម្បិ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាចន្ទលេខា វិតក្កាទិបច្ចនីកធម្មតេជាភិភវា សភាគាយ ច ឧបេក្ខាវេទនារត្តិយា អប្បដិលាភា វិជ្ជមានាបិ បឋមាទិជ្ឈានភេទេសុ អបរិសុទ្ធា ហោតិ. តស្សា ច អបរិសុទ្ធាយ ទិវា អបរិសុទ្ធចន្ទលេខាយ បភា វិយ សហជាតាបិ សតិអាទយោ អបរិសុទ្ធាវ ហោន្តិ. តស្មា តេសុ ឯកម្បិ "ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ"ន្តិ ន វុត្តំ. ឥធ បន វិតក្កាទិបច្ចនីកធម្មតេជាភិភវាភាវា សភាគាយ ច ឧបេក្ខាវេទនារត្តិយា បដិលាភា អយំ តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាចន្ទលេខា អតិវិយ បរិសុទ្ធា. តស្សា បរិសុទ្ធត្តា បរិសុទ្ធចន្ទលេខាយ បភា វិយ សហជាតាបិ សតិអាទយោ បរិសុទ្ធា ហោន្តិ បរិយោទាតា. តស្មា ឥទមេវ "ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ"ន្តិ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ.

ចព្យត្តិ ពលតាត្យុប្តុតា ចព្យត្តិ៍ ប្លង៌ ចព្យត្តិ សយាបឌ្ឍីតិបិ ចព្យត្តិ៍ ឃំ បត ចុត្តិ “ឧពក្ខចិប្បហិតំ ក្យចក្ខសយត្ថាកព”ត្តិ, ពព្វ សោយតស្សុស្ស បហាតចសេត ឧពក្ខចិប្បហិតតា ចេឌិពត្តា៍ ពញ្ញា បត សោយតស្សុំ ឧពចីឌិឃំ បុរិយឌចតេស្យុយេច បហិឃពិ៍ ពេតស្សុ ពំ បហាតក្ខត្តិ ចុក្ខពិ៍ ក្លបេក្លាចេឆតា ធិត្តសេ្សុពក្កពាពិ ប្លូយេសំ បត ក្តិត្ថំ ក្លប្បត្តិចសេត ក្យចក្ខសយត្ថាកពពតា ចេឌិពត្តា៍ សេសំ បឈយ្ហ្លាចេត ចុត្តតឃយេច៍ ឧស ពាច ចព្យក្កញ្ញាចេត តយោ៍

បញ្ចាពញ្ញាតពធា

៥០៍ បញ្ចាពញ្ញាតំ បត តិត្ថាចេត្តេត្តត បក្យលបឈយ្ហ្លាតេពា ចុក្ខាឃ “អឃំ សយាបត្តិ អាសត្ថតឹធេលបច្ចត្តិកា, ធិពក្កស្សុ ឌ្លញូអារិកត្តា អក្ខក្យុត្តាលិ”ពិ ច ពព្វ ចោរសំ ឌិប្ងា ក្យពិឃញ្ញាតំ សត្តចេពា យតសិកទិក្វា បឈយ្ហ្លាចេត តិកត្តិ បរិឃាឆាឃ ក្យពិឃាធិកយាឃ ឃោភេកា កាពតេត្តា៍ អឆស្សុ ឃឆា បឈយ្ហ្លាតា ចុក្ខាឃ សពស្សុ សយ្យាខាតស្សុ ឈាតក្ខាតិ បក្ខចេក្លេពា ធិពក្កយត្តិ ឌ្លញូអារិកេពា ក្លបក្ខាពិ, ធិធារាឆេយា សត្តចេពា៍ ពឆាស្សុ ឌ្លញូអារិកក្ខប្បហាតាឃ សត្តក្ខបឌិលិភាឃ ច តចេឆ តិយិត្តិ “បឆឌី បឆឌី”ពិ បុតប្បុតំ យតសិកចេរាចេពា ចុត្តតេឃតេឆ ក្យពិឃញ្ញាតំ ក្លប្បឌ្ឍពិ៍ ពស្សុ ធិពក្កយត្តយេច បហាតក្ខុ៍ ធិធារាឌីតិ ចត្តាទិ សយត្ថាកពក្ខាតិ៍ សេសំ ចុត្តប្បកាចេយេច៍

ឧចយធិកពេ បត ពស្តិយ្បិ ចុត្តតេឃតេឆ បញ្ចាហាពាចេហិ ធិល្លាចសិតា ហុត្វា បក្យលក្យពិឃញ្ញាតេពា ចុក្ខាឃ “អឃំ សយាបត្តិ អាសត្ថធិពក្កបច្ចត្តិកា, ធិធារស្សុ ឌ្លញូអារិកត្តា អក្ខក្យុត្តាលិ”ពិ ច ពព្វ ចោរសំ ឌិប្ងា ពពិឃំ ឈាតំ សត្តចេពា យតសិកទិក្វា ក្យពិឃញ្ញាចេត តិកត្តិ បរិឃាឆាឃ ពពិឃាធិកយាឃ ឃោភេកា កាពតេត្តា៍ អឆស្សុ ឃឆា ក្យពិឃញ្ញាតេពា ចុក្ខាឃ សពស្សុ សយ្យាខាតស្សុ ឈាតក្ខាតិ បក្ខចេក្លេពា ធិធារយត្តិ ឌ្លញូអារិកេពា ក្លបក្ខាពិ, បីពិអាឌីតិ សត្តចេពា៍ ពឆាស្សុ ឌ្លញូអារិកក្ខប្បហាតាឃ សត្តក្ខបឌិលិភាឃ ច តចេឆ តិយិត្តិ “បឆឌី បឆឌី”ពិ បុតប្បុតំ យតសិកចេរាចេពា ចុត្តតេឃតេឆ ពពិឃំ ឈាតំ ក្លប្បឌ្ឍពិ៍ ពស្សុ ធិធារយត្តយេច បហាតក្ខុ ចព្យក្កតឃស្សុ ក្យពិឃញ្ញាចេត ធិឃ បីពិអាឌីតិ ពីលិ សយត្ថាកពក្ខាតិ៍ សេសំ ចុត្តប្បកាចេយេច៍

ប្លូពិ ឃំ ចព្យក្កតយេ ក្យពិឃំ, ពំ ក្តិឆា កិក្តិត្វា បញ្ចាកតយេ ក្យពិឃចេញ្ចច ពពិឃញ្ញា ពេហាពិ៍ ឃាតិ ច ពព្វ ពពិឃចព្យត្តាតិ, ពាតិ ច ចព្យត្តបញ្ចាយាតិ ពេហាត្តិ៍ បឈយំ បឈយេយធាពិ៍

ប្លូពិ សាឝុឌតបរិយោឌ្ឍត្វាឃ ពពេ ធិស្សុឌ្ឍិយេក្ក

សយាធិភាចតាធិការេ

បឋវីកសិណនិទ្ទេសោ នាម

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪕᪨ ᩈᩮᩈᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

ᩋᩣᨷᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣ

᪙᪑᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᩣᨷᩮᩣᨠᩈᩥᨱᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩮᩅ ᩉᩥ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩴ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨷᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩋᩣᨷᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᨲᩮᨷᩥ ᩋᨠᨲᩮᨷᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᩍᨵ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩉᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾ᪨

ᩍᨵᩣᨷᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩔ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᨲᩮ ᩋᩣᨷᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨲᩊᩣᨠᩮ ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨱᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨧᩪᩊᩈᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩔ ᨠᩥᩁᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩣᩅᩴ ᩋᩣᩁᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨲᩮᩣ ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩴ ᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨴᨷᩣᨴᩥ᪨

ᩋᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩮ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩦᩃᨷᩦᨲᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨴᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩣᨷᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨷᨶ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩅᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩴ, ᨲᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᩈᨾᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩥᩔᨿᩈᩅᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ ᩏᩔᨴᩅᩈᩮᨶ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᩩ, ᩏᨴᨠᩴ, ᩅᩣᩁᩥ, ᩈᩃᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᨷᨶᩣᨾᩮᩈᩩ ᨷᩣᨠᨭᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶᩮᩅ “ᩋᩣᨷᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣ”ᨲᩥ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨲᩔᩮᩅᩴ ᨽᩣᩅᨿᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩃᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨹᩮᨱᨷᩩᨷ᩠ᨹᩩᩊᨠᨾᩥᩔᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨠᩈᩥᨱᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨷᩥᨲᨾᨱᩥᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᨱᩥᨾᨿᩣᨴᩣᩈᨾᨱ᩠ᨯᩃᨾᩥᩅ ᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᩉ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᩏᨷᨧᩣᩁᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨷᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨷᩮᩣᨠᩈᩥᨱᩴ᪨

ᨲᩮᨩᩮᩣᨠᩈᩥᨱᨠᨳᩣ

᪙᪒᪨ ᨲᩮᨩᩮᩣᨠᩈᩥᨱᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶᩣᨷᩥ ᨲᩮᨩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩔ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣ ᩋᨠᨲᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩦᨷᩈᩥᨡᩣᨿ ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨶᩮ ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨷᨧᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩣ ᨴᩅᨴᩣᩉᩮ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨣᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩔ ᩉᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩣᨣᩤᩁᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᨴᩦᨷᩈᩥᨡᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ថ្ពតេទត បត កាតត្ថា៍ តព្រឹត់ ពទលចិឆាត់, សិតិដ្ឋាតិ សាទកាទ្វតិ ថាតេលត្វា ឃុក្លាេបត្វា ឈដិក់ ឈដិក់ កត្វា បតិទ្វប់ ទ្វក្លូឃ្មុល់ ចា យល្ហប់ ចា កត្តា បត្តបចតាកាេទត ទាឃិ កត្វា អាលិេយ្យត្វា កេឃាទេក ចា ចេយ្ញ ចា បេដ ចា ចិតត្វិចត្យទក្កុលប្យយាល់ លិត្ថិ កាតត្ថា៍ ត់ ប្ញទេតា ផេបត្វា ចុត្តតេឃេតច តិឃិជិត្វា េហដ្ឋា តិលាកដ្ឋិ ចា ក្តបទិ ឆ្វយឃិល់ ចា អយតឃិកទិត្វា េចយេឡ្យឈតឌាលិឃ តិយិត្ត កលិព្យាត្ថា, តិលត្តិ ចា បីតត្តិ ចាតិអាឌិចេឃត ចេល្ហា ត បច្ចេចក្លិតេត្ថា, ក្តលក្តាចេឃត លក្លល់ ត យតឃិ កាតត្ថា៍ តិឃ្យឃយេចល្ហេយច កត្វា ក្តឃ្យេដចេឃត បល្ហត្តិឆេយ្ញ ចិត្ត ផេបត្វា បិចេកា, កលាចតត្តិ, ឌាតេចេឌា, ហុតាឃេតាតិអាឌិឃុ អក្កិតាេយឃុ បិកេតាយចេឃេតច "េតេឌា េតេឌា"តិ កាេចតត្ថា៍

តេឃ្យចំ កាចឃេតា អត្វក្លេយត ចុត្តតេឃេតច តិយិត្តដ្ឋយំ ក្តប្យដ្ឋតិ៍ តត្វ ក្តុកហតិយិត្ត ឌាល់ លិឌ្ឋិត្វា លិឌ្ឋិត្វា បតតឃឌិឃំ ហុត្វា ក្តបដ្ឋាតិ៍ អកេត កលាក្តាឃ្យ បត កឃិលាេដាេឃា បច្ចាឃតិ, អលិតាលក្លិ ចា អក្កាទបិេល្ហា ចា លាទិកា ចា ឆ្វេយា ចា ក្តបដ្ឋាតិ៍ បដិកាកតិយិត្ត តិច្ចល់ អាកាេឃ ផបិតេទត្តកយ្តុលក្លួល់ ចិឃ ឃុចល្ហតាលចល់ ចិឃ កេច្ចាតត្វយុេភ ចិឃ ច ក្តបដ្ឋាតិ៍ េឃា តេឃ្យ ឃហ ក្តបដ្ឋាេតេតច ក្តបចាេឡ្យាត់, ចុត្តតេឃេតច ចត្យក្លបច្ចាកេឡ្យាតាតិ ច បិឃុលាតីតិ៍ េតេឌាកឃិល់

ចាេឃាកឃិលាកថា

៥៤៦៍ ចាេឃាកឃិល់ កាេចត្យកាេយតាបិ ចាឃុឃ្មិ តិយិត្ត កលិព្យាត្ថា៍ តេច្ចា េលា ឌិដ្ឋចេឃត ចា ឃុដ្ឋចេឃត ចា៍ ចុត្តេញ្យាល់ អដ្ឋកចាឃុ "ចាេឃាកឃិល់ ក្តុកលាក្តា ចាឃុឃ្មិ តិយិត្ត កល្យាតិ, ក្តច្ចុក្កិ ចា ឲទិត់ ឃេយទិត់ ក្តបលេក្លតិ, េចឡ្យអក្កិ ចា...េប... ទ្វក្លុក្កិ ចា េពាឃក្កិ ចា ឲទិត់ ឃេយទិត់ ក្តបលេក្លតិ, កាឃឃ្មិ ចា ឃុដ្ឋិ ក្តបលេក្លតី"តិ៍ តឃ្មា ឃយឃិឃដ្ឋិត់ ឈតបត្តិ ក្តច្ចិ ចា េចឡ្យុំ ចា ទ្វក្លូ ចា ចត្យទក្តុលប្យយាល់ ឈតេពាឃ្យ ឃុទិឃ្យ ឃឹឃំ ចា ចាេតត បហទិឃយាត់ ជិឃ្វា "អយំ ចាេតា ឲតឃ្មិ ផាេត បហទតី"តិ ឃតិ ផេបត្វា, ឃំ ចា បតឃ្យ ចាតបិតត្តទិកាឃ ចា កិត្តិលិេដ្ឋត ចា បចិឃិត្វា ចាេតា កាឃប្យេដឃំ បហទតិ, តត្វ ឃតិ ផេបត្វា ចាតយាលុតអតិលិឌីឃុ ចាឃុតាេយឃុ បិកេតាយចេឃេតច "ចាេតា ចាេតា"តិ កាេចតត្ថា៍ ព្ពុឆ ក្តុកហតិយិត្តចដ្ឋតេតា ឌ្ឋាតាទិតយត្តឃ្យ បិឃាឃឃ្យ ក្តឃុយចដ្ឋិឃឌិឃំ ចល់ ហុត្វា ក្តបដ្ឋាតិ៍ បដិកាកតិយិត្ត ឃត្តិឃិត្តុ េហាតិ តិច្ចល់៍ េឃឃំ ចុត្តតេឃេតច េចឌិតត្ថាត្តិ៍ ចាេឃាកឃិល់

តិលកឃិលាកថា

៥៤៧៍ តេឌតត្វទ៍ បត តិលកឃិល់ ក្តុកលាក្តា តិលកឃ្មិ តិយិត្ត កល្យាតិ បុប្យឃ្មិ ចា ចត្យឃ្មិ ចា ចល្ហឆាត្យឃា ចាតិ ចចតេតា កតាឌិកាេឃ្យ ប្ញក្កាចេតា តាច តចាទ្វប់ យាលិកដ្ឋិ ចា ប្ញឌាផាតេឃុ បុប្យឃត្វទ៍ ចា តិលចត្វយលីត់ ចា អក្កាតទ៍ ជិឃ្វាច តិយិត្ត ក្តប្យដ្ឋតិ៍ ថ្ពតេទត តិលុប្យលកិទិកល្ហិកាឌិតិ បុប្យាតិ កេហត្វា ឃឆា េពាឃទ៍ ចា ចល់ ចា ត បច្ចាឃតិ, ឲចំ ចេក្កាដក់ ចា កទល្ហបដល់ ចា បេត្តហិេឃច ឃយតិត្តិក់ ប្ញេទត្វា ឃត្វទិតត្ថា៍ តិលចេល្ហាត ចា ចេត្វត កល្ហិក់ ពត្ថិត្វា ប្ញេទតត្ថា៍ យុលចដ្ឋិឃំ ចា អឃ្យ កេទិតលយិច ពត្ថិតត្ថា៍

ກໍສນີລປລາສນີລອຎ຺ຊນນີລານໍ ວາ ອຎ຺ຎຕເຣນ ຘາຕຸນາ ປຐວີກສິເຓ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ສໍຫາຣິມໍ ວາ ຠິຕ຺ຕິຍໍເຍວ ວາ ກສິຓມຓ຺ຑລໍ ກຕ຺ວາ ວິສຠາຄວຓ຺ເຓນ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕພ຺ພໍ. ຕໂຕ ປຐວີກສິເຓ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ “ນີລໍ ນີລ”ນ຺ຕິ ມນສິກາໂຣ ປວຕ຺ເຕຕພ຺ໂພ. ເອຕ຺ຖ ປນ ອຸຄ຺ຄຫນິມິຕ຺ເຕ ກສິຓໂທໂສ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ເກສຣທຓ຺ຑກປຕ຺ຕນ຺ຕຣິກາທີນິ ອຸປຏ຺ຐຫນ຺ຕິ. ປຏິຠາຄນິມິຕ຺ຕໍ ກສິຓມຓ຺ຑລໂຕ ມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ອາກາເສ ມຓິຕາລວຓ຺ຏສທິສໍ ອຸປຏ຺ຐາຕິ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ເວທິຕພ຺ພນ຺ຕິ. ນີລກສິຓໍ.

ປີຕກສິຓກຖາ

໙໓. ປີຕກສິເຓປິ ເອເສວ ນໂຍ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ ປີຕກສິຓໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ປີຕກສ຺ມິໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫາຕິ ປຸປ຺ຜສ຺ມິໍ ວາ ວຕ຺ຖສ຺ມິໍ ວາ ວຓ຺ຓຘາຕຸຍາ ວາຕິ. ຕສ຺ມາ ອິຘາປິ ກຕາຘິກາຣສ຺ສ ປຸຎ຺ຎວໂຕ ຕຖາຣູປໍ ມາລາຄຈ຺ຉໍ ວາ ປຸປ຺ຜສນ຺ຖຣໍ ວາ ປີຕວຕ຺ຖຘາຕູນໍ ວາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ທິສ຺ວາວ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ຈິຕ຺ຕຄຫປຕິສ຺ສ ວິຍ. ຕສ຺ສ ກິຣາຍສ຺ມໂຕ ຈິຕ຺ຕລປພ຺ພເຕ ປຕ຺ຕງ຺ຄປຸປ຺ເຜຫິ ກຕໍ ອາສນປູຊໍ ປສ຺ສໂຕ ສຫ ທສ຺ສເນເນວ ອາສນປ຺ປມາຓໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຸທປາທິ. ອິຕເຣນ ກຓິກາຣປຸປ຺ຜາທິນາ ວາ ປີຕວຕ຺ເຖນ ວາ ຘາຕຸນາ ວາ ນີລກສິເຓ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ກສິຓໍ ກຕ຺ວາ “ປີຕກໍ ປີຕກ”ນ຺ຕິ ມນສິກາໂຣ ປວຕ຺ເຕຕພ຺ໂພ. ເສສໍ ຕາທິສເມວ. ປີຕກສິຓໍ.

ໂລຫິຕກສິຓກຖາ

໙໔. ໂລຫິຕກສິເຓປິ ເອເສວ ນໂຍ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຫຕໍ ໂລຫິຕກສິຓໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ໂລຫິຕກສ຺ມິໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫາຕິ ປຸປ຺ຜສ຺ມິໍ ວາ ວຕ຺ຖສ຺ມິໍ ວາ ວຓ຺ຓຘາຕຸຍາ ວາຕິ. ຕສ຺ມາ ອິຘາປິ ກຕາຘິກາຣສ຺ສ ປຸຎ຺ຎວໂຕ ຕຖາຣູປໍ ພນ຺ຘຸຊີວກາທິມາລາຄຈ຺ຉໍ ວາ ປຸປ຺ຜສນ຺ຖຣໍ ວາ ໂລຫິຕກວຕ຺ຖມຓິຘາຕູນໍ ວາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ທິສ຺ວາວ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ. ອິຕເຣນ ຊຍສຸມນພນ຺ຘຸຊີວກຣຕ຺ຕໂກຣຓ຺ຑກາທິປຸປ຺ເຜຫິ ວາ ຣຕ຺ຕວຕ຺ເຖນ ວາ ຘາຕຸນາ ວາ ນີລກສິເຓ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ກສິຓໍ ກຕ຺ວາ “ໂລຫິຕກໍ ໂລຫິຕກ”ນ຺ຕິ ມນສິກາໂຣ ປວຕ຺ເຕຕພ຺ໂພ. ເສສໍ ຕາທິສເມວ. ໂລຫິຕກສິຓໍ.

ໂອທາຕກສິຓກຖາ

໙໕. ໂອທາຕກສິເຓປິ ໂອທາຕກສິຓໍ ອຸຄ຺ຄຓ຺ຫນ຺ໂຕ ໂອທາຕສ຺ມິໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫາຕິ ປຸປ຺ຜສ຺ມິໍ ວາ ວຕ຺ຖສ຺ມິໍ ວາ ວຓ຺ຓຘາຕຸຍາ ວາຕິ ວຈນໂຕ ກຕາຘິກາຣສ຺ສ ຕາວ ປຸຎ຺ຎວໂຕ ຕຖາຣູປໍ ມາລາຄຈ຺ຉໍ ວາ ວສ຺ສິກສຸມນາທິປຸປ຺ຜສນ຺ຖຣໍ ວາ ກຸມຸທປທຸມຣາສິໍ ວາ ໂອທາຕວຕ຺ຖຘາຕູນໍ ວາ ອຎ຺ຎຕຣໍ ທິສ຺ວາວ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕິປຸມຓ຺ຑລຣຊຕມຓ຺ຑລຈນ຺ທມຓ຺ຑເລສຸປິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິເຍວ. ອິຕເຣນ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣຫິ ໂອທາຕປຸປ຺ເຜຫິ ວາ ໂອທາຕວຕ຺ເຖນ ວາ ຘາຕຸນາ ວາ ນີລກສິເຓ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ກສິຓໍ ກຕ຺ວາ “ໂອທາຕໍ ໂອທາຕ”ນ຺ຕິ ມນສິກາໂຣ ປວຕ຺ເຕຕພ຺ໂພ. ເສສໍ ຕາທິສເມວ. ໂອທາຕກສິຓໍ.

អាលោកកសិណកថា

៩៣។ អាលោកកសិណេ បន អាលោកកសិណំ ឧគ្គណ្ហន្តោ អាលោកស្មិំ និមិត្តំ គណ្ហាតិ ភិត្តិឆិទ្ទេ វា តាឡច្ឆិទ្ទេ វា វាតបានន្តរិកាយ វាតិ វចនតោ កតាធិការស្ស តាវ បុញ្ញវតោ យំ ភិត្តិឆិទ្ទាទីនំ អញ្ញតរេន សូរិយាលោកោ វា ចន្ទាលោកោ វា បវិសិត្វា ភិត្តិយំ វា ភូមិយំ វា មណ្ឌលំ សមុដ្ឋាបេតិ, ឃនបណ្ណរុក្ខសាខន្តរេន វា ឃនសាខាមណ្ឌបន្តរេន វា និក្ខមិត្វា ភូមិយមេវ មណ្ឌលំ សមុដ្ឋាបេតិ, តំ ទិស្វាវ និមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ ឥតរេនាបិ តទេវ វុត្តប្បការោភាសមណ្ឌលំ “ឱភាសោ ឱភាសោ”តិ វា “អាលោកោ អាលោកោ”តិ វា ភាវេតព្ពំ។ តថា អសក្កោន្តេន ឃដេ ទីបំ ជាលេត្វា ឃដមុខំ បិទហិត្វា ឃដេ ឆិទ្ទំ កត្វា ភិត្តិមុខំ ឋបេតព្ពំ។ តេន ឆិទ្ទេន ទីបាលោកោ និក្ខមិត្វា ភិត្តិយំ មណ្ឌលំ ករោតិ, តំ អាលោកោ អាលោកោតិ ភាវេតព្ពំ។ ឥទមិតរេហិ ចិរដ្ឋិតិកំ ហោតិ។ តត្ថ ឧគ្គហនិមិត្តំ ភិត្តិយំ វា ភូមិយំ វា ឧដ្ឋិតមណ្ឌលសទិសមេវ ហោតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ ឃនវិប្បសន្នអាលោកបុញ្ជសទិសំ។ សេសំ តាទិសមេវាតិ។ អាលោកកសិណំ។

បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណកថា

៩៤។ បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណេបិ អាកាសកសិណំ ឧគ្គណ្ហន្តោ អាកាសស្មិំ និមិត្តំ គណ្ហាតិ ភិត្តិឆិទ្ទេ វា តាឡច្ឆិទ្ទេ វា វាតបានន្តរិកាយ វាតិ វចនតោ កតាធិការស្ស តាវ បុញ្ញវតោ ភិត្តិឆិទ្ទាទីសុ អញ្ញតរំ ទិស្វាវ និមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ ឥតរេន សុច្ឆន្នមណ្ឌបេ វា ចម្មកដសារកាទីនំ វា អញ្ញតរស្មិំ វិទត្ថិចតុរង្គុលប្បមាណំ ឆិទ្ទំ កត្វា តទេវ វា ភិត្តិឆិទ្ទាទិភេទំ ឆិទ្ទំ “អាកាសោ អាកាសោ”តិ ភាវេតព្ពំ។ តត្ថ ឧគ្គហនិមិត្តំ សទ្ធិំ ភិត្តិបរិយន្តាទីហិ ឆិទ្ទសទិសមេវ ហោតិ, វឌ្ឍិយមានម្បិ ន វឌ្ឍតិ។ បដិភាគនិមិត្តមាកាសមណ្ឌលមេវ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, វឌ្ឍិយមានញ្ច វឌ្ឍតិ។ សេសំ បថវីកសិណេ វុត្តនយេន វេទិតព្ពន្តិ។ បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណំ។

ឥតិ កសិណានិ ទសពលោ,

ទស យានិ អវោច សព្ពធម្មទសោ;

រូបាវចរម្ហិ ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានហេតូនិ។

ឯវំ តានិ ច តេសំ,

ភាវនានយមិមំ វិទិត្វាន;

តេស្វេវ អយំ ភិយ្យោ,

បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញេយ្យា។

បកិណ្ណកកថា

១០០។ ឯតេសុ ហិ បថវីកសិណវសេន ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតីតិអាទិភាវោ, អាកាសេ វា ឧទកេ វា បថវិំ និម្មិនិត្វា បទសា គមនំ, ឋាននិសជ្ជាទិកប្បនំ វា, បរិត្តអប្បមាណនយេន អភិភាយតនបដិលាភោតិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

អាបោកសិណវសេន បថវិយំ ឧម្មុជ្ជននិមុជ្ជនំ, ឧទកវុដ្ឋិសមុប្បាទនំ, នទីសមុទ្ទាទិសជ្ជនំ, បថវីបព្វតបាសាទាទីនំ កម្បនន្តិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

តេជោកសិណវសេន ធូមាយនា, បជ្ជលនា, អង្គារវុដ្ឋិសមុប្បាទនំ, តេជសា តេជោបរិយាទានំ, យទេវ សោ ឥច្ឆតិ តស្ស ឌហនសមត្ថតា, ទិព្វេន ចក្ខុនា រូបទស្សនត្ថាយ អាលោកករណំ, បរិនិព្វានសមយេ តេជោធាតុយា សរីរជ្ឈាបនន្តិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

វាយោកសិណវសេន វាយុគតិគមនំ, វាតវុដ្ឋិសមុប្បាទនន្តិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

នីលកសិណវសេន នីលរូបនិម្មានំ, អន្ធការករណំ, សុវណ្ណទុព្វណ្ណនយេន អភិភាយតនបដិលាភោ, សុភវិមោក្ខាធិគមោតិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

បីតកសិណវសេន បីតករូបនិម្មានំ, សុវណ្ណន្តិ អធិមុច្ចនា, វុត្តនយេនេវ អភិភាយតនបដិលាភោ, សុភវិមោក្ខាធិគមោ ចាតិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

លោហិតកសិណវសេន លោហិតករូបនិម្មានំ, វុត្តនយេនេវ អភិភាយតនបដិលាភោ, សុភវិមោក្ខាធិគមោតិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

ឱទាតកសិណវសេន ឱទាតរូបនិម្មានំ, ថិនមិទ្ធស្ស ទូរភាវករណំ, អន្ធការវិធមនំ, ទិព្វេន ចក្ខុនា រូបទស្សនត្ថាយ អាលោកករណន្តិ ឯវមាទីនិ ឥជ្ឈន្តិ។

អាលោកកសិណវសេន សប្បភារូបនិម្មានំ, ថិនមិទ្ធស្ស ទូរភាវករណំ, អន្ធការវិធមនំ, ទិព្វេន ចក្ខុនា រូបទស្សនត្ថំ អាលោកករណន្តិ

ឲចយាឌីតិ ព្ទុជ្ឈត្តិ៍

អាកាសកសិណចរេសត បដិច្ឆន្នាត់ ចិចងកេរណ៌, អេត្តាបឆចិបព្ទាតាឌីស្បុបិ អាកាសំ តិយ៉ូតិត្វា ព្ទរិឃាបឆកប្បត់, តិេរាក្បុទ្ធាឌីស្បុ អសជ្ឈុយាតកាយតត្តិ ឲចយាឌីតិ ព្ទុជ្ឈត្តិ៍

សព្ទារេតច ក្សទ្ធិ អេឆា តិទិឃំ អក្ខំឃំ អប្បយាណត្តិ ព្ទាយំ បេភេន៌ លភត្តិ៍ ចុត្តេញ្ញាត់ “បឆចិកសិណេយេកា សឈ្លាភាតិ៍ ក្សទ្ធយេឆាតិទិឃំ អក្ខំឃយប្បយាណ”ត្តិអានិ៍

តាត្វ ក្សជ្ឈត្តិ ក្សបរិកាកតាលិកិយុល៌ អេឆាតិ េហដ្ឋាក្សុយិតាលិកិយុល៌ តិទិឃត្តិ េលត្តយណ្ឌលយិច សយត្តា បរិច្ឆិត្តិត៌ ឲកេច្ឆា ហិ ក្សទ្ធេយច កសិណ៌ ចេទ្ធតិ, ឲកេច្ឆា អេឆា, ឲកេច្ឆា សយត្តេតា៍ េតភ េតភ ចា កាេរណភ ឲចំ បសាេរតិ៍ អាេលិកយិច ជិព្ទាចក្លុភា ក្សបគស្បុភកាេយា៍ េតភ ចុត្តិ ក្សទ្ធយេឆាតិទិឃត្តិ៍ អក្ខំឃត្តិ ព្ទាន៌ បភ ឲកស្ប អញ្ញាកាចាត្សបាយតត្វំ ចុត្តិ៍ ឃឆា ហិ ក្សគក៌ បចិដ្ឋស្ប សព្ទាឌីសាស្បុ ក្សគកេយច េហាតិ, ភ អញ្ញា, ឲចេយច បឆចិកសិណ៌ បឆចិកសិណេយច េហាតិ, ភត្វិ តស្ប អេញ្ញា កសិណសយុត្តេឆាតិ៍ ឲេសច ភេឃា សព្ទាត្វ៍ អប្បយាណត្តិ ព្ទាន៌ តស្ប ចេរណអប្បយាណចេរសភ ចុត្តិ៍ តជ្ជេរាេចតសា ចេរត្តា សកលេយច ចេរតិ៍ ភ អឃយស្ប អានិ ព្ទាន៌ យជ្ឈត្តិ បយាណ៌ កណ្ហាតីតិ៍

១០១៎ េឃ ច េត សត្វា កយុាចេរណភ ចា សយភ្នាកតា កិេលសាចេរណភ ចា សយភ្នាកតា ចិបិកាចេរណភ ចា សយភ្នាកតា អសទ្ធា អច្ឆន្តិកា ក្សប្បញ្ញា អភព្ទា តិឃាមំ ជុក្កយិត៌ុ ក្សសេលស្បុ ឆេយុស្បុ សយុត្តត្តិ ចុត្តា, េតសេយកស្បាេរបកកសិេណបិ កាចភា ភ ព្ទុជ្ឈ្យតិ៍ តាត្វ កយុាចេរណភ សយភ្នាកតាតិ អាភត្តទិឃកយុសយក្កិេភា៍ កិេលសាចេរណភ សយភ្នាកតាតិ តិឃតយិច្ឆាជិដ្ឋិកា េចច ក្សគេតាញ្ញូភកបណ្ឌកា ច៍ ចិបិកាចេរណភ សយភ្នាកតាតិ អេហតុកទ្វិេហតុកបដិសត្ធិកា៍ អសទ្ធាតិ ព្ទុទ្ធាឌីស្បុ សទ្ធាចិេរហិតា៍ អច្ឆន្តិកាតិ អបច្ឆតីកបដិបទាឃំ លត្តុចិេរហិតា ៍ ក្សប្បញ្ញាតិ េលិកិឃេលិក្សត្តេរសយុាជិដ្ឋិឃា ចិេរហិតា៍ អភព្ទាតិឃាមំ ជុក្កយិត៌ុ ក្សសេលស្បុ ឆេយុស្បុ សយុត្តត្តិ ក្សសេលស្បុ ឆេយុស្បុ តិឃាមសប្លាត់ សយុត្តសប្លាតច្ឆា អទិឃយក្កំ ជុក្កយិត៌ុ អភព្ទាតិ អេត្វា៍ ភ េកាចលច្ឆា កសិេណឃេច, អេញ្ញាស្បុបិ កយុដ្ឋាេភស្បុ ឲេតសេយកស្បុបិ កាចភា ភ ព្ទុជ្ឈ្យតិ៍ តស្វា ចិកាតចិបិកាចេរណភបិ ក្សលបុេត្តភ កយុាចេរណច្ឆា កិេលសាចេរណច្ឆា អាេរកា បរិចេជ្ជត្វា សទ្ធយុស្បចភសប្បុរិស្សូបតិស្បឃាឌីហិ សទ្ធច្ឆា លត្តុច្ឆា បញ្ញាច្ឆា ចេឆ្ឆត្វា កយុដ្ឋាភាត្សេឃាេក េឃាេកា កេរណិេឃាតិ៍

ព្ទាតិ សាក្សុភបិេយាជ្ជត្វាឃ កេត ចិស្បុទ្ធិយេក្ក

សយាឌិភាចភាឌិកាេរ

េសសកសិណនិទ្ទេសា តាម

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦។ អសុភកម្មដ្ឋាននិទ្ទេសោ

ឧទ្ធុមាតកាទិបទត្ថវណ្ណនា

១០៧។ កសិណានន្តរុទ្ទិដ្ឋេសុ បន ឧទ្ធុមាតកំ, វិនីលកំ, វិបុព្ពកំ, វិច្ឆិទ្ទកំ, វិក្ខាយិតកំ, វិក្ខិត្តកំ, ហតវិក្ខិត្តកំ, លោហិតកំ, បុឡវកំ, អដ្ឋិកន្តិ ទសសុ អវិញ្ញាណកាសុភេសុ ភស្តា វិយ វាយុនា ឧទ្ធំ ជីវិតបរិយាទានា យថាក្កមំ សមុគ្គតេន សូនភាវេន ឧទ្ធុមាតត្តា ឧទ្ធុមាតំ, ឧទ្ធុមាតមេវ ឧទ្ធុមាតកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ ឧទ្ធុមាតន្តិ ឧទ្ធុមាតកំ។ តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

វិនីលំ វុច្ចតិ វិបរិភិន្ននីលវណ្ណំ, វិនីលមេវ វិនីលកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិនីលន្តិ វិនីលកំ។ មំសុស្សទដ្ឋានេសុ រត្តវណ្ណស្ស បុព្ពសន្និចយដ្ឋានេសុ សេតវណ្ណស្ស យេភុយ្យេន ច នីលវណ្ណស្ស នីលដ្ឋានេ នីលសាដកបារុតស្សេវ ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

បរិភិន្នដ្ឋានេសុ វិស្សន្ទមានបុព្ពំ វិបុព្ពំ, វិបុព្ពមេវ វិបុព្ពកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិបុព្ពន្តិ វិបុព្ពកំ។ តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

វិច្ឆិទ្ទំ វុច្ចតិ ទ្វិធា ឆិន្ទនេន អបធារិតំ, វិច្ឆិទ្ទមេវ វិច្ឆិទ្ទកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិច្ឆិទ្ទន្តិ វិច្ឆិទ្ទកំ។ វេមជ្ឈេ ឆិន្នស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

ឥតោ ច ឯត្តោ ច វិវិធាការេន សោណសិង្គាលាទីហិ ខាយិតន្តិ វិក្ខាយិតំ, វិក្ខាយិតមេវ វិក្ខាយិតកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិក្ខាយិតន្តិ វិក្ខាយិតកំ។ តថារូបស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

វិវិធំ ខិត្តំ វិក្ខិត្តំ, វិក្ខិត្តមេវ វិក្ខិត្តកំ។ បដិក្កូលត្តា វា កុច្ឆិតំ វិក្ខិត្តន្តិ វិក្ខិត្តកំ។ អញ្ញេន ហត្ថំ អញ្ញេន បាទំ អញ្ញេន សីសន្តិ ឯវំ តតោ តតោ ខិត្តស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

ហតញ្ច តំ បុរិមនយេនេវ វិក្ខិត្តកញ្ចាតិ ហតវិក្ខិត្តកំ។ កាកបទាការេន អង្គបច្ចង្គេសុ សត្ថេន ហនិត្វា វុត្តនយេន វិក្ខិត្តស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

លោហិតំ កិរតិ វិក្ខិបតិ ឥតោ ចិតោ ច បគ្ឃរតីតិ លោហិតកំ។ បគ្ឃរិតលោហិតមក្ខិតស្ស ឆវសរីរស្សេតំ អធិវចនំ។

បុញ្ញអចា ចុច្ចត្តិ កិយយោ, បុញ្ញអចេ កិរតីតិ បុញ្ញអចក់ កិយិបរិបុណ្ណស្ស លេចសរីរស្សេតយឆិចចត់

អដ្ឋិយេច អដ្ឋិក់ បដិក្កូលត្តា ចា កុច្ឆិតំ អដ្ឋីតិ អដ្ឋិក់ អដ្ឋិសង្ខលិកាឃបិ ឲកដ្ឋិកស្សបេតយឆិចចត់ ច្ចុយាតិ ច បត ស្កន្ធយាតកាឌឹតិ តិស្សាឃ ស្កបេត្តតិយិត្តាតយ្យិ តិយិតេត្តសុ បដិលន្ធ្ណោតាតយេតារតេច តាយាតិ

ស្កន្ធយាតកកយ្ឌ្ឍាត់

១០៧៖ តត្ត ស្កន្ធយាតកសរីរេ ស្កន្ធយាតកតិយិត្តំ ស្កបេតេត្វា ស្កន្ធយាតកសង្ខាតំ ឆសាត់ ការចេតុការយត យោកិតា បចឌឹកសិលោ ចុត្តតយេតេច ចុត្តបេការ៍ អាចទិឃំ ស្កបសង្កិយិត្វា កយ្ឌ្ឍាត់ ស្កក្កុហេតព្ពំ តេតស្ស កយ្ឌ្ឍាត់ កចេតេត្តត អសុកតិយិត្តត្តាឃ កយតចិឆាត់, សយត្តា តិយិត្តុបលក្ខណំ, ឲកាឆសចិឆេត តិយិត្តក្កាហោ, កតាកតយក្កុបច្ចេចក្ខណត្តិ ឲចំ អបេតាចិឆាតបរិយោសាត់ សត្តំ កចេតព្ពំ តេតាបិ សត្តំ សាឆុកំ ស្កក្កុហេត្វា បុត្តោ ចុត្តបេការ៍ សេតាសត់ ស្កបកត្តា ស្កន្ធយាតកតិយិត្តំ បរិយេសតេត្តត ចិហាតព្ពំ

១០៨៖ ឲចំ ចិហរតេត្តត ច អសុកស្មិំ តាយ កាយច្ចារេ ចា អដចិយុខេ ចា បខេត្វ ចា បត្តតបាទេ ចា រុក្ខមូលេ ចា សុសាតេ ចា ស្កន្ធយាតកសរីរំ តិក្ខិត្តត្តិ កចេត្តាត់ ចចត់ សុត្វាបិ ត តាចតេច អតិតេត្វត បក្ខត្តតេត្តត ចិឃ កត្តព្ពំ កស្មា? អសុកំ ហិ តាមេតំ ចាឡអមិកាឆិដ្ឋិតម្បិ អមតុស្សាឆិដ្ឋិតម្បិ ហោតិ តត្រស្ស ឌីចិតត្តរាយោបិ សិយា កយតយក្កោ ចា បតេត្វ កាយច្ចារេត ចា តហាតតិតេត្វត ចា កោឆារកោខយា ចា ហោតិ តត្ត ចិសភាកទូបំ អាបាថមាកច្ឆតិ, តទេច ចា សរីរំ ចិសភាកំ ហោតិ បុរិសស្ស ហិ ច្ចុត្តិសរីរំ ច្ចុត្តិយា ច បុរិសសរីរំ ចិសភាកំ, តទេតំ អធុតាយតំ សុភតោបិ ស្កបដ្ឋាតិ, តេតស្ស ព្រហ្មចរិយត្តរាយោបិ សិយា សចេ បត "តយិឌំ យាឌិសស្ស ការិយ"ន្តិ អត្តាតំ តក្កយតិ, ឲចំ តក្កយមាតេត កត្តព្ពំ

១០៩៖ កច្ឆតេត្តត ច សង្ឃត្តេរស្ស ចា អញ្ញាតរស្ស ចា អភិញ្ញាតស្ស ភិក្ខុតោ កចេត្វា កត្តព្ពំ កស្មា? សចេ ហិស្ស សុសាតេ អមតុស្សឌីហឡាឆ្យឌឹតំ ទូបសង្គាឌិអតិដ្ឋារម្មណាភិភូតស្ស អង្គបច្ចង្គាតិ ចា បចេចេត្តិ, កុត្តំ ចា ត បរិសណ្ឋាតិ, អបេញ្ញា ចា អាពាធេតា ហោតិ អថស្ស សោ ចិហារេ បត្តចីចរំ សុរក្ខិតំ ករិស្សតិ ឌហរេ ចា សាមណេរេ ចា បហិណិត្វា តំ ភិក្ខុំ បដិជក្កិស្សតិ អបិច សុសាតំ តាម តិរាសង្កដ្ឋាតត្តិ មញ្ញមាតា កតាកម្មាបិ អកតាកម្មាបិ ចោរា សមោសរត្តិ តេ មតុស្សេហិ អតុពទ្ធា ភិក្ខុស្ស សមីបេ ភណ្ឌកំ ឆឌ្ឌេត្វាបិ បលាយត្តិ មតុស្សា "សចោឌ្ឌំ ចោរ៍ អទ្ទសាមា"តិ ភិក្ខុំ កហេត្វា ចិហេឋេត្តិ អថស្ស សោ "មា ឥមំ ចិហេឋយិត្ត, មមាឃំ កចេត្វា ឥមិតា តាយ កម្មុត កតោ"តិ តេ មតុស្សេ សញ្ញាបេត្វា សោត្ថិភាចំ ករិស្សតិ អយំ អាតិសំសោ កចេត្វា កមតេ តស្មា ចុត្តបេការស្ស ភិក្ខុតោ កចេត្វា អសុកតិយិត្តឆស្សតេ សញ្ជាតាភិលាសេត ឃចាតាយ លត្តិយោ អភិសេកដ្ឋាតំ, ឃដយាតោ ឃញ្ញសាលំ, អឆតោ ចា បត តិឆិដ្ឋាតំ បីតិសោមតស្សជាតេតា កច្ឆតិ, ឲចំ បីតិសោមតស្សំ ស្កបេតេត្វា អដ្ឋកថាសុ ចុតេត្វត ចិឆិតា កត្តព្ពំ ចុត្តតេញ្ញ –

"ស្កន្ធយាតំ អសុកតិយិត្តំ ស្កក្កណ្ហត្តា ឲតោ អធុតិយោ កច្ឆតិ ស្កបដ្ឋិតាឃ សតិយា អសម្មូឍ្ហាឃ អតេត្តាកតេហិ ច្ចុទ្រិយេហិ អពាហិកតេត

យាតេយត កតាកតយក្កំ បច្ចេចក្ខុយាទេតា៉ យស្មិំ បទេសេ វណ្ណយាតកំ អស្សកតិមិត្តំ តិក្ខិត្តំ ហោតិ, តស្មិំ បទេសេ បរិសារំ ចា ចម្មិកំ ចា វុក្ខំ ចា កច្ឆំ ចា លតំ ចា សតិមិត្តំ កទេរាតិ, សារម្មណំ កទេរាតិ៉ សតិមិត្តំ កត្វា សារម្មណំ កត្វា វណ្ណយាតកំ អស្សកតិមិត្តំ សកាចកាចទោតា ឧបលក្ខេតិ, ចណ្ណតោបិ លិង្គតោបិ សណ្ឋានតោបិ ជិសតោបិ ឆ្កាយសតោបិ បរិច្ឆេទតោបិ សន្ធិតោ ជិចរតោ តិត្តតោ ឆលតោ សមត្តតោ៉ សោ តំ តិមិត្តំ សុក្កហិតំ កទេរាតិ, សូបធារិតំ ឧបធារេតិ, សុចចត្ថិតំ ចចត្ថបេតិ៉ សោ តំ តិមិត្តំ សុក្កហិតំ កត្វា សូបធារិតំ ឧបធារេត្វា សុចចត្ថិតំ ចចត្ថបេត្វា ឧទេកា អត្យុតិយោ កច្ឆតិ ឧបដ្ឋិតាយ សតិយា អសម្មុឡ្ហាយ អតេត្តាកតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ អពាហិកតេត យាតេយត កតាកតយក្កំ បច្ចេចក្ខុយាទេតា៉ សោ ចង្កមន្តោបិ តត្ថាកិយេណ្ណោច ចង្កមំ អធិដ្ឋាតិ៉ តិសីទន្តោបិ តត្ថាកិយេណ្ណោច អាសតំ បញ្ញាបេតិ៉

“សយត្តា តិមិត្តុបលក្ខណា កិយត្តិយា កិយាតិសំសាតិ? សយត្តា តិមិត្តុបលក្ខណា អសម្មោហត្តា អសម្មោហាតិសំសា៉ ឧកាឆបចិធេត តិមិត្តក្កហោ កិយត្តិយោ កិយាតិសំសោតិ? ឧកាឆបចិធេត តិមិត្តក្កហោ ឧបតិចាត្តតត្វោ ឧបតិចាត្តាតិសំសោ៉ កតាកតយក្កបច្ចេចក្ខណា កិយត្តិយា កិយាតិសំសាតិ? កតាកតយក្កបច្ចេចក្ខណា ជិធិសយ្យជិបាឝតត្វា ជិធិសយ្យជិបាឝតាតិសំសា៉

“សោ អាតិសំសឝស្សាជិ រតតសញ្ញី ហុត្វា ជិត្តីកាទំ ឧបដ្ឋបេត្វា សម្បិយាយយាទេតា តស្មិំ អារម្មណេ ជិត្តំ ឧបតិពាន្ធតិ ‘អទ្ធា ឍាយាយ បដិបទាយ ជរាមរណម្បាបរិមុច្ចិស្សាមី’តិ៉ សោ ជិជិច្ចេច កាមេហិ...បេ... បឋមំ ឈាតំ ឧបសម្បជ្ជ ជិហរតិ៉ តស្សាធិកតំ ហោតិ វូបិចចទំ បឋមំ ឈាតំ ជិទេត្ថា ច ជិហារោ កាចតាយឃដ្ឋា បុញ្ញាកិរិយចត្ថូ”តិ៉

១០៩៉ តស្មា យោ ចិត្តសញ្ញាតត្តាយ សិចធិកឝស្សតំ កច្ឆតិ, សោ ឈត្ថិំ បហទិត្វា កណំ សត្តិំបិទេតត្វាបិ កច្ឆត្យ៉ កម្មដ្ឋានសីសេត បត កច្ឆទេត្តត ឧកទេកត អត្យុតិយេត ម្ហលកម្មដ្ឋានំ អចិស្សជ្ជេត្វា តំ យតសិកទេរាទេត្តតេច សុសាទេត យោណាជិបរិស្សយចិទោឝតត្ថំ កត្តទឝណ្ឌំ ចា យដ្ឋិំ ចា កហេត្វា, សូបដ្ឋិត កាចសម្បាឝទេតត អសម្មុឡ្ហំ សតិំ កត្វា, យតច្ឆដ្ឋាតច្ឆា ឥន្ទ្រិយាតំ អតេត្តាកតកាចសម្បាឝតោតា អពាហិកតយទេតត ហុត្វា កត្តព្វំ៉

ជិហារទោ តិក្ខមន្តេតេច អស្សកជិសាយ អស្សកទ្វាទេត តិក្ខមិត្វាមីតិ ទ្វារំ សល្លក្ខេតព្វំ៉ តទោ យេត មទេក្កត កច្ឆតិ, សោ មទេក្កា ចចត្ថបេតព្វោ, អយំ មទេក្កា បាចិតជិសាភិមុខោ ចា កច្ឆតិ, បច្ឆិមាត្វឝក្ខិណជិសាភិមុខោ ចា ជិជិសាភិមុខោចាតិ៉ ឍាយស្មិំ បត ធាទេត ចាយតោ កច្ឆតិ, ឍាយស្មិំ ធាទេត ឝក្ខិណតោ, ឍាយស្មិំ ចស្ស ធាទេត បរិសារណា, ឍាយស្មិំ ចម្មិកោ, ឍាយស្មិំ វុក្ខោ, ឍាយស្មិំ កច្ឆោ, ឍាយស្មិំ លតាតិ៉ ឧចំ កមតមក្កំ ចចត្ថបេត្តត តិមិត្តដ្ឋាតំ កត្តព្វំ៉ តោ ច ទោ បដិចាតំ៉ បដិចាតំ កច្ឆត្តស្ស ហិ កុលបកទ្ធោ ឈាតំ បហទិត្វា មត្តលុង្កំ ចា សទេក្លាតេយ្យ, អាហារំ ចា លទ្ធាបេយ្យ, ជិប្បជិសារំ ចា ឌទេតយ្យ “ត្វាជិសំ តាម កុលបដ្ឋាតំ អាកទេតាមី”តិ៉ តស្មា បដិចាតំ ចទេជ្ជេត្វា អត្យុចាតំ កត្តព្វំ៉ សចេ អត្យុចាតមទេក្កត ត សក្កា ហោតិ កត្តុំ, អត្ថរា បព្ពតោ ចា បបិតោ ចា បរិសារណា ចា ចតី ចា កណ្ហកដ្ឋាតំ ចា ឧឝកំ ចា ជិក្ខលំ ចា ហោតិ, ជិចទេកណ្ហេត តាសំ បិឝហិត្វា កត្តព្វំ៉ ឍាឝយស្ស កមតចត្តំ៉

១០៧. ឧចំ កេតត បត ត តាច អបុកតិមិត្តំ ឌូលេលិកេតព្វំ. ឌីសា ចចត្តេបតព្វា. ឧកស្មិំ ហិ ឌីសាការេក ជិតស្ស អារទ្ធុលាហ្វា ត ចិក្ខតំ ហុត្វា លាឃតិ, ចិត្តញ្ច ត កព្ពុតិឃំ ហោតិ. តស្មា តំ ចជ្ជេត្វា ឃត្វ ជិតស្ស អារទ្ធុលាហ្វា ចិក្ខតំ ហុត្វា លាឃតិ, ចិត្តញ្ច កព្ពុតិឃំ ហោតិ, តត្វ ធាតព្វំ. បដិចាតាត្យចាតញ្ច បហាតព្វំ. បដិចាតេត ជិតស្ស ហិ ក្យលបកេត្ថត ស្លក្ខាញ្ជហស្ស ចិត្តំ ចិឆាចតិ. អត្យចាតេត ជិតស្ស សេច តត្វ អឆិចត្វា អយត្យស្សា ហោត្តិ, តេ កុដ្ឋិញ្ញា អតត្វំ កេទាត្តិ. តស្មា ច្រាសកំ ស្លក្ខុ តាតិអត្យចាតេត ធាតព្វំ. ឧចំ តិដ្ឋយាតេតតាបិ តាតិក្ខុេទ តាច្ចាសេត្ត តាត្យបិឌំ តាត្យឃឹសំ ធាតព្វំ. អតិក្ខុេទ ជិតស្ស ហិ អារទ្ធុលំ អចិក្ខតំ ហោតិ. អច្ចាសេត្ត កឃយុប្បជ្ជតិ. អត្យបិឌំ ចា អត្យឃឹសំ ចា ជិតស្ស សព្វំ អបុកំ សយំ ត បញ្ញាយតិ. តស្មា តាតិក្ខុេទ តាច្ចាសេត្ត ឌូលេលិកត្តស្ស ថាស្យកដ្ឋេត សទីសេចយញ្ញកាេក ធាតព្វំ.

១០៨. ឧចំ ជិតេត “តស្មិំ បេឌេស បិសាលំ ចា…បេ… លតំ ចា សតិមិត្តំ កេទាតី”តិ ឧចំ ទុត្តាតិ សយត្តា តិមិត្តាតិ ស្លបលក្ខិតព្វាតិ. តព្រិឌំ ស្លបលក្ខលចិឆាតំ, សេច តស្ស តិមិត្តស្ស សយត្តា ចក្ខុបេឆ បិសាលោ ហោតិ, សោ “អយំ បិសាលោ ស្លេច្ចា ចា តឹចេា ចា លុទ្ធកោ ចា យហេត្តា ចា តេប្តា ចា កាញ្ចព្ភ ចា សេតោ ចា ឌីឈោ ចា បរិមណ្ឌលោ ចា”តិ ចចត្តេបតព្វោ. តតោ “ព្ពុយស្មិំ តាយ ព្ភកាេស អយំ បិសាលោ ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ, ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ អយំ បិសាលោ”តិ សល្លក្ខេតព្វំ. សេច ចម្ពុកោ ហោតិ, សោបិ “ស្លេច្ចា ចា តឹចេា ចា លុទ្ធកោ ចា យហេត្តា ចា តេប្តា ចា កាញ្ចព្ភ ចា សេតោ ចា ឌីឈោ ចា បរិមណ្ឌលោ ចា”តិ ចចត្តេបតព្វោ. តតោ “ព្ពុយស្មិំ តាយ ព្ភកាេស អយំ ចម្ពុកោ ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ”ត្តិ សល្លក្ខេតព្វំ. សេច ទុេក្ខា ហោតិ, សោបិ “អស្សេត្តោ ចា តិគ្រោធោ ចា កច្ឆកោ ចា កបឹតេតា ចា ស្លេច្ចា ចា តឹចេា ចា លុទ្ធកោ ចា យហេត្តា ចា តេប្តា ចា កាញ្ចព្ភ ចា សេតោ ចា”តិ ចចត្តេបតព្វោ. តតោ “ព្ពុយស្មិំ តាយ ព្ភកាេស អយំ ទុេក្ខា ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ”ត្តិ សល្លក្ខេតព្វំ. សេច កេឆ្ឆ ហោតិ, សោបិ “សិត្តិចា កេយេត្ត្កា ចា កលាចិេទា ចា ក្យេណ្ឌកោ ចា ស្លេច្ចា ចា តឹចេា ចា លុទ្ធកោ ចា យហេត្តា ចា”តិ ចចត្តេបតព្វោ. តតោ “ព្ពុយស្មិំ តាយ ព្ភកាេស អយំ កេឆ្ឆ ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ”ត្តិ សល្លក្ខេតព្វំ. សេច លតា ហោតិ, សាបិ “លិញ្ញ ចា ក្យម្ពណ្ឌិ ចា សាមា ចា កាញ្ចអចល្លិ ចា បុតិលតា ចា”តិ ចចត្តេបតព្វា. តតោ “ព្ពុយស្មិំ តាយ ព្ភកាេស អយំ លតា ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ, ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ អយំ លតា”តិ សល្លក្ខេតព្វំ.

១០៩. យំ បត ទុត្តំ សតិមិត្តំ កេទាតិ សារទ្ធុលំ កេទាតីតិ, តំ ព្ពុេឆច អេត្តាកធំ. បុតប្បុតំ ចចត្តេបេត្តា ហិ សតិមិត្តំ កេទាតិ តាយ. អយំ បិសាលោ ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ, ព្ពុដំ អបុកតិមិត្តំ អយំ បិសាលោតិ ឧចំ េទ្វ េទ្វ សយាេសត្វា សយាេសត្វា ចចត្តេបេត្តា សារទ្ធុលំ កេទាតិ តាយ.

ឧចំ សតិមិត្តំ សារទ្ធុលាហ្វា កត្វា បត សកាចកាចេតា ចចត្តេបតីតិ ទុត្តត្វា ឃ្វាស្ស សកាចកាេចា អតញ្ញាសាឆាេណា អត្តតិេឃា ស្លេគ្មាតកកាេចា, េតត យតសិកាតព្វំ. ចលិតំ ស្លេគ្មាតកត្តិ ឧចំ សកាេចត សេេសត ចចត្តេបតព្វត្តិ អេត្វា.

១១០. ឧចំ ចចត្តេបត្វា ចណ្ណេតាបិ លិង្គេតាបិ សណ្ឋាតេតាបិ ឌីសេតាបិ ព្ភកាសេតាបិ បរិេច្ឆេទតាបីតិ លេត្តិេឆត តិមិត្តំ កេហតព្វំ. កធំ? េតត ហិ េឃាគិតា ព្ពុដំ សទីទំ កាញ្ចអស្ស ចា ព្ភទាតស្ស ចា យក្ខេច្ឆចិេតា ចាតិ ចណ្ណេតា ចចត្តេបតព្វំ. លិង្គេតា បត ព្ពុត្ថិលិង្គំ ចា បុទិសលិង្គំ ចាតិ អចចត្តេបត្វា បឋយចេឃ ចា យជ្ឈិយចេឃ ចា បច្ឆិយចេឃ ចា ជិតស្ស ព្ពុដំ សទីទត្តិ ចចត្តេបតព្វំ. សណ្ឋាតេតា

ອຸທ຺ຘຸມາຕກສ຺ສ ສຓ຺ຐານວເສນ ອິທມສ຺ສ ສີສສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ຄີວາສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ຫຕ຺ຖສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ອຸທຣສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ນາຠິສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ກຏິສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ອູຣຸສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ຊງ຺ຆາສຓ຺ຐານໍ, ອິທໍ ປາທສຓ຺ຐານນ຺ຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ທິສໂຕ ປນ ອິມສ຺ມິໍ ສຣີເຣ ທ຺ເວ ທິສາ ນາຠິຍາ ອໂທ ເຫຏ຺ຐິມທິສາ ອຸທ຺ທໍ ອຸປຣິມທິສາຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອຖ ວາ ອຫໍ ອິມິສ຺ສາ ທິສາຍ ຐິໂຕ, ອສຸຠນິມິຕ຺ຕໍ ອິມິສ຺ສາຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ໂອກາສໂຕ ປນ ອິມສ຺ມິໍ ໂອກາເສ ຫຕ຺ຖາ, ອິມສ຺ມິໍ ປາທາ, ອິມສ຺ມິໍ ສີສໍ, ອິມສ຺ມິໍ ມຌ຺ຌິມກາໂຍ ຐິໂຕຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອຖ ວາ ອຫໍ ອິມສ຺ມິໍ ໂອກາເສ ຐິໂຕ, ອສຸຠນິມິຕ຺ຕໍ ອິມສ຺ມິນ຺ຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ປຣິເຈ຺ຉທໂຕ ປນ ອິທໍ ສຣີຣໍ ອໂທ ປາທຕເລນ ອຸປຣິ ເກສມຕ຺ຖເກນ ຕິຣິຍໍ ຕເຈນ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ນໍ, ຍຖາປຣິຈ຺ຉິນ຺ເນ ຈ ຐາເນ ທ຺ວຕ຺ຕິໍສກຸຓປຠຣິຕເມວາຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອຖ ວາ ອຍມສ຺ສ ຫຕ຺ຖປຣິເຈ຺ຉໂທ, ອຍໍ ປາທປຣິເຈ຺ຉໂທ, ອຍໍ ສີສປຣິເຈ຺ຉໂທ, ອຍໍ ມຌ຺ຌິມກາຍປຣິເຈ຺ຉໂທຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ຍຕ຺ຕກໍ ວາ ປນ ຐານໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕຕ຺ຕກເມວ ອິທໍ ອີທິສໍ ອຸທ຺ຘຸມາຕກນ຺ຕິ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ທິຕພ຺ພໍ. ປຸຣິສສ຺ສ ປນ ອິຕ຺ຖິສຣີຣໍ ອິຕ຺ຖິຍາ ວາ ປຸຣິສສຣີຣໍ ນ ວຏ຺ຏຕິ. ວິສຠາເຄ ສຣີເຣ ອາຣມ຺ມຓໍ ນ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ວິປ຺ຜນ຺ທນສ຺ເສວ ປຈ຺ຈໂຍ ໂຫຕິ. "ອຸຄ຺ຆາຏິຕາປິ ຫິ ອິຕ຺ຖີ ປຸຣິສສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ປຣິຍາທາຍ ຕິຏ຺ຐຕີ"ຕິ (ອ. ນິ. ໕.໕໕) ມຌ຺ຌິມຏ຺ຐກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕສ຺ມາ ສຠາຄສຣີເຣເຍວ ເອວໍ ຉພ຺ພິເທນ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫິຕພ຺ພໍ.

໑໑໑. ໂຍ ປນ ປຸຣິມພຸທ຺ເທສຸ ກຕາທິກາໂຣ ປຣິຫຕທຸຕງ຺ໂຄ ປຣິມທ຺ທິຕມຫາຠູໂຕ ປຣິຄ຺ຄຫິຕສງ຺ຂາໂຣ ວວຕ຺ຖາປິຕນາມຣູໂປ ອຸຄ຺ຆາຏິຕສຕ຺ຕສຎ຺ໂຎ ກຕສມຓທມ຺ໂມ ວາສິຕວາສໂນ ຠາວິຕຠາວໂນ ສພີໂຊ ຎາຓຸຕ຺ຕໂຣ ອປ຺ປກິເລໂສ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ, ຕສ຺ສ ໂອໂລກິໂຕໂລກິຕຏ຺ຐາເນເຍວ ປຏິຠາຄນິມິຕ຺ຕໍ ອຸປຏ຺ຐາຕິ. ໂນ ເຈ ເອວໍ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ອເຖວໍ ຉພ຺ພິເທນ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫໂຕ ອຸປຏ຺ຐາຕິ. ຍສ຺ສ ປນ ເອວມ຺ປິ ນ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ເຕນ ສນ຺ຘິໂຕ ວິວຣໂຕ ນິນ຺ນໂຕ ຖລໂຕ ສມນ຺ຕໂຕຕິ ປຸນປິ ປຎ຺ຈວິເທນ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄເຫຕພ຺ພໍ.

໑໑໒. ຕຕ຺ຖ ສນ຺ຘິໂຕຕິ ອສີຕິສຕສນ຺ຘິໂຕ. ອຸທ຺ຘຸມາຕເກ ປນ ກຖໍ ອສີຕິສຕສນ຺ຘິໂຍ ວວຕ຺ຖເປສ຺ສຕິ. ຕສ຺ມານິນ ຕໂຍ ທກ຺ຂິຓຫຕ຺ຖສນ຺ຘີ, ຕໂຍ ວາມຫຕ຺ຖສນ຺ຘີ, ຕໂຍ ທກ຺ຂິຓປາທສນ຺ຘີ, ຕໂຍ ວາມປາທສນ຺ຘີ, ເອໂກ ຄີວສນ຺ຘິ, ເອໂກ ກຏິສນ຺ຘີຕິ ເອວໍ ຈຸທ຺ທສມຫາສນ຺ຘິວເສນ ສນ຺ຘິໂຕ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ວິວຣໂຕຕິ ວິວຣໍ ນາມ ຫຕ຺ຖນ຺ຕຣໍ ປາທນ຺ຕຣໍ ອຸທຣນ຺ຕຣໍ ກຓ຺ຓນ຺ຕຣນ຺ຕິ ເອວໍ ວິວຣໂຕ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອກ຺ຂີນມ຺ປິ ນິມ຺ມີລິຕຠາໂວ ວາ ອຸມ຺ມີລິຕຠາໂວ ວາ ມຸຂສ຺ສ ຈ ປິຫິຕຠາໂວ ວາ ວິວຏຠາໂວ ວາ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ໂພ. ນິນ຺ນໂຕຕິ ຍໍ ສຣີເຣ ນິນ຺ນຏ຺ຐານໍ ອກ຺ຂິກູປໍ ວາ ອນ຺ໂຕມຸຂໍ ວາ ຄລວາຏກໍ ວາ, ຕໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອຖ ວາ ອຫໍ ນິນ຺ເນ ຐິໂຕ ສຣີຣໍ ອຸນ຺ນເຕຕິ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ຖລໂຕຕິ ຍໍ ສຣີເຣ ອຸນ຺ນຕຏ຺ຐານໍ ຊຓ຺ຓຸກໍ ວາ ອຸໂຣ ວາ ນລາຏໍ ວາ, ຕໍ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ອຖ ວາ ອຫໍ ຖເລ ຐິໂຕ ສຣີຣໍ ນິນ຺ເນຕິ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ສມນ຺ຕໂຕຕິ ສພ຺ພໍ ສຣີຣໍ ສມນ຺ຕໂຕ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພໍ. ສກລສຣີເຣ ຎາຓໍ ຈາເຣຕ຺ວາ ຍໍ ຐານໍ ວິຠູຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ຕຕ຺ຖ "ອຸທ຺ຘຸມາຕກໍ ອຸທ຺ຘຸມາຕກ"ນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ຐເປຕພ຺ພໍ. ສເຈ ເອວມ຺ປິ ນ ອຸປຏ຺ຐາຕິ, ອຸທຣປຣິໂຍສານໍ ອຕິເຣກໍ ອຸທ຺ຘຸມາຕກໍ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ "ອຸທ຺ຘຸມາຕກໍ ອຸທ຺ຘຸມາຕກ"ນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ ຐເປຕພ຺ພໍ.

໑໑໓. ອິທານິ "ໂສ ຕໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ສຸຄ຺ຄຫິຕໍ ກໂຣຕີ"ຕິອາທີສຸ ອຍໍ ວິນິຈ຺ຉຍກຖາ –

ເຕນ ໂຍຄິນາ ຕສ຺ມິໍ ສຣີເຣ ຍຖາວຸຕ຺ຕນິມິຕ຺ຕຄ຺ຄາຫວເສນ ສຸຏ຺ຐຸ ນິມິຕ຺ຕໍ ຄຓ຺ຫິຕພ຺ພໍ. ສຕິ ສູປຏ຺ຐິຕໍ ກຕ຺ວາ ອາວຊ຺ຊິຕພ຺ພໍ. ເອວໍ ປຸນປ຺ປຸນໍ ກໂຣນ຺ເຕນ ສາທຸກໍ ອຸປຘາເຣຕພ຺ພຎ຺ເຈວ ວວຕ຺ຖເປຕພ຺ພຎ຺ຈ. ສຣີຣໂຕ ນາຕິທູເຣ ນາຈ຺ຈາສນ຺ເນ ປເທເສ ຐິເຕນ ວາ ນິສິນ຺ເນນ ວາ ຈກ຺ຂຸໍ ອຸມ຺ມີເລຕ຺ວາ

ឱលោកេត្វា និមិត្តំ គណ្ហន្តេន “ឧទ្ធុមាតកបដិក្កូលំ ឧទ្ធុមាតកបដិក្កូល”ន្តិ សតក្ខត្តុំ សហស្សក្ខត្តុំ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេតព្វំ, និម្មីលេត្វា អាវជ្ជិតព្វំ។ ឯវំ បុនប្បុនំ ករោន្តស្ស ឧគ្គហនិមិត្តំ សុគ្គហិតំ ហោតិ។ កទា សុគ្គហិតំ ហោតិ? យទា ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេន្តស្ស និម្មីលេត្វា អាវជ្ជេន្តស្ស ច ឯកសទិសំ ហុត្វា អាបាថមាគច្ឆតិ, តទា សុគ្គហិតំ នាម ហោតិ។

សោ តំ និមិត្តំ ឯវំ សុគ្គហិតំ កត្វា សូបធារិតំ ឧបធារេត្វា សុវវត្ថិតំ វវត្ថបេត្វា សចេ តត្ថេវ ភាវនាបរិយោសានំ បត្តុំ ន សក្កោតិ, អថានេន អាគមនកាលេ វុត្តនយេនេវ ឯកកេន អទុតិយេន កម្មដ្ឋានំ មនសិករោន្តេន សូបដ្ឋិតំ សតិំ កត្វា អន្តោគតេហិ ឥន្ទ្រិយេហិ អពហិគតេន មានសេន អត្តនោ សេនាសនមេវ គន្តព្វំ។

សុសានា និក្ខមន្តេនេវ ច អាគមនមគ្គោ វវត្ថបេតព្វោ, យេន មគ្គេន និក្ខន្តោស្មិ, អយំ មគ្គោ បាចីនទិសាភិមុខោ វា គច្ឆតិ, បច្ឆិមឧត្តរទក្ខិណទិសាភិមុខោ វា គច្ឆតិ, វិទិសាភិមុខោ វា គច្ឆតិ។ ឥមស្មិំ បន ឋានេ វាមតោ គច្ឆតិ, ឥមស្មិំ ទក្ខិណតោ, ឥមស្មិំ ចស្ស ឋានេ បាសាណោ, ឥមស្មិំ វម្មិកោ, ឥមស្មិំ រុក្ខោ, ឥមស្មិំ គច្ឆោ, ឥមស្មិំ លតាតិ ឯវំ អាគតមគ្គំ វវត្ថបេត្វា អាគតេន ចង្កមន្តេនាបិ តព្ភាគិយោវ ចង្កមោ អធិដ្ឋាតព្វោ, អសុភនិមិត្តទិសាភិមុខេ ភូមិប្បទេសេ ចង្កមិតព្វន្តិ អត្ថោ។ និសីទន្តេន អាសនម្បិ តព្ភាគិយមេវ បញ្ញបេតព្វំ។ សចេ បន តស្សំ ទិសាយំ សោព្ភោ វា បបាតោ វា រុក្ខោ វា វតិ វា កលលំ វា ហោតិ, ន សក្កា តំទិសាភិមុខេ ភូមិប្បទេសេ ចង្កមិតុំ, អាសនម្បិ ឱកាសាភាវតោ ន សក្កា បញ្ញបេតុំ, តំ ទិសំ អនបលោកេត្វាបិ ឱកាសានុរូបេ ឋានេ ចង្កមិតព្វញ្ចេវ និសីទិតព្វញ្ច។ ចិត្តំ បន តំទិសាភិមុខំយេវ កាតព្វំ។

១១៦។ ឥទានិ “សមន្តា និមិត្តុបលក្ខណា កិមត្ថិយា”តិអាទិបញ្ហានំ “អសម្មោហត្ថា”តិអាទិវិស្សជ្ជនេ អយំ អធិប្បាយោ។ យស្ស ហិ អវេលាយំ ឧទ្ធុមាតកនិមិត្តដ្ឋានំ គន្ត្វា សមន្តា និមិត្តុបលក្ខណំ កត្វា និមិត្តគ្គហណត្ថំ ចក្ខូនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេន្តស្សេវ តំ មតសរីរំ ឧដ្ឋហិត្វា ឋិតំ វិយ អជ្ឈោត្ថរមានំ វិយ អនុពន្ធមានំ វិយ ច ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, សោ តំ ពីភច្ឆំ ភេរវារម្មណំ ទិស្វា វិក្ខិត្តចិត្តោ ឧម្មត្តកោ វិយ ហោតិ, ភយំ ឆម្ភិតត្តំ លោមហំសំ បាបុណាតិ។ បាឡិយញ្ហិ វិភត្តអដ្ឋតិំសារម្មណេសុ អញ្ញំ ឯវរូបំ ភេរវារម្មណំ នាម នត្ថិ។ ឥមស្មិំ ហិ កម្មដ្ឋានេ ឈានវិព្ភន្តកោ នាម ហោតិ។ កស្មា? អតិភេរវត្តា កម្មដ្ឋានស្ស។ តស្មា តេន យោគិនា សតិំ សូបដ្ឋិតំ កត្វា មតសរីរំ ឧដ្ឋហិត្វា អនុពន្ធនកំ នាម នត្ថិ។ សចេ ហិ សោ “ឯតស្ស សមីបេ ឋិតោ បាសាណោ វា លតា វា អាគច្ឆេយ្យ, សរីរម្បិ អាគច្ឆេយ្យ។ យថា បន សោ បាសាណោ វា លតា វា នាគច្ឆតិ, ឯវំ សរីរម្បិ នាគច្ឆតិ។ អយំ បន តុយ្ហំ ឧបដ្ឋានាការោ សញ្ញាជោ សញ្ញាសម្ភវោ, កម្មដ្ឋានំ តេ អជ្ជ ឧបដ្ឋិតំ, មា ភាយិ ភិក្ខូ”តិ តាសំ វិនោទេត្វា ហាសំ ឧប្បាទេត្វា តស្មិំ និមិត្តេ ចិត្តំ សញ្ចារេតព្វំ។ ឯវំ វិសេសមធិគច្ឆតិ។ ឥទមេតំ សន្ធាយ វុត្តំ “សមន្តា និមិត្តុបលក្ខណា អសម្មោហត្ថា”តិ។

ឯកាទសវិធេន បន និមិត្តគ្គាហំ សម្បាទេន្តោ កម្មដ្ឋានំ ឧបនិពន្ធតិ។ តស្ស ហិ ចក្ខូនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកនបច្ចយា ឧគ្គហនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ តស្មិំ មានសំ ចារេន្តស្ស បដិភាគនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ តត្ថ មានសំ ចារេន្តោ អប្បនំ បាបុណាតិ។ អប្បនាយំ ឋត្វា វិបស្សនំ វឌ្ឍេន្តោ អរហត្តំ សច្ឆិករោតិ។ តេន វុត្តំ “ឯកាទសវិធេន និមិត្តគ្គាហោ ឧបនិពន្ធនត្ថោ”តិ។

១០៨៉ កតាកតយក្កុបច្ចុទេចក្ខុលា ចិចិរយ្យដិបិឯតត្តាតិ ឧទ្ទ បន យា កតយក្កុស្ស ច អាកតយក្កុស្ស ច បច្ចុទេចក្ខុលា ចុត្តា, សា ពយ្ដ្ឋានចិចិយា សយ្បដិបិឯតត្តាតិ អតេត្វា៉ សចេ ហិ ត្តុយំ កិក្កុ ពយ្ដ្ឋានំ កេហត្វា អាកច្ឆត្តិ អត្ថរាយកេ្ក រកាចិ អជ្ជ, ករត្ត, ពតិយឹតិ ឌិចរំ ចា បុច្ឆត្តិ, បញ្ចាចា បុច្ឆត្តិ, បដិសត្ថារំ ចា ករេរាត្តិ, អយំ ពយ្ដ្ឋានិកោតិ ឲុហ៊ុក្មរតន កត្តុំ ត ចដ្ចតិ៉ ឌិចរេសា ករេឆតទ្ធោ, បញ្ចោ ចិឃ្យរេជ្ជតទ្ធោ៉ សចេ ត ជានាតិ, ត ជានាយឹតិ ចត្តុត្តំ៉ ឆយ្ចិកោ បដិសត្ថារេរា កាតទ្ធោ៉ តស្យច៉ ករេរាត្តស្យ ភ្ជុកហិតំ តទ្រុលតិយិត្តុំ តស្យតិ៉ តស្ចិ តស្យរត្តុបិ ឌិចរំ បុរេដ្ឋន ករេឆតទ្ធរេយច៉ បញ្ចាអជានត្តេន ត ជានាយឹតិ ចត្តុត្តំ៉ ជានត្តេន ឲ្ករេឌសេត ករេឆត្យុបិ ចដ្ចតិ, បដិសត្ថារេរាបិ កាតទ្ធោ៉ អាកត្តុកំ បន កិក្កុ ឌិស្វា អាកត្តុកបដិសត្ថារេរា កាតទ្ធោច៉ អចរេសរាតិបិ រេចតិយក្កុលចត្តុរេពរិឌិយក្កុលចទ័ត្តុរេបរសចាការេចត្តុរេកាជនសាលរិឌត្តាឈរអាចទិឃុបដ្ឋាឃអាកត្តុកាយឹកចត្តាឌឹតិ សទ្ធាតិ ញត្ថុកចត្តាតិ ឃុរេតទ្ធោតេច៉ តស្យ តាតិ ឃុរេត្តស្យាបិ តំ តទ្រុលតិយិត្តុំ តស្យតិ, បុត កត្ថុ តិយិត្តុំ ករហ៊ុស្យាយឹតិ កត្តុកាយស្យាបិ អយតុរេស្យហិ ចា ចាត្យអយិរេកហិ ចា អឆិដ្ឋិតត្តា ឃុសាតយ្បិ កត្តុំ ត សក្កា រេហាតិ, តិយិត្តុំ ចា អត្ថរឆាឃតិ៉ ក្ខុយាតកំ ហិ ឲ្ករេយច ចា រេក្ខ ចា ឌិចរេស ឆត្វា ចិតឹលកាឌិកាចំ កច្ឆតិ៉ សទ្ធាពយ្ដ្ឋានតស្យ ឲុរេតន សយំ ក្សុលកំ ពយ្ដ្ឋានំ តាយ តត្តិ៉ តស្ចា ឲុចំ តរេដ្ឋ តិយិរេត្ត រេតន កិក្កុតា រត្តិដ្ឋានេត ចា ឌិចាឌានេត ចា តិសីឌិត្វា អយំ ត្តុយិតា តាយ ក្វារេរត ចិហារា តិក្ខុយិត្វា អប្បកឌិសាកិយុលំ យក្កុំ បដិបជ្ជិត្វា អប្បកស្ចិ តាយ ឌានេត ចាយំ ករហ៊ុ អប្បកស្ចិ ឥក្ខុលំ៉ តស្យ អប្បកស្ចិ ឌានេត បិសារេលា, អប្បកស្ចិ ចយ្ចិកទ្រុក្ខុកច្ឆលតាតយជ្ឈាតទំ៉ រេសាហំ រេតន យរេក្កុត កត្ថុ អប្បកស្ចិ តាយ ឌានេត អប្បកំ អដ្ឋសំ៉ ឧត្តុ អប្បកឌិសាកិយុរេលា ឆត្វា ឲុចរេច្ចាចច្ចា សយត្តា តិយិត្តាតិ សល្លរេក្ខុត្វា ឲុចំ អប្បកតិយិត្តុំ ភ្ជុកេហត្វា អប្បកឌិសាឃ ឃុសាតរេតា តិក្ខុយិត្វា ឲុចទ្ទុរេបត តាយ យរេក្កុត ត្តុឌច្ចាឌច្ចា ករេរាត្តា អាកត្តុ ត្តុឈ តិសិរេត្ថាតិ ឲុចំ ឃាច បល្លដ្ឋំ អាកុជិត្វា តិសិត្ដ្ឋានំ, តាច កតាកតយរេក្កុ បច្ចុរេចក្ខុតទ្ធោ៉ តរេស្យច៉ បច្ចុរេចក្ខុរេតា តំ តិយិត្តុំ បិកដំ រេហាតិ, បុររេតា តិក្ខុត្តុំ ចិឃ ភ្ជុបដ្ឋាតិ៉ ពយ្ដ្ឋានំ បុទិយាការេរតេច ចិធិ បដិបជ្ជតិ៉ រេតន ចុត្តុំ "កតាកតយក្កុបច្ចុទេចក្ខុលា ចិចិរយ្យដិបិឯតត្តា"តិ៉

១០៩៉ ត្តុឌាតិ អាតិសំសឌស្យាចិ រតនសដ្ឋ្ហា ហុត្វា ចិត្តុកាទំ ភ្ជុបដ្ឋរេបត្វា សយ្ចិឃាឃយារេតា តស្ចិ អារយុរេលា ចិត្តុំ ភ្ជុបតិឌត្ថុតិតិ ឲុត្តុ ក្ខុយាតកបដិក្កុរេល យាតសំ ចារេរត្វា ឥសាតំ តិត្ថរេត្តត្វា ឥសាតបដ្ឋានំ ចិបស្យតំ ចរេឆ្នរេត្តា "អត្ថា ត្តុយាឃ បដិបទាឃ ជរាយរេលយ្យា បរិយុច្ចិស្សាយឹ"តិ ឲុចំ អាតិសំសឌស្យាចិតា កចិតទ្ធោ៉

ឃឆា បន ក្សុកេតា បុទិរេសា យហក្ឈ៉ុយហ៊ិរតតំ លកិត្វា ក្សុលកំ ចត រេយ លឆ្ឋិ តស្ចិ រតនសដ្ឋ្ហា ហុត្វា ការចំ ជរេតត្វា ចិបុរេលត រេបរេយត សយ្ចិឃាឃយារេតា តំ រេក្ខុឃ្យ, ឲុចរេយច "ក្សុលកំ រេយ ត្តុឌំ ពយ្ដ្ឋានំ លឆ្ឋំ ក្សុកតស្យ យហក្ឈុយហ៊ិរតតសឌិសំ៉ ចត្យឆាត្យពយ្ដ្ឋានិកោ ហិ អត្តរេតា ចត្តារេរា យហាក្មុរេត បរិក្កុហ្យាតិ, អាតាបិតពយ្ដ្ឋានិកោ អត្តរេតា តាសិកចាតំ បរិក្កុហ្យាតិ, ពសិណពយ្ដ្ឋានិកោ ពសិណំ ពត្វា ឃឆាស្យុលំ ភារេចតិ, ឲុចំ ត្តុតរាតិ ពយ្ដ្ឋានាតិ ស្យុលភាតិ៉ 'ត្តុឌំ បន ឲ្ករេយច ចា រេក្ខ ចា ឌិចរេស តិដ្ឋតិ, តរេតា បទំ ចិតឹលកាឌិកាចំ បិបុលាតី'តិ តត្តិ ត្តុរេតា ក្សុលកតរ"ត្តិ តស្ចិ រតនសដ្ឋ្ហាតា ហុត្វា ចិត្តុកាទំ ភ្ជុបដ្ឋរេបត្វា សយ្ចិឃាឃយារេតត តំ តិយិត្តុំ រក្ខិតទ្ធោ៉ រត្តិដ្ឋានេត ច ឌិចាឌានេត ច "ក្ខុយាតកបដិក្កុលំ ក្ខុយាតកបដិក្កុល"ត្តិ ឧត្តុ បុតប្បុតំ ចិត្តុំ ភ្ជុបតិឌត្ថិតទ្ធោ៉ បុតប្បុតំ តំ តិយិត្តុំ អាចជ្ជិតទ្ធោ, យតសិកាតទ្ធោ៉ តក្កាហតំ ចិតក្កាហតំ កាតទ្ធោ៉

๑๑๔. ตสฺเสวํ กโรโต ปฏิภาคนิมิตฺตํ อุปฺปชฺชติ. ตตฺริทํ นิมิตฺตทฺวยสฺส นานากรณํ, อุคฺคหนิมิตฺตํ วิรูปํ พีภจฺฉํ เภรวทสฺสนํ หุตฺวา อุปฏฺฐาติ. ปฏิภาคนิมิตฺตํ ปน ยาวทตฺถํ ภุญฺชิตฺวา นิปนฺโน ถูลงฺคปจฺจงฺคปุริโส วิย. ตสฺส ปฏิภาคนิมิตฺตปฏิลาภสมกาลเมว พหิทฺธา กามานํ อมนสิการา วิกฺขมฺภนวเสน กามจฺฉนฺโท ปหียติ. อนุนยปฺปหาเนเนว จสฺส โลหิตปฺปหาเนน ปุพฺโพ วิย พฺยาปาโทปิ ปหียติ. ตถา อารทฺธวีริยตาย ถินมิทฺธํ, อวิปฺปฏิสารกรสนฺตธมฺมานุโยควเสน อุทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ, อธิคตวิเสสสฺส ปจฺจกฺขตาย ปฏิปตฺติเทสเก สตฺถริ ปฏิปตฺติยํ ปฏิปตฺติผเล จ วิจิกิจฺฉา ปหียตีติ ปญฺจ นีวรณานิ ปหียนฺติ. ตสฺมิญฺเญว จ นิมิตฺเต เจตโส อภินิโรปนลกฺขโณ วิตกฺโก, นิมิตฺตานุมชฺชนกิจฺจํ สาธยมาโน วิจาโร, ปฏิลทฺธวิเสสาธิคมปจฺจยา ปีติ, ปีติมนสฺส ปสฺสทฺธิสมฺภวโต ปสฺสทฺธิ, ตนฺนิมิตฺตํ สุขํ, สุขิตสฺส จิตฺตสมาธิสมฺภวโต สุขนิมิตฺตา เอกคฺคตา จาติ ฌานงฺคานิ ปาตุภวนฺติ. เอวมสฺส ปฐมชฺฌานปฏิพิมฺพภูตํ อุปจารชฺฌานมฺปิ ตงฺขเณเยว นิพฺพตฺตติ. ตโต ปรํ ยาว ปฐมชฺฌานสฺส อปฺปนา เจว วสิปฺปตฺติ จ, ตาว สพฺพํ ปฐวีกสิเณ วุตฺตนเยเนว เวทิตพฺพํ.

วินีลกาทิกมฺมฏฺฐานานิ

๑๑๕. อิโต ปเรสุ ปน วินีลกาทีสุปิ ยํ ตํ “อุทฺธุมาตกํ อสุภนิมิตฺตํ อุคฺคณฺหนฺโต เอโก อทุติโย คจฺฉติ อุปฏฺฐิตาย สติยา”ติอาทินา นเยน คมนํ อาทึ กตฺวา ลกฺขณํ วุตฺตํ, ตํ สพฺพํ “วินีลกํ อสุภนิมิตฺตํ อุคฺคณฺหนฺโต, วิปุพฺพกํ อสุภนิมิตฺตํ อุคฺคณฺหนฺโต”ติ เอวํ ตสฺส ตสฺส วเสน ตตฺถ ตตฺถ อุทฺธุมาตกปทมตฺตํ ปริวตฺเตตฺวา วุตฺตนเยเนว สวินิจฺฉยาธิปฺปายํ เวทิตพฺพํ.

อยํ ปน วิเสโส – วินีลเก “วินีลกปฏิกฺกูลํ วินีลกปฏิกฺกูล”นฺติ มนสิกาโร ปวตฺเตตพฺโพ. อุคฺคหนิมิตฺตญฺเจตฺถ กพรกพรวณฺณํ หุตฺวา อุปฏฺฐาติ. ปฏิภาคนิมิตฺตํ ปน อุสฺสทวเสน อุปฏฺฐาติ.

วิปุพฺพเก “วิปุพฺพกปฏิกฺกูลํ วิปุพฺพกปฏิกฺกูล”นฺติ มนสิกาโร ปวตฺเตตพฺโพ. อุคฺคหนิมิตฺตํ ปเนตฺถ ปคฺฆรนฺตมิว อุปฏฺฐาติ. ปฏิภาคนิมิตฺตํ นิจฺจลํ สนฺนิสินฺนํ หุตฺวา อุปฏฺฐาติ.

วิจฺฉิทฺทกํ ยุทฺธมณฺฑเล วา โจราฏวิยํ วา สุสาเน วา ยตฺถ ราชาโน โจเร ฉินฺทาเปนฺติ. อรญฺเญ วา ปน สีหพฺยคฺเฆหิ ฉินฺนปุริสฏฺฐาเน ลพฺภติ. ตสฺมา ตถารูปํ ฐานํ คนฺตฺวา สเจ นานาทิสายํ ปติตมฺปิ เอกาวชฺชเนน อาปาถมาคจฺฉติ อิจฺเจตํ กุสลํ. โน เจ อาคจฺฉติ, สยํ หตฺเถน น ปรามสิตพฺพํ. ปรามสนฺโต หิ วิสฺสาสํ อาปชฺชติ. ตสฺมา อารามิเกน วา สมณุทฺเทเสน วา อญฺเญน วา เกนจิ เอกฏฺฐาเน กาเรตพฺพํ. อลภนฺเตน กตฺตรยฏฺฐิยา วา ทณฺฑเกน วา เอกงฺคุลนฺตรํ กตฺวา อุปนาเมตพฺพํ. เอวํ อุปนาเมตฺวา “วิจฺฉิทฺทกปฏิกฺกูลํ วิจฺฉิทฺทกปฏิกฺกูล”นฺติ มนสิกาโร ปวตฺเตตพฺโพ. ตตฺถ อุคฺคหนิมิตฺตํ มชฺเฌ ฉิทฺทํ วิย อุปฏฺฐาติ. ปฏิภาคนิมิตฺตํ ปน ปริปุณฺณํ หุตฺวา อุปฏฺฐาติ.

វិក្ខាយិតកេ វិក្ខាយិតកបដិក្កូលំ វិក្ខាយិតកបដិក្កូលន្តិ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឧគ្គហនិមិត្តំ បនេត្ថ តហិំ តហិំ ខាយិតសទិសមេវ ឧបដ្ឋាតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ បរិបុណ្ណំវ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។

វិក្ខិត្តកម្បិ វិច្ឆិទ្ទកេ វុត្តនយេនេវ អង្គុលង្គុលន្តរំ ការេត្វា វា កត្វា វា “វិក្ខិត្តកបដិក្កូលំ វិក្ខិត្តកបដិក្កូល”ន្តិ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឯត្ថ ឧគ្គហនិមិត្តំ បាកដន្តរំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ បន បរិបុណ្ណំវ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។

ហតវិក្ខិត្តកម្បិ វិច្ឆិទ្ទកេ វុត្តប្បការេនេវ ឋបេតុំ លព្ភតិ។ តស្មា តត្ថ កត្វា វុត្តនយេនេវ អង្គុលង្គុលន្តរំ ការេត្វា វា កត្វា វា “ហតវិក្ខិត្តកបដិក្កូលំ ហតវិក្ខិត្តកបដិក្កូល”ន្តិ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឧគ្គហនិមិត្តំ បនេត្ថ បញ្ញាយមានំ បហារមុខំ វិយ ហោតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ បរិបុណ្ណមេវ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។

លោហិតកំ យុទ្ធមណ្ឌលាទីសុ លទ្ធប្បហារានំ ហត្ថបាទាទីសុ វា ឆិន្នេសុ ភិន្នគណ្ឌបីឡកាទីនំ វា មុខតោ បគ្ឃរមានកាលេ លព្ភតិ។ តស្មា តំ ទិស្វា “លោហិតកបដិក្កូលំ លោហិតកបដិក្កូល”ន្តិ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឯត្ថ ឧគ្គហនិមិត្តំ វាតប្បហតា វិយ រត្តបដាកា ចលនាការំ ឧបដ្ឋាតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ បន សន្និសិន្នំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។

បុឡវកំ ទ្វីហតីហច្ចយេន កុណបស្ស នវហិ វណមុខេហិ កិមិរាសិបគ្ឃរណកាលេ ហោតិ។ អបិច តំ សោណសិង្គាលមនុស្សគោមហិំសហត្ថិអស្សអជគរាទីនំ សរីរប្បមាណមេវ ហុត្វា សាលិភត្តរាសិ វិយ តិដ្ឋតិ។ តេសុ យត្ថ កត្ថចិ “បុឡវកបដិក្កូលំ បុឡវកបដិក្កូល”ន្តិ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ចូឡបិណ្ឌបាតិកតិស្សត្ថេរស្ស ហិ កាឡទីឃវាបិយា អន្តោហត្ថិកុណបេ និមិត្តំ ឧបដ្ឋាសិ។ ឧគ្គហនិមិត្តំ បនេត្ថ ចលមានំ វិយ ឧបដ្ឋាតិ។ បដិភាគនិមិត្តំ សាលិភត្តបិណ្ឌោ វិយ សន្និសិន្នំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។

អដ្ឋិកំ “សេយ្យថាបិ បស្សេយ្យ សរីរំ សិវថិកាយ ឆឌ្ឌិតំ អដ្ឋិកសង្ខលិកំ សមំសលោហិតំ ន្ហារុសម្ពន្ធ”ន្តិអាទិនា (ទី· និ· ២·៣៧៧) នយេន នានប្បការតោ វុត្តំ។ តត្ថ យត្ថ តំ និក្ខិត្តំ ហោតិ, តត្ថ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ គន្ត្វា សមន្តា បាសាណាទីនំ វសេន សនិមិត្តំ សារម្មណំ កត្វា ឥទំ អដ្ឋិកន្តិ សភាវភាវតោ ឧបលក្ខេត្វា វណ្ណាទិវសេន ឯកាទសហាការេហិ និមិត្តំ ឧគ្គហេតព្ពំ។

១១៨។ តំ បន វណ្ណតោ សេតន្តិ ឱលោកេន្តស្ស ន ឧបដ្ឋាតិ, ឱទាតកសិណសម្ភេទោ ហោតិ។ តស្មា អដ្ឋិកន្តិ បដិក្កូលវសេនេវ ឱលោកេតព្ពំ។ លិង្គន្តិ ឥទំ ហត្ថាទីនំ នាមំ។ តស្មា ហត្ថបាទសីសោរពាហុកដិឩរុជង្ឃានំ វសេន លិង្គតោ វវត្ថបេតព្ពំ។ ទីឃរស្សវដ្ដចតុរស្សខុទ្ទកមហន្តវសេន បន សណ្ឋានតោ វវត្ថបេតព្ពំ។ ទិសោកាសា វុត្តនយា ឯវ។ តស្ស តស្ស អដ្ឋិនោ បរិយន្តវសេន បរិច្ឆេទតោ វវត្ថបេត្វា យទេវេត្ថ បាកដំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, តំ គហេត្វា អប្បនា បាបុណិតព្ពា។ តស្ស តស្ស អដ្ឋិនោ និន្នដ្ឋានថលដ្ឋានវសេន បន និន្នតោ ច ថលតោ ច វវត្ថបេតព្ពំ។ បទេសវសេនាបិ អហំ និន្នេ ឋិតោ, អដ្ឋិ ថលេ, អហំ ថលេ, អដ្ឋិ

ᨶᩥᨶ᩠ᨶᨳᩃᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨶᩴ ᨥᨭᩥᨲᨥᨭᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩅᩁᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨸᨶ ᨬᩣᨱᩴ ᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩍᨴᨾᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩃᩣᨭᨭ᩠ᨮᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

110᪨ ᨿᨳᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ, ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩴ ᩑᨠᩣᨴᩈᩅᩥᨵᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩩᨣ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮᩈᩩᨸᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨠᩃᩣᨿᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩈᨦ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣᨿ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩑᨠᩣᨴᩈᩅᩥᨵᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩍᨵ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩈᨦ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣᨿ ᨸᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩮ ᩅᩥᩅᩁᨲᩣ, ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨽᩣᩅᩮᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᨸᩥ ᨧ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩦᩈᨶᩮᨶ ᨽᨿᩣᨶᨠᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨩᨶᨠᩮᨶ, ᩏᨸᨧᩣᩁᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᩥ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ "ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩩ ᨴᩈᩈᩩ ᨧ ᩋᩈᩩᨽᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᩈᩦᨾᩈᨾ᩠ᨽᩮᨴᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩈᩈᩩ ᨧ ᩋᩈᩩᨽᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨽᩣᩅᩮᨿᩮᩅ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩩᨶ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ "ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩍᨵ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩁᩪᨸᩴ ᨻᩦᨽᨧ᩠ᨨᩴ ᨽᨿᩣᨶᨠᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧᩩᨾ᩠ᩉ, ᩍᨴᨾᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨸᩥᨧ ᨾᩉᩣᨲᩥᩔᨳᩮᩁᩔ ᨴᨶ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩥᨠᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩈᨠᩃᩥᨲ᩠ᨳᩥᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶᩣᨶᩦᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩋᩈᩩᨽᩣᨶᩥ ᩈᩩᨽᨣᩩᨱᩮᩣ, ᨴᩈᩈᨲᩃᩮᩣᨧᨶᩮᨶ ᨳᩩᨲᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ;

ᨿᩣᨶᩥ ᩋᩅᩮᩣᨧ ᨴᩈᨻᩃᩮᩣ, ᩑᨠᩮᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩉᩮᨲᩪᨶᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ, ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᨿᨾᩥᨾᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ;

ᨲᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᨿᩴ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᨠᨳᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪨

ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᨠᨳᩣ

111᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᨵᩥᨣᨲᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩁᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩃᩮᩣᩃᩩᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᩋᩈᩩᨽᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩈᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩁᩣᨣᨧᩁᩥᨲᨽᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨨᩅᩈᩁᩦᩁᩴ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ

ឧទ្ធុមាតកសរីរប្បត្តំ វា សិយា, វិនីលកាទីនំ វា អញ្ញតរសរីរប្បត្តំ។ ឥតិ យាទិសំ យាទិសំ សក្កា ហោតិ លទ្ធុំ, តាទិសេ តាទិសេ ឧទ្ធុមាតកបដិក្កូលំ វិនីលកបដិក្កូលន្តិ ឯវំ និមិត្តំ គណ្ហាតព្ពមេវាតិ សរីរសរីរប្បត្តិវសេន ទសធា អសុភប្បភេទោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ។

វិសេសតោ ចេត្ថ ឧទ្ធុមាតកំ សរីរសណ្ឋានវិបត្តិប្បកាសនតោ សណ្ឋានរាគិនោ សប្បាយំ។ វិនីលកំ ឆវិរាគវិបត្តិប្បកាសនតោ សរីរវណ្ណរាគិនោ សប្បាយំ។ វិបុព្ពកំ កាយវណបដិពទ្ធស្ស ទុគ្គន្ធភាវស្ស បកាសនតោ មាលាគន្ធាទិវសេន សមុដ្ឋាបិតសរីរគន្ធរាគិនោ សប្បាយំ។ វិច្ឆិទ្ទកំ អន្តោសុសិរភាវប្បកាសនតោ សរីរេ ឃនភាវរាគិនោ សប្បាយំ។ វិក្ខាយិតកំ មំសូបចយសម្បត្តិវិនាសប្បកាសនតោ ថនាទីសុ សរីរប្បទេសេសុ មំសូបចយរាគិនោ សប្បាយំ។ វិក្ខិត្តកំ អង្គបច្ចង្គានំ វិក្ខេបប្បកាសនតោ អង្គបច្ចង្គលីលារាគិនោ សប្បាយំ។ ហតវិក្ខិត្តកំ សរីរសង្ឃាតភេទវិការប្បកាសនតោ សរីរសង្ឃាតសម្បត្តិរាគិនោ សប្បាយំ។ លោហិតកំ លោហិតមក្ខិតបដិក្កូលភាវប្បកាសនតោ អលង្ការជនិតសោភារាគិនោ សប្បាយំ។ បុឡវកំ កាយស្ស អនេកកិមិកុលសាធារណភាវប្បកាសនតោ កាយេ មមត្តរាគិនោ សប្បាយំ។ អដ្ឋិកំ សរីរដ្ឋីនំ បដិក្កូលភាវប្បកាសនតោ ទន្តសម្បត្តិរាគិនោ សប្បាយន្តិ ឯវំ រាគចរិតភេទវសេនាបិ ទសធា អសុភប្បភេទោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ។

យស្មា បន ទសវិធេបិ ឯតស្មិំ អសុភេ សេយ្យថាបិ នាម អបរិសណ្ឋិតជលាយ សីឃសោតាយ នទិយា អរិត្តពលេនេវ នាវា តិដ្ឋតិ, វិនា អរិត្តេន ន សក្កា ឋបេតុំ, ឯវមេវ ទុព្ពលត្តា អារម្មណស្ស វិតក្កពលេនេវ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, វិនា វិតក្កេន ន សក្កា ឋបេតុំ, តស្មា បឋមជ្ឈានមេវេត្ថ ហោតិ, ន ទុតិយាទីនិ។

បដិក្កូលេបិ ច ឯតស្មិំ អារម្មណេ “អទ្ធា ឥមាយ បដិបទាយ ជរាមរណម្ហា បរិមុច្ចិស្សាមី”តិ ឯវមានិសំសទស្សាវិតាយ ចេវ នីវរណសន្តាបប្បហានេន ច បីតិសោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ, “ពហុំ ទានិ វេតនំ លភិស្សាមី”តិ អានិសំសទស្សាវិនោ បុប្ផឆឌ្ឌកស្ស គូថរាសិម្ហិ វិយ, ឧស្សន្នព្យាធិទុក្ខស្ស រោគិនោ វមនវិរេចនប្បវត្តិយំ វិយ ច។

១២២។ ទសវិធម្បិ ចេតំ អសុភំ លក្ខណតោ ឯកមេវ ហោតិ។ ទសវិធស្សាបិ ហេតស្ស អសុចិទុគ្គន្ធជេគុច្ឆបដិក្កូលភាវោ ឯវ លក្ខណំ។ តទេតំ ឥមិនា លក្ខណេន ន កេវលំ មតសរីរេ, ទន្តដ្ឋិកទស្សាវិនោ ចេតិយបព្ពតវាសិនោ មហាតិស្សត្ថេរស្ស វិយ, ហត្ថិក្ខន្ធគតំ រាជានំ ឱលោកេន្តស្ស សង្ឃរក្ខិតត្ថេរុបដ្ឋាកសាមណេរស្ស វិយ ច ជីវមានកសរីរេបិ ឧបដ្ឋាតិ។ យថេវ ហិ មតសរីរំ, ឯវំ ជីវមានកម្បិ អសុភមេវ។ អសុភលក្ខណំ បនេត្ថ អាគន្តុកេន អលង្ការេន បដិច្ឆន្នត្តា ន បញ្ញាយតិ។ បកតិយា បន ឥទំ សរីរំ នាម អតិរេកតិសតអដ្ឋិកសមុស្សយំ អសីតិសតសន្ធិសង្ឃដិតំ នវន្ហារុសតនិពន្ធនំ នវមំសបេសិសតានុលិត្តំ អល្លចម្មបរិយោនទ្ធំ ឆវិយា បដិច្ឆន្នំ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទំ មេទកថាលិកា វិយ និច្ចុគ្ឃរិតបគ្ឃរិតំ កិមិសង្ឃនិសេវិតំ រោគានំ អាយតនំ ទុក្ខធម្មានំ វត្ថុ បរិភិន្នបុរាណគណ្ឌោ វិយ នវហិ វណមុខេហិ សតតវិស្សន្ទនំ។ យស្ស ឧភោហិ អក្ខីហិ អក្ខិគូថកោ បគ្ឃរតិ, កណ្ណពិលេហិ កណ្ណគូថកោ, នាសាបុដេហិ សិង្ឃាណិកា, មុខតោ អាហារបិត្តសេម្ហលោហិតានិ, អធោទ្វារេហិ ឧច្ចារបស្សាវា, នវនវុតិយា លោមកូបសហស្សេហិ អសុចិសេទយូសោ បគ្ឃរតិ។ នីលមក្ខិកាទយោ សម្បរិវារេន្តិ។ យំ ទន្តកដ្ឋមុខធោវនសីសមក្ខននហាននិវាសនបារុបនាទីហិ អប្បដិជគ្គិត្វា យថាជាតោវ

ផរុសវិប្បកិណ្ណកេសា ហុត្វា កាយេន កាយំ វិចរន្តា រាជាបិ បុប្ផឆឌ្ឌកចណ្ឌាលាទីសុ អញ្ញតរេនាបិ សមសរីរបដិក្កូលតាយ និព្ពិសេសោ ហោតិ, ឯវំ អសុចិទុគ្គន្ធជេគុច្ឆបដិក្កូលតាយ រញ្ញោ ច ចណ្ឌាលស្ស ច សរីរេ វេមត្តំ នាម នត្ថិ។ ទន្តកដ្ឋមុខធោវនាទីហិ បនេត្ថ ទន្តមលាទីនិ បមជ្ជិត្វា នានាវត្ថេហិ ហិរិកោបីនំ បដិច្ឆាទេត្វា នានាវណ្ណេន សុគន្ធវិលេបនេន វិលិម្បិត្វា បុប្ផាភរណាទីហិ អលង្ករិត្វា “អហំ មម”ន្តិ គហេតព្ពាការប្បត្តំ ករោន្តិ។ តតោ ឥមិនា អាគន្តុកេន អលង្ការេន បដិច្ឆន្នត្តា តស្ស យាថាវសរសំ អសុភលក្ខណំ អសញ្ជានន្តា បុរិសា ឥត្ថីសុ, ឥត្ថិយោ ច បុរិសេសុ រតិំ ករោន្តិ។ បរមត្ថតោ បនេត្ថ រជ្ជិតព្ពយុត្តកំ អណុមត្តម្បិ ឋានំ នត្ថិ។ តថា ហិ កេសលោមនខទន្តខេឡសិង្ឃាណិកាឧច្ចារបស្សាវាទីសុ ឯកកោដ្ឋាសម្បិ សរីរតោ ពហិ បតិតំ សត្តា ហត្ថេន ឆុបិតុម្បិ ន ឥច្ឆន្តិ, អដ្ដីយន្តិ ហរាយន្តិ ជិគុច្ឆន្តិ។ យំ យំ បនេត្ថ អវសេសំ ហោតិ, តំ តំ ឯវំ បដិក្កូលម្បិ សមានំ អវិជ្ជន្ធការបរិយោនទ្ធា អត្តសិនេហរាគរត្តា “ឥដ្ឋំ កន្តំ និច្ចំ សុខំ អត្តា”តិ គណ្ហន្តិ។ តេ ឯវំ គណ្ហន្តា អដវិយំ កិំសុករុក្ខំ ទិស្វា រុក្ខតោ អបតិតបុប្ផំ “អយំ មំសបេសី”តិ វិហញ្ញមានេន ជរសិង្គាលេន សមានតំ អាបជ្ជន្តិ។ តស្មា –

យថាបិ បុប្ផិតំ ទិស្វា, សិង្គាលោ កិំសុកំ វនេ;

មំសរុក្ខោ មយា លទ្ធោ, ឥតិ គន្ត្វាន វេគសា។

បតិតំ បតិតំ បុប្ផំ, ឌំសិត្វា អតិលោលុបោ;

នយិទំ មំសំ អទុំ មំសំ, យំ រុក្ខស្មិន្តិ គណ្ហតិ។

កោដ្ឋាសំ បតិតំយេវ, អសុភន្តិ តថា ពុធោ;

អគ្គហេត្វាន គណ្ហេយ្យ, សរីរដ្ឋម្បិ នំ តថា។

ឥមញ្ហិ សុភតោ កាយំ, គហេត្វា តត្ថ មុច្ឆិតា;

ពាលា ករោន្តា បាបានិ, ទុក្ខា ន បរិមុច្ចរេ។

តស្មា បស្សេយ្យ មេធាវី, ជីវតោ វា មតស្ស វា;

សភាវំ បូតិកាយស្ស, សុភភាវេន វជ្ជិតំ។

វុត្តញ្ហេតំ –

ទុគ្គន្ធោ អសុចិ កាយោ, កុណបោ ឧក្ករូបមោ;

និន្ទិតោ ចក្ខុភូតេហិ, កាយោ ពាលាភិនន្ទិតោ។

អល្លចម្មបដិច្ឆន្នោ, នវទ្វារោ មហាវណោ;

សមន្តតោ បគ្ឃរតិ, អសុចិ បូតិគន្ធិយោ។

សចេ ឥមស្ស កាយស្ស, អន្តោ ពាហិរកោ សិយា;

ទណ្ឌំ នូន គហេត្វាន, កាកេ សោណេ និវារយេ។

តស្មា ទព្ពជាតិកេន ភិក្ខុនា ជីវមានសរីរំ វា ហោតុ

មតសរីរំ វា យត្ថ យត្ថ អសុភាការោ បញ្ញាយតិ, តត្ថ តទេវ និមិត្តំ គហេត្វា កម្មដ្ឋានំ អប្បនំ បាបេតព្ពន្តិ។

ឥតិ សាធុជនបាមោជ្ជត្ថាយ កតេ វិសុទ្ធិមគ្គេ

សមាធិភាវនាធិការេ

អសុភកម្មដ្ឋាននិទ្ទេសោ នាម

ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

លិ៍ លអត្ថុប្បត្តិតិទ្ទេសោ

១. ពុទ្ធាត្ថុប្បត្តិកថា

១១១. អយុកាតត្ថន្ទិ វត្ថិដ្ឋាយុ បត ៥នយុ អត្ថុប្បត្តីសុ បុតប្បត្តិ វប្បន្នូតទេតា នតិយោច អត្ថុប្បត្តិ, បចត្តិតព្ពដ្ឋាតមិទ្ធោច ចា បចត្តត្តា នទ្ធាបព្ពាខិតស្ស ក្បុលបុត្តស្ស អត្ថុប្បិ នតីតិបិ អត្ថុប្បត្តិ, ពុទ្ធិ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ ពុទ្ធាត្ថុប្បត្តិ, ពុទ្ធក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ ធម្មំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ ធម្មាត្ថុប្បត្តិ, ស្វាក្ខាតតាខិធម្មក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ នដ្ឋំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ នដ្ឋាត្ថុប្បត្តិ, សុប្បដិបន្នតាខិនដ្ឋក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ សីលំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ សីលាត្ថុប្បត្តិ, អខណ្ឌតាខិសីលក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ ចាគំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ ចាគាត្ថុប្បត្តិ, មុត្តចាគតាខិចាគក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ ទេចតា អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ ទេចតាត្ថុប្បត្តិ, ទេចតា នក្ខិដ្ឋាទេត ៥ទេបត្វា អត្តទោ នទ្ធាខិក្បុលារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ មរណំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ មរណាត្ថុប្បត្តិ, ខីចិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ កេសាខិភេទំ រូបកាយំ កតា, កាយេ ចា កតាតិ កាយកតា, កាយកតា ច សា នតិ ចាតិ កាយកតនតីតិ ចត្តត្ថេ វស្សំ អកត្វា កាយកតានតីតិ វុត្តា, កេសាខិកាយកោដ្ឋាសនិមិត្តារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ អានាបានេ អារព្ភ វប្បត្តា នតិ អានាបានស្សតិ, អស្សាសបស្សាសនិមិត្តារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌ វបសមំ អារព្ភ វប្បត្តា អត្ថុប្បត្តិ វបសមាត្ថុប្បត្តិ, សព្ពទុក្ខូបសមារម្មណាយ នតិយា ៩តាយផិចចត៌

១១៣. ពុទ្ធិ ពុទ្ធាយុ ៥នយុ អត្ថុប្បត្តីសុ ពុទ្ធាត្ថុប្បត្តិ តាច ភាវេចព្វការយត អវេចច្ចប្បសាទនមន្នាគតេត ឃោគិតា បតិរូបនេនាសទេត វទោកាតេត បដិនល្លិទេត "ព្ទតិបិ នេសា ភកចា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ចិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុកតោ លោកចិទូ អត្តត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេចមត្ថុស្សានំ ពុទ្ធោ ភកចា"តិ (អ. តិ. ៩.១០) ៩ចំ ពុទ្ធស្ស ភកចតោ ក្បុលា អត្ថុស្សរិតព្ពា.

៣(៣)ាយំ អត្ថុស្សរណតយោ – នេសា ភកចា ព្ទតិបិ អរហំ, ព្ទតិបិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ...បេ... ព្ទតិបិ ភកចាតិ អត្ថុស្សរតិ. ព្ទមិតា ច ព្ទមិតា ច ការណោតាតិ វុត្តំ ហោតិ.

១១៤. តត្ថ អារកត្តា អរីនំ អរានត្បា ហតត្តា បច្ចយាខីនំ អរហត្តា បាបករណេ រហាភាចាតិ ព្ទមេហិ តាច ការណេហិ នេសា ភកចា អរហត្តិ អត្ថុស្សរតិ. អារកា ហិ នេសា នព្ពកិលេសេហិ សុចិទ្ទុរចិទ្ទូរេ ជិតោ មគ្គេន នចាសនានំ កិលេសានំ ចិទ្ធំសិតត្តាតិ អារកត្តា អរហំ.

នេសា តតោ អារកា នាម, យស្ស យេនាសមង្គិតា;

អសមង្គី ច ទោសេហិ, នាថោ តេនារហំ មតោតិ។

១៦៩។ តេ ចានេន កិលេសារយោ មគ្គេន ហតាតិ អរីនំ ហតត្តាបិ អរហំ។

យស្មា រាគាទិសង្ខាតា, សព្វេបិ អរយោ ហតា;

បញ្ញាសត្ថេន នាថេន, តស្មាបិ អរហំ មតោតិ។

១៧០។ យញ្ចេតំ អវិជ្ជាភវតណ្ហាមយនាភិ បុញ្ញាទិអភិសង្ខារារំ ជរាមរណនេមិ អាសវសមុទយមយេន អក្ខេន វិជ្ឈិត្វា តិភវរថេ សមាយោជិតំ អនាទិកាលប្បវត្តំ សំសារចក្កំ, តស្សានេន ពោធិមណ្ឌេ វីរិយបាទេហិ សីលបថវិយំ បតិដ្ឋាយ សទ្ធាហត្ថេន កម្មក្ខយករំ ញាណផរសុំ គហេត្វា សព្វេ អរា ហតាតិ អរានំ ហតត្តាបិ អរហំ។

១៧១។ អថ វា សំសារចក្កន្តិ អនមតគ្គំ សំសារវដ្ដំ វុច្ចតិ។ តស្ស ច អវិជ្ជា នាភិ, មូលត្តា។ ជរាមរណំ នេមិ, បរិយោសានត្តា។ សេសា ទស ធម្មា អរា, អវិជ្ជាមូលកត្តា ជរាមរណបរិយន្តត្តា ច, តត្ថ ទុក្ខាទីសុ អញ្ញាណំ អវិជ្ជា។ កាមភវេ ច អវិជ្ជា កាមភវេ សង្ខារានំ បច្ចយោ ហោតិ, រូបភវេ អវិជ្ជា រូបភវេ សង្ខារានំ បច្ចយោ ហោតិ, អរូបភវេ អវិជ្ជា អរូបភវេ សង្ខារានំ បច្ចយោ ហោតិ។ កាមភវេ សង្ខារា កាមភវេ បដិសន្ធិវិញ្ញាណស្ស បច្ចយា ហោន្តិ, ឯស នយោ ឥតរេសុ។ កាមភវេ បដិសន្ធិវិញ្ញាណំ កាមភវេ នាមរូបស្ស បច្ចយោ ហោតិ, តថា រូបភវេ។ អរូបភវេ នាមស្សេវ បច្ចយោ ហោតិ។ កាមភវេ នាមរូបំ កាមភវេ សឡាយតនស្ស បច្ចយោ ហោតិ, រូបភវេ នាមរូបំ រូបភវេ តិណ្ណំ អាយតនានំ បច្ចយោ ហោតិ, អរូបភវេ នាមំ អរូបភវេ ឯកស្ស អាយតនស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ កាមភវេ សឡាយតនំ កាមភវេ ឆព្វិធស្ស ផស្សស្ស បច្ចយោ ហោតិ, រូបភវេ តីណិ អាយតនានិ រូបភវេ តិណ្ណំ ផស្សានំ បច្ចយា ហោន្តិ, អរូបភវេ ឯកំ អាយតនំ អរូបភវេ ឯកស្ស ផស្សស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ កាមភវេ ឆ ផស្សា កាមភវេ ឆន្នំ វេទនានំ បច្ចយា ហោន្តិ, រូបភវេ តយោ ផស្សា តត្ថេវ តិស្សន្នំ, អរូបភវេ ឯកោ តត្ថេវ ឯកិស្សា វេទនាយ បច្ចយោ ហោតិ។ កាមភវេ ឆ វេទនា កាមភវេ ឆន្នំ តណ្ហាកាយានំ បច្ចយា ហោន្តិ, រូបភវេ តិស្សោ តត្ថេវ តិណ្ណំ, អរូបភវេ ឯកា វេទនា អរូបភវេ ឯកស្ស តណ្ហាកាយស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ តត្ថ តត្ថ សា សា តណ្ហា តស្ស តស្ស ឧបាទានស្ស, ឧបាទានាទយោ ភវាទីនំ។

កថំ? ឥធេកច្ចោ កាមេ បរិភុញ្ជិស្សាមីតិ កាមុបាទានបច្ចយា កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ, ទុច្ចរិតបារិបូរិយា អបាយេ ឧបបជ្ជតិ។ តត្ថស្ស ឧបបត្តិហេតុភូតំ កម្មំ កម្មភវោ, កម្មនិព្វត្តា ខន្ធា ឧបបត្តិភវោ, ខន្ធានំ និព្វត្តិ ជាតិ, បរិបាកោ ជរា, ភេទោ មរណំ។

អបរោ សគ្គសម្បត្តិំ អនុភវិស្សាមីតិ តថេវ សុចរិតំ ចរតិ, សុចរិតបារិបូរិយា សគ្គេ ឧបបជ្ជតិ។ តត្ថស្ស ឧបបត្តិហេតុភូតំ កម្មំ កម្មភវោតិ

សោ ឯវ នយោ.

អបរោ បន ព្រហ្មលោកសម្បត្តិំ អនុភវិស្សាមីតិ កាមុបាទានបច្ចយាឯវ មេត្តំ ភាវេតិ, ករុណំ, មុទិតំ, ឧបេក្ខំ ភាវេតិ, ភាវនាបារិបូរិយា ព្រហ្មលោកេ និព្វត្តតិ. តត្ថស្ស និព្វត្តិហេតុកម្មំ កម្មភវោតិ សោ ឯវ នយោ.

អបរោ អរូបភវេ ឧប្បត្តិំ អនុភវិស្សាមីតិ តថេវ អាកាសានញ្ចាយតនាទិសមាបត្តិយោ ភាវេតិ, ភាវនាបារិបូរិយា តត្ថ តត្ថ និព្វត្តតិ. តត្ថស្ស និព្វត្តិហេតុកម្មំ កម្មភវោ, កម្មនិព្វត្តា ខន្ធា ឧបបត្តិភវោ, ខន្ធានំ និព្វត្តិ ជាតិ, បរិបាកោ ជរា, ភេទោ មរណន្តិ. ឯស នយោ សេសុបាទានមូលិកាសុបិ យោជនាសុ.

ឯវំ អយំ អវិជ្ជា ហេតុ, សង្ខារា ហេតុសមុប្បន្នា, ឧភោបេតេ ហេតុសមុប្បន្នាតិ បច្ចយបរិគ្គហេ បញ្ញា ធម្មដ្ឋិតិញាណំ. អតីតម្បិ អទ្ធានំ អនាគតម្បិ អទ្ធានំ អវិជ្ជា ហេតុ, សង្ខារា ហេតុសមុប្បន្នា, ឧភោបេតេ ហេតុសមុប្បន្នាតិ បច្ចយបរិគ្គហេ បញ្ញា ធម្មដ្ឋិតិញាណន្តិ ឯតេនេវ នយេន សព្វបទានិ វិត្ថារេតព្វានិ.

តត្ថ អវិជ្ជាសង្ខារា ឯកោ សង្ខេបោ, វិញ្ញាណនាមរូបសឡាយតនផស្សវេទនា ឯកោ, តណ្ហុបាទានភវា ឯកោ, ជាតិជរាមរណំ ឯកោ. បុរិមសង្ខេបោ ចេត្ថ អតីតោ អទ្ធា, ទ្វេ មជ្ឈិមា បច្ចុប្បន្នោ, ជាតិជរាមរណំ អនាគតោ. អវិជ្ជាសង្ខារគ្គហណេន បនេត្ថ តណ្ហុបាទានភវា គហិតាវ ហោន្តីតិ ឥមេ បញ្ច ធម្មា អតីតេ កម្មវដ្ដំ, វិញ្ញាណាទយោ បញ្ច ឯតរហិ វិបាកវដ្ដំ, តណ្ហុបាទានភវគ្គហណេន អវិជ្ជាសង្ខារា គហិតាវ ហោន្តីតិ ឥមេ បញ្ច ធម្មា ឯតរហិ កម្មវដ្ដំ, ជាតិជរាមរណាបទេសេន វិញ្ញាណាទីនំ និទ្ទិដ្ឋត្តា ឥមេ បញ្ច ធម្មា អាយតិំ វិបាកវដ្ដំ. តេ អាការតោ វីសតិវិធា ហោន្តិ. សង្ខារវិញ្ញាណានញ្ចេត្ថ អន្តរា ឯកោ សន្ធិ, វេទនាតណ្ហានមន្តរា ឯកោ, ភវជាតីនមន្តរា ឯកោតិ, ឥតិ ភគវា ចតុសង្ខេបំ តិយទ្ធំ វីសតាការំ តិសន្ធិំ បដិច្ចសមុប្បាទំ សព្វាការតោ ជានាតិ បស្សតិ អញ្ញាតិ បដិវិជ្ឈតិ. តំ ញាតដ្ឋេន ញាណំ, បជាននដ្ឋេន បញ្ញា. តេន វុច្ចតិ បច្ចយបរិគ្គហេ បញ្ញា ធម្មដ្ឋិតិញាណន្តិ. ឥមិនា ធម្មដ្ឋិតិញាណេន ភគវា តេ ធម្មេ យថាភូតំ ញត្វា តេសុ និព្វិន្ទន្តោ វិរជ្ជន្តោ វិមុច្ចន្តោ វុត្តប្បការស្ស ឥមស្ស ភវចក្កស្ស អរេ ហនិ វិហនិ វិទ្ធំសេសិ. ឯវម្បិ អរានំ ហតត្តា អរហំ.

អរា សំសារចក្កស្ស, ហតា ញាណាសិនា យតោ;

លោកនាថេន តេនេស, អរហន្តិ បវុច្ចតិ.

១២៨. អគ្គទក្ខិណេយ្យត្តា ច ចីវរាទិបច្ចយេ អរហតិ បូជាវិសេសញ្ច. តេនេវ ច ឧប្បន្នេ តថាគតេ យេកេចិ មហេសក្ខា ទេវមនុស្សា, ន តេ អញ្ញត្ថ បូជំ ករោន្តិ. តថា ហិ ព្រហ្មា សហម្បតិ សិនេរុមត្តេន រតនទាមេន តថាគតំ បូជេសិ. យថាពលញ្ច អញ្ញេ ទេវា មនុស្សា

ច ពិម្ពិសារកោសលរាជាទយោ។ បរិនិព្ពុតម្បិ ច ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស ឆន្នវុតិកោដិធនំ វិស្សជ្ជេត្វា អសោកមហារាជា សកលជម្ពុទីបេ ចតុរាសីតិវិហារសហស្សានិ បតិដ្ឋាបេសិ។ កោ បន វាទោ អញ្ញេសំ បូជាវិសេសានន្តិ បច្ចយាទីនំ អរហត្តាបិ អរហំ។

បូជាវិសេសំ សហ បច្ចយេហិ,

យស្មា អយំ អរហតិ លោកនាថោ;

អត្ថានុរូបំ អរហន្តិ លោកេ,

តស្មា ជិនោ អរហតិ នាមមេតំ។

១៣០។ យថា ច លោកេ កេចិ បណ្ឌិតមានិនោ ពាលា អសិលោកភយេន រហោ បាបំ ករោន្តិ, ឯវមេស ន កទាចិ ករោតីតិ បាបករណេ រហាភាវតោបិ អរហំ។

យស្មា នត្ថិ រហោ នាម, បាបកម្មេសុ តាទិនោ;

រហាភាវេន តេនេស, អរហំ ឥតិ វិស្សុតោ។

ឯវំ សព្ពថាបិ –

អារកត្តា ហតត្តា ច, កិលេសារីន សោ មុនិ;

ហតសំសារចក្ការោ, បច្ចយាទីន ចារហោ;

ន រហោ ករោតិ បាបានិ, អរហំ តេន វុច្ចតីតិ។

១៣១។ សម្មា សាមញ្ច សព្ពធម្មានំ ពុទ្ធត្តា បន សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ តថាហិ ឯស សព្ពធម្មេ សម្មា សាមំ ពុទ្ធោ, អភិញ្ញេយ្យេ ធម្មេ អភិញ្ញេយ្យតោ ពុទ្ធោ, បរិញ្ញេយ្យេ ធម្មេ បរិញ្ញេយ្យតោ, បហាតព្ពេ ធម្មេ បហាតព្ពតោ, សច្ឆិកាតព្ពេ ធម្មេ សច្ឆិកាតព្ពតោ, ភាវេតព្ពេ ធម្មេ ភាវេតព្ពតោ។ តេនេវ ចាហ –

អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតំ, ភាវេតព្ពញ្ច ភាវិតំ;

បហាតព្ពំ បហីនំ មេ, តស្មា ពុទ្ធោស្មិ ព្រាហ្មណាតិ. (ម. និ. ២.៣៩៩; សុ. និ. ៥៦៣);

១៣១. អបិច ចក្ខុ ទុក្ខសច្ចំ, តស្ស មូលការណភាវេន សមុដ្ឋាបិកា បុរិមតណ្ហា សមុទយសច្ចំ, ឧភិន្នំ អប្បវត្តិ និរោធសច្ចំ, និរោធបជាននា បដិបទា មគ្គសច្ចន្តិ ឯវំ ឯកេកបទុទ្ធារេនាបិ សព្ពធម្មេ សម្មា សាមញ្ច ពុទ្ធោ, ឯស នយោ សោតឃានជិវ្ហាកាយមនេសុ. ឯតេនេវ នយេន រូបាទីនិ ឆ អាយតនានិ, ចក្ខុវិញ្ញាណាទយោ ឆវិញ្ញាណកាយា, ចក្ខុសម្ផស្សាទយោ ឆ ផស្សា, ចក្ខុសម្ផស្សជាទយោ ឆ វេទនា, រូបសញ្ញាទយោ ឆ សញ្ញា, រូបសញ្ចេតនាទយោ ឆ ចេតនា, រូបតណ្ហាទយោ ឆ តណ្ហាកាយា, រូបវិតក្កាទយោ ឆ វិតក្កា, រូបវិចារាទយោ ឆ វិចារា, រូបក្ខន្ធាទយោ បញ្ចក្ខន្ធា, ទស កសិណានិ, ទស អនុស្សតិយោ, ឧទ្ធុមាតកសញ្ញាទិវសេន ទស សញ្ញា, កេសាទយោ ទ្វត្តិំសាការា, ទ្វាទសាយតនានិ, អដ្ឋារស ធាតុយោ, កាមភវាទយោ នវ ភវា, បឋមាទីនិ ចត្តារិ ឈានានិ, មេត្តាភាវនាទយោ ចតស្សោ អប្បមញ្ញា, ចតស្សោ អរូបសមាបត្តិយោ, បដិលោមតោ ជរាមរណាទីនិ, អនុលោមតោ អវិជ្ជាទីនិ បដិច្ចសមុប្បាទង្គានិ ច យោជេតព្ពានិ.

តត្រាយំ ឯកបទយោជនា, ជរាមរណំ ទុក្ខសច្ចំ, ជាតិ សមុទយសច្ចំ, ឧភិន្នម្បិ និស្សរណំ និរោធសច្ចំ, និរោធបជាននា បដិបទា មគ្គសច្ចន្តិ ឯវមេកេកបទុទ្ធារេន សព្ពធម្មេ សម្មា សាមញ្ច ពុទ្ធោ អនុពុទ្ធោ បដិពុទ្ធោ. តេន វុត្តំ – “សម្មា សាមញ្ច សព្ពធម្មានំ ពុទ្ធត្តា បន សម្មាសម្ពុទ្ធោ”តិ.

១៣២. វិជ្ជាហិ បន ចរណេន ច សម្បន្នត្តា វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ. តត្ថ វិជ្ជាតិ តិស្សោបិ វិជ្ជា អដ្ឋបិ វិជ្ជា. តិស្សោ វិជ្ជា ភយភេរវសុត្តេ (ម. និ. ១.៥២ អាទយោ) វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពា, អដ្ឋ អម្ពដ្ឋសុត្តេ (ទី. និ. ១.២៧៨ អាទយោ). តត្រ ហិ វិបស្សនាញាណេន មនោមយិទ្ធិយា ច សហ ឆ អភិញ្ញា បរិគ្គហេត្វា អដ្ឋ វិជ្ជា វុត្តា. ចរណន្តិ សីលសំវរោ, ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា, ភោជនេ មត្តញ្ញុតា, ជាគរិយានុយោគោ, សត្ត សទ្ធម្មា, ចត្តារិ រូបាវចរជ្ឈានានីតិ ឥមេ បន្នរស ធម្មា វេទិតព្ពា. ឥមេយេវ ហិ បន្នរស ធម្មា យស្មា ឯតេហិ ចរតិ អរិយសាវកោ គច្ឆតិ អមតំ ទិសំ, តស្មា ចរណន្តិ វុត្តា. យថាហ – “ឥធ, មហានាម, អរិយសាវកោ សីលវា ហោតី”តិ (ម. និ. ២.២៤) សព្ពំ មជ្ឈិមបណ្ណាសកេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ. ភគវា ឥមាហិ វិជ្ជាហិ ឥមិនា ច ចរណេន សមន្នាគតោ. តេន វុច្ចតិ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោតិ.

តត្ថ វិជ្ជាសម្បទា ភគវតោ សព្ពញ្ញុតំ បូរេត្វា ឋិតា. ចរណសម្បទា មហាការុណិកតំ. សោ សព្ពញ្ញុតាយ សព្ពសត្តានំ អត្ថានត្ថំ ញត្វា មហាការុណិកតាយ អនត្ថំ បរិវជ្ជេត្វា អត្ថេ និយោជេតិ. យថា តំ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ. តេនស្ស សាវកា សុប្បដិបន្នា ហោន្តិ, នោ ទុប្បដិបន្នា វិជ្ជាចរណវិបន្នានំ សាវកា អត្តន្តបាទយោ វិយ.

១៦១. សោភនគមនត្តា, សុន្ទរំ ឋានំ គតត្តា, សម្មា គតត្តា, សម្មា ច គទត្តា សុគតោ។ គមនម្បិ ហិ គតន្តិ វុច្ចតិ។ តញ្ច ភគវតោ សោភនំ បរិសុទ្ធមនវជ្ជំ។ កិំ បន តន្តិ? អរិយមគ្គោ។ តេន ហេស គមនេន ខេមំ ទិសំ អសជ្ជមានោ គតោតិ សោភនគមនត្តា សុគតោ។ សុន្ទរញ្ចេស ឋានំ គតោ អមតំ និព្ពានន្តិ សុន្ទរំ ឋានំ គតត្តាបិ សុគតោ។ សម្មា ច គតោ តេន តេន មគ្គេន បហីនេ កិលេសេ បុន អបច្ចាគច្ឆន្តោ។ វុត្តញ្ហេតំ – “សោតាបត្តិមគ្គេន យេ កិលេសា បហីនា, តេ កិលេសេ ន បុនេតិ ន បច្ចេតិ ន បច្ចាគច្ឆតីតិ សុគតោ…បេ… អរហត្តមគ្គេន យេ កិលេសា បហីនា, តេ កិលេសេ ន បុនេតិ ន បច្ចេតិ ន បច្ចាគច្ឆតីតិ សុគតោ”តិ, សម្មា វា គតោ ទីបង្ករបាទមូលតោ បភុតិ យាវ ពោធិមណ្ឌា តាវ សមតិំសបារមីបូរិកាយ សម្មាបដិបត្តិយា សព្ពលោកស្ស ហិតសុខមេវ ករោន្តោ សស្សតំ, ឧច្ឆេទំ, កាមសុខំ, អត្តកិលមថន្តិ ឥមេ ច អន្តេ អនុបគច្ឆន្តោ គតោតិ សម្មា គតត្តាបិ សុគតោ។ សម្មា ចេស គទតិ យុត្តដ្ឋានេ យុត្តមេវ វាចំ ភាសតីតិ សម្មា គទត្តាបិ សុគតោ។ តត្រិទំ សាធកសុត្តំ “យំ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ អភូតំ អតច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ អប្បិយា អមនាបា, ន តំ តថាគតោ វាចំ ភាសតិ។ យម្បិ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ អប្បិយា អមនាបា, តម្បិ តថាគតោ វាចំ ន ភាសតិ។ យញ្ច ខោ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ឆំ អត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ អប្បិយា អមនាបា, តត្រ កាលញ្ញូ តថាគតោ ហោតិ តស្សា វាចាយ វេយ្យាករណាយ។ យំ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ អភូតំ អតច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ បិយា មនាបា, ន តំ តថាគតោ វាចំ ភាសតិ។ យម្បិ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ឆំ អនត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ បិយា មនាបា, តម្បិ តថាគតោ វាចំ ន ភាសតិ។ យញ្ច ខោ តថាគតោ វាចំ ជានាតិ ភូតំ តច្ឆំ អត្ថសំហិតំ, សា ច បរេសំ បិយា មនាបា, តត្រ កាលញ្ញូ តថាគតោ ហោតិ តស្សា វាចាយ វេយ្យាករណាយា”តិ (ម. និ. ២.៨៦)។ ឯវំ សម្មា គទត្តាបិ សុគតោតិ វេទិតព្ពោ។

១៦២. សព្ពថាបិ វិទិតលោកត្តា បន លោកវិទូ។ សោ ហិ ភគវា សភាវតោ សមុទយតោ និរោធតោ និរោធូបាយតោតិ សព្ពថា លោកំ អវេទិ អញ្ញាសិ បដិវិជ្ឈិ។ យថាហ – “យត្ថ ខោ, អាវុសោ, ន ជាយតិ ន ជីយតិ ន មីយតិ ន ចវតិ ន ឧបបជ្ជតិ, នាហំ តំ គមនេន លោកស្ស អន្តំ ញាតេយ្យំ ទដ្ឋេយ្យំ បត្តេយ្យន្តិ វទាមិ, ន ចាហំ, អាវុសោ, អប្បត្វាវ លោកស្ស អន្តំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយំ វទាមិ។ អបិ ច ខ្វាហំ, អាវុសោ, ឥមស្មិំយេវ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សសញ្ញិម្ហិ សមនកេ លោកញ្ច បញ្ញបេមិ លោកសមុទយញ្ច លោកនិរោធញ្ច លោកនិរោធគាមិនិញ្ច បដិបទំ។

គមនេន ន បត្តព្ពោ, លោកស្សន្តោ កុទាចនំ;

ន ច អប្បត្វា លោកន្តំ, ទុក្ខា អត្ថិ បមោចនំ។

តស្មា ហវេ លោកវិទូ សុមេធោ,

លោកន្តគូ វុសិតព្រហ្មចរិយោ;

លោកស្ស អន្តំ សមិតាវិ ញត្វា,

នាសីសតិ លោកមិមំ បរញ្ចាតិ. (សំ. និ. ១.១០៧; អ. និ. ៤.៤៥);

១៣៧. អបិច តយោ លោកា សង្ខារលោកោ សត្តលោកោ ឱកាសលោកោតិ. តត្ថ ឯកោ លោកោ សព្ពេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកាតិ (បដិ. ម. ១.១១៣) អាគតដ្ឋានេ សង្ខារលោកោ វេទិតព្ពោ. សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វាតិ (ទី. និ. ១.៤២១) អាគតដ្ឋានេ សត្តលោកោ.

យាវតា ចន្ទិមសូរិយា បរិហរន្តិ, ទិសា ភន្តិ វិរោចនា;

តាវ សហស្សធា លោកោ, ឯត្ថ តេ វត្តតី វសោតិ. (ម. និ. ១.៥០៣) –

អាគតដ្ឋានេ ឱកាសលោកោ. តម្បិ ភគវា សព្ពថា អវេទិ. តថា ហិស្ស “ឯកោ លោកោ សព្ពេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា. ទ្វេ លោកា នាមញ្ច រូបញ្ច. តយោ លោកា តិស្សោ វេទនា. ចត្តារោ លោកា ចត្តារោ អាហារា. បញ្ច លោកា បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា. ឆ លោកា ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ. សត្ត លោកា សត្ត វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ. អដ្ឋ លោកា អដ្ឋ លោកធម្មា. នវ លោកា នវ សត្តាវាសា. ទស លោកា ទសាយតនានិ. ទ្វាទស លោកា ទ្វាទសាយតនានិ. អដ្ឋារស លោកា អដ្ឋារស ធាតុយោ”តិ (បដិ. ម. ១.១១៣). អយំ សង្ខារលោកោបិ សព្ពថា វិទិតោ.

យស្មា បនេស សព្ពេសម្បិ សត្តានំ អាសយំ ជានាតិ, អនុសយំ ជានាតិ, ចរិតំ ជានាតិ, អធិមុត្តិំ ជានាតិ, អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ, តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ, ស្វាការេ ទ្វាការេ, សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ, ភព្ពេ អភព្ពេ សត្តេ ជានាតិ. តស្មាស្ស សត្តលោកោបិ សព្ពថា វិទិតោ.

១៣៨. យថា ច សត្តលោកោ, ឯវំ ឱកាសលោកោបិ. តថា ហេស ឯកំ ចក្កវាឡំ អាយាមតោ ច វិត្ថារតោ ច យោជនានំ ទ្វាទសសតសហស្សានិ ចតុត្តិំសសតានិ ច បញ្ញាសញ្ច យោជនានិ. បរិក្ខេបតោ បន –

សព្ពំ សតសហស្សានិ, ឆត្តិំសបរិមណ្ឌលំ;

ឯវ ចេច វហយ្យាតិ, អញ្ញាតិ វពាតិ ច់

ពព្ថ –

ក្វចេ វពវហយ្យាតិ, ចព្ពារិ ភហុពាតិ ច;

ឲព្ពក៌ បាហលព្ពេភ, វញ្ញាពាយំ ចវុត្ដរា់

ពយ្យាឃេច វត្ដារកេ៌ –

ចព្ពារិ វពវហយ្យាតិ, អដ្ឋេច ភហុពាតិ ច;

ឲព្ពក៌ បាហលព្ពេភ, ឌល់ ចាពេ បពិដ្ឋិពិ់

ពយ្យាបិ វត្ដារកោ –

ភច វពវហយ្យាតិ, យាលុពោ ភកយុក្កពោ;

វដ្ឋិញ្ញោច វហយ្យាតិ, ឲវា លោកយ្យ វល្ហិពិ់

ឲចំ វល្ហិពេ ចេត្ថ ឃោឌភាត៌ –

ចព្វរាឃីពិ វហយ្យាតិ, អញ្ញោកាឡហោ យហណ្ណេច;

អដ្ឋក្កពោ ពាចភេច, វិភ្វេ បដ្ឋាព្វព្ពយោ់

ពពោ ក្វបដ្ឋបដ្ឋេភ, បយាលោភ ឃឆាក្កយំ;

អញ្ញោកាឡហុក្កពា ចិដ្ឋា, ភាភារពភចិត្តិពា់

ຍຸຄນ຺ຘໂຣ ອີສຘໂຣ, ກຣວີໂກ ສຸທສ຺ສໂນ;

ເນມິນ຺ຘໂຣ ວິນຕໂກ, ອສ຺ສກຓ຺ໂຓ ຄິຣິ ພ຺ຣຫາ.

ເອເຕ ສຕ຺ຕ ມຫາເສລາ, ສິເນຣຸສ຺ສ ສມນ຺ຕໂຕ;

ມຫາຣາຊານມາວາສາ, ເທວຍກ຺ຂນິເສວິຕາ.

ໂຍຊນານໍ ສຕານຸຈ຺ໂຈ, ຫິມວາ ປຎ຺ຈ ປພ຺ພໂຕ;

ໂຍຊນານໍ ສຫສ຺ສານິ, ຕີຓິ ອາຍຕວິຕ຺ຖໂຕ.

ຈຕຸຣາສີຕິສຫສ຺ເສຫິ, ກູເຏຫິ ປຏິມຓ຺ຑິໂຕ;

ຕິປຎ຺ຈໂຍຊນກ຺ຂນ຺ຘ-ປຣິກ຺ເຂປາ ນຄວ຺ຫຍາ.

ປຎ຺ຎາສໂຍຊນກ຺ຂນ຺ຘ-ສາຂາຍາມາ ສມນ຺ຕໂຕ;

ສຕໂຍຊນວິຕ຺ຖິຓ຺ຓາ, ຕາວເທວ ຈ ອຸຄ຺ຄຕາ;

ຊມ຺ພູ ຍສ຺ສານຸຠາເວນ, ຊມ຺ພູທີໂປ ປກາສິໂຕ.

ຍເຎ຺ຈຕໍ ຊມ຺ພຸຍາ ປມາຓໍ, ເອຕເທວ ອສຸຣານໍ ຈິຕ຺ຣປາຏລິຍາ, ຄຣຸຬານໍ ສິມ຺ພລິຣຸກ຺ຂສ຺ສ, ອປຣໂຄຍາເນ ກທມ຺ພສ຺ສ, ອຸຕ຺ຕຣກຸຣູສຸ ກປ຺ປຣຸກ຺ຂສ຺ສ, ປຸພ຺ພວິເທເຫ ສິຣີສສ຺ສ, ຕາວຕິໍເສສຸ ປາຣິຉ຺ຉຕ຺ຕກສ຺ສາຕິ. ເຕນາຫຸ ໂປຣາຓາ –

“ປາຏລີ ສິມ຺ພລີ ຊມ຺ພູ, ເທວານໍ ປາຣິຉ຺ຉຕ຺ຕໂກ;

ກທມ຺ໂພ ກປ຺ປຣຸກ຺ໂຂ ຈ, ສິຣີເສນ ຠວຕິ ສຕ຺ຕມນ຺ຕິ.

“ទ្វេអសីតិ សហស្សានិ, អជ្ឈោគាឡ្ហោ មហណ្ណវេ;

អច្ចុគ្គតោ តាវទេវ, ចក្កវាឡសិលុច្ចយោ;

បរិក្ខិបិត្វា តំ សព្វំ, លោកធាតុមយំ ឋិតោ”តិ។

តត្ថ ចន្ទមណ្ឌលំ ឯកូនបណ្ណាសយោជនំ។ សូរិយមណ្ឌលំ បណ្ណាសយោជនំ។ តាវតិំសភវនំ ទសសហស្សយោជនំ។ តថា អសុរភវនំ អវីចិមហានិរយោ ជម្ពុទីបោ ច។ អបរគោយានំ សត្តសហស្សយោជនំ។ តថា បុព្ពវិទេហំ។ ឧត្តរកុរុ អដ្ឋសហស្សយោជនំ។ ឯកមេកោ ចេត្ថ មហាទីបោ បញ្ចសតបញ្ចសតបរិត្តទីបបរិវារោ។ តំ សព្វម្បិ ឯកំ ចក្កវាឡំ ឯកា លោកធាតុ។ តទន្តរេសុ លោកន្តរិកនិរយា។

ឯវំ អនន្តានិ ចក្កវាឡានិ អនន្តា លោកធាតុយោ ភគវា អនន្តេន ពុទ្ធញាណេន អវេទិ អញ្ញាសិ បដិវិជ្ឈិ។ ឯវមស្ស ឱកាសលោកោបិ សព្វថា វិទិតោ។ ឯវម្បិ សព្វថា វិទិតលោកត្តា លោកវិទូ។

១៦៤។ អត្តនា បន គុណេហិ វិសិដ្ឋតរស្ស កស្សចិ អភាវតោ នត្ថិ ឯតស្ស ឧត្តរោតិ អនុត្តរោ។ តថា ហេស សីលគុណេនាបិ សព្វំ លោកមភិភវតិ, សមាធិបញ្ញាវិមុត្តិវិមុត្តិញាណទស្សនគុណេនាបិ។ សីលគុណេនាបិ អសមោ អសមសមោ អប្បដិមោ អប្បដិភាគោ អប្បដិបុគ្គលោ…បេ… វិមុត្តិញាណទស្សនគុណេនាបិ។ យថាហ – “ន ខោ បនាហំ សមនុបស្សាមិ សទេវកេ លោកេ សមារកេ…បេ… សទេវមនុស្សាយ បជាយ អត្តនា សីលសម្បន្នតរ”ន្តិ វិត្ថារោ។ ឯវំ អគ្គប្បសាទសុត្តាទីនិ (អ។ និ។ ៤។៣៤; ឥតិវុ។ ៩០) “ន មេ អាចរិយោ អត្ថី”តិអាទិកា (ម។ និ។ ១។២៨៥; មហាវ។ ១១) គាថាយោ ច វិត្ថារេតព្វា។

១៦៥។ បុរិសទម្មេ សារេតីតិ បុរិសទម្មសារថិ។ ទមេតិ វិនេតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ បុរិសទម្មាតិ អទន្តា ទមេតុំ យុត្តា តិរច្ឆានបុរិសាបិ មនុស្សបុរិសាបិ អមនុស្សបុរិសាបិ។ តថា ហិ ភគវតា តិរច្ឆានបុរិសាបិ អបលាលោ នាគរាជា, ចូឡោទរោ, មហោទរោ, អគ្គិសិខោ, ធូមសិខោ, អរវាឡោ នាគរាជា, ធនបាលកោ ហត្ថីតិ ឯវមាទយោ ទមិតា និព្ពិសា កតា សរណេសុ ច សីលេសុ ច បតិដ្ឋាបិតា, មនុស្សបុរិសាបិ សច្ចកនិគណ្ឋបុត្តអម្ពដ្ឋមាណវបោក្ខរសាតិសោណទន្តកូដទន្តាទយោ, អមនុស្សបុរិសាបិ អាឡវកសូចិលោមខរលោមសក្កទេវរាជាទយោ ទមិតា វិនីតា វិចិត្រេហិ វិនយនូបាយេហិ។ “អហំ ខោ, កេសិ, បុរិសទម្មេ សណ្ហេនបិ វិនេមិ, ផរុសេនបិ វិនេមិ, សណ្ហផរុសេនបិ វិនេមី”តិ (អ។ និ។ ៤។១១) ឥទញ្ចេត្ថ សុត្តំ វិត្ថារេតព្វំ។

អបិច ភគវា វិសុទ្ធសីលាទីនំ បឋមជ្ឈានាទីនិ សោតាបន្នាទីនញ្ច ឧត្តរិ មគ្គបដិបទំ អាចិក្ខន្តោ ទន្តេបិ ទមេតិយេវ។

ᩋᨳ ᩅᩤ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᩁᨳᩦᨲᩥ ᩑᨠᨾᩮᩅᩥᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᨴᩴ· ᨽᨣᩅᩤ ᩉᩥ ᨲᨳᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᩑᨠᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨴᩥᩈᩣ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ· ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᩁᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ· “ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨾᨠᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨵᩣᩅᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᨾ· ᨶᩥ· ᪓·᪓᪑᪒) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ·

᪑᪓᪐· ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ· ᩋᨷᩥᨧ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, ᨽᨣᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩤᩉᩮᩣ· ᨿᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩤᩉᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᩅᩣᩊᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨴᨠᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨷᨲᩣᩁᩮᨲᩥ ᨡᩮᨾᨶ᩠ᨲᨽᩪᨾᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨽᨣᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩤᩉᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨩᩣᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᨲᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᨿᩮᨶᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ· ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨬ᩠ᨧ· ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ, ᨽᨻ᩠ᨻᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ· ᨽᨣᩅᩤ ᨷᨶ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨷ᩠ᨷᨴᩣᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᩅ· ᨲᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩮᨶ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᩅᩤ ᨲᨲᩥᨿᩮ ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᨽᩣᨣᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ· ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ·

ᨽᨣᩅᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨣᨣ᩠ᨣᩁᩣᨿ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ ᨧᨾ᩠ᨷᩣᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩦᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩁᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᩅᨧ᩠ᨨᨷᩣᩃᨠᩮᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩮᩣᩃᩩᨻ᩠ᨽ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᩩᨾ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ· ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨠᩣᩃᨦ᩠ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩮ ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩮ ᨠᨶᨠᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ· ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣᩈᨦ᩠ᨥᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᩮ ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᩍᨵ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᨠᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩁᩮ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣ· ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩈᩉ ᩅᩥᨾᩣᨶᩮᨶ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩤᨴᩮ ᩈᩥᩁᩈᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ· ᨽᨣᩅᩤ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ –

“ᨠᩣ ᨾᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨷᩤᨴᩣᨶᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨿᩈᩈᩣ ᨩᩃᩴ;

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩮᩣᨽᩣᩈᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣ”ᨲᩥ·

ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣᩉᩴ ᨷᩩᩁᩮ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩏᨴᨠᩮ ᩅᩤᩁᩥᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ;

ᨲᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩔ, ᩋᩅᨵᩥ ᩅᨧ᩠ᨨᨷᩣᩃᨠᩮᩣᨲᩥ·

ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ· ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ· ᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩦᨲᩥ·

᪑᪓᪑· ᨿᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻᩔᩮᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨠᨬᩣᨱᩅᩈᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ· ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩤ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᨷᩥ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥ

ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩉᩥᨷᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩍᨾᩔ ᨧ ᨷᨶᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩦᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩣ ᨷᨩᩣᨿᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨷᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᨿᩮᩣ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪁᪉᪂) ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨶᨿᩮᩣ (ᨷᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪁᪨᪁᪆᪂) ᩅᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪁᪃᪁᪨ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨷᨶᩔ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩈᨲ᩠ᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾᨣᩁᩩᨣᩤᩁᩅᩣᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉᩩ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩣ –

“ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᨣᩁᩩᨣᩤᩁᩅᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ ᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨵᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨵᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨴᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨻᩃᩦᨻᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᩋᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ᪨ ᨴᨱ᩠ᨯᩦ ᨨᨲ᩠ᨲᩦ ᩈᩥᨡᩦ ᨠᩁᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ᪨ ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ᪨ ᩈᩥᩁᩥᩅᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣ ᨵᨶᩅᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ, ᨶ ᨾᩉᩣᨾᩣᨿᩣᨿ, ᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨴᨶᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩮᨶ, ᨶ ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩈᨶ᩠ᨲᩩᩈᩥᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᨶᩣ “ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᨶᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨾᩣᨲᩁᩣ ᨠᨲᩴ...ᨷᩮ... ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨠᨾᩮᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩣ ᨾᩪᩃᩮ ᩈᩉ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑᪙᪘)᪨

᪁᪃᪂᪨ ᨿᩴᨣᩩᨱᨶᩮᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᨷᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ –

“ᨽᨣᩦ ᨽᨩᩦ ᨽᩣᨣᩥ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩅᩣ ᩍᨲᩥ,

ᩋᨠᩣᩈᩥ ᨽᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩁᩪᨲᩥ ᨽᩣᨣ᩠ᨿᩅᩣ;

ᨻᩉᩪᩉᩥ ᨬᩣᨿᩮᩉᩥ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ,

ᨽᩅᨶ᩠ᨲᨣᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ –

ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑᪙᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨴᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪁᪃᪃᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩋᨷᩁᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ករាជ្យចា កក្កចា ឃុត្តា, កទោហិ ច ចិកត្តចា;

កត្តចា ចត្តាកយតោ, កចេស្ស កកចា ឥតោតិ។

តត្ថ ចណ្ណាកយោ ចណ្ណចិបរិឃយោតិអាទិកំ តិរុត្តិលក្ខណំ កហេត្វា សង្គតយេត ចា បិសោងរាឌិបក្ខេបលក្ខណំ កហេត្វា ឃស្មា លោកិឃលោកុត្តរសុលាកិតិន្នត្តកំ ធាតសីលិឌិបិរប្បត្តិ ករាជ្យយស្ស អត្ថិ, តស្មា ករាជ្យចាតិ ចត្តន្តា កកចាតិ វុច្ចតីតិ ញាតព្វំ។

ឃស្មា បត អភិរិការតាត្តប្បកោឆ្ចបតាឋយក្ខបឡអាទិសស្សាយច្ឆរិឃយាឃាសារជេឃ្យឆម្ពសារម្ពយាតាតិយាតយឌបយាឌតណ្យាអចិន្ទា-តិចិឆាក្យសលម្ពលក្ខន្ទិតង់កិលេសយលចិសយសន្ញាចិតក្កបបញ្ចចត្យន្តិឆចិបរិឃេយស-អាសចកន្តុឌ្ឍឃោកអកតិតណ្យាក្យបិងាតបញ្ចចេតោឈឹលចិតិតនុតីចរលាកិតត្តតា-លចិចាឌម្ពលតណ្យាកាឃសត្តាត្វសឃអដ្ឋយិន្ទត្តតចតណ្យាម្ពលកឌសាក្យសលកម្ពុបឆន្តាសដ្ឋិឌិដ្ឋិកត-អដ្ឋសតតណ្យាចិចរិតប្បកេឌសន្តារឆបរិឡអាហកិលេសសតសហស្សាតិ , សន្តេបតោ ចា បញ្ច កិលេសពន្ធអកិសន្ទាររឌចបុត្តយន្ទយារ អកន្ទិ៍ តស្មា កក្កត្តា ឲតេសំ បរិស្សឃាតំ កក្កចាតិ ចត្តន្តា កកចាតិ វុច្ចតិ៍ អាហ ចេត្ថ –

“កក្ករាកោ កក្កដោរោសា, កក្កយារេហា អតាសចោ;

កក្កាស្ស បិបកា ឆម្មា, កកចា តេត វុច្ចតី”តិ៍

ករាជ្យចតាឃ ចស្ស សតបុញ្ញលក្ខណឆរស្ស រូបកាឃសប្បត្តិ ឌីបិតា ហោតិ៍ កក្កដោរសតាឃ ឆម្មកាឃសប្បត្តិ៍ តឆា លោកិឃសរិក្ខកាតំ ពហុយតការចោ, កហដ្ឋបន្តុឌិតេហិ អកិកយតីឃតា, អកិកតាតព្វា តេសំ កាឃចិត្តក្លាបតឃតេ បដិពលការចោ, អាយិសធាតឆម្មធារតហិ រូបការិតា, លោកិឃលោកុត្តរសុខេហិ ច សំឃោជតសយត្ថតា ឌីបិតា ហោតិ៍

ឃស្មា ច លោកេ ព្ពស្សរិឃឆម្មឃសសិរិកាយបឃត្តេសុ ឈសុ ឆម្មេសុ ករាសន្តោ បចត្តតិ, បរមស្ស សកចិត្តេ ព្ពស្សរិឃំ, អណិមាលន្ធិមាឌិកំ ចា លោកិឃសម្មតំ សន្តាការបរិបូរំ អត្ថិ៍ តឆា លោកុត្តរោ ឆម្មោ៍ លោកត្តឃញ្ញាបកោ ឃឆាក្ខន្តក្យណាឌិកតោ អតិចិឃ បរិសុទ្ធោ ឃសោ៍ រូបកាឃឆស្សតឡាចដឌតតឃតប្បសាឌឌតតសយត្ថា សន្តាការបរិបូរា សន្តាក្ខបច្ចក្ខសិរី៍ ឃំ ឃំ ឲតេត ព្ពន្ទិតំ បត្ថិតំ អត្តហិតំ បរហិតំ ចា, តស្ស តស្ស តថេច អកិតិបក្ខត្តា ព្ពន្ទិតត្ថតិន្តត្តិសន្ទិតោ ការយា៍ សន្តលោកកេរុកាចប្បត្តិហេតុក្ខតោ សម្មាចាឃាយសន្តារតោ បឃត្តោ ច អត្ថិ៍ តស្មា ព្ពយេហិ កទោហិ ឃុត្តត្តាបិ កកា អស្ស សត្តីតិ ព្ពយិតា អត្ថេន កកចាតិ វុច្ចតិ៍

យស្មា បន កុសលាទីហិ ភេទេហិ សព្ពធម្មេ, ខន្ធាយតនធាតុសច្ចឥន្ទ្រិយបដិច្ចសមុប្បាទាទីហិ វា កុសលាទិធម្មេ, បីឡនសង្ខតសន្តាបវិបរិណាមដ្ឋេន វា ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ, អាយូហននិទានសំយោគបលិពោធដ្ឋេន សមុទយំ, និស្សរណវិវេកាសង្ខតអមតដ្ឋេន និរោធំ, និយ្យានិកហេតុទស្សនាធិបតេយ្យដ្ឋេន មគ្គំ វិភត្តវា, វិភជិត្វា វិវរិត្វា ទេសិតវាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្មា វិភត្តវាតិ វត្តព្ពេ ភគវាតិ វុច្ចតិ។

យស្មា ច ឯស ទិព្វព្រហ្មអរិយវិហារេ កាយចិត្តឧបធិវិវេកេ សុញ្ញតប្បណិហិតានិមិត្តវិមោក្ខេ អញ្ញេ ច លោកិយលោកុត្តរេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មេ ភជិ សេវិ ពហុលំ អកាសិ, តស្មា ភត្តវាតិ វត្តព្ពេ ភគវាតិ វុច្ចតិ។

យស្មា បន តីសុ ភវេសុ តណ្ហាសង្ខាតំ គមនំ អនេន វន្តំ, តស្មា ភវេសុ វន្តគមនោតិ វត្តព្ពេ ភវសទ្ទតោ ភការំ គមនសទ្ទតោ គការំ វន្តសទ្ទតោ វការញ្ច ទីឃំ កត្វា អាទាយ ភគវាតិ វុច្ចតិ យថា លោកេ មេហនស្ស ខស្ស មាលាតិ វត្តព្ពេ មេខលាតិ។

១៣៥. តស្សេវំ ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេន សោ ភគវា អរហំ...បេ... ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេន ភគវាតិ ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរតោ នេវ តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោសបរិយុដ្ឋិតំ, ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ តថាគតមារព្ភ (អ. និ. ៦.១០)។ ឥច្ចស្ស ឯវំ រាគាទិបរិយុដ្ឋានាភាវេន វិក្ខម្ភិតនីវរណស្ស កម្មដ្ឋានាភិមុខតាយ ឧជុគតចិត្តស្ស ពុទ្ធគុណបោណា វិតក្កវិចារា បវត្តន្តិ។ ពុទ្ធគុណេ អនុវិតក្កយតោ អនុវិចារយតោ បីតិ ឧប្បជ្ជតិ។ បីតិមនស្ស បីតិបទដ្ឋានាយ បស្សទ្ធិយា កាយចិត្តទរថា បដិប្បស្សម្ភន្តិ។ បស្សទ្ធទរថស្ស កាយិកម្បិ ចេតសិកម្បិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ។ សុខិនោ ពុទ្ធគុណារម្មណំ ហុត្វា ចិត្តំ សមាធិយតីតិ អនុក្កមេន ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ ពុទ្ធគុណានំ បន គម្ភីរតាយ នានប្បការគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយ វា អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ តទេតំ ពុទ្ធគុណានុស្សរណវសេន ឧប្បន្នត្តា ពុទ្ធានុស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥមញ្ច បន ពុទ្ធានុស្សតិំ អនុយុត្តោ ភិក្ខុ សត្ថរិ សគារវោ ហោតិ សប្បតិស្សោ, សទ្ធាវេបុល្លំ សតិវេបុល្លំ បញ្ញាវេបុល្លំ បុញ្ញវេបុល្លញ្ច អធិគច្ឆតិ, បីតិបាមោជ្ជពហុលោ ហោតិ, ភយភេរវសហោ ទុក្ខាធិវាសនសមត្ថោ, សត្ថារា សំវាសសញ្ញំ បដិលភតិ។ ពុទ្ធគុណានុស្សតិយា អជ្ឈាវុត្ថញ្ចស្ស សរីរម្បិ ចេតិយឃរមិវ បូជារហំ ហោតិ។ ពុទ្ធភូមិយំ ចិត្តំ នមតិ។ វីតិក្កមិតព្ពវត្ថុសមាយោគេ ចស្ស សម្មុខា សត្ថារំ បស្សតោ វិយ ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋាតិ។ ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ បន សុគតិបរាយណោ ហោតិ។

តស្មា ហវេ អប្បមាទំ, កយិរាថ សុមេធសោ;

ឯវំ មហានុភាវាយ, ពុទ្ធានុស្សតិយា សទាតិ។

អយំ តាវ ពុទ្ធានុស្សតិយំ វិត្ថារកថាមុខំ។

២. ធម្មានុស្សតិកថា

១៤៣. ធម្មានុស្សតិំ ភាវេតុកាមេនាបិ រហោគតេន បដិសល្លីនេន “ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សន្ទិដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនេយ្យិកោ បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហី”តិ (អ. និ. ៦.១០) ឯវំ បរិយត្តិធម្មស្ស ចេវ នវវិធស្ស ច លោកុត្តរធម្មស្ស គុណា អនុស្សរិតព្វា។

១៤៤. ស្វាក្ខាតោតិ ឥមស្មិំ ហិ បទេ បរិយត្តិធម្មោបិ សង្គហំ គច្ឆតិ, ឥតរេសុ លោកុត្តរធម្មោវ។ តត្ថ បរិយត្តិធម្មោ តាវ ស្វាក្ខាតោ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណត្តា សាត្ថសព្យញ្ជនកេវលបរិបុណ្ណបរិសុទ្ធព្រហ្មចរិយប្បកាសនត្តា ច។ យញ្ហិ ភគវា ឯកគាថម្បិ ទេសេតិ, សា សមន្តភទ្ទកត្តា ធម្មស្ស បឋមបាទេន អាទិកល្យាណា, ទុតិយតតិយបាទេហិ មជ្ឈេកល្យាណា, បច្ឆិមបាទេន បរិយោសានកល្យាណា។ ឯកានុសន្ធិកំ សុត្តំ និទានេន អាទិកល្យាណំ, និគមនេន បរិយោសានកល្យាណំ, សេសេន មជ្ឈេកល្យាណំ។ នានានុសន្ធិកំ សុត្តំ បឋមានុសន្ធិនា អាទិកល្យាណំ, បច្ឆិមេន បរិយោសានកល្យាណំ, សេសេហិ មជ្ឈេកល្យាណំ។ អបិច សនិទានសឧប្បត្តិកត្តា អាទិកល្យាណំ, វេនេយ្យានំ អនុរូបតោ អត្ថស្ស អវិបរីតតាយ ច ហេតុទាហរណយុត្តតោ ច មជ្ឈេកល្យាណំ, សោតូនំ សទ្ធាបដិលាភជននេន និគមនេន ច បរិយោសានកល្យាណំ។

សកលោបិ សាសនធម្មោ អត្តនោ អត្ថភូតេន សីលេន អាទិកល្យាណោ, សមថវិបស្សនាមគ្គផលេហិ មជ្ឈេកល្យាណោ, និព្ពានេន បរិយោសានកល្យាណោ។ សីលសមាធីហិ វា អាទិកល្យាណោ, វិបស្សនាមគ្គេហិ មជ្ឈេកល្យាណោ, ផលនិព្ពានេហិ បរិយោសានកល្យាណោ។ ពុទ្ធសុពោធិតាយ វា អាទិកល្យាណោ, ធម្មសុធម្មតាយ មជ្ឈេកល្យាណោ, សង្ឃសុប្បដិបត្តិយា បរិយោសានកល្យាណោ។ តំ សុត្វា តថត្តាយ បដិបន្នេន អធិគន្តព្ពាយ អភិសម្ពោធិយា វា អាទិកល្យាណោ, បច្ចេកពោធិយា មជ្ឈេកល្យាណោ, សាវកពោធិយា បរិយោសានកល្យាណោ។

សុយ្យមានោ ចេស នីវរណវិក្ខម្ភនតោ សវនេនបិ កល្យាណមេវ អាវហតីតិ អាទិកល្យាណោ, បដិបជ្ជិយមានោ សមថវិបស្សនាសុខាវហនតោ បដិបត្តិយាបិ កល្យាណំ អាវហតីតិ មជ្ឈេកល្យាណោ, តថាបដិបន្នោ ច បដិបត្តិផលេ និដ្ឋិតេ តាទិភាវាវហនតោ បដិបត្តិផលេនបិ កល្យាណំ អាវហតីតិ បរិយោសានកល្យាណោតិ ឯវំ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណត្តា ស្វាក្ខាតោ។

យំ បនេស ភគវា ធម្មំ ទេសេន្តោ សាសនព្រហ្មចរិយំ មគ្គព្រហ្មចរិយញ្ច បកាសេតិ នានានយេហិ ទីបេតិ, តំ យថានុរូបំ អត្ថសម្បត្តិយា

សាត្ថំ, ព្យញ្ជនសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនំ។ សង្កាសនបកាសនវិវរណវិភជនុត្តានីករណបញ្ញត្តិអត្ថបទសមាយោគតោ សាត្ថំ, អក្ខរបទព្យញ្ជនាការនិរុត្តិនិទ្ទេសសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនំ។ អត្ថគម្ភីរតាបដិវេធគម្ភីរតាហិ សាត្ថំ, ធម្មគម្ភីរតាទេសនាគម្ភីរតាហិ សព្យញ្ជនំ។ អត្ថបដិភានបដិសម្ភិទាវិសយតោ សាត្ថំ, ធម្មនិរុត្តិបដិសម្ភិទាវិសយតោ សព្យញ្ជនំ។ បណ្ឌិតវេទនីយតោ បរិក្ខកជនប្បសាទកន្តិ សាត្ថំ, សទ្ធេយ្យតោ លោកិយជនប្បសាទកន្តិ សព្យញ្ជនំ។ គម្ភីរាធិប្បាយតោ សាត្ថំ, ឧត្តានបទតោ សព្យញ្ជនំ។ ឧបនេតព្ពស្ស អភាវតោ សកលបរិបុណ្ណភាវេន កេវលបរិបុណ្ណំ។ អបនេតព្ពស្ស អភាវតោ និទ្ទោសភាវេន បរិសុទ្ធំ។

អបិច បដិបត្តិយា អធិគមព្យត្តិតោ សាត្ថំ, បរិយត្តិយា អាគមព្យត្តិតោ សព្យញ្ជនំ, សីលាទិបញ្ចធម្មក្ខន្ធយុត្តតោ កេវលបរិបុណ្ណំ, និរុបក្កិលេសតោ និត្ថរណត្ថាយ បវត្តិតោ លោកាមិសនិរបេក្ខតោ ច បរិសុទ្ធន្តិ ឯវំ សាត្ថសព្យញ្ជនកេវលបរិបុណ្ណបរិសុទ្ធព្រហ្មចរិយប្បកាសនតោ ស្វាក្ខាតោ។

អត្ថវិបល្លាសាភាវតោ វា សុដ្ឋុ អក្ខាតោតិ ស្វាក្ខាតោ។ យថា ហិ អញ្ញតិត្ថិយានំ ធម្មស្ស អត្ថោ វិបល្លាសមាបជ្ជតិ, អន្តរាយិកាតិ វុត្តធម្មានំ អន្តរាយិកត្តាភាវតោ, និយ្យានិកាតិ វុត្តធម្មានំ និយ្យានិកត្តាភាវតោ។ តេន តេ ទុរក្ខាតធម្មាយេវ ហោន្តិ, ន តថា ភគវតោ ធម្មស្ស អត្ថោ វិបល្លាសមាបជ្ជតិ។ ឥមេ ធម្មា អន្តរាយិកា, ឥមេ ធម្មា និយ្យានិកាតិ ឯវំ វុត្តធម្មានំ តថាភាវានតិក្កមនតោតិ។ ឯវំ តាវ បរិយត្តិធម្មោ ស្វាក្ខាតោ។

លោកុត្តរធម្មោ បន និព្ពានានុរូបាយ បដិបត្តិយា បដិបទានុរូបស្ស ច និព្ពានស្ស អក្ខាតត្តា ស្វាក្ខាតោ។ យថាហ – “សុបញ្ញត្តា តេ បន តេន ភគវតា សាវកានំ និព្ពានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្ពានញ្ច បដិបទា ច។ សេយ្យថាបិ នាម គង្គោទកំ យមុនោទកេន សំសន្ទតិ សមេតិ, ឯវមេវ សុបញ្ញត្តា (ទី។ និ។ ២។២៩៦) តេន ភគវតា សាវកានំ និព្ពានគាមិនី បដិបទា សំសន្ទតិ និព្ពានញ្ច បដិបទា ចា”តិ។ អរិយមគ្គោ ចេត្ថ អន្តទ្វយំ អនុបគម្ម មជ្ឈិមា បដិបទាភូតោវ “មជ្ឈិមា បដិបទា”តិ អក្ខាតត្តា ស្វាក្ខាតោ។ សាមញ្ញផលានិ បដិប្បស្សទ្ធកិលេសានេវ “បដិប្បស្សទ្ធកិលេសានី”តិ អក្ខាតត្តា ស្វាក្ខាតានិ។ និព្ពានំ សស្សតាមតតាណលេណាទិសភាវមេវ សស្សតាទិសភាវវសេន អក្ខាតត្តា ស្វាក្ខាតន្តិ ឯវំ លោកុត្តរធម្មោបិ ស្វាក្ខាតោ។

១៣៧។ សន្ទិដ្ឋិកោតិ ឯត្ថ បន អរិយមគ្គោ តាវ អត្តនោ សន្តានេ រាគាទីនំ អភាវំ ករោន្តេន អរិយបុគ្គលេន សាមំ ទដ្ឋព្ពោតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។ យថាហ –“រត្តោ ខោ, ព្រាហ្មណ, រាគេន អភិភូតោ បរិយាទិណ្ណចិត្តោ អត្តព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ, បរព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ, ឧភយព្យាពាធាយបិ ចេតេតិ។ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ រាគេ បហីនេ នេវ អត្តព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន បរព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន ឧភយព្យាពាធាយ ចេតេតិ, ន ចេតសិកំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ ឯវម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, សន្ទិដ្ឋិកោ ធម្មោ ហោតី”តិ(អ។ និ។ ២។៥៣)។ អបិច នវវិធោបិ លោកុត្តរធម្មោ យេន យេន អធិគតោ ហោតិ, តេន តេន បរសទ្ធាយ គន្តព្ពតំ ហិត្វា បច្ចវេក្ខណញាណេន សយំ ទដ្ឋព្ពោតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។ អថ វា បសត្ថា ទិដ្ឋិ សន្ទិដ្ឋិ, សន្ទិដ្ឋិយា ជយតីតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។ តថា ហេត្ថ អរិយមគ្គោ សម្បយុត្តាយ, អរិយផលំ ការណភូតាយ, និព្ពានំ វិសយិភូតាយ សន្ទិដ្ឋិយា កិលេសេ ជយតិ។ តស្មា យថា រថេន ជយតីតិ

រថិកោ, ឯវំ នវវិធោបិ លោកុត្តរធម្មោ សន្ទិដ្ឋិយា ជយតីតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។

អថ វា ទិដ្ឋន្តិ ទស្សនំ វុច្ចតិ។ ទិដ្ឋមេវ សន្ទិដ្ឋំ, ទស្សនន្តិ អត្ថោ។ សន្ទិដ្ឋំ អរហតីតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។ លោកុត្តរធម្មោ ហិ ភាវនាភិសមយវសេន សច្ឆិកិរិយាភិសមយវសេន ច ទិស្សមានោយេវ វដ្ដភយំ និវត្តេតិ។ តស្មា យថា វត្ថំ អរហតីតិ វត្ថិកោ, ឯវំ សន្ទិដ្ឋំ អរហតីតិ សន្ទិដ្ឋិកោ។

១៣៩។ អត្តនោ ផលទានំ សន្ធាយ នាស្ស កាលោតិ អកាលោ។ អកាលោយេវ អកាលិកោ។ ន បញ្ចាហសត្តាហាទិភេទំ កាលំ ខេបេត្វា ផលំ ទេតិ, អត្តនោ បន បវត្តិសមនន្តរមេវ ផលទោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អថ វា អត្តនោ ផលទានេ បកដ្ឋោ កាលោ បត្តោ អស្សាតិ កាលិកោ។ កោ សោ? លោកិយោ កុសលធម្មោ។ អយំ បន សមនន្តរផលត្តា ន កាលិកោតិ អកាលិកោ។ ឥទំ មគ្គមេវ សន្ធាយ វុត្តំ។

១៤០។ “ឯហិ បស្ស ឥមំ ធម្ម”ន្តិ ឯវំ បវត្តំ ឯហិបស្សវិធិំ អរហតីតិ ឯហិបស្សិកោ។ កស្មា បនេស តំ វិធិំ អរហតីតិ? វិជ្ជមានត្តា បរិសុទ្ធត្តា ច ។ រិត្តមុដ្ឋិយំ ហិ ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា អត្ថីតិ វត្វាបិ “ឯហិ បស្ស ឥម”ន្តិ ន សក្កា វត្តុំ។ កស្មា? អវិជ្ជមានត្តា។ វិជ្ជមានម្បិ ច គូថំ វា មុត្តំ វា មនុញ្ញភាវប្បកាសនេន ចិត្តសម្បហំសនត្ថំ “ឯហិ បស្ស ឥម”ន្តិ ន សក្កា វត្តុំ។ អបិច ខោ បន តិណេហិ វា បណ្ណេហិ វា បដិច្ឆាទេតព្វមេវ ហោតិ។ កស្មា? អបរិសុទ្ធត្តា។ អយំ បន នវវិធោបិ លោកុត្តរធម្មោ សភាវតោវ វិជ្ជមានោ វិគតវលាហកេ អាកាសេ សម្បុណ្ណចន្ទមណ្ឌលំ វិយ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តជាតិមណិ វិយ ច បរិសុទ្ធោ។ តស្មា វិជ្ជមានត្តា បរិសុទ្ធត្តា ច ឯហិបស្សវិធិំ អរហតីតិ ឯហិបស្សិកោ។

១៤១។ ឧបនេតព្វោតិ ឱបនេយ្យិកោ។ អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ, ឧបនយនំ ឧបនយោ, អាទិត្តំ ចេលំ វា សីសំ វា អជ្ឈុបេក្ខិត្វាបិ ភាវនាវសេន អត្តនោ ចិត្តេ ឧបនយនំ អរហតីតិ ឱបនយិកោ។ ឱបនយិកោវ ឱបនេយ្យិកោ។ ឥទំ សង្ខតេ លោកុត្តរធម្មេ យុជ្ជតិ។ អសង្ខតេ បន អត្តនោ ចិត្តេន ឧបនយនំ អរហតីតិ ឱបនេយ្យិកោ។ សច្ឆិកិរិយាវសេន អល្លីយនំ អរហតីតិ អត្ថោ។

អថ វា និព្វានំ ឧបនេតីតិ អរិយមគ្គោ ឧបនេយ្យោ។ សច្ឆិកាតព្វតំ ឧបនេតព្វោតិ ផលនិព្វានធម្មោ ឧបនេយ្យោ។ ឧបនេយ្យោ ឯវ ឱបនេយ្យិកោ។

១៤២។បច្ចត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ សព្វេហិបិ ឧគ្ឃដិតញ្ញូអាទីហិ វិញ្ញូហិ អត្តនិ អត្តនិ វេទិតព្វោ “ភាវិតោ មេ មគ្គោ, អធិគតំ ផលំ, សច្ឆិកតោ និរោធោ”តិ។ ន ហិ ឧបជ្ឈាយេន ភាវិតេន មគ្គេន សទ្ធិវិហារិកស្ស កិលេសា បហីយន្តិ, ន សោ តស្ស ផលសមាបត្តិយា ផាសុ វិហរតិ, ន តេន សច្ឆិកតំ និព្វានំ សច្ឆិករោតិ។ តស្មា ន ឯស បរស្ស សីសេ អាភរណំ វិយ ទដ្ឋព្វោ, អត្តនោ បន ចិត្តេយេវ ទដ្ឋព្វោ, អនុភវិតព្វោ វិញ្ញូហីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ពាលានំ បន អវិសយោ ចេស។

អបិច ស្វាក្ខាតោ អយំ ធម្មោៈ កស្មា? សន្ទិដ្ឋិកត្តាៈ សន្ទិដ្ឋិកោ, អកាលិកត្តាៈ អកាលិកោ, ឯហិបស្សិកត្តាៈ ឯហោ ច ឯហិបស្សិកោ, ឱបានាយ ឱបនេយ្យិកោ ហោតីតិៈ

១៥៦ៈ តស្សេវំ ស្វាក្ខាតតាទិភេទេ ធម្មគុណេ អនុស្សរតោ នេវ តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិៈ ន ទោស…បេ… ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិៈ ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ធម្មំ អារព្ភាតិ (អៈ និៈ ៩ៈ១០) បុរិមនយេនេវ វិក្ខម្ភិតនីវរណស្ស ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិៈ ធម្មគុណានំ បន គម្ភីរតាយ នានប្បការគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយ វា អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិៈ តទេតំ ធម្មគុណានុស្សរណវសេន ឧប្បន្នត្តា ធម្មានុស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិៈ

ឥមញ្ច បន ធម្មានុស្សតិំ អនុយុត្តោ ភិក្ខុ ឯវំ ឱបនេយ្យិកស្ស ធម្មស្ស ទេសេតារំ ឥមិនាបង្គេន សមន្នាគតំ សត្ថារំ នេវ អតីតំសេ សមនុបស្សាមិ, ន បនេតរហិ អញ្ញត្រ តេន ភគវតាតិ ឯវំ ធម្មគុណទស្សនេនេវ សត្ថរិ សគារវោ ហោតិ សប្បតិស្សោៈ ធម្មេ គរុចិត្តីការោ សទ្ធាទិវេបុល្លំ អធិគច្ឆតិ, បីតិបាមោជ្ជពហុលោ ហោតិ, ភយភេរវសហោ, ទុក្ខាធិវាសនសមត្ថោ, ធម្មេន សំវាសសញ្ញំ បដិលភតិ, ធម្មគុណានុស្សតិយា អជ្ឈាវុត្ថញ្ចស្ស សរីរម្បិ ចេតិយឃរមិវ បូជារហំ ហោតិ, អនុត្តរធម្មាធិគមាយ ចិត្តំ នមតិ, វីតិក្កមិតព្ពវត្ថុសមាយោគេ ចស្ស ធម្មសុធម្មតំ សមនុស្សរតោ ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋាតិៈ ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ បន សុគតិបរាយណោ ហោតិៈ

តស្មា ហវេ អប្បមាទំ, កយិរាថ សុមេធសោ;

ឯវំ មហានុភាវាយ, ធម្មានុស្សតិយា សទាតិៈ

ឥទំ ធម្មានុស្សតិយំ វិត្ថារកថាមុខំៈ

៣ៈ សង្ឃានុស្សតិកថា

១៥៧ៈ សង្ឃានុស្សតិំ ភាវេតុកាមេនាបិ រហោគតេន បដិសល្លីនេន "សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, ឧជុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, ញាយប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, សាមីចិប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោ, យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា , ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុនេយ្យោ, បាហុនេយ្យោ, ទក្ខិណេយ្យោ, អញ្ជលិករណីយោ, អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា"តិ (អៈ និៈ ៩ៈ១០) ឯវំ អរិយសង្ឃគុណា អនុស្សរិតព្ពាៈ

១៥៨ៈ តត្ថ សុប្បដិបន្នោតិ សុដ្ឋុ បដិបន្នោ, សម្មាបដិបទំ អនិវត្តិបដិបទំ អនុលោមបដិបទំ អបច្ចនីកបដិបទំ ធម្មានុធម្មបដិបទំ

ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩒᩅᩣᨴᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᩣ᪨ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ, ᩈᩦᩃᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᨽᩣᩅᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨾᩪᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩈᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᩏᨩᩩ ᩋᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᩋᨠᩩᨭᩥᩃᩣ ᩋᨩᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨬᩣᨿᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩈᩣᨾᩦᨧᩦᨲᩥᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᩏᨩᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨬᩣᨿᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᨿ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨿᩮ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨵᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩋᨸᩥ ᨧ ᩈ᩠ᩅᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩮ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩋᨸᨱ᩠ᨱᨠᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᨿᨾᨶᩩᨸᨣᨾ᩠ᨾ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩅᨦ᩠ᨠᨠᩩᨭᩥᩃᨩᩥᨾ᩠ᩉᨴᩮᩣᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩏᨩᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩏᨩᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨬᩣᨿᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᨿᨳᩣ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣᩁᩉᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

᪑᪕᪙᪨ ᨿᨴᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨿᩩᨣᩣᨶᩦᨲᩥ ᨿᩩᨣᩊᩅᩈᩮᨶ ᨸᨮᨾᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᨾᩮᨠᩴ ᨿᩩᨣᩊᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨿᩩᨣᩊᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨮᨾᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ᪨ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩈ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥᨾᩣᨶᩥ ᨿᩩᨣᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᨿᩩᨣᩣᨶᩥ, ᨸᩣᨭᩥᩑᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᩩᩁᩥᩈᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ, ᩑᩈ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ, ᩌᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ ᩌᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩩᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩌᩉᩩᨶᩴ, ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᨸᩥ ᩌᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᨾᩮᨲᨾᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᩌᩉᩩᨶᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨠᩁᨱᨲᩮᩣᨲᩥ ᩌᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᨸᩥ ᩌᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩩᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩌᩉᩅᨶᩦᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣ ᩌᩉᩅᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉᩅᨶᩦᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩌᩉᩅᨶᩦᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩉᩩᨲᩴ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩉᩩᨲᩔ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᨲᩣᨿ ᩌᩉᩅᨶᩦᨿᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣᩅ ᩌᩉᩅᨶᩦᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᩉᩩᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᨩᨶ᩠ᨲᩩ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩮ ᩅᨶᩮ;

ឯកញ្ច ភាវិតត្តានំ, មុហុត្តមបិ បូជយេ;

សាយេវ បូជនា សេយ្យោ, យញ្ចេ វស្សសតំ ហុត”ន្តិ។ (ធ។ ប។ ១០៧);

តទេតំ និកាយន្តរេ អាហវនីយោតិ បទំ ឥធ អាហុនេយ្យោតិ ឥមិនា បទេន អត្ថតោ ឯកំ។ ព្យញ្ជនតោ បនេត្ថ កិញ្ចិមត្តមេវ នានំ។ ឥតិ អាហុនេយ្យោ។

បាហុនេយ្យោតិ ឯត្ថ បន បាហុនំ វុច្ចតិ ទិសាវិទិសតោ អាគតានំ បិយមនាបានំ ញាតិមិត្តានមត្ថាយ សក្ការេន បដិយត្តំ អាគន្តុកទានំ។ តម្បិ ឋបេត្វា តេ តថារូបេ បាហុនកេ សង្ឃស្សេវ ទាតុំ យុត្តំ, សង្ឃោវ តំ បដិគ្គហេតុំ យុត្តោ។ សង្ឃសទិសោ ហិ បាហុនកោ នត្ថិ។ តថា ហេស ឯកពុទ្ធន្តរេ ច ទិស្សតិ, អព្ពោកិណ្ណញ្ច បិយមនាបត្តករេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោតិ។ ឯវំ បាហុនមស្ស ទាតុំ យុត្តំ បាហុនញ្ច បដិគ្គហេតុំ យុត្តោតិ បាហុនេយ្យោ។ យេសំ បន បាហវនីយោតិ បាឡិ, តេសំ យស្មា សង្ឃោ បុព្ពការំ អរហតិ, តស្មា សព្ពបឋមំ អានេត្វា ឯត្ថ ហុនិតព្ពន្តិ បាហវនីយោ។ សព្ពប្បការេន វា អាហវនំ អរហតីតិ បាហវនីយោ។ ស្វាយមិធ តេនេវ អត្ថេន បាហុនេយ្យោតិ វុច្ចតិ។

ទក្ខិណាតិ បន បរលោកំ សទ្ទហិត្វា ទាតព្ពទានំ វុច្ចតិ។ តំ ទក្ខិណំ អរហតិ, ទក្ខិណាយ វា ហិតោ យស្មា នំ មហប្ផលករណតាយ វិសោធេតីតិ ទក្ខិណេយ្យោ។

ឧភោ ហត្ថេ សិរស្មិំ បតិដ្ឋបេត្វា សព្ពលោកេន កយិរមានំ អញ្ជលិកម្មំ អរហតីតិ អញ្ជលិករណីយោ។

អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ សព្ពលោកស្ស អសទិសំ បុញ្ញវិរូហនដ្ឋានំ។ យថា ហិ រញ្ញោ វា អមច្ចស្ស វា សាលីនំ វា យវានំ វា វិរូហនដ្ឋានំ រញ្ញោ សាលិក្ខេត្តំ រញ្ញោ យវក្ខេត្តន្តិ វុច្ចតិ, ឯវំ សង្ឃោ សព្ពលោកស្ស បុញ្ញានំ វិរូហនដ្ឋានំ។ សង្ឃំ និស្សាយ ហិ លោកស្ស នានប្បការហិតសុខសំវត្តនិកានិ បុញ្ញានិ វិរូហន្តិ។ តស្មា សង្ឃោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ។

១៥៧។ ឯវំ សុប្បដិបន្នតាទិភេទេ សង្ឃគុណេ អនុស្សរតោ នេវ តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ន ទោស...បេ... ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ សង្ឃំ អារព្ភាតិ (អ។ និ។ ៦។១០) បុរិមនយេនេវ វិក្ខម្ភិតនីវរណស្ស ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ សង្ឃគុណានំ បន គម្ភីរតាយ នានប្បការគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយ វា អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ តទេតំ សង្ឃគុណានុស្សរណវសេន ឧប្បន្នត្តា សង្ឃានុស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥមញ្ច បន សង្ឃានុស្សតិំ អនុយុត្តោ ភិក្ខុ សង្ឃេ សគារវោ ហោតិ សប្បតិស្សោ។ សទ្ធាទិវេបុល្លំ អធិគច្ឆតិ, បីតិបាមោជ្ជពហុលោ ហោតិ, ភយភេរវសហោ, ទុក្ខាធិវាសនសមត្ថោ, សង្ឃេន សំវាសសញ្ញំ បដិលភតិ។ សង្ឃគុណានុស្សតិយា អជ្ឈាវុត្ថញ្ចស្ស សរីរំ សន្និបតិតសង្ឃមិវ

ឧបោសថាគារំ បូជារហំ ហោតិ, សង្ឃគុណាធិគមាយ ចិត្តំ នមតិ, វីតិក្កមិតព្ពវត្ថុសមាយោគេ ចស្ស សម្មុខា សង្ឃំ បស្សតោ វិយ ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋាតិ, ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ បន សុគតិបរាយនោ ហោតិ។

តស្មា ហវេ អប្បមាទំ, កយិរាថ សុមេធសោ;

ឯវំ មហានុភាវាយ, សង្ឃានុស្សតិយា សទា។

ឥទំ សង្ឃានុស្សតិយំ វិត្ថារកថាមុខំ។

៣. សីលានុស្សតិកថា

១៣៤. សីលានុស្សតិំ ភាវេតុកាមេន បន រហោគតេន បដិសល្លីនេន “អហោ វត មេ សីលានិ អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានិ ភុជិស្សានិ វិញ្ញុប្បសត្ថានិ អបរាមដ្ឋានិ សមាធិសំវត្តនិកានី”តិ (អ។ និ។ ៦។១០) ឯវំ អខណ្ឌតាទិគុណវសេន អត្តនោ សីលានិ អនុស្សរិតព្ពានិ។ តានិ ច គហដ្ឋេន គហដ្ឋសីលានិ, បព្ពជិតេន បព្ពជិតសីលានិ។

គហដ្ឋសីលានិ វា ហោន្តុ បព្ពជិតសីលានិ វា, យេសំ អាទិម្ហិ វា អន្តេ វា ឯកម្បិ ន ភិន្នំ, តានិ បរិយន្តេ ឆិន្នសាដកោ វិយ ន ខណ្ឌានីតិ អខណ្ឌានិ។ យេសំ វេមជ្ឈេ ឯកម្បិ ន ភិន្នំ, តានិ មជ្ឈេ វិនិវិទ្ធសាដកោ វិយ ន ឆិទ្ទានីតិ អច្ឆិទ្ទានិ។ យេសំ បដិបាដិយា ទ្វេ វា តីណិ វា ន ភិន្នានិ, តានិ បិដ្ឋិយា វា កុច្ឆិយា វា ឧដ្ឋិតេន ទីឃវដ្ដាទិសណ្ឋានេន វិសភាគវណ្ណេន កាឡរត្តាទីនំ អញ្ញតរសរីរវណ្ណា គាវី វិយ ន សពលានីតិ អសពលានិ។ យានិ អន្តរន្តរា ន ភិន្នានិ, តានិ វិសភាគពិន្ទុវិចិត្រា គាវី វិយ ន កម្មាសានីតិ អកម្មាសានិ។ អវិសេសេន វា សព្ពានិបិ សត្តវិធេន មេថុនសំយោគេន កោធុបនាហាទីហិ ច បាបធម្មេហិ អនុបហតត្តា អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានិ។ តានិយេវ តណ្ហាទាសព្យតោ មោចេត្វា ភុជិស្សភាវករណេន ភុជិស្សានិ។ ពុទ្ធាទីហិ វិញ្ញូហិ បសត្ថត្តា វិញ្ញុប្បសត្ថានិ។ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អបរាមដ្ឋតាយ, កេនចិ វា អយំ តេ សីលេសុ ទោសោតិ ឯវំ បរាមដ្ឋុំ អសក្កុណេយ្យតាយ អបរាមដ្ឋានិ។ ឧបចារសមាធិំ អប្បនាសមាធិំ វា, អថ វា បន មគ្គសមាធិំ ផលសមាធិញ្ចាបិ សំវត្តេន្តីតិ សមាធិសំវត្តនិកានិ។

១៣៥. ឯវំ អខណ្ឌតាទិគុណវសេន អត្តនោ សីលានិ អនុស្សរតោ នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ន ទោស…បេ… ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ, សីលំ អារព្ភាតិ បុរិមនយេនេវ វិក្ខម្ភិតនីវរណស្ស ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ សីលគុណានំ បន គម្ភីរតាយ នានប្បការគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយ វា អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ តទេតំ សីលគុណានុស្សរណវសេន ឧប្បន្នត្តា សីលានុស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ຖ້ອຍຊາ ປຄ ນີລິຖຸນ຺ຍຕິ ອຖຸຍຸເຕ຺ຕາ ກິຄ຺ລ ນິຄ຺ລາຍ ນການເຮາ ເທາຕິ ນກາກຣຸຕ຺ຕິ, ປຣິນຄ຺ຣາເຣ ອປ຺ປເຍຕ຺ຕາ, ອຕ຺ຕາຖຸຮາຄາຊິກຍຮິເຣຫິເຕາ, ອດ຺ຍເຕ຺ຕນຸ ຮເຂ຺ຂນຸ ກຍຄນ຺ຍາຮີ, ນຄ຺ຂາຊິເຮປຸລ຺ລ ອຣິກຂ຺ຂຕິ, ປີຕິປິເຍາຂ຺ຂພຫຸເລີ ເທາຕີ໌ ງຸຕ຺ຕຣິ ອປ຺ປຣິຮິຊ຺ຊຸຄ຺ຄາ ປຄ ນຸກຕິປຣາຍເຕາ ເທາຕີ໌

ຕນ຺ມາ ທເຮ ອປ຺ປຍາຄ໌, ກຍິຣາຂ ນຸເຍຂເນາ;

໑ຮ໌ ຍທາຖຸກາຮາຍ, ນີລິຖຸນ຺ຍຕິຍາ ນຄາຕີ໌

ຖ້ອຄ໌ ນີລິຖຸນ຺ຍຕິຍໍ ຮິຕ຺ຕາຣກຂາຍຸຕ໌

໓໌ ຮາກາຖຸນ຺ຍຕິກຂາ

໑໙໐໌ ຮາກາຖຸນ຺ຍຕິ ການເຮຕຸການເຍຄ ປຄ ປກຕິຍາ ຮາກາຂິຍຸເຕ຺ຕຄ ຄິຂ຺ຂປ຺ປເຮຕ຺ຕຄາຄນໍຮິການເກຄ ກຮິຕຖ຺ຖ໌ ອຂ ຮາ ປຄ ກາຮຄ໌ ອາຣກເຄ຺ຄຄ ຖ້ອເຕາ ຄາຄີ ປກຸຕິ ນຕິ ປຣິກ຺ກາທເກ ອຄ຺ຄຍເນາ ໑ການເລີປຍຕ຺ຕຍຶ ຄາຄ໌ ອຄເຕ຺ຕາ ຄ ກຸຂ຺ຂີນ຺ຍາຍີຕິ ນຍາຄາຄ໌ ກເຕ຺ຕາ ຕໍຊິຮໍ ກຸລຮິນິເຂ຺ຂນຸ ປຣິກ຺ກາທເກນຸ ຍຂານຕ຺ຕິ ຍຂາຕລ໌ ຄາຄ໌ ຄເຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຕ ຄິຍິຕ຺ຕິ ກລິຕ຺ຕາ ຣເຫາກເຕຄ ປຣິນລ຺ລີເຄຄ “ລິກາ ຮຕ ເຍ ນຸລຂ຺ຂ ຮຕ ເຍ, ເຍາຫໍ ຍເຂ຺ຂຣຍລປຣິຍຸຂ຺ຂີຕາຍ ປຂາຍ ຮິກຕຍລຍເຂ຺ຂເຣຄ ເຮຕນາ ຮິທຣາຍິ ຍຸຕ຺ຕຮາເກາ ປຍຕປິລິ ເຮານ຺ຍກ຺ກເຣເຕາ ຍາຮເຍາເກາ ຄາຄນໍຮິການເຣເຕາ”ຕິ ໑ຮ໌ ຮິກຕຍລຍເຂ຺ຂຣຕາຊິກຸລຮເນຄ ອຕ຺ຕເຄາ ຮາເກາ ອຖຸນ຺ຍຣິຕເຂ຺ຂາ໌

ຕຕ຺ຕ ລິກາ ຮຕ ເຍຕິ ຍຍໍຊຮຕ ລິກາ, ເຍ ຖ້ອເຍ “ອາຍໍ ເຕາ ປຄ ຄເຕ຺ຕາ ອາຍຸນ຺ຍ ກາກີ ເທາຕິ ຊິຂ຺ຂນ຺ຍ ຮາ ຍາຖຸນນ຺ຍ ຮາ” ຖ້ອຕິ (ອ໌ ຄິ໌ ໓໌໑ລິ) ຮ, “ຄຄ໌ ປິເຍາ ເທາຕິ ກຂຄ຺ຄິ ຄ໌ ພຫຸ” ຖ້ອຕິ (ອ໌ ຄິ໌ ໓໌໑໓) ຮ, “ຄຄຍາເຄາ ປິເຍາ ເທາຕິ, ນຕໍ ຂຍໍ ອຖຸກ຺ກຍໍ” ຖ້ອຕິ (ອ໌ ຄິ໌ ໓໌໑໓) ຮ ໑ຮຍາຊີຫິ ຄເຍຫິ ກກຮຕາ ຄາຍກນ຺ຍ ລິກາ ນໍຮຄ຺ຄິຕາ, ເຕ ຍຍໍຊອຮນ຺ຍໍ ກາກິເຄາຕິ ອຂິປ຺ປາເຍາ໌ ນຸລຂ຺ຂ ຮຕ ເຍຕິ ຍໍ ຍຍາ ຖ້ອຄ໌ ນານຄ໌ ຍຖຸນ຺ຍຕ຺ຕ ຮາ ລຂ຺ຂ, ຕໍ ນຸລຂ຺ຂ ຮຕ ເຍ໌ ກນ຺ມາ ? ເຍາຫໍ ຍເຂ຺ຂຣຍລປຣິຍຸຂ຺ຂີຕາຍ ປຂາຍ...ເປ... ຄາຄນໍຮິການເຣເຕາຕີ໌

ຕຕ຺ຕ ຍເຂ຺ຂຣຍລປຣິຍຸຂ຺ຂີຕາຍາຕິ ຍເຂ຺ຂຣຍເລຄ ອກິຖຸຕາຍ໌ ປຂາຍາຕິ ປຂາຍຄຮເນຄ ນຕ຺ຕາ ຣຸຂ຺ຂຕິ໌ ຕນ຺ມາ ອຕ຺ຕເຄາ ນປ຺ປຕິ຺ຕຄ໌ ປເນາຂາຣດາກາຮຍນທຄລກ຺ລເດາຄ ຮິຕ຺ຕນ຺ຍ ປກນ຺ຍຣກາຮຄ຺ຍນກາຄ໌ ກດຸຍຂນ຺ມາຄ໌ ອຂ຺ຂາຕເຣຄ ຍເຂ຺ຂຣຍເລຄ ອກິຖຸເຕນຸ ນເຕ຺ຕນຸຕິ ອຍເຍຕ຺ຕ ອເຕ຺ຕາ໌ ຮິກຕຍລຍເຂ຺ຂເຣຄາຕິ ອເຂ຺ຂານຍຶ ຣາກເຄານາຊິຍລິຄເຂ຺ຂຮ ຍເຂ຺ຂຣນ຺ຍ ຮ ຮິກຕຕ຺ຕາ ຮິກຕຍລຍເຂ຺ຂເຣຄ໌ ເຮຕນາ ຮິທຣາຍີຕິ ຍຂາຣຸຕ຺ຕປ຺ປການຮິເຕ຺ຕາ ຫຸເຕ຺ຕາ ຮນາຍີຕິ ອເຕ຺ຕາ໌ ນຸເຕ຺ຕນຸ ປຄ ຍທາຄາຍນກ຺ກນ຺ຍ ເນາຕາປຄ຺ຄນ຺ຍ ນເຕາ ຄິນ຺ຍຍຮິທາຣ໌ ປຸຂ຺ຂເຕາ ຄິນ຺ຍຍຮິທາຣຮເນຄ ເຄນິຕຕ຺ຕາ ອກາຣ໌ ອຂ຺ຂາຮນາຍີຕິ ຣຸຕ຺ຕ໌ ຕຕ຺ຕ ອກິກຮິເຕ຺ຕາ ຮນາຍີຕິ ອເຕ຺ຕາ໌

មុត្តចាគោតិ វិស្សដ្ឋចាគោ។ បយតបាណីតិ បរិសុទ្ធហត្ថោ។ សក្កច្ចំ សហត្ថា ទេយ្យធម្មំ ទាតុំ សទា ធោតហត្ថោយេវាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វោស្សគ្គរតោតិ វោស្សជ្ជនំ វោស្សគ្គោ, បរិច្ចាគោតិ អត្ថោ។ តស្មិំ វោស្សគ្គេ សតតាភិយោគវសេន រតោតិ វោស្សគ្គរតោ។ យាចយោគោតិ យំ យំ បរេ យាចន្តិ, តស្ស តស្ស ទានតោ យាចនយោគោតិ អត្ថោ។ យាជយោគោតិបិ បាឋោ។ យជនសង្ខាតេន យាជេន យុត្តោតិ អត្ថោ។ ទានសំវិភាគរតោតិ ទានេ ច សំវិភាគេ ច រតោ។ អហញ្ហិ ទានញ្ច ទេមិ, អត្តនា បរិភុញ្ជិតព្ពតោបិ ច សំវិភាគំ ករោមិ, ឯត្ថ ច អស្មិំ ឧភយេ រតោតិ ឯវំ អនុស្សរតីតិ អត្ថោ។

១៦៨។ តស្សេវំ វិគតមលមច្ឆេរតាទិគុណវសេន អត្តនោ ចាគំ អនុស្សរតោ នេវ តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ន ទោស... បេ... ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ ឧជុគតមេវស្ស តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ចាគំ អារព្ភាតិ (អ. និ. ៦.១០) បុរិមនយេនេវ វិក្ខម្ភិតនីវរណស្ស ឯកក្ខណេ ឈានង្គានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ ចាគគុណានំ បន គម្ភីរតាយ នានប្បការចាគគុណានុស្សរណាធិមុត្តតាយ វា អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ តទេតំ ចាគគុណានុស្សរណវសេន ឧប្បន្នត្តា ចាគានុស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥមញ្ច បន ចាគានុស្សតឹ អនុយុត្តោ ភិក្ខុ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ចាគាធិមុត្តោ ហោតិ, អលោភជ្ឈាសយោ, មេត្តាយ អនុលោមការី, វិសារទោ, បីតិបាមោជ្ជពហុលោ, ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ បន សុគតិបរាយនោ ហោតិ។

តស្មា ហវេ អប្បមាទំ, កយិរាថ សុមេធសោ;

ឯវំ មហានុភាវាយ, ចាគានុស្សតិយា សទាតិ។

ឥទំ ចាគានុស្សតិយំ វិត្ថារកថាមុខំ។

៦. ទេវតានុស្សតិកថា

១៦៩។ ទេវតានុស្សតឹ ភាវេតុកាមេន បន អរិយមគ្គវសេន សមុទាគតេហិ សទ្ធាទីហិ គុណេហិ សមន្នាគតេន ភវិតព្ពំ។ តតោ រហោគតេន បដិសល្លីនេន “សន្តិ ទេវា ចាតុមហារាជិកា, សន្តិ ទេវា តាវតិំសា, យាមា, តុសិតា, និម្មានរតិនោ, បរនិម្មិតវសវត្តិនោ, សន្តិ ទេវា ព្រហ្មកាយិកា, សន្តិ ទេវា តតុត្តរិ, យថារូបាយ សទ្ធាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថ ឧបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបា សទ្ធា សំវិជ្ជតិ។ យថារូបេន សីលេន។ យថារូបេន សុតេន។ យថារូបេន ចាគេន។ យថារូបាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតា តា ទេវតា ឥតោ ចុតា តត្ថ ឧបបន្នា, មយ្ហម្បិ តថារូបា បញ្ញា សំវិជ្ជតី”តិ (អ. និ. ៦.១០) ឯវំ ទេវតា សក្ខិដ្ឋានេ ឋបេត្វា អត្តនោ សទ្ធាទិគុណា អនុស្សរិតព្ពា។

ສຸເຕ຺ຕ ປນ ຍສ຺ມິໍ ສມເຍ ອຣິຍສາວໂກ ອຕ຺ຕໂນ ຈ ຕາສຎ຺ຈ ເທວຕານໍ ສທ຺ທຎ຺ຈ ສີລຎ຺ຈ ສຸຕຎ຺ຈ ຈາຄຎ຺ຈ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ອນຸສ຺ສຣຕິ, ເນວສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຣາຄປຣິຍຸຏ຺ຐິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຫຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ກິຎ຺ຈາປິ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຖ ໂຂ ຕໍ ສກ຺ຂິຏ຺ຐາເນ ຐເປຕ຺ຕພ຺ພເທວຕານໍ ອຕ຺ຕໂນ ສທ຺ທາທີຫິ ສມານຄຸຓທີປນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ຫິ ເທວຕາ ສກ຺ຂິຏ຺ຐາເນ ຐເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣຕີຕິ ທຬ຺ຫໍ ກຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ.

໑໙໒. ຕສ຺ມາ ປຸພ຺ພພາເຄ ເທວຕານໍ ຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ອຕ຺ຕໂນ ສໍວິຊ຺ຊມາເນ ສທ຺ທາທິຄຸເຓ ອນຸສ຺ສຣໂຕ ຈສ຺ສ ເນວ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຣາຄປຣິຍຸຏ຺ຐິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ນ ໂທສ...ເປ... ນ ໂມຫປຣິຍຸຏ຺ຐິຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ອຸຊຸຄຕເມວສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ ເທວຕາ ອາຣພ຺ພາຕິ (ອ. ນິ. ໖.໑໐) ປຸຣິມນເຍເນວ ວິກ຺ຂມ຺ພິຕນີວຣຓສ຺ສ ເອກກ຺ຂເນ ຌານງ຺ຄານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ. ສທ຺ທາທິຄຸຓານໍ ປນ ຄມ຺ພີຣຕາຍ ນານປ຺ປກາຣຄຸຓານຸສ຺ສຣຓາທິມຸຕ຺ຕຕາຍ ວາ ອປ຺ປນໍ ອປ຺ປຕ຺ວາ ອຸປຈາຣປ຺ປຕ຺ຕເມວ ຌານໍ ໂຫຕິ. ຕເທຕໍ ເທວຕານໍ ຄຸຓສທິສສທ຺ທາທິຄຸຓານຸສ຺ສຣຓວເສນ ເທວຕານຸສ຺ສຕິເຕ຺ວວ ສງ຺ຂໍ ຄຈ຺ຉຕິ.

ອິມຎ຺ຈ ປນ ເທວຕານຸສ຺ສຕິໍ ອນຸຍຸຕ຺ໂຕ ພິກ຺ຂຸ ເທວຕານໍ ປິໂຍ ໂຫຕິ ມນາໂປ, ພິຍ຺ໂຍໂສ ມຕ຺ຕາຍ ສທ຺ທາທິເວປຸລ຺ລໍ ອທິຄຈ຺ຉຕິ, ປີຕິປາໂມຊ຺ຊພຫຸໂລ ວິຫຣຕິ. ອຸຕ຺ຕຣິ ອປ຺ປຏິວິຊ຺ຌນ຺ໂຕ ປນ ສຸຄຕິປຣາຍໂນ ໂຫຕິ.

ຕສ຺ມາ ຫເວ ອປ຺ປມາທໍ, ກຍິຣາຖ ສຸເມທໂສ;

ເອວໍ ມຫານຸພາວາຍ, ເທວຕານຸສ຺ສຕິຍາ ສທາ.

ອິທໍ ເທວຕານຸສ຺ສຕິຍໍ ວິຕ຺ຖາຣກຖາມຸຂໍ.

ປກິຓ຺ຓກກຖາ

໑໙໓. ຍໍ ປນ ເອຕາສໍ ວິຕ຺ຖາຣເທສນາຍໍ "ອຸຊຸຄຕເມວສ຺ສ ຕສ຺ມິໍ ສມເຍ ຈິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ ຕຖາຄຕໍ ອາຣພ຺ພາ"ຕິອາທີນິ ວຕ຺ວາ "ອຸຊຸຄຕຈິຕ຺ໂຕ ໂຂ ປນ, ມຫານາມ, ອຣິຍສາວໂກ ລພຕິ ອຕ຺ຖເວທໍ, ລພຕິ ທມ຺ມເວທໍ, ລພຕິ ທມ຺ມູປສໍຫິຕໍ ປາໂມຊ຺ຊໍ, ປມຸທິຕສ຺ສ ປີຕິ ຊາຍຕີ"ຕິ (ອ. ນິ. ໖.໑໐) ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ອິຕິປິ ໂສ ພຄວາຕິອາທີນໍ ອຕ຺ຖໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ຕຸຏ຺ຐິໍ ສນ຺ຘາຍ ລພຕິ ອຕ຺ຖເວທນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ປາຬິໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ຕຸຏ຺ຐິໍ ສນ຺ຘາຍ ລພຕິ ທມ຺ມເວທໍ. ອຸພຍວເສນ ລພຕິ ທມ຺ມູປສໍຫິຕໍ ປາໂມຊ຺ຊນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ຍຎ຺ຈ ເທວຕານຸສ຺ສຕິຍໍ ເທວຕາ ອາຣພ຺ພາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ປຸພ຺ພພາເຄ ເທວຕາ ອາຣພ຺ພ ປວຕ຺ຕຈິຕ຺ຕວເສນ ເທວຕາຄຸຓສທິເສ ວາ ເທວຕາພາວນິປ຺ຜາທເກ ຄຸເຓ ອາຣພ຺ພ ປວຕ຺ຕຈິຕ຺ຕວເສນ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

១៩៥៎ ព្ហយា បត ៧ អត្ស្យូតិឈោ អទិឃឃាចកាតឡេាច ព្ហូគ្គិ៍ ឥពរ៉ំ ហិ ព្យួឆ្លឃ្ជូឃេឈ្ឈូក្យូលា ឋិកឋិ ឥហាគ្គិ៍ ឥព ច អឰល្លូតាឌិក្យូឈហិ ឃឹឥលហិ, ចិកពយលយឆ្លូឥទត ចាឥកត, យហាត្កាចាតំ ឥឆចតាតំ ក្យូលឃឌិឥឃហិ ឃឆ្លាឌិក្យូឈហិ ឃយត្កាកតា៍ យហាតាយឃុឥត្តូ (អ៍ តិ៍ ៩៍ ១០) ច ឥឃាតាបត្កូស្យូ តិស្យូឃចិហាទំ បុឥដ្ចត កកចតា ឥឃាតាបត្កូស្យូ តិស្យូឃចិហាទឆស្យូតត្តុឥយច ៦តា ចិត្តុាទឥតា ពឆិតា៍

ឥកឆឃុឥត្តូបិ "ព្ហឆ, កិក្លូឥច, អទិឃឃាចឥកា តឆាកតំ អត្ស្យូទតិ, ព្ហតិបិ ឥឃា កកចា...ឥប... ដ្ឋកុកតឥយចស្យូ តឃ្លិ ឃយឥឃ ចិត្តុ ឥហាតិ តិក្លូត្តិ ឃុត្តិ ចុដ្ឋិតំ ឥកឆយ្យា ឥកឥឆាតិ ឥលា, កិក្លូឥច, បត្តាឥត្កតំ កាយក្យូលាតឃឌិចចតិ៍ ព្ហឆឃ្យិ ឥលា, កិក្លូឥច, អាទឃ្យូលំ ពទិត្តុា ៦ចឃិឥឆកឆ្លូ ឃត្តា ចិឃុ្ឈុគ្គិ"តិ (អ៍ តិ៍ ៩៍១៥៎) ៦ចំ អទិឃឃាចកស្យូ អត្ស្យូតិចឃេត ចិត្តុ ចិឥឃាទឆត្តា ដ្ឋត្តុទិ បទយត្តុចិឃុទ្ធិអឌិកយត្តុាឃ ពឆិតា៍

អាឃប្ហូតា យហាកច្ចូាឥតត ឥឆឃិឥត ឃប្លូាឥឆាកាឃឃុឥត្តូបិ "អច្ឆូទិឃំ, អាចុឥឃា, អត្ហូតំ, អាចុឥឃា, ឃាចគ្គិំឌំ ឥតត កកចតា ឌាតតា បស្យូតា អទហតា ឃយ្ហូាឃឃូឥដ្ចត ឃប្លូាឥឆ ព្ហូកាឃាឌិកឥយា អត្ហូព្យូឥឆ្លា ឃត្តាតំ ចិឃុទ្ធិឃា...ឥប... តិច្ហូាតស្យូ ឃច្ឆិកិទិឃាឃ ឃឌិឌំ ៧ អត្ស្យូតិដ្ចាតាតិ៍ ពតឃាតិ ៧? ព្ហឆាចុឥឃា, អទិឃឃាចឥកា តឆាកតំ អត្ស្យូទតិ...ឥប... ៦ចឃិឥឆកឆ្លូ ឃត្តា ចិឃុទ្ធិឆឃ្យូ កចគ្គិ"តិ (អ៍ តិ៍ ៩៍១៩) ៦ចំ អទិឃឃាចកស្យូច បទយត្តុចិឃុទ្ធិឆឃ្យូតាឃ ព្ហូកាឃាឌិកយចឃេត ពឆិតា៍

ដ្ឋឥបឃិឃចឃុឥត្តូបិ "កចច្ចូ, ចិឃាឥល, អទិឃ្សូឥបឃិឃចឥចា ឥហាតិ? ដ្ឋបក្កិលិដ្ឋស្យូ, ចិឃាឥល, ចិត្តុស្យូ ដ្ឋបក្កឥយត បទិឥឃាឆបតា ឥហាតិ៍ កចច្ចូ, ចិឃាឥល, ដ្ឋបក្កិលិដ្ឋស្យូ ចិត្តុស្យូ ដ្ឋបក្កឥយត បទិឥឃាឆបតា ឥហាតិ? ព្ហឆ, ចិឃាឥល, អទិឃឃាចឥកា តឆាកតំ អត្ស្យូទតិ"តិ (អ៍ តិ៍ ១៍ លិ១) ៦ចំ អទិឃឃាចកស្យូច ដ្ឋឥបឃិឃចំ ដ្ឋបចឃឥតា ចិត្តុចិឥឃាឆតកឃ្ជូាតចឃេត ដ្ឋឥបឃិឃចស្យូ យហប្យូលកាចឆស្យូតត្តុ ពឆិតា៍

៦ពាឆឃតិបិឥតបិ "ឃឥឆ្លា ឥលា, យហាតាយ, អាទាឆឥកា ឥហាតិ, ឥតា អឃ្យូឥឆ្លា៍ អាទឆ្លូឌីទិឥឃា, ដ្ឋបដ្ឋិតឃតិ, ឃយាហិឥតា, បព្វាចា, យហាតាយ , អាទាឆឥកា ឥហាតិ, ឥតា ក្យូប្យូឥព្ហា៍ ព្ហឥយក្យូ ឥលា ត្តុ, យហាតាយ, បច្ចូាក្យូ ឆឥយុ្ហក្យូ បតិដ្ឋាឃ ៧ ឆឥយុ្ហ ដ្ឋត្តុទិ កាឥចឃ្យូាឃិ៍ ព្ហឆ ត្តុ, យហាតាយ, តឆាកតំ អត្ស្យូឥទឃ្យូាឃិ ព្ហតិបិ ឥឃា កកចា"តិ (អ៍ តិ៍ ១០៍១១) ៦ចំ អទិឃឃាចកស្យូច "ឥពរ៉ំ ឥតា, កឥត្តូ, តាតាចិហាឥទត ចិហទតំ ឥកតស្យូ ចិហាឥទត ចិហទិតព្ហា"គ្គិ បុច្ឆូឥតា ចិហាទឆស្យូតត្តុ ពឆិតា៍

១៩៩៍ ៦ចំ ឃឥត្តូបិ បទិឃុទ្ធឃឹលិឌិក្យូលាឃយត្កាកឥតត បុច្ចូឌ្ជូឥតតាបិ យតឃិ ពាតព្វា៍ អត្ស្យូចចឃេតាបិ ហិ ព្យូទ្ធាឌីតំ ក្យូឈោ អត្ស្យូទឥតា ចិត្តុ បឃឹឆតិឥឃច៍ ឃស្យូាត្កាឥចត តិចទលាតិ ចិក្លូឃ្ហុឥត្តូា ដ្ឋព្យូអាទបិឥយាឥព្ហា ចិបស្យូតំ អាទកិត្តុា អទហត្តុឥឃច ឃច្ឆិកឥទយ្យ ពដអត្ហូកាទចាឃឹ ឋុស្យូឥឆចឥត្តុឥទា ចិឃ៍

ឥឃា កិទាឃប្ហូា យាឥទត តិឃ្យិតំ ព្យូឆ្លូបំ ឌិប្ហូា "អឃំ តាច ឃទាកឥឆាឃឥយាឥហា ៦ចំ ឥឃាកតិ, ពឆំ ត្ត ឥលា កកចា ត ឥឃាកតិ, ឥឃា ហិ ឃព្ហឥឃា ចិតទាកឥឆាឃឥយាឥហា"តិ ព្យូឆ្លាទឃ្យូលំ ឋិតិ បឌិលកិត្តុា ចិបស្យូតំ ចឥឆ្លូតា អទហត្តុ ឋិឋុលិតិ៍

ធ្លតិ សាឆ្រុងតបរីយោដ្ឋធ្វាឃ ៣េ៣ ចិរុទ្ធិយេក្ត

ឃយាឆិកាចតាឆិកាេរ

ឈអត្យុស្ស្បតិតិេខ្កេឃា តាយ

ឃត្តេយា បទិេឆ្ឋេឆា៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨. អនុស្សតិកម្មដ្ឋាននិទ្ទេសោ

មរណស្សតិកថា

១៦៧. ឥទានិ ឥតោ អនន្តរាយ មរណស្សតិយា ភាវនានិទ្ទេសោ អនុប្បត្តោ។ តត្ថ មរណន្តិ ឯកភវបរិយាបន្នស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទោ។ យំ បនេតំ អរហន្តានំ វដ្ដទុក្ខសមុច្ឆេទសង្ខាតំ សមុច្ឆេទមរណំ, សង្ខារានំ ខណភង្គសង្ខាតំ ខណិកមរណំ, រុក្ខោ មតោ លោហំ មតន្តិអាទីសុ សម្មុតិមរណញ្ច, ន តំ ឥធ អធិប្បេតំ។

យម្បិ ចេតំ អធិប្បេតំ, តំ កាលមរណំ អកាលមរណន្តិ ទុវិធំ ហោតិ។ តត្ថ កាលមរណំ បុញ្ញក្ខយេន វា អាយុក្ខយេន វា ឧភយក្ខយេន វា ហោតិ។ អកាលមរណំ កម្មុបច្ឆេទកកម្មុនា។

តត្ថ យំ វិជ្ជមានាយបិ អាយុសន្តានជនកបច្ចយសម្បត្តិយា កេវលំ បដិសន្ធិជនកស្ស កម្មស្ស វិបក្កវិបាកត្តា មរណំ ហោតិ, ឥទំ បុញ្ញក្ខយេន មរណំ នាម។ យំ គតិកាលាហារាទិសម្បត្តិយា អភាវេន អជ្ជតនកាលបុរិសានំ វិយ វស្សសតមត្តបរិមាណស្ស អាយុនោ ខយវសេន មរណំ ហោតិ, ឥទំ អាយុក្ខយេន មរណំ នាម។ យំ បន ទូសីមារកលាពុរាជាទីនំ វិយ តង្ខណដ្ឋានចាវនសមត្ថេន កម្មុនា ឧបច្ឆិន្នសន្តានានំ, បុរិមកម្មវសេន វា សត្ថហរណាទីហិ ឧបក្កមេហិ ឧបច្ឆិជ្ជមានសន្តានានំ មរណំ ហោតិ, ឥទំ អកាលមរណំ នាម។ តំ សព្ពម្បិ វុត្តប្បការេន ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទេន សង្គហិតំ។ ឥតិ ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទសង្ខាតស្ស មរណស្ស សរណំ មរណស្សតិ។

១៦៨. តំ ភាវេតុកាមេន រហោគតេន បដិសល្លីនេន “មរណំ ភវិស្សតិ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧបច្ឆិជ្ជិស្សតី”តិ វា, “មរណំ មរណ”ន្តិ វា យោនិសោ មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ អយោនិសោ បវត្តយតោ ហិ ឥដ្ឋជនមរណានុស្សរណេ សោកោ ឧប្បជ្ជតិ វិជាតមាតុយា វិយ បិយបុត្តមរណានុស្សរណេ។ អនិដ្ឋជនមរណានុស្សរណេ បាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតិ វេរីនំ វេរិមរណានុស្សរណេ វិយ។ មជ្ឈត្តជនមរណានុស្សរណេ សំវេគោ ន ឧប្បជ្ជតិ មតកឡេវរទស្សនេ ឆវឌាហកស្ស វិយ។ អត្តនោ មរណានុស្សរណេ សន្តាសោ ឧប្បជ្ជតិ ឧក្ខិត្តាសិកំ វធកំ ទិស្វា ភីរុកជាតិកស្ស វិយ។ តទេតំ សព្ពម្បិ សតិសំវេគញាណវិរហតោ ហោតិ។ តស្មា តត្ថ តត្ថ ហតមតសត្តេ ឱលោកេត្វា ទិដ្ឋបុព្ពសម្បត្តីនំ សត្តានំ មតានំ មរណំ អាវជ្ជេត្វា សតិញ្ច សំវេគញ្ច ញាណញ្ច យោជេត្វា “មរណំ ភវិស្សតី”តិអាទិនា នយេន មនសិការោ បវត្តេតព្ពោ។ ឯវំ បវត្តេន្តោ ហិ យោនិសោ បវត្តេតិ, ឧបាយេន បវត្តេតីតិ អត្ថោ។ ឯវំ បវត្តយតោយេវ ហិ ឯកច្ចស្ស នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ, មរណារម្មណា សតិ សណ្ឋាតិ, ឧបចារប្បត្តមេវ កម្មដ្ឋានំ ហោតិ។

១៦៩. យស្ស បន ឯត្តាវតា ន ហោតិ, តេន វធកបច្ចុបដ្ឋានតោ, សម្បត្តិវិបត្តិតោ, ឧបសំហរណតោ, កាយពហុសាធារណតោ, អាយុទុព្ពលតោ, អនិមិត្តតោ, អទ្ធានបរិច្ឆេទតោ, ខណបរិត្តតោតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ មរណំ អនុស្សរិតព្ពំ។

ຕຕ຺ຖ ວຘກປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐານເຕາຕິ ວຘກສ຺ສ ວິຍ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐານເຕາ. ຍຖາ ຫິ ອິມສ຺ສ ສີສໍ ຉິນ຺ທິສ຺ສາມີຕິ ອສິໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄີວາຍ ຈາຣຍມາເນາ ວຘເກາ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິເຕາວ ເຫາຕິ, ເອວໍ ມຣຓມ຺ປິ ປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐິຕເມວາຕິ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພໍ. ກສ຺ມາ? ສຫ ຊາຕິຍາ ອາຄຕເຕາ, ຊີວິຕຫຣຓເຕາ ຈ. ຍຖາ ຫິ ອຫິຉ຺ຉຕ຺ຕກມກຸລໍ ມຕ຺ຖເກນ ປໍສຸໍ ຄເຫຕ຺ວາວ ອຸຄ຺ຄຉ຺ຉຕິ, ເອວໍ ສຕ຺ຕາ ຊຣາມຣຓໍ ຄເຫຕ຺ວາວ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິ. ຕຖາ ຫິ ເນສໍ ປຏິສນ຺ຘິຈິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປາທານນ຺ຕຣເມວ ຊຣໍ ປຕ຺ວາ ປພ຺ພຕສິຂຣເຕາ ປຕິຕສິລາ ວິຍ ຠິຊ຺ຊຕິ ສທ຺ຘິໍ ສມ຺ປຍຸຕ຺ຕຂເນ຺ຘຫິ. ເອວໍ ຂຓິກມຣຓໍ ຕາວ ສຫ ຊາຕິຍາ ອາຄຕໍ. ຊາຕສ຺ສ ປນ ອວສ຺ສໍ ມຣຓເຕາ ອິຘາຘິເປ຺ປຕມຣຓມ຺ປິ ສຫ ຊາຕິຍາ ອາຄຕໍ. ຕສ຺ມາ ເອສ ສເຕ຺ຕາ ຊາຕກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຍຖາ ນາມ ອຸຏ຺ຐິເຕາ ສູຣິເຍາ ອຕ຺ຖາຠິມຸເຂາ ຄຉ຺ຉເຕວ, ຄຕຄຕຏ຺ຐານເຕາ ອີສກມ຺ປິ ນ ນິວຕ຺ຕຕິ, ຍຖາ ວາ ນທີ ປພ຺ພຕເຍ຺ຍາ ສີຆເສາຕາ ຫາຣຫາຣິນີ ສນ຺ທເຕວ ວຕ຺ຕເຕວ ອີສກມ຺ປິ ນ ນິວຕ຺ຕຕິ, ເອວໍ ອີສກມ຺ປິ ອນິວຕ຺ຕມາເນາ ມຣຓາຠິມຸເຂາວ ຍາຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ຍເມກຣຕ຺ຕິໍ ປຐມໍ, ຄເພ຺ຠ ວສຕິ ມາຓເວາ;

ອພ຺ຠຸຏ຺ຐິເຕາວ ເສາ ຍາຕິ, ສ ຄຉ຺ຉໍ ນ ນິວຕ຺ຕຕີ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໑໕.໓໖໓);

ເອວໍ ຄຉ຺ຉເຕາ ຈສ຺ສ ຄິມ຺ຫາຠິຕຕ຺ຕານໍ ກຸນ຺ນທີນໍ ຂເຍາ ວິຍ, ປາເຕາ ອາເປາສຣສານຸຄຕພນ຺ຘນານໍ ທຸມປ຺ຜລານໍ ປຕນໍ ວິຍ, ມຸຄ຺ຄຣາຠິຕາຬິຕານໍ ມຕ຺ຕິກຠາຊນານໍ ເຠທາ ວິຍ, ສູຣິຍຣສ຺ມິສມ຺ຜຸຏ຺ຐານໍ ອຸສ຺ສາວພິນ຺ທູນໍ ວິທ຺ຘໍສນໍ ວິຍ ຈ ມຣຓເມວ ອາສນ຺ນໍ ເຫາຕິ. ເຕນາຫ –

“ອຈ຺ຈຍນ຺ຕິ ອເຫາຣຕ຺ຕາ, ຊີວິຕມຸປຣຸຊ຺ຌຕິ;

ອາຍຸ ຂີຍຕິ ມຈ຺ຈານໍ, ກຸນ຺ນທີນໍວ ເອາທກໍ. (ສໍ. ນິ. ໑.໑໔໖);

“ຜລານມິວ ປກ຺ການໍ, ປາເຕາ ປປຕນເຕາ ຠຍໍ;

ເອວໍ ຊາຕານ ມຈ຺ຈານໍ, ນິຈ຺ຈໍ ມຣຓເຕາ ຠຍໍ.

“ຍຖາປິ ກຸມ຺ຠກາຣສ຺ສ, ກຕໍ ມຕ຺ຕິກຠາຊນໍ;

ຂຸທ຺ທກຎ຺ຈ ມຫນ຺ຕຎ຺ຈ, ຍໍ ປກ຺ກໍ ຍຎ຺ຈ ອາມກໍ;

ສພ຺ພໍ ເຠທນປຣິຍນ຺ຕໍ, ເອວໍ ມຈ຺ຈານ ຊີວິຕໍ’. (ສຸ. ນິ. ໕໘໑-໕໘໒);

“ក្សុ្យានោច ពិលក្កបិ្យាស្មទិឃ្យកូបត៌ បពិ;

ឡចយាឃ្យ យត្យុ្យាត៌, យា យំ អយ្ខ ត៌ចារឃា”ពិ៍ (ឌា៍ ០៍០០៍លិង);

ឡចំ ក្តុក្លិត្តាឃិនកា ចឆនកា ចិឃ ឃហ ឌាតិឃា អាកពំ បនតពំ យនលំ កិចាឃ អឃិ ចារឃយានតា នឃា ចឆនកា ចិឃ ឌីចិពំ ហរពិនឃច,

ត អហទិគ្វា តិចត្តពិ៍ ពឃ្ខា ឃហ ឌាតិឃា អាកពនពា, ឌីចិពហរលនពា ច ក្តុក្លិត្តាឃិនកា ចឆនកា ចិឃ យនលយ្បិ បក្នុបក្តិ៍ពនយចាពិ ឡចំ

ចឆកបក្នុបក្ខាតនពា យនលំ អត្យុ្យទិពត្តា៍

០លិ០៍ឃយ្យុត្តិចិបត្តិនពាពិ ត្តាឆ ឃយ្យុត្តិ តាឃ ពាចនេច នឃាកពិ, ឃាច តំ ចិបត្តិ តាកិកចពិ, ត ច ឃា ឃយ្យុត្តិ តាឃ អត្ថិ, ឃា ចិបត្តិ៍

អពិក្កបូ ពិនក្ខ ឃ្យ៍ ពឆា ហិ –

“ឃកលំ នយឌីតិ៍ ក្យុក្វា, ឌក្វា នកាឌិឃពំ ឃ្យុលិ;

អក្ខឃលកយត្តុ្យ, អនក្ត ក្តុ្យុរពំ កនពា៍

“នពនតច នេហពនក្ខត, ប្យុត្តាបិ្យាឃយាកនព;

យនលាកិយ្យុនលា នឃាបិ, អនឃានកា នឃាកយាកនពា”ពិ៍

អបិច ឃត្តំ អានរាក្យុំ ត្យ្យាឆិបទិនឃាឃាត៌, ឃត្តំ នឃាត្តត៌ ឌរាបទិនឃាឃាត៌, ឃត្តំ ឌីចិពំ យនលបទិនឃាឃាត៌, ឃនត្តានឃច

នលិកឃត្តិ៍ចារឃា ឌាតិឃា អត្យុកនពា, ឌរាឃ អត្យុឃនជិ, ត្យ្យាឆិតា អកិក្សុនពា, យននលត អក្តាហនពា៍ នពតាហ –

“ឃចាបិ នឃលិ ចិប្យុលិ, តក់ អាហក្ខ បត្តុពា;

ឃយត្តា អត្យុបទិនឃឃ្យុ, តិនប្យានឆត្តា ចត្យុក្ខិ៍ឃា៍

“ឡចំ ឌរា ច យក្នុ ច, អឆិចត្តុត្តិ បាលិពនត;

ខត្តិយេ ព្រាហ្មណេ វេស្សេ, សុទ្ទេ ចណ្ឌាលបុក្កុសេ;

ន កិញ្ចិ បរិវជ្ជេតិ, សព្ពមេវាភិមទ្ទតិ.

“ន តត្ថ ហត្ថីនំ ភូមិ, ន រថានំ ន បត្តិយា;

ន ចាបិ មន្តយុទ្ធេន, សក្កា ជេតុំ ធនេន វា”តិ (សំ. និ. ១.១៣៦);

ឯវំ ជីវិតសម្បត្តិយា មរណវិបត្តិបរិយោសានតំ ចិន្តេន្តេន សម្បត្តិវិបត្តិតោ មរណំ អនុស្សរិតព្ពំ.

១៧១. ឧបសំហរណតោតិ បរេហិ សទ្ធិំ អត្តនោ ឧបសំហរណតោ. តត្ថ សត្តហាការេហិ ឧបសំហរណតោ មរណំ អនុស្សរិតព្ពំ, យសមហត្តតោ, បុញ្ញមហត្តតោ, ថាមមហត្តតោ, ឥទ្ធិមហត្តតោ, បញ្ញាមហត្តតោ, បច្ចេកពុទ្ធតោ, សម្មាសម្ពុទ្ធតោតិ. កថំ? ឥទំ មរណំ នាម មហាយសានំ មហាបរិវារានំ សម្បន្នធនវាហនានំ មហាសម្មតមន្ធាតុមហាសុទស្សនទឡ្ហនេមិនិមិប្បភុតីនម្បិ ឧបរិ និរាសង្កមេវ បតិតំ, កិមង្គ បន មយ្ហំ ឧបរិ ន បតិស្សតិ?

មហាយសា រាជវរា, មហាសម្មតអាទយោ;

តេបិ មច្ចុវសំ បត្តា, មាទិសេសុ កថាវ កាតិ.

ឯវំ តាវ យសមហត្តតោ អនុស្សរិតព្ពំ.

កថំ បុញ្ញមហត្តតោ?

ជោតិកោ ជដិលោ ឧគ្គោ, មេណ្ឌកោ អថ បុណ្ណកោ;

ឯតេ ចញ្ញេ ច យេ លោកេ, មហាបុញ្ញាតិ វិស្សុតា;

សព្ពេ មរណមាបន្នា, មាទិសេសុ កថាវ កាតិ.

ឥទំ បុញ្ញមហត្តតោ អត្ថស្សទិតញ្ញា៍

កថំ ទានមហត្តតោ?

ទាយុទេទា ពលទេទា, កីមសេតោ ឃុដិដ្ឋិលោ;

ទាតុទោ យោ មហាមល្លា, អត្តកស្ស ចសំ កតា៍

ឥទំ ទានពលុបេតា, ឋតិ លោកមិ ព្រឹស្សុតា;

ឥតេបិ មទហ៍ ឃាតា, មាឌិសេសុ កទាច កាតិ៍

ឥទំ ទានមហត្តតោ អត្ថស្សទិតញ្ញា៍

កថំ សីលមហត្តតោ?

បរិក្ខដ្ឋកមេត្តត , ចេឌយត្តមកម្យឃិ;

យោ តាមិសីលមតំ សេដ្ឋា, ក្យតិយោ អក្កសាចកោ៍

សោបិ មក្ខុមុត ឈោទ, មិកោ សិហមុត ចិឃ;

បចិដ្ឋា សហ សីលីហិ, មាឌិសេសុ កទាច កាតិ៍

ឥទំ សីលមហត្តតោ អត្ថស្សទិតញ្ញា៍

កថំ បញ្ញាមហត្តតោ?

លោកតាចំ ឍេបត្វាត, យេ ចញ្ញា អត្តិ បរិហិតា;

បញ្ញាយ សារិបុត្តស្ស, កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសឹ។

ឯវំ នាម មហាបញ្ញោ, បឋមោ អគ្គសាវកោ;

មរណស្ស វសំ បត្តោ, មាទិសេសុ កថាវ កាតិ។

ឯវំ បញ្ញាមហត្តតោ អនុស្សរិតព្វំ។

កថំ បច្ចេកពុទ្ធតោ? យេបិ តេ អត្តនោ ញាណពលវីរិយពលេន សព្ពកិលេសសត្តុនិម្មថនំ កត្វា បច្ចេកពោធិំ បត្តា ខគ្គវិសាណកប្បា សយម្ភុនោ, តេបិ មរណតោ ន មុត្តា, កុតោ បនាហំ មុច្ចិស្សាមីតិ។

តំ តំ និមិត្តមាគម្ម, វីមំសន្តា មហេសយោ;

សយម្ភុញាណតេជេន, យេ បត្តា អាសវក្ខយំ។

ឯកចរិយនិវាសេន, ខគ្គសិង្គសមូបមា;

តេបិ នាតិគតា មច្ចុំ, មាទិសេសុ កថាវ កាតិ។

ឯវំ បច្ចេកពុទ្ធតោ អនុស្សរិតព្វំ។

កថំ សម្មាសម្ពុទ្ធតោ? យោបិ សោ ភគវា អសីតិអនុព្យញ្ជនបដិមណ្ឌិតទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណវិចិត្តរូបកាយោ សព្ពាការបរិសុទ្ធសីលក្ខន្ធាទិគុណរតនសមិទ្ធធម្មកាយោ យសមហត្តបុញ្ញមហត្តថាមមហត្តឥទ្ធិមហត្តបញ្ញាមហត្តានំ បារំ គតោ អសមោ អសមសមោ អប្បដិបុគ្គលោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, សោបិ សលិលវុដ្ឋិនិបាតេន មហាអគ្គិក្ខន្ធោ វិយ មរណវុដ្ឋិនិបាតេន ឋានសោ វូបសន្តោ។

ឯវំ មហានុភាវស្ស, យំ នាមេតំ មហេសិនោ;

ត កនេយត ត លក្ខាយ, យនលាំ ចឃយាកតាំ៉

តិល្លិ៉្ជ ចិតឃារេ៉្ជ, ឃក្ខាឃក្តាកិយក្ខត;

តឃិត៌ យាឌីឃំ ឃត្តុ, កធ៌ ភាកិកចិឃ្ស្យតីតិ៉

៙ចំ ឃយ្យាឃឡូឆ្នេតា អតុឃ្ស្យទិតក្ខា៉

តឃ្ស្យចំ ឃឃយហក្ខតាឌីឃឍ្យតេ្តហិ បនេហិ ឃក្ខិ យនលាឃាយក្ខាតាឃ អក្ខាត ក្ខុបឃំហទិក្វា នេតឃំ ចិឃ ឃក្ខុចិឃេឃាត យឃឃ្យិ យនលាំ កចិឃ្ស្យតីតិ អតុឃ្ស្យនេតា ក្ខុបធារឃ្យក្តុ កឃ្ឆ្វាត ហោតីតិ៉ ៙ចំ ក្ខុបឃំហនលានេតា យនលាំ អតុឃ្ស្យទិតក្ខា៉

១លិ៍៎៉កាឃធាហុឃាឆានលានេតាតិ អឃំ កានេឃា ធាហុឃាឆានេលា៉ អឃិតិឃា តាធ កិយិក្យលិត ឃាឆានេលា, តត្ថ លចិតិឃ្ស្យិតា បិលា លចិ លាឆក្តិ, ធយ្វូតិឃ្ស្យិតា ធយ្វូ លាឆក្តិ, យំឃតិឃ្ស្យិតា យំឃំ លាឆក្តិ, ត្យាកុតិឃ្ស្យិតា ត្យាកុ លាឆក្តិ, អឌ្ញិតិឃ្ស្យិតា អឌ្ញិ លាឆក្តិ, យិឆ្ញាតិឃ្ស្យិតា យិឆ្ញា លាឆក្តិ៉ តនេ្តច ឌាឃក្តិ ឌីឃក្តិ យីឃក្តិ, ក្ខុ្ចានបឃ្ស្យាចំ កនេទាក្តិ៉ កានេឃាច នេតឃំ ឃុតិឈនេក្វុច កិលិតឃាលិ ច ឃុឃាតក្វុ ចក្ខុកុឌ៌ ច បឃ្ស្យាចឆោលិកា ច៉ ក្វាឃំ នេតឃឃ្យិ កិយិក្យលិត បនេកានេបត យនលាំ តិកក្ខតិនេឃច៉ ឃធា ច អឃិតិឃា កិយិក្យលិត, ៙ចំ អឆ្ញក្ខុ្តិកាត់នេឃច អនេតកឃតាត់ នេទាកាត់ ធាហិទាតក្វា អហិចិក្ខិកាឌីត យនលាឃ្ស្យ បក្ខុឃាត ឃាឆានេលា៉

ឃធា ហិ ចត្យឃហាបនេឆ ឌបិនេត លក្ខុយិក្សុឃក្ខាឌីឃាហិ អាកតា ឃនឃក្តិនេតាយនបិឃាលាឆនេឃា តិបតក្តិ, ៙ចំ កានេឃបិ ឃក្ខុបក្ខុធា តិបតក្តិ៉ ក្វាឃំ នេតឃឃ្យិ ក្ខុបក្ខុធាត តិបិនេតត យនលាំ តិកក្ខតិនេឃច៉ នេតតាហ កកធា – “ក្ខុឆ, កិក្ខុនេច, កិក្ខុ ឌិចនេឃ តិក្ខុនេក្ត ទក្តិឃា បឌិហិតាឃ ក្ខុតិ បឌិឃក្ខិក្ខុតិ, ធាហុកា នេលា នេយ បក្ខុឃា យនលាឃ្ស្យ, អហិ ធា យំ ឆំនេឃឃ្យ, ចិក្ខិនេកា ធា យំ ឆំនេឃឃ្យ, ឃតបឌី ធា យំ ឆំនេឃឃ្យ, នេតត នេយ អឃ្ស្យ កាលក្ខុិទិឃា, នេឃា យយឃ្ស្យ អក្តុទានេឃា, ក្ខុបក្ខុលិក្វា ធា បបនេតឃ្យ, កក្ខុ ធា នេយ កក្ខុ ឈ្យាបនេឌ្ឃ្យ, បិក្ខុ ធា នេយ ក្យនេប្យឃ្យ, នេឃយំក្យធា នេយ ក្យនេប្យឃ្យ, ឃក្ខុកា ធា នេយ ធាតា ក្យនេប្យឃ្យ, នេតត នេយ អឃ្ស្យ កាលក្ខុិទិឃា, នេឃា យយឃ្ស្យ អក្តុទានេឃា”តិ៉ ៙ចំ (អ៉ តិ៉ ៩៉១០) កាឃធាហុឃាឆានលានេតា យនលាំ អតុឃ្ស្យទិតក្ខា៉

១លិ៍៎៉អាឃុក្ខុលនេតាតិ អាឃុ តានេយត អធាលំ ក្ខុលំ៉ តធា ហិ ឃក្ខាត ឌីចិតំ អឃ្ស្យាឃបឃ្ស្យាឃុបតិធាក្ខុនេក្វុច ក្ខុទិឃាបឆុបតិធាក្ខុ ឃិត្យក្យុបតិធាក្ខុ យហាក្យុត្យបតិធាក្ខុ អាហាទុបតិធាក្ខុ៉ តនេឆត អឃ្ស្យាឃបឃ្ស្យាឃាត ឃយក្ខុក្ខុំ លកយាតនេយច បចក្ខុតិ៉ ធាហិ តិក្ខុក្ខុតាឃិកចានេត បត អនេក្វា អបចិឃនេក្វា, បចិនេក្ខ ធា អតិក្ខុយនេក្វា យនេតា តាយ នេហាតិ៉ ចត្យក្វុ ក្ខុទិឃាបធាតឃ្យិ ឃយក្ខុក្ខុំ លកយាតនេយច បចក្ខុតិ៉ អក្ខាតនេក្ខាតឃ្ស្យ បត អឆិយក្ខុតាឃ អាឃុឃក្ខានា ក្ខុបក្ខិឌ្ឆក្តិ៉ ឃិត្យក្យាតឃ្យិ ឃយក្ខុក្ខុំ លកយាតនេយច បចក្ខុតិ៉ អតិឃិនេតត បត អតិក្ខុនេលាក្ស ធា អកិក្យុតឃ្ស្យ ចិបក្ខុតិ៉ យហាក្យុតាតឃ្យិ ឃយក្ខុក្ខុំ លកយាតនេយច បចក្ខុតិ៉ បឆចិឆាត្យឃា បត អានេបិឆាត្យអាឌីត ធា

ອຎ຺ຎຕຣຎ຺ຎຕຣສ຺ສ ປໂກເປນ ພລສມ຺ປນ຺ໂນປິ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຕ຺ຖທ຺ຘກາໂຍ ວາ ອຕິສາຣາທິວເສນ ກິລິນ຺ນປູຕິກາໂຍ ວາ ມຫາຑາຫປເຣໂຕ ວາ ສຎ຺ຉິນ຺ນສນ຺ທິພນ຺ຘໂນ ວາ ຫຸຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓາຕິ. ກພຬີກາຣາຫາຣມ຺ປິ ຍຸຕ຺ຕກາເລ ລຠນ຺ຕສ຺ເສວ ຊີວິຕໍ ປວຕ຺ຕຕິ, ອາຫາຣໍ ອລຠນ຺ຕສ຺ສ ປນ ປຣິຍາທານໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ເອວໍ ອາຍຸທຸພ຺ພລໂຕ ມຣຓໍ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພໍ.

໑໗໕. ອນິມິຕ຺ຕໂຕຕິ ອວວຕ຺ຖານໂຕ, ປຣິເຈ຺ເຉທາຠາວໂຕຕິ ອຕ຺ໂຖ. ສຕ຺ຕານຎ຺ຫິ –

ຊີວິຕໍ ພ຺ຍາຘິ ກາໂລ ຈ, ເທຫນິກ຺ເຂປນໍ ຄຕິ;

ປຎ຺ເຈເຕ ຊີວໂລກສ຺ມິໍ, ອນິມິຕ຺ຕາ ນ ນາຍເຣ.

ຕຕ຺ຖ ຊີວິຕໍ ຕາວ “ເອຕ຺ຕກເມວ ຊີວິຕພ຺ພໍ, ນ ອິໂຕ ປຣ”ນ຺ຕິ ວວຕ຺ຖານາຠາວໂຕ ອນິມິຕ຺ຕໍ. ກລລກາເລປິ ຫິ ສຕ຺ຕາ ມຣນ຺ຕິ, ອພ຺ພຸທເປສິຆນມາສິກເອກມາສທ຺ວິມາສເຕມາສຈຕຸມາສປຎ຺ຈມາສທສມາສກາເລປິ. ກຸຈ຺ຉິໂຕ ນິກ຺ຂນ຺ຕສມເຍປິ. ຕໂຕ ປຣໍ ວສ຺ສສຕສ຺ສ ອນ຺ໂຕປິ ພຫິປິ ມຣນ຺ຕິເຍວ. ພ຺ຍາຘິປິ “ອິມິນາວ ພ຺ຍາຘິນາ ສຕ຺ຕາ ມຣນ຺ຕິ, ນາຎ຺ເຎນາ”ຕິ ວວຕ຺ຖານາຠາວໂຕ ອນິມິຕ຺ໂຕ. ຈກ຺ຂຸໂຣເຄນາປິ ຫິ ສຕ຺ຕາ ມຣນ຺ຕິ, ໂສຕໂຣຄາທີນໍ ອຎ຺ຎຕເຣນາປິ. ກາໂລປິ “ອິມສ຺ມິໍເຍວ ກາເລ ມຣິຕພ຺ພໍ, ນາຎ຺ຎສ຺ມິ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖານາຠາວໂຕ ອນິມິຕ຺ໂຕ. ປຸພ຺ພຓ຺ເຫປິ ຫິ ສຕ຺ຕາ ມຣນ຺ຕິ, ມຊ຺ຌນ຺ຫິກາທີນໍ ອຎ຺ຎຕຣສ຺ມິມ຺ປິ. ເທຫນິກ຺ເຂປນມ຺ປິ “ອິເທວ ມີຍມານານໍ ເທເຫນ ປຕິຕພ຺ພໍ, ນາຎ຺ຎຕ຺ຣາ”ຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖານາຠາວໂຕ ອນິມິຕ຺ຕໍ. ອນ຺ໂຕຄາເມ ຊາຕານຎ຺ຫິ ພຫິຄາເມປິ ອຕ຺ຕຠາໂວ ປຕຕິ, ພຫິຄາເມ ຊາຕານມ຺ປິ ອນ຺ໂຕຄາເມ. ຕຖາ ຖລຊານໍ ວາ ຊເລ, ຊລຊານໍ ວາ ຖເລຕິ ອເນກປ຺ປກາຣໂຕ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ. ຄຕິປິ “ອິໂຕ ຈຸເຕນ ອິທ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ວວຕ຺ຖານາຠາວໂຕ ອນິມິຕ຺ຕາ. ເທວໂລກໂຕ ຫິ ຈຸຕາ ມນຸສ຺ເສສຸປິ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕິ, ມນຸສ຺ສໂລກໂຕ ຈຸຕາ ເທວໂລກາທີສຸປິ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ນິພ຺ພຕ຺ຕນ຺ຕີຕິ ເອວໍ ຍນ຺ຕຍຸຕ຺ຕໂຄໂຓ ວິຍ ຄຕິປຎ຺ຈເກ ໂລໂກ ສມ຺ປຣິວຕ຺ຕຕີຕິ ເອວໍ ອນິມິຕ຺ຕໂຕ ມຣຓໍ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພໍ.

໑໗໖. ອທ຺ຘານປຣິເຈ຺ເຉທໂຕຕິ ມນຸສ຺ສານໍ ຊີວິຕສ຺ສ ນາມ ເອຕຣຫິ ປຣິຕ຺ໂຕ ອທ຺ຘາ. ໂຍ ຈິຣໍ ຊີວຕິ, ໂສ ວສ຺ສສຕໍ, ອປ຺ປໍ ວາ ຠິຍ຺ໂຍ. ເຕນາຫ ຠຄວາ – “ອປ຺ປມິທໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ມນຸສ຺ສານໍ ອາຍຸ, ຄມນີໂຍ ສມ຺ປຣາໂຍ, ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກຸສລໍ, ຈຣິຕພ຺ພໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ, ນຕ຺ຖິ ຊາຕສ຺ສ ອມຣຓໍ. ໂຍ, ຠິກ຺ຂເວ, ຈິຣໍ ຊີວຕິ, ໂສ ວສ຺ສສຕໍ, ອປ຺ປໍ ວາ ຠິຍ຺ໂຍຕິ.

ອປ຺ປມາຍຸ ມນຸສ຺ສານໍ, ຫີເຬຍ຺ຍ ນໍ ສຸໂປຣິໂສ;

ຈເຣຍ຺ຍາທິຕ຺ຕສີໂສວ, ນຕ຺ຖິ ມຈ຺ຈຸສ຺ສ ນາຄໂມຕິ (ສໍ. ນິ. ໑.໑໔໕);

ອປຣມ຺ປິ ອາຫ – “ຠູຕປຸພ຺ພໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ອຣໂກ ນາມ ສຕ຺ຖາ ອໂຫສີ”ຕິ ສພ຺ພມ຺ປິ ສຕ຺ຕຫິ ອຸປມາຫິ ອລງ຺ກຕໍ ສຸຕ຺ຕໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ.

អបរម្បិ អាហ – “យោចាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ, អហោ វតាហំ រត្តិន្ទិវំ ជីវេយ្យំ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ យោចាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ , អហោ វតាហំ ទិវសំ ជីវេយ្យំ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ យោ ចាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ, អហោ វតាហំ តទន្តរំ ជីវេយ្យំ, យទន្តរំ ឯកំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជាមិ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ យោ ចាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ, អហោ វតាហំ តទន្តរំ ជីវេយ្យំ, យទន្តរំ ចត្តារោ បញ្ច អាលោបេ សង្ខាទិត្វា អជ្ឈោហរាមិ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ បមត្តា វិហរន្តិ, ទន្ធំ មរណស្សតិំ ភាវេន្តិ អាសវានំ ខយាយ។ យោ ច ខ្វាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ, អហោ វតាហំ តទន្តរំ ជីវេយ្យំ, យទន្តរំ ឯកំ អាលោបំ សង្ខាទិត្វា អជ្ឈោហរាមិ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ យោ ចាយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ មរណស្សតិំ ភាវេតិ, អហោ វតាហំ តទន្តរំ ជីវេយ្យំ, យទន្តរំ អស្សសិត្វា វា បស្សសាមិ, បស្សសិត្វា វា អស្សសាមិ, ភគវតោ សាសនំ មនសិករេយ្យំ, ពហុំ វត មេ កតំ អស្សាតិ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ អប្បមត្តា វិហរន្តិ, តិក្ខំ មរណស្សតិំ ភាវេន្តិ អាសវានំ ខយាយា”តិ (អ។ និ។ ៦។១៩)។ ឯវំ ចតុបញ្ចាលោបសង្ខាទនមត្តំ អវិស្សាសិយោ បរិត្តោ ជីវិតស្ស អទ្ធាតិ ឯវំ អទ្ធានបរិច្ឆេទតោ មរណំ អនុស្សរិតព្វំ។

១៧៦។ ខណបរិត្តតោតិ បរមត្ថតោ ហិ អតិបរិត្តោ សត្តានំ ជីវិតក្ខណោ ឯកចិត្តប្បវត្តិមត្តោយេវ។ យថា នាម រថចក្កំ បវត្តមានម្បិ ឯកេនេវ នេមិប្បទេសេន បវត្តតិ, តិដ្ឋមានម្បិ ឯកេនេវ តិដ្ឋតិ, ឯវមេវ ឯកចិត្តក្ខណិកំ សត្តានំ ជីវិតំ។ តស្មិំ ចិត្តេ និរុទ្ធមត្តេ សត្តោ និរុទ្ធោតិ វុច្ចតិ។ យថាហ – “អតីតេ ចិត្តក្ខណេ ជីវិត្ថ, ន ជីវតិ, ន ជីវិស្សតិ។ អនាគតេ ចិត្តក្ខណេ ន ជីវិត្ថ, ន ជីវតិ, ជីវិស្សតិ។ បច្ចុប្បន្នេ ចិត្តក្ខណេ ន ជីវិត្ថ, ជីវតិ, ន ជីវិស្សតិ។

“ជីវិតំ អត្តភាវោ ច, សុខទុក្ខា ច កេវលា;

ឯកចិត្តសមាយុត្តា, លហុ សោ វត្តតេ ខណោ។

“យេ និរុទ្ធា មរន្តស្ស, តិដ្ឋមានស្ស វា ឥធ;

សព្ពេបិ សទិសា ខន្ធា, គតា អប្បដិសន្ធិកា។

“អនិព្ពត្តេន ន ជាតោ, បច្ចុប្បន្នេន ជីវតិ;

ចិត្តភង្គា មតោ លោកោ, បញ្ញត្តិ បរមត្ថិយា”តិ។ (មហានិ។ ៣៩);

ឯវំ ខណបរិត្តតោ មរណំ អនុស្សរិតព្វំ។

១៧៧. ឥតិ ឥមេសំ អដ្ឋន្នំ អាការានំ អញ្ញតរញ្ញតរេន អនុស្សរតោបិ បុនប្បុនំ មនសិការវសេន ចិត្តំ អាសេវនំ លភតិ, មរណារម្មណា សតិ សន្តិដ្ឋតិ, នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ, ឈានង្គានិ បាតុភវន្តិ។ សភាវធម្មត្តា បន សំវេជនីយត្តា ច អារម្មណស្ស អប្បនំ អប្បត្វា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ លោកុត្តរជ្ឈានំ បន ទុតិយចតុត្ថានិ ច អារុប្បជ្ឈានានិ សភាវធម្មេបិ ភាវនាវិសេសេន អប្បនំ បាបុណន្តិ។ វិសុទ្ធិភាវនានុក្កមវសេន ហិ លោកុត្តរំ អប្បនំ បាបុណាតិ។ អារម្មណាតិក្កមភាវនាវសេន អារុប្បំ។ អប្បនាប្បត្តស្សេវ ហិ ឈានស្ស អារម្មណសមតិក្កមនមត្តំ តត្ថ ហោតិ។ ឥធ បន តទុភយម្បិ នត្ថិ, តស្មា ឧបចារប្បត្តមេវ ឈានំ ហោតិ។ តទេតំ មរណស្សតិពលេន ឧប្បន្នត្តា មរណស្សតិច្ចេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥមញ្ច បន មរណស្សតិំ អនុយុត្តោ ភិក្ខុ សតតំ អប្បមត្តោ ហោតិ, សព្ពភវេសុ អនភិរតិសញ្ញំ បដិលភតិ, ជីវិតនិកន្តិំ ជហាតិ, បាបគរហី ហោតិ, អសន្និធិពហុលោ បរិក្ខារេសុ វិគតមលមច្ឆេរោ, អនិច្ចសញ្ញា ចស្ស បរិចយំ គច្ឆតិ, តទនុសារេនេវ ទុក្ខសញ្ញា អនត្តសញ្ញា ច ឧបដ្ឋាតិ។ យថា អភាវិតមរណា សត្តា សហសា វាឡមិគយក្ខសប្បចោរវធកាភិភូតា វិយ មរណសមយេ ភយំ សន្តាសំ សម្មោហំ អាបជ្ជន្តិ, ឯវំ អនាបជ្ជិត្វា អភយោ អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ។ សចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អមតំ នារាធេតិ, កាយស្ស ភេទា សុគតិបរាយណោ ហោតិ។

តស្មា ហវេ អប្បមាទំ, កយិរាថ សុមេធសោ;

ឯវំ មហានុភាវាយ, មរណស្សតិយា សទា។

ឥទំ មរណស្សតិយំ វិត្ថារកថាមុខំ។

កាយគតាសតិកថា

១៧៨. ឥទានិ យំ តំ អញ្ញត្រ ពុទ្ធុប្បាទា អប្បវត្តបុព្វំ សព្ពតិត្ថិយានំ អវិសយភូតំ តេសុ តេសុ សុត្តន្តេសុ “ឯកធម្មោ, ភិក្ខវេ, ភាវិតោ ពហុលីកតោ មហតោ សំវេគាយ សំវត្តតិ។ មហតោ អត្ថាយ សំវត្តតិ។ មហតោ យោគក្ខេមាយ សំវត្តតិ។ មហតោ សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្តតិ។ ញាណទស្សនប្បដិលាភាយ សំវត្តតិ។ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ សំវត្តតិ។ វិជ្ជាវិមុត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តតិ។ កតមោ ឯកធម្មោ? កាយគតា សតិ... (អ. និ. ១.៥៦៣ អាទយោ)។ អមតំ តេ, ភិក្ខវេ, បរិភុញ្ជន្តិ, យេ កាយគតាសតិំ បរិភុញ្ជន្តិ។ អមតំ តេ, ភិក្ខវេ, ន បរិភុញ្ជន្តិ, យេ កាយគតាសតិំ ន បរិភុញ្ជន្តិ។ អមតំ តេសំ, ភិក្ខវេ, បរិភុត្តំ... អបរិភុត្តំ... បរិហីនំ... អបរិហីនំ... វិរទ្ធំ...

ᩋᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩴ, ᨿᩮᩈᩴ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᩺᪖᪐᪓) ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨶᩮᨠᩮᩉᩥ ᩌᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᨲᩣ ᨾᩉᨸ᩠ᨹᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ? ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᩺᪑᪕᪔) ᩌᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩌᨶᩣᨸᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᩴ, ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᨸᨻ᩠ᨻᩴ, ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᨸᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩴ, ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶᩅᩈᩥᩅᨳᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᨸᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨩᨬ᩠ᨬᨸᨻ᩠ᨻᩴ ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᩺ ᨶᩅ ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩌᨴᩦᨶᩅᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᩺ ᨿᩣᨸᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᩍᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩣ ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩣᨿᩮᩅ᩺ ᩌᨶᩣᨸᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᩍᨾᩣᨶᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᩺ ᨲᩮᩈᩩ ᩌᨶᩣᨸᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᩴ ᩌᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴᨿᩮᩅ᩺ ᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ “ᨸᩩᨶ ᨧᨸᩁᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨾᨾᩮᩅ ᨠᩣᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩣᨴᨲᩃᩣ ᩋᨵᩮᩣ ᨠᩮᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᨲᨧᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩪᩁᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩔ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ᩺ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨾᩣ...ᨸᩮ... ᨾᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᩺᪑᪕᪔) ᩑᩅᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᩃᩩᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨾᩥᨬ᩠ᨩᩮᨶ ᩈᩘᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩍᨴᨾᩥᨵ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ᩺

᪑᪔᪙᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᨸᩣᩊᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᩘᨣᨾᩮᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᩺ ᩍᨾᨾᩮᩅ ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨧᨲᩩᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᨩᨠᩣᨿᩴ᩺ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩣᨴᨲᩃᩣᨲᩥ ᨸᩣᨴᨲᩃᨲᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥ᩺ ᩋᨵᩮᩣ ᨠᩮᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩣᨲᩥ ᨠᩮᩈᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ᩺ ᨲᨧᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨲᨧᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ᩺ ᨸᩪᩁᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩔ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᩮᩈᩣᨴᩥᩋᩈᩩᨧᩥᨽᩁᩥᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨸᩔᨲᩥ᩺ ᨠᨳᩴ? ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᩈᩣ...ᨸᩮ... ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩣᨴᨲᩃᩣ ᩋᨵᩮᩣ ᨠᩮᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᨲᨧᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩪᩁᩮᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩔ ᩋᩈᩩᨧᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ᩺ ᨠᩣᨿᩮᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩮ᩺ ᩈᩁᩦᩁᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᩈᨬ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩴ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩁᩮᩣᨣᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩁᩮᩣᨣᩈᨲᩣᨶᩴ ᩌᨿᨽᩪᨲᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩺ ᨠᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨾᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᨠᩮᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩣ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᩈᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᩃᩮᩣᨾᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺

ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᩣᨴᨲᩃᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨸᩁᩥ, ᨠᩮᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᨧᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩮ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨾᨱᩥᩴ ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᨣᩁᩩᩴ ᩅᩣ ᨠᩩᩘᨠᩩᨾᩴ ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩪᩁᩴ ᩅᩣ ᩅᩣᩈᨧᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩴ ᩅᩣ ᩋᨱᩩᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨧᩥᨽᩣᩅᩴ ᨸᩔᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨸᩁᨾᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᩋᩔᩥᩁᩥᨠᨴᩔᨶᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨠᩮᩈᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᩋᩈᩩᨧᩥᩴᨿᩮᩅ ᨸᩔᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨾᩣ...ᨸᩮ... ᨾᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨴᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᩺

᪑᪕᪐᩺ ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩌᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᨶ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᨸᩥᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨴᩈᨵᩣ ᨧ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᩌᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨧᩈᩣ ᨾᨶᩈᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ ᩒᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᩌᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ឥមស្មិំ ហិ បដិក្កូលមនសិការកម្មដ្ឋានេ យោបិ តិបិដកោ ហោតិ, តេនាបិ មនសិការកាលេ បឋមំ វាចាយ សជ្ឈាយោ កាតព្វោ។ ឯកច្ចស្ស ហិ សជ្ឈាយំ ករោន្តស្សេវ កម្មដ្ឋានំ បាកដំ ហោតិ មលយវាសី មហាទេវត្ថេរស្ស សន្តិកេ ឧគ្គហិតកម្មដ្ឋានានំ ទ្វិន្នំ ថេរានំ វិយ។ ថេរោ កិរ តេហិ កម្មដ្ឋានំ យាចិតោ ចត្តារោ មាសេ ឥមំយេវ សជ្ឈាយំ ករោថាតិ ទ្វត្តិំសាការបាឡឹ អទាសិ។ តេ កិញ្ចាបិ នេសំ ទ្វេ តយោ និកាយា បគុណា, បទក្ខិណគ្គាហិតាយ បន ចត្តារោ មាសេ ទ្វត្តិំសាការំ សជ្ឈាយន្តាវ សោតាបន្នា អហេសុំ។ តស្មា កម្មដ្ឋានំ កថេន្តេន អាចរិយេន អន្តេវាសិកោ វត្តព្វោ “បឋមំ តាវ វាចាយ សជ្ឈាយំ ករោហី”តិ។

ករោន្តេន ច តចបញ្ចកាទីនិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា អនុលោមបដិលោមតោ សជ្ឈាយោ កាតព្វោ។ កេសា លោមា នខា ទន្តា តចោតិ ហិ វត្វា បុន បដិលោមតោ តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

តតោ វក្កបញ្ចកេ មំសំ ន្ហារុ អដ្ឋិ អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កន្តិ វត្វា បុន បដិលោមតោ វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ អដ្ឋិ ន្ហារុ មំសំ, តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

តតោ បប្ផាសបញ្ចកេ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ បប្ផាសន្តិ វត្វា បុន បដិលោមតោ បប្ផាសំ បិហកំ កិលោមកំ យកនំ ហទយំ, វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ អដ្ឋិ ន្ហារុ មំសំ, តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

តតោ មត្ថលុង្គបញ្ចកេ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ មត្ថលុង្គន្តិ វត្វា បុន បដិលោមតោ មត្ថលុង្គំ ករីសំ ឧទរិយំ អន្តគុណំ អន្តំ, បប្ផាសំ បិហកំ កិលោមកំ យកនំ ហទយំ, វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ អដ្ឋិ ន្ហារុ មំសំ, តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

តតោ មេទឆក្កេ បិត្តំ សេម្ហំ បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោតិ វត្វា បុន បដិលោមតោ មេទោ សេទោ លោហិតំ បុព្វោ សេម្ហំ បិត្តំ, មត្ថលុង្គំ ករីសំ ឧទរិយំ អន្តគុណំ អន្តំ, បប្ផាសំ បិហកំ កិលោមកំ យកនំ ហទយំ, វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ អដ្ឋិ ន្ហារុ មំសំ, តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

តតោ មុត្តឆក្កេ អស្សុ វសា ខេឡោ សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តន្តិ វត្វា បុន បដិលោមតោ មុត្តំ លសិកា សិង្ឃាណិកា ខេឡោ វសា អស្សុ, មេទោ សេទោ លោហិតំ បុព្វោ សេម្ហំ បិត្តំ, មត្ថលុង្គំ ករីសំ ឧទរិយំ អន្តគុណំ អន្តំ, បប្ផាសំ បិហកំ កិលោមកំ យកនំ ហទយំ, វក្កំ អដ្ឋិមិញ្ជំ អដ្ឋិ ន្ហារុ មំសំ, តចោ ទន្តា នខា លោមា កេសាតិ វត្តព្វំ។

ឯវំ កាលសតំ កាលសហស្សំ កាលសតសហស្សម្បិ វាចាយ សជ្ឈាយោ កាតព្វោ។ វចសា សជ្ឈាយេន ហិ កម្មដ្ឋានតន្តិ បគុណា ហោតិ, ន ឥតោ ចិតោ ច ចិត្តំ វិធាវតិ។ កោដ្ឋាសា បាកដា ហោន្តិ, ហត្ថសង្ខលិកា វិយ វតិបាទបន្តិ វិយ ច ខាយន្តិ។

ឃថា បត ចឥឞា, ពឥឆច យតឞាបិ ឞន្ញាឥឃា កាពឥន្ពា៑ ចឥឞា ឞន្ញាឥឃា ហិ យតឞា ឞន្ញាឃឞ្ស បច្ចឥឃា ឥហាតិ៑ យតឞា ឞន្ញាឥឃា លក្ខណបដិឥចឆឞ្ស បច្ចឥឃា ឥហាតិ៑

ចណ្ណឥតាតិ ឥកឞាឌីតំ ចឥណ្ណា ចចត្ថឥបពឥន្ពា៑

ឞណ្ឋាតឥតាតិ ឥតឞឥញ្ញច ឞណ្ឋាតំ ចចត្ថឥបពន្ពំ៑

ឌិឞឥតាតិ ព្ទុយស្មិំ ហិ ឞរិឥរ តាភិឥតា ឧទ្ធំ ឧបរិយឌិឞា, អឥធា ឥហដ្ឋិយឌិឞា, ពស្មា អយំ ឥកាដ្ឋាឥឞា ព្ទុមិឞ្សា តាយ ឌិឞាឃាតិ ឌិឞា ចចត្ថឥបពន្ពា៑

ឱកាឞឥតាតិ អយំ ឥកាដ្ឋាឥឞា ព្ទុយស្មិំ តាយ ឱកាឥឞ បតិដ្ឋិឥតាតិ ឲចំ ពឞ្ស ពឞ្ស ឱកាឥឞា ចចត្ថឥបពឥន្ពា៑

បរិឥច្ឆឥតាតិ ឞភាកបរិឥច្ឆឥភា ចិឞភាកបរិឥច្ឆឥភាតិ ឥទ្វ បរិឥច្ឆភា៑ ពត្ថ អយំ ឥកាដ្ឋាឥឞា ឥហដ្ឋា ច ឧបរិ ច តិរិយញ្ច ព្ទុមិតា តាយ បរិច្ឆិន្នាតិ ឲចំ ឞភាកបរិឥច្ឆឥភា ឥចឌិពឥន្ពា៑ ឥកឞា ត ឥលាមា, ឥលាមាបិ ត ឥកឞាតិ ឲចំ អមិឞ្សកតាចឥឞត ចិឞភាកបរិឥច្ឆឥភា ឥចឌិពឥន្ពា៑

ឲចំ ឞត្តធា ឧក្កហឥកាឞល្លំ អាចិក្ខឥត្តត បត ព្ទុឥធំ កម្មដ្ឋាតំ អឞុកស្មិំ ឞុឥត្ត បដិក្កូលចឥឞត កថិតំ, អឞុកស្មិំ ធាតុចឥឞតាតិ ញាតព្វា អាចិក្ខិតព្ពំ៑ ព្ទុឥតពិាយហារឞតិបដ្ឋាឥត (ឌី៑ តិ៑ ១៑១លឹលឹ) បដិក្កូលចឥឞឥតច កថិតំ៑ មហាហត្ថិបឥទាបម(ម៑ តិ៑ ១៑១០០ អាឥឞឃា) មហារាហុឥលាចាឥ(ម៑ តិ៑ ១៑១១១ អាឥឞឃា) ធាតុចិភឥង្គឞុ(ម៑ តិ៑ ១៑១៣១ អាឥឞឃា) ធាតុចឥឞត កថិតំ៑ កាឃកតាឞតិឞុឥត្ត (ម៑ តិ៑ ១៑១៥១) បត ឃឞ្ស ចណ្ណឥតា ឧបដ្ឋាតិ, តំ ឞន្ធាយ ចត្តារិ ឈាតាតិ ចិភត្តាតិ៑ ពត្ថ ធាតុចឥឞត កថិតំ ចិបឞ្សតាកម្មដ្ឋាតំ ឥហាតិ៑ បដិក្កូលចឥឞត កថិតំ ឞមថកម្មដ្ឋាតំ៑ ពឥទពំ ព្ទុធ ឞមថកម្មដ្ឋាឥមចាតិ៑

១៥៨៑ ឲចំ ឞត្តធា ឧក្កហឥកាឞល្លំ អាចិក្ខិត្វា អតុបុព្ពឥតា, តាតិឞឹឃឥតា, តាតិឞណិកឥតា, ចិឥក្ខបបដិពាហឥតា, បណ្ណត្តិឞមតិក្កមឥតា, អតុបុព្ពមុញ្ចាតឥតា, អប្បតាឥតា, ពឥឃា ច ឞុត្តន្តាតិ ឲចំ ឥឞធា មតឞិការឥកាឞល្លំ អាចិក្ខិតព្ពំ៑ ពត្ថ អតុបុព្ពឥតាតិ ព្ទុឥពិាឞន្ញាឃកឥណឥតា បដ្ឋាយ អតុបដិបាដិឃា មតឞិកាតព្ពំ, ត ឲកន្តរិកាយ៑ ឲកន្តរិកាយ ហិ មតឞិការឥរាឥន្តា ឃថា តាយ អក្សឞឥលា បុរិឥឞា ទ្វត្តិំឞបឌំ តិឥឞ្សណិ ឲកន្តរិកាឃ អាឥរាហឥន្តា កិលន្តកាឥឃា បពតិ, ត អាឥរាហតំ ឞម្បាឥឌតិ, ឲចឥមច ភាចតាឞម្បត្តិចឥឞត អធិកន្តព្ពឞ្ស អឞ្សាឥឞ្ស អតធិកមា កិលន្តចិឥត្តា បពតិ, ត ភាចតំ ឞម្បាឥឌតិ៑

អនុបុព្វតោ មនសិករោន្តេនាបិ ច នាតិសីឃតោ មនសិកាតព្វំ។ អតិសីឃតោ មនសិករោតោ ហិ យថា នាម តិយោជនិកំ មគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា ឱក្កមននិក្ខមនំ អវវត្ថបេត្វា សីឃេន ជវេន សត្តវារេបិ គមនាគមនំ ករោតោ បុរិសស្ស កិញ្ចាបិ អទ្ធានំ បរិក្ខយំ គច្ឆតិ, អថ ខោ បុច្ឆិត្វាវ គន្តព្វំ ហោតិ, ឯវមេវ កេវលំ កម្មដ្ឋានំ បរិយោសានំ បាបុណាតិ, អវិភូតំ បន ហោតិ, ន វិសេសំ អាវហតិ, តស្មា នាតិសីឃតោ មនសិកាតព្វំ។

យថា ច នាតិសីឃតោ, ឯវំ នាតិសណិកតោបិ។ អតិសណិកតោ មនសិករោតោ ហិ យថា នាម តទហេវ តិយោជនមគ្គំ គន្តុកាមស្ស បុរិសស្ស អន្តរាមគ្គេ រុក្ខបព្វតតឡាកាទីសុ វិលម្ពមានស្ស មគ្គោ បរិយោសានំ ន គច្ឆតិ, ទ្វីហតីហេន បរិយោសាបេតព្វោ ហោតិ, ឯវមេវ កម្មដ្ឋានំ បរិយោសានំ ន គច្ឆតិ, វិសេសាធិគមស្ស បច្ចយោ ន ហោតិ។

វិក្ខេបបដិពាហនតោតិ កម្មដ្ឋានំ វិស្សជ្ជេត្វា ពហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណេ ចេតសោ វិក្ខេបោ បដិពាហិតព្វោ។ អប្បដិពាហតោ ហិ យថា នាម ឯកបទិកំ បបាតមគ្គំ បដិបន្នស្ស បុរិសស្ស អក្កមនបទំ អសល្លក្ខេត្វា ឥតោ ចិតោ ច វិលោកយតោ បទវារោ វិរុជ្ឈតិ, តតោ សតបោរិសេ បបាតេ បតិតព្វំ ហោតិ, ឯវមេវ ពហិទ្ធា វិក្ខេបេ សតិ កម្មដ្ឋានំ បរិហាយតិ បរិធំសតិ។ តស្មា វិក្ខេបបដិពាហនតោ មនសិកាតព្វំ។

បណ្ណត្តិសមតិក្កមនតោតិ យា អយំ កេសា លោមាតិអាទិកា បណ្ណត្តិ, តំ អតិក្កមិត្វា បដិក្កូលន្តិ ចិត្តំ ឋបេតព្វំ។ យថា ហិ ឧទកទុល្លភកាលេ មនុស្សា អរញ្ញេ ឧទបានំ ទិស្វា តត្ថ តាលបណ្ណាទិកំ កិញ្ចិទេវ សញ្ញាណំ ពន្ធិត្វា តេន សញ្ញាណេន អាគន្ត្វា ន្ហាយន្តិ ចេវ បិវន្តិ ច។ យទា បន តេសំ អភិណ្ហសញ្ចារេន អាគតាគតបទំ បាកដំ ហោតិ, តទា សញ្ញាណេន កិច្ចំ ន ហោតិ, ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ គន្ត្វា ន្ហាយន្តិ ចេវ បិវន្តិ ច, ឯវមេវ បុព្វភាគេ កេសា លោមាតិបណ្ណត្តិវសេន មនសិករោតោ បដិក្កូលភាវោ បាកដោ ហោតិ។ អថ កេសា លោមាតិបណ្ណត្តិំ សមតិក្កមិត្វា បដិក្កូលភាវេយេវ ចិត្តំ ឋបេតព្វំ។

អនុបុព្វមុញ្ចនតោតិ យោ យោ កោដ្ឋាសោ ន ឧបដ្ឋាតិ, តំ តំ មុញ្ចន្តេន អនុបុព្វមុញ្ចនតោ មនសិកាតព្វំ។ អាទិកម្មិកស្ស ហិ កេសាតិ មនសិករោតោ មនសិការោ គន្ត្វា បាទង្គុដ្ឋកំ បរិយោសានកោដ្ឋាសមេវ អាហច្ច តិដ្ឋតិ។ បាទង្គុដ្ឋកញ្ច មនសិករោតោ មនសិការោ គន្ត្វា កេសាតិ អាទិកោដ្ឋាសមេវ អាហច្ច តិដ្ឋតិ។ អថស្ស មនសិករោតោ មនសិករោតោ កេចិ កោដ្ឋាសា ឧបដ្ឋហន្តិ, កេចិ ន ឧបដ្ឋហន្តិ។ តេន យេ យេ ឧបដ្ឋហន្តិ, តេសុ តេសុ តាវ កម្មំ កាតព្វំ, យាវ ទ្វីសុ ឧបដ្ឋិតេសុ តេសម្បិ ឯកោ សុដ្ឋុតរំ ឧបដ្ឋហតិ, ឯវំ ឧបដ្ឋិតំ បន តមេវ បុនប្បុនំ មនសិករោន្តេន អប្បនា ឧប្បាទេតព្វា។

តត្រាយំ ឧបមា – យថា ហិ ទ្វត្តិំសតាលកេ តាលវនេ វសន្តំ មក្កដំ កុហេតុកាមោ លុទ្ទកោ អាទិម្ហិ ឋិតតាលស្ស បណ្ណំ សរេន វិជ្ឈិត្វា ឧក្កុដ្ឋិំ ករេយ្យ, អថ ខោ សោ មក្កដោ បដិបាដិយា តស្មិំ តស្មិំ តាលេ បតិត្វា បរិយន្តតាលមេវ គច្ឆេយ្យ, តត្ថាបិ គន្ត្វា លុទ្ទកេន តថេវ កតេ បុន តេនេវ នយេន អាទិតាលំ អាគច្ឆេយ្យ, សោ ឯវំ បុនប្បុនំ បរិបាតិយមានោ ឧក្កុដ្ឋុក្កុដ្ឋិដ្ឋានេយេវ ឧដ្ឋហិត្វា អនុក្កមេន ឯកស្មិំ

តាលេ និបតិត្វា តស្ស ចេយន្ទ្លេយក្យឡអតាលបណ្ណស្វិ ឥឡ្យហំ កេហត្វា ចិន្ត្លិឃយាតេបិ ត ង្គ្ឍហេឃ្យ, ឲចិសយ្យឥយិគិ ឥង្គ្ឍត្តា៉

តត្រិទំ ឧបបមុំសំសន្តុត៌ – យថា ហិ តាលចេត ឆ្ថិតសតាលី, ឲចិ ពួយស្មិំ ការេឃ ឆ្ថិតសកោដ្ឋាសា៉ យក្កេដា ចិឃ ចិត្តំ៉ លុទ្ធា ចិឃ ឃោកាចធេរា៉ យក្កដស្ស ឆ្ថិតសតាលកោ តាលចេត និចាសោ ចិឃ ឃោកិតា ចិត្តស្ស ឆ្ថិតសកោដ្ឋាសកោ ការេឃ អារេយ្យហ្វចេសត អត្ថសន្នាលា៉ លុទ្ធេត អាឥយិមិង្ហតាលស្ស បណ្ហ សនេត ចិន្ត្លិត្វា ង្គក្ក្ដិឃា កតាឃ យក្កដស្ស តស្មិំ តស្មិំ តាលេ បតិត្វា បរិឃត្តតាលកយត៌ ចិឃ ឃោកិតា កោសាតិ យតសិកាេរ អារេទ្ធ បដិបាទិឃា កត្វា បរិឃោសាតកោដ្ឋាសេឃេច ចិត្តស្ស សណ្ឋាត៌ បុត បន្ទាកយេតបិ ឲសេច តឃោ៉ បុតបុ្បត៌ បរិបិតិឃយាតស្ស យក្កដស្ស ង្គក្កដ្ឋក្កដ្ឋាេត ង្គដ្ឋាត៌ ចិឃ បុតបុ្បត៌ យតសិកោទោតា កោស្វចិ កោស្វចិ ង្គបដ្ឋិតោស្ទុ អត្ថបដ្ឋហេត្ត ចិស្សេឌ្ឍត្វា ង្គបដ្ឋិតោស្ទុ បរិកយ្យាកលា៉ អត្ថក្កេយត ឲកស្មិំ តាលេ និបតិត្វា តស្ស យេន្ទ្លេយក្យឡអតាលបណ្ណស្វិ ឥឡ្យហំ កេហត្វា ចិន្ត្លិឃយាតស្សបិ អត្ថដ្ឋាត៌ ចិឃ អចសាេត ខ្លឹស្ទុ ង្គបដ្ឋិតោស្ទុ ឃោ ស្វដ្ឋតាទ៌ ង្គបដ្ឋាតិ, តយេច បុតបុ្បត៌ យតសិកទិត្វា អបា្យតាឃ ង្គបា្យាឥត៌

អបរាបិ ង្គបយា – យថា តាឃ បិណ្ឌបាតិកោ កិក្ខុ ឆ្ថិតសក្យលំ កាយំ ង្គបតិស្សាឃ ចសេត្តា បឆយេកេហេឃេច ចេទ្ធ កិក្ខុ លកិត្វា បទេតា ឲកំ ចិស្សេឌ្ឍឃ្យ៉ បុតឥិចេស តិស្សោ លកិត្វា បទេតា ចេទ្ធ ចិស្សេឌ្ឍឃ្យ៉ តតិឃឥិចេស អាឥយិមិឃេច បត្តបុ្ពទ៌ លកិត្វា អាសតសាលំ កត្វា បរិក្ខុឡាឃ្យ៉ ឲចិសយ្យឥយិគិ ឥង្គ្ឍត្តា៉ ឆ្ថិតសក្យលការេយា ចិឃ ហិ ឆ្ថិតសាការេទ៉ បិណ្ឌបាតិកោ ចិឃ ឃោកាចធេរា៉ តស្ស តំ កាយំ ង្គបតិស្សាឃ ចាេសា ចិឃ ឃោកិតា ឆ្ថិតសាការេរ បរិកយ្យាកលា៉ បឆយេកេហ ចេទ្ធ កិក្ខុ លកិត្វា បទេតា ឲកិស្សា ចិស្សេឌ្ឍត៌ ចិឃ ទុតិឃឥិចេស តិស្សោ លកិត្វា បទេតា ខ្លិត្តុំ ចិស្សេឌ្ឍត៌ ចិឃ ច យតសិកោទោតា យតសិកោទោតា អត្ថបដ្ឋហេត្ត ចិស្សេឌ្ឍត្វា ង្គបដ្ឋិតោស្ទុ ឃាច កោដ្ឋាសទ្ធេឃ បរិកយ្យាកលា៉ តតិឃឥិចេស អាឥយិមិឃេច បត្តបុ្ពទ៌ លកិត្វា អាសតសាលិយំ តិសីឥិត្វា បរិកោកោ ចិឃ ខ្លឹស្ទុ ឃោ ស្វដ្ឋតាទ៌ ង្គបដ្ឋាតិ, តយេច បុតបុ្បត៌ យតសិកទិត្វា អបា្យតាឃ ង្គបា្យាឥត៌

អបា្យតោតាតិ អបា្យតាកោដ្ឋាសតោតា កោសាឥីស្ទុ ឲកោកស្មិំ កោដ្ឋាសេ អបា្យតា ហោតីតិ ចេឥិតព្ពាតិ អឃយេចេតព្វ អភិប្បាយោ៉

តឃោ ច ស្វត្តត្តាតិ អភិចិត្តំ, សីតិកាចោ, ឥឡេជ្ជ្ឍកោសល្លត្តិ ព្ទូយ តឃោ ស្វត្តត្តា ចីទិឃសយាភិឃោឌតត្តំ ចេឥិតព្ពាតិ អឃយេចេតព្វ អភិប្បាយោ៉ តត្ត –

“អភិចិត្តយត្យុវេត្តត , កិក្ខុចេ, កិក្ខុតា តីណិ តិមិត្តាតិ ការេលតកាល់ យតសិកាតដ្ឋាតិ៉ ការេលតកាល់ សយាឥិតិមិត្តំ យតសិកាតដ្ឋា៉ ការេលតកាល់ បក្កហតិមិត្តំ យតសិកាតដ្ឋា៉ ការេលតកាល់ ង្គេបក្ខាតិមិត្តំ យតសិកាតដ្ឋា៉ សចេ, កិក្ខុចេ, អភិចិត្តយត្យុវេត្តា កិក្ខុ ឲកាត្តំ សយាឥិតិមិត្តមេវ យតសិករេឃ្យ, ឋាតំ តំ ចិត្តំ កោសជ្ជាឃ សំចេវត្តឃ្យ៉ សចេ, កិក្ខុចេ, អភិចិត្តយត្យុវេត្តា កិក្ខុ ឲកាត្តំ បក្កហតិមិត្តមេវ យតសិករេឃ្យ, ឋាតំ តំ ចិត្តំ ង្គទ្ធច្ចាឃ សំចេវត្តឃ្យ៉ សចេ, កិក្ខុចេ, អភិចិត្តយត្យុវេត្តា កិក្ខុ ឲកាត្តំ ង្គេបក្ខាតិមិត្តមេវ យតសិករេឃ្យ, ឋាតំ តំ ចិត្តំ ត សម្មា សយាឥិយេឃ្យ អាសវាតំ ខឃាឃ៉ យតោ ច ខោ, កិក្ខុចេ, អភិចិត្តយត្យុវេត្តា កិក្ខុ ការេលតកាល់ សយាឥិតិមិត្តំ បក្កហតិមិត្តំ ង្គេបក្ខាតិមិត្តំ យតសិករោតិ, តំ ហោតិ ចិត្តំ មុទុញ្ច កម្មញ្ញញ្ច បភស្សរញ្ច, ត ច បភង្គុ, សម្មា សយាឥិយតិ អាសវាតំ ខឃាឃ៉

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា ឧក្កំ ពន្ធតិ, ឧក្កំ ពន្ធិត្វា ឧក្កាមុខំ អាលិម្បេតិ, ឧក្កាមុខំ អាលិម្បេត្វា សណ្ឌាសេន ជាតរូបំ គហេត្វា ឧក្កាមុខេ បក្ខិបិត្វា កាលេនកាលំ អភិធមតិ, កាលេនកាលំ ឧទកេន បរិប្ផោសេតិ, កាលេនកាលំ អជ្ឈុបេក្ខតិ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ អភិធមេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ ឌហេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ ឧទកេន បរិប្ផោសេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ និព្ពាបេយ្យ។ សចេ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ ឯកន្តំ អជ្ឈុបេក្ខេយ្យ, ឋានំ តំ ជាតរូបំ ន សម្មា បរិបាកំ គច្ឆេយ្យ។ យតោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា តំ ជាតរូបំ កាលេនកាលំ អភិធមតិ, កាលេនកាលំ ឧទកេន បរិប្ផោសេតិ, កាលេនកាលំ អជ្ឈុបេក្ខតិ, តំ ហោតិ ជាតរូបំ មុទុញ្ច កម្មនិយញ្ច បភស្សរញ្ច, ន ច បភង្គុ, សម្មា ឧបេតិ កម្មាយ។ យស្សា យស្សា ច បិឡន្ធនវិកតិយា អាកង្ខតិ យទិ បដិកាយ យទិ កុណ្ឌលាយ យទិ គីវេយ្យកាយ យទិ សុវណ្ណមាលាយ, តញ្ចស្ស អត្ថំ អនុភោតិ។

“ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, អធិចិត្តមនុយុត្តេន…បេ… សម្មា សមាធិយតិ អាសវានំ ខយាយ។ យស្ស យស្ស ច អភិញ្ញា សច្ឆិករណីយស្ស ធម្មស្ស ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ អភិញ្ញា សច្ឆិកិរិយាយ, តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណាតិ សតិ សតិ អាយតនេ”តិ (អ. និ. ៣.១០៣)។

ឥទំ សុត្តំ អធិចិត្តន្តិ វេទិតព្វំ។

“ឆហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ភព្វោ អនុត្តរំ សីតិភាវំ សច្ឆិកាតុំ។ កតមេហិ ឆហិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គហេតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតិ។ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គហេតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ។ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ សម្បហំសេតិ។ យស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វំ, តស្មិំ សមយេ ចិត្តំ អជ្ឈុបេក្ខតិ។ បណីតាធិមុត្តិកោ ច ហោតិ និព្ពានាភិរតោ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឆហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ភព្វោ អនុត្តរំ សីតិភាវំ សច្ឆិកាតុ”ន្តិ (អ. និ. ៦.៨៥)។

ឥទំ សុត្តំ អនុត្តរំ សីតិភាវោតិ វេទិតព្វំ។

ពោជ្ឈង្គកោសល្លំ “បត ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ លីនំ ចិត្តំ ហោតិ, អកាលោ តស្មិំ សមយេ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ភាវនាយា”តិ (សំ. និ. ៥.២៣៤) អប្បនាកោសល្លកថាយំ ទស្សិតមេវ។

ឥតិ ឥទំ សត្តវិធំ ឧគ្គហកោសល្លំ សុគ្គហិតំ កត្វា ឥទញ្ច ទសវិធំ មនសិការកោសល្លំ សុដ្ឋុ វវត្ថបេត្វា តេន យោគិនា ឧភយកោសល្លវសេន កម្មដ្ឋានំ សាធុកំ ឧគ្គហេតព្វំ។ សចេ បនស្ស អាចរិយេន សទ្ធិំ ឯកវិហារេយេវ ផាសុ ហោតិ, ឯវំ វិត្ថារេន អកថាបេត្វា កម្មដ្ឋានំ សុដ្ឋុ វវត្ថបេត្វា កម្មដ្ឋានំ អនុយុញ្ជន្តេន វិសេសំ លភិត្វា ឧបរូបរិ កថាបេតព្វំ។ អញ្ញត្ថ វសិតុកាមេន យថាវុត្តេន វិធិនា វិត្ថារតោ កថាបេត្វា បុនប្បុនំ បរិវត្តេត្វា សព្វំ គណ្ឋិដ្ឋានំ ឆិន្ទិត្វា បថវីកសិណនិទ្ទេសេ វុត្តនយេនេវ អននុរូបំ

សេតាសតំ បហាយ អត្ថុរូប ចិហាទេ ចសេត្តេត ឲ្យក្កបលិទៅឆ្យូបច្ឆេដំ កត្វា បដិក្កូលយតនិការេ បរិកម្មំ កាតព្ទំ

កទេរាត្តេត បត ពកសេស្ បាច តិមិត្តំ កហេតព្ទំ កធំ? ឲ្យកំ ចា ខេ្វ ចា ពកសេ លុម្ពិតា្វ ហត្ថតលេ ធសេបត្វា ចណ្ហា តាច ចចត្តុបេតព្ទា លិត្តដ្ឋានតបិ ពកសេ ឱ្យលេលិកេតុំ ចដ្ចតិ ខ្លកបត្តេ ចា ឃាក្យបត្តេ ចា ឱ្យលេលិកេតុម្បិ ចដ្ចតិសេយច កាឡអកកាលេ ដិស្វា កាឡអកាតិ យតនិកាតព្ទា ។ សេតកាលេ សេតាតិ មិស្សកកាលេ បត ខ្សួងចសេត យតនិកាតព្ទា ហោត្តិ យធា ច ពកសេស្, ឲ្យចំ សកលេបិ តចបញ្ញោកេ ដិស្វាច តិមិត្តំ កហេតព្ទំ

ពកាដ្ឋាសចចត្តាបតកធា

១ប័ឲ្យ ឲ្យចំ តិមិត្តំ កហេត្វា សត្ថុពកាដ្ឋាសេ ចណ្ហសណ្ហាតដិសេវាកាសបរិច្ឆេចសេត ចចត្តុបេត្វា ចណ្ហសណ្ហាតកន្ធអាសយោកាសចសេត បញ្ចធា បដិក្កូលតោ ចចត្តុបេតព្ទា

តព្រាយំ សត្ថុពកាដ្ឋាសេស្ អត្ថុបុព្ចកធា ពកសា តាច បកតិចណ្ហេត កាឡអកា អត្ថារិដ្ឋកចណ្ហា សណ្ហាតតោ ដីឃចដ្ចលិកា ព្យលិកេណ្ហសណ្ហាតា ដិសតោ ខ្លបរិមដិសាយ ជាតា ឱ្យកាសតោ ខ្លកោស្ បស្សេស្ កណ្ហន្ធឡឹឡកាហិ, ប្ចតោ តលិដេត្តេត, បច្ឆតោ កលចាដេពកត បរិច្ឆិន្នា សឹសកជៅហចេធតំ អល្លចម្មំ ពកសាតំ ឱ្យការសា បរិច្ឆេចតោ ពកសា សឹសចេធតចម្មេ ឌីហក្កុយត្តំ បចិសិត្វា បតិដ្ចិតាត ហេដ្ឋា អត្តនោ មូលតលេត, ឧបរិ អាកាសេត, តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេត បរិច្ឆិន្នា, ខេ្វ ពកសា ឲ្យកតោ តត្ថីតិ អយំ សកាបរិច្ឆេចោ ពកសា ត លោមា, លោមា ត ពកសាតិ ឲ្យចំ អចសេសឲ្យកតិំសពកាដ្ឋាសេហិ អមិស្សីកតា ពកសា តាម បាដិយេក្កា ឲ្យកពកាដ្ឋាសោតិ អយំ ចិសកាបរិច្ឆេចោ ឥទំ ពកសាតំ ចណ្ហាដិតោ ចចត្តាបតំ

១ប័ឲ្យ ឥទំ បត តេសំ ចណ្ហាដិចសេត បញ្ចធា បដិក្កូលតោ ចចត្តាបតំ ពកសា តាមេតេ ចណ្ហតោបិ បដិក្កូលា សណ្ហាតតោបិ កន្ធតោបិ អាសយតោបិ ឱ្យកាសតោបិ បដិក្កូលា

យតុញ្ញេបិ ហិ ឃាក្យបត្តេ ចា កត្តបត្តេ ចា ពកសចណ្ហំ កិញ្ចិ ដិស្វា ពកសមិស្សកមិធំ ហរេធ តត្ថិ ឌីក្ឆ្រន្តិ ឲ្យចំ ពកសា ចណ្ហតោ បដិក្កូលា រត្តិ ភុញ្ជត្តាបិ ពកសណ្ហាតំ អក្កចាកំ ចា មកចិចាកំ ចា ឲ្យបិត្វាបិ តដេច ឌីក្ឆ្រន្តិ ឲ្យចំ សណ្ហាតតោ បដិក្កូលា

តេលមក្ខតបុប្ផធូបាទិសដ្ខាររហិតាតញ្ច ពកសាតំ កន្ធោ បរមជេក្ឆ្រោ ហោតិ តតោ ជេក្ឆ្រតរោ អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តាតំ ពកសា ហិ ចណ្ហសណ្ហាតតោ អប្បដិក្កូលាបិ សិយុំ, កន្ធេត បត បដិក្កូលាសេយច យធា ហិ ឌហរស្ស ព្យារស្ស ចច្ចំ ចណ្ហតោ ហលិទ្ទិចណ្ហំ, សណ្ហាតតោបិ ហលិទ្ទិបិណ្ហសណ្ហាតំ សដ្ការដ្ឋាតេ ឆឌ្ឌិតញ្ច ឧទ្ធុមាតកកាឡអបុតលសរីរំ ចណ្ហតោ តាលបក្កចណ្ហំ ។ សណ្ហាតតោ ចដេដ្ចត្វា ចិស្សដ្ឋមុទិង្គសណ្ហាតំ ទាធាបិស្ស សុមតមកុឡអសដិសាតិ ខ្លកយម្បិ ចណ្ហសណ្ហាតតោ សិយា អប្បដិក្កូលំ កន្ធេត បត បដិក្កូលមេច ឲ្យចំ

កេសាបិ សិយុំ វណ្ណសណ្ឋានតោ អប្បដិក្កូលា គន្ធេន បន បដិក្កូលាយេវាតិ។

យថា បន អសុចិដ្ឋានេ គាមនិស្សន្ទេន ជាតានិ សូបេយ្យបណ្ណានិ នាគរិកមនុស្សានំ ជេគុច្ឆានិ ហោន្តិ អបរិភោគានិ, ឯវំ កេសាបិ បុព្វលោហិតមុត្តករីសបិត្តសេម្ហាទិនិស្សន្ទេន ជាតត្តា ជេគុច្ឆាតិ ឥទំ នេសំ អាសយតោ បាដិក្កុល្យំ។

ឥមេ ច កេសា នាម គូថរាសិម្ហិ ឧដ្ឋិតកណ្ណិកំ វិយ ឯកតិំសកោដ្ឋាសរាសិម្ហិ ជាតា។ តេ សុសានសង្ការដ្ឋានាទីសុ ជាតសាកំ វិយ បរិខាទីសុ ជាតកមលកុវលយាទិបុប្ផំ វិយ ច អសុចិដ្ឋានេ ជាតត្តា បរមជេគុច្ឆាតិ ឥទំ នេសំ ឱកាសតោ បាដិក្កុល្យំ។

យថា ច កេសានំ, ឯវំ សព្វកោដ្ឋាសានំ វណ្ណសណ្ឋានគន្ធាសយោកាសវសេន បញ្ចធា បដិក្កូលតា វេទិតព្វា។ វណ្ណសណ្ឋានទិសោកាសបរិច្ឆេទវសេន បន សព្វេបិ វិសុំ វិសុំ វវត្ថបេតព្វា។

១៥៣។ តត្ថ លោមា តាវ បកតិវណ្ណេន ន កេសា វិយ អសម្មិស្សកាឡកា, កាឡបិង្គលា បន ហោន្តិ។ សណ្ឋានតោ ឱនតគ្គា តាលមូលសណ្ឋានា។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតា។ ឱកាសតោ ឋបេត្វា កេសានំ បតិដ្ឋិតោកាសញ្ច ហត្ថបាទតលានិ ច យេភុយ្យេន អវសេសសរីរចម្មេ ជាតា។ បរិច្ឆេទតោ សរីរចម្មេ លិក្ខាមត្តំ បវិដ្ឋេហិ អត្តនោ មូលតលេន, ឧបរិ អាកាសេន, តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នា, ទ្វេ លោមា ឯកតោ នត្ថិ, អយំ នេសំ សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោវ។

១៥៤។ នខាតិ វីសតិ នខបត្តានំ នាមំ។ តេ សព្វេបិ វណ្ណតោ សេតា។ សណ្ឋានតោ មច្ឆសកលិកសណ្ឋានា។ ទិសតោ បាទនខា ហេដ្ឋិមទិសាយ, ហត្ថនខា ឧបរិមទិសាយាតិ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតា។ ឱកាសតោ អង្គុលីនំ អគ្គបិដ្ឋេសុ បតិដ្ឋិតា។ បរិច្ឆេទតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ អង្គុលិកោដិមំសេហិ, អន្តោ អង្គុលិបិដ្ឋិមំសេន, ពហិ ចេវ អគ្គេ ច អាកាសេន, តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នា, ទ្វេ នខា ឯកតោ នត្ថិ, អយំ នេសំ សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោវ។

១៥៥។ ទន្តាតិ បរិបុណ្ណទន្តស្ស ទ្វត្តិំស ទន្តដ្ឋិកានិ។ តេបិ វណ្ណតោ សេតា។ សណ្ឋានតោ អនេកសណ្ឋានា។ តេសញ្ហិ ហេដ្ឋិមាយ តាវ ទន្តបាឡិយា មជ្ឈេ ចត្តារោ ទន្តា មត្តិកាបិណ្ឌេ បដិបាដិយា ឋបិតអលាពុពីជសណ្ឋានា។ តេសំ ឧភោសុ បស្សេសុ ឯកេកោ ឯកមូលកោ ឯកកោដិកោ មល្លិកមកុឡសណ្ឋានោ។ តតោ ឯកេកោ ទ្វិមូលកោ ទ្វិកោដិកោ យានកឧបត្ថម្ភិនិសណ្ឋានោ។ តតោ ទ្វេ ទ្វេ តិមូលា តិកោដិកា។ តតោ ទ្វេ ទ្វេ ចតុមូលា ចតុកោដិកាតិ។ ឧបរិមបាឡិយាបិ ឯសេវ នយោ។ ទិសតោ ឧបរិមទិសាយ ជាតា។ ឱកាសតោ ទ្វីសុ ហនុកដ្ឋិកេសុ បតិដ្ឋិតា។ បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា ហនុកដ្ឋិកេ បតិដ្ឋិតេន អត្តនោ មូលតលេន, ឧបរិ អាកាសេន, តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នា, ទ្វេ ទន្តា ឯកតោ នត្ថិ, អយំ នេសំ សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោវ។

១២៥។ តចោតិ សកលសរីរំ វេឋេត្វា ឋិតចម្មំ។ តស្ស ឧបរិ កាឡសាមបីតាទិវណ្ណា ឆវិ នាម យា សកលសរីរតោបិ សង្កឌ្ឍិយមានា ពទរដ្ឋិមត្តា ហោតិ។ តចោ បន វណ្ណតោ សេតោយេវ។ សោ ចស្ស សេតភាវោ អគ្គិជាលាភិឃាតបហរណប្បហារាទីហិ វិទ្ធំសិតាយ ឆវិយា បាកដោ ហោតិ។ សណ្ឋានតោ សរីរសណ្ឋានោវ ហោតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ។

វិត្ថារតោ បន បាទង្គុលិត្តចោ កោសការកកោសសណ្ឋានោ។ បិដ្ឋិបាទតចោ បុដពន្ធឧបាហនសណ្ឋានោ។ ជង្ឃតចោ ភត្តបុដកតាលបណ្ណសណ្ឋានោ។ ឩរុតចោ តណ្ឌុលភរិតទីឃត្ថវិកសណ្ឋានោ។ អានិសទតចោ ឧទកបូរិតបដបរិស្សាវនសណ្ឋានោ។ បិដ្ឋិតចោ ផលកោនទ្ធចម្មសណ្ឋានោ។ កុច្ឆិតចោ វីណាទោណិកោនទ្ធចម្មសណ្ឋានោ។ ឧរតចោ យេភុយ្យេន ចតុរស្សសណ្ឋានោ។ ឧភយពាហុតចោ តូណិរោនទ្ធចម្មសណ្ឋានោ។ បិដ្ឋិហត្ថតចោ ខុរកោសសណ្ឋានោ, ផណកត្ថវិកសណ្ឋានោ វា។ ហត្ថង្គុលិតចោ កុញ្ចិកាកោសកសណ្ឋានោ។ គីវតចោ គលកញ្ចុកសណ្ឋានោ។ មុខតចោ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទោ កីដកុលាវកសណ្ឋានោ។ សីសតចោ បត្តត្ថវិកសណ្ឋានោតិ។

តចបរិគ្គណ្ហកេន ច យោគាវចរេន ឧត្តរោដ្ឋតោ បដ្ឋាយ ឧបរិមុខំ ញាណំ បេសេត្វា បឋមំ តាវ មុខំ បរិយោនន្ធិត្វា ឋិតចម្មំ វវត្ថបេតព្ពំ។ តតោ នលាដដ្ឋិចម្មំ។ តតោ ថវិកាយ បក្ខិត្តបត្តស្ស ច ថវិកាយ ច អន្តរេន ហត្ថមិវ សីសដ្ឋិកស្ស ច សីសចម្មស្ស ច អន្តរេន ញាណំ បេសេត្វា អដ្ឋិកេន សទ្ធិំ ចម្មស្ស ឯកាពទ្ធភាវំ វិយោជេន្តេន សីសចម្មំ វវត្ថបេតព្ពំ។ តតោ ខន្ធចម្មំ។ តតោ អនុលោមេន បដិលោមេន ច ទក្ខិណហត្ថចម្មំ។ អថ តេនេវ នយេន វាមហត្ថចម្មំ។ តតោ បិដ្ឋិចម្មំ តំ វវត្ថបេត្វា អនុលោមេន បដិលោមេន ច ទក្ខិណបាទចម្មំ។ អថ តេនេវ នយេន វាមបាទចម្មំ។ តតោ អនុក្កមេនេវ វត្ថិឧទរហទយគីវចម្មានិ វវត្ថបេតព្ពានិ។ អថ គីវចម្មានន្តរំ ហេដ្ឋិមហនុចម្មំ វវត្ថបេត្វា អធរោដ្ឋបរិយោសានំ បាបេត្វា និដ្ឋបេតព្ពំ។ ឯវំ ឱឡារិកោឡារិកំ បរិគ្គណ្ហន្តស្ស សុខុមម្បិ បាកដំ ហោតិ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតោ។ ឱកាសតោ សកលសរីរំ បរិយោនន្ធិត្វា ឋិតោ។ បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា បតិដ្ឋិតតលេន, ឧបរិ អាកាសេន បរិច្ឆិន្នោ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោវ។

១២៦។ មំសន្តិ នវ មំសបេសិសតានិ។ តំ សព្ពម្បិ វណ្ណតោ រត្តំ កឹសុកបុប្ផសទិសំ។ សណ្ឋានតោ ជង្ឃបិណ្ឌិកមំសំ តាលបណ្ណបុដភត្តសណ្ឋានំ។ ឩរុមំសំ និសទបោតសណ្ឋានំ។ អានិសទមំសំ ឧទ្ធនកោដិសណ្ឋានំ។ បិដ្ឋិមំសំ តាលគុឡបដលសណ្ឋានំ។ ផាសុកទ្វយមំសំ កោដ្ឋលិកាយ កុច្ឆិយំ តនុមត្តិកាលេបសណ្ឋានំ។ ថនមំសំ វដ្ដេត្វា អវក្ខិត្តមត្តិកាបិណ្ឌសណ្ឋានំ។ ពាហុទ្វយមំសំ ទ្វិគុណំ កត្វា ឋបិតនិច្ចម្មមហាមូសិកសណ្ឋានំ។ ឯវំ ឱឡារិកោឡារិកំ បរិគ្គណ្ហន្តស្ស សុខុមម្បិ បាកដំ ហោតិ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ សាធិកានិ តីណិ អដ្ឋិសតានិ អនុលិម្បិត្វា ឋិតំ។ បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា អដ្ឋិសង្ឃាតេ បតិដ្ឋិតតលេន, ឧបរិ តចេន, តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោវ។

១២៧។ ន្ហារូតិ នវ ន្ហារុសតានិ។ វណ្ណតោ សព្ពេបិ ន្ហារូ សេតា។ សណ្ឋានតោ នានាសណ្ឋានា។ ឯតេសុ ហិ គីវាយ ឧបរិភាគតោ បដ្ឋាយ បញ្ច មហាន្ហារូ សរីរំ វិនទ្ធមានា ហទយស្ស បុរិមបស្សេន ឱតិណ្ណា។ បញ្ច បច្ឆិមបស្សេន។ បញ្ច ទក្ខិណបស្សេន។ បញ្ច វាមបស្សេន។ ទក្ខិណហត្ថំ

ចិត្តុយាតាបិ ហត្វស្ស បុរិយបស្សេត បញ្ចា៍ បន្ថិយបស្សេត បញ្ចា៍ តឆា ចាយហត្វំ ចិត្តុយាតា៍ ឥក្លិលបាឯំ ចិត្តុយាតាបិ បាឯស្ស បុរិយបស្សេត បញ្ចា៍ បន្ថិយបស្សេត បញ្ចា៍ តឆា ចាយបាឯំ ចិត្តុយាតាបីតិ ឲុចំ សរឹរឆារកា តាយ សជ្ជិយហាត្យាុ្ក កាយំ ចិត្តុយាតា ខ្ជតិណ្ណា ៍ ខេឃ កណ្ឌរាតិបិ ចុន្ចត្តិ៍ ខេត សខេត្តាបិ កត្តលយក្យូឡអសណ្ឌាតា៍ អខេត្តា បត តំ តំ បខេងំ អខេត្តាត្វុទិត្វា ឩតា៍ តខេតា ស្ញុយតរា ស្វត្តរន្តកសណ្ឌាតា៍ អខេត្តា តខេតា ស្ញុយតរា ប្ញតិលតាសណ្ឌាតា, អខេត្តា តខេតា ស្ញុយតរា យហាឋិណាតត្តិសណ្ឌាតា៍ អខេត្តា ទ្ឈលស្វត្តកសណ្ឌាតា៍ ហត្វបាឯបិជ្ជឹស្ញុ តាក្យុ សក្យុណបាឯសណ្ឌាតា៍ ឃឹសេ តាក្យុ ងារកាត់ ឃឹសឌាលកសណ្ឌាតា៍ បិជ្ជិយំ តាក្យុ អាតេប បសារិតអល្លឌាលសណ្ឌាតា៍ អចេសេសា តំតំអក្គបច្ចក្គាត្យុកតា តាក្យុ សរឹខេរ បជិយ្យក្តឌាលកត្វាកសណ្ឌាតា៍ ឌិសខេតា ត្តិស្ញុ ឌិសាស្ញុ ឌាតា៍ ខ្ជកាសខេតា សកលសរឹខេរ អជ្ជឹតិ អាតាត្ថិត្វា ឩតា៍ បរិខេច្ឆងខេតា ខេហជ្ជា តិណ្ណិ អជ្ជិសតាត់ ប្តបរិ បតិជ្ជិតតខេលហិ, ប្តបរិ យំសចយ្ហាតិ អាហច្ច ឩតប្យខេងខេសហិ, តិរិយំ អញ្ញាយខេញ្ញាត បរិច្ឆិន្នា, អយំ ខេតសំ សភាគបរិខេច្ឆខេងា៍ ចិសភាគបរិខេច្ឆខេងា បត ខេកសសឌិខេសាខេឃច៍

១៥០៍អជ្ជឹតិ ឌខេបត្វា ត្វត្តិស ឥត្តជ្ជឹតិ អចខេសេសាតិ ចត្យុសជ្ជិ ហត្វជ្ជឹតិ, ចត្យុសជ្ជិ បាឯជ្ជឹតិ, ចត្យុសជ្ជិ យំសតិស្សិតាតិ យុត្យុអជ្ជឹតិ, ខេត្វ បណ្ហិក្យាជ្ជឹតិ, ឲុខេកកន្និ បាខេង ខេត្វ ខេត្វ ខេកាបត្យាកជ្ជឹតិ, ខេត្វ ឌេណ្ឌជ្ជឹតិ, ឲុកំ ឌណ្ហុកជ្ជិ, ឲុកំ ប្តារុជ្ជិ, ខេត្វ កដិជ្ជឹតិ, អជ្ជារេស បិជ្ជិកណ្ដកជ្ជឹតិ, ចត្យុចឹសតិ ឋាស្ញុកជ្ជឹតិ, ត្យុត្ត្យស ប្តរុជ្ជឹតិ , ឲុកំ ហងឃជ្ជិ, ខេត្វ អក្លកជ្ជឹតិ, ខេត្វ ខេកាដ្ឋជ្ជឹតិ, ខេត្វ ពាហុជ្ជឹតិ, ខេត្វ ខេត្វ អក្គពាហុជ្ជឹតិ, សត្ត កីចជ្ជឹតិ, ខេត្វ ហត្យុកជ្ជឹតិ, ឲុកំ តាសិកជ្ជិ, ខេត្វ អក្ខិជ្ជឹតិ, ខេត្វ កណ្ណជ្ជឹតិ, ឲុកំ តលាដជ្ជិ៍ ឲុកំ យុត្ធជ្ជិ, តច ឃឹសកបាលជ្ជឹតីតិ ឲុចំ តិយត្តាតិ អជ្ជិសតាតិ, តាតិ សត្តាតិបិ ចណ្ណខេតា ខេសតាតិ៍ សណ្ឌាតខេតា តាតាសណ្ឌាតាតិ៍

តត្វ ហិ អក្គបាឯក្គុលិអជ្ជឹតិ កតកពីឌសណ្ឌាតាតិ៍ តងត្តុរាតិ យត្យុបព្វជ្ជឹតិ បតសជ្ជិសណ្ឌាតាតិ៍ ម្ញុលបព្វជ្ជឹតិ បណចសណ្ឌាតាតិ៍ បិជ្ជិបាឯជ្ជឹតិ ខេកាដ្ឋិតកត្តលកត្តរាសិសណ្ឌាតាតិ៍ បណ្ហិក្យាជ្ជិ ឲុកជ្ជិតាលឋលពីឌសណ្ឌាតំ៍ ខេកាបត្យាកជ្ជឹតិ ពាទ្ធកីឡអាខេកាឡអកសណ្ឌាតាតិ៍ ឌេណ្ឌជ្ជឹតំ ខេកាបត្យាកជ្ជឹស្ញុ បតិជ្ជិតដ្ឋាតំ អបតឹតតចសិត្តិកឡច្រាសណ្ឌាតំ៍ ឲុត្យុកឌេណ្ឌជ្ជឹកំ ឆត្យុកងណ្ឌសណ្ឌាតំ៍ យហត្វិ យិលាតសប្យបិជ្ជិសណ្ឌាតំ៍ ឌណ្ហុកជ្ជិ ឲុកខេតា បរិក្លិណខេឋណកសណ្ឌាតំ៍ តត្វ ឌេណ្ឌជ្ជឹកស្ស បតិជ្ជិតដ្ឋាតំ អតិលិណក្គខេកាសិក្គសណ្ឌាតំ៍ ប្តារុជ្ជិ ត្យុត្តច្ឆិតចាសិបខេស្ញុងណ្ឌសណ្ឌាតំ៍ តស្ស កដិជ្ជិយិប្យបតិជ្ជិតដ្ឋាតំ កីឡអាខេកាឡអកសណ្ឌាតំ៍ ខេតត កដិជ្ជិខេតា បតិជ្ជិតដ្ឋាតំ អក្គច្ឆិត្តុយហាបុត្តាកឋលសណ្ឌាតំ៍

កដិជ្ជឹតិ ខេត្វបិ ឲុកាពទ្ធាតិ ហុត្វា កុយ្យុការិទិកាទ្ធតសណ្ឌាតាតិ៍ បាដិខេឃក្គិ កយ្ហារក្យុងខេឃាត្តកសណ្ឌាតាតិ៍ ខេកាដិយំ ឩតំ អាតិសងជ្ជិ អខេឆាយុលំ កត្វា កហិតសប្យឋណសណ្ឌាតំ, សត្តជ្ជុជ្ជាខេតស្ញុ លិត្តាចលិត្តុំ៍ បិជ្ជិកណ្ដកជ្ជឹតិ អត្ថុត្តខេតា ប្តបទ្ញុបរិ ឆបិតឃឹសបដ្ឋខេចឆកសណ្ឌាតាតិ៍ ពាហិរខេតា ចដ្ឋតាចឡព្ហសណ្ឌាតាតិ៍ ខេតសំ អត្តុរត្តុរា កកចងត្តុសឌិសា ខេត្វ តខេឃា កណ្ដកា ខេហាត្តិ៍ ចត្យុចឹសតិយា ឋាស្ញុកជ្ជឹស្ញុ អបរិបុណ្ណាតិ អបរិបុណ្ណអសិសណ្ឌាតាតិ៍ បរិបុណ្ណាតិ បរិបុណ្ណអសិសណ្ឌាតាតិ៍ សត្តាតិបិ ខ្ជងាតក្យុក្គដស្ស បសារិតបក្លសណ្ឌាតាតិ៍ ត្យុត្ត្យស ប្តរុជ្ជឹតិ ឌិណ្ណសត្តុយាតិកបដ្ឋារសណ្ឌាតាតិ៍ ហងឃជ្ជិ ងត្តិឋណសណ្ឌាតំ៍

អក្លកជ្ជឹតិ ឲុត្យុកខេលាហចាសិងណ្ឌសណ្ឌាតាតិ៍ ខេកាដ្ឋជ្ជឹតិ ឲុកខេតា បរិក្លិណឃឹហឡអក្យុទ្ធាលសណ្ឌាតាតិ៍ ពាហុជ្ជឹតិ អាងាសងណ្ឌកសណ្ឌាតាតិ៍

អក្កឱហុឌ្ឌិតិ ឃយកតាលកត្តុសណ្ឋាភាតិ៑ យលិតន្តិតិ ឲកតោ អល្លិឃារេបត្វា ឲបិតឹសកបដ្ឋេចេឲកសណ្ឋាភាតិ៑ បិដ្ឋិហត្ថិតិ
កោដ្ឋិតកត្តលកត្តរាសិសណ្ឋាភាតិ ៑ ហត្ថេក្កលិសុ ម្ចុលបត្ថដ្ឋិតិ បលាចសណ្ឋាភាតិ៑ យដ្ឋុបត្ថដ្ឋិតិ អបរិបុណ្ណបតសដ្ឋិសណ្ឋាភាតិ៑ អក្កបត្ថដ្ឋិតិ
កតកតឹឌសណ្ឋាភាតិ៑

សត្ត កិចដ្ឋិតិ ឥស្លេត ចិន្តិញ្ញា បដិបាដិយា ឲបិតចំសកញ្ជ្រាវេចក្កលកសណ្ឋាភាតិ៑ ហេដ្ឋិមហត្ថកដ្ឋិ កម្ពុរាត់ អឃេាក្វឥឃោត្តកសណ្ឋាត់៑
ក្តុបរិមំ អចលេលចតសត្តកសណ្ឋាត់៑ អក្លិក្វុបភារសក្វុបដ្ឋិតិ អបតឹតមិញ្ញាតវុលាតាលដ្ឋិសណ្ឋាភាតិ៑ តលិដដ្ឋិ
អឆោម្បុលដ្ឋុបិតសក្តទាលកកបិលសណ្ឋាត់៑ កណ្ណុក្ចញ្ញាកដ្ឋិតិ ត្យាបិតលុរកោរសណ្ឋាភាតិ៑ តលិងកណ្ណុក្ចញ្ញាកាត់ ក្តុបរិ បដ្ឋាត្ថតោកោសេ
អដ្ឋិសក្កុចិតឈដប្ណុបដលចល្លសណ្ឋាត់៑ ម្បុឌ្ឌិ ម្បុលត្ថិត្ថចក្កតាញ្ញាកោវសណ្ឋាត់៑ សឹសដ្ឋិតិ សិទ្ធាត្វា ឲបិតឌន្ទុវលិញ្ញកដៃហសណ្ឋាភាតិ៑

ឌិសតោ ខ្វិសុ ឌិសាសុ ឌាតាតិ៑ ឱកាសតោ អចិសេសេត សកលសរិរេ ឋិតាតិ៑ ចិសេសេត បតេត្វ សឹសដ្ឋិតិ កិចដ្ឋិសុ បតិដ្ឋិតាតិ៑ កិចដ្ឋិតិ
បិដ្ឋិកណ្ណកដ្ឋិសុ៑ បិដ្ឋិកណ្ណកដ្ឋិតិ កដិដ្ឋិសុ៑ កដិដ្ឋិតិ ក្តារុដ្ឋិសុ៑ ក្តារុដ្ឋិតិ ឌណ្ណុកដ្ឋិសុ៑ ឌណ្ណុកដ្ឋិតិ ឌង្ឃដ្ឋិសុ៑ ឌង្ឃដ្ឋិតិ គោប្ផកដ្ឋិសុ៑ គោប្ផកដ្ឋិតិ
បិដ្ឋិបាទដ្ឋិសុ បតិដ្ឋិតាតិ៑ បរិច្ឆេទតោ អេត្តោ អដ្ឋិមិញ្ញោត, ក្តុបរិតោ មំសេត, អក្កេ ម្ចុលេ ច អញ្ញមញ្ញោត បរិច្ឆិន្នាតិ, អយំ តេសំ
សភាគបរិច្ឆេទោ៑ ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បត កេសសទិសោយេច៑

១៥៨០៑ អដ្ឋិមិញ្ញត្តិ តេសំ តេសំ អដ្ឋិត់ អព្ភត្តរកតំ មិញ្ញំ៑ តំ ចណ្ណតោ សេតំ៑ សណ្ឋាភតោ មហត្តមហត្តាត់ អដ្ឋិត់ អព្ភត្តរកតំ
ចេញ្ញុភាញ្ញាយំ បក្លិត្តសេឌិតមហាវេចត្តក្កសណ្ឋាត់៑ លុដ្ឋាត្វុលុដ្ឋកាត់ អព្ភត្តរកតំ ចេញ្ញុឃដ្ឋិបេញ្ញាសុ បក្លិត្តសេឌិតតត្វុចេត្តក្កសណ្ឋាត់៑
ឌិសតោ ខ្វិសុ ឌិសាសុ ឌាតំ៑ ឱកាសតោ អដ្ឋិត់ អព្ភត្តរេ បតិដ្ឋិតំ៑ បរិច្ឆេទតោ អដ្ឋិត់ អព្ភត្តរតលេហិ បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស
សភាគបរិច្ឆេទោ៑ ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បត កេសសទិសោយេច៑

១៥៨១៑ ចក្កត្តិ ឲកពន្ធតា ទេ្វ មំសបិណ្ឌិកា៑ តំ ចណ្ណតោ មន្ទរត្តំ បាញ្ញាកដ្ឋកដ្ឋិចណ្ណំ៑ សណ្ឋាភតោ ឌារកាត់
ឃយកកឹញ្ញអាវកោញ្ញអកសណ្ឋាត់, ឲកចណ្តបដិពន្ធអម្ពុចលទ្វយសណ្ឋាត់ ចា៑ ឌិសតោ ក្តុបរិមាយ ឌិសាយ ឌាតំ៑ ឱកាសតោ កលចាដកា
តិក្លមេត្តត ឲកម្ចុលេត តោកំ កត្វា ខ្វិធា ភិតេ្នត ត្ថុលត្យារុភា ចិតិពន្ធិ ហុត្វា ហទយមំសំ បរិក្លិបិត្វា ឋិតំ៑ បរិច្ឆេទតោ ចក្កំ ចក្កភាគេត
បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ៑ ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បត កេសសទិសោយេច៑

១៥៨២៑ ហទយត្តិ ហទយមំសំ៑ តំ ចណ្ណតោ រត្តបទុមបត្តបិដ្ឋិចណ្ណំ៑ សណ្ឋាភតោ ពាហិរបត្តាតិ អបតេត្វា អឆោម្បុលំ
ឲបិតបទុមមកុញ្ញអសណ្ឋាត់៑ ពាហិ មដ្ឋំ, អេត្តោ កោសាតកិចលស្ស អព្ភត្តរសទិសំ៑ បញ្ញាចត្តាត់ តោកំ ចិកសិតំ, មន្ទបញ្ញាត់ មកុញ្ញាតមេច៑
អេត្តោ ចស្ស បុត្តាកដ្ឋិបតិដ្ឋាតមេត្តោ អាចាដកោ ហោតិ, ឃត្ថ អឌ្ឍបសតមត្តំ លោហិតំ សណ្ឋាតិ, យំ តិស្សាយ មតោធាតុ ច
មតោចិញ្ញាណធាតុ ច ចត្តន្តិ៑ តំ បតេតំ វាកចរិតស្ស រត្តំ ហោតិ, ទោសចរិតស្ស កាញ្ញកំ, មោហចរិតស្ស មំសធោចតោទកសទិសំ,
ចិតក្កចរិតស្ស កុលត្ថយុសចណ្ណំ, សទ្ធាចរិតស្ស កលិការបុប្ផចណ្ណំ, បញ្ញាចរិតស្ស អច្ឆំ ចិប្បសត្តំ អភាចិលំ បណ្ឌរំ បរិសុទ្ធំ

ນິເທ຺ທາຕຂາຕິຍໍຫີ ບິຍ ຊຸຕິຍຕ຺ຕິ ຕາຍຕິ໌ ຂີນເຕາ ຮູປຣິຍາຍ ຂີນາຍ ຂາຕໍ໌ ຫຼກາກນເຕາ ນຣີເຣກ຺ຕຕ຺ເຣ ຈິ຺ຕ຺ຸ ຊຄາຕໍ ຍເຍ຺ຢປຕິຂ຺ຕໍ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ທຊຍໍ ທຊຍກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໓໌ ຍກຄຕ຺ຕິ ຍຍກຍໍນປຊລໍ໌ ຕໍ ຕລ຺ຫເຕາ ຣຕ຺ຕິ ປລ຺ຫກຍາຕຸກໍ ຄາຕິຣຕ຺ຕກຸຍຸຊຍ຺ຢ ປຕ຺ຕປິຂ຺ຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ຍຸເລ ໆກໍ ອເກ຺ ຍຍກໍ ເກາບິຍ຺ອາຣປຕ຺ຕນລ຺ຫາຄ໌ ຕຍ຺ຍ ຊຄ຺ຄາຄ ໆກເຍຕ ເທາຕິ ຍທຕ຺ຕິ, ປຍ຺ຍາຕຄ຺ຕາຄ ເຊ຺ ຕາ ຕີທີ ຕາ ຕຸຍ຺ກາຄີ໌ ຂີນເຕາ ຮູປຣິຍາຍ ຂີນາຍ ຂາຕໍ, ຫຼກາກນເຕາ ຈິ຺ຕ຺ຸ ຊຄາຕໍ ອຍ຺ຕຕ຺ເຣ ຊກ຺ລຫປຍ຺ຢ ຄິຍ຺ຢາຍ ຂີຕໍ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ຍກຄ ຍກຄກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໔໌ ກິເລີຍກຕ຺ຕິ ປຂິຈ຺ຕຸປຂິຈ຺ຕຸເກຊເຕາ ຊຸບິຜ ປຣິເຍາຄທຄຍໍນໍ໌ ຕໍ ຊຸບິຜຍິ ຕລ຺ຫເຕາ ເນຕໍ ຊຸກຸລປິເລີຕິກຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ອຕ຺ຕເຄາ ຫຼກາກນລ຺ຫາຄ໌ ຂີນເຕາ ປຂິຈ຺ຕຸກິເລີຍກໍ ຮູປຣິຍາຍ ຂີນາຍ໌ ຂາຕເຣ ຈິ຺ຍຸ ຂີນາຍຸ ຂາຕໍ໌ ຫຼກາກນເຕາ ປຂິຈ຺ຕຸກິເລີຍກໍ ທຊຍຍ຺ຍ ຕກ຺ກຍ຺ຍ ປຂິຈ຺ຕາເຊຕ຺ຕາ, ອປ຺ປຂິຈ຺ຕຸກິເລີຍກໍ ນກລນຣີເຣ ຕຍ຺ຍ຺ຢ ເທຊ຺ເຕາ ຍໍນໍ ປຣິເຍາຄຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ຂີຕໍ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ເທຊ຺າ ຍໍເນຄ, ຮູປຣິ ຕເຍຸຄ, ຕີຣິຍໍ ກິເລີຍກກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໕໌ ປິທກຕ຺ຕິ ຮູຊຣຂີຕ຺ຍາຍໍນໍ໌ ຕໍ ຕລ຺ຫເຕາ ຄີລໍ ຄິກຸລ຺ຫີປຸປຸຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ນຕ຺ຕກຸຊລປ຺ປຍາລໍ ອຕາຄ຺ຄ ກາຍ຺ອຕ຺ຸຕກຂີຕ຺ຍານລ຺ຫາຄ໌ ຂີນເຕາ ຮູປຣິຍາຍ ຂີນາຍ ຂາຕໍ໌ ຫຼກາກນເຕາ ທຊຍຍ຺ຢ ຕາຍປເຍ຺ຢ ຮູຊຣປຊລຍ຺ຢ ຍຕ຺ຕກປຍ຺ຢ ຄິຍ຺ຢາຍ ຂີຕໍ, ຍຍ຺ຍ ປທຣລປ຺ປທາເຣຄ ຂາທິຄິກ຺ລເຕ຺ຕ ນຕ຺ຕາຄ ຂີຈິຕກ຺ລເຍາ ເທາຕິ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ປິທກກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໖໌ ປປ຺ປານຕ຺ຕິ ຊຸຕ຺ຕິນຍໍນຕລ຺ຫປ຺ປເກຊໍ ປປ຺ປານຍໍນໍ໌ ຕໍ ຕລ຺ຫເຕາ ຣຕ຺ຕິ ຄາຕິປຣິກ຺ລາຊຸຍ຺ຢຣຜລຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ບິນຍຂິຕ຺ຕຸຂາທລປຸຕຕລ຺ຫນລ຺ຫາຄ໌ ອຍ຺ຕຕ຺ເຣ ອນິຕປິຕາຄ ອກາເຕ ຊກ຺ກເຕຄ ກຍຸຊເຕຊຸປ຺ປາຄາ ອຍ຺ກທຕຕ຺ຕາ ນໍຕາຂິຕປລີລປິລ຺ຫຍິຕ ຄິຣນໍ ຄິເຣາຂ໌ ຂີນເຕາ ຮູປຣິຍາຍ ຂີນາຍ ຂາຕໍ໌ ຫຼກາກນເຕາ ນຣີເຣກ຺ຕຕ຺ເຣ ຈິ຺ຕ຺ຸ ຊຄາຕໍ ອຕ຺ຕເຣ ທຊຍຍ຺ຍ ຍກຄຍ຺ຍ ຮູປຣິ ຕາເຊຕ຺ຕາ ຫຼລຍຸຕ຺ຕິ ຂີຕໍ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ປປ຺ປານກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໗໌ ອຕ຺ຕຕິ ປຸຣິນຍ຺ຢ ຊຸຕ຺ຕິນທຕ຺ຕາ ຂຸຕ຺ຕິຍາ ອຊ຺ບິນຕິທຕ຺ຕາ ໆກບິນຕິຍາ ຊາເຄຍຸ ຫຼກກ຺ກາ ອຕ຺ຕຕຂິ຺໌ ຕເຊຕໍ ຕລ຺ຫເຕາ ເນຕໍ ນກ຺ລຣຸຊາຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ເລີທິຕເຊາທີຍໍ ອາກຸຂິຕ຺ຕາ ຊປິຕນີນຂິຕ຺ຕຸນປ຺ປນລ຺ຫາຄ໌ ຂີນເຕາ ຈິ຺ຍຸ ຂີນາຍຸ ຂາຕໍ໌ ຫຼກາກນເຕາ ຮູປຣິ ກລຕາຊເກ ເທຊ຺າ ຕ ກຣີນຍເກ຺ ບິຄິຂາຄ຺ຕຕ຺ຕາ ກລຕາຊກກຣີນຍກ຺ປຣິຍເຕ຺ຕ ນຣີເຣກ຺ຕຕ຺ເຣ ຂີຕໍ໌ ປຣິເຈ຺ຊເຕາ ອຕ຺ຕກາເກຄ ປຣິຈິ຺ຕ຺ຸ, ອຍຍຍ຺ຢ ນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ໌ ບິນກາກປຣິເຈ຺ເຊາ ປຄ ເກນນຂີເນາເຍຕ໌

໑໘໕໘໌ ອຕ຺ຕກຸຍຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕເກາກຊ຺າເຄຍຸ ຂາຄ຺ຄ໌ ຕໍ ຕລ຺ຫເຕາ ເນຕໍ ຊກນີຕລີກຍຸລຕລ຺ຫ໌ ນລ຺ຫາຄເຕາ ຊກນີຕລີກຍຸລນລ຺ຫາຄເຍຕ໌ ຂີນເຕາ

ខ្ចីវុ ជីវាវុ ជាតំ៌ ឰកាវទោ ក្យក្ដាលចទវុកខ្ញាឌីគិ កទោត្តាត់ ឃត្តាកឌ្ឌគការេល ឃត្តវុត្តកយិច ឃត្តចលកាគិ អត្តទកាទេក ៗកទោតា អកាឡូអទេត្ត អាពាគ្គិឌ្ឌា បឹឪបុឡ្ឃាគទខ្ញុយល្ឌលកឃ្ស អត្តទា រំវិខ្ញិត្វា ជំតាទខ្ញុកា ចិឃ ៗកចឹវតិឃា អត្តទកាកាត់ អត្តទា ជំតំ៌ បរិទេឆ្ឆឌទោតា អត្តក្យូហការេកគ បរិឆ្ជិគ្គំ, អឃយឃ្ស វកាកបរិទេឆ្ឆទោ៌ ចិវកាកបរិទេឆ្ឆទោ បគ ទេកវវជីទេវាទេឃច៌

១០០៌ ក្ខទវិឃគ្គិ ក្ខទទេទ កចំ អវិតបឹតលាឃិតវាឃិតំ៌ តំ ចណ្ហទោតា អទេឡ្លាហជាំហាទចណ្ហំ៌ វណ្ឌាគទោតា បរិឃ្សាចទេគ វិធិលពឌ្ឌតល្អុលវណ្ឌាត់៌ ជីវទោតា ក្ខបរិយាឃ ជីវាឃ ជាតំ៌ ឰកាវទោតា ក្ខទទេទ ជំតំ៌

ក្ខទទំ គាយ ក្ខកទោតា គិបឹព្យូឃយាគឃ្ស អល្លវាងកឃ្ស យទេឡ្ឃវខ្ញាតទេចាងកវជីរំ អត្តបងលំ, ពាហិ យដ្ឋំ, អទេត្តា យំវកវខ្ញុបលិទេចឪគកិលិដ្ឋបិចាទកបុប្យុកវជីរំ, ក្យធិតបគវតចឃ្ស អឡ្គត្តទវជីវគ្គិបិ ចត្វុំ ចដតិ, ឃត្វ តទេក្កាងកា កល្អុប្យាឌកា តាលហឹទកា ឃ្វធិយុលកា បងតត្តវុត្តកា ព្កទេច្ឆចយាជិច្ឆត្តិវក្យលប្យទេកឌា កិយទេឃា អាក្យលឡ្យាក្យលិ វល្ឌវល្ឌចាទិទេគា ហុត្វា គិចវគ្គិ, ទេឃ បឹគទេកាងគាជីយ៌ អចិខ្ញុយាទេគ ក្ខល្លឆ្ជិត្វា ចិទចត្តា ហឌឃយំរំ អកិហគគ្គិ, បឹគទេកាងគាជីអទេឡ្លាហទលាទេចលិឃឡ្យ ក្ខឌ្ឌិយុលា ហុត្វា បឪយទេឡ្លាហទេដ ទេច្ឆ តទេឃា អាទេលិទេប តុទិតតុទិតា ចិលុប្យគ្គិ, ឃំ ទេតរំ កិយឹគ់ ឃ្វតិឈទំ ចច្ឆក្យដិ កិលិគវាលិ ឃុវាគឡ្យ ទេហាតិ៌ ឃត្វ ទេវឃ្យធាបិ គាយ ចល្ឌាលកាយច្ឆាទេទ ចគ្គិកាឃ គិងាឈវយទេឃ ធ្វលចុវិតទេក ទេឌទេច ចឃ្សទេត្ត ក្ខឌទេកគ ចុឃ្យាគ់ យុត្តកឹវចយុអដ្ឋិគ្យាទុលល្ឌទេលឡ្យអវិឈ្ជាហិកាទេលិហិតប្យកុតិគាគាក្យលបជាតំ គិបតិត្វា កច្ឆទេយាឌកាលុឡ្យព្កតំ ខ្ចីហតឹហច្ឆទេឃគ វខ្ញាតកិយិក្យលំ ឃ្វទិឃាតបវត្តាបទេចាក្យធិតំ ក្ខបរិ ទេចលបុប្យុឡ្យអទេក យុឡ្យត្តំ អកិគឹលចណ្ហំ បទេយក្យឌ្ឌទេជក្យឆ្ជំ ទេគច ក្ខបកត្តុំ, គ ឌដ្ឋុំ អទេហទ្វបតំ អាបខ្ញិត្វា តិដ្ឋតិ, បទេកច ឈាឃិតុំ ចា វាឃិតុំ ចា, ៗចទេយច គាគប្យកាទំ បឹគទេកាងគាជីឌត្តយុវលវឡ្យណ្ហិតំ ជីច្យាហត្វបរិចត្តិតទេលឡ្យអលិលិបលិឡ្យឌ្ឌិ តព្លលចិកតចណ្ហកឌ្ឌទវាជីវយ្យជំ តត្តចាឃលលិវុចាគចយធ្យវជីរំ គិបតិត្វា បិត្តទេវយគ្យាតបលិទេចជំតំ ហុត្វា ក្ខទទក្កិវត្តាបទេចាក្យធិតំ កិយិក្យលិក្យលំ ក្ខបទ្វបរិ ទេចលបុប្យុឡ្យអកាគិ យុឡ្យត្តំ បទេយកវឡ្យក្យឌ្ឌទេជក្យឆ្ជកាចំ អាបខ្ញិត្វា តិដ្ឋតិ៌ ឃំ ឃុត្វាបិ បឹគទេកាងគាជីវុ អយគុឡ្យតា វណ្ឌាតិ, បទេកច បឡ្យាចក្កគា អចទេលិទេកត្វា៌ ឃត្វ ច បតិតំ បឹគទេកាងគាជី បឡ្យឆា ចិទេចកំ កឆ្ជតិ, ៗកំ កាកំ បឹលកា លាឌគ្គិ, ៗកំ កាកំ ក្ខទទក្កិ ឃវាទេបតិ, ៗទេកា កាទេកា យុត្វុំ ទេហាតិ, ៗទេកា កាទេកា កឹរំ, ៗទេកា កាទេកា ទវកាចំ អាបខ្ញិត្វា ទេវាលិតយំវាឌីគិ ក្ខបទ្វាហឃតិ៌

បរិទេឆ្ឆឌទោតា ក្ខទទបងទេលគ ទេចច ក្ខទទិឃកាទេកគ ច បរិឆ្ជិគ្គំ៌ អឃយឃ្ស វកាកបរិទេឆ្ឆទោ៌ ចិវកាកបរិទេឆ្ឆទោ បគ ទេកវវជីទេវាទេឃច៌

១០១៌ កឹវគ្គិ ចច្ឆំ៌ តំ ចណ្ហទោតា ទេឃកុទេឃ្យគ អទេឡ្លាហជាំហាទចណ្ហទេយច ទេហាតិ៌ វណ្ឌាគទោតា ឰកាវវណ្ឌាត់៌ ជីវទោតា ទេហដ្ឋិយាឃ ជីវាឃ ជាតំ៌ ឰកាវទោតា បក្កាវទេឃ ជំតំ៌ បក្កាវទេឃា គាយ ទេហដ្ឋាគាកិ-បិដ្ឋិកល្អកយ្វលិគំ អត្តទេទ អត្តាចវាទេគ ក្ខទេព្កទេឆគ អដ្ឋក្យលយទេត្វា ទេចឡ្យគាឡ្យព្កកវជីទេវា, ឃត្វ ទេវឃ្យធាបិ គាយ ក្ខបរិ ក្វយិកាទេក បតិតំ ចទេឃ្សាឌកំ ឰកឡ្យព្កត្វា ទេហដ្ឋា ក្វយិកាកំ បុទទេត្វា តិដ្ឋតិ, ៗចទេយច ឃំកិច្ឆិ អាយាវទេឃ បតិតំ បឹគទេកាងគាជីកំ ក្ខទទក្កិគា ទេចលុទេច្ឆហកំ បក្កំ បក្កំ គិវងាឃ បិវិតយិច វល្យកាចំ អាបខ្ញិត្វា អត្តពិទេលគ ឰកឡ្យព្កត្វា ឰកឡ្យព្កត្វា ឰយដ្ឋិត្វា ទេចឡ្យបទេព្ក បក្លបយាគបល្អយត្តិកា ចិឃ វគ្គិធិតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ៌ បរិទេឆ្ឆឌទោតា

បក្កាសយបដលេន ចេវ ករីសភាគេន ច បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១០១។ មត្ថលុង្គន្តិ សីសកដាហព្ភន្តរេ ឋិតមិញ្ជរាសិ។ តំ វណ្ណតោ សេតំ អហិច្ឆត្តកបិណ្ឌវណ្ណំ ទធិភាវំ អសម្បត្តំ ទូសិតខីរវណ្ណន្តិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ សណ្ឋានតោ ឋានសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ សីសកដាហព្ភន្តរេ ចត្តារោ សិព្វិនិមគ្គេ និស្សាយ សមោធានេត្វា ឋបិតា ចត្តារោ បិដ្ឋបិណ្ឌា វិយ សមោហិតំ តិដ្ឋតិ។ បរិច្ឆេទតោ សីសកដាហស្ស អព្ភន្តរតលេហិ ចេវ មត្ថលុង្គភាគេន ច បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១០២។ បិត្តន្តិ ទ្វេ បិត្តានិ ពទ្ធបិត្តញ្ច អពទ្ធបិត្តញ្ច។ តត្ថ ពទ្ធបិត្តំ វណ្ណតោ ពហលមធុកតេលវណ្ណំ, អពទ្ធបិត្តំ មិលាតអាកុលិបុប្ផវណ្ណំ។ សណ្ឋានតោ ឧភយម្បិ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ពទ្ធបិត្តំ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ, ឥតរំ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ អពទ្ធបិត្តំ ឋបេត្វា កេសលោមទន្តនខានំ មំសវិនិមុត្តដ្ឋានញ្ចេវ ថទ្ធសុក្ខចម្មញ្ច ឧទកមិវ តេលពិន្ទុ អវសេសសរីរំ ព្យាបេត្វា ឋិតំ, យម្ហិ កុបិតេ អក្ខីនិ បីតកានិ ហោន្តិ, ភមន្តិ, គត្តំ កម្បតិ, កណ្ឌូយតិ។ ពទ្ធបិត្តំ ហទយបប្ផាសានំ អន្តរេ យកនមំសំ និស្សាយ បតិដ្ឋិតេ មហាកោសាតកីកោសកសទិសេ បិត្តកោសកេ ឋិតំ, យម្ហិ កុបិតេ សត្តា ឧម្មត្តកា ហោន្តិ, វិបល្លត្ថចិត្តា ហិរោត្តប្បំ ឆឌ្ឌេត្វា អកាតព្ពំ ករោន្តិ, អភាសិតព្ពំ ភាសន្តិ, អចិន្តិតព្ពំ ចិន្តេន្តិ។ បរិច្ឆេទតោ បិត្តភាគេន បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១០៣។ សេម្ហន្តិ សរីរព្ភន្តរេ ឯកបត្ថបូរប្បមាណំ សេម្ហំ។ តំ វណ្ណតោ សេតំ នាគពលបណ្ណរសវណ្ណំ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ ឧទរបដលេ ឋិតំ។ យំ បីតខាទិតអជ្ឈោហរណកាលេ ឧទកេ សេវាលបណកំ វិយ កដ្ឋេ វា កថលេ វា បតន្តេ ឆិជ្ជិត្វា ទ្វិធា ហុត្វា បុន អជ្ឈោត្ថរិត្វា តិដ្ឋតិ, ឯវមេវ បីតខាទិតាទិម្ហិ និបតិតេ ឆិជ្ជិត្វា ទ្វិធា ហុត្វា បុន អជ្ឈោត្ថរិត្វា តិដ្ឋតិ, យម្ហិ ច មន្ទីភូតេ បក្កគណ្ឌោ វិយ បូតិកុក្កុដណ្ឌមិវ ច ឧទរំ កុណបគន្ធំ ហោតិ, តតោ ឧគ្គតេន ច គន្ធេន ឧទ្ទេកោបិ មុខម្បិ ទុគ្គន្ធំ បូតិកុណបសទិសំ ហោតិ។ សោ ច បុរិសោ អបេហិ ទុគ្គន្ធំ វាយសីតិ វត្តព្ពតំ អាបជ្ជតិ, យញ្ច វឌ្ឍិត្វា ពហលត្តមាបន្នំ បិធានផលកមិវ ឧទរបដលស្ស អព្ភន្តរេ កុណបគន្ធំ សន្និរុម្ភិត្វា តិដ្ឋតិ។ បរិច្ឆេទតោ សេម្ហភាគេន បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១០៤។ បុព្វន្តិ បូតិលោហិតវសេន បវត្តបុព្វោ។ សោ វណ្ណតោ បណ្ឌុបលាសវណ្ណោ, មតសរីរេ បន បូតិពហលាចាមវណ្ណោ ហោតិ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានោ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ហោតិ។ ឱកាសតោ បន បុព្វស្ស ឱកាសោ នាម និពទ្ធោ នត្ថិ, យត្ថ សោ សន្និចិតោ តិដ្ឋេយ្យ, យត្រ យត្រ ខាណុកណ្ដកប្បហរណគ្គិជាលាទីហិ អភិហតេ សរីរប្បទេសេ លោហិតំ សណ្ឋហិត្វា បច្ចតិ, គណ្ឌបីឡកាទយោ វា ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្រ តត្រ តិដ្ឋតិ។ បរិច្ឆេទតោ បុព្វភាគេន បរិច្ឆិន្នោ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១០៩។ លោហិតន្តិ ទ្វេ លោហិតានិ សន្និចិតលោហិតញ្ច សំសរណលោហិតញ្ច។ តត្ថ សន្និចិតលោហិតំ វណ្ណតោ និបក្កពហលលាខារសវណ្ណំ។ សំសរណលោហិតំ អច្ឆលាខារសវណ្ណំ។ សណ្ឋានតោ ឧភយម្បិ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ សន្និចិតលោហិតំ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឥតរំ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ សំសរណលោហិតំ ឋបេត្វា កេសលោមទន្តនខានំ មំសវិនិមុត្តដ្ឋានញ្ចេវ ថទ្ធសុក្ខចម្មញ្ច ធមនិជាលានុសារេន សព្វំ ឧបាទិន្នកសរីរំ ផរិត្វា ឋិតំ។ សន្និចិតលោហិតំ យកនដ្ឋានស្ស ហេដ្ឋាភាគំ បូរេត្វា ឯកបត្តបូរមត្តំ ហទយវក្កបប្ផាសានិ ឧបរិ ថោកំ ថោកំ បគ្ឃរន្តំ វក្កហទយយកនបប្ផាសេ តេមយមានំ ឋិតំ។ តស្មិំ ហិ វក្កហទយាទីនិ អតេមេន្តេ សត្តា បិបាសិតា ហោន្តិ។ បរិច្ឆេទតោ លោហិតភាគេន បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១១០។ សេទោតិ លោមកូបាទីហិ បគ្ឃរណកអាបោធាតុ។ សោ វណ្ណតោ វិប្បសន្នតិលតេលវណ្ណោ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានោ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតោ។ ឱកាសតោ សេទស្សោកាសោ នាម និច្ចំ នត្ថិ, យត្ថ សោ លោហិតំ វិយ សទា តិដ្ឋេយ្យ។ យទា បន អគ្គិសន្តាបសុរិយសន្តាបឧតុវិការាទីហិ សរីរំ សន្តប្បតិ, តទា ឧទកតោ អព្ពូឡ្ហមត្តវិសមច្ឆិន្នភិសមុឡាលកុមុទកលាបោ វិយ សព្វកេសលោមកូបវិវរេហិ បគ្ឃរតិ, តស្មា តស្ស សណ្ឋានម្បិ កេសលោមកូបវិវរានំយេវ វសេន វេទិតព្វំ។ សេទបរិគ្គណ្ហកេន ច យោគិនា កេសលោមកូបវិវរេ បូរេត្វា ឋិតវសេនេវ សេទោ មនសិ កាតព្វោ។ បរិច្ឆេទតោ សេទភាគេន បរិច្ឆិន្នោ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

មេទោតិ ថិនសិនេហោ។ សោ វណ្ណតោ ផាលិតហលិទ្ទិវណ្ណោ។ សណ្ឋានតោ ថូលសរីរស្ស តាវ ចម្មមំសន្តរេ ឋបិតហលិទ្ទិវណ្ណទុកូលបិលោតិកសណ្ឋានោ ហោតិ។ កិសសរីរស្ស ជង្ឃមំសំ ឩរុមំសំ បិដ្ឋិកណ្ដកនិស្សិតំ បិដ្ឋិមំសំ ឧទរវដ្ដិមំសន្តិ ឯតានិ និស្សាយ ទិគុណតិគុណំ កត្វា ឋបិតហលិទ្ទិវណ្ណទុកូលបិលោតិកសណ្ឋានោ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតោ។ ឱកាសតោ ថូលស្ស សកលសរីរំ ផរិត្វា កិសស្ស ជង្ឃមំសាទីនិ និស្សាយ ឋិតោ, យំ សិនេហសង្ខំ គតម្បិ បរមជេគុច្ឆត្តា នេវ មុទ្ធនិ តេលត្ថាយ, ន នាសាតេលាទីនមត្ថាយ គណ្ហន្តិ។ បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា មំសេន, ឧបរិ ចម្មេន, តិរិយំ មេទភាគេន បរិច្ឆិន្នោ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១១២។ អស្សូតិ អក្ខីហិ បគ្ឃរណកអាបោធាតុ។ តំ វណ្ណតោ វិប្បសន្នតិលតេលវណ្ណំ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ អក្ខិកូបកេសុ ឋិតំ។ ន ចេតំ បិត្តកោសកេ បិត្តមិវ អក្ខិកូបកេសុ សទា សន្និចិតំ តិដ្ឋតិ។ យទា បន សត្តា សោមនស្សជាតា មហាហសិតំ ហសន្តិ, ទោមនស្សជាតា រោទន្តិ បរិទេវន្តិ, តថារូបំ វា វិសមាហារំ អាហារេន្តិ, យទា ច នេសំ អក្ខីនិ ធូមរជបំសុកាទីហិ អភិហញ្ញន្តិ។ តទា ឯតេហិ សោមនស្សទោមនស្សវិសភាគាហារឧតូហិ សមុដ្ឋហិត្វា អក្ខិកូបកេ បូរេត្វា តិដ្ឋតិ វា បគ្ឃរតិ វា។ អស្សុបរិគ្គណ្ហកេន ច យោគិនា អក្ខិកូបកេ បូរេត្វា ឋិតវសេនេវ បរិគ្គណ្ហិតព្វំ។ បរិច្ឆេទតោ អស្សុភាគេន បរិច្ឆិន្នំ, អយមស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ។ វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោយេវ។

១១៣។ វសាតិ វិលីនសិនេហោ។ សា វណ្ណតោ នាឡិកេរតេលវណ្ណា។ អាចាមេ អាសិត្តតេលវណ្ណាតិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ សណ្ឋានតោ

ᨲ᩠ᨿᩣᨣᨠᩣᩁᩮᩃ ᨷᨶ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨦᨠᩣᨾ᩠ᨿ ᨴᩩᨷᩁᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲᩮᩉᨻᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨶᨦᨶ᩠ᨬᩣᨲᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨲᩮᩣ ᨴᩥ᩠ᨶ ᨧᩥᨶᩣᨶ ᨡᩣᨲᩣ᩵ ᨩᨠᩣᨶᨲᩮᩣ ᨿᩮᨠᩩᨿᩮ᩠ᨿᨠ

ᩉᨲ᩠ᨲᨲᩃᩉᨲ᩠ᨲᨷᩥᨴ᩠ᨴᩥᨷᩥᨦᨲᩃᨷᩥᨦᨷᩥᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨶᨷᩩᨦᨠᩃᩥᨦᩋᩢᨶᨠ᩠ᨿᨦᨶᩩ ᨴᩥᨲᩣ᩵ ᨠ ᨧᩮᨶᩣ ᨴᩩᨲᩮᨶᩩ ᨩᨠᩣᨶᩮᨶᩩ ᨶᨦᩣ ᨧᩥᩃᩦᨠᩣᨧ ᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᩵ ᨿᨦᩣ

ᨷᨠ ᩋᨠ᩠ᨠᩥᨶᨲ᩠ᨲᩣᨷᨶ᩠ᨿᩁᩥᨿᨶᨲ᩠ᨲᩣᩁ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᨿᨧᩥᨶᨠᩣᨠᨬᩣᨲ᩠ᨿᨧᩥᨶᨠᩣᩁᨠᩉᩥ ᨲᩮ ᨷᨦᩮᨶᩣ ᨴᨶ᩠ᨷᩣᨡᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨦᩣ ᨲᨲ᩠ᨲ ᨲ᩠ᨿᩣᨣᨠᩣᩁᩮᩃ ᨷᨶ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨦᨠ᩠ᨿᨷᩁᩥ

ᨶᩥᨲᩮᩉᨻᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨶᨦᩮᨴᩦ ᨧᩥᨿ ᨭᩩᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲᩥ᩵ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᨧᨶᩣᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨿᨾ᩠ᨿ ᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᩵

ᨧᩥᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨠ ᨠᩮᩣᨶᨶᨧᩥᨶᩮᩣᨿᨧ᩵

᪑᪑᪐᩵ ᩁᩮᨱᩩᨩᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣᨿᩩᩁᩮ ᨻᩮᩣᩉᩥᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᩣᨷᩥᨬᩣᨲ᩠ᨿ᩵ ᨶᩮᩣ ᨧᩩᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᨶᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᩉᨧᩩᩃ᩠ᩃ᩵ ᨶᨲ᩠ᩃᩣᨠᨲᩮᩣ ᨩᨠᩣᨶᨶᨲ᩠ᩃᩣᨠᨲᩣ᩵

ᨻᩮᩣᩉᨶᨲ᩠ᩃᩣᨠᨲᩮᩣᨲᩥᨷᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩩ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩥ᩵ ᨧᩥᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿ ᨧᩥᨶᩣᨿ ᨡᩣᨲᩮᩣ᩵ ᨩᨠᩣᨶᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠᩣᩉᩥ ᨠᨷᩥᩃᨷᨿ᩠ᨿᩉᩥ ᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨧᩥᨧ᩠ᨿᩣᨿ ᨴᩥᨲᩣ᩵ ᨠ

ᨧᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᨦᩣ ᨶᨠ᩠ᨡᩥᨧᩥᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᩵ ᨿᨦᩣ ᨷᨠ ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨨᩣᩁᩩᨷᨿᩣᩉᩣᩁᩥ ᨷᨶ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ ᨶᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ, ᨴᩃ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᨲᨠᨴᨠᩃᩥᩉᩥᩃᩥᨠᩥ ᨧᩣ ᨠᩥᨭ᩠ᨮᩥ

ᨿᩩᩁᩮ ᨴᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᨦᩣ ᨧᩣ ᨠᨶᩥ ᩉᨦᨿᩥ ᩋᩣᨠᩥᩃᩥᨿᨲᩥ, ᨠᩥᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨦᨧ ᨧᩣ ᨡᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨴᩩᨷᩩᨧ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨦᩣ ᩁᩮᨬᨩ ᨴᩩᨷᩩᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠᩣᩉᩥ ᨠᨷᩥᩃᨷᨿ᩠ᨿᩉᩥ

ᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨧᩥᨧ᩠ᨿᩣᨿ ᨶᩬᩣᨲᩥ᩵ ᩋᨠ᩠ᨠᨡᩥᨧ᩠ᨿᩣᨿ ᨧᩮᨶ ᨲᨠᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿ᩠ᨿᩃᨡᩥᨧ᩠ᨿᩣᨿ ᨻᩣᩉᩃᩥ, ᨿᩩᩁᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩩᨠ᩠ᨣᩥ ᨧᩣ ᨲᩃ᩠ᩃᩥ ᨧᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩣ ᨠᩥᨭ᩠ᨮᩥ

ᨲᩣᨦᨠᩦᨿᩥ ᨠᨴᩦᨷᩩᩃᩥᨠ ᨲᨲᩣᨠ᩠ᨿᨷᨠᨶᩃᩥᩃᩥ ᨧᩥᨿ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨿᩥ ᩋᨠᨴ᩠ᨴᨲᩣᨧ ᨲᩮᨿᨲ᩠ᨿ ᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩵ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᩁᩮᨬᩋᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ,

ᩋᨿᨾ᩠ᨿ ᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨠ ᨠᩮᩣᨶᨶᨧᩥᨶᩣᨧ᩵

᪑᪑᪑᩵ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨲᩃᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨠᩋᨷᩩᨧᩥ᩵ ᨶᩣ ᨧᩩᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᨲᩁᩩᨶᩣᨲᩣᩃᨴᩥᨿᩥᨭ᩠ᨮᨧᩩᩃ᩠ᩃ᩵ ᨶᩬᩣᨠᨲᩮᩣ ᨩᨠᩣᨶᨶᩬᩣᨲᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨲᩮᩣ

ᨴᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿ ᨧᩥᨶᩣᨿ ᨡᩣᨲᩣ᩵ ᨩᨠᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨶᩣᨷᩩᩁᩮ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨲᩣ᩵ ᨠ ᨧᩮᨶᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᨦᩣ ᨶᨠ᩠ᨡᩥᨧᩥᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩋᨧ ᩁᩮᩣ ᨿᨧᩣ ᨠᩣᨿ

ᨷᩩᩁᩥᨶᩣ ᨷᨠᩩᨿᩥᨠᩥᨷᨲ᩠ᨲ ᨦᨴᩥ ᨻᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᨠᨠ ᨧᩥᨶ᩠ᨶᩩᨿ᩠ᨿ, ᩋᨨᩣᨠᨠ ᩃᩥᨴ᩠ᨴᨠ ᨦᨴᩥᨿᨲ᩠ᨲ ᨠᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩥ ᨷᨲ᩠ᨿ, ᨴᩩᨧᨿᨧ ᨿᨦᩣ ᨶᨲ᩠ᨲᩣ

ᩁᩣᨦᨲ᩠ᨲᩥ, ᨧᩥᨶᨠᩣᨠᩣᩉᩣᩁ᩠ᨷᨲ᩠ᨿᨧᨶᨠ ᨧᩣ ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨲᨬᩣᨲ᩠ᨿᨲᩣᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨦᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩦᨶᨲᩮᩣ ᨷ᩠ᨿᨲᩥᨶᨿᨠ᩠ᨿᨧᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲ ᨿᨲ᩠ᨲᩃᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ

ᨲᩣᩃᩩᨿᨲ᩠ᨲᨠᨧᩥᨧᨲᨠ ᨩᨲᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨶᩣᨷᩩᩁᩮ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨧᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩩᨲᩥ ᨧᩣ᩵ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩥᨠᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᩃ᩠ᨿᨠᨠ ᨧ ᨿᩮᩣᨠᩥᨠᩣ ᨠᩣᨶᩣᨷᩩᩁᩮ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣ

ᨴᩥᨲᨧᨶᩮᨶᨠᨧ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᩃᩥᨲ᩠ᨿᩣᨭ᩠ᨮᩣ᩵ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᩃᩥᨠᩣᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨿᨾ᩠ᨿᩣ ᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨠ

ᨠᩮᩣᨶᨶᨧᩥᨶᩣᨧ᩵

᪑᪑᪒᩵ ᩃᨶᩥᨠᩣᨲᩥ ᨶᩦᨶᨲ᩠ᨲᩥᨠ ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨠᨲᩮ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩃᨠ᩠ᨿᩃᩣᨷᩥ᩵ ᨶᩣ ᨧᩩᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᨠᩃᩥᨠᩣᩁᨠᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᨧᩩᩃ᩠ᩃ᩵ ᨶᩬᩣᨠᨲᩮᩣ ᨩᨠᩣᨶᨶᩬᩣᨲᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨲᩮᩣ ᨴᩥ᩠ᨶ

ᨧᩥᨶᩣᨶ ᨡᩣᨲᩣ᩵ ᨩᨠᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨶᨲ᩠ᨲᩥᨠ ᩋᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨬᩣᨠᨠᩥᨭ᩠ᨮ ᨶᩣᨦᨿᩣᨠᩣ ᩋᨶᩦᨲᩥᨶᨲᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥᨠ ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨠᨲᩮ ᨴᩥᨲᩣ᩵ ᨿᨿ᩠ᨿ ᨧᩮᨶᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨿ᩠ᨿ

ᨴᨭ᩠ᨮᩉᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᨠᩦᨶᩦᨦᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᩋᨠᩥᨠ᩠ᨠᨿᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨿᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᨶᨿᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᨷᨶᩣᩁᨲ᩠ᨲᨿ᩠ᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᨦᨠᨦᩦᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᨴ᩠ᨴᩣᩁᨶᨭ᩠ᨮ ᨠᨶᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨿ ᨶᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲᩥ᩵

ᨴᩩᨠᨿᩣᨦᨠᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨦᨠᨿᨲ᩠ᨲ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥ ᨠᨲᨿ᩠ᨿ ᨧᩣᩁᨿᩣᨬᩣᨲ᩠ᨿ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨠᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩥ᩵ ᨿᨿ᩠ᨿ ᨷᨠ ᨻᩣᩉᩩᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨿ᩠ᨿ ᨴᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨦᩦᨶᩩ ᨠ

ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨠᩥ ᨠᨦᨠᨦᩦᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨦᩦᨿᨿᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥ ᨠᨲᨿ᩠ᨿ ᨠ ᨧᩣᩁᨿᩣᨬᩣᨲ᩠ᨿ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨠ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨠᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩥ᩵ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᩃᨶᩥᨠᩣᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨿᨾ᩠ᨿᩣ

ᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᩵ ᨧᩥᨶᨠᩣᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨠ ᨠᩮᩣᨶᨶᨧᩥᨶᩣᨧ᩵

១៧២. យុត្តត្ថិ យុត្តរសំ ។ តំ ចល្លនេតា យាសលានេវាគកចល្ល៉ា សល្ហាតនេតា អនេឆាយុលក្ខបិនិ៍តាគកក្យុអត្ថុត្តរកនិ៍តាគកសល្ហាតំ ។ ខិសនេតា នេហក្ខិយាឃ ខិសាឃ ឌាតំ ។ ឌ្លកាសនេតា ចត្តិស្ស អត្ថុត្តនេរ ជិតំ ។ ចត្តិ តាយ ចត្តិ បុនេដា ចុក្ខតិ ។ ឃត្ត នេសឃ្យធាបិ ចត្តតិកាឃ បក្លិនេត្ត អយុនេល រចលាឈនេដ ចត្តតិការនេសា បចិសតិ, ត ចស្ស បចិសតយនេក្កា បត្ថាឃតិ , ឲចនេយច សរិនេតា យុត្តំ បចិសតិ, ត ចស្ស បចិសតយនេក្កា បត្ថាឃតិ, តិក្លយតយនេក្កា បត បិកនេដា នេហាតិ ។ ឃយិប្រុច យុត្តស្ស ករិនេព បស្សាចំ កនេរាយាតិ សត្តាតំ អាឃ្វហតំ នេហាតិ ។ បរិនេច្ឆុនេតា ចត្តិអត្ថុត្តនេរត នេចច យុត្តការកេត ច បរិច្ឆិត្តំ, អឃយស្ស សកាកបរិនេច្ឆនេគា ។ ចិសកាកបរិនេច្ឆនេគា បត នេកសសខិនេសាច ។

១៧៣. ឲចតិក្រកេសាខិនេក នេកាដ្ឋានេស ចល្លសល្ហាតខិនេសាកាសបរិនេច្ឆុចនេសត ចចត្តនេបត្វា អត្សុបុត្តនេតា តាតិសិឈនេតាតិអាខិតា តនេឃត ចល្លសល្ហាតកក្ខាសនេឃាកាសចនេសត បច្ចាឆា បដិក្កូលំ បដិក្កូលំតិ យតសិកនេរានេតា បល្លត្តិសយតិក្កយាចសានេត នេសឃ្យធាបិ ចក្កុយនេតា បុរិសស្ស ក្តត្តិសចល្លាតំ ក្យុស្សុយាតំ ឲកស្សុត្តកកត្តិតំ យាលំ ឌូនេលិនេកត្តស្ស សត្តបុបព្យាតិ អបុត្តាបរិឃយិច បិកដាតិ នេហាត្តិ, ឲចនេយច អត្តិ ត្តុយស្ស៊ិ កានេឃ នេកសាតិ ត្តុយំ កាឃំ ឌូនេលិនេកត្តស្ស សនេត្ត នេព ឆយូ អបុត្តាបរិឃាច បិកដា នេហាត្តិ ។ នេពត ចុត្តំ យតសិការនេកាសល្លកធាឃំ "អាខិកយ៉ូកស្ស ហិ នេកសាតិ យតសិកនេរានេតា យតសិកានេរា កត្តា យុត្តត្ថិ ត្តុយំ បរិនេឃាសាតនេកាដ្ឋានេសនេយច អាហច្ច តិដ្ឋតី"តិ ។

សនេច បត ពាហិត្ថាបិ យតសិការំ ក្តុបសំហនេតិ, អធស្ស ឲចំ សត្តនេកាដ្ឋានេសស្ស បិកខឹក្ខនេតាស្ស អាហិល្លត្តា យត្សុស្សតិនេច្ឆាតាគនេឃា សត្តាការំ ចិឌហិត្វា នេកាដ្ឋានេសរាសិចនេសនេតច ក្តុបដ្ឋហត្តិ, នេពហិ ច អនេត្ថ្យាហរិឃយាតំ បិតនេកាឌតាខិ នេកាដ្ឋានេសរាសិយិប្រុក្លិបយាតយិច ក្តុបដ្ឋាតិ ។

អធស្ស អត្សុបុត្តយុត្ថាតាខិចនេសត បដិក្កូលំ បដិក្កូលំតិ បុតប្បុតំ យតសិកនេរានេតា អត្ថុក្កនេយត អប្បតា ក្តុប្បជ្ជតិ ។ តត្ត នេកសាខឹតំ ចល្លសល្ហាតខិនេសាកាសបរិនេច្ឆុចនេសត ក្តុបដ្ឋាតំ ក្តុកហតិយិត្តំ ។ សត្តាការនេតា បដិក្កូលចនេសត ក្តុបដ្ឋាតំ បដិកាកតិយិត្តំ ។ តំ អានេសចនេតា កាចឃនេតា ចុត្តតនេឃត អស្សុកយុដ្ឋានេតស្ស ចិឃ បធយត្ថ្យាតចនេសនេតច អប្បតា ក្តុប្បជ្ជតិ ។

សា ឃស្ស ឲនេកាច នេកាដ្ឋានេសា បិកនេដា នេហាតិ, ឲកស្ស៊ិ ចា នេកាដ្ឋានេស អប្បតំ បត្វា បុត អត្ថាស្ស៊ិ នេឃាកំ ត កនេរាតិ, តស្ស ឲកាច ក្តុប្បជ្ជតិ ។ ឃស្ស បត អនេតនេក នេកាដ្ឋានេសា បិកដា នេហាត្តិ, ឲកស្ស៊ិ ចា ឈាតំ បត្វា បុត អត្ថាស្ស៊ិបិ នេឃាកំ កនេរាតិ, តស្ស យល្លកនេត្តរស្ស ចិឃ នេកាដ្ឋានេសកណតាឃ បធយត្ថ្យាតាតិ តិត្តាតត្តិ ។

នេសា កិរាឃស្វា ខិឈកាលកអកឃនេត្តរំ ហនេត្ត កនេហត្វា "អាចុនេសា អកឃ, ត្តុយំ តាច បតំញក្កលាហិ"តិ ចត្វា អាហ – "យល្លកនេត្តនេរា ក្តត្តិសនេកាដ្ឋានេសស្ស ក្តត្តិសាឃ បធយត្ថ្យាតាតំ លិកឹ ។ សនេច រត្តិំ ឲកំ, ខិចា ឲកំ សយាបជ្ជតិ, អតិនេរកត្ថយានេសត បុត សយ្យជ្ជតិ, សនេច បត នេឆចសិកំ ឲកំ សយាបជ្ជតិ, អតិនេរកយានេសត បុត សយ្យជ្ជតី"តិ ។

ឲចំ បធយត្ថ្យាតចនេសត ត្តុជ្ជយាតយិ នេចតំ កយុដ្ឋាតំ ចល្លសល្ហាតាខឹស្ស សតិពនេលត ត្តុជ្ជុតនេតា កាឃកតាសតីតិ ចុក្ខតិ ។

ອິມຍ຺ຈ ກາຍຄຕາສຕິມນຸຍຸເຕ຺ຕາ ຠິກ຺ຂຸ ອຣຕິຣຕິສເຫາ ເຫາຕິ, ນ ຈ ຕໍ ອຣຕິ ສຫຕິ, ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ອຣຕິໍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ວິຫຣຕິ໌ ຠຍເຠຣວສເຫາ ເຫາຕິ, ນ ຈ ຕໍ ຠຍເຠຣວໍ ສຫຕິ, ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ຠຍເຠຣວໍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ວິຫຣຕິ໌ ຂເມາ ເຫາຕິ ສີຕສ຺ສ ອຸຓ຺ຫສ຺ສ ... ເປ... ປາຓຫຣານໍ ອຘິວາສກຊາຕິເກາ ເຫາຕິ (ມ໌ ນິ໌ ໓໌໑໕໙)໌ ເກສາທີນໍ ວຓ຺ຓເຠທໍ ນິສ຺ສາຍ ຈຕຸນ຺ນໍ ຌານານໍ ລາຠີ ເຫາຕິ໌ ຉ ອຠິຎ຺ຎາ ປຏິວິຊ຺ຌຕິ (ມ໌ ນິ໌ ໓໌໑໕໙)໌

ຕສ຺ມາ ຫເວ ອປ຺ປມເຕ຺ຕາ, ອນຸຍຸເຎ຺ຊຖ ປຓ຺ຑິເຕາ;

ເອວໍ ອເນການິສໍສໍ, ອິມໍ ກາຍຄຕາສຕິນ຺ຕິ໌

ອິທໍ ກາຍຄຕາສຕິຍໍ ວິຕ຺ຖາຣກຖາມຸຂໍ໌

ອານາປານສ຺ສຕິກຖາ

໒໑໘໌ ອິທານິ ຍໍ ຕໍ ຠຄວຕາ "ອຍມ຺ປິ ເຂາ, ຠິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິສມາຘິ ຠາວິເຕາ ພຫຸລີກເຕາ ສເນ຺ຕາ ເຈວ ປຓີເຕາ ຈ ອເສຈນເກາ ຈ ສຸເຂາ ຈ ວິຫາເຣາ, ອຸປ຺ປນ຺ນຸປ຺ປເນ຺ນ ຈ ປາປເກ ອກຸສເລ ຘເມ຺ມ ຐານເສາ ອນ຺ຕຣຘາເປຕິ ວູປສເມຕີ"ຕິ ເອວໍ ປສໍສິຕ຺ວາ –

"ກຖໍ ຠາວິເຕາ ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິສມາຘິ ກຖໍ ພຫຸລີກເຕາ ສເນ຺ຕາ ເຈວ ປຓີເຕາ ຈ ອເສຈນເກາ ຈ ສຸເຂາ ຈ ວິຫາເຣາ, ອຸປ຺ປນ຺ນຸປ຺ປເນ຺ນ ຈ ປາປເກ ອກຸສເລ ຘເມ຺ມ ຐານເສາ ອນ຺ຕຣຘາເປຕິ ວູປສເມຕິ? ອິຘ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸ ອຣຎ຺ຎຄເຕາ ວາ ຣຸກ຺ຂມູລຄເຕາ ວາ ສຸຎ຺ຎາຄາຣຄເຕາ ວາ ນິສີທຕິ ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາຠຸຊິຕ຺ວາ ອຸຊຸໍ ກາຍໍ ປຓິຘາຍ ປຣິມຸຂໍ ສຕິໍ ອຸປຏ຺ຐເປຕ຺ວາ, ເສາ ສເຕາວ ອສ຺ສສຕິ ສເຕາ ປສ຺ສສຕິ໌ ທີຆໍ ວາ ອສ຺ສສເນ຺ຕາ ທີຆໍ ອສ຺ສສາມີຕິ ປຊານາຕິ໌ ທີຆໍ ວາ ປສ຺ສສເນ຺ຕາ...ເປ... ຣສ຺ສໍ ວາ ອສ຺ສສເນ຺ຕາ...ເປ... ຣສ຺ສໍ ວາ ປສ຺ສສເນ຺ຕາ ຣສ຺ສໍ ປສ຺ສສາມີຕິ ປຊານາຕິ໌ ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ໌ ສພ຺ພກາຍປຏິສໍເວທີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ໌ ປສ຺ສມ຺ຠຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ໌ ປສ຺ສມ຺ຠຍໍ ກາຍສງ຺ຂາຣໍ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ໌ ປີຕິປຏິສໍເວທີ... ສຸຂປຏິສໍເວທີ... ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣປຏິສໍເວທີ... ປສ຺ສມ຺ຠຍໍ ຈິຕ຺ຕສງ຺ຂາຣໍ... ຈິຕ຺ຕປຏິສໍເວທີ... ອຠິປ຺ປເມາທຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ... ສມາທຫໍ ຈິຕ຺ຕໍ... ວິເມາຈຍໍ ຈິຕ຺ຕໍ ... ອນິຈ຺ຈານຸປສ຺ສີ... ວິຣາຄານຸປສ຺ສີ... ນິເຣາຘານຸປສ຺ສີ໌ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄານຸປສ຺ສີ ອສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕິ໌ ປຏິນິສ຺ສຄ຺ຄານຸປສ຺ສີ ປສ຺ສສິສ຺ສາມີຕິ ສິກ຺ຂຕີ"ຕິ –

ເອວໍ ເສາຬສວຕ຺ຖຸກໍ ອານາປານສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ນິທ຺ທິຏ຺ຐໍ໌ ຕສ຺ສ ຠາວນານເຍາ ອນຸປ຺ປເຕ຺ຕາ໌ ເສາ ປນ ຍສ຺ມາ ປາຬິວຓ຺ຓນານຸສາເຣເນວ ວຸຈ຺ຈມາເນາ ສພ຺ພາກາຣປຣິປູເຣາ ເຫາຕິ໌ ຕສ຺ມາ ອຍເມຕ຺ຖ ປາຬິວຓ຺ຓນາປຸພ຺ພງ຺ຄເມາ ນິເທ຺ທເສາ໌

໒໑໙໌ ກຖໍ ຠາວິເຕາ ຈ, ຠິກ຺ຂເວ, ອານາປານສ຺ສຕິ ສມາຘີຕິ ເອຕ຺ຖ ຕາວ ກຖນ຺ຕິ ອານາປານສ຺ສຕິສມາຘິຠາວນໍ ນານປ຺ປກາຣເຕາ

ចិត្តានុបស្សនាបុច្ឆា៎ កាចិតោ ច កិល្លេច អាតាបាតស្សតិនយាធិតិ តាតប្បការតោ ចិត្តានុបស្សនាយ បុច្ឆមូតិស្សត៌ា ពធិ ពាហុលិកតោ...បេ... ចូបនមេតីតិ ខុត្តាបិ ខុមេច តយោ៎ តត្ថ កាចិតោតិ ក្លប្បាជិតោ ចង្គិតោ ចា៎ អាតាបាតស្សតិនយាធិតិ អាតាបាតបរិក្កាហិកាយ នតិយា នង្គិ នយ្យុត្តោ នយាធិ៎ អាតាបាតស្សតិយំ ចា នយាធិ អាតាបាតស្សតិនយាធិ៎ ពាហុលិកតោតិ បុតប្បត៌ា ពតោ៎ នត្តោនេច បលិតោ ចាតិ នត្តោ នេច បលិតោ នេច៎ ក្លកយត្ថ ខុច នន្ដេត តិយមោ ចេជិតត្ថោ៎ កិ៍ ចុត្តំ ហោតិ? អយញ្ញាយចា អប្បុកព្វដ្ឋាត៌ា ពេចលំ បជិចេឆចមេត នត្តព្វា បលិតព្វា, ឌ្លព្យអារិការម្មូណត្តា បត បជិក្កូលិរម្មូណត្តា ច អារម្មូណចមេត តេច នត្តិ ត បលិតំ, ត ខុចំ ពេតធិ បរិយាមេត អនត្តោ ចា អបលិតោ ចា, អឆ ខោ អារម្មូណនត្តតាយបិ នត្តោ ចូបនត្តោ តិត្យុតោ, បជិចេឆនត្លាតអក្កនត្តតាយបិ៎ អារម្មូណបលិតតាយបិ បលិតោ អតិត្តិករោ, អក្កបលិតតាយបិតិ៎ តេត ចុត្តំ "នត្តោ នេច បលិតោ ចា"តិ៎

អនេចតកោ ច សុតោ ច ចិហាររោតិ ខុត្ត បត តាស្ស មេចតត្តិ អនេចតកោ, អតាសិត្តកោ អត្ថោកិណ្ណោ បិជិមេត្តោ អារេចលិកោ៎ តត្តិ ខុត្ត បរិកម្មូត ចា ក្លបចារេត ចា នត្តតា៎ អាជិនយត្តាហារតោ បក្យតិ អត្តតោ នការេចតេច នត្តោ ច បលិតោ ចាតិ អត្តោ៎ ពេធិ បត អនេចតកោតិ អតាសិត្តកោ ឌ្លដចត្តោ នការេចតេច យឆ្យុរោតិ ចត្តិ៎ ខុចំ អយំ អនេចតកោ ច, អប្បិតប្បិតក្ខណេ កាយិកចេតនិកសុលបជិលិកាយ និចត្តតតោ សុតោ ច ចិហាររោតិ ចេជិតត្ថោ៎ ក្លប្បត្តុប្បត្តេតិ អចិក្ខមិតេ អចិក្ខមិតោ៎ បិបេពតិ លិមេពេ៎ អក្យុនលេ ឆមូតិ អពោមល្លនមូតេ ឆម្មូ៎ ធាតមោ អត្ថរឆារេបតីតិ ៣ណោតេច អត្តរឆារេបតិ ចិក្ខមុតិ៎ ចូបនមេតីតិ សុច្ន ក្លបនមេតិ៎ តិត្ថោឆកាកិយត្តា ចា អត្យុបុត្តោត អរិយមក្កចុឌ្គិប្បត្តោ នមុច្ឆិត្តតិ, បជិប្បស្សមូតីតិ ចុត្តំ ហោតិ៎

អយំ បតេត្ថ នទ្ទេបត្ថោ៎ កិក្ខុចេ, ពេត បការេត ពេតាការេត ពេត ចិធិតា កាចិតោ អាតាបាតស្សតិនយាធិ ពេត បការេត ពាហុលិកតោ នត្តោ នេច...បេ... ចូបនមេតីតិ៎

១០សិ៎ ព្ថានាតិ តមត្តំ ចិត្តានុនត្តោ "ព្ថាឆ, កិក្ខុចេ"តិអាជិយាហ៎ តត្ថ ព្ថាឆ កិក្ខុចេ កិក្ខុតិ កិក្ខុចេ, ព្ថាមស្មិ នាមនេត កិក្ខុ៎ អយញ្ញាខុត្ត ព្ថាឆនន្ដោ នព្ពប្បការអាតាបាតស្សតិនយាធិតិព្ពត្តកស្ស បុក្កុលស្ស នត្តិស្សយក្ខតនាមតបរិឌីបតោ អញ្ញាមាមតស្ស តធាកាចបជិមេឆតោ ច៎ ចុត្តញ្ញោញ — ព្ថាឆេច, កិក្ខុចេ, នមណោ...បេ... សុញ្ញា បរប្បចាកា នមណេកិ អញ្ញាហី"តិ (ម៎ តិ៎ ០៎០១ង)៎ តេត ចុត្តំ "ព្ថាមស្មិ នាមនេត កិក្ខុ"តិ៎

អនញ្ញាកតោ ចា...បេ... សុញ្ញាការកតោ ចាតិ ព្ថាឌមស្ស អាតាបាតស្សតិនយាធិកាចតាត្យុបនេតាមតបរិក្កហបរិឌីបត៌ា ព្ថាមស្ស ហិ កិក្ខុតោ ឌីឃរត្តំ រូបាឌីស្យុ អារម្មូណេស្យុ អត្យុចិនដំ ចិត្តំ អាតាបាតស្សតិនយាធិអារម្មូណំ អភិរុហិតុំ ត ព្ថាឆ្ថតិ, ក្យុដពោណយុត្តរធា ចិយ ក្លប្បធមេច ធាចតិ៎ តស្មា មេឃ្យធាបិ តាម ពោរបិ ក្យុដធេត្យុយា នព្ពា ៣ិរ បិចិត្វា ចង្គិតំ ក្យុដចន្ធិ ឆមេតព្យាកមោ ធេត្យុតោ អបតេត្វា ខុកមត្តេ មហត្តិ ធម្ពុ តិពលិត្វា តត្ថ ឃោរេត្តត ពាតេន្ដស្ស, អឆស្ស មោ ចន្ធោ ព្ថាតោ ជិតោ ច ចិប្បត្តិត្វា បលិយិតុំ អនត្តោនត្តា តមេច ធម្ពុ ក្លបតិសិធេឃ្យ ចា ក្លបតិបជ្ជេឃ្យ ចា, ខុចមេច ព្ថាមិតាបិ កិក្ខុតា ឌីឃរត្តំ រូបារម្មូណាជិរនបាតចង្គិតំ ឌ្ឋចិត្តំ ឆមេតព្យាកមេត

ຣູປາທິອາຣມ຺ມຓໂຕ ອປເນຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ວາ...ເປ... ສຸຎ຺ຎາຄາຣໍ ວາ ປເວເສຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ອສ຺ສາສປສ຺ສາສຖມ຺ເພ ສຕິໂຍຕ຺ເຕນ ພນ຺ຘິຕພ຺ພໍ. ເອວມສ຺ສ ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອິໂຕ ຈິໂຕ ຈ ວິປ຺ຜນ຺ທິຕ຺ວາປິ ປຸພ຺ເພ ອາຈິຓ຺ຓາຣມ຺ມຓໍ ອລຠມານໍ ສຕິໂຍຕ຺ຕໍ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ປລາຍິຕຸໍ ອສກ຺ໂກນ຺ຕໍ ຕເມວາຣມ຺ມຓໍ ອຸປຈາຣປ຺ປນາວເສນ ອຸປນິສີທຕິ ເຈວ ອຸປນິປ຺ຊຕິ ຈ. ເຕນາຫຸ ໂປຣາຓາ –

“ຍຖາ ຖມ຺ເພ ນິພນ຺ເຘຍ຺ຍ, ວຈ຺ຉໍ ທມໍ ນໂຣ ອິຘ;

ພນ຺ເຘຍ຺ເຍວໍ ສກໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ສຕິຍາຣມ຺ມເຓ ທຬ຺ຫນ຺”ຕິ. (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໒.໑໖໕; ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໒.໓໗໔; ມ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໐໗);

ເອວມສ຺ເສຕໍ ເສນາສນໍ ຠາວນານຸຣູປໍ ໂຫຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ “ອິທມສ຺ສ ອານາປານສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານຠາວນານຸຣູປເສນາສນປຣິຄ຺ຄຫປຣິທີປນ”ນ຺ຕິ.

ອຖ ວາ ຍສ຺ມາ ອິທໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານປ຺ປເຠທໍ ມຸທ຺ຘຠູຕໍ ສພ຺ພຎ຺ຎຸພຸທ຺ຘປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘພຸທ຺ຘສາວການໍ ວິເສສາຘິຄມທິຏ຺ຐຘມ຺ມສຸຂວິຫາຣປທຏ຺ຐານໍ ອານາປານສ຺ສຕິກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອິຕ຺ຖິປຸຣິສຫຕ຺ຖິອສ຺ສາທິສທ຺ທສມາກຸລໍ ຄາມນ຺ຕໍ ອປຣິຈ຺ຈຊິຕ຺ວາ ນ ສຸກຣໍ ຠາເວຕຸໍ, ສທ຺ທກຓ຺ຏກຕ຺ຕາ ຌານສ຺ສ. ອຄາມເກ ປນ ອຣເຎ຺ຎ ສຸກຣໍ ໂຍຄາວຈເຣນ ອິທໍ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອານາປານຈຕຸຕ຺ຖຌ຺ຌານໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ຕເທວ ປາທກໍ ກຕ຺ວາ ສງ຺ຂາເຣ ສມ຺ມສິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄຜລໍ ອຣຫຕ຺ຕໍ ສມ຺ປາປຸຓິຕຸໍ. ຕສ຺ມາສ຺ສ ອນຸຣູປເສນາສນໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ຠຄວາ “ອຣຎ຺ຎຄໂຕ ວາ”ຕິອາທິມາຫ.

ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິໂຍ ວິຍ ຫິ ຠຄວາ, ໂສ ຍຖາ ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິໂຍ ນຄຣຠູມິໍ ປສ຺ສິຕ຺ວາ ສຸຏ຺ຐຸ ອຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຖ ນຄຣໍ ມາເປຖາ”ຕິ ອຸປທິສຕິ, ໂສຕ຺ຖິນາ ຈ ນຄເຣ ນິຏ຺ຐິເຕ ຣາຊກຸລໂຕ ມຫາສກ຺ກາຣໍ ລຠຕິ, ເອວເມວ ໂຍຄາວຈຣສ຺ສ ອນຸຣູປເສນາສນໍ ອຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຖ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອນຸຍຸຎ຺ຊິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອຸປທິສຕິ, ຕໂຕ ຕຕ຺ຖ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອນຸຍຸຕ຺ເຕນ ໂຍຄິນາ ກເມນ ອຣຫຕ຺ເຕ ປຕ຺ເຕ “ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ວຕ ໂສ ຠຄວາ”ຕິ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ລຠຕິ.

ອຍໍ ປນ ຠິກ຺ຂຸ ທີປິສທິໂສຕິ ເວທິຕພ຺ໂພ. ຍຖາ ຫິ ມຫາທີປິຣາຊາ ອຣເຎ຺ຎ ຕິຓຄຫນໍ ວາ ວນຄຫນໍ ວາ ປພ຺ພຕຄຫນໍ ວາ ນິສ຺ສາຍ ນິລີຍິຕ຺ວາ ວນມຫິໍສໂຄກຓ຺ຓສູກຣາທໂຍ ມິເຄ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເອວເມວ ອຍໍ ອຣຎ຺ຎາທີສຸ ກມ຺ມຏ຺ຐານໍ ອນຸຍຸຎ຺ຊນ຺ໂຕ ຠິກ຺ຂຸ ຍຖາກ຺ກເມນ ໂສຕາປຕ຺ຕິສກທາຄາມິອນາຄາມິອຣຫຕ຺ຕມັຄ຺ເຄ ເຈວ ອຣິຍຜລຎ຺ຈ ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ເວທິຕພ຺ໂພ. ເຕນາຫຸ ໂປຣາຓາ –

“ຍຖາປິ ທີປິໂກ ນາມ, ນິລີຍິຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫຕີ ມິເຄ;

ຕເຖວາຍໍ ພຸທ຺ຘປຸຕ຺ໂຕ, ຍຸຕ຺ຕໂຍໂຄ ວິປສ຺ສໂກ;

ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວານ, ຄຓ຺ຫາຕິ ຜລມຸຕ຺ຕມນ຺”ຕິ. (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໒.໑໖໕; ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໒.໓໗໔; ມ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໐໗);

ឯតស្ស បរក្កមជនយោគ្គរូបំ អរញ្ញសេនាសនំ ទស្សេន្តោ ភគវា “អរញ្ញគតោ វា”តិអាទិមាហ.

២១៧. តត្ថ អរញ្ញគតោតិ “អរញ្ញន្តិ និក្ខមិត្វា ពហិ ឥន្ទខីលា សព្ពមេតំ អរញ្ញ”ន្តិ (វិភ. ៥២៨) ច, “អារញ្ញកំ នាម សេនាសនំ បញ្ចធនុសតិកំ បច្ឆិម”ន្តិ (បារា. ៦៥៤) ច ឯវំ វុត្តលក្ខណេសុ អរញ្ញេសុ យំកិញ្ចិ បវិវេកសុខំ អរញ្ញំ គតោ. រុក្ខមូលគតោតិ រុក្ខសមីបំ គតោ. សុញ្ញាគារគតោតិ សុញ្ញំ វិវិត្តោកាសំ គតោ. ឯត្ថ ច ឋបេត្វា អរញ្ញញ្ច រុក្ខមូលញ្ច អវសេសសត្តវិធសេនាសនគតោបិ សុញ្ញាគារគតោតិ វត្តុំ វដ្ដតិ.

ឯវមស្ស ឧតុត្តយានុកូលំ ធាតុចរិយានុកូលញ្ច អានាបានស្សតិភាវនានុរូបំ សេនាសនំ ឧបទិសិត្វា អលីនានុទ្ធច្ចបក្ខិកំ សន្តំ ឥរិយាបថំ ឧបទិសន្តោ និសីទតីតិ អាហ. អថស្ស និសជ្ជាយ ទឡ្ហភាវំ អស្សាសបស្សាសានំ បវត្តនសុខតំ អារម្មណបរិគ្គហូបាយញ្ច ទស្សេន្តោ បល្លង្កំ អាភុជិត្វាតិអាទិមាហ. តត្ថ បល្លង្កន្តិ សមន្តតោ ឩរុពទ្ធាសនំ. អាភុជិត្វាតិ ពន្ធិត្វា. ឧជុំ កាយំ បណិធាយាតិ ឧបរិមសរីរំ ឧជុកំ ឋបេត្វា អដ្ឋារស បិដ្ឋិកណ្ដកេ កោដិយា កោដិំ បដិបាទេត្វា. ឯវញ្ហិ និសិន្នស្ស ចម្មមំសន្ហារូនិ ន បណមន្តិ. អថស្ស យា តេសំ បណមនប្បច្ចយា ខណេ ខណេ វេទនា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, តា ន ឧប្បជ្ជន្តិ. តាសុ អនុប្បជ្ជមានាសុ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហោតិ, កម្មដ្ឋានំ ន បរិបតតិ, វុឌ្ឍិំ ផាតិំ ឧបគច្ឆតិ. បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វាតិ កម្មដ្ឋានាភិមុខំ សតិំ ឋបយិត្វា. អថ វា បរីតិ បរិគ្គហដ្ឋោ. មុខន្តិ និយ្យានដ្ឋោ. សតីតិ ឧបដ្ឋានដ្ឋោ. តេន វុច្ចតិ “បរិមុខំ សតិ”ន្តិ ឯវំ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ១.១៦៤) វុត្តនយេនបេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ. តត្រាយំ សង្ខេបោ, បរិគ្គហិតនិយ្យានំ សតិំ កត្វាតិ.

២១៨. សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតីតិ សោ ភិក្ខុ ឯវំ និសីទិត្វា ឯវញ្ច សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា តំ សតិំ អវិជហន្តោ សតោ ឯវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ, សតោការី ហោតីតិ វុត្តំ ហោតិ. ឥទានិ យេហាការេហិ សតោការី ហោតិ, តេ ទស្សេតុំ ទីឃំ វា អស្សសន្តោតិអាទិមាហ. វុត្តញ្ហេតំ បដិសម្ភិទាយំ “សោ សតោវ អស្សសតិ សតោ បស្សសតី”តិ ឯតស្សេវ វិភង្គេ –

“ពាត្តិំសាយ អាការេហិ សតោ ការី ហោតិ. ទីឃំ អស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ. តាយ សតិយា តេន ញាណេន សតោ ការី ហោតិ. ទីឃំ បស្សាសវសេន…បេ… បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សាសវសេន. បដិនិស្សគ្គានុបស្សី បស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ. តាយ សតិយា តេន ញាណេន សតោ ការី ហោតី”តិ (បដិ. ម. ១.១៦៥).

តត្ថ ទីឃំ វា អស្សសន្តោតិ ទីឃំ វា អស្សាសំ បវត្តយន្តោ. អស្សាសោតិ ពហិ និក្ខមនវាតោ. បស្សាសោតិ អន្តោ បវិសនវាតោតិ វិនយដ្ឋកថាយំ វុត្តំ. សុត្តន្តដ្ឋកថាសុ បន ឧប្បដិបាដិយា អាគតំ. តត្ថ សព្ពេសម្បិ គព្ភសេយ្យកានំ មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខមនកាលេ បឋមំ អព្ភន្តរវាតោ ពហិ និក្ខមតិ, បច្ឆា ពាហិរវាតោ សុខុមំ រជំ គហេត្វា អព្ភន្តរំ បវិសន្តោ តាលុំ អាហច្ច និព្ពាយតិ. ឯវំ តាវ

អស្សាសបស្សាសា វេទិតព្វា។

យា បន តេសំ ទីឃរស្សតា, សា អទ្ធានវសេន វេទិតព្វា។ យថា ហិ ឱកាសទ្ធានំ ផរិត្វា ឋិតំ ឧទកំ វា វាលិកា វា “ទីឃមុទកំ ទីឃា វាលិកា, រស្សមុទកំ រស្សា វាលិកា”តិ វុច្ចតិ, ឯវំ ចុណ្ណវិចុណ្ណាបិ អស្សាសបស្សាសា ហត្ថិសរីរេ ច អហិសរីរេ ច តេសំ អត្តភាវសង្ខាតំ ទីឃំ អទ្ធានំ សណិកំ បូរេត្វា សណិកមេវ និក្ខមន្តិ។ តស្មា ទីឃាតិ វុច្ចន្តិ។ សុនខសសាទីនំ អត្តភាវសង្ខាតំ រស្សំ អទ្ធានំ សីឃំ បូរេត្វា សីឃមេវ និក្ខមន្តិ, តស្មា រស្សាតិ វុច្ចន្តិ។ មនុស្សេសុ បន កេចិ ហត្ថិអហិអាទយោ វិយ កាលទ្ធានវសេន ទីឃំ អស្សសន្តិ ច បស្សសន្តិ ច។ កេចិ សុនខសសាទយោ វិយ រស្សំ, តស្មា តេសំ កាលវសេន ទីឃមទ្ធានំ និក្ខមន្តា ច បវិសន្តា ច តេ “ទីឃា” ឥត្តរមទ្ធានំ និក្ខមន្តា ច បវិសន្តា ច “រស្សា”តិ វេទិតព្វា។

តត្រាយំ ភិក្ខុ នវហាការេហិ ទីឃំ អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ ច “ទីឃំ អស្សសាមិ, បស្សសាមី”តិ បជានាតិ។ ឯវំ បជានតោ ចស្ស ឯកេនាការេន កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនា សម្បជ្ជតីតិ វេទិតព្វា។ យថាហ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ។ ម។ ១។១៩៩) –

“កថំ ទីឃំ អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ។ ទីឃំ បស្សសន្តោ ទីឃំ បស្សសាមីតិ បជានាតិ។ ទីឃំ អស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិ។ ទីឃំ បស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ បស្សសតិ។ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិបិ បស្សសតិបិ។ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតោបិ បស្សសតោបិ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតិ។ ឆន្ទវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ អស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិ។ ឆន្ទវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ បស្សាសំ...បេ... ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិបិ បស្សសតិបិ។ ឆន្ទវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតោបិ បស្សសតោបិ បាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតិ។ បាមោជ្ជវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ អស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិ។ បាមោជ្ជវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ បស្សាសំ...បេ... ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតិបិ បស្សសតិបិ។ បាមោជ្ជវសេន តតោ សុខុមតរំ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ អស្សសតោបិ បស្សសតោបិ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសា ចិត្តំ វិវត្តតិ, ឧបេក្ខា សណ្ឋាតិ។ ឥមេហិ នវហិ អាការេហិ ទីឃំ អស្សាសបស្សាសា កាយោ។ ឧបដ្ឋានំ សតិ។ អនុបស្សនា ញាណំ។ កាយោ ឧបដ្ឋានំ, នោ សតិ។ សតិ ឧបដ្ឋានញ្ចេវ សតិ ច។ តាយ សតិយា តេន ញាណេន តំ កាយំ អនុបស្សតិ។ តេន វុច្ចតិ កាយេ កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនា”តិ។

ឯស នយោ រស្សបទេបិ។ អយំ បន វិសេសោ, យថា ឯត្ថ “ទីឃំ អស្សាសំ អទ្ធានសង្ខាតេ”តិ វុត្តំ, ឯវមិធ “រស្សំ អស្សាសំ ឥត្តរសង្ខាតេ អស្សសតី”តិ អាគតំ។ តស្មា រស្សវសេន យាវ “តេន វុច្ចតិ កាយេ កាយានុបស្សនាសតិបដ្ឋានភាវនា”តិ, តាវ យោជេតព្វំ។

ឯវំ អយំ អទ្ធានវសេន ឥត្តរវសេន ច ឥមេហាការេហិ អស្សាសបស្សាសេ បជានន្តោ ទីឃំ វា អស្សសន្តោ ទីឃំ អស្សសាមីតិ បជានាតិ...បេ... រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជានាតីតិ វេទិតព្វោ។ ឯវំ បជានតោ ចស្ស –

ຊີເຍາ ຣເຍ຺ຍາ ຈ ອຍ຺ຍາເນາ,

ປຍ຺ຍາເນາປິ ຈ ຕາຊິເນາ;

ຈຕ຺ຕາເຣາ ຈຓ຺ຓາ ຈຕ຺ຕຕ຺ຕີ,

ຕາສິກເກ຺ຄຈ ກິ຺ຈ຺ຈເຕາຕິ. (ປາຣາ. ອັຏ຺ຐ. ໑.໑໙໓);

໑໑໐. ນຕ຺ຕກາຍປະຕິພັທເຈຕີ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍິ...ເປ... ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕີຕິ ນກລຍ຺ຍ ອຍ຺ຍານກາຍຍ຺ຍ ອາຊິຍຕ຺ຕຸປຣິເຍານາຕ ຍິຊິຕ ກເຣາເຕ຺ຕາ ປິກເຈ ກເຣາເຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕິ. ນກລຍ຺ຍ ປຍ຺ຍານກາຍຍ຺ຍ ອາຊິຍຕ຺ຕຸປຣິເຍານາຕ ຍິຊິຕ ກເຣາເຕ຺ຕາ ປິກເຈ ກເຣາເຕ຺ຕາ ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕິ. ໑ຈຕ ຍິຊິຕ ກເຣາເຕ຺ຕາ ປິກເຈ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຄາລນຍຍຸຕ຺ຕຊິເຕ຺ຕກ ອຍ຺ຍນຕິ ເຈຈ ປຍ຺ຍນຕິ ຈ. ຕສ຺ມາ "ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍິ ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີ"ຕິ ນິກ຺ລູຕີຕິ ວຸຕ຺ຕິ. ໑ກຍ຺ຍ ຫິ ກິ຺ຈ຺ຈເຕາ ວຓ຺ຓຊິວຓ຺ຓຊິນເຈ ອຍ຺ຍານກາເຍ ປຍ຺ຍານກາເຍ ຈາ ອາຊິ ປິກເຈ ເຫາຕິ, ຕ ຍຕ຺ຕຸປຣິເຍານາຕ. ເນາ ອາຊິເຍຈ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ນເກ຺ກາຕິ, ຍຕ຺ຕຸປຣິເຍານາເຕ ກິລຍຕິ. ໑ກຍ຺ຍ ຍຕ຺ຕຸປິກເຈ ເຫາຕິ, ຕ ອາຊິປຣິເຍານາຕ. ໑ກຍ຺ຍ ປຣິເຍານາຕ ປິກເຈ ເຫາຕິ, ຕ ອາຊິຍຕ຺ຕຸ ເນາ ປຣິເຍານາຕເຍຈ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ນເກ຺ກາຕິ, ອາຊິຍເຕ຺ຕຸກິລຍຕິ. ໑ກຍ຺ຍ ນຕ຺ຕຍຸ ປິກເຈ ເຫາຕິ, ເນາ ນຕ຺ຕຍຸ ປຣິຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ນເກ຺ກາຕິ, ຕ ກຕ຺ວຊິ ກິລຍຕິ, ຕາຊິເນຕ ກຈິຕຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຮເຍ຺ຍເຕ຺ຕາ ອາຫ – "ນຕ຺ຕກາຍປະຕິພັທເຈຕີ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ...ເປ... ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ວ ນິກ຺ລູຕີຕິ ໑ຈຕ ຌເຕຕິ ຈາຍຍຕິ. ເຍາ ຈາ ຕຈາກ຺ຍຕຍ຺ຍ ນິຈເຣາ, ອຍເຍຕ຺ວ ອຊິນີລນິກ຺ລາ. ເຍາ ຕຈາກ຺ຍຕຍ຺ຍ ນຍາຊິ, ອຍັ ອຊິຈິຕ຺ຕນິກ຺ລາ. ຍາ ຕຈາກ຺ຍຕຍ຺ຍ ປຕ຺ຕາ, ອຍັ ອຊິປຕ຺ຕານິກ຺ລາຕິ ຕ຺ຕຍາ ຕິເຍ຺ຍາ ນິກ຺ລູເຍາ ຕສ຺ມິ ອາເຣຍ຺ເລ ຕາຍ ນຕິຍາ ເຕຕ ຍຕນິກາເຣຕ ນິກ຺ລູຕິ ອາເນຈຕິ ກາເຈຕິ ຕາຫຸລີກເຣາຕີຕິ ໑ຈເຍຕ຺ວ ອເຕ຺ວາ ຮຕ຺ຕເຕ຺ຕາ.

ຕຕ຺ວ ຍສ຺ມາ ປຸຣິຍຕເຍ ເກຈລ ອຍ຺ຍະນິຕຕ຺ຕ ປຍ຺ຍະນິຕຕ຺ຕເຍຈ, ຕ ຈ ອຕ຺ຕາ ກິຈ຺ຈິ ກາຕຕ຺ຕ. ຕ຺ລເຕາ ປຕ຺ຕາຍ ປຕ ຄາລຍຸປຍາຮຕາຊີນຸ ເຍາເກາ ກເຣລີເຍາ. ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ວ ອຍ຺ຍນາຍີຕິ ປຂາຕາຕິ ປຍ຺ຍນາຍີຕິ ປຂາຕາຕິເຈ຺ຈ ຈຕ຺ຕຍາຕກາລຈເນຕ ປິຍຕ຺ຕ ຈຕ຺ວາ ຕ຺ລເຕາ ປຕ຺ຕາຍ ກຕ຺ຕຕ຺ຕຍ຺ຍ ຄາລຍຸປຍາຮຕາຊິເຕາ ອາກາຣຍ຺ຍ ຮຍ຺ຍຕຕ຺ວ ນຕ຺ຕກາຍປະຕິພັທເຈຕີ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິອາຊິຕາ ຕເຍຕ ອຕາຄຕຈຈຕຈເນຕ ປິຍຕ຺ຕ ອາເຣາປິຕາຕິ ເຈຊິຕຕ຺ຕາ.

ປຍ຺ຍຸກ຺ຄັກາຍນຕ຺ລາທິ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ...ເປ... ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕີຕິ ຊຸຍອາທິກັ ກາຍນຕ຺ລາທິ ປຍ຺ຍຸກ຺ຄເຕ຺ຕາ ປຕິປຍ຺ຍຸກ຺ຄເຕ຺ຕາ ຄິເຣາຈເຕ຺ຕາ ຈຸປນເຍເຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍິ ປຍ຺ຍະນິຍ຺ຍາຍີຕິ ນິກ຺ລູຕິ. ຕຕ຺ຕ ໑ຈຕ ຊຸຍອາທິກຍຸຄຸຍຕາ ຈ ປຍ຺ຍຊ຺ຊິ ຈ ເຈຊິຕຕ຺ຕາ. ຕ຺ລຍຍ຺ຍ ຫິ ກິ຺ຈ຺ຈເຕາ ປຸເຕ຺ຕາ ອປຣິຄ຺ຄຫິຕກາເລ ກາເຍາ ຈ ຈິຕ຺ຕຊ຺ຊາ ນຮເຣຈາ ເຫາຕິ ຊຸຍອາທິກາ. ກາຍຈິຕ຺ຕາຕ ຊຸຍອາທິກເຕ຺ຕ ອຈຸປນເຕ຺ຕ

អស្សាសបស្សាសាបិ ឱឡារិកា ហោន្តិ, ពលវតរា ហុត្វា បវត្តន្តិ, នាសិកា នប្បហោតិ, មុខេន អស្សសន្តោបិ បស្សសន្តោបិ តិដ្ឋតិ។ យទា បនស្ស កាយោបិ ចិត្តម្បិ បរិគ្គហិតា ហោន្តិ, តទា តេ សន្តា ហោន្តិ វូបសន្តា។ តេសុ វូបសន្តេសុ អស្សាសបស្សាសា សុខុមា ហុត្វា បវត្តន្តិ, “អត្ថិ នុ ខោ នត្ថី”តិ វិចេតព្ពាការប្បត្តា ហោន្តិ។

សេយ្យថាបិ បុរិសស្ស ធាវិត្វា, បព្ពតា វា ឱរោហិត្វា, មហាភារំ វា សីសតោ ឱរោបេត្វា ឋិតស្ស ឱឡារិកា អស្សាសបស្សាសា ហោន្តិ, នាសិកា នប្បហោតិ, មុខេន អស្សសន្តោបិ បស្សសន្តោបិ តិដ្ឋតិ។ យទា បនេស តំ បរិស្សមំ វិនោទេត្វា ន្ហត្វា ច បិវិត្វា ច អល្លសាដកំ ហទយេ កត្វា សីតាយ ឆាយាយ និបន្នោ ហោតិ, អថស្ស តេ អស្សាសបស្សាសា សុខុមា ហោន្តិ “អត្ថិ នុ ខោ នត្ថី”តិ វិចេតព្ពាការប្បត្តា, ឯវមេវ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ បុព្ពេ អបរិគ្គហិតកាលេ កាយោ ច…បេ… វិចេតព្ពាការប្បត្តា ហោន្តិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិស្ស បុព្ពេ អបរិគ្គហិតកាលេ “ឱឡារិកោឡារិកេ កាយសង្ខារេ បស្សម្ភេមី”តិ អាភោគសមន្នាហារមនសិការបច្ចវេក្ខណា នត្ថិ, បរិគ្គហិតកាលេ បន អត្ថិ។ តេនស្ស អបរិគ្គហិតកាលតោ បរិគ្គហិតកាលេ កាយសង្ខារោ សុខុមោ ហោតិ។ តេនាហុ បោរាណា –

“សារទ្ធេ កាយេ ចិត្តេ ច, អធិមត្តំ បវត្តតិ;

អសារទ្ធម្ហិ កាយម្ហិ, សុខុមំ សម្បវត្តតី”តិ។ (បារា. អដ្ឋ. ១.១៦៥);

១១៨. បរិគ្គហេបិ ឱឡារិកា, បឋមជ្ឈានុបចារេ សុខុមា។ តស្មិម្បិ ឱឡារិកា, បឋមជ្ឈានេ សុខុមា។ បឋមជ្ឈានេ ច ទុតិយជ្ឈានុបចារេ ច ឱឡារិកា, ទុតិយជ្ឈានេ សុខុមា។ ទុតិយជ្ឈានេ ច តតិយជ្ឈានុបចារេ ច ឱឡារិកា, តតិយជ្ឈានេ សុខុមា។ តតិយជ្ឈានេ ច ចតុត្ថជ្ឈានុបចារេ ច ឱឡារិកា, ចតុត្ថជ្ឈានេ អតិសុខុមា អប្បវត្តិមេវ បាបុណន្តីតិ។ ឥទំ តាវ ទីឃភាណកសំយុត្តភាណកានំ មតំ។

មជ្ឈិមភាណកា បន បឋមជ្ឈានេ ឱឡារិកា, ទុតិយជ្ឈានុបចារេ សុខុមាតិ ឯវំ ហេដ្ឋិមហេដ្ឋិមជ្ឈានតោ ឧបរូបរិជ្ឈានុបចារេបិ សុខុមតរមិច្ឆន្តិ។ សព្ពេសំយេវ បន មតេន អបរិគ្គហិតកាលេ បវត្តកាយសង្ខារា បរិគ្គហិតកាលេ បដិប្បស្សម្ភន្តិ។ បរិគ្គហិតកាលេ បវត្តកាយសង្ខារា បឋមជ្ឈានុបចារេ…បេ… ចតុត្ថជ្ឈានុបចារេ បវត្តកាយសង្ខារា ចតុត្ថជ្ឈានេ បដិប្បស្សម្ភន្តិ។ អយំ តាវ សមថេ នយោ។

វិបស្សនាយំ បន អបរិគ្គហេ បវត្តា កាយសង្ខារា ឱឡារិកា, មហាភូតបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា, ឧបាទារូបបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា, សកលរូបបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា, អរូបបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា, រូបារូបបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា, បច្ចយបរិគ្គហេ សុខុមា។ តេបិ ឱឡារិកា,

សប្បច្ចយនាមរូបទស្សនេ សុខុមោ. សោបិ ឱឡារិកោ, លក្ខណារម្មណិកវិបស្សនាយ សុខុមោ. សោបិ ទុព្ពលវិបស្សនាយ ឱឡារិកោ, ពលវវិបស្សនាយ សុខុមោ. តត្ថ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ បុរិមស្ស បុរិមស្ស បច្ឆិមេន បច្ឆិមេន បដិប្បស្សទ្ធិ វេទិតព្ពា. ឯវមេត្ថ ឱឡារិកសុខុមតា ច បស្សទ្ធិ ច វេទិតព្ពា.

បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ១.១៧១) បនស្ស សទ្ធិំ ចោទនាសោធនាហិ ឯវមត្ថោ វុត្តោ –

“កថំ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិ…បេ… បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ? កតមេ កាយសង្ខារា? ទីឃំ អស្សាសបស្សាសា កាយិកា ឯតេ ធម្មា កាយបដិពទ្ធា កាយសង្ខារា. តេ កាយសង្ខារេ បស្សម្ភេន្តោ និរោធេន្តោ វូបសមេន្តោ សិក្ខតិ…បេ… យថារូបេហិ កាយសង្ខារេហិ កាយស្ស អានមនា, វិនមនា, សន្នមនា, បណមនា, ឥញ្ជនា, ផន្ទនា, ចលនា, កម្បនា បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ, បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ. យថារូបេហិ កាយសង្ខារេហិ កាយស្ស ន អានមនា, ន វិនមនា, ន សន្នមនា, ន បណមនា, អនិញ្ជនា, អផន្ទនា, អចលនា, អកម្បនា សន្តំ សុខុមំ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ.

“ឥតិ កិរ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ. បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ. ឯវំ សន្តេ វាតូបលទ្ធិយា ច បភាវនា ន ហោតិ. អស្សាសបស្សាសានញ្ច បភាវនា ន ហោតិ. អានាបានស្សតិយា ច បភាវនា ន ហោតិ, អានាបានស្សតិសមាធិស្ស ច បភាវនា ន ហោតិ, ន ច នំ តំ សមាបត្តិំ បណ្ឌិតា សមាបជ្ជន្តិបិ វុដ្ឋហន្តិបិ.

“ឥតិ កិរ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ. ឯវំ សន្តេ វាតូបលទ្ធិយា ច បភាវនា ហោតិ, អស្សាសបស្សាសានញ្ច បភាវនា ហោតិ, អានាបានស្សតិយា ច បភាវនា ហោតិ, អានាបានស្សតិសមាធិស្ស ច បភាវនា ហោតិ, តញ្ច នំ សមាបត្តិំ បណ្ឌិតា សមាបជ្ជន្តិបិ វុដ្ឋហន្តិបិ. យថា កថំ វិយ?

“សេយ្យថាបិ កំសេ អាកោដិតេ បឋមំ ឱឡារិកា សទ្ទា បវត្តន្តិ. ឱឡារិកានំ សទ្ទានំ និមិត្តំ សុគហិតត្តា សុមនសិកតត្តា សូបធារិតត្តា និរុទ្ធេបិ ឱឡារិកេ សទ្ទេ អថ បច្ឆា សុខុមកា សទ្ទា បវត្តន្តិ. សុខុមកានំ សទ្ទានំ និមិត្តំ សុគ្គហិតត្តា សុមនសិកតត្តា សូបធារិតត្តា និរុទ្ធេបិ សុខុមកេ សទ្ទេ អថ បច្ឆា សុខុមសទ្ទនិមិត្តារម្មណតាបិ ចិត្តំ បវត្តតិ, ឯវមេវ បឋមំ ឱឡារិកា អស្សាសបស្សាសា បវត្តន្តិ. ឱឡារិកានំ អស្សាសបស្សាសានំ និមិត្តំ សុគ្គហិតត្តា សុមនសិកតត្តា សូបធារិតត្តា និរុទ្ធេបិ ឱឡារិកេ អស្សាសបស្សាសេ អថ បច្ឆា សុខុមកា អស្សាសបស្សាសា បវត្តន្តិ. សុខុមកានំ អស្សាសបស្សាសានំ និមិត្តំ សុគ្គហិតត្តា សុមនសិកតត្តា សូបធារិតត្តា និរុទ្ធេបិ សុខុមកេ អស្សាសបស្សាសេ អថ បច្ឆា សុខុមអស្សាសបស្សាសនិមិត្តារម្មណតាបិ ចិត្តំ ន វិក្ខេបំ គច្ឆតិ.

“ឯវំ សន្តេ វាតូបលទ្ធិយា ច បភាវនា ហោតិ, អស្សាសបស្សាសានញ្ច បភាវនា ហោតិ, អានាបានស្សតិយា ច បភាវនា ហោតិ, អានាបានស្សតិសមាធិស្ស ច បភាវនា ហោតិ, តញ្ច នំ សមាបត្តិំ បណ្ឌិតា សមាបជ្ជន្តិបិ វុដ្ឋហន្តិបិ. បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ

អប្បាយបប្បាយា ការេយា, ្កបដ្ឋាត់ បតិ, អត្ថបប្បតា ទាកាល់, ការេយា ្កបដ្ឋាត់, ទតា បតិ, បតិ ្កបដ្ឋាតទេ្បាច បតិ ច, ពាយ បតិយា ទេពត ទាការោត ត់ កាយំ អត្ថបប្បតិ៑ ទេពត ចុច្ចតិ ការេយ កាយាត្ថបប្បតា បតិបដ្ឋាតកាចតា”តិ៑

អយំ ពារេចត្ថ កាយាត្ថបប្បតាចេបេត ចុត្តប្ប បឆយចត្រក្កប្ប អត្ថប្បុត្ថាបកចណ្ហតា៑

១១១៑ យស្ថា បនេត្ថ ត្ថាកេយច ចត្រក្កិ អាឌិកម្មិកប្ប កម្មដ្ឋាតចេបេត ចុត្តិ៑ ត្ថាពទាតិ បត ពីលិ ចត្រក្កាតិ ៤ត្ថ បត្តញ្ញាតប្ប ទេចកតាចិត្តឆម្មាត្ថបប្បតាចេបេត ចុត្តាតិ៑ តស្ថា ត្ថាជំ កម្មដ្ឋាត់ ការេចត្វា អាតាបិតចត្រត្តញ្ញាតបកដ្ឋាតាយ ចិបប្បតាយ បហ បជិបម្ពិកាហិ អទហត្តិ បិបុលិត្រការេយត អាឌិកម្មិកោត ក្កលបុទេត្តត បុទេត្ថា ចុត្តតេយេតច ឃឹលបរិបោឆតាឌីតិ បត្ថាកិច្ចាតិ កត្វា ចុត្តប្បការប្ប អាចទិយប្ប បត្តិកេ បញ្ចាបត្តិកំ កម្មដ្ឋាត់ ្កក្កេហតត្ថា៑

តត្រិមេ បញ្ចា បត្តយោ ្កក្កេហា, បរិបុច្ឆា, ្កបដ្ឋាត់, អប្បតា, លក្ខលត្តិ៑ តត្ថ ្កក្កេហា តាម កម្មដ្ឋាតប្ប ្កក្កលត្តំ៑ បរិបុច្ឆា តាម កម្មដ្ឋាតប្ប បរិបុច្ឆតា៑ ្កបដ្ឋាត់ តាម កម្មដ្ឋាតប្ប ្កបដ្ឋាត់៑ អប្បតា តាម កម្មដ្ឋាតប្ប អប្បតា៑ លក្ខលំ តាម កម្មដ្ឋាតប្ប លក្ខលំ៑ “៤ចំលក្ខលមិជំ កម្មដ្ឋាត”ត្តិ កម្មដ្ឋាតបកាច្ចុបឆារលត្តិ ចុត្តិ ហេតិ៑

៤ចំ បញ្ចាបត្តិកំ កម្មដ្ឋាត់ ្កក្កលប្បត្តា អត្តតាបិ ត កិលមតិ, អាចទិយម្បិ ត ចិហេមេតិ៑ តស្ថា ទោកំ ្កក្កិបាបេត្វា ពហុកាលំ បជ្ឈាយិត្វា ៤ចំ បញ្ចាបត្តិកំ កម្មដ្ឋាត់ ្កក្កេហត្វា អាចទិយប្ប បត្តិកេ ចា អញ្ញត្រ ចា បុទេត្ថា ចុត្តប្បការេទ េយកាយទេ ចបទេត្តត ្កបដ្ឋិត្តុច្ចកាបលិទេពិឆេត កពកត្តាកិទេច្ចត កត្តបម្មជំ បជិចិទោឆេត្វា ឃុលតិបិទេត្តត ទពតត្តយក្រលាត្ថប្បទេលាត ចិត្តិ បម្បហំទេត្វា អាចទិយក្កហទោតា ៤កបជម្បិ អបម្មុយ្យទេត្តត ត្ថាជំ អាតាបិតប្បតិកម្មដ្ឋាត់ មតបិ កាពត្ថា៑ តត្រាយំ មតបិការចិជិ –

១១១៑

កលតា អត្ថពាត្តតា, ចុបតា ឆបតា បល្លក្ខលា;

ចិចដ្ឋតា បរិមុត្តិ, ទេពបញ្ចា បជិបប្បតាតិ៑

តត្ថ កលតាតិ កលតាទេយច៑ អត្ថពាត្តតាតិ អត្ថចហតា៑ ចុបតាតិ ចុដ្ឋដ្ឋាត់៑ ឆបតាតិ អប្បតា៑ បល្លក្ខលាតិ ចិបប្បតា៑ ចិចដ្ឋតាតិ មេក្កា៑ បរិមុត្តិតិ ចល៑ ទេពបញ្ចា បជិបប្បតាតិ បច្ចទេក្ខលា៑

តត្ថ ត្ថាមិតា អាឌិកម្មិកោត ក្កលបុទេត្តត បជមំ កលតាយ ត្ថាជំ កម្មដ្ឋាត់ មតបិ កាពត្ថា ៑ កេលាទេត្តត ច បញ្ចាត្តំ ទេហដ្ឋា ត ឆេបេពត្ថា៑ ឆបត្តំ

ᩏᨷᩁᩥ ᨶ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᨶ ᨴᩔᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᩅᨩᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨣᩮᩣᨣᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨴᩈᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩏᨷᩁᩥ ᨶᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨣᨱᨶᨶᩥᩔᩥᨲᨠᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩔ “ᩈᩥᨡᩣᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨠᨾ᩠ᨷᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨣᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨧ ᨷᨮᨾᩴ ᨵᨬ᩠ᨬᨾᩣᨷᨠᨣᨱᨶᩣᨿ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨵᨬ᩠ᨬᨾᩣᨷᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨶᩣᩊᩥᩴ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᨠᩥᩁᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨧᩅᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᨠᩴ ᩑᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩍᨾᩥᨶᩣᨷᩥ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩮᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩴ ᩑᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ “ᨴᩈ ᨴᩈᩣ”ᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᩏᨷᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᨣᨱᨿᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨷᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩣ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩣᨶᩮᨶ ᨲᩴ ᨵᨬ᩠ᨬᨾᩣᨷᨠᨣᨱᨶᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩈᩦᨥᨣᨱᨶᩣᨿ ᨣᩮᩣᨷᩣᩃᨠᨣᨱᨶᩣᨿ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨣᩮᩣᨷᩣᩃᨠᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩁᩣᨿᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨴᨱ᩠ᨯᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᩅᨩᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᩅᩮᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩥᨥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨣᩣᩅᩥᩴ ᩑᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩥᨿᩣᨾᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᨣᩮᩣᨣᨱᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᨶᩥᨥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨩᨷᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩮᨣᩮᨶ “ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨴᩈᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱᩮᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩑᩅᨾᩥᨾᩔᩣᨷᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶ ᨣᨱᨿᨲᩮᩣ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩣ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨥᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨶᩮᨶ “ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨻᩉᩥ ᨧ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨨ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨨ ᩈᨲ᩠ᨲ…ᨷᩮ… ᩋᨭ᩠ᨮ, ᨶᩅ, ᨴᩈᩣ”ᨲᩥ ᩈᩦᨥᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ᪨ ᨣᨱᨶᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮ ᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨣᨱᨶᨻᩃᩮᨶᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩁᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧᨱ᩠ᨯᩈᩮᩣᨲᩮ ᨶᩣᩅᩣᨮᨷᨶᨾᩥᩅ᪨

ᨲᩔᩮᩅᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᨣᨱᨿᨲᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨻᩉᩥ ᨧ ᩅᩣᨲᩴ ᩋᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩅᩥᩈᨶᩅᩣᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᨿᨲᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩣᨲᨻ᩠ᨽᩣᩉᨲᩴ ᨾᩮᨴᨷᩪᩁᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩅᩣᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩦᩉᩁᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩩᨳᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪨ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᨷᨶ ᩈᨲᩥᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨻᩉᩥ ᨧ ᩅᩣᨲᩴ ᩋᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩦᩅᨧᩥᩁᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᨣᨱᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ? ᨿᩣᩅ ᩅᩥᨶᩣ ᨣᨱᨶᩣᨿ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩈᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨ ᨻᩉᩥᩅᩥᩈᨭᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩈᨲᩥᩈᨱ᩠ᨮᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨣᨱᨶᩣᨲᩥ᪨

᪑᪑᪓᪨ ᩑᩅᩴ ᨣᨱᨶᩣᨿ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨿ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣ ᨶᩣᨾ ᨣᨱᨶᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩔᩣᩈᨷᩔᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨣᨾᨶᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨶ ᩋᩣᨴᩥᨾᨩ᩠ᨫᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣᨶᩩᨣᨾᨶᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨻᩉᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩅᩣᨲᩔ ᩉᩥ ᨶᩣᨽᩥ ᩋᩣᨴᩥ, ᩉᨴᨿᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨶᩣᩈᩥᨠᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ᪨

អជ្ឈត្តំ បវិសនវាតស្ស នាសិកគ្គំ អាទិ, ហទយំ មជ្ឈំ នាភិ បរិយោសានំ។ តញ្ចស្ស អនុគច្ឆតោ វិក្ខេបគតំ ចិត្តំ សារទ្ធាយ ចេវ ហោតិ ឥញ្ជនាយ ច។ យថាហ –

“អស្សាសាទិមជ្ឈបរិយោសានំ សតិយា អនុគច្ឆតោ អជ្ឈត្តំ វិក្ខេបគតេន ចិត្តេន កាយោបិ ចិត្តម្បិ សារទ្ធា ច ហោន្តិ ឥញ្ជិតា ច ផន្ទិតា ច។ បស្សាសាទិមជ្ឈបរិយោសានំ សតិយា អនុគច្ឆតោ ពហិទ្ធា វិក្ខេបគតេន ចិត្តេន កាយោបិ ចិត្តម្បិ សារទ្ធា ច ហោន្តិ ឥញ្ជិតា ច ផន្ទិតា ចា”តិ (បដិ. ម. ១.១៥៧)។

តស្មា អនុពន្ធនាយ មនសិករោន្តេន អាទិមជ្ឈបរិយោសានវសេន ន មនសិ កាតព្ពំ។ អបិច ខោ ផុសនាវសេន ច ឋបនាវសេន ច មនសិ កាតព្ពំ។ គណនានុពន្ធនាវសេន វិយ ហិ ផុសនាឋបនាវសេន វិសុំ មនសិការោ នត្ថិ។ ផុដ្ឋផុដ្ឋដ្ឋានេយេវ បន គណេន្តោ គណនាយ ច ផុសនាយ ច មនសិ ករោតិ។ តត្ថេវ គណនំ បដិសំហរិត្វា តេ សតិយា អនុពន្ធន្តោ, អប្បនាវសេន ច ចិត្តំ ឋបេន្តោ អនុពន្ធនាយ ច ផុសនាយ ច ឋបនាយ ច មនសិ ករោតីតិ វុច្ចតិ។ ស្វាយមត្ថោ អដ្ឋកថាសុ វុត្តបង្គុឡទោវារិកូបមាហិ បដិសម្ភិទាយំ វុត្តកកចូបមាយ ច វេទិតព្ពោ។

១១៣។ តត្រាយំ បង្គុឡូបមា – សេយ្យថាបិ បង្គុឡោ ទោលាយ កីឡតំ មាតាបុត្តានំ ទោលំ ខិបិត្វា តត្ថេវ ទោលាថម្ភមូលេ និសិន្នោ កមេន អាគច្ឆន្តស្ស ច គច្ឆន្តស្ស ច ទោលាផលកស្ស ឧភោ កោដិយោ មជ្ឈញ្ច បស្សតិ, ន ច ឧភោកោដិមជ្ឈានំ ទស្សនត្ថំ ព្យាវដោ ហោតិ, ឯវមេវាយំ ភិក្ខុ សតិវសេន ឧបនិពន្ធនត្ថម្ភមូលេ ឋត្វា អស្សាសបស្សាសទោលំ ខិបិត្វា តត្ថេវ និមិត្តេ សតិយា និសីទន្តោ កមេន អាគច្ឆន្តានញ្ច គច្ឆន្តានញ្ច ផុដ្ឋដ្ឋានេ អស្សាសបស្សាសានំ អាទិមជ្ឈបរិយោសានំ សតិយា អនុគច្ឆន្តោ តត្ថ ច ចិត្តំ ឋបេន្តោ បស្សតិ, ន ច តេសំ ទស្សនត្ថំ ព្យាវដោ ហោតិ, អយំ បង្គុឡូបមា។

១១៤។ អយំ បន ទោវារិកូបមា – សេយ្យថាបិ ទោវារិកោ នគរស្ស អន្តោ ច ពហិ ច បុរិសេ “កោ ត្វំ, កុតោ វា អាគតោ, កុហិំ វា គច្ឆសិ, កិំ វា តេ ហត្ថេ”តិ ន វីមំសតិ។ ន ហិ តស្ស តេ ភារា, ទ្វារប្បត្តំ ទ្វារប្បត្តំយេវ បន វីមំសតិ, ឯវមេវ ឥមស្ស ភិក្ខុនោ អន្តោបវិដ្ឋវាតា ច ពហិនិក្ខន្តវាតា ច ន ភារា ហោន្តិ, ទ្វារប្បត្តា ទ្វារប្បត្តាយេវ ភារាតិ អយំ ទោវារិកូបមា។

១១៥។ កកចូបមា បន អាទិតោ បដ្ឋាយ ឯវំ វេទិតព្ពា។ វុត្តញ្ហេតំ –

“និមិត្តំ អស្សាសបស្សាសា, អនារម្មណមេកចិត្តស្ស;

អជានតោ ច តយោ ធម្មេ, ភាវនា នុបលព្ភតិ។

“និមិត្តំ អស្សាសបស្សាសា, អនារម្មណមេកចិត្តស្ស;

អជានតោ ច តយោ ធម្មេ, ភាវនា នុបលព្ភតី”តិ. (បដិ. ម. ១.១៥៩);

“កថំ ឥមេ តយោ ធម្មា ឯកចិត្តស្ស អារម្មណា ន ហោន្តិ, ន ចិមេ តយោ ធម្មា អវិទិតា ហោន្តិ, ន ច ចិត្តំ វិក្ខេបំ គច្ឆតិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, បយោគញ្ច សាធេតិ, វិសេសមធិគច្ឆតិ? សេយ្យថាបិ រុក្ខោ សមេ ភូមិភាគេ និក្ខិត្តោ, តមេនំ បុរិសោ កកចេន ឆិន្ទេយ្យ. រុក្ខេ ផុដ្ឋកកចទន្តានំ វសេន បុរិសស្ស សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ, ន អាគតេ វា គតេ វា កកចទន្តេ មនសិ ករោតិ, ន អាគតា វា គតា វា កកចទន្តា អវិទិតា ហោន្តិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, បយោគញ្ច សាធេតិ, វិសេសមធិគច្ឆតិ.

“យថា រុក្ខោ សមេ ភូមិភាគេ និក្ខិត្តោ, ឯវំ ឧបនិពន្ធនានិមិត្តំ. យថា កកចទន្តា, ឯវំ អស្សាសបស្សាសា. យថា រុក្ខេ ផុដ្ឋកកចទន្តានំ វសេន បុរិសស្ស សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ, ន អាគតេ វា គតេ វា កកចទន្តេ មនសិ ករោតិ, ន អាគតា វា គតា វា កកចទន្តា អវិទិតា ហោន្តិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, បយោគញ្ច សាធេតិ, វិសេសមធិគច្ឆតិ, ឯវមេវ ភិក្ខុ នាសិកគ្គេ វា មុខនិមិត្តេ វា សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា និសិន្នោ ហោតិ, ន អាគតេ វា គតេ វា អស្សាសបស្សាសេ មនសិ ករោតិ, ន ច អាគតា វា គតា វា អស្សាសបស្សាសា អវិទិតា ហោន្តិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, បយោគញ្ច សាធេតិ, វិសេសមធិគច្ឆតិ.

“បធានន្តិ កតមំ បធានំ? អារទ្ធវីរិយស្ស កាយោបិ ចិត្តម្បិ កម្មនិយំ ហោតិ, ឥទំ បធានំ. កតមោ បយោគោ? អារទ្ធវីរិយស្ស ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ, វិតក្កា វូបសមន្តិ, អយំ បយោគោ. កតមោ វិសេសោ? អារទ្ធវីរិយស្ស សំយោជនា បហីយន្តិ, អនុសយា ព្យន្តី ហោន្តិ, អយំ វិសេសោ. ឯវំ ឥមេ តយោ ធម្មា ឯកចិត្តស្ស អារម្មណា ន ហោន្តិ, ន ចិមេ តយោ ធម្មា អវិទិតា ហោន្តិ, ន ច ចិត្តំ វិក្ខេបំ គច្ឆតិ, បធានញ្ច បញ្ញាយតិ, បយោគញ្ច សាធេតិ, វិសេសមធិគច្ឆតិ (បដិ. ម. ១.១៥៩).

“អានាបានស្សតិ យស្ស, បរិបុណ្ណា សុភាវិតា;

អនុបុព្ពំ បរិចិតា, យថា ពុទ្ធេន ទេសិតា;

សោ ឥមំ លោកំ បភាសេតិ, អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា”តិ. (បដិ. ម. ១.១៦០);

អយំ កកចូបមា. ឥធ បនស្ស អាគតាគតវសេន អមនសិការមត្តមេវ បយោជនន្តិ វេទិតព្ពំ.

១១៧. ឥមំ កម្មដ្ឋានំ មនសិករោតោ កស្សចិ ន ចិរេនេវ និមិត្តញ្ច ឧប្បជ្ជតិ, អវសេសឈានង្គបដិមណ្ឌិតា អប្បនាសង្ខាតា ឋបនា ច

សម្បជ្ជតិ។ កស្សចិ បន គណនាវសេនេវ មនសិការកាលតោ បភុតិ អនុក្កមតោ ឱឡារិកអស្សាសបស្សាសនិរោធវសេន កាយទរថេ វូបសន្តេ កាយោបិ ចិត្តម្បិ លហុកំ ហោតិ, សរីរំ អាកាសេ លង្ឃនាការប្បត្តំ វិយ ហោតិ។ យថា សារទ្ធកាយស្ស មញ្ចេ វា បីឋេ វា និសីទតោ ហេដ្ឋាបីឋកំ ឱនមតិ, វិកូជតិ, បច្ចត្ថរណំ វលិំ គណ្ហាតិ។ អសារទ្ធកាយស្ស បន និសីទតោ នេវ ហេដ្ឋាបីឋកំ ឱនមតិ, ន វិកូជតិ, ន បច្ចត្ថរណំ វលិំ គណ្ហាតិ, តូលបិចុបូរិតំ វិយ ហេដ្ឋាបីឋកំ ហោតិ។ កស្មា? យស្មា អសារទ្ធោ កាយោ លហុកោ ហោតិ។ ឯវមេវ គណនាវសេនេវ មនសិការកាលតោ បភុតិ អនុក្កមតោ ឱឡារិកអស្សាសបស្សាសនិរោធវសេន កាយទរថេ វូបសន្តេ កាយោបិ ចិត្តម្បិ លហុកំ ហោតិ, សរីរំ អាកាសេ លង្ឃនាការប្បត្តំ វិយ ហោតិ។

តស្ស ឱឡារិកេ អស្សាសបស្សាសេ និរុទ្ធេ សុខុមអស្សាសបស្សាសនិមិត្តារម្មណំ ចិត្តំ បវត្តតិ។ តស្មិម្បិ និរុទ្ធេ អបរាបរំ តតោ សុខុមតរំ សុខុមតរំ និមិត្តារម្មណំ បវត្តតិយេវ។ កថំ? យថា បុរិសោ មហតិយា លោហសលាកាយ កំសតាលំ អាកោដេយ្យ, ឯកប្បហារេន មហាសទ្ទោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, តស្ស ឱឡារិកសទ្ទារម្មណំ ចិត្តំ បវត្តេយ្យ។ និរុទ្ធេ ឱឡារិកេ សទ្ទេ អថ បច្ឆា សុខុមសទ្ទនិមិត្តារម្មណំ, តស្មិម្បិ និរុទ្ធេ អបរាបរំ តតោ សុខុមតរំ សុខុមតរំ សទ្ទនិមិត្តារម្មណំ បវត្តតេវ, ឯវន្តិ វេទិតព្វំ។ វុត្តម្បិចេតំ – "សេយ្យថាបិ កំសេ អាកោដិតេ"តិ (បដិ។ ម។ ១។១៧១) វិត្ថារោ។

១១៨។ យថា ហិ អញ្ញានិ កម្មដ្ឋានានិ ឧបរូបរិ វិភូតានិ ហោន្តិ, ន តថា ឥទំ។ ឥទំ បន ឧបរូបរិ ភាវេន្តស្ស សុខុមត្តំ គច្ឆតិ, ឧបដ្ឋានម្បិ ន ឧបគច្ឆតិ។ ឯវំ អនុបដ្ឋហន្តេ បន តស្មិំ តេន ភិក្ខុនា ឧដ្ឋាយាសនា ចម្មខណ្ឌំ បប្ផោដេត្វា ន គន្តព្វំ។ កិំ កាតព្វំ? "អាចរិយំ បុច្ឆិស្សាមី"តិ វា, "នដ្ឋំ ទានិ មេ កម្មដ្ឋាន"ន្តិ វា ន វុដ្ឋាតព្វំ។ ឥរិយាបថំ វិកោបេត្វា គច្ឆតោ ហិ កម្មដ្ឋានំ នវនវមេវ ហោតិ។ តស្មា យថានិសិន្នេនេវ ទេសតោ អាហរិតព្វំ។

តត្រាយំ អាហរណុបាយោ, តេន ហិ ភិក្ខុនា កម្មដ្ឋានស្ស អនុបដ្ឋានភាវំ ញត្វា ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខិតព្វំ, ឥមេ អស្សាសបស្សាសា នាម កត្ថ អត្ថិ, កត្ថ នត្ថិ។ កស្ស វា អត្ថិ, កស្ស វា នត្ថីតិ។ អថេវំ បដិសញ្ចិក្ខតា ឥមេ អន្តោមាតុកុច្ឆិគតានំ នត្ថិ, ឧទកេ និមុគ្គានំ នត្ថិ, តថា អសញ្ញីភូតានំ, មតានំ, ចតុត្ថជ្ឈានសមាបន្នានំ, រូបារូបភវសមង្គីនំ, និរោធសមាបន្នានន្តិ ញត្វា ឯវំ អត្តនាវ អត្តា បដិចោទេតព្វោ "ននុ ត្វំ, បណ្ឌិត, នេវ មាតុកុច្ឆិគតោ, ន ឧទកេ និមុគ្គោ, ន អសញ្ញីភូតោ, ន មតោ, ន ចតុត្ថជ្ឈានសមាបន្នោ, ន រូបារូបភវសមង្គី, ន និរោធសមាបន្នោ។ អត្ថិយេវ តេ អស្សាសបស្សាសា, មន្ទបញ្ញតាយ បន បរិគ្គហេតុំ ន សក្កោសី"តិ។ អថានេន បកតិផុដ្ឋវសេន ចិត្តំ ឋបេត្វា មនសិការោ បវត្តេតព្វោ។ ឥមេ ហិ ទីឃនាសិកស្ស នាសាបុដំ ឃដ្ដេន្តា បវត្តន្តិ។ រស្សនាសិកស្ស ឧត្តរោដ្ឋំ។ តស្មានេន ឥមំ នាម ឋានំ ឃដ្ដេន្តីតិ និមិត្តំ ឋបេតព្វំ។ ឥមមេវ ហិ អត្ថវសំ បដិច្ច វុត្តំ ភគវតា – "នាហំ, ភិក្ខវេ, មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អានាបានស្សតិភាវនំ វទាមី"តិ (ម។ និ។ ៣។១៤៩; សំ។ និ។ ៥។៩៩២)។

១១៩។ កិញ្ចាបិ ហិ យំកិញ្ចិ កម្មដ្ឋានំ សតស្ស សម្បជានស្សេវ សម្បជ្ជតិ។ ឥតោ អញ្ញំ បន មនសិករោន្តស្ស បាកដំ ហោតិ។ ឥទំ បន អានាបានស្សតិកម្មដ្ឋានំ គរុកំ គរុកភាវនំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធបុត្តានំ មហាបុរិសានំយេវ មនសិការភូមិភូតំ, ន ចេវ ឥត្តរំ, ន ច

ឧត្តរុត្តរនមានសេវិតំ។ យថា យថា មនសិ ករីយតិ, តថា តថា សន្តតរញ្ច ហោតិ សុខុមញ្ច។ តស្មា ឯត្ថ ពលវតី សតិ ច បញ្ញា ច ឥច្ឆិតព្វា។

យថា ហិ មដ្ឋសាដកស្ស តុន្នករណកាលេ សូចិបិ សុខុមា ឥច្ឆិតព្វា។ សូចិបាសវេធនម្បិ តតោ សុខុមតរំ, ឯវមេវ មដ្ឋសាដកសទិសស្ស ឥមស្ស កម្មដ្ឋានស្ស ភាវនាកាលេ សូចិបដិភាគា សតិបិ, សូចិបាសវេធនបដិភាគា តំសម្បយុត្តា បញ្ញាបិ ពលវតី ឥច្ឆិតព្វា។ តាហិ ច បន សតិបញ្ញាហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ន តេ អស្សាសបស្សាសា អញ្ញត្រ បកតិផុដ្ឋោកាសា បរិយេសិតព្វា។

យថា បន កស្សកោ កសឹ កសិត្វា ពលីពទ្ទេ មុញ្ចិត្វា គោចរមុខេ កត្វា ឆាយាយ និសិន្នោ វិស្សមេយ្យ, អថស្ស តេ ពលីពទ្ទា វេគេន អដវឹ បវិសេយ្យុំ។ យោ ហោតិ ឆេកោ កស្សកោ, សោ បុន តេ គហេត្វា យោជេតុកាមោ ន តេសំ អនុបទំ គន្ត្វា អដវឹ អាហិណ្ឌតិ, អថ ខោ រស្មិញ្ច បតោទញ្ច គហេត្វា ឧជុកមេវ តេសំ និបាតតិត្ថំ គន្ត្វា និសីទតិ វា និបជ្ជតិ វា, អថ តេ គោណេ ទិវសភាគំ ចរិត្វា និបាតតិត្ថំ ឱតរិត្វា ន្ហត្វា ច បិវិត្វា ច បច្ចុត្តរិត្វា ឋិតេ ទិស្វា រស្មិយា ពន្ធិត្វា បតោទេន វិជ្ឈន្តោ អានេត្វា យោជេត្វា បុន កម្មំ ករោតិ, ឯវមេវ តេន ភិក្ខុនា ន តេ អស្សាសបស្សាសា អញ្ញត្រ បកតិផុដ្ឋោកាសា បរិយេសិតព្វា។ សតិរស្មិំ បន បញ្ញាបតោទញ្ច គហេត្វា បកតិផុដ្ឋោកាសេ ចិត្តំ ឋបេត្វា មនសិការោ បវត្តេតព្វោ។ ឯវញ្ហិស្ស មនសិករោតោ ន ចិរស្សេវ តេ ឧបដ្ឋហន្តិ និបាតតិត្ថេ វិយ គោណា។ តតោ តេន សតិរស្មិយា ពន្ធិត្វា តស្មិំយេវ ឋានេ យោជេត្វា បញ្ញាបតោទេន វិជ្ឈន្តេន បុនប្បុនំ កម្មដ្ឋានំ អនុយុញ្ជិតព្វំ។

១១៨។ តស្សេវមនុយុញ្ជតោ ន ចិរស្សេវ និមិត្តំ ឧបដ្ឋាតិ។ តំ បនេតំ ន សព្វេសំ ឯកសទិសំ ហោតិ។ អបិច ខោ កស្សចិ សុខសម្ផស្សំ ឧប្បាទយមានោ តូលបិចុ វិយ កប្បាសបិចុ វិយ វាតធារា វិយ ច ឧបដ្ឋាតីតិ ឯកច្ចេ អាហុ។

អយំ បន អដ្ឋកថាសុ វិនិច្ឆយោ, ឥទញ្ហិ កស្សចិ តារករូបំ វិយ មណិគុឡិកា វិយ មុត្តាគុឡិកា វិយ ច, កស្សចិ ខរសម្ផស្សំ ហុត្វា កប្បាសដ្ឋិ វិយ ទារុសារសូចិ វិយ ច, កស្សចិ ទីឃបាមង្គសុត្តំ វិយ កុសុមទាមំ វិយ ធូមសិខា វិយ ច, កស្សចិ វិត្ថតំ មក្កដកសុត្តំ វិយ វលាហកបដលំ វិយ បទុមបុប្ផំ វិយ រថចក្កំ វិយ ចន្ទមណ្ឌលំ វិយ សូរិយមណ្ឌលំ វិយ ច ឧបដ្ឋាតិ។ តញ្ច បនេតំ យថា សម្ពហុលេសុ ភិក្ខូសុ សុត្តន្តំ សជ្ឈាយិត្វា និសិន្នេសុ ឯកេន ភិក្ខុនា “តុម្ហាកំ កីទិសំ ហុត្វា ឥទំ សុត្តំ ឧបដ្ឋាតី”តិ វុត្តេ ឯកោ “មយ្ហំ មហតី បព្វតេយ្យា នទី វិយ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតី”តិ អាហ។ អបរោ “មយ្ហំ ឯកា វនរាជិ វិយ”។ អញ្ញោ “មយ្ហំ ឯកោ សីតច្ឆាយោ សាខាសម្បន្នោ ផលភារភរិតរុក្ខោ វិយា”តិ។ តេសញ្ហិ តំ ឯកមេវ សុត្តំ សញ្ញានានតាយ នានតោ ឧបដ្ឋាតិ។ ឯវំ ឯកមេវ កម្មដ្ឋានំ សញ្ញានានតាយ នានតោ ឧបដ្ឋាតិ។ សញ្ញជញ្ហិ ឯតំ សញ្ញានិទានំ សញ្ញាបភវំ។ តស្មា សញ្ញានានតាយ នានតោ ឧបដ្ឋាតីតិ វេទិតព្វំ។

ឯត្ថ ច អញ្ញមេវ អស្សាសារម្មណំ ចិត្តំ, អញ្ញំ បស្សាសារម្មណំ, អញ្ញំ និមិត្តារម្មណំ។ យស្ស ហិ ឥមេ តយោ ធម្មា នត្ថិ, តស្ស កម្មដ្ឋានំ នេវ អប្បនំ, ន ឧបចារំ បាបុណាតិ។ យស្ស បន ឥមេ តយោ ធម្មា អត្ថិ, តស្សេវ កម្មដ្ឋានំ ឧបចារញ្ច អប្បនញ្ច បាបុណាតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᩣ, ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨾᩮᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ;

ᩋᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨽᩣᩅᨶᩣ ᨶᩩᨸᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨

“ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᩣ, ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨾᩮᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ;

ᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪑᪖᪕);

᪒᪒᪒᪨ ᩑᩅᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨸᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᨸᨶ ᩑᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨶ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩁᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᩈᩦᨴᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨴᩩᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᨴᩦᨥᨽᩣᨱᨠᩣ᪨

ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨽᩣᨱᨠᩣ ᨸᨶᩣᩉᩩ “ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾᩥᨴᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᨾᩔᩣᨿᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨮᨸᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩮᩉᩥ –

“ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨮᨸᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨿᩴ;

ᨵᩦᩁᩮᩣ ᩋᩔᩣᩈᨸᩔᩣᩈᩮ, ᩈᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪑᪖᪕);

ᨲᩔᩮᩅᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩅ, ᩈᨲᩥ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨿᩮᩅ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩋᨳᩣᨶᩮᨶ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩮᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩔᨠᩮᨶ ᩈᩣᩃᩥᨿᩅᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩋᩣᩅᩣᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᩴ ᨣᨾᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᩅᩥᨵᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨲᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᩔᩮᩅᩴ ᨥᨭᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩮᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨸᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪒᪒᪓᪨ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨸᨬ᩠ᨧᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᨴᩮᩅ ᨫᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩈᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨣᩩᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ

អស្សាសបស្សាសានំ សមុទយោ ករជកាយោ ច ចិត្តញ្ចាតិ វុច្ចតិ។ យថា ហិ កម្មារគគ្គរិយា ធមមានាយ ភស្តញ្ច បុរិសស្ស ច តជ្ជំ វាយាមំ បដិច្ច វាតោ សញ្ចរតិ, ឯវមេវ កាយញ្ច ចិត្តញ្ច បដិច្ច អស្សាសបស្សាសាតិ។ តតោ អស្សាសបស្សាសេ ច កាយញ្ច រូបន្តិ ចិត្តញ្ច តំសម្បយុត្តធម្មេ ច អរូបន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ។ វិត្ថារតោ បន នាមរូបវវត្ថានំ បរតោ អាវិភវិស្សតិ។

ឯវំ នាមរូបំ វវត្ថបេត្វា តស្ស បច្ចយំ បរិយេសតិ។ បរិយេសន្តោ ច តំ ទិស្វា តីសុបិ អទ្ធាសុ នាមរូបស្ស បវត្តិំ អារព្ភ កង្ខំ វិតរតិ។ វិតិណ្ណកង្ខោ កលាបសម្មសនវសេន តិលក្ខណំ អារោបេត្វា ឧទយព្ពយានុបស្សនាយ បុព្ពភាគេ ឧប្បន្នេ ឱភាសាទយោ ទស វិបស្សនុបក្កិលេសេ បហាយ ឧបក្កិលេសវិមុត្តំ បដិបទាញាណំ មគ្គោតិ វវត្ថបេត្វា ឧទយំ បហាយ ភង្គានុបស្សនំ បត្វា និរន្តរំ ភង្គានុបស្សនេន វយតោ ឧបដ្ឋិតេសុ សព្ពសង្ខារេសុ និព្ពិន្ទន្តោ វិរជ្ជន្តោ វិមុច្ចន្តោ យថាក្កមេន ចត្តារោ អរិយមគ្គេ បាបុណិត្វា អរហត្តផលេ បតិដ្ឋាយ ឯកូនវីសតិភេទស្ស បច្ចវេក្ខណាញាណស្ស បរិយន្តំ បត្តោ សទេវកស្ស លោកស្ស អគ្គទក្ខិណេយ្យោ ហោតិ។

ឯត្តាវតា ចស្ស គណនំ អាទិំ កត្វា វិបស្សនាបរិយោសានា អានាបានស្សតិសមាធិភាវនា សមត្តា ហោតីតិ អយំ សព្ពាការតោ បឋមចតុក្កវណ្ណនា។

១៦៣. ឥតរេសុ បន តីសុ ចតុក្កេសុ យស្មា វិសុំ កម្មដ្ឋានភាវនានយោ នាម នត្ថិ។ តស្មា អនុបទវណ្ណនានយេនេវ តេសំ ឯវំ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

បីតិបដិសំវេទីតិ បីតិំ បដិសំវិទិតំ ករោន្តោ បាកដំ ករោន្តោ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ តត្ថ ទ្វីហាការេហិ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ អារម្មណតោ ច អសម្មោហតោ ច។

កថំ អារម្មណតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ? សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជតិ។ តស្ស សមាបត្តិក្ខណេ ឈានបដិលាភេន អារម្មណតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ, អារម្មណស្ស បដិសំវិទិតត្តា។ កថំ អសម្មោហតោ? សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ ឈានសម្បយុត្តំ បីតិំ ខយតោ វយតោ សម្មសតិ។ តស្ស វិបស្សនាក្ខណេ លក្ខណបដិវេធេន អសម្មោហតោ បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ១.១៧១) –

“ទីឃំ អស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ។ តាយ សតិយា តេន ញាណេន សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ ទីឃំ បស្សាសវសេន... រស្សំ អស្សាសវសេន... រស្សំ បស្សាសវសេន... សព្ពកាយបដិសំវេទី អស្សាសបស្សាសវសេន... បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ អស្សាសបស្សាសវសេន ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ អវិក្ខេបំ បជានតោ សតិ ឧបដ្ឋិតា ហោតិ។ តាយ សតិយា តេន ញាណេន សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ អាវជ្ជតោ សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ ជានតោ បស្សតោ បច្ចវេក្ខតោ ចិត្តំ អធិដ្ឋហតោ សទ្ធាយ អធិមុច្ចតោ វីរិយំ បគ្គណ្ហតោ សតិំ ឧបដ្ឋាបយតោ ចិត្តំ សមាទហតោ បញ្ញាយ បជានតោ អភិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញេយ្យំ បហាតព្ពំ

ភាវេតព្វំ សច្ឆិកាតព្វំ សច្ឆិករោតោ សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតិ។ ឯវំ សា បីតិ បដិសំវិទិតា ហោតី”តិ។

ឯតេនេវ នយេន អវសេសបទានិបិ អត្ថតោ វេទិតព្វានិ។ ឥទំ បនេត្ថ វិសេសមត្តំ, តិណ្ណំ ឈានានំ វសេន សុខបដិសំវេទិតា, ចតុន្នម្បិ វសេន ចិត្តសង្ខារបដិសំវេទិតា វេទិតព្វា។ ចិត្តសង្ខារោតិ វេទនាទយោ ទ្វេ ខន្ធា។ សុខបដិសំវេទីបទេ ចេត្ថ វិបស្សនាភូមិទស្សនត្ថំ “សុខន្តិ ទ្វេ សុខានិ កាយិកញ្ច សុខំ ចេតសិកញ្ចា”តិ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ។ ម។ ១។១៧៣) វុត្តំ។ បស្សម្ភយំ ចិត្តសង្ខារន្តិ ឱឡារិកំ ឱឡារិកំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សម្ភេន្តោ, និរោធេន្តោតិ អត្ថោ។ សោ វិត្ថារតោ កាយសង្ខារេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។

អបិចេត្ថ បីតិបទេ បីតិសីសេន វេទនា វុត្តា។ សុខបទេ សរូបេនេវ វេទនា។ ទ្វីសុ ចិត្តសង្ខារបទេសុ “សញ្ញា ច វេទនា ច ចេតសិកា ឯតេ ធម្មា ចិត្តបដិពទ្ធា ចិត្តសង្ខារា”តិ (បដិ។ ម។ ១។១៧៤; ម។ និ។ ១។៤៦៣) វចនតោ សញ្ញាសម្បយុត្តា វេទនាតិ ឯវំ វេទនានុបស្សនានយេន ឥទំ ចតុក្កំ ភាសិតន្តិ វេទិតព្វំ។

៣៣៤។ តតិយចតុក្កេបិ ចតុន្នំ ឈានានំ វសេន ចិត្តបដិសំវេទិតា វេទិតព្វា។ អភិប្បមោទយំ ចិត្តន្តិ ចិត្តំ មោទេន្តោ បមោទេន្តោ ហាសេន្តោ បហាសេន្តោ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ។ តត្ថ ទ្វីហាការេហិ អភិប្បមោទោ ហោតិ សមាធិវសេន ច វិបស្សនាវសេន ច។

កថំ សមាធិវសេន? សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជតិ។ សោ សមាបត្តិក្ខណេ សម្បយុត្តបីតិយា ចិត្តំ អាមោទេតិ បមោទេតិ។ កថំ វិបស្សនាវសេន? សប្បីតិកេ ទ្វេ ឈានេ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ ឈានសម្បយុត្តបីតិំ ខយតោ វយតោ សម្មសតិ។ ឯវំ វិបស្សនាក្ខណេ ឈានសម្បយុត្តំ បីតិំ អារម្មណំ កត្វា ចិត្តំ អាមោទេតិ បមោទេតិ។ ឯវំ បដិបន្នោ “អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ វុច្ចតិ។

សមាទហំ ចិត្តន្តិ បឋមជ្ឈានាទិវសេន អារម្មណេ ចិត្តំ សមំ អាទហន្តោ សមំ ឋបេន្តោ។ តានិ វា បន ឈានានិ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ ឈានសម្បយុត្តំ ចិត្តំ ខយតោ វយតោ សម្មសតោ វិបស្សនាក្ខណេ លក្ខណបដិវេធេន ឧប្បជ្ជតិ ខណិកចិត្តេកគ្គតា។ ឯវំ ឧប្បន្នាយ ខណិកចិត្តេកគ្គតាយ វសេនបិ អារម្មណេ ចិត្តំ សមំ អាទហន្តោ សមំ ឋបេន្តោ “សមាទហំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ វុច្ចតិ។

វិមោចយំ ចិត្តន្តិ បឋមជ្ឈានេន នីវរណេហិ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ, ទុតិយេន វិតក្កវិចារេហិ, តតិយេន បីតិយា, ចតុត្ថេន សុខទុក្ខេហិ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ។ តានិ វា បន ឈានានិ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋាយ ឈានសម្បយុត្តំ ចិត្តំ ខយតោ វយតោ សម្មសតិ។ សោ វិបស្សនាក្ខណេ អនិច្ចានុបស្សនាយ និច្ចសញ្ញាតោ ចិត្តំ មោចេន្តោ វិមោចេន្តោ, ទុក្ខានុបស្សនាយ សុខសញ្ញាតោ, អនត្តានុបស្សនាយ អត្តសញ្ញាតោ, និព្វិទានុបស្សនាយ នន្ទិតោ, វិរាគានុបស្សនាយ រាគតោ, និរោធានុបស្សនាយ សមុទយតោ,

បដិនិស្សគ្គានុបស្សនាយ អាឃាតតោ ចិត្តំ ខេយាចេន្តោ អស្សសតិ ចេច បស្សសតិ ច។ ពេត ចុច្ចតិ “ចិខេយាចយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ។ ឲចំ ចិត្តានុបស្សនាចសេត ឮគំ ចតុក្កំ ភាសិតត្តិ ចេទិតព្វំ។

១៦៩។ ចតុត្ថចតុក្កេ បត អតិច្ចានុបស្សីតិ ឲត្ថ តាច អតិច្ចំ ចេទិតព្វំ។ អតិច្ចតា ចេទិតព្វា។ អតិច្ចានុបស្សនា ចេទិតព្វា។ អតិច្ចានុបស្សី ចេទិតព្វោ។

តត្ថ អតិច្ចត្តិ បញ្ចក្ខន្ធា។ កស្មា? ឧប្បាទចយញ្ញាថត្តការា។ អតិច្ចតាតិ តេសំយេច ឧប្បាទចយញ្ញាថត្តំ, ហុត្វា អភាចោ ចា, តិព្វត្តាតំ តេនេតចាការេត អដ្ឋត្វា ខណភង្គេត ភេទោតិ អត្ថោ។ អតិច្ចានុបស្សតាតិ តស្សា អតិច្ចតាយ ចសេត រូបាទីសុ អតិច្ចត្តិ អនុបស្សតា។ អតិច្ចានុបស្សីតិ តាយ អនុបស្សតាយ សមន្នាគតោ។ តស្មា ឲចំភូតោ អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ ច ឮធ “អតិច្ចានុបស្សី អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ ចេទិតព្វោ។

ចិរាគានុបស្សីតិ ឲត្ថ បត ទ្វេ ចិរាគា ខយចិរាគោ ច អច្ចន្តចិរាគោ ច។ តត្ថ ខយចិរាគោតិ សង្ខារាតំ ខណភង្គោ។ អច្ចន្តចិរាគោតិ តិព្វាតំ។ ចិរាគានុបស្សតាតិ តទុភយទស្សតចសេត បចត្តា ចិបស្សតា ច មគ្គោ ច។ តាយ ទុចិធាយបិ អនុបស្សតាយ សមន្នាគតោ ហុត្វា អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ ច “ចិរាគានុបស្សី អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ ចេទិតព្វោ។ តិរោធានុបស្សីបទេបិ ឲសេច តយោ។

បដិនិស្សគ្គានុបស្សីតិ ឲត្ថាបិ ទ្វេ បដិនិស្សគ្គា បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ ច បក្ខន្ទតបដិនិស្សគ្គោ ច។ បដិនិស្សគ្គោយេច អនុបស្សតា បដិនិស្សគ្គានុបស្សតា។ ចិបស្សតាមគ្គាតំ ឲតមធិចចតំ។

ចិបស្សតា ហិ តទង្គចសេត សទ្ធិំ ខន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសេ បរិច្ចជតិ, សង្ខតទោសទស្សតេត ច តព្វិបរីតេ តិព្វាតេ តត្តិន្នតាយ បក្ខន្ទតីតិ បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ ចេច បក្ខន្ទតបដិនិស្សគ្គោតិ ច ចុច្ចតិ។ មគ្គោ សមុច្ឆេទចសេត សទ្ធិំ ខន្ធាភិសង្ខារេហិ កិលេសេ បរិច្ចជតិ, អារម្មណករណេត ច តិព្វាតេ បក្ខន្ទតីតិ បរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គោ ចេច បក្ខន្ទតបដិនិស្សគ្គោតិ ច ចុច្ចតិ។ ឧភយម្បិ បត បុរិមបុរិមញ្ញាណាតំ អនុអនុបស្សតតោ អនុបស្សតាតិ ចុច្ចតិ។ តាយ ទុចិធាយបិ បដិនិស្សគ្គានុបស្សតាយ សមន្នាគតោ ហុត្វា អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ ច “បដិនិស្សគ្គានុបស្សី អស្សសិស្សាមិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតី”តិ ចេទិតព្វោ។

ឮគំ ចតុត្ថចតុក្កំ សុទ្ធចិបស្សតាចសេតេច ចុត្តំ។ បុរិមាតិ បត តីណិ សមថចិបស្សតាចសេត។ ឲចំ ចតុត្នំ ចតុក្កាតំ ចសេត សោឡសវត្ថុកាយ អាតាបាតស្សតិយា ភាចតា ចេទិតព្វា។ ឲចំ សោឡសវត្ថុចសេត ច បត អយំ អាតាបាតស្សតិ មហប្ផលា ហោតិ មហាតិសំសា។

១៦៧។ តត្រស្ស “អយម្បិ ខោ, ភិក្ខវេ, អាតាបាតស្សតិសមាធិ ភាចិតោ ពហុលីកតោ សន្តោ ចេច បណីតោ ចា”តិអាទិចចតតោ

សន្តភាវាទិវសេនាបិ មហានិសំសតា វេទិតព្វា, វិតក្កុបច្ឆេទសមត្ថតាយបិ. អយញ្ហិ សន្តបណីតអសេចនកសុខវិហារត្តា សមាធិអន្តរាយករានំ វិតក្កានំ វសេន ឥតោ ចិតោ ច ចិត្តស្ស វិធាវនំ វិច្ឆិន្ទិត្វា អានាបានារម្មណាភិមុខមេវ ចិត្តំ ករោតិ. តេនេវ វុត្តំ “អានាបានស្សតិ ភាវេតព្វា វិតក្កុបច្ឆេទាយា”តិ (អ. និ. ៩.១).

វិជ្ជាវិមុត្តិបារិបូរិយា មូលភាវេនាបិ ចស្សា មហានិសំសតា វេទិតព្វា. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា – “អានាបានស្សតិ, ភិក្ខវេ, ភាវិតា ពហុលីកតា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ បរិបូរេតិ, ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ បរិបូរេន្តិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តី”តិ (ម. និ. ៣.១៤៧).

អបិច ចរិមកានំ អស្សាសបស្សាសានំ វិទិតភាវករណតោបិស្សា មហានិសំសតា វេទិតព្វា. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា – “ឯវំ ភាវិតាយ ខោ, រាហុល, អានាបានស្សតិយា ឯវំ ពហុលីកតាយ យេបិ តេ ចរិមកា អស្សាសបស្សាសា, តេបិ វិទិតាវ និរុជ្ឈន្តិ, នោ អវិទិតា”តិ (ម. និ. ២.១២១).

២៣៧. តត្ថ និរោធវសេន តយោ ចរិមកា ភវចរិមកា, ឈានចរិមកា, ចុតិចរិមកាតិ. ភវេសុ ហិ កាមភវេ អស្សាសបស្សាសា បវត្តន្តិ, រូបារូបភវេសុ នប្បវត្តន្តិ, តស្មា តេ ភវចរិមកា. ឈានេសុ បុរិមេ ឈានត្តយេ បវត្តន្តិ, ចតុត្ថេ នប្បវត្តន្តិ, តស្មា តេ ឈានចរិមកា. យេ បន ចុតិចិត្តស្ស បុរតោ សោឡសមេន ចិត្តេន សទ្ធិំ ឧប្បជ្ជិត្វា ចុតិចិត្តេន សហ និរុជ្ឈន្តិ, ឥមេ ចុតិចរិមកា នាម. ឥមេ ឥធ “ចរិមកា”តិ អធិប្បេតា.

ឥមំ កិរ កម្មដ្ឋានំ អនុយុត្តស្ស ភិក្ខុនោ អានាបានារម្មណស្ស សុដ្ឋុ បរិគ្គហិតត្តា ចុតិចិត្តស្ស បុរតោ សោឡសមស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណេ ឧប្បាទំ អាវជ្ជយតោ ឧប្បាទោបិ នេសំ បាកដោ ហោតិ. ឋិតិំ អាវជ្ជយតោ ឋិតិបិ នេសំ បាកដា ហោតិ. ភង្គំ អាវជ្ជយតោ ច ភង្គោ នេសំ បាកដោ ហោតិ.

ឥតោ អញ្ញំ កម្មដ្ឋានំ ភាវេត្វា អរហត្តំ បត្តស្ស ភិក្ខុនោ ហិ អាយុអន្តរំ បរិច្ឆិន្នំ វា ហោតិ អបរិច្ឆិន្នំ វា. ឥទំ បន សោឡសវត្ថុកំ អានាបានស្សតិំ ភាវេត្វា អរហត្តំ បត្តស្ស អាយុអន្តរំ បរិច្ឆិន្នមេវ ហោតិ. សោ “ឯត្តកំ ទានិ មេ អាយុសង្ខារា បវត្តិស្សន្តិ, ន ឥតោ បរ”ន្តិ ញត្វា អត្តនោ ធម្មតាយ ឯវ សរីរបដិជគ្គននិវាសនបារុបនាទីនិ សព្វកិច្ចានិ កត្វា អក្ខីនិ និមីលេតិ កោដបព្វតវិហារវាសីតិស្សត្ថេរោ វិយ មហាករញ្ជិយវិហារវាសីមហាតិស្សត្ថេរោ វិយ ទេវបុត្តមហារដ្ឋេ បិណ្ឌបាតិកតិស្សត្ថេរោ វិយ ចិត្តលបព្វតវិហារវាសិនោ ទ្វេ ភាតិយត្ថេរា វិយ ច.

តត្រាយំ ឯកវត្ថុបរិទីបនា – ទ្វេភាតិយត្ថេរេសុ កិរេកោ បុណ្ណមុបោសថទិវសេ បាតិមោក្ខំ ឱសារេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា ចង្កមេ ឋិតោ ចន្ទាលោកំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ អាយុសង្ខារេ ឧបធារេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ អាហ – “តុម្ហេហិ កថំ

ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᩁ ᨠᩮᨧᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩅ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ “ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᩘᨠᨾᩣᨽᩩᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣ”ᨲᩥ. ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩴ ᨴᩣᨶᩥ ᩅᩮᩣ ᨧᩘᨠᨾᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨾᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩘᨠᨾᩮ ᩃᩮᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩘᨠᨾᨠᩮᩣᨭᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩃᩮᨡᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩘᨠᨾᩴ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨽᩣᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᨸᩣᨴᩮᨶ ᩃᩮᨡᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ.

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩅᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩮᨳ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ, ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᩴ ᩈᨴᩣᨲᩥ.

ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣᨾᩩᨡᩴ.

ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨠᨳᩣ

᪒᪕᪑. ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᨶ ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᨶ – “ᨿᩣᩅᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩘᨡᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᩘᨡᨲᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ, ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᩮᩣ ᨸᩥᨸᩣᩈᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩋᩣᩃᨿᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨲᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪓᪔; ᩍᨲᩥᩅᩩ. ᪙᪐) ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠ᩠ᨡᩪᨸᩈᨾᩈᩘᨡᩣᨲᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᨣᩩᨱᩣ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣ. ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᩣ. ᩈᩘᨡᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᩘᨡᨲᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧ ᩈᨾ᩠ᨽᩩᨿ᩠ᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨠᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩣ ᩅᩣ. ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩘᨡᨲᩣᩈᩘᨡᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩁᩣᨣᩣᨽᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᩮᩣ…ᨸᩮ… ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣᨾᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᩈᩘᨡᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩃᨽᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨾᩣᨶᨾᨴᨸᩩᩁᩥᩈᨾᨴᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᨴᩣ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾᨴᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᨠᩣᨾᨸᩥᨸᩣᩈᩣ ᩅᩥᨶᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩥᨸᩣᩈᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩣᩃᨿᩣ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩃᨿᩈᨾᩩᨣ᩠ᨥᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨡᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᩈ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨣᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩅ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᩈᩮ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᨽᩣᩅᩣᨿ ᩅᩥᨶᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩥᨶᨶᨲᩮᩣ ᩈᩴᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᨲᩮᩣ ᨧᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩣᨿ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᨭᩮᩣ ᩅᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ.

ᩑᩅᨾᩮᨲᩮᩈᩴ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩘᨡᩣᨲᩮᩣ ᩏᨸᩈᨾᩮᩣ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨿᩮ ᩅᩣ ᨸᨶᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᩋᩈᩘᨡᨲᨬ᩠ᨧ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩥ… ᩈᨧ᩠ᨧᨬ᩠ᨧ… ᨸᩣᩁᨬ᩠ᨧ… ᩈᩩᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᨬ᩠ᨧ… ᩋᨩᩁᨬ᩠ᨧ… ᨵᩩᩅᨬ᩠ᨧ… ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨸᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨧ… ᩋᨾᨲᨬ᩠ᨧ… ᩈᩥᩅᨬ᩠ᨧ… ᨡᩮᨾᨬ᩠ᨧ…

ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨬ᩠ᨧ... ᩋᨶᩦᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ... ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨻᨩ᩠ᨫᨬ᩠ᨧ... ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨬ᩠ᨧ... ᨴᩦᨸᨬ᩠ᨧ... ᨲᩣᨱᨬ᩠ᨧ ... ᩃᩮᨱᨬ᩠ᨧ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨ ᪓᪖᪖) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩏᨸᩈᨾᨣᩩᨱᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨿᩮᩅ᪨

ᨲᩔᩮᩅᩴ ᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᨲᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸᩈᨾᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨲᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩁᩣᨣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨴᩮᩣᩈ... ᨶ ᨾᩮᩣᩉᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨩᩩᨣᨲᨾᩮᩅᩔ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᩈᨾᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᨶᩦᩅᩁᨱᩔ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨫᩣᨶᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨸᩈᨾᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩣᨿ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨣᩩᨱᩣᨶᩩᩔᩁᨱᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨧᩣᩁᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨫᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᪨ ᨲᨴᩮᨲᩴ ᩏᨸᩈᨾᨣᩩᨱᩣᨶᩩᩔᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᨨ ᩋᨶᩩᩔᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩔᩮᩅ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩏᨸᩈᨾᨣᩁᩩᨠᩮᨶ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶᩣᨸᩥ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᩩᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩏᨸᩈᨾᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩦᨴᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩩᨸᨲᩥ, ᩈᩩᨡᩴ ᨸᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨸᨱᩦᨲᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨶᩴ ᨣᩁᩩ ᨧ ᨽᩣᩅᨶᩦᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨣᨲᩥᨸᩁᩣᨿᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩅᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨽᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ;

ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ, ᩋᩁᩥᨿᩮ ᩏᨸᩈᨾᩮ ᩈᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩍᨴᩴ ᩏᨸᩈᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣᨾᩩᨡᩴ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩣᨵᩩᨩᨶᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩮ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ

ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮ

ᩋᨶᩩᩔᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ

ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. ព្រហ្មវិហារនិទ្ទេសោ

មេត្តាភាវនាកថា

២៤០. អនុស្សតិកម្មដ្ឋានានន្តរំ ឧទ្ទិដ្ឋេសុ បន មេត្តា, ករុណា, មុទិតា, ឧបេក្ខាតិ ឥមេសុ ចតូសុ ព្រហ្មវិហារេសុ មេត្តំ ភាវេតុកាមេន អាទិកម្មិកេន យោគាវចរេន ឧបច្ឆិន្នបលិពោធេន គហិតកម្មដ្ឋានេន ភត្តកិច្ចំ កត្វា ភត្តសម្មទំ បដិវិនោទេត្វា វិវិត្តេ បទេសេ សុបញ្ញត្តេ អាសនេ សុខនិសិន្នេន អាទិតោ តាវ ទោសេ អាទីនវោ, ខន្តិយញ្ច អានិសំសោ បច្ចវេក្ខិតព្ពោ.

កស្មា? ឥមិនា ហិ កម្មដ្ឋានេន ទោសោ បហាតព្ពោ, ខន្តិ អធិគន្តព្ពា. ន ច សក្កា កិញ្ចិ អទិដ្ឋាទីនវំ បហាតុំ, អវិទិតានិសំសំ វា អធិគន្តុំ. តស្មា “ទុដ្ឋោ ខោ, អាវុសោ, ទោសេន អភិភូតោ បរិយាទិន្នចិត្តោ បាណម្បិ ហនតី”តិអាទីនំ (អ. និ. ៣.៧២) វសេន ទោសេ អាទីនវោ ទដ្ឋព្ពោ.

“ខន្តី បរមំ តបោ តិតិក្ខា, និព្ពានំ បរមំ វទន្តិ ពុទ្ធា”; (ទី. និ. ២.៩០; ធ. ប. ១៨៤);

“ខន្តិពលំ ពលានីកំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ”. (ធ. ប. ៣៩៩; សុ. និ. ៦២៨);

“ខន្ត្យា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតី”តិអាទីនំ (សំ. និ. ១.២៤០) វសេន ខន្តិយំ អានិសំសោ វេទិតព្ពោ.

អថានេន ឯវំ ទិដ្ឋាទីនវតោ ទោសតោ ចិត្តំ វិវេចនត្ថាយ, វិទិតានិសំសាយ ច ខន្តិយា សំយោជនត្ថាយ មេត្តាភាវនា អារភិតព្ពា. អារភន្តេន ច អាទិតោវ បុគ្គលទោសា ជានិតព្ពា “ឥមេសុ បុគ្គលេសុ មេត្តា បឋមំ ន ភាវេតព្ពា, ឥមេសុ នេវ ភាវេតព្ពា”តិ.

អយញ្ហិ មេត្តា អប្បិយបុគ្គលេ, អតិប្បិយសហាយកេ, មជ្ឈត្តេ, វេរីបុគ្គលេតិ ឥមេសុ ចតូសុ បឋមំ ន ភាវេតព្ពា. លិង្គវិសភាគេ ឱធិសោ ន ភាវេតព្ពា. កាលកតេ ន ភាវេតព្ពាវ. កិំការណា អប្បិយាទីសុ បឋមំ ន ភាវេតព្ពា? អប្បិយំ ហិ បិយដ្ឋានេ ឋបេន្តោ កិលមតិ. អតិប្បិយសហាយកំ មជ្ឈត្តដ្ឋានេ ឋបេន្តោ កិលមតិ, អប្បមត្តកេបិ ចស្ស ទុក្ខេ ឧប្បន្នេ អារោទនាការប្បត្តោ វិយ ហោតិ. មជ្ឈត្តំ គរុដ្ឋានេ ច បិយដ្ឋានេ ច ឋបេន្តោ កិលមតិ. វេរិមនុស្សរតោ កោធោ ឧប្បជ្ជតិ, តស្មា អប្បិយាទីសុ បឋមំ ន ភាវេតព្ពា.

លិង្គវិសភាគេ បន តមេវ អារព្ភ ឱធិសោ ភាវេន្តស្ស រាគោ ឧប្បជ្ជតិ. អញ្ញតរោ កិរ អមច្ចបុត្តោ កុលុបកត្ថេរំ បុច្ឆិ “ភន្តេ, កស្ស មេត្តា ភាវេតព្ពា”តិ? ថេរោ “បិយបុគ្គលេ”តិ អាហ. តស្ស អត្តនោ ភរិយា បិយា ហោតិ. សោ តស្សា មេត្តំ ភាវេន្តោ សព្ពរត្តិំ

កិត្តិឃុដ្ឋយកាសិ៑ តស្មា លិក្ខចិរការេក ទូឆិរេសា ត ការេចតន្ថា៑

កាលកតេ បត ការេចរេន្តា រេតច អប្បត៌, ត ្លូបចារ៍ បិបុណាតិ៑ អដ្ឋាតរេរា ករិ ៩ហរកិច្ច អាចរិយំ អារេទ្ឋ រេយត្វា អារកិ៑ តស្ស រេយត្វា តប្បចត្តតិ៑ រេសា យហារេឆរស្ស សត្តិកំ កត្វា "ភរេន្ត, បក្យណាច រេយ រេយត្វាឍាតសយាបត្តិ, ត ច ត៌ សយាបជ្ជិត៌ សរេក្កាយិ, កំ ត្យ រេលា ការណ"ន្តិ អាហ៑ រេឆរេរា "តិយិត្វា, អាចុរេសា, ករេចសាហឹ"តិ អាហ៑ រេសា ករេចសរេន្តា អាចរិយស្ស យតកាច៌ ឆាតួ្វា អដ្ឋា អារេទ្ឋ រេយត្វាឃរេន្តា សយាបត្តិ អរេប្បសិ៑ តស្មា កាលកតេ ត ការេចតន្ថាច៑

១៣៨៑ សត្តបចយំ បត "អហំ សុលិរេតា រេហាយិ តិដ្ឋរេក្ខា"តិ ចា, "អរេចរេរា អញ្ញាបរេជ្ជា អតឹរេឈា សុលឹ អត្តាត៌ បរិហរាយី"តិ ចា ឧចំ បុតប្បត៌ អត្តតិរេយច ការេចតន្ថា៑

ឧចំ សរេន្ត ឃំ ចិករេក្ក (ចិក៑ ៤៣១) ចុត្តំ –

"កឆដ្ឋា កិច្ច រេយត្វាសហករេតត រេចតសា ឧកំ ឌិសំ ឆរិត្វា ចិហរតិ? រេសឃ្យឆាបិ តាយ ឧកំ បុក្កលំ បិឃំ យតាប៌ ឌិស្វា រេយត្វារេឃឃ្យ, ឧចរេយច សរេន្តា សរេន្ត រេយត្វាឃ ឆរតី"តិ៑

"ឃដ្ឋា បឌិសយ្ហិកាឃំ (បឌិ៑ យ៑ ១៑១១) –

"កតរេយហិ បដ្ឋាហាការរេហិ អរេតាឆិរេសាឆរណា រេយត្វា រេចរេតាចិយុត្តិ ការេចតន្ថា, សរេន្ត សត្វា អរេចរា រេហាន្តុ" អញ្ញាបជ្ជា អតឹឈា សុលឹ អត្តាត៌ បរិហរន្តុ៑ សរេន្ត បិណា... សរេន្ត ក្សតា... សរេន្ត បុក្កលា... សរេន្ត អត្តកាចបរិឃាបន្នា អរេចរា អញ្ញាបជ្ជា អតឹឈា សុលឹ អត្តាត៌ បរិហរន្តុ"តិអាឌិ –

ចុត្តំ៑ ឃដ្ឋា រេយត្តសុរេត្ត (ឲុ៑ បិ៑ ៥៑១; សុ៑ តិ៑ ១៤៨) –

"សុលិរេតាច រេលយិរេតា រេហាន្តុ,

សន្តសត្វា ភចន្តុ សុលិតន្តា"តិអាឌិ៑ –

ចុត្តំ, តំ ចិរដ្ឋត្តិ៑ ត ហិ តត្ថ អត្តតិ ការចតា ចុត្តាតិ រេច៑ តដ្ឋា ត ចិរដ្ឋត្តិ៑ កស្មា? តត្រាអប្បតាចរេសត ចុត្តំ៑ ន្តាត៌ សក្កិកាចចរេសត៑

សចេបិ ហិ វស្សសតំ វស្សសហស្សំ វា “អហំ សុខិតោ ហោមី”តិអាទិនា នយេន អត្តនិ មេត្តំ ភាវេតិ, នេវស្ស អប្បនា ឧប្បជ្ជតិ។ “អហំ សុខិតោ ហោមី”តិ ភាវយតោ បន យថា អហំ សុខកាមោ ទុក្ខបដិក្កូលោ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ ច, ឯវំ អញ្ញេបិ សត្តាតិ អត្តានំ សក្ខិំ កត្វា អញ្ញសត្តេសុ ហិតសុខកាមតា ឧប្បជ្ជតិ។ ភគវតាបិ –

“សព្វា ទិសា អនុបរិគម្ម ចេតសា,

នេវជ្ឈគា បិយតរមត្តនា ក្វចិ;

ឯវំ បិយោ បុថុ អត្តា បរេសំ,

តស្មា ន ហិំសេ បរមត្តកាមោ”តិ។ (សំ។ និ។ ១។១១៩; ឧទា។ ៤១); –

វចនា អយំ នយោ ទស្សិតោ។

២៤២។ តស្មា សក្ខិភាវត្ថំ បឋមំ អត្តានំ មេត្តាយ ផរិត្វា តទនន្តរំ សុខប្បវត្តនត្ថំ យ្វាយំ បិយោ មនាបោ គរុ ភាវនីយោ អាចរិយោ វា អាចរិយមត្តោ វា ឧបជ្ឈាយោ វា ឧបជ្ឈាយមត្តោ វា តស្ស ទានបិយវចនាទីនិ បិយមនាបករណានិ សីលសុតាទីនិ គរុភាវនីយករណានិ ច អនុស្សរិត្វា “ឯស សប្បុរិសោ សុខី ហោតុ និទ្ទុក្ខោ”តិអាទិនា នយេន មេត្តា ភាវេតព្វា។

ឯវរូបេ ច បុគ្គលេ កាមំ អប្បនា សម្បជ្ជតិ, ឥមិនា បន ភិក្ខុនា តាវតកេនេវ តុដ្ឋិំ អនាបជ្ជិត្វា សីមាសម្ភេទំ កត្តុកាមេន តទនន្តរំ អតិប្បិយសហាយកេ, អតិប្បិយសហាយកតោ មជ្ឈត្តេ, មជ្ឈត្តតោ វេរីបុគ្គលេ មេត្តា ភាវេតព្វា។ ភាវេន្តេន ច ឯកេកស្មិំ កោដ្ឋាសេ មុទុំ កម្មនិយំ ចិត្តំ កត្វា តទនន្តរេ តទនន្តរេ ឧបសំហរិតព្វំ។

យស្ស បន វេរីបុគ្គលោ វា នត្ថិ, មហាបុរិសជាតិកត្តា វា អនត្ថំ ករោន្តេបិ បរេ វេរីសញ្ញាវ នុប្បជ្ជតិ, តេន “មជ្ឈត្តេ មេ មេត្តចិត្តំ កម្មនិយំ ជាតំ, ឥទានិ នំ វេរិម្ហិ ឧបសំហរាមី”តិ ព្យាបារោ ន កាតព្វោ។ យស្ស បន អត្ថិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “មជ្ឈត្តតោ វេរីបុគ្គលេ មេត្តា ភាវេតព្វា”តិ។

២៤៣។ សចេ បនស្ស វេរិម្ហិ ចិត្តំ ឧបសំហរតោ តេន កតាបរាធានុស្សរណេន បដិឃោ ឧប្បជ្ជតិ, អថានេន បុរិមបុគ្គលេសុ យត្ថ កត្ថចិ បុនប្បុនំ មេត្តំ សមាបជ្ជិត្វា វុដ្ឋហិត្វា បុនប្បុនំ តំ បុគ្គលំ មេត្តាយន្តេន បដិឃំ វិនោទេតព្វំ។ សចេ ឯវម្បិ វាយមតោ ន និព្វាតិ, អថ
–

ពកក្ខបយឆ្ចាដ-អាឌីត់ អត្យវារទោ;

បដិឈយ្ស បហាគាឃ, ឈដិតន្ត្ថ បុគប្បុត៌

តង្ហា ទោ ន្តយិភា អាពាទេត អត្តាត់ ឆ្ចចតន្តូទេច “អទេ ព្យួន្នបុទិរ, គត្វ ច្វត្ត កពចតា –

‘ក្ខទោតាដល្អពោក ទេបិ, គិក្ខូទេច, ពកទេត ទេទា ឆ្ចទោកា អក្ខយក្កាតិ ឆ្ចពតេត្តឃ្យុ, តព្វាបិ ទឃា យទេគា បទោទេវឃ្យ៌ គ ទេយ ទេវា ទោត វាវគពទោ’តិ (យ៌ គិ៌ ១៌១៧១) ច,

‘តទេវ្យច ទោគ បិបិទឃា, ទឃា ព្យុគ្គ បដិព្យួន្និ;

ព្យុគ្គយប្យដិព្យួន្ទេត្តា, វក្កាយំ ទេតិ ក្ខន្ទយំ៌

“‘ក្ខកិត្តួយគ្ធ ចទេតិ, អត្តទេគា ច បទេវ្យ ច;

បទំ វង្គ្យបិត់ ញាតូា, ទឃា វទេតា ក្ខបវយុមី’តិ ច៌ (វំ៌ គិ៌ ១៌១ប័ប័); –

“‘វត្តិទេយ, គិក្ខូទេច, ឆយុា វបត្តកត្តា វបត្តកទោណា ទោពឆត់ អាពន្ឋត្តិ ន្ត្តត្ត ចា បុទិវំ ចា៌ ពតទេយ វត្ត? ន្តឆ, គិក្ខូទេច, វបទេត្តា វបត្តវ្យ ឲចំ ន្តន្ឋតិ អទេហា ចតាឃំ ក្ខន្ត្តទេណ្ហា អវ្យាតិ៌ តំ កិវ្យទេហត្យ? គ, គិក្ខូទេច, វបទេត្តា វបត្តវ្យ ចណ្ហចតាឃ គត្តតិ៌ ទោពគាឃំ, គិក្ខូទេច, បុទិវបុក្កទេលិ ទោពឆាកិក្ខទោតា ទោពឆបទេទោតា កិញ្ចាបិ ទេវា ទោហតិ វ្យុគត្យុទោតា វ្យុចិលិទេត្តា ពប្យិតទោពវយវ្យុ ឆ្ចតាតចត្តចវទេគា, អច ទោហា ទេវា ក្ខន្ត្តទេណ្ហាច ទោហតិ ទោពឆាកិក្ខទោតា៌ អឃំ, គិក្ខូទេច, បឆទេយា ឆទេយុា វបត្តកទេត្តា វបត្តកទោណា ទោពឆត់ អាពន្ឋតិ ន្តត្តិ ចា បុទិវំ ចា៌ បុគ ចបទំ, គិក្ខូទេច, វបទេត្តា វបត្តវ្យ ឲចំ ន្តន្ឋតិ អទេហាចតាឃំ ក្ខព្វួ វទេឃ្យាតិ...ទេប... គ បគ្គទេត្ត្វ អវ្យាតិ...ទេប... គ ទេកាពចា អវ្យាតិ...ទេប... គ ឃវចា អវ្យាតិ...ទេប... គ យិត្តចា អវ្យាតិ...ទេប... គ ពាឃវ្យ ទេកដា បទំ យទោណា វ្យុកតិ វក្កុ ទេលិក៌ ក្ខបវទេខ្ចឃ្យាតិ៌ តំ កិវ្យ ទោហត្យ? គ, គិក្ខូទេច, វបទេត្តា វបត្តវ្យ វ្យុកតិកយទេគត គត្តតិ៌ ទោពគាឃំ, គិក្ខូទេច, បុទិវបុក្កទេលិ ទោពឆាកិក្ខទោតា ទោពឆបទេទោតា ពាទេឃត ក្ខន្ត្តទិត់ ចទេតិ, ចាចាឃ យគវា ក្ខន្ត្តទិត់ ចទេតិ៌ ទេវា ពាទេឃត ចាចាឃ យគវា ក្ខន្ត្តទិត់ ចទិត្វា ពាឃវ្យ ទេកដា បទំ យទោណា អបិឃំ ក្ខព្វកតិ ចិតិបិត់ គិទេឃំ ក្ខបបន្ទតិ ទោពឆាកិក្ខទោតា’តិ (អ៌ គិ៌ លិ៌៩៦) ច,

“‘ទេវឃ្យថាបិ , គិក្ខូទេច, លចាលិត់ ក្ខកទោតាបដិត្ត យទេន្លាព្យចពត់ ទេគច ពាទេយ ពដូត្ត ឞទេតិ, គ អទេទេញ្ញា ពដូត្ត ឞទេតិ៌ តច្ចបយាហំ, គិក្ខូទេច,

ឥមំ បុគ្គលំ វទាមី’តិ ច,

“សោ ទានិ ត្វំ ឯវំ គណ្ហេត្វា ន ចេវ ភគវតោ សាសនករោ ភវិស្សសិ, បដិគណ្ហេត្វា ច គណ្ឌបុរិសតោបិ បាបិយោ ហុត្វា ន ទុដ្ឋយំ សក្កាយំ ទេស្សសិ, សព្វត្តការេណ ច ធម្មំ អត្តាន អត្តនោ ករិស្សសិ, លាភាលិត្វបរោ ច ភវិស្សសី”តិ។

១៣៣. តស្សេវ ឃដយតោ វាយមតោ សចេ តំ បដិឃំ ឧប្បជ្ជតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ។ នោ ចេ ឧប្បជ្ជតិ, អថ យោ យោ ធម្មោ តស្ស បុគ្គលស្ស ឧប្បន្នោ ហោតិ បរិសុទ្ធោ, អនុស្សរិយមានោ បសាទំ អាវហតិ, តំ តំ អនុស្សរិត្វា អាឃាតោ បដិវិនេតព្វោ។

ភិក្ខុស្ស ហិ កាយសមាចារោវ វូបសន្តោ ហោតិ។ វូបសន្តការោ ចស្ស ពហុំ វត្តបដិបត្តិំ ករោន្តស្ស សព្វជនេន ញាយតិ។ វចីសមាចារមនោសមាចារា បន អវូបសន្តា ហោន្តិ។ តស្ស តេ អចិន្តេត្វា កាយសមាចារវូបសមោយេវ អនុស្សរិតព្វោ។

ភិក្ខុស្ស វចីសមាចារោវ វូបសន្តោ ហោតិ។ វូបសន្តការោ ចស្ស សព្វជនេន ញាយតិ។ សោ ហិ បកតិយា ច បដិសន្ថារកុសលោ ហោតិ សខិលោ សុខសម្ភាសោ សម្មោទកោ ឧត្តានមុខោ បុព្វភាសី មធុរេន សរេន ធម្មំ ឱសារេតិ, បរិមណ្ឌលេហិ បទព្យញ្ជនេហិ ធម្មកថំ កថេតិ។ កាយសមាចារមនោសមាចារា បន អវូបសន្តា ហោន្តិ, តស្ស តេ អចិន្តេត្វា វចីសមាចារវូបសមោយេវ អនុស្សរិតព្វោ។

ភិក្ខុស្ស មនោសមាចារោវ វូបសន្តោ ហោតិ, វូបសន្តការោ ចស្ស ចេតិយវន្ទនាទីសុ សព្វជនស្ស បាកដោ ហោតិ។ យោ ហិ អវូបសន្តចិត្តោ ហោតិ, សោ ចេតិយំ វា ពោធិំ វា ថេរេ វា វន្ទមានោ ន សក្កច្ចំ វន្ទតិ, ធម្មស្សវនមណ្ឌបេ វិក្ខិត្តចិត្តោ វា បចលាយន្តោ វា និសីទតិ។ វូបសន្តចិត្តោ បន ឱកប្បេត្វា វន្ទតិ, ឱហិតសោតោ អដ្ឋិំ កត្វា កាយេន វា វាចាយ វា ចិត្តប្បសាទំ ករោន្តោ ធម្មំ សុណាតិ។ ឥតិ ភិក្ខុស្ស មនោសមាចារោវ វូបសន្តោ ហោតិ, កាយវចីសមាចារា អវូបសន្តា ហោន្តិ, តស្ស តេ អចិន្តេត្វា មនោសមាចារវូបសមោយេវ អនុស្សរិតព្វោ។

ភិក្ខុស្ស បន ឥមេសុ តីសុ ធម្មេសុ ឯកោបិ អវូបសន្តោ ហោតិ, តស្មិំ បុគ្គលេ “កិញ្ចាបិ អយំ ឥទានិ មនុស្សលោកេ ចរតិ, អថ ខោ កតិបាហស្ស អច្ចយេន អដ្ឋមហានិរយសោឡសឧស្សទនិរយបរិបូរកោ ភវិស្សតី”តិ ការុញ្ញំ បច្ចុបដ្ឋបេតព្វំ។ ការុញ្ញម្បិ ហិ បដិច្ច អាឃាតោ វូបសម្មតិ។

ភិក្ខុស្ស តយោបិមេ ធម្មា វូបសន្តា ហោន្តិ, តស្ស យំ យំ ឥច្ឆតិ, តំ តំ អនុស្សរិតព្វំ។ តាទិសេ ហិ បុគ្គលេ ន ទុក្ករា ហោតិ មេត្តាភាវនាតិ។

ឥមស្ស ច អត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ – “បញ្ចិមេ, អាវុសោ, អាឃាតបដិវិនយា។ យត្ថ ភិក្ខុនោ ឧប្បន្នោ អាឃាតោ សព្ពសោ

បដិច្ឆាទេតព្វា”តិ (អ. និ. ៣.១៩១) វុត្តំ បញ្ញាកតិបាទេត អាឃាតបដិច្ឆយស្សត្តំ ចិត្តាទេតព្វំ

១៣. សទេ បតស្ស ឧចយិ ចាឃយទេតា អាឃាទេតា ឧបជ្ជតិទេយច, អឆាទេតត ឧចំ អត្តា ឲ្យចឥតទេព្វា –

“អត្តទេភា ចិសទេយ ទក្ខំ, កតំ ទេត ឃដិ ទេចទិភា;

កិំ តស្សាចិសទេយ ទក្ខំ, សចិទេត្ត កត្តុមិច្ឆសិ។

“ធាហុបការំ ហិត្វាន, ធាតិចក្កំ ទុក្ខមុលំ;

មហាភត្តការំ ទេកាធំ, សបត្តំ ភ ដហាសិ កិំ។

“ឃាតិ ទក្ខសិ សីលានិ, ទេតសំ មុលតិកត្តភំ;

ទេកាធំ ភាយុបញ្ចអាទេលសិ, ទេកា តឃា សដិទេសា ដញ្ញា។

“កតំ អភទិយំ កម្មំ, បទេទភ ឰតិ កុជ្ឈសិ;

កិំ ភុ ត្វំ តាឌិសំទេយច, ទេឃា សយំ កត្តុមិច្ឆសិ។

“ទេកាទេសត្យកាទេយា ឃដិ តំ, អយភាបំ បទេទា ករិ;

ទេកាស្វប្បាទេកភ តទេស្សច, កិំ ប្ដុទេទសិ មទេភាទធំ។

“ទក្ខំ តស្ស ច ភាយ ត្វំ, កុទេទ្ធា កាហសិ ចា ភចា;

អត្តាភំ បភិកាទេភច, ទេកាធក្ខទេក្ខត ធាឡសិ។

“ទេកាធំ ចា អហិតំ មគ្គំ, អាទុឡ្ហា ឃដិ ទេចទិទេភា;

កស្មា តុវម្បិ កុជ្ឈន្តោ, តេសំយេវានុសិក្ខសិ។

“យំ ទោសំ តវ និស្សាយ, សត្តុនា អប្បិយំ កតំ;

តមេវ ទោសំ ឆិន្ទស្សុ, កិមដ្ឋានេ វិហញ្ញសិ។

“ខណិកត្តា ច ធម្មានំ, យេហិ ខន្ធេហិ តេ កតំ;

អមនាបំ និរុទ្ធា តេ, កស្ស ទានីធ កុជ្ឈសិ។

“ទុក្ខំ ករោតិ យោ យស្ស, តំ វិនា កស្ស សោ ករេ;

សយម្បិ ទុក្ខហេតុ ត្វំ, ឥតិ កិំ តស្ស កុជ្ឈសី”តិ។

១៣៩។ សចេ បនស្ស ឯវំ អត្តានំ ឱវទតោបិ បដិឃំ នេវ វូបសម្មតិ, អថានេន អត្តនោ ច បរស្ស ច កម្មស្សកតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា។ តត្ថ អត្តនោ តាវ ឯវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា “អម្ភោ ត្វំ តស្ស កុទ្ធោ កិំ ករិស្សសិ? ននុ តវេវ ចេតំ ទោសនិទានំ កម្មំ អនត្ថាយ សំវត្តិស្សតិ? កម្មស្សកោ ហិ ត្វំ កម្មទាយាទោ កម្មយោនិ កម្មពន្ធុ កម្មបដិសរណោ, យំ កម្មំ ករិស្សសិ, តស្ស ទាយាទោ ភវិស្សសិ, ន ចេតំ តេ កម្មំ នេវ សម្មាសម្ពោធិំ, ន បច្ចេកពោធិំ, ន សាវកភូមិំ, ន ព្រហ្មត្តសក្កត្តចក្កវត្តិបទេសរាជាទិសម្បត្តីនំ អញ្ញតរំ សម្បត្តិំ បាបេតុំ សមត្ថំ, អថ ខោ សាសនតោ ចាវេត្វា វិឃាសខាទកាទិភាវស្ស ចេវ នេរយិកាទិទុក្ខវិសេសស្ស ច តេ សំវត្តនិកំ កម្មំ។ សោ ត្វំ ឥទំ ករោន្តោ ឧភោហិ ហត្ថេហិ វីតច្ចិកេ វា អង្គារេ, គូថំ វា គហេត្វា បរំ បហរិតុកាមោ បុរិសោ វិយ អត្តានមេវ បឋមំ ទហសិ ចេវ ទុគ្គន្ធញ្ច ករោសី”តិ។

ឯវំ អត្តនោ កម្មស្សកតំ បច្ចវេក្ខិត្វា បរស្សបិ ឯវំ បច្ចវេក្ខិតព្ពា “ឯសោបិ តវ កុទ្ធោ កិំ ករិស្សតិ? ននុ ឯតស្សេវេតំ អនត្ថាយ សំវត្តិស្សតិ? កម្មស្សកោ ហិ អយមាយស្មា កម្មទាយាទោ...បេ... យំ កម្មំ ករិស្សតិ, តស្ស ទាយាទោ ភវិស្សតិ។ ន ចស្សេតំ កម្មំ នេវ សម្មាសម្ពោធិំ, ន បច្ចេកពោធិំ, ន សាវកភូមិំ, ន ព្រហ្មត្តសក្កត្តចក្កវត្តិបទេសរាជាទិសម្បត្តីនំ អញ្ញតរំ សម្បត្តិំ បាបេតុំ សមត្ថំ, អថ ខោ សាសនតោ ចាវេត្វា វិឃាសខាទកាទិភាវស្ស ចេវ នេរយិកាទិទុក្ខវិសេសស្ស ច សំវត្តនិកំ កម្មំ។ ស្វាយំ ឥទំ ករោន្តោ បដិវាតេ ឋត្វា បរំ រជេន ឱកិរិតុកាមោ បុរិសោ វិយ អត្តានមេវ ឱកិរតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា –

“‘យោ អប្បទុដ្ឋស្ស នរស្ស ទុស្សតិ,

ສຸທ຺ຘສ຺ສ ໂປສສ຺ສ ອນງ຺ຄຓສ຺ສ;

ຕເມວ ພາລໍ ປຈ຺ເຈຕິ ປາປໍ,

ສຸຂຸໂມ ຣໂຊ ປຕິວາຕໍວ ຂິຕ຺ໂຕ’’’ຕິ. (ຘ. ປ. ໑໒໕; ສຸ. ນິ. ໖໖໗);

໑໓໗. ສເຈ ປນສ຺ສ ເອວໍ ກມ຺ມສ຺ສກຕມ຺ປິ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂໂຕ ເນວ ວູປສມ຺ມຕິ, ອຖາເນນ ສຕ຺ຖຸ ປຸພ຺ພຈຣິຍຄຸຓາ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພາ.

ຕຕ຺ຣາຍໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓນໂຍ – ອມ຺ໂພ ປພ຺ພຊິຕ, ນນຸ ເຕ ສຕ຺ຖາ ປຸພ຺ເພວ ສມ຺ໂພຘາ ອນພິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ສມາໂນ ຈຕ຺ຕາຣິ ອສງ຺ເຂ຺ຍຍ຺ຍານິ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສຎ຺ຈ ປາຣມິໂຍ ປູຣຍມາໂນ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວຘເກສຸປິ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິເກສຸ ຈິຕ຺ຕໍ ນປ຺ປທູເສສິ. ເສຍ຺ຍຖິທໍ, ສີລວຊາຕເກ ຕາວ ອຕ຺ຕໂນ ເທວິຍາ ປທຸຏ຺ເຐນ ປາປອມຈ຺ເຈນ ອາຫິຕສ຺ສ ປຕິຣຎ຺ໂຎ ຕິໂຍຊນສຕໍ ຣຊ຺ຊໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕສ຺ສ ນິເສຘນຕ຺ຖາຍ ອຸຏ຺ຐິຕານໍ ອມຈ຺ຈານໍ ອາວຸຘມ຺ປິ ຉຸປິຕຸໍ ນ ອທາສິ. ປຸນ ສທ຺ຘິໍ ອມຈ຺ຈສຫສ຺ເສນ ອາມກສຸສາເນ ຄລປ຺ປມາຓໍ ຠູມິໍ ຂຓິຕ຺ວາ ນິຂຎ຺ຎມາໂນ ຈິຕ຺ຕປ຺ປໂທສມຕ຺ຕມ຺ປິ ອກຕ຺ວາ ກຸຓປຂາທນຕ຺ຖໍ ອາຄຕານໍ ສິງ຺ຄາລານໍ ປໍສຸວິຍູຫນໍ ນິສ຺ສາຍ ປຸຣິສກາຣໍ ກຕ຺ວາ ປຕິລທ຺ຘຊີວິໂຕ ຍກ຺ຂານຸຠາເວນ ອຕ຺ຕໂນ ສິຣິຄພ຺ຠໍ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ສິຣິສຍເນ ສຍິຕໍ ປຈ຺ຈຕ຺ຖິກໍ ທິສ຺ວາ ໂກປໍ ອກຕ຺ວາວ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ສປຖໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ມິຕ຺ຕຏ຺ຐາເນ ຐເປຕ຺ວາ ອາຫ –

“ອາສີເສເຖວ ປຸຣິໂສ, ນ ນິພ຺ພິນ຺ເທຍ຺ຍ ປຓ຺ຑິໂຕ;

ປສ຺ສາມິ ໂວຫໍ ອຕ຺ຕານໍ, ຍຖາ ອິຉ຺ຉິໍ ຕຖາ ອຫູ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໑.໕໑);

ຂນ຺ຕິວາທີຊາຕເກ ທຸມ຺ເມເຘນ ກາສິຣຎ຺ຎາ “ກິໍວາທີ ຕ຺ວໍ ສມຓາ”ຕິ ປຸຏ຺ໂຐ “ຂນ຺ຕິວາທີ ນາມາຫ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສກຓ຺ຏກາຫິ ກສາຫິ ຕາເຬຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖປາເທສຸ ຉິຊ຺ຊມາເນສຸ ໂກປມຕ຺ຕມ຺ປິ ນາກາສິ.

ອນຈ຺ຉຣິຍຎ຺ເຈຕໍ, ຍໍ ມຫລ຺ລໂກ ປພ຺ພຊ຺ຊຸປຄໂຕ ເອວໍ ກເຣຍ຺ຍ. ຈູຬຘມ຺ມປາລຊາຕເກ ປນ ອຸຕ຺ຕານເສຍ຺ຍໂກປິ ສມາໂນ –

“ຈນ຺ທນຣສານຸລິຕ຺ຕາ, ພາຫາ ຉິຊ຺ຊນ຺ຕິ ຘມ຺ມປາລສ຺ສ;

ທາຍາທສ຺ສ ປຖພ຺ຍາ, ປາຓາ ເມ ເທວ ຣຸຊ຺ຌນ຺ຕີ’ຕິ. (ຊາ. ໑.໕.໓໘);

ឧចំ ចិប្យលបយាតាឃ យាត្យឃា បិតទា យហាបតាឥបត តាយ ឥឡ្ឍា ចំឥកញ្ជ្រាឥឥឃ្ម ចិឃ ចត្បុ ហត្ថបិឥឝ្ម ឥឈឝាបិឥតឃ្ម តាចតាបិ ឃត្ជុជ្ជិ អតាបឌ្ឌិត្វា ឃឹឃយឃ្ស លិត្តឆាតិ អាឈឥត្ត “អយំ ឝាតិ ឥត ចិត្តបរិក្កឈ្យតកាឥលិ, ឰឝាតិ អយ្កុទា ឆយ្ថុបិល, ឃឹឃឥច្ឆឝាឈាបឥក បិតរិ, ឃឹឃឥច្ឆឥឝឥក បុរិឥឃ, បរិឥឆចយាតាឃ យាតរិ, អត្ថតិ ចាតិ ឰឥយឃ្ម ចត្បុ ឃយចិឥត្តា ឥហាហឹ”តិ ឝញ្ជហំ ឃយាឝាតយឆិដ្ឋាឃ បឝ្ជ្ញាកាឥយត្តយ្យិ តាកាឃិ៝

ឰឝញ្ញាបិ អតច្ឆរិឃឥយច, ឃំ យត្យឃ្សក្នឥតា ឧចយកាឃិ៝ តិរច្ឆាតក្នឥតាបិ បត ឈត្ថឥត្តា តាយ ចាឥណា ហុត្វា ចិឃប្បិឥតត ឃឥល្លូត តាកិឃំ ចិឥទ្ធបិ តាច អតត្វកាទិយិព្យុត្ថឥក ចិត្តំ តប្យត្នឥឃិ៝ ឃឆាហ –

“ឃយប្បិឥតា បុតុឃឥល្លូត តាឥកា,

អឝ្ជ្ញចិឥត្តា លុត្តក៌ អឌ្ឍតាឃិ;

កិយត្វឃំ កិឃ្ស ចា ឃយ្ថុ ឥហត្យ,

យយំ ចឆី កឃ្ស ចាឃំ បឥឃាឥកា”តិ៝ (ឌា៝ ១៝១៩៝១៦៖);

ឧចំ ចត្វា ច កាឃិឥឡ្ឍា យឥហឃិឃា តច ឝត្តាតយត្វាឃ ឥបឃិឥតាយិព្យតឝឥត្តតិ ចុឥត្ត តឃ្សា យឥតាឥចំ ប្នឥឥត្តា ឈត្តាឈ្លាឥស្ថិតិច្ឆឥឈាឃយ្យឌ្ឍលិតចាទុឥឃាឥក អត្តឥតា ឝឥត្ត ឥឈត្វា អឝាឃិ៝

យហាកបិ ហុត្វា អត្តតាឥឃច បត្តតបបិតឥតា ហ្គ្គិឥតត បុរិឥឃត –

“តឥក្លា អយំ យត្យឃ្សាតិ, ឃឥឆចឥឡ្ឍា ចឥត យិកា;

ឃំត្នតិយំ ចឆិត្វាត, ឈាឥតា តាឥឝឃ្យ ចាតទិ៝

“អាហិឥតាច កយិឃ្សាយិ, យំឃយាឝាឃ ឃឌ្ឌលំ;

កត្តាឌំ តិត្វរិឃ្សាយិ, បំឥឆឃ្យ ឥយ តចិឃ្សតី”តិ៝ (ឌា៝ ១៝១៩៝១០៥-១០៩); –

ឯវំ ចិន្តេត្វា សិលំ ឧក្ខិបិត្វា មត្ថកេ សម្ផាលិតេ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ តំ បុរិសំ ឧទិក្ខមានោ –

“មា អយ្យោសិ មេ ភទន្តេ, ត្វំ នាមេតាទិសំ ករិ;

ត្វំ ខោសិ នាម ទីឃាវុ, អញ្ញេ វារេតុមរហសី”តិ· (ជា· ១·១៩·១០៨); –

វត្វា តស្មិំ បុរិសេ ចិត្តំ អប្បទូសេត្វា អត្តនោ ច ទុក្ខំ អចិន្តេត្វា តមេវ បុរិសំ ខេមន្តភូមិំ សម្បាបេសិ·

ភូរិទត្តោ នាម នាគរាជា ហុត្វា ឧបោសថង្គានិ អធិដ្ឋាយ វម្មិកមុទ្ធនិ សយមានោ កប្បុដ្ឋានគ្គិសទិសេន វិសេន សកលសរីរេ និជ្ឈាយមានោបិ បេឡាយ បក្ខិបិត្វា សកលជម្ពុទីបេ កីឡាបិយមានោបិ តស្មិំ ព្រាហ្មណេ មនោបទោសមត្តម្បិ ន អកាសិ· យថាហ –

“បេឡាយ បក្ខិបន្តេបិ, មទ្ទន្តេបិ ច បាណិនា;

អលម្ពានេ ន កុប្បាមិ, សីលខណ្ឌភយា មមា”តិ· (ចរិយា· ២·១៩);

ចម្បេយ្យោបិ នាគរាជា ហុត្វា អហិតុណ្ឌិកេន វិហេឋិយមានោ មនោបទោសមត្តម្បិ នុប្បាទេសិ· យថាហ –

“តទាបិ មំ ធម្មចារិំ, ឧបវុត្ថុបោសថំ;

អហិតុណ្ឌិកោ គហេត្វាន, រាជទ្វារម្ហិ កីឡតិ·

“យំ សោ វណ្ណំ ចិន្តយតិ, នីលំ បីតំ ច លោហិតំ;

តស្ស ចិត្តានុវត្តន្តោ, ហោមិ ចិន្តិតសន្និភោ·

“ថលំ ករេយ្យ ឧទកំ, ឧទកម្បិ ថលំ ករេ;

យទិហំ តស្ស កុប្បេយ្យំ, ខណេន ឆារិកំ ករេ·

“យទិ ចិត្តវសី ហេស្សំ, បរិហាយិស្សាមិ សីលតោ;

សីលេន បរិហីនស្ស, ឧត្តមត្ថោ ន សិជ្ឈតី”តិ. (ចរិយា. ២.២១-២៣);

សង្ខបាលនាគរាជា ហុត្វា តិខិណាហិ សត្តីហិ អដ្ឋសុ ឋានេសុ ឱវិជ្ឈិត្វា បហារមុខេហិ សកណ្ដកា លតាយោ បវេសេត្វា នាសាយ ទឡ្ហំ រជ្ជុំ បក្ខិបិត្វា សោឡសហិ ភោជបុត្តេហិ កាជេនាទាយ វយ្ហមានោ ធរណីតលេ ឃំសិយមានសរីរោ មហន្តំ ទុក្ខំ បច្ចនុភោន្តោ កុជ្ឈិត្វា ឱលោកិតមត្តេនេវ សព្វេ ភោជបុត្តេ ភស្មំ កាតុំ សមត្ថោបិ សមានោ ចក្ខុំ ឧម្មីលេត្វា បទុដ្ឋាការមត្តម្បិ ន អកាសិ.

យថាហ –

“ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិញ្ចាឡារ,

ឧបោសថំ និច្ចមុបាវសាមិ;

អថាគមុំ សោឡស ភោជបុត្តា,

រជ្ជុំ គហេត្វាន ទឡ្ហញ្ច បាសំ.

“ភេត្វាន នាសំ អតិកស្ស រជ្ជុំ,

នយិំសុ មំ សម្បរិគយ្ហ លុទ្ធា;

ឯតាទិសំ ទុក្ខមហំ តិតិក្ខំ,

ឧបោសថំ អប្បដិកោបយន្តោ”តិ. (ជា. ២.១៧.១៥០-១៥១);

ន កេវលញ្ច ឯតានេវ, អញ្ញានិបិ មាតុបោសកជាតកាទីសុ អនេកានិ អច្ឆរិយានិ អកាសិ. តស្ស តេ ឥទានិ សព្វញ្ញុតំ បត្តស្ស សទេវកេ លោកេ កេនចិ អប្បដិសមខន្តិគុណំ តំ ភគវន្តំ សត្ថារំ អបទិសតោ បដិឃចិត្តំ នាម ឧប្បាទេតុំ អតិវិយ អយុត្តំ អប្បតិរូបន្តិ.

២៤៨។ សចេ បនស្ស ឯវំ សត្ថុ បុព្វចរិតគុណំ បច្ចវេក្ខតោបិ ទីឃរត្តំ កិលេសានំ ទាសព្យំ ឧបគតស្ស តេន តំ បដិឃំ ន វូបសម្មតិ, អថានេន អនមតគ្គិយានិ បច្ចវេក្ខិតព្ពានិ។ តត្ថ ហិ វុត្តំ –

“ន សោ, ភិក្ខវេ, សត្តោ សុលភរូបោ, យោ ន មាតាភូតបុព្វោ, យោ ន បិតាភូតបុព្វោ, យោ ន ភាតា, យោ ន ភគិនី, យោ ន បុត្តោ, យោ ន ធីតាភូតបុព្វោ”តិ (សំ។ និ។ ២។១៣៧-១៤២)។

តស្មា តស្មិំ បុគ្គលេ ឯវំ ចិត្តំ ឧប្បាទេតព្ពំ, “អយំ កិរ មេ អតីតេ មាតា ហុត្វា ទសមាសេ កុច្ឆិយា បរិហរិត្វា មុត្តករីសខេឡសិង្ឃាណិកាទីនិ ហរិចន្ទនំ វិយ អជិគុច្ឆមានា អបនេត្វា ឧរេ នច្ចាបេន្តី អង្កេន បរិហរមានា បោសេសិ, បិតា ហុត្វា អជបថសង្កុបថាទីនិ គន្ត្វា វាណិជ្ជំ បយោជយមានោ មយ្ហមត្ថាយ ជីវិតម្បិ បរិច្ចជិត្វា ឧភតោព្យូឡ្ហេ សង្គាមេ បវិសិត្វា នាវាយ មហាសមុទ្ទំ បក្ខន្ទិត្វា អញ្ញានិ ច ទុក្ករានិ ករិត្វា ‘បុត្តកេ បោសេស្សាមី’តិ តេហិ តេហិ ឧបាយេហិ ធនំ សំហរិត្វា មំ បោសេសិ។ ភាតា, ភគិនី, បុត្តោ, ធីតា ច ហុត្វាបិ ឥទញ្ចិទញ្ច ឧបការំ អកាសីតិ តត្ថ មេ នប្បតិរូបំ មនំ បទុសេតុ”ន្តិ។

២៤៩។ សចេ បន ឯវម្បិ ចិត្តំ និព្ពាបេតុំ ន សក្កោតិយេវ, អថានេន ឯវំ មេត្តានិសំសា បច្ចវេក្ខិតព្ពា – “អម្ភោ បព្ពជិត, ននុ វុត្តំ ភគវតា –

‘មេត្តាយ ខោ, ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា។ កតមេ ឯកាទស? សុខំ សុបតិ, សុខំ បដិពុជ្ឈតិ, ន បាបកំ សុបិនំ បស្សតិ, មនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, អមនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, ទេវតា រក្ខន្តិ, នាស្ស អគ្គិ វា វិសំ វា សត្ថំ វា កមតិ, តុវដំ ចិត្តំ សមាធិយតិ, មុខវណ្ណោ បសីទតិ, អសម្មូឡ្ហោ កាលង្ករោតិ, ឧត្តរិមប្បដិវិជ្ឈន្តោ ព្រហ្មលោកូបគោ ហោតី’តិ (អ។ និ។ ១១។១៥)។

“សចេ ត្វំ ឥទំ ចិត្តំ ន និព្ពាបេស្សសិ, ឥមេហិ អានិសំសេហិ បរិពាហិរោ ភវិស្សសី”តិ។

២៥០។ ឯវម្បិ និព្ពាបេតុំ អសក្កោន្តេន បន ធាតុវិនិព្ភោគោ កាតព្ពោ។ កថំ? “អម្ភោ បព្ពជិត, ត្វំ ឯតស្ស កុជ្ឈមានោ កស្ស កុជ្ឈសិ? កិំ កេសានំ កុជ្ឈសិ, ឧទាហុ លោមានំ, នខានំ…បេ… មុត្តស្ស កុជ្ឈសិ? អថ វា បន កេសាទីសុ បថវីធាតុយា កុជ្ឈសិ, អាបោធាតុយា, តេជោធាតុយា, វាយោធាតុយា កុជ្ឈសិ? យេ វា បញ្ចក្ខន្ធេ ទ្វាទសាយតនានិ អដ្ឋារស ធាតុយោ ឧបាទាយ អយមាយស្មា ឥត្ថន្នាមោតិ វុច្ចតិ, តេសុ កិំ រូបក្ខន្ធស្ស កុជ្ឈសិ, ឧទាហុ វេទនា សញ្ញា សង្ខារវិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស កុជ្ឈសិ? កិំ វា ចក្ខាយតនស្ស កុជ្ឈសិ, កិំ រូបាយតនស្ស កុជ្ឈសិ…បេ… កិំ មនាយតនស្ស កុជ្ឈសិ, កិំ ធម្មាយតនស្ស កុជ្ឈសិ? កិំ វា ចក្ខុធាតុយា កុជ្ឈសិ, កិំ រូបធាតុយា, កិំ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុយា…បេ… កិំ មនោធាតុយា, កិំ ធម្មធាតុយា, កិំ មនោវិញ្ញាណធាតុយា”តិ? ឯវញ្ហិ ធាតុវិនិព្ភោគំ ករោតោ

អារេក្ក សាសបស្ស ចិយ អាកាសេ ចិត្តកម្ពុស្ស ចិយ ច លោឈស្ស បតិដ្ឋានដ្ឋានំ ត ហោតិ។

១៥៨។ ឆាតុចិតិត្ថទាហំ បត កាតុំ អសក្កោន្តេត ជាតសំចិការេកា កាតព្វោ។ អត្តនោ សត្តកំ បរស្ស ជាតព្វំ, បរស្ស សត្តកំ អត្តនា កហេតព្វំ។ សចេ បត បរេទា ក៏ត្តាឌឹដេចា ហោតិ អបរិភោគារហបរិក្ខារទា, អត្តនោ សត្តកមេវ ជាតព្វំ។ តស្សេចំ កទោរតោ ឲកេត្តតេច តស្មិំ បុក្កលេ អាឃាតោ វូបសម្មតិ។ ខ្ពតស្ស ច អតីតជាតិតោ បដ្ឋាយ អតុពន្ធោបិ កោធោ តង្ខណញ្ញេច វូបសម្មតិ, ចិត្តលបព្ពតចិហារេ តិក្ខត្តុំ វុដ្ឋាបិតសេនាសនេត បិណ្ឌបាតិកេត្វទេត “អយំ , ភន្តេ, អដ្ឋកហាបណគ្ឃនកោ បត្តោ មម មាតរា ឧបាសិកាយ ឌិន្នោ ធម្មិយលាភោ, មហាឧបាសិកាយ បុញ្ញលាភំ កទោថា”តិ ចត្វា ឌិន្នំ បត្តំ លទ្ធមហាថេរស្ស ចិយ។ ឲចំ មហាតុភាចមេតំ ជាតំ នាម។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“អទន្តទមនំ ជាតំ, ជាតំ សព្ពត្ថសាធកំ;

ជានេតត បិយចាចាយ, ឧន្នមន្តិ តមន្តិ ចា”តិ។

១៥៩។ តស្សេចំ ចេរីបុក្កលេ វូបសន្តបដិឃស្ស យថា បិយាតិប្បិយសហាយកមជ្ឈត្តេសុ, ឲចំ តស្មិម្បិ មេត្តាចសេត ចិត្តំ បចត្តតិ។ អថានេត បុតប្បុតំ មេត្តាយន្តេត អត្តតិ បិយបុក្កលេ មជ្ឈត្តេ ចេរីបុក្កលេតិ ចតូសុ ជនេសុ សមចិត្តតំ សម្បាទេន្តេត សីមាសម្ភេទោ កាតព្វោ។ តស្សិទំ លក្ខណំ, សចេ ខ្ពមស្មិំ បុក្កលេ បិយមជ្ឈត្តចេរីហិ សទ្ធិំ អត្តចតុត្ថេ ឲកស្មិំ បទេសេ តិសិន្នេ ចោរា អាកន្ត្វា “ភន្តេ, ឲកំ កិក្ខុំ អម្ហាកំ ទេថា”តិ ចត្វា “កិំ ការណា”តិ វុត្តេ “តំ មារេត្វា កលលោហិតំ កហេត្វា ពលិករណត្ថាយា”តិ ចទេយ្យុំ, តត្រ ចេសោ កិក្ខុ “អមុកំ ចា អមុកំ ចា កណ្ហន្តូ”តិ ចិន្តេយ្យ, អកតោច ហោតិ សីមាសម្ភេទោ។ សចេបិ “មំ កណ្ហន្តុ, មា ខ្ពមេ តយោ”តិបិ ចិន្តេយ្យ, អកតោច ហោតិ សីមាសម្ភេទោ។ កស្មា? យស្ស យស្ស ហិ កហណមិច្ឆតិ, តស្ស តស្ស អហិតេសី ហោតិ, ខ្ពតេរសំយេច ហិតេសី ហោតិ។

យទា បត ចតុន្នំ ជនានមន្តរេ ឲកម្បិ ចោរានំ ជាតព្វំ ត បស្សតិ, អត្តតិ ច តេសុ ច តីសុ ជនេសុ សមមេច ចិត្តំ បចត្តតិ, កតោ ហោតិ សីមាសម្ភេទោ។ តេនាហុ បោរាណា –

“អត្តតិ ហិតមជ្ឈត្តេ, អហិតេ ច ចតុព្ពិធេ;

យទា បស្សតិ តានត្តំ, ហិតចិត្តោច បាណិនំ។

“ត តិកាមលាភី មេត្តាយ, កុសលីតិ បកុច្ចតិ;

យថា ចតស្សោ សីមាយោ, សម្ភិន្នា ហោន្តិ កិច្ចតោ.

“សមំ ផរតិ មេត្តាយ, សព្ពលោកំ សទេវកំ;

មហាវិសេសោ បុរិមេន, យស្ស សីមា ន ញាយតី”តិ.

១៥៧. ឯវំ សីមាសម្ភេទសមកាលមេវ ច ឥមិនា ភិក្ខុនា និមិត្តញ្ច ឧបចារញ្ច លទ្ធំ ហោតិ. សីមាសម្ភេទេ បន កតេ តមេវ និមិត្តំ អាសេវន្តោ ភាវេន្តោ ពហុលីករោន្តោ អប្បកសិរេនេវ បថវីកសិណេ វុត្តនយេន អប្បនំ បាបុណាតិ.

ឯត្តាវតានេន អធិគតំ ហោតិ បញ្ចង្គវិប្បហីនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ តិវិធកល្យាណំ ទសលក្ខណសម្បន្នំ បឋមជ្ឈានំ មេត្តាសហគតំ. អធិគតេ ច តស្មិំ តទេវ និមិត្តំ អាសេវន្តោ ភាវេន្តោ ពហុលីករោន្តោ អនុបុព្ពេន ចតុក្កនយេ ទុតិយតតិយជ្ឈានានិ, បញ្ចកនយេ ទុតិយតតិយចតុត្ថជ្ឈានានិ ច បាបុណាតិ.

សោ ហិ បឋមជ្ឈានាទីនំ អញ្ញតរវសេន មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ. តថា ទុតិយំ, តថា តតិយំ, តថា ចតុត្ថំ. ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្ពធិ សព្ពត្តតាយ សព្ពាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហរតិ (វិភ. ៦៤២; ទី. និ. ១.៥៥៦). បឋមជ្ឈានាទិវសេន អប្បនាប្បត្តចិត្តស្សេវ ហិ អយំ វិកុព្ពនា សម្បជ្ជតិ.

១៥៨. ឯត្ថ ច មេត្តាសហគតេនាតិ មេត្តាយ សមន្នាគតេន. ចេតសាតិ ចិត្តេន. ឯកំ ទិសន្តិ ឯកមេកិស្សា ទិសាយ បឋមបរិគ្គហិតំ សត្តំ ឧបាទាយ ឯកទិសាបរិយាបន្នសត្តផរណវសេន វុត្តំ. ផរិត្វាតិ ផុសិត្វា អារម្មណំ កត្វា. វិហរតីតិ ព្រហ្មវិហារាធិដ្ឋិតំ ឥរិយាបថវិហារំ បវត្តេតិ. តថា ទុតិយន្តិ យថា បុរត្ថិមាទីសុ ទិសាសុ យំកិញ្ចិ ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ, តថេវ តទនន្តរំ ទុតិយំ តតិយំ ចតុត្ថញ្ចាតិ អត្ថោ. ឥតិ ឧទ្ធន្តិ ឯតេនេវ នយេន ឧបរិមំ ទិសន្តិ វុត្តំ ហោតិ. អធោ តិរិយន្តិ អធោទិសម្បិ តិរិយំទិសម្បិ ឯវមេវ. តត្ថ ច អធោតិ ហេដ្ឋា. តិរិយន្តិ អនុទិសាសុ. ឯវំ សព្ពទិសាសុ អស្សមណ្ឌលេ អស្សមិវ មេត្តាសហគតំ ចិត្តំ សារេតិបិ បច្ចាសារេតិបីតិ. ឯត្តាវតា ឯកមេកំ ទិសំ បរិគ្គហេត្វា ឱធិសោ មេត្តាផរណំ ទស្សិតំ.

សព្ពធីតិអាទិ បន អនោធិសោ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ. តត្ថ សព្ពធីតិ សព្ពត្ថ. សព្ពត្តតាយាតិ សព្ពេសុ ហីនមជ្ឈិមុក្កដ្ឋមិត្តសបត្តមជ្ឈត្តាទិប្បភេទេសុ អត្តតាយ. “អយំ បរសត្តោ”តិ វិភាគំ អកត្វា អត្តសមតាយាតិ វុត្តំ ហោតិ. អថ វា សព្ពត្តតាយាតិ សព្ពេន ចិត្តភាគេន ឦសកម្បិ ពហិ អវិក្ខិបមានោតិ វុត្តំ ហោតិ. សព្ពាវន្តន្តិ សព្ពសត្តវន្តំ, សព្ពសត្តយុត្តន្តិ អត្ថោ. លោកន្តិ សត្តលោកំ.
វិបុលេនាតិឯវមាទិបរិយាយទស្សនតោ បនេត្ថ បុន មេត្តាសហគតេនាតិ វុត្តំ. យស្មា វា ឯត្ថ ឱធិសោ ផរណេ វិយ បុន តថាសទ្ទោ ឥតិសទ្ទោ វា ន វុត្តោ, តស្មា បុន មេត្តាសហគតេន ចេតសាតិ វុត្តំ. និគមនវសេន វា ឯតំ វុត្តំ. វិបុលេនាតិ ឯត្ថ ច ផរណវសេន

វិបុលតា ទដ្ឋព្វា. ភូមិវសេន បន ឯកំ មហគ្គតំ, បគុណវសេន ច អប្បមាណសត្តារម្មណវសេន ច អប្បមាណំ, ព្យាបាទបច្ចត្ថិកប្បហានេន អវេរំ, ទោមនស្សប្បហានតោ អព្យាបជ្ជំ, និទ្ទុក្ខន្តិ វុត្តំ ហោតិ. អយំ មេត្តាសហគតេន ចេតសាតិអាទិនា នយេន វុត្តាយ វិកុព្វនាយ អត្ថោ.

២៣៨. យថា ចាយំ អប្បនាប្បត្តចិត្តស្សេវ វិកុព្វនា សម្បជ្ជតិ, តថា យម្បិ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ២.២២) "បញ្ចហាការេហិ អនោធិសោផរណា មេត្តាចេតោវិមុត្តិ, សត្តហាការេហិ ឱធិសោផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ, ទសហាការេហិ ទិសាផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តី"តិ វុត្តំ, តម្បិ អប្បនាប្បត្តចិត្តស្សេវ សម្បជ្ជតីតិ វេទិតព្វំ.

តត្ថ ច សព្វេ សត្តា អវេរា អព្យាបជ្ជា អនីឃា សុខី អត្តានំ បរិហរន្តុ, សព្វេ បាណា, សព្វេ ភូតា, សព្វេ បុគ្គលា, សព្វេ អត្តភាវបរិយាបន្នា អវេរា...បេ... បរិហរន្តូតិ ឥមេហិ បញ្ចហាការេហិ អនោធិសោផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ វេទិតព្វា.

សព្វា ឥត្ថិយោ អវេរា...បេ... អត្តានំ បរិហរន្តុ, សព្វេ បុរិសា, សព្វេ អរិយា, សព្វេ អនរិយា, សព្វេ ទេវា, សព្វេ មនុស្សា, សព្វេ វិនិបាតិកា អវេរា...បេ... បរិហរន្តូតិ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ ឱធិសោផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ វេទិតព្វា.

សព្វេ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ សត្តា អវេរា...បេ... អត្តានំ បរិហរន្តុ. សព្វេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ, សព្វេ ឧត្តរាយ ទិសាយ, សព្វេ ទក្ខិណាយ ទិសាយ, សព្វេ បុរត្ថិមាយ អនុទិសាយ, សព្វេ បច្ឆិមាយ អនុទិសាយ, សព្វេ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ, សព្វេ ទក្ខិណាយ អនុទិសាយ, សព្វេ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ, សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ សត្តា អវេរា...បេ... បរិហរន្តុ. សព្វេ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ បាណា, ភូតា, បុគ្គលា, អត្តភាវបរិយាបន្នា, អវេរា...បេ... បរិហរន្តុ. សព្វា បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ឥត្ថិយោ, សព្វេ បុរិសា, អរិយា, អនរិយា, ទេវា, មនុស្សា, វិនិបាតិកា អវេរា...បេ... បរិហរន្តុ. សព្វា បច្ឆិមាយ ទិសាយ, ឧត្តរាយ, ទក្ខិណាយ, បុរត្ថិមាយ អនុទិសាយ, បច្ឆិមាយ, ឧត្តរាយ, ទក្ខិណាយ អនុទិសាយ, ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ, ឧបរិមាយ ទិសាយ ឥត្ថិយោ...បេ... វិនិបាតិកា អវេរា អព្យាបជ្ជា អនីឃា សុខី អត្តានំ បរិហរន្តូតិ ឥមេហិ ទសហាការេហិ ទិសាផរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ វេទិតព្វា.

២៣៩. តត្ថ សព្វេតិ អនវសេសបរិយាទានមេតំ. សត្តាតិ រូបាទីសុ ខន្ធេសុ ឆន្ទរាគេន សត្តា វិសត្តាតិ សត្តា. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

"រូបេ ខោ, រាធ, យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទី យា តណ្ហា, តត្រ សត្តោ, តត្រ វិសត្តោ, តស្មា សត្តោតិ វុច្ចតិ... វេទនាយ... សញ្ញាយ... សង្ខារេសុ... វិញ្ញាណេ ខោ, រាធ, យោ ឆន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទី យា តណ្ហា, តត្រ សត្តោ, តត្រ វិសត្តោ, តស្មា សត្តោតិ វុច្ចតី"តិ (សំ. និ. ២.១៦១).

រូឡ្ហីសទ្ទេន បន វីតរាគេសុបិ អយំ វោហារោ វត្តតិយេវ, វិលីវមយេបិ ពីជនីវិសេសេ តាលវណ្ដវោហារោ វិយ. អក្ខរចិន្តកា

បន អត្ថំ អវិចារេត្វា នាមមត្តមេតន្តិ ឥច្ឆន្តិ។ យេបិ អត្ថំ វិចារេន្តិ, តេ សត្តយោគេន សត្តាតិ ឥច្ឆន្តិ។

បាណនតាយ បាណា, អស្សាសបស្សាសាយត្តវុត្តិតាយាតិ អត្ថោ។ ភូតត្តា ភូតា, សម្ភូតត្តា អភិនិព្វត្តត្តាតិ អត្ថោ។ បុន្តិ វុច្ចតិ និរយោ, តស្មិំ គលន្តីតិ បុគ្គលា, គច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។ អត្តភាវោ វុច្ចតិ សរីរំ ខន្ធបញ្ចកមេវ វា, តមុបាទាយ បញ្ញត្តិមត្តសម្ភវតោ។ តស្មិំ អត្តភាវេ បរិយាបន្នាតិ អត្តភាវបរិយាបន្នា។ បរិយាបន្នាតិ បរិច្ឆិន្នា, អន្តោគធាតិ អត្ថោ។

យថា ច សត្តាតិ វចនំ, ឯវំ សេសានិបិ រុឡ្ហីវសេន អារោបេត្វា សព្វានេតានិ សព្វសត្តវេវចនានីតិ វេទិតព្វានិ។ កាមញ្ច អញ្ញានិបិ សព្វេ ជន្តូ សព្វេ ជីវាតិអាទីនិ សព្វសត្តវេវចនានិ អត្ថិ, បាកដវសេន បន ឥមានេវ បញ្ច គហេត្វា "បញ្ចហាការេហិ អនោធិសោផរណា មេត្តាចេតោវិមុត្តី"តិ វុត្តំ។

យេ បន សត្តា បាណាតិអាទីនំ ន កេវលំ វចនមត្តតោវ, អថ ខោ អត្ថតោបិ នានត្តមេវ ឥច្ឆន្តិ, តេសំ អនោធិសោផរណា វិរុជ្ឈតិ, តស្មា តថា អត្ថំ អគ្គហេត្វា ឥមេសុ បញ្ចសុ អាការេសុ អញ្ញតរវសេន អនោធិសោ មេត្តា ផរិតព្វា។

២៥៤។ ឯត្ថ ច សព្វេ សត្តា អវេរា ហោន្តូតិ អយមេកា អប្បនា។ អព្យាបជ្ជា ហោន្តូតិ អយមេកា អប្បនា។ អព្យាបជ្ជាតិ ព្យាបាទរហិតា។ អនីឃា ហោន្តូតិ អយមេកា អប្បនា។ អនីឃាតិ និទ្ទុក្ខា។ សុខី អត្តានំ បរិហរន្តូតិ អយមេកា អប្បនា។ តស្មា ឥមេសុបិ បទេសុ យំ យំ បាកដំ ហោតិ, តស្ស តស្ស វសេន មេត្តា ផរិតព្វា។ ឥតិ បញ្ចសុ អាការេសុ ចតុន្នំ អប្បនានំ វសេន អនោធិសោផរណេ វីសតិ អប្បនា ហោន្តិ។

ឱធិសោផរណេ បន សត្តសុ អាការេសុ ចតុន្នំ វសេន អដ្ឋវីសតិ។ ឯត្ថ ច ឥត្ថិយោ បុរិសាតិ លិង្គវសេន វុត្តំ។ អរិយា អនរិយាតិ អរិយបុថុជ្ជនវសេន។ ទេវា មនុស្សា វិនិបាតិកាតិ ឧបបត្តិវសេន។

ទិសាផរណេ បន សព្វេ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ សត្តាតិអាទិនា នយេន ឯកមេកិស្សា ទិសាយ វីសតិ វីសតិ កត្វា ទ្វេសតានិ, សព្វា បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ឥត្ថិយោតិអាទិនា នយេន ឯកមេកិស្សា ទិសាយ អដ្ឋវីសតិ អដ្ឋវីសតិ កត្វា អសីតិ ទ្វេសតានីតិ ចត្តារិ សតានិ អសីតិ ច អប្បនា។ ឥតិ សព្វានិបិ បដិសម្ភិទាយំ វុត្តានិ អដ្ឋវីសាធិកានិ បញ្ច អប្បនាសតានីតិ។

ឥតិ ឯតាសុ អប្បនាសុ យស្ស កស្សចិ វសេន មេត្តំ ចេតោវិមុត្តិំ ភាវេត្វា អយំ យោគាវចរោ "សុខំ សុបតី"តិអាទិនា នយេន វុត្តេ ឯកាទសានិសំសេ បដិលភតិ។

២៥៧។ តត្ថ សុខំ សុបតីតិ យថា សេសា ជនា សម្បរិវត្តមានា កាកច្ឆមានា ទុក្ខំ សុបន្តិ, ឯវំ អសុបិត្វា សុខំ សុបតិ។ និទ្ទំ ឱក្កន្តោបិ

ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨡᩴ ᨷᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨩᨾ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩈᨾᩣᨶᨾᩥᩅ ᨷᨴᩩᨾᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨠᩣᩁᩴ ᨷᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨

ᨶ ᨷᩣᨷᨠᩴ ᩈᩩᨷᩥᨶᩴ ᨷᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨷᩥᨶᩴ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨠᨾᩮᩅ ᩈᩩᨷᩥᨶᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩪᨩᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᩮᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩣᩊᩮᩉᩥ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨷᨷᩣᨲᩮ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩣᨷᨠᩴ ᩈᩩᨷᩥᨶᩴ ᨶ ᨷᩔᨲᩥ᪨

ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩏᩁᩮ ᩋᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᨶᩣᨷᩮᩣ᪨

ᩋᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩮᩅ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ, ᩑᩅᩴ ᩋᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩣᨡᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᩣᨭᩃᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩔᩮᩣᩈᩥ “ᨲᨾ᩠ᨻᨷᨱ᩠ᨱᩥᨴᩦᨷᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨧᩮᨲᩥᨿᨾᩣᩃᩣᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨷᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩏᨲᩩᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩃᨽ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩑᨠᨠᩉᩣᨷᨱᩮᨶᩮᩅ ᨥᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨲᩦᩁᩮ ᨶᩣᩅᩴ ᩏᨴᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᩣᩈᩴ ᩅᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨿ ᩅᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨾᩣᩈᩮᨶ ᩈᩉᩔᩴ ᩋᨽᩥᩈᩴᩉᩁᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨿᩣᨧᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩦᨾᩴ ᨶᩦᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩉᩔᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩴ ᩒᩅᨭ᩠ᨭᩥᨠᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨷᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ “ᨠᩥᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩉᩣᨷᨱᩈᩉᩔᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩩᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨶᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩅᩥᩈᩣᨡᩔ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩣᨣᨲᩣ ᨾᩣ ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᨾᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨾᩣᨾᩣᩊᨠᩮ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩔᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣᨲᩥᨠᩣ ᨷᨣᩩᨱᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩅᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᩁᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ –

ᩅᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ, ᩅᩥᩈᩣᨡᩮᩣ ᨣᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨠᩮᩣ;

អត្តនោ ក្រលមេយនត្តោ, ព្ចយេត្វ អការបច៑

“ឃាចតា ក្ចបនយ្យេត្តោ, ឃាចតា ព្ចឆ អាកេតា;

ឲត្តត្តេទ ឧលិតំ តត្វិ, អនេហា លិកា តេ យារិនា”តិ៑

នេសា ចិត្តលបព្ទាតចិហារំ កន្លេត្តា ទេទ្ធធា បធំ បត្វា “អឃំ ត្រ តេឍា យនេក្កា ក្ចការហ្ស អឃ”ត្តិ ចិត្តឃនេត្តា អដ្ឋាយិ៑ អឆស្ស បព្ទេត អឆិចត្វា

នេកចតា ហត្វំ បនាទេត្វា “ឲន យនេក្កា”តិ ចត្វា កនេស្សតិ៑ នេសា ចិត្តលបព្ទាតចិហារំ កត្តា តត្វ ចត្តានេទា យានេន ចសិត្វា បន្ធេន

កយិស្សាយីតិ ចិនេត្តត្វា តិបន្ទី៑ ចក្កយនីនេន យហិលទុនេក្ល អឆិចត្វា នេកចតា នេសាបិតផលនេក តិសិកិត្វា បនេទាកិ៑

នេឆនេទា “នេកា ឲនេសា”តិ អាហ៑ អហំ, កនេត្ត, យហិលិឃាតិ៑ កិស្ស នេទាកសីតិ? តុយ្យាកំ កយតំ បដិក្ខាតិ៑ យឃិ ព្ចឆ ចននេត្ត តុយ្យាកំ នេកា

ក្រនេណាតិ? តុនេយ្យ, កនេត្ត, ព្ចឆ ចននេត្តន្ស អយត្សុស្សា អន្ទាយន្ទា នេយត្វ បដិលកត្តិ, នេត ការតិ តុនេយ្យ កនេតន្ស កលហំ កាទិស្សត្តិ, កដ្ឋលយ្យិ

កឆឃិស្សត្តីតិ៑ នេឆនេទា “នេន យឃិ ព្ចឆ ចននេត្ត តុយ្យាកំ ឋាន្សចិហានេទា នេហាតិ, ហុត្វេទ”ត្តិ ចត្វា អនេន្ទាបិ ចត្តានេទា យានេន តនេត្វច ចសិត្វា

បុត តនេឆច កយតចិត្វំ ក្ចប្យានេកសិ៑ នេកចតាបិ បុត តនេឆច បនេទាកិ៑ ឲនេតនេតចុបិនេឃត នេឆនេទា តនេត្វច ចសិត្វា តនេត្វច បទិតិន្ទាឃីតិ ឲចំ

នេយត្តាចិហារី កិក្លុ អយត្សុស្សាតំ បិនេឃា នេហាតិ៑

នេកចតា ទក្លត្តីតិ បុត្តយិច យាតាបិតនេទា នេកចតា ទក្លត្តិ៑

តាស្សអក្កិ ចា ចិនំ ចា នត្វំ ចា កយតីតិ នេយត្តាចិហារិស្ស កានេឃ ក្ចត្តទាឃ ក្ចបិនិកាឃ ចិឃ អក្កិ ចា, នំឃុត្តកាឍកន្ទ្យអនិចនេត្វទនេស្សច

ចិនំ ចា, នំកិច្ចនាយនេឍាទនេស្សច នត្វំ ចា ត កយតិ, ត បចិនតិ៑ តាស្ស កាឃំ ចិនេកានេបតីតិ ចុត្វំ នេហាតិ៑ នេឆត្សចត្វយ្យិ នេចត្វ កឆឃត្តិ៑

ឲកា កិទ នេឆត្ស ចន្ធកាស្ស ឈីទឆាទំ យុទ្ធាយាតា អដ្ឋាយិ៑ ឲនេកា លុទ្ធនេកា តំ ចិន្ទីស្សាយីតិ ហនេត្វត នយ្យទិចនេត្តត្វា ឌីឈកល្ហនត្តិ យុទ្ធិ៑ នា

តស្សា នទីទំ អាហច្ច តាលបណ្ឌិ ចិឃ បចដ្ឋយាតា កតា, នេតច ក្ចបចាទពនេលត, ត អប្យតាពនេលត, នេកចលំ ចន្ធនេក ពលចបិឃចិត្តតាឃ៑

ឲចំ យហាត្សកាចា នេយត្តាតិ៑

តុចដំ ចិត្វំ នយានិឃតីតិ នេយត្តាចិហារិនោ ឈិប្យនេយច ចិត្វំ នយានិឃតិ, តត្វិ តស្ស កន្លាឃិតត្វា៑

យុឍចនេណ្ណា ចិប្យសីកតីតិ ពត្តតា បចុត្វំ តាលបក្កិ ចិឃ ចស្ស ចិប្យនត្ថចណ្ណ យុទ្ធ នេហាតិ៑

អសម្មូឡ្ហោ កាលង្ករោតីតិ មេត្តាវិហារិនោ សម្មោហមរណំ នត្ថិ, អសម្មូឡ្ហោវ និទ្ទំ ឱក្កមន្តោ វិយ កាលំ ករោតិ។

ឧត្តរិំ អប្បដិវិជ្ឈន្តោតិ មេត្តាសមាបត្តិតោ ឧត្តរិំ អរហត្តំ អធិគន្តុំ អសក្កោន្តោ ឥតោ ចវិត្វា សុត្តប្បពុទ្ធោ វិយ ព្រហ្មលោកូបបជ្ជតីតិ។

អយំ មេត្តាភាវនាយំ វិត្ថារកថា។

ករុណាភាវនាកថា

២៥៨. ករុណំ ភាវេតុកាមេន បន និក្ករុណតាយ អាទីនវំ ករុណាយ ច អានិសំសំ បច្ចវេក្ខិត្វា ករុណាភាវនា អារភិតព្វា។ តញ្ច បន អារភន្តេន បឋមំ បិយបុគ្គលាទីសុ ន អារភិតព្វា។ បិយោ ហិ បិយដ្ឋានេយេវ តិដ្ឋតិ។ អតិប្បិយសហាយកោ អតិប្បិយសហាយកដ្ឋានេយេវ។ មជ្ឈត្តោ មជ្ឈត្តដ្ឋានេយេវ។ អប្បិយោ អប្បិយដ្ឋានេយេវ។ វេរី វេរិដ្ឋានេយេវ តិដ្ឋតិ។ លិង្គវិសភាគកាលកតា អខេត្តមេវ។

“កថញ្ច ភិក្ខុ ករុណាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ? សេយ្យថាបិ នាម ឯកំ បុគ្គលំ ទុគ្គតំ ទុរូបេតំ ទិស្វា ករុណាយេយ្យ, ឯវមេវ សព្វសត្តេ ករុណាយ ផរតី”តិ វិភង្គេ (វិភ. ៦៤២) វុត្តត្តា សព្វបឋមំ តាវ កិញ្ចិទេវ ករុណាយិតព្វរូបំ បរមកិច្ឆប្បត្តំ ទុគ្គតំ ទុរូបេតំ កបណបុរិសំ ឆិន្នាហារំ កបាលំ បុរតោ ឋបេត្វា អនាថសាលាយ និសិន្នំ ហត្ថបាទេហិ បគ្ឃរន្តកិមិកុលំ អដ្ដស្សរំ ករោន្តំ ទិស្វា “កិច្ឆំ វតាយំ សត្តោ អាបន្នោ, អប្បេវ នាម ឥមម្ហា ទុក្ខា មុច្ចេយ្យា”តិ ករុណា បវត្តេតព្វា។ តំ អលភន្តេន សុខិតោបិ បាបការី បុគ្គលោ វជ្ឈេន ឧបមេត្វា ករុណាយិតព្វោ។

កថំ? សេយ្យថាបិ សហ ភណ្ឌេន គហិតចោរំ “វធេថ ន”ន្តិ រញ្ញោ អាណាយ រាជបុរិសា ពន្ធិត្វា ចតុក្កេ ចតុក្កេ បហារសតានិ ទេន្តា អាឃាតនំ នេន្តិ។ តស្ស មនុស្សា ខាទនីយម្បិ ភោជនីយម្បិ មាលាគន្ធវិលេបនតម្ពូលានិបិ ទេន្តិ។ កិញ្ចាបិ សោ តានិ ខាទន្តោ ចេវ បរិភុញ្ជន្តោ ច សុខិតោ ភោគសមប្បិតោ វិយ គច្ឆតិ, អថ ខោ តំ នេវ កោចិ “សុខិតោ អយំ មហាភោគោ”តិ មញ្ញតិ, អញ្ញទត្ថុ “អយំ វរាកោ ឥទានិ មរិស្សតិ, យំ យទេវ ហិ អយំ បទំ និក្ខិបតិ, តេន តេន សន្តិកេ មរណស្ស ហោតី”តិ តំ ជនា ករុណាយន្តិ។ ឯវមេវ ករុណាកម្មដ្ឋានិកេន ភិក្ខុនា សុខិតោបិ បុគ្គលោ ឯវំ ករុណាយិតព្វោ “អយំ វរាកោ កិញ្ចាបិ ឥទានិ សុខិតោ សុសជ្ជិតោ ភោគេ បរិភុញ្ជតិ, អថ ខោ តីសុ ទ្វារេសុ ឯកេនាបិ កតស្ស កល្យាណកម្មស្ស អភាវា ឥទានិ អបាយេសុ អនប្បកំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទិស្សតី”តិ។

ឯវំ តំ បុគ្គលំ ករុណាយិត្វា តតោ បរំ ឯតេនេវ ឧបាយេន បិយបុគ្គលេ, តតោ មជ្ឈត្តេ, តតោ វេរិម្ហីតិ អនុក្កមេន ករុណា បវត្តេតព្វា។ សចេ បនស្ស បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេរិម្ហិ បដិឃំ ឧប្បជ្ជតិ, តំ មេត្តាយ វុត្តនយេនេវ វូបសមេតព្វំ។ យោបិ ចេត្ថ

ពតក្យសលោ ហោតិ, តស្មិ ចោតិសោកកោពព្យសតាឌិតំ អញ្ញាតសេត ព្យសតេត សយត្ថាពតំ ជិវ្ហា ចា ឃុត្វា ចា តេសំ អកាចេបិ ចដ្ថក្លិ អតតិក្កតតា "ក្លិសោតាច អយ"ត្តិ ឲចំ សត្ថាចាបិ ពក្រលាឃិតា ចុត្តតយេតច អត្តតិ បិឃបុក្កលេ ឈញ្ញត្ត ចេទិមឹ្ហិ ចត្វុ ជតេសុ ឃឹយាសម្ភពៈ ពត្វា តំ តិមិត្តំ អាសេចត្តេត កាចេចត្តេត ពាហុលិកសោត្តេត យេត្តាឃ ចុត្តតយេតច តិពចព្យក្ខញ្ញាតចសេត អប្បតា ចេដ្ឋតត្ថា៎

អក្កុត្តសង្កេចាឃំ បត បចយំ ចេទិបុក្កលោ ពក្រលាឃិតត្ថា, តស្មិំ ឌិត្តំ ឲ្យក្ជំ ពត្វា ក្ចក្កតា, តតោ បិឃបុក្កលោ, តតោ អត្តាតិ អយំ ពយោ ចុត្តា, យោ "ក្ចក្កតំ ក្ចូបតេ"ត្តិ បាឡិព្ឋឃា ត សយតិ, តស្មា ចុត្តតយេតចេត្ត កាចតយាកិត្វា ឃឹយាសម្ភពៈ ពត្វា អប្បតា ចេដ្ឋតត្ថា៎ តតោ បទ៎ "បញ្ចាហាកាសេហិ អតេតាឆិសោរាបេលា សត្តហាកាសេហិ ឆ្ពឆិសោរាបេលា ជសហាកាសេហិ ឌិសាបេលា"តិ អយំ ឌិក្យត្ថត, "ឃុលំ ឃុបតឹ"តិអាជយោ អាតិសំសា ច យេត្តាឃំ ចុត្តតយេតច ចេឌិតត្ថាតិ៎

អយំ ពក្រលាកាចតាឃ ឌិត្តាតចា៎

យុឌិតាកាចតាពចា

១៥០៎ យុឌិតាកាចតំ អាកេតត្តតាបិ ត បចយំ បិឃបុក្កលិឌីសុ អាសកិតត្ថា៎ ត ហិ បិយោ បិឃកាចយត្តតេច យុឌិតាឃ បជង្កាតំ ហោតិ, បពេច ឈញ្ញាចេទិតោ៎ លិក្កឌិសកាពកាលពតា អតេលត្តសេច៎

អតិប្បិឃសហាយពោ បត ឃិឃា បជង្កាតំ, យោ អង្កេចាឃំ សោល្លសហាយោតិ ចុត្តា៎ សោ ហិ យុឌិតយុឌិតាច ហោតិ, បចយំ ហឃិត្វា បន្ធា ពចតិ, តស្មា សោ ចា បចយំ យុឌិតាឃ ឋទិតត្ថា៎ បិឃបុក្កលំ ចា ឃុលិតំ សន្លិតំ យោជយាតំ ជិវ្ហា ចា ឃុត្វា ចា "យោជតិ ចតាឃំ សត្តា, អហោ សាក្ច អហោ ឃុដ្ឋ"តិ យុឌិតា ដ្ឋប្បាជេតត្ថា៎ ត្លាយេច ហិ អត្តចសំ បជិក្ខុ ឌិកេក្ក (ឌិក៎ ៤៥១) ចុត្តំ "ពចត្ថា កិក្ក យុឌិតាសហកោតត ចេតសា ឲពំ ជិសំ ឋទិត្វា ឌិហទតិ? សេយ្យថាបិ តាយ ឲពំ បុក្កលំ បិឃំ យតាបំ ជិវ្ហា យុឌិតោ អស្ស, ឲចេយេច សត្ថាសត្ត យុឌិតាឃ ឋទតី"តិ៎

សចេបិស្ស សោ សោល្លសហាយោ ចា បិឃបុក្កលោ ចា អតីតេ ឃុលិតោ អហោសិ, សម្បតិ បត ក្ចក្កតោ ក្ចូបតោ, អតីតសេច ចស្ស ឃុលិតកាចំ អគុស្សរិត្វា "ឲស អតីតេ ឲចំ យហាកោកោ យហាបទិចាសោ តិច្ចប្បយុឌិតោ អហោសី"តិ តសេចស្ស យុឌិតាពាទំ ពហេត្វា យុឌិតា ដ្ឋប្បាជេតត្ថា "អតាពតេ ចា បត បុត តំ សម្បត្តិំ លភិត្វា ហត្តិក្ខន្ធអស្សបិដ្ឋិឃុចណ្ណសិឌិកាឌីហិ ឌិចទិស្សតី"តិ អតាពតម្បិស្ស យុឌិតាពាទំ ពហេត្វា យុឌិតា ដ្ឋប្បាជេតត្ថា៎

ឲចំ បិឃបុក្កលេ យុឌិតំ ដ្ឋប្បាជេត្វា អថ ឈញ្ញត្ត តតោ ចេទិមឹ្ហិ អត្ថក្កយេត យុឌិតា បចេត្តតត្ថា៎ អប្បតា ចេដ្ឋតត្ថា៎ សចេ បតស្ស

ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᩁᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨷᨭᩥᨥᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩪᨷᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨩᨶᩮᩈᩩ ᩈᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩈᩦᨾᩣᩈᨾ᩠ᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩥᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ "ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩋᨶᩮᩣᨵᩥᩈᩮᩣᨹᩁᨱᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩒᨵᩥᩈᩮᩣᨹᩁᨱᩣ ᨴᩈᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨴᩥᩈᩣᨹᩁᨱᩣ"ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨠᩩᨻ᩠ᨻᨶᩣ, "ᩈᩩᨡᩴ ᩈᩩᨷᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨧ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨿᩴ ᨾᩩᨴᩥᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ᪨

ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨠᨳᩣ

᪒᪖᪑᪨ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨽᩣᩅᨶᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᨷᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨲᩥᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᨶ ᨷᨣᩩᨱᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ "ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩮᩃᩣᨿᨶᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨷᨭᩥᨥᩣᨶᩩᨶᨿᩈᨾᩦᨷᨧᩣᩁᩥᨲᩣᨿ, ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᨾᩣᩈᩩ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ, ᩈᨶ᩠ᨲᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨿ᩠ᩅᩣᩔ ᨷᨠᨲᩥᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩥᨿᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ "ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᩉᨣᨲᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ? ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨶᩮᩅ ᨾᨶᩣᨷᩴ ᨶ ᩋᨾᨶᩣᨷᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣ ᩋᩔ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨹᩁᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪖᪗᪒)᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨳ ᨷᩥᨿᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩈᩉᩣᨿᨠᩮ, ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩮᩁᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩑᩅᩴ "ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩈᩦᨾᩣᩈᨾ᩠ᨽᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩔᩮᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᨷᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩔᩣᨷᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨶᩩᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨲᩣᨿ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩔᩮᩅ ᨷᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩈᨽᩣᨣᨲᩣᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᨠᩩᨻ᩠ᨻᨶᩣ ᨧ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᩣ ᨧ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨿᩴ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ᪨

ᨷᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᨠᨳᩣ

᪒᪖᪒᪨

ព្រហ្មុត្តមេន កថិតេ, ព្រហ្មវិហារេ ឥមេ ឥតិ វិទិត្វា;

ភិយ្យោ ឯតេសុ អយំ, បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញេយ្យា។

ឯតាសុ ហិ មេត្តាករុណាមុទិតាឧបេក្ខាសុ អត្ថតោ តាវ មេជ្ជតីតិ មេត្តា, សិនិយ្ហតីតិ អត្ថោ។ មិត្តេ វា ភវា, មិត្តស្ស វា ឯសា បវត្តតីតិបិ មេត្តា។ បរទុក្ខេ សតិ សាធូនំ ហទយកម្បនំ ករោតីតិ ករុណា។ កិណាតិ វា បរទុក្ខំ ហិំសតិ វិនាសេតីតិ ករុណា។ កិរីយតិ វា ទុក្ខិតេសុ ផរណវសេន បសារីយតីតិ ករុណា។ មោទន្តិ តាយ តំសមង្គិនោ, សយំ វា មោទតិ, មោទនមត្តមេវ វា តន្តិ មុទិតា។ “អវេរា ហោន្តូ”តិអាទិព្យាបារប្បហានេន មជ្ឈត្តភាវូបគមនេន ច ឧបេក្ខតីតិ ឧបេក្ខា។

១៩២។ លក្ខណាទីសុ បនេត្ថ ហិតាការប្បវត្តិលក្ខណា មេត្តា, ហិតូបសំហាររសា, អាឃាតវិនយបច្ចុបដ្ឋានា, សត្តានំ មនាបភាវទស្សនបទដ្ឋានា។ ព្យាបាទូបសមោ ឯតិស្សា សម្បត្តិ, សិនេហសម្ភវោ វិបត្តិ។ ទុក្ខាបនយនាការប្បវត្តិលក្ខណា ករុណា, បរទុក្ខាសហនរសា, អវិហិំសាបច្ចុបដ្ឋានា, ទុក្ខាភិភូតានំ អនាថភាវទស្សនបទដ្ឋានា។ វិហិំសូបសមោ តស្សា សម្បត្តិ, សោកសម្ភវោ វិបត្តិ។ បមោទនលក្ខណា មុទិតា, អនិស្សាយនរសា, អរតិវិឃាតបច្ចុបដ្ឋានា, សត្តានំ សម្បត្តិទស្សនបទដ្ឋានា។ អរតិវូបសមោ តស្សា សម្បត្តិ, បហាសសម្ភវោ វិបត្តិ។ សត្តេសុ មជ្ឈត្តាការប្បវត្តិលក្ខណា ឧបេក្ខា, សត្តេសុ សមភាវទស្សនរសា, បដិឃានុនយវូបសមបច្ចុបដ្ឋានា, “កម្មស្សកា សត្តា, តេ កស្ស រុចិយា សុខិតា វា ភវិស្សន្តិ, ទុក្ខតោ វា មុច្ចិស្សន្តិ, បត្តសម្បត្តិតោ វា ន បរិហាយិស្សន្តី”តិ ឯវំ បវត្តកម្មស្សកតាទស្សនបទដ្ឋានា។ បដិឃានុនយវូបសមោ តស្សា សម្បត្តិ, គេហសិតាយ អញ្ញាណុបេក្ខាយ សម្ភវោ វិបត្តិ។

១៩៣។ ចតុន្នម្បិ បនេតេសំ ព្រហ្មវិហារានំ វិបស្សនាសុខញ្ចេវ ភវសម្បត្តិ ច សាធារណប្បយោជនំ។ ព្យាបាទាទិបដិឃាតោ អាវេណិកំ។ ព្យាបាទបដិឃាតប្បយោជនា ហេត្ថ មេត្តា។ វិហិំសាអរតិរាគបដិឃាតប្បយោជនា ឥតរា។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“និស្សរណញ្ហេតំ, អាវុសោ, ព្យាបាទស្ស យទិទំ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ។ និស្សរណញ្ហេតំ, អាវុសោ, វិហេសាយ យទិទំ ករុណា ចេតោវិមុត្តិ។ និស្សរណញ្ហេតំ, អាវុសោ, អរតិយា យទិទំ មុទិតា ចេតោវិមុត្តិ។ និស្សរណញ្ហេតំ, អាវុសោ, រាគស្ស យទិទំ ឧបេក្ខា ចេតោវិមុត្តី”តិ (ទី. និ. ៣.៣២៦; អ. និ. ៦.១៣)។

១៩៤។ ឯកេកស្ស ចេត្ថ អាសន្នទូរវសេន ទ្វេ ទ្វេ បច្ចត្ថិកា។ មេត្តាព្រហ្មវិហារស្ស ហិ សមីបចារោ វិយ បុរិសស្ស សបត្តោ គុណទស្សនសភាគតាយ រាគោ អាសន្នបច្ចត្ថិកោ, សោ លហុំ ឱតារំ លភតិ, តស្មា តតោ សុដ្ឋុ មេត្តា រក្ខិតព្ពា។ បព្ពតាទិគហននិស្សិតោ វិយ បុរិសស្ស សបត្តោ សភាគវិសភាគតាយ ព្យាបាទោ ទូរបច្ចត្ថិកោ, តស្មា តតោ និព្ភយេន មេត្តាយិតព្ពំ។ មេត្តាយិស្សតិ ច នាម, កោបញ្ច ករិស្សតីតិ អដ្ឋានមេតំ។

ក្រុណា(ទាហូចិហារស្ស “ចក្ខុចិញ្ញាឃ្យាត់ ទ្វុបិត់ ព្ថដ្ឋាត់ កត្តាត់ យតាបិត់ យតោរយាត់ លេវិកាយិឞបដិឞំឃុត្តាត់ អប្យដិលិក់ ចា អប្យដិលិកតោ ឞយតុបស្សតោ បុទ្ធោ ចា បដិលឝ្ឆបុត្តុំ អតឹតំ គិទ្រុឆ្ល ចិបទិណាតំ ឞយតុស្សទតោ ទ្ធប្យជ្ជតិ តោយតស្សំ, ឃំ ឲចទ្វុបំ តោយតស្សំ, ព្ថត់ ចុទ្ធុតិ ពេហឞិតំ តោយតស្ស”ត្តិអាឌិតា (យ॰ តិ॰ ១.១០៨) តតយត អាកតំ ពេហឞិតំ តោយតស្សំ ចិបត្តិឝស្សតឞកាកតាឃ អាឞត្ថុបច្ចត្តិកំ៝ ឞកាកចិឞកាកតាឃ ចិហិឞា ទ្ធុទបច្ចត្តិកា៝ តញ្ញា តតោ គិព្ពុតយត ក្រុណាឃិតព្ពាំ៝ ក្រុណាព្ចា តាយ កទិស្សតិ, បិលិអាឌិហិ ឆ ចិតេហឞិស្សតីតិ អដ្ឋាតយតិ៝

យុឝិតា(ទាហូចិហារស្ស “ចក្ខុចិញ្ញាឃ្យាត់ ទ្វុបិត់ ព្ថដ្ឋាត់...តប... លេវិកាយិឞបដិឞំឃុត្តាត់ បដិលិក់ ចា បដិលិកតោ ឞយតុបស្សតោ បុទ្ធោ ចា បដិលឝ្ឆបុត្តុំ អតឹតំ គិទ្រុឆ្ល ចិបទិណាតំ ឞយតុស្សទតោ ទ្ធប្យជ្ជតិ តឞាយតស្សំ, ឃំ ឲចទ្វុបំ តឞាយតស្សំ, ព្ថត់ ចុទ្ធុតិ ពេហឞិតំ តឞាយតស្ស”ត្តិអាឌិតា (យ॰ តិ॰ ១.១០៩) តតយត អាកតំ ពេហឞិតំ តឞាយតស្សំ ឞយ្យត្តិឝស្សតឞកាកតាឃ អាឞត្ថុបច្ចត្តិកំ, ឞកាកចិឞកាកតាឃ អទតិ ទ្ធុទបច្ចត្តិកា៝ តញ្ញា តតោ គិព្ពុតយត យុឝិតា ភាតចតព្ពា៝ យុឝិតោ ឆ តាយ កចិស្សតិ, បត្តុតឞតាឞតេតុ ឆ អឌិក្យឞតលេទ្ធុ ឆតយុទ្ធុ ចា ទ្ធក្កល្ឌិស្សតីតិ អដ្ឋាតយតិ៝

ទ្ធុតបក្កុា(ទាហូចិហារស្ស បត “ចក្ខុតា ទ្វុបំ ឌិញ្ញា ទ្ធប្យជ្ជតិ ទ្ធុតបក្កុា ឆាលស្ស យុឝ្យហស្ស បុឝុជ្ជតស្ស អតោឝិឌិតស្ស អចិបិកឌិតស្ស អតាឌឹតចឝស្សាចិតោ អស្សុតចតោ បុឝុជ្ជតស្ស ឃា ឲចទ្វុបិ ទ្ធុតបក្កុា, ទ្វុបំ ឞា តាតិចត្តុតិ៝ តញ្ញា ឞា ទ្ធុតបក្កុា ពេហឞិតាតិ ចុទ្ធុតី”តិអាឌិតា (យ॰ តិ॰ ១.១០៦) តតយត អាកតា ពេហឞិតា អញ្ញាលុតបក្កុា តោឞក្យណាចិឆាទណចតឞត ឞកាកត្តា អាឞត្ថុបច្ចត្តិកា៝ ឞកាកចិឞកាកតាឃ ទាកបដិឈា ទ្ធុទបច្ចត្តិកា៝ តញ្ញា តតោ គិព្ពុតយត ទ្ធុតបក្កុតព្ពាំ៝ ទ្ធុតបក្កុស្សតិ ឆ តាយ, ទឌ្ឍិស្សតិ ឆ បដិហញ្ញិស្សតិ ឆាតិ អដ្ឋាតយតិ៝

១៩៩៝ ឞទ្ធោឞយ្យិ ឆ ឲតេឞំ កត្តុកាយតា លតេ្ថ អាឌិ, គឹចទណាឌិចិក្កុយុត្ត យញ្ញុ អប្យតា បទិតោយាឞាត់៝ បញ្ញាត្តិឝយុចតឞត ឲតកា ចា ឞទ្ធោ អតេតក ចា ឞត្តា អាទយុលាំ៝ ទ្ធបឆាតទ ចា អប្យតាឃ ចា បត្តាឃ អាទយុលាចឝ្ឆត់៝

ត(តាឃំ ចឝ្ឆតក្កយោ, ឃឆា ហិ ក្យឞលេវិ កស្សតោ កឞិតព្ពដ្ឋាត់ បទិទ្ធិទ្ធិគិត្តា កឞតិ, ឲចំ បឋយតេច ឲកយាចាឞំ បទិទ្ធិទ្ធិគិត្តា តត្ត ឞទ្ធោទ្ធុ ព្ថយុទ្ធិ អាចាតឞ ឞត្តា អតចទា តេហាភ្នុតិអាឌិតា តតយត តយត្តា ភាតចតព្ពា៝ តត្ត ចិត្តុ យុទ្ធិ កយុគិឃំ កត្តា ឆទ្ធ អាចាឞា បទិទ្ធិទ្ធិគិតព្ពា៝ តតោ អត្តុក្កយត តតឃា, ចត្តាទោ, បញ្ចា, ល, ឞត្ត, អដ្ឋ, តច, ឝឞ, ឲកា ទទ្ធា, ទ្ធបឆ្ការយា, ការយា, ឌតបតោ, ទឌ្ឍ, ឲកា ឌិឞាតិ ឲចំ ឃាច ឲកំ ចក្កុចាឆ្ញអំ, តតោ ចា បត គិតេឃ្យា តត្ត តត្ត ឞទ្ធោទ្ធុ តយត្តា ភាតចតព្ពា៝ តឆា ក្រុណាឝតឃាតិ អឃតយត្ត អាទយុលាចឝ្ឆតក្កយោ៝

១៩៨៝ ឃឆា បត កឞិណាត់ គិស្សតេ្ថ អាទ្រុប្យា, ឞយាឝិគិស្សតេ្ថ តតចឞញ្ញាតាឞញ្ញាឃតត់, ចិបស្សតាគិស្សតេ្ថ ឞលឞយាបត្តិ,

សយឆចិបស្សតាតិស្សន្តោ តិនេទាឈសយាបត្តិ, ឲចំ បុរិម(ពាហូចិហារទ្តឃតិស្សន្តោ ឲត្ត ក្ខេបក្លា(ពាហូចិហារេនា៍ ឃឆា ហិ ឆម្ពុន

អត្យស្សារេបត្វា ត្យលិរស្ឈោជ់ អតារទារេបត្វា ត សក្កា អាកាសេ ក្វាងកាបិតសិខេឃា ជេបតុំ, ឲចំ បុរិមេបុ តតិឃន្ទាត់ ចិតា ត សក្កា

ចត្យត្តុំ ការេចត្យត្តិ៍

១៩ប័៍ ឲត្ត សិឃា, កស្មា បនេភតា ខេយត្តាកទ្រូឈាយុឌិតាក្ខេបក្លា (ពាហូចិហារាតិ ចុក្ខត្តិ? កស្មា ច ចតេស្សាច? ខោ ច ឲតាយំ កខេយា,

អភិឆខេមូ ច កស្មា អប្បយន្ធាតិ ចុត្តាតិ? ចុក្ខេត, ខេដ្ឋខេដ្ឋត តាច តិខេក្ខាសការេចត ខេចត្ត (ពាហូចិហារេតា ខេចឌិតន្ធា៍ សខេត្តាសុ

សម្ពាបដិបត្តិការេចត ហិ ខេដ្ឋា ឲខេត ចិហារា៍ ឃឆា ច (ពាហូារេតា តិខេក្ខាសចិត្តា ចិហខេត្តិ, ឲចំ ឲខេតហិ សម្បយុត្តា ខេឃាកិខេតា

(ពាហូសយា ហុត្វា ចិហខេត្តីតិ ខេដ្ឋខេដ្ឋត តិខេក្ខាសការេចត ច (ពាហូចិហារាតិ ចុក្ខត្តិ៍

១៩៨៍ កស្មា ច ចតេស្សាចាតិអាឌិ បញ្ហាស្ស បត ពាជំ ចិស្សជ្ជតំ៍

ចិសុទ្ធិយក្កាឌិចសា ចតេស្សា,

ហិតាឌិអាការចសា បតាសំ;

កខេយា បចត្តត្តិ ច អប្បយាខេឈ,

តា ខោចខេទ ខេឃត តឧប្បយន្ធា៍

ឲតាសុ ហិ ឃស្មា ខេយត្តា ព្យាបាឧពាហូលស្ស, កទ្រូឈា ចិខេហសាពាហូលស្ស, យុឌិតា អខេតិពាហូលស្ស, ក្ខេបក្លា ខាកពាហូលស្ស ចិសុទ្ធិយក្កា៍

ឃស្មា ច ហិត្វូបសំហារអហិតាបតឃតសម្បត្តិខេយាឌតអតារខេកាកចខេសត ចត្យន្ធិខេឆាខេឃច សខេត្តាសុ យតសិកាខេនា៍ ឃស្មា ច ឃឆា យាតា

ឌហខេកិលិតខេឃាន្ធតប្បត្តសកិច្ចបសុខេតសុ ចត្វាសុ បុខេត្តាសុ ឌហខេស្ស អភិចុទ្ធិកាយា ខេហាតិ, កិលិតស្ស ខោលន្ធាបតឃតកាយា,

ខេឃាន្ធតប្បត្តស្ស ខេឃាន្ធតសម្បត្តិឃា ចិខេដ្ឋិតិកាយា, សកកិច្ចបសុតស្ស កិច្ចិច្ចិ បខិឃាខេឃ អព្យាចដៅ ខេហាតិ, តឆា

អប្បយន្ធាចិហាខិខោតាបិ សន្ធាសខេត្តាសុ ខេយត្តាឌិចខេសត កចិតន្ធាំ៍ តស្មា ពាខេតា ចិសុទ្ធិយក្កាឌិចសា ចតេស្សាច អប្បយន្ធា៍

ឃស្មា ចតេស្សារេបតា ការេចត្យការេយត បឆមំ ហិតាការប្បចត្តិចខេសត សខេត្តាសុ បដិបន្ធិតព្វំ, ហិតាការប្បចត្តិលក្ខណា ច ខេយត្តា៍ តខេតា

ឲចំ បត្តិតហិតាត់ សត្តាត់ ទុក្ខាភិភចំ ឌិស្វា ចា សុត្វា ចា សម្ភាខេចត្វា ចា ទុក្ខាបតឃតាការប្បចត្តិចខេសត,

ទុក្ខាបតឃតាការប្បចត្តិលក្ខណា ច កទ្រូណា៍ អខេឆចំ បត្តិតហិតាត់ បត្តិតទុក្ខាបកាយាតគ្គា ខេតសំ សម្បត្តិ ឌិស្វា សម្បត្តិបខេយាឌតចខេសត,

បខេយាឌតលក្ខណា ច យុឌិតា៍ តខេតា បរំ បត កត្តព្វាការេចខេតា អត្ថស្សបក្ខកត្តសន្ធាខេតត យន្ធព្វាការេទត បដិបន្ធិតព្វំ,

ມຊ຺ຌຕ຺ຕາກາຣປ຺ປວຕ຺ຕິລກ຺ຂຓາ ຈ ອຸເປກ຺ຂາ. ຕສ຺ມາ ຍຸໂຕ ຫິຕາທິອາກາຣວເສນ ປນາສໍ ປຐມໍ ເມຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕາ, ອຖ ກຣຸຓາ ມຸທິຕາ ອຸເປກ຺ຂາຕິ ອຍໍ ກໂມ ເວທິຕພ຺ໂພ.

ຍສ຺ມາ ປນ ສພ຺ພາເປຕາ ອປ຺ປມາເຓ ໂຄຈເຣ ປວຕ຺ຕນ຺ຕິ. ອປ຺ປມາຓາ ຫິ ສຕ຺ຕາ ເອຕາສໍ ໂຄຈຣຠູຕາ. ເອກສຕ຺ຕສ຺ສາປິ ຈ ເອຕ຺ຕເກ ປເທເສ ເມຕ຺ຕາທໂຍ ຠາເວຕພ຺ພາຕິ ເອວໍ ປມາຓໍ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສກລຜຣຓວເສເນວ ປວຕ຺ຕາຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

ວິສຸທ຺ຘິມຄ຺ຄາທິວສາ ຈຕສ຺ໂສ,

ຫິຕາທິອາກາຣວສາ ປນາສໍ;

ກໂມ ປວຕ຺ຕາ ຈ ອປ຺ປມາເຓ,

ຕາ ໂຄຈເຣ ເຍນ ຕທປ຺ປມຎ຺ຎາຕິ.

໒໔໐. ເອວໍ ອປ຺ປມາຓໂຄຈຣຕາຍ ເອກລກ຺ຂຓາສຸ ຈາປິ ເອຕາສຸ ປຸຣິມາ ຕິສ຺ໂສ ຕິກຈຕຸກ຺ກຊ຺ຌານິກາວ ໂຫນ຺ຕິ. ກສ຺ມາ? ໂສມນສ຺ສາວິປ຺ປໂຍຄໂຕ. ກສ຺ມາ ປນາສໍ ໂສມນສ຺ເສນ ອວິປ຺ປໂຍໂຄຕິ? ໂທມນສ຺ສສມຸຏ຺ຐິຕານໍ ພ຺ຍາປາທາທີນໍ ນິສ຺ສຣຓຕ຺ຕາ. ປຈ຺ຉິມາ ປນ ອວເສສເອກຊ຺ຌານິກາວ. ກສ຺ມາ? ອຸເປກ຺ຂາເວທນາສມ຺ປໂຍຄໂຕ. ນ ຫິ ສຕ຺ເຕສຸ ມຊ຺ຌຕ຺ຕາກາຣປ຺ປວຕ຺ຕາ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາຣຸເປກ຺ຂາ ອຸເປກ຺ຂາເວທນໍ ວິນາ ວຕ຺ຕຕີຕິ.

໒໔໑. ໂຍ ປເນວໍ ວເທຍ຺ຍ “ຍສ຺ມາ ຠຄວຕາ ອຏ຺ຐກນິປາເຕ ຈຕູສຸປິ ອປ຺ປມຎ຺ຎາສຸ ອວິເສເສນ ວຸຕ຺ຕໍ ‘ຕໂຕ ຕ຺ວໍ ຠິກ຺ຂຸ ອິມໍ ສມາຘິໍ ສວິຕກ຺ກມ຺ປິ ສວິຈາຣໍ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ອວິຕກ຺ກມ຺ປິ ວິຈາຣມຕ຺ຕໍ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ອວິຕກ຺ກມ຺ປິ ອວິຈາຣໍ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ສປ຺ປີຕິກມ຺ປິ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ນິປ຺ປີຕິກມ຺ປິ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ສາຕສຫຄຕມ຺ປິ ຠາເວຍ຺ຍາສິ, ອຸເປກ຺ຂາສຫຄຕມ຺ປິ ຠາເວຍ຺ຍາສີ’ຕິ (ອ. ນິ. ໘.໖໓), ຕສ຺ມາ ຈຕສ຺ໂສ ອປ຺ປມຎ຺ຎາ ຈຕຸກ຺ກປຎ຺ຈກຊ຺ຌານິກາ”ຕິ. ໂສ ມາ ເຫວນ຺ຕິສ຺ສ ວຈນີໂຍ. ເອວຎ຺ຫິ ສຕິ ກາຍານຸປສ຺ສນາທໂຍປິ ຈຕຸກ຺ກປຎ຺ຈກຊ຺ຌານິກາ ສິຍຸໍ, ເວທນາທີສຸ ຈ ປຐມຊ຺ຌານມ຺ປິ ນຕ຺ຖິ, ປເຄວ ທຸຕິຍາທີນິ. ຕສ຺ມາ ພ຺ຍຎ຺ຊນຉາຍາມຕ຺ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ມາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອພ຺ຠາຈິກ຺ຂິ, ຄມ຺ຠີຣໍ ຫິ ພຸທ຺ຘວຈນໍ, ຕໍ ອາຈຣິເຍ ປຍິຣຸປາສິຕ຺ວາ ອຘິປ຺ປາຍໂຕ ຄເຫຕພ຺ພໍ.

໒໔໒. ອຍຎ຺ຫິ ຕຕ຺ຖາຘິປ຺ປາໂຍ – “ສາຘຸ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ຠຄວາ ສໍຂິຕ຺ເຕນ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕຸ, ຍມຫໍ ຠຄວໂຕ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ເອໂກ ວູປກຏ຺ໂຐ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ອາຕາປີ ປຫິຕຕ຺ໂຕ ວິຫເຣຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ອາຍາຈິຕຘມ຺ມເທສນໍ ກິຣ ຕໍ ຠິກ຺ຂຸໍ ຍສ຺ມາ ໂສ ປຸພ຺ເພປິ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຕ຺ເຖວ ວສຕິ, ນ ສມຓຘມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ຠຄວາ “ເອວເມວ ປນິເຘກຈ຺ເຈ ໂມຆປຸຣິສາ ມມຎ຺ເຎວ ອຊ຺ເຌສນ຺ຕິ, ຘມ຺ເມ ຈ ຠາສິເຕ ມມຎ຺ເຎວ

អនុពន្ធិតព្វំ មញ្ញន្តី”តិ អបសាទេត្វា បុន យស្មា សោ អរហត្តស្ស ឧបនិស្សយសម្បន្នោ, តស្មា តំ ឱវទន្តោ អាហ – “តស្មាតិហ តេ ភិក្ខុ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ, អជ្ឈត្តំ មេ ចិត្តំ ឋិតំ ភវិស្សតិ សុសណ្ឋិតំ, ន ច ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា ចិត្តំ បរិយាទាយ ឋស្សន្តីតិ។ ឯវញ្ហិ តេ ភិក្ខុ សិក្ខិតព្វ”ន្តិ។

ឥមិនា បនស្ស ឱវាទេន និយកជ្ឈត្តវសេន ចិត្តេកគ្គតាមត្តោ មូលសមាធិ វុត្តោ។ តតោ “ឯត្តកេនេវ សន្តុដ្ឋិំ អនាបជ្ជិត្វា ឯវំ សោ ឯវ សមាធិ វឌ្ឍេតព្វោ”តិ ទស្សេតុំ “យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ ចិត្តំ ឋិតំ ហោតិ សុសណ្ឋិតំ, ន ច ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ។ តតោ តេ ភិក្ខុ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ មេត្តា មេ ចេតោវិមុត្តិ ភាវិតា ភវិស្សតិ ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធាតិ។ ឯវញ្ហិ តេ ភិក្ខុ សិក្ខិតព្វ”ន្តិ ឯវមស្ស មេត្តាវសេន ភាវនំ វត្វា បុន “យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ អយំ សមាធិ ឯវំ ភាវិតោ ហោតិ ពហុលីកតោ, តតោ ត្វំ ភិក្ខុ ឥមំ មូលសមាធិំ សវិតក្កម្បិ សវិចារំ ភាវេយ្យាសិ…បេ… ឧបេក្ខាសហគតម្បិ ភាវេយ្យាសី”តិ វុត្តំ។

តស្សត្ថោ – យទា តេ ភិក្ខុ អយំ មូលសមាធិ ឯវំ មេត្តាវសេន ភាវិតោ ហោតិ, តទា ត្វំ តាវតកេនាបិ តុដ្ឋិំ អនាបជ្ជិត្វាវ ឥមំ មូលសមាធិំ អញ្ញេសុបិ អារម្មណេសុ ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានានិ បាបយមានោ សវិតក្កម្បិ សវិចារន្តិអាទិនា នយេន ភាវេយ្យាសីតិ។

ឯវំ វត្វា ច បុន ករុណាទិអវសេសព្រហ្មវិហារបុព្ពង្គមម្បិស្ស អញ្ញេសុ អារម្មណេសុ ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានវសេន ភាវនំ ករេយ្យាសីតិ ទស្សេន្តោ “យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ អយំ សមាធិ ឯវំ ភាវិតោ ហោតិ ពហុលីកតោ។ តតោ តេ ភិក្ខុ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ ករុណា មេ ចេតោវិមុត្តី”តិអាទិមាហ។

ឯវំ មេត្តាទិបុព្ពង្គមំ ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានវសេន ភាវនំ ទស្សេត្វា បុន កាយានុបស្សនាទិបុព្ពង្គមំ ទស្សេតុំ “យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ អយំ សមាធិ ឯវំ ភាវិតោ ហោតិ ពហុលីកតោ, តតោ តេ ភិក្ខុ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរិស្សាមី”តិ អាទិំ វត្វា “យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ អយំ សមាធិ ឯវំ ភាវិតោ ភវិស្សតិ សុភាវិតោ, តតោ ត្វំ ភិក្ខុ យេន យេនេវ គច្ឆិសិ, ផាសុញ្ញេវ គច្ឆិសិ, យត្ថ យត្ថ ឋស្សសិ, ផាសុញ្ញេវ ឋស្សសិ, យត្ថ យត្ថ និសីទិស្សសិ, ផាសុញ្ញេវ និសីទិស្សសិ, យត្ថ យត្ថ សេយ្យំ កប្បេស្សសិ, ផាសុញ្ញេវ សេយ្យំ កប្បេស្សសី”តិ អរហត្តនិកូដេន ទេសនំ សមាបេសិ។ តស្មា តិកចតុក្កជ្ឈានិកាវ មេត្តាទយោ, ឧបេក្ខា បន អវសេសឯកជ្ឈានិកាវាតិ វេទិតព្វា។ តេឆច ច អភិធម្មេ (ធ· ស· ២៥១ អាទយោ; វិភ· ៦៤៣ អាទយោ) វិភត្តាតិ។

២៤៣· ឯវំ តិកចតុក្កជ្ឈានវសេន ចេវ អវសេសឯកជ្ឈានវសេន ច ទ្វិធា ឋិតានម្បិ ឯតាសំ សុភបរមាទិវសេន អញ្ញមញ្ញំ អសទិសោ អានុភាវោ វេទិតព្វោ។ ហលិទ្ទវសនសុត្តស្មិំ ហិ ឯតា សុភបរមាទិភាវេន វិសេសេត្វា វុត្តា។ យថាហ – “សុភបរមាហំ, ភិក្ខវេ, មេត្តំ ចេតោវិមុត្តិំ វទាមិ។ អាកាសានញ្ចាយតនបរមាហំ, ភិក្ខវេ, ករុណំ ចេតោវិមុត្តិំ វទាមិ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនបរមាហំ, ភិក្ខវេ, មុទិតំ ចេតោវិមុត្តិំ វទាមិ។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនបរមាហំ, ភិក្ខវេ, ឧបេក្ខំ ចេតោវិមុត្តិំ វទាមី”តិ (សំ· និ· ៥·២៣៥)។

កស្មា បនេតា ឯវំ វុត្តាតិ? តស្ស តស្ស ឧបនិស្សយត្តា។ មេត្តាវិហារិស្ស ហិ សត្តា អប្បដិក្កូលា ហោន្តិ។ អថស្ស អប្បដិក្កូលបរិចយា អប្បដិក្កូលេសុ បរិសុទ្ធវណ្ណេសុ នីលាទីសុ ចិត្តំ ឧបសំហរតោ អប្បកសិរេនេវ តត្ថ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ។ ឥតិ មេត្តា សុភវិមោក្ខស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតិ, ន តតោ បរំ, តស្មា សុភបរមាតិ វុត្តា។

ករុណាវិហារិស្ស បន ទណ្ឌាភិឃាតាទិរូបនិមិត្តំ បត្តទុក្ខំ សមនុបស្សន្តស្ស ករុណាយ បវត្តិសម្ភវតោ រូបេ អាទីនវោ បរិវិទិតោ ហោតិ។ អថស្ស បរិវិទិតរូបាទីនវត្តា បថវីកសិណាទីសុ អញ្ញតរំ ឧគ្ឃាដេត្វា រូបនិស្សរណេ អាកាសេ ចិត្តំ ឧបសំហរតោ អប្បកសិរេនេវ តត្ថ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ។ ឥតិ ករុណា អាកាសានញ្ចាយតនស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតិ, ន តតោ បរំ, តស្មា អាកាសានញ្ចាយតនបរមាតិ វុត្តា។

មុទិតាវិហារិស្ស បន តតោ តតោ បាមោជ្ជការណេន ឧប្បន្នបាមោជ្ជសត្តានំ វិញ្ញាណំ សមនុបស្សន្តស្ស មុទិតាយ បវត្តិសម្ភវតោ វិញ្ញាណគ្គហណបរិចិតំ ចិត្តំ ហោតិ។ អថស្ស អនុក្កមាធិគតំ អាកាសានញ្ចាយតនំ អតិក្កម្ម អាកាសនិមិត្តគោចរេ វិញ្ញាណេ ចិត្តំ ឧបសំហរតោ អប្បកសិរេនេវ តត្ថ ចិត្តំ បក្ខន្ទតីតិ មុទិតា វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតិ, ន តតោ បរំ, តស្មា វិញ្ញាណញ្ចាយតនបរមាតិ វុត្តា។

ឧបេក្ខាវិហារិស្ស បន “សត្តា សុខិតា វា ហោន្តុ ទុក្ខតោ វា វិមុច្ចន្តុ, សម្បត្តសុខតោ វា មា វិគច្ឆន្តូ”តិ អាភោគាភាវតោ សុខទុក្ខាទិបរមត្ថគាហវិមុខភាវតោ អវិជ្ជមានគ្គហណទុក្ខំ ចិត្តំ ហោតិ។ អថស្ស បរមត្ថគាហតោ វិមុខភាវបរិចិតចិត្តស្ស បរមត្ថតោ អវិជ្ជមានគ្គហណទុក្ខចិត្តស្ស ច អនុក្កមាធិគតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម សភាវតោ អវិជ្ជមានេ បរមត្ថភូតស្ស វិញ្ញាណស្ស អភាវេ ចិត្តំ ឧបសំហរតោ អប្បកសិរេនេវ តត្ថ ចិត្តំ បក្ខន្ទតិ។ ឥតិ ឧបេក្ខា អាកិញ្ចញ្ញាយតនស្ស ឧបនិស្សយោ ហោតិ, ន តតោ បរំ, តស្មា អាកិញ្ចញ្ញាយតនបរមាតិ វុត្តាតិ។

២៦៣។ ឯវំ សុភបរមាទិវសេន ឯតាសំ អានុភាវំ វិទិត្វា បុន សព្ពាបេតា ទានាទីនំ សព្ពកល្យាណធម្មានំ បរិបូរិកាតិ វេទិតព្ពា។ មហាសត្តា ហិ ហិតជ្ឈាសយតាយ សត្តានំ ទុក្ខាសហនតាយ, បត្ថិតវិវិធសម្បត្តិចិរដ្ឋិតិកាមតាយ, សព្ពសត្តេសុ ច បក្ខបាតាភាវេន សមប្បវត្តចិត្តា មហាសត្តា “ឥមស្ស ទាតព្ពំ, ឥមស្ស ន ទាតព្ព”ន្តិ វិភាគំ អកត្វា សព្ពសត្តានំ សុខនិទានំ ទានំ ទេន្តិ។ តេសំ ឧបឃាតំ បរិវជ្ជយន្តា សីលំ សមាទិយន្តិ។ សីលបរិបូរណត្ថំ នេក្ខម្មំ ភជន្តិ។ សត្តានំ ហិតាហិតេសុ អសម្មោហត្ថាយ បញ្ញំ បរិយោទបេន្តិ។ សត្តានំ ហិតសុខត្ថាយ និច្ចំ វីរិយមារភន្តិ។ ឧត្តមវីរិយវសេន វីរភាវំ បត្តាបិ ច សត្តានំ នានប្បការកំ អបរាធំ ខមន្តិ។ “ឥទំ វោ ទស្សាម ករិស្សាមា”តិ កតំ បដិញ្ញំ ន វិសំវាទេន្តិ។ តេសំ ហិតសុខាយ អវិចលាធិដ្ឋានា ហោន្តិ។ តេសុ អវិចលាយ មេត្តាយ បុព្ពការិនោ ហោន្តិ។ ឧបេក្ខាយ បច្ចុបការំ នាសីសន្តីតិ ឯវំ បារមិយោ បូរេត្វា យាវ ទសពលចតុវេសារជ្ជឆអសាធារណញាណអដ្ឋារសពុទ្ធធម្មប្បភេទេ សព្ពេបិ កល្យាណធម្មេ បរិបូរេន្តីតិ ឯវំ ទានាទិសព្ពកល្យាណធម្មបរិបូរិកា ឯតា ច ហោន្តីតិ។

ត្កពិ សាឆុងតបរេយាដ្ឋព្ធាឃ ពេព ចិស្ដ្លិយេក្ក

សយាឆិកាចភាឆិកាេទ

ព្រហ្ពចិហារតិេក្ខេសា ភាយ

ភចេយា បរិេឆ្លេគា៌

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪐. ᩋᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

ᨸᨮᨾᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪗᪕. ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᩮᩈᩩ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᨲᩣᩅ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ “ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩁᩪᨸᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩣᨶᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩣᨶᨠᩃᩉᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩅᩥᩅᩣᨴᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᩋᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᩍᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᩁᩪᨸᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩣᨿ ᩅᩥᩁᩣᨣᩣᨿ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪒.᪑᪐᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᩮᩣᨲᩁᩮᩣᨣᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨻᩣᨵᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨩᩁᩪᨸᩮ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨿ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨠᩣᩈᨠᩈᩥᨱᩴ ᨶᩅᩈᩩ ᨠᩈᩥᨱᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ.

ᨲᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨩᩁᩪᨸᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨠᩈᩥᨱᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨾᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨠᨳᩴ? ᨿᨳᩣ ᩋᩉᩥᨽᩦᩁᩩᨠᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨸ᩠ᨸᩮᨶ ᩋᨶᩩᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᩮᨡᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩃᨸᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩣ ᩅᩃ᩠ᩃᩥᩴ ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᩅᩣ ᨹᩃᩥᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨸᨳᩅᩥᨿᩣ ᨹᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨿᨲᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩈᨲᩮᩅ, ᨶᩮᩅ ᨶᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᩥᨶᩣ ᩅᩮᩁᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᨣᩣᨾᩮ ᩅᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩅᨵᨻᨶ᩠ᨵᨣᩮᩉᨫᩣᨸᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᩅᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩕᩣᨸᩥ ᩅᩮᩁᩥᨶᩣ ᩈᨾᩣᨶᩁᩪᨸᩈᨴ᩠ᨴᩈᨾᩩᨴᩣᨧᩣᩁᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨿᨲᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩈᨲᩮᩅ, ᨶᩮᩅ ᨶᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

ᨲᨲᩕᩥᨴᩴ ᩒᨸᨾ᩠ᨾᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᩴ – ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᩉᩥᨶᩣ ᩅᩮᩁᩥᨶᩣ ᩅᩣ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᨠᩣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨩᩁᩪᨸᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨠᩣᩃᩮᩣ. ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨸᩃᩣᨿᨶᩋᨬ᩠ᨬᨣᩣᨾᨣᨾᨶᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨩᩁᩪᨸᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᨠᩣᩃᩮᩣ. ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩃᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨣᩣᨾᩮ ᨧ ᩃᩮᨡᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᩃᨸᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᩅᩮᩁᩥᩈᨴᩥᩈᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨽᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᩈᩋᨴᩔᨶᨠᩣᨾᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨠᩈᩥᨱᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣ. ᩈᩪᨠᩁᩣᨽᩥᩉᨲᩈᩩᨶᨡᨸᩥᩈᩣᨧᨽᩦᩁᩩᨠᩣᨴᩥᩏᨸᨾᩣᨸᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ.

᪒᪗᪖. ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩪᨲᩣ ᨠᩈᩥᨱᩁᩪᨸᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨩ᩠ᨩ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᩅᩈᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨣᩩᨱᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨫᩣᨶᩮ “ᩍᨴᩴ ᨾᨿᩣ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ, “ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, “ᩈᨶ᩠ᨲᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨸᩔᨲᩥ. ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩣᩊᩣᩁᩥᨠᨲᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ. ᨿᨳᩮᩅ ᩉᩥ ᩁᩪᨸᩴ ᨴᩩᩅᨦ᩠ᨣᩥᨠᩴ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥᨸᩦᨲᩥ.

ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᨠᩣᩈᩴ “ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ, “ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨭᩮᨲᩥ ᨠᩈᩥᨱᩴ. ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨶᩮᩅ ᨠᩥᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩴᩅᩮᩃ᩠ᩃᩮᨲᩥ, ᨶ ᨠᨸᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᩪᩅᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨲᩥ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶ

មនសិ ករោតិ, ន បច្ចវេក្ខតិ, អនាវជ្ជេត្វា អមនសិករោន្តោ អបច្ចវេក្ខន្តោ ច អញ្ញទត្ថុ តេន ផុដ្ឋោកាសំ “អាកាសោ អាកាសោ”តិ មនសិករោន្តោ កសិណំ ឧគ្ឃាដេតិ នាម។ កសិណម្បិ ឧគ្ឃាដិយមានំ នេវ ឧព្វដ្ដតិ ន វិវដ្ដតិ, កេវលំ ឥមស្ស អមនសិការញ្ច “អាកាសោ អាកាសោ”តិ មនសិការញ្ច បដិច្ច ឧគ្ឃាដិតំ នាម ហោតិ, កសិណុគ្ឃាដិមាកាសមត្តំ បញ្ញាយតិ។ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសន្តិ វា កសិណផុដ្ឋោកាសន្តិ វា កសិណវិវិត្តាកាសន្តិ វា សព្វមេតំ ឯកមេវ។

សោ តំ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសនិមិត្តំ “អាកាសោ អាកាសោ”តិ បុនប្បុនំ អាវជ្ជេតិ, តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ ករោតិ។ តស្សេវំ បុនប្បុនំ អាវជ្ជយតោ តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ ករោតោ នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ, សតិ សន្តិដ្ឋតិ, ឧបចារេន ចិត្តំ សមាធិយតិ។ សោ តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ អាសេវតិ, ភាវេតិ, ពហុលីករោតិ។ តស្សេវំ បុនប្បុនំ អាវជ្ជយតោ មនសិករោតោ បថវីកសិណាទីសុ រូបាវចរចិត្តំ វិយ អាកាសេ អាកាសានញ្ចាយតនចិត្តំ អប្បេតិ។ ឯត្ថាបិ ហិ បុរិមភាគេ តីណិ ចត្តារិ វា ជវនានិ កាមាវចរានិ ឧបេក្ខាវេទនាសម្បយុត្តានេវ ហោន្តិ។ ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វា អរូបាវចរំ។ សេសំ បថវីកសិណេ វុត្តនយមេវ។

អយំ បន វិសេសោ, ឯវំ ឧប្បន្នេ អរូបាវចរចិត្តេ សោ ភិក្ខុ យថា នាម យានបុតោឡិកុម្ភិមុខាទីនំ អញ្ញតរំ នីលបិលោតិកាយ វា បីតលោហិតោទាតាទីនំ វា អញ្ញតរាយ បិលោតិកាយ បន្ធិត្វា បេក្ខមានោ បុរិសោ វាតវេគេន វា អញ្ញេន វា កេនចិ អបនីតាយ បិលោតិកាយ អាកាសំយេវ បេក្ខមានោ តិដ្ឋេយ្យ, ឯវមេវ បុព្វេ កសិណមណ្ឌលំ ឈានចក្ខុនា បេក្ខមានោ វិហរិត្វា “អាកាសោ អាកាសោ”តិ ឥមិនា បរិកម្មមនសិការេន សហសា អបនីតេ តស្មិំ និមិត្តេ អាកាសំយេវ បេក្ខមានោ វិហរតិ។ ឯត្តាវតា ចេស “សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា ‘អនន្តោ អាកាសោ’តិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី”តិ វុច្ចតិ (វិភ. ៥០៨; ទី. និ. ២.១២៩)។

២៧៧. តត្ថ សព្វសោតិ សព្វាការេន, សព្វាសំ វា អនវសេសានន្តិ អត្ថោ។ រូបសញ្ញានន្តិ សញ្ញាសីសេន វុត្តរូបាវចរជ្ឈានានញ្ចេវ តទារម្មណានញ្ច។ រូបាវចរជ្ឈានម្បិ ហិ រូបន្តិ វុច្ចតិ “រូបី រូបានិ បស្សតី”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.១២៩), តស្ស អារម្មណម្បិ “ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានី”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.១៧៣), តស្មា ឥធ រូបេ សញ្ញា រូបសញ្ញាតិ ឯវំ សញ្ញាសីសេន វុត្តរូបាវចរជ្ឈានស្សេតំ អធិវចនំ។ រូបំ សញ្ញា អស្សាតិ រូបសញ្ញំ។ រូបំ អស្ស នាមន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ បថវីកសិណាទិភេទស្ស តទារម្មណស្ស ចេតំ អធិវចនន្តិ វេទិតព្វំ។ សមតិក្កមាតិ វិរាគា និរោធា ច។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? ឯតាសំ កុសលវិបាកកិរិយាវសេន បញ្ចទសន្នំ ឈានសង្ខាតានំ រូបសញ្ញានំ, ឯតេសញ្ច បថវីកសិណាទិវសេន នវន្នំ អារម្មណសង្ខាតានំ រូបសញ្ញានំ សព្វាការេន អនវសេសានំ វា វិរាគា ច និរោធា ច វិរាគហេតុញ្ចេវ និរោធហេតុញ្ច អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ន ហិ សក្កា សព្វសោ អនតិក្កន្តរូបសញ្ញេន ឯតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតុន្តិ។

តត្ថ យស្មា អារម្មណេ អវិរត្តស្ស សញ្ញាសមតិក្កមោ ន ហោតិ, សមតិក្កន្តាសុ ច សញ្ញាសុ អារម្មណំ សមតិក្កន្តមេវ ហោតិ។ តស្មា អារម្មណសមតិក្កមំ អវត្វា “តត្ថ កតមា រូបសញ្ញា? រូបាវចរសមាបត្តិំ សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា សញ្ញា

សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ, ឥមា វុច្ចន្តិ រូបសញ្ញាយោ។ ឥមា រូបសញ្ញាយោ អតិក្កន្តោ ហោតិ វីតិក្កន្តោ សមតិក្កន្តោ។ តេន វុច្ចតិ សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា”តិ (វិភ។ ៩០២) ឯវំ វិភង្គេ សញ្ញានំយេវ សមតិក្កមោ វុត្តោ។ យស្មា បន អារម្មណសមតិក្កមេន បត្តព្ពា ឯតា សមាបត្តិយោ, ន ឯកស្មិំយេវ អារម្មណេ បឋមជ្ឈានាទីនិ វិយ។ តស្មា អយំ អារម្មណសមតិក្កមវសេនាបិ អត្ថវណ្ណនា កតាតិ វេទិតព្ពា។

២៧៦។ បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមាតិ ចក្ខាទីនំ វត្ថូនំ រូបាទីនំ អារម្មណានញ្ច បដិឃាតេន សមុប្បន្នា សញ្ញា បដិឃសញ្ញា។ រូបសញ្ញាទីនំ ឯតំ អធិវចនំ។ យថាហ – “តត្ថ កតមា បដិឃសញ្ញា? រូបសញ្ញា សទ្ទសញ្ញា គន្ធសញ្ញា រសសញ្ញា ផោដ្ឋព្ពសញ្ញា, ឥមា វុច្ចន្តិ បដិឃសញ្ញាយោ”តិ (វិភ។ ៩០៣)។ តាសំ កុសលវិបាកានំ បញ្ចន្នំ, អកុសលវិបាកានំ បញ្ចន្នន្តិ សព្ពសោ ទសន្នម្បិ បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា បហានា អសមុប្បាទា អប្បវត្តិំ កត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។

កាមញ្ចេតា បឋមជ្ឈានាទីនិ សមាបន្នស្សាបិ ន សន្តិ។ ន ហិ តស្មិំ សមយេ បញ្ចទ្វារវសេន ចិត្តំ បវត្តតិ។ ឯវំ សន្តេបិ អញ្ញត្ថ បហីនានំ សុខទុក្ខានំ ចតុត្ថជ្ឈានេ វិយ, សក្កាយទិដ្ឋាទីនំ តតិយមគ្គេ វិយ ច ឥមស្មិំ ឈានេ ឧស្សាហជននត្ថំ ឥមស្ស ឈានស្ស បសំសាវសេន ឯតាសមេត្ថ វចនំ វេទិតព្ពំ។

អថ វា កិញ្ចាបិ តា រូបាវចរំ សមាបន្នស្សាបិ ន សន្តិ, អថ ខោ ន បហីនត្តា ន សន្តិ។ ន ហិ រូបវិរាគាយ រូបាវចរភាវនា សំវត្តតិ, រូបាយត្តា ច ឯតាសំ បវត្តិ។ អយំ បន ភាវនា រូបវិរាគាយ សំវត្តតិ។ តស្មា តា ឯត្ថ បហីនាតិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ ន កេវលញ្ច វត្តុំ, ឯកំសេនេវ ឯវំ ធារេតុម្បិ វដ្ដតិ។ តាសញ្ហិ ឥតោ បុព្ពេ អប្បហីនត្តាយេវ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នស្ស សទ្ទោ “កណ្ដកោ”តិ (អ។ និ។ ១០។៧២) វុត្តោ ភគវតា។ ឥធ ច បហីនត្តាយេវ អរូបសមាបត្តីនំ អានេញ្ជតា (វិភ។ ២២៩) សន្តវិមោក្ខតា (ម។ និ។ ១។៩៩) ច វុត្តា។ អាឡារោ ច កាលាមោ អរូបសមាបន្នោ បញ្ចមត្តានិ សកដសតានិ និស្សាយ និស្សាយ អតិក្កន្តានិ នេវ អទ្ទស, ន បន សទ្ទំ អស្សោសីតិ (ទី។ និ។ ២។១៨២)។

២៧៨។ នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការាតិ នានត្តេ វា គោចរេ បវត្តានំ សញ្ញានំ, នានត្តានំ វា សញ្ញានំ។ យស្មា ហិ ឯតា “តត្ថ កតមា នានត្តសញ្ញា? អសមាបន្នស្ស មនោធាតុសមង្គិស្ស វា មនោវិញ្ញាណធាតុសមង្គិស្ស វា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ, ឥមា វុច្ចន្តិ នានត្តសញ្ញាយោ”តិ ឯវំ វិភង្គេ (វិភ។ ៩០៤) វិភជិត្វា វុត្តា ឥធ អធិប្បេតា អសមាបន្នស្ស មនោធាតុមនោវិញ្ញាណធាតុសង្គហិតា សញ្ញា រូបសទ្ទាទិភេទេ នានត្តេ នានាសភាវេ គោចរេ បវត្តន្តិ, យស្មា ចេតា អដ្ឋ កាមាវចរកុសលសញ្ញា, ទ្វាទស អកុសលសញ្ញា, ឯកាទស កាមាវចរកុសលវិបាកសញ្ញា, ទ្វេ អកុសលវិបាកសញ្ញា, ឯកាទស កាមាវចរកិរិយសញ្ញាតិ ឯវំ ចតុចត្តាលីសម្បិ សញ្ញា នានត្តា នានាសភាវា អញ្ញមញ្ញំ អសទិសា, តស្មា នានត្តសញ្ញាតិ វុត្តា។ តាសំ សព្ពសោ នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនាវជ្ជនា អសមន្នាហារា អបច្ចវេក្ខណា។ យស្មា តា នាវជ្ជេតិ, ន មនសិ ករោតិ, ន បច្ចវេក្ខតិ, តស្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។

ឃម្ពា នេច្ច បុរិមា រូបសញ្ញា បដិឃសញ្ញា ច ត្ថមិតា ឆសានេតត តិដ្ឋនេត្ត កនេចបិ ត ចិន្តត្តិ៎ បនេពច តម្ពិ កនេច ត្ថមំ ឆសាតំ ប្លុបសយ្យដ្ឋ ចិហទណកានេល, តម្ពា តានំ សយតិក្កយា អត្តូដ្ឋយាតិ នេទ្ធឆាបិ អកានេចានេឃច ចុនេត្តា៎ តាតត្តសញ្ញាសុ បត ឃម្ពា អដ្ឋ កាយាចឆទក្យុសលសញ្ញា, តច កិរិឃសញ្ញា, ឆសាក្យុសលសញ្ញាតិ ត្ថយា សត្តឌីសតិសញ្ញា ត្ថមិតា ឆសានេតត តិដ្ឋនេត្ត កនេច ចិន្តត្តិ, តម្ពា តានំ អយតសិការាតិ ចុត្តត្តិ នេចឌិតត្ថា៎ តត្រាបិ ហិ ត្ថមំ ឆសាតំ ប្លុបសយ្យដ្ឋ ចិហទនេត្តា តានំ អយតសិការានេឃច ប្លុបសយ្យដ្ឋ ចិហទតិ, តា បត យតសិកនេរានេត្តា អសយាបនេត្តា នេហាតីតិ៎

សនេច្ចបនេតា នេចច្ច រូបសញ្ញាតំ សយតិក្កយាតិ ត្ថមិតា សត្តរូបិចឆទឆយ្យាតំ បហាតំ ចុត្តំ៎ បដិឃសញ្ញាតំ អត្តូដ្ឋយា តាតត្តសញ្ញាតំ អយតសិការាតិ ត្ថមិតា សនេត្តសំ កាយាចឆទចិត្តនេចតសិកាតំ បហាតញ្ញា អយតសិការនេរា ច ចុនេត្តាតិ នេចឌិតនេត្តា៎

១ប័០៎អតនេត្តា អាកាសេសាតិ ឲត្ត តាយ្ស ប្លុប្យាឆនេត្តា ចា ចឃនេត្តា ចា បញ្ញាឃតីតិ អតនេត្តា៎ អាកាសេសាតិ កសិណុគ្ឃាដិយាកាសេសា ចុច្ចតិ៎ យតសិការចនេសតាបិ នេចច្ច អតត្តតា នេចឌិតត្ថា៎ នេតនេតច ចិកនេក្ក ចុត្តំ "តម្ពិ អាកាសេស ចិត្តំ ឆនេបតិ, សណ្ឋនេបតិ, អតត្តំ ឋទតិ, នេតត ចុច្ចតិ អតនេត្តា អាកាសេសា"តិ (ចិភ៎ ៩០៥)៎

អាកាសាតញ្ចាយតតំប្លុបសយ្យដ្ឋ ចិហទតីតិ ឲត្ត បត តាយ្ស អនេត្តាតិ អតត្តំ, អាកាសំ អតត្តំ អាកាសាតត្តំ, អាកាសាតត្តនេមច អាកាសាតញ្ចំ, តំ អាកាសាតញ្ចំ អធិដ្ឋាតនេដ្ឋត អាឃតតយស្ស សសយ្យយុត្តឆមុស្ស ឆសាតស្ស នេឆចាតំ នេឆចាឃតតមិចាតិ អាកាសាតញ្ចាយតតំ៎

ប្លុបសយ្យដ្ឋ ចិហទតីតិ តយាកាសាតញ្ចាយតតំ បត្វា តិបជ្ជនេឆត្វា តឆត្សុនេបត ត្ថរិយាបឆចិហានេទត ចិហទតីតិ៎

អឃំ អាកាសាតញ្ចាយតតកយ្យដ្ឋានេត ចិត្តារកឆា៎

ចិញ្ញាណញ្ចាយតតកឆា

១ប័១៎ ចិញ្ញាណញ្ចាយតតំ ភាវេចត្យុកានេមត បត បញ្ចហាកានេរហិ អាកាសាតញ្ចាយតតសយាបត្តិឃំ ចិណ្ណចសីភានេចត "អាសត្នរូបិចឆទនេញ្ញាតបច្ចត្តិកា អឃំ សយាបត្តិ, នេតា ច ចិញ្ញាណញ្ចាយតតមិច សត្តា"តិ អាកាសាតញ្ចាយតតនេត អាឌីតចំ ឌិស្វា តត្ថ តិកត្តិំ បរិឃាឆាឃ ចិញ្ញាណញ្ចាយតតំ សត្តនេតា យតសិករិត្វា តំ អាកាសំ ឋរិត្វា បចត្តចិញ្ញាណំ "ចិញ្ញាណំ ចិញ្ញាណ"ត្តិ បុតប្បុតំ អាចដ្ឋិតត្ថំ, យតសិកាតត្ថំ, បច្ចនេចក្ខិតត្ថំ, តក្កាហតំ ចិតក្កាហតំ កាតត្ថំ៎ "អតត្តំ អតត្ត"ត្តិ បត ត យតសិកាតត្ថំ៎

តនេស្សចំ តម្ពិ តិមិនេត្ត បុតប្បុតំ ចិត្តំ ចានេទត្តស្ស តីចទណាតិ ចិក្ខយត្តិ, សតិ សត្តិដ្ឋតិ, ប្លុបចានេទត ចិត្តំ សយាធិឃតិ៎ នេសា តំ តិមិត្តំ បុតប្បុតំ

អាសេវតិ, ភាវេតិ, ពហុលីករោតិ. តស្សេវំ ករោតោ អាកាសេ អាកាសានញ្ចាយតនំ វិយ អាកាសផុដេ វិញ្ញាណេ វិញ្ញាណញ្ចាយតនចិត្តំ អប្បេតិ. អប្បនានយោ បនេត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ. ឯត្តាវតា ចេស “សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី”តិ (វិភ. ៥០៨; ទី. និ. ២.១២៩) វុច្ចតិ.

២៨២. តត្ថ សព្វសោតិ ឥទំ វុត្តនយមេវ. អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មាតិ ឯត្ថ បន បុព្វេ វុត្តនយេន ឈានម្បិ អាកាសានញ្ចាយតនំ, អារម្មណម្បិ. អារម្មណម្បិ ហិ បុរិមនយេនេវ អាកាសានញ្ចញ្ច តំ បឋមស្ស អារុប្បវិញ្ញាណស្ស អារម្មណត្តា ទេវានំ ទេវាយតនំ វិយ អធិដ្ឋានដ្ឋេន អាយតនញ្ចាតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ. តថា អាកាសានញ្ចញ្ច តំ តស្ស ឈានស្ស សញ្ជាតិហេតុត្តា “កម្ពោជា អស្សានំ អាយតន”ន្តិអាទីនិ វិយ សញ្ជាតិទេសដ្ឋេន អាយតនញ្ចាតិបិ អាកាសានញ្ចាយតនំ. ឯវមេតំ ឈានញ្ច អារម្មណញ្ចាតិ ឧភយម្បិ អប្បវត្តិករណេន ច អមនសិករណេន ច សមតិក្កមិត្វាវ យស្មា ឥទំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វំ, តស្មា ឧភយម្បេតំ ឯកជ្ឈំ កត្វា “អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មា”តិ ឥទំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ.

អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ តំយេវ អនន្តោ អាកាសោតិ ឯវំ ផរិត្វា បវត្តវិញ្ញាណំ “អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ ឯវំ មនសិករោន្តោតិ វុត្តំ ហោតិ. មនសិការវសេន វា អនន្តំ. សោ ហិ តំ អាកាសារម្មណំ វិញ្ញាណំ អនវសេសតោ មនសិករោន្តោ “អនន្ត”ន្តិ មនសិ ករោតិ. យំ បន វិភង្គេ វុត្តំ “អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ, តំយេវ អាកាសំ វិញ្ញាណេន ផុដំ មនសិ ករោតិ, អនន្តំ ផរតិ, តេន វុច្ចតិ អនន្តំ វិញ្ញាណ”ន្តិ (វិភ. ៥១០).

តត្ថ វិញ្ញាណេនាតិ ឧបយោគត្ថេ ករណវចនំ វេទិតព្វំ. ឯវញ្ហិអដ្ឋកថាចរិយា តស្ស អត្ថំ វណ្ណយន្តិ, អនន្តំ ផរតិ តញ្ញេវ អាកាសំ ផុដំ វិញ្ញាណំ មនសិ ករោតីតិ វុត្តំ ហោតិ.

វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ឯត្ថ បន នាស្ស អន្តោតិ អនន្តំ. អនន្តមេវ អានញ្ចំ. វិញ្ញាណំ អានញ្ចំ វិញ្ញាណានញ្ចន្តិ អវត្វា វិញ្ញាណញ្ចន្តិ វុត្តំ. អយញ្ហេត្ថ រុឡ្ហិសទ្ទោ. តំ វិញ្ញាណញ្ចំ អធិដ្ឋានដ្ឋេន អាយតនមស្ស សសម្បយុត្តធម្មស្ស ឈានស្ស ទេវានំ ទេវាយតនមិវាតិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ. សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ.

អយំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនកម្មដ្ឋានេ វិត្ថារកថា.

អាកិញ្ចញ្ញាយតនកថា

២៨៣. អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ភាវេតុកាមេន បន បញ្ចហាការេហិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសមាបត្តិយំ ចិណ្ណវសីភាវេន “អាសន្នអាកាសានញ្ចាយតនបច្ចត្ថិកា អយំ សមាបត្តិ, នោ ច អាកិញ្ចញ្ញាយតនមិវ សន្តា”តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនេ អាទីនវំ ទិស្វា តត្ថ

តិកញ្ចិ បរិយាទាយ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សត្តទោ យតនិកទិត្វា តស្សេច ចិញ្ញាណញ្ចាយតនារម្មណភូតស្ស អាកាសានញ្ចាយតនចិញ្ញាណស្ស អភាវេចា សុញ្ញតា ចិចិត្តាកាទោ យតនិកាតព្វោ។ កថំ? តំ ចិញ្ញាណំ អយតនិកទិត្វា "តត្ថិ តត្ថី"តិ ចា, "សុញ្ញំ សុញ្ញំ"ត្តិ ចា, "ចិចិត្តំ ចិចិត្ត"ត្តិ ចា បុតប្បុតំ អាចជ្ជិតព្វំ, យតនិកាតព្វំ, បច្ចេចក្ខិតព្វំ, តក្កាហតំ ចិតក្កាហតំ កាតព្វំ។

តស្សេចំ តស្មិំ តិមិត្តេ ចិត្តំ ចារេន្តស្ស តិចរណានិ ចិក្ខម្ភន្តិ, សតិ សត្តិដ្ឋតិ, ឧបចារេត ចិត្តំ សមាធិយតិ។ សោ តំ តិមិត្តំ បុតប្បុតំ អាសេចតិ, ភាវេតិ, ពហុលីករោតិ។ តស្សេចំ ករោតោ អាកាសេ ផុដេ មហគ្គតចិញ្ញាណេ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ចិយ តស្សេច អាកាសំ ផុដិត្វា បចត្តស្ស មហគ្គតចិញ្ញាណស្ស សុញ្ញចិចិត្តតត្ថិភាវេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនចិត្តំ អប្បេតិ។ ឯត្ថាបិ ច អប្បតាតយោ ចុត្តតយេតេច វេទិតព្វោ។

អយំ បត ចិសេសោ, តស្មិំ ហិ អប្បតាចិត្តេ ឧប្បន្នេ សោ ភិក្ខុ យថា តាម បុរិសោ មណ្ឌលមាឡាទីសុ កេនចិទេច ករណីយេន សត្តិបតិតំ ភិក្ខុសង្ឃំ ទិស្វា កត្ថចិ គន្ត្វា សត្តិបាតកិច្ចាចសានេ ឧដ្ឋាយ បក្កន្តេសុ ភិក្ខូសុ អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋត្វា បុត តំ ឋានំ ឲ្លោលោកេន្តោ សុញ្ញមេច បស្សតិ, ចិចិត្តមេច បស្សតិ។ តាស្ស ឯចំ ហោតិ "ឯត្តកា តាម ភិក្ខូ កាលង្កតា ចា ទិសាបក្កន្តា ចា"តិ, អថ ខោ សុញ្ញមិទំ ចិចិត្តន្តិ តត្ថិភាចមេច បស្សតិ, ឯចមេច បុព្វេ អាកាសេ បចត្តិតចិញ្ញាណំ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈានចក្ខុនា បស្សន្តោ ចិហរិត្វា "តត្ថិ តត្ថី"តិអាទិនា បរិកម្មមតសិការេត អន្តរហិតេ តស្មិំ ចិញ្ញាណេ តស្ស អបគមសង្ខាតំ អភាចមេច បស្សន្តោ ចិហរតិ។ ឯត្តាចតា ចេស "សព្វសោ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម តត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតី"តិ (ចិភៈ ៥០ប័; ឌីៈ តិៈ ១ៈ១១៥) ចុច្ចតិ។

១ប័៣ៈ ឥធាបិ សព្វសោតិ ឥទំ ចុត្តតយមេចៈ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនន្តិ ឯត្ថាបិ ច បុព្វេ ចុត្តតយេតេច ឈាតម្បិ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អារម្មណម្បិៈ អារម្មណម្បិ ហិ បុរិមតយេតេច ចិញ្ញាណញ្ចញ្ចំ តំ ទុតិយស្ស អារុប្បជ្ឈាតស្ស អារម្មណត្តា ទេចាតំ ទេចាយតនំ ចិយ អធិដ្ឋានដ្ឋេត អាយតនញ្ចាតិ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំៈ តថា ចិញ្ញាណញ្ចញ្ចំ តំ តស្សេច ឈាតស្ស សញ្ជាតិហេតុត្តា "កម្ពោជា អស្សាតំ អាយតន"ត្តិអាទីតិ ចិយ សញ្ជាតិទេសដ្ឋេត អាយតនញ្ចាតិបិ ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំៈ ឯចមេតំ ឈាតញ្ច អារម្មណញ្ចាតិ ឧភយម្បិ អប្បចត្តិករណេត ច អយតនិករណេត ច សមតិក្កមិត្វាច យស្មា ឥទំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហាតព្វំ, តស្មា ឧភយម្បេតំ ឯកជ្ឈំ កត្វា ចិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្មាតិ ឥទំ ចុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។

តត្ថិ កិញ្ចីតិ តត្ថិ តត្ថិ, សុញ្ញំ សុញ្ញំ, ចិចិត្តំ ចិចិត្តន្តិ ឯចំ យតនិករោន្តោតិ ចុត្តំ ហោតិៈ យម្បិ ចិភង្គេ ចុត្តំ "តត្ថិ កិញ្ចីតិ តញ្ញេច ចិញ្ញាណំ អភាវេតិ ចិភាវេតិ អន្តរធាបេតិ តត្ថិ កិញ្ចីតិ បស្សតិ, តេត ចុច្ចតិ តត្ថិ កិញ្ចី"តិ, តំ កិញ្ចាបិ ខយតោ សម្មសតំ ចិយ ចុត្តំ, អថ ខ្វស្ស ឯចមេច អត្ថោ ទដ្ឋព្វោៈ តញ្ហិចិញ្ញាណំ អតាចជ្ជេន្តោ អយតនិករោន្តោ អបច្ចេចក្ខន្តោ កេចលមស្ស តត្ថិភាចំ សុញ្ញភាចំ ចិចិត្តភាចមេច យតនិករោន្តោ អភាវេតិ ចិភាវេតិ អន្តរធាបេតីតិ ចុច្ចតិ, ត អញ្ញថាតិៈ

អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ ចិហរតីតិ ឯត្ថ បត តាស្ស កិញ្ចនន្តិ អកិញ្ចនំ, អន្តមសោ ភង្គមត្តម្បិ អស្ស អចសិដ្ឋំ តត្ថីតិ ចុត្តំ ហោតិៈ

អកិញ្ចនស្ស ភាវោ អាកិញ្ចញ្ញំ, អាកាសានញ្ចាយតនវិញ្ញាណាបគមស្សេតំ អធិវចនំ។ តំ អាកិញ្ចញ្ញំ អធិដ្ឋានដ្ឋេន អាយតនមស្ស ឈានស្ស ទេវានំ ទេវាយតនមិវាតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវាតិ។

អយំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនកម្មដ្ឋានេ វិត្ថារកថា។

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកថា

១៧៥។ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ភាវេតុកាមេន បន បញ្ចហាការេហិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិយំ ចិណ្ណវសីភាវេន "អាសន្នវិញ្ញាណញ្ចាយតនបច្ចត្ថិកា អយំ សមាបត្តិ, នោ ច នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ វិយ សន្តា"តិ វា "សញ្ញា រោគោ, សញ្ញា គណ្ឌោ, សញ្ញា សល្លំ, ឯតំ សន្តំ, ឯតំ បណីតំ យទិទំ នេវសញ្ញានាសញ្ញា"តិ វា ឯវំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ អាទីនវំ, ឧបរិ អានិសំសញ្ច ទិស្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនេ និកន្តិំ បរិយាទាយ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សន្តតោ មនសិករិត្វា "សាវ អភាវំ អារម្មណំ កត្វា បវត្តិតា អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិ សន្តា សន្តា"តិ បុនប្បុនំ អាវជ្ជិតព្ពា, មនសិកាតព្ពា, បច្ចវេក្ខិតព្ពា, តក្កាហតា វិតក្កាហតា កាតព្ពា។

តស្សេវំ តស្មិំ និមិត្តេ បុនប្បុនំ មានសំ ចារេន្តស្ស នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ, សតិ សន្តិដ្ឋតិ, ឧបចារេន ចិត្តំ សមាធិយតិ។ សោ តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ អាសេវតិ, ភាវេតិ, ពហុលីករោតិ។ តស្សេវំ ករោតោ វិញ្ញាណាបគមេ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ វិយ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសមាបត្តិសង្ខាតេសុ ចតូសុ ខន្ធេសុ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនចិត្តំ អប្បេតិ។ អប្បនានយោ បនេត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ឯត្តាវតា ចេស "សព្ពសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតី"តិ (វិភ. ៥០៧; ទី. និ. ១.១១៩) វុច្ចតិ។

១៧៦។ ឥធាបិ សព្ពសោតិ ឥទំ វុត្តនយមេវ។ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្មាតិ ឯត្ថាបិ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ ឈានម្បិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ អារម្មណម្បិ។ អារម្មណម្បិ ហិ បុរិមនយេនេវ អាកិញ្ចញ្ញញ្ច តំ តតិយស្ស អារុប្បជ្ឈានស្ស អារម្មណត្តា ទេវានំ ទេវាយតនំ វិយ អធិដ្ឋានដ្ឋេន អាយតនញ្ចាតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ។ តថា អាកិញ្ចញ្ញញ្ច តំ តស្សេវ ឈានស្ស សញ្ជាតិហេតុត្តា កម្ពោជា អស្សានំ អាយតនន្តិអាទីនិ វិយ សញ្ជាតិទេសដ្ឋេន អាយតនញ្ចាតិបិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ។ ឯវមេតំ ឈានញ្ច អារម្មណញ្ចាតិ ឧភយម្បិ អប្បវត្តិករណេន ច អមនសិករណេន ច សមតិក្កមិត្វាវ យស្មា ឥទំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពំ, តស្មា ឧភយម្បេតំ ឯកជ្ឈំ កត្វា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្មាតិ ឥទំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនន្តិ ឯត្ថ បន យាយ សញ្ញាយ ភាវតោ តំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនន្តិ វុច្ចតិ។ យថា បដិបន្នស្ស សា សញ្ញា ហោតិ, តំ តាវ ទស្សេតុំ វិភង្គេ "នេវសញ្ញីនាសញ្ញី"តិ ឧទ្ធរិត្វា "តញ្ញេវ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សន្តតោ មនសិ ករោតិ, សង្ខារាវសេសសមាបត្តិំ ភាវេតិ, តេន វុច្ចតិ នេវសញ្ញីនាសញ្ញី"តិ (វិភ. ៦១៩) វុត្តំ។ តត្ថ សន្តតោ មនសិ ករោតីតិ "សន្តា វតាយំ

ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᨲᩕ ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣᨿ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ? ᩋᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡ᩠ᩅᩔ “ᩋᩉᨾᩮᨲᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᨲᩮᩣ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩁᨸᨱᩦᨲᨲᩁᨲᩣᨿ᪨

ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩉᨧ᩠ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᩁᨣᨲᩮᩣ ᨶᨣᩁᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩥᨠᩮ ᩑᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᩈᩦᩈᩴ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᨧᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾᩮᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᨣᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᩅᩥᨠᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᩁᩮ ᨨᩮᨠᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᩎᨴᩥᩈᩣᨶᩥᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨨᩮᨠᨲᩣᨿ ᨲᩩᩔᨲᩥ, ᨶ ᨧᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲᩣᩉᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᩁᨩ᩠ᨩᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨾᩉᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩥᨶᩮᩣ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩑᩈ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡ᩠ᩅᩔ “ᩋᩉᨾᩮᨲᩴ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶᩮᩅ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨸᩁᨾᩈᩩᨡᩩᨾᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨿᩣᨿ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩦᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩅᩈᩮᩈᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩅᩈᩮᩈᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩩᨾᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᨵᩥᨣᨲᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩅᩣ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩥᩔ ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ᩺ ᪖᪑᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩍᨵ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨡᩩᨾᩣᨿ ᨧ ᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶᩮᩅᩔ ᩈᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨫᩣᨶᩔ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩴ᪨ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ᨾᨶᩣᨿᨲᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨿᩣᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩣ ᨸᨭᩩᩈᨬ᩠ᨬᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩅᩈᩮᩈᩈᩩᨡᩩᨾᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ ᩈᩣ ᩈᩮᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ᪨

ᨶ ᨠᩮᩅᩃᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅ ᩑᨴᩥᩈᩦ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣᨸᩥ ᨶᩮᩅᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩣᩅᩮᨴᨶᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩮᩅᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨹᩔᩮᩣᨸᩥ ᨶᩮᩅᨹᩔᨶᩣᨹᩔᩮᩣ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦᩈᩮᨶ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨠᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᨾᨠ᩠ᨡᨶᨲᩮᩃᨸ᩠ᨸᨽᩩᨲᩦᩉᩥ ᨧ ᩏᨸᨾᩣᩉᩥ ᩑᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨲᩮᩃᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᨿᩣᨣᩩᨸᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨾᩣᩉᩁᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩮᩃᨾᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ

អាហ។ តតោ “អាហរ, សាមណេរ, តេលំ, នាឡិញ្ចំ បូរេស្សាមី”តិ វុត្តេ “នត្ថិ, ភន្តេ, តេល”ន្តិ អាហ។ តត្ថ យថា អន្តោវុត្ថតា យាគុយា សប្បិ អបស្សិយមានេន “តេលមត្ថី”តិ វោហារោ។ នាឡិញ្ចបូរណាភាវេន “នត្ថី”តិ វោហារោ។ ឯវំ សាបិ សញ្ញា បញ្ចសញ្ញាកិច្ចំ ករោតិ អសមត្ថតាយ នេវសញ្ញា, សង្ខារាវសេសសុខុមភាវេន នាសញ្ញាតិ វុច្ចតិ នាសញ្ញា ហោតិ។

កិំ បនេត្ថ សញ្ញាកិច្ចន្តិ? អារម្មណសញ្ជាននញ្ចេវ វិបស្សនាយ ច វិសយភាវំ ឧបគន្ត្វា និព្ពិទាជននំ។ ទហនកិច្ចមិវ ហិ សុខោទកេ តេជោធាតុ សញ្ជាននកិច្ចំ ចេសា បដុំ កាតុំ ន សក្កោតិ។ សេសសមាបត្តីសុ សញ្ញា វិយ វិបស្សនាយ វិសយភាវំ ឧបគន្ត្វា និព្ពិទាជននម្បិ កាតុំ ន សក្កោតិ។ អញ្ញេសុ ហិ ខន្ធេសុ អកតាភិនិវេសោ ភិក្ខុ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនក្ខន្ធេ សម្មសិត្វា និព្ពិទំ បត្តុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ អបិច អាយស្មា សារិបុត្តោ។ បកតិវិបស្សកោ បន មហាបញ្ញោ សារិបុត្តសទិសោវ សក្កុណេយ្យ។ សោបិ “ឯវំ កិរិមេ ធម្មា អហុត្វា សម្ភោន្តិ, ហុត្វា បដិវេន្តី”តិ (ម។ និ។ ៣។៩៥) ឯវំ កលាបសម្មសនវសេនេវ, នោ អនុបទធម្មវិបស្សនាវសេន។ ឯវំ សុខុមត្តំ គតា ឯសា សមាបត្តិ។

យថា ច បត្តមក្ខនតេលូបមាយ, ឯវំ មគ្គុទកូបមាយបិ អយមត្ថោ វិភាវេតព្ពោ។ មគ្គប្បដិបន្នស្ស កិរ ថេរស្ស បុរតោ គច្ឆន្តោ សាមណេរោ ថោកំ ឧទកំ ទិស្វា “ឧទកំ, ភន្តេ, ឧបាហនា ឱមុញ្ចថា”តិ អាហ។ តតោ ថេរេន “សចេ ឧទកមត្ថិ, អាហរ ន្ហានសាដិកំ, ន្ហាយិស្សាមា”តិ វុត្តេ “នត្ថិ, ភន្តេ”តិ អាហ។ តត្ថ យថា ឧបាហនតេមនមត្តដ្ឋេន “ឧទកមត្ថី”តិ ហោតិ, ន្ហាយនដ្ឋេន “នត្ថី”តិ ហោតិ។ ឯវម្បិ សា បដុសញ្ញាកិច្ចំ កាតុំ អសមត្ថតាយ នេវសញ្ញា, សង្ខារាវសេសសុខុមភាវេន នាសញ្ញា ហោតិ។

ន កេវលញ្ច ឯតាហេវ, អញ្ញាហិបិ អនុរូបាហិ ឧបមាហិ ឯស អត្ថោ វិភាវេតព្ពោ។ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ វុត្តនយមេវាតិ។

អយំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកម្មដ្ឋានេ វិត្ថារកថា។

បកិណ្ណកកថា

២៩៧។ អសទិសរូបោ នាថោ, អារុប្បំ យំ ចតុព្ពិធំ អាហ។

តំ ឥតិ ញត្វា តស្មិំ, បកិណ្ណកកថាបិ វិញ្ញេយ្យា។

២៩៨។ អារុប្បសមាបត្តិយោ ហិ –

អារម្មណាតិក្កមតោ, ចតស្សោបិ ភវន្តិមា;

អង្គាតិក្កមយោគេន, ន វុច្ចន្តិ វិភាវិនា។

ឯតាសុ ហិ រូបនិមិត្តាតិក្កមតោ បឋមា, អាកាសាតិក្កមតោ ទុតិយា, អាកាសេ បវត្តិតវិញ្ញាណាតិក្កមតោ តតិយា។ អាកាសេ បវត្តិតវិញ្ញាណស្ស អបគមាតិក្កមតោ ចតុត្ថីតិ សព្ពថា អារម្មណាតិក្កមតោ ចតស្សោបិ ឯតា អារុប្បសមាបត្តិយោតិ វេទិតព្ពា។ អង្គាតិក្កមំ បន ឯតាសំ ន ឥច្ឆន្តិ បណ្ឌិតា។ ន ហិ រូបាវចរេសុ វិយ ឯតាសុ អង្គាតិក្កមោ អត្ថិ។ សព្ពាសុបិ ហិ ឯតាសុ ឧបេក្ខា, ចិត្តេកគ្គតាតិ ទ្វេ ឯវ ឈានង្គានិ ហោន្តិ។

១៥០។ ឯវំ សន្តេបិ –

សុប្បណីតតរា ហោន្តិ, បច្ឆិមា បច្ឆិមា ឥធ;

ឧបមា តត្ថ វិញ្ញេយ្យា, បាសាទតលសាដិកា។

យថា ហិ ចតុភូមិកស្ស បាសាទស្ស ហេដ្ឋិមតលេ ទិព្ពនច្ចគីតវាទិតសុរភិគន្ធមាលាភោជនសយនច្ឆាទនាទិវសេន បណីតា បញ្ចកាមគុណា បច្ចុបដ្ឋិតា អស្សុ។ ទុតិយេ តតោ បណីតតរា។ តតិយេ តតោ បណីតតរា។ ចតុត្ថេ សព្ពបណីតតរា។ តត្ថ កិញ្ចាបិ តានិ ចត្តារិបិ បាសាទតលានេវ, នត្ថិ នេសំ បាសាទតលភាវេន វិសេសោ។ បញ្ចកាមគុណសមិទ្ធិវិសេសេន បន ហេដ្ឋិមតោ ហេដ្ឋិមតោ ឧបរិមំ ឧបរិមំ បណីតតរំ ហោតិ។

យថា ច ឯកាយ ឥត្ថិយា កន្តិតថូលសណ្ហសណ្ហតរសណ្ហតមសុត្តានំ ចតុបលតិបលទ្វិបលឯកបលសាដិកា អស្សុ អាយាមេន ច វិត្ថារេន ច សមប្បមាណា។ តត្ថ កិញ្ចាបិ តា សាដិកា ចតស្សោបិ អាយាមតោ ច វិត្ថារតោ ច សមប្បមាណា, នត្ថិ តាសំ បមាណតោ វិសេសោ។ សុខសម្ផស្សសុខុមភាវមហគ្ឃភាវេហិ បន បុរិមាយ បុរិមាយ បច្ឆិមា បច្ឆិមា បណីតតរា ហោន្តិ, ឯវមេវ កិញ្ចាបិ ចតូសុ ឯតាសុ ឧបេក្ខា, ចិត្តេកគ្គតាតិ ឯតានិ ទ្វេយេវ អង្គានិ ហោន្តិ, អថ ខោ ភាវនាវិសេសេន តេសំ អង្គានិ បណីតបណីតតរភាវេន សុប្បណីតតរា ហោន្តិ បច្ឆិមា បច្ឆិមា ឥធាតិ វេទិតព្ពា។

១៥១។ ឯវំ អនុបុព្ពេន បណីតបណីតា ឥមា –

អសុចិម្ហិ មណ្ឌបេ លគ្គោ, ឯកោ តន្និស្សិតោ បរោ;

ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨻᩉᩥ ᩋᨶᩥᩔᩣᨿ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩣᨸᩁᩣ᩻

ᨮᩥᨲᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ;

ᩈᨾᩣᨶᨲᩣᨿ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨧᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨶᩣ᩻

ᨲᨲᩕᩣᨿᨾᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ – ᩋᩈᩩᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩥᩁ ᨴᩮᩈᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮᩣ, ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩈᩩᨧᩥᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩋᩣᩃᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩻ ᩋᨳᩣᨸᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ᩻ ᩋᨳᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ "ᨿᩮᩣ ᩑᩈ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᨧ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ, ᩏᨽᩮᩣᨸᩮᨲᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩻ ᨵᩩᩅᩮᩣ ᨧ ᨶᩮᩈᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᨸᨸᩣᨲᩮ ᨸᩣᨲᩮᩣ, ᩉᨶ᩠ᨴᩣᩉᩴ ᨻᩉᩥᨿᩮᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᩻ ᩈᩮᩣ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩋᨶᩥᩔᩣᨿ ᨻᩉᩥᨿᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩻ ᩋᨳᩣᨸᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᨧ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩔ ᨧ ᩋᨡᩮᨾᨽᩣᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩻ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩩᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᩮᩈᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩈᩥᨱᩩᨣ᩠ᨥᩣᨭᩥᨾᩣᨠᩣᩈᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᩈᩩᨧᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩁᩪᨸᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ, ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨡᩮᨾᨽᩣᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩴ ᨻᩉᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨽᩣᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ, ᨾᨱ᩠ᨯᨸᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩔ ᨧ ᩋᨡᩮᨾᨲᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨻᩉᩥᨸᨴᩮᩈᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᩻

᪑᪕᪑᩻ ᩑᩅᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ –

ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩅ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨲᩴ ᩍᨴᩴ;

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ ᨩᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣ᩻

ᩍᨴᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ "ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨽᩣᩅᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩅ᩻ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ? ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ ᨿᨳᩣ ᨩᨶᩮᩣ᩻ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᩈᩴᨿᨲᩴ ᨹᩁᩩᩈᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲᩥᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ "ᨹᩁᩩᩈᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩋᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᨩᨶᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩥᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᨾᩥᨴᩴ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩅ᩻

១៥១៍ ៦ច៌ ក្រុយាភញ្ញា –

អារុញ្ញោហា ឌីឈតិរេស្សិលិំ, យថា តិរេស្សិលិំខាហុកំ;

បត្តាតក្កញ្ញា អារុញ្ញោហា, យថា បត្តាតយត្តុកិំ៍

យថា ចា កិរិយារុញ្ញោហា, អត្តនោភាវេយច ឌណ្ហុកំ;

ញ្ចលុក្ខតិ តនោចតំ, ឈាភេយាលុក្ខ ចត្តតីតិ៍

ញ្ចតិ ឈាឆ្ងភបិនេយាឌ្ឍតាឃ ពនេត ចិឃុឌ្ឌិយេក្ក

ឈយាឆិភាចភាឆិពានេ

អារុប្បតិខ្ចេឈា ភាយ

ឥឈេយា បរិនេឆ្នេឥា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. សមាធិនិទ្ទេសោ

អាហារេបដិក្កូលភាវនា

២៩៤. ឥទានិ អារុប្បានន្តរំ ឯកា សញ្ញាតិ ឯវំ ឧទ្ទិដ្ឋាយ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាយ ភាវនានិទ្ទេសោ អនុប្បត្តោ។ តត្ថ អាហរតីតិ អាហារោ។ សោ ចតុព្ពិធោ កពឡីការាហារោ, ផស្សាហារោ, មនោសញ្ចេតនាហារោ, វិញ្ញាណាហារោតិ។

កោ បនេត្ថ កិមាហរតីតិ? កពឡីការាហារោ ឱជដ្ឋមកំ រូបំ អាហរតិ។ ផស្សាហារោ តិស្សោ វេទនា អាហរតិ។ មនោសញ្ចេតនាហារោ តីសុ ភវេសុ បដិសន្ធិំ អាហរតិ។ វិញ្ញាណាហារោ បដិសន្ធិក្ខណេ នាមរូបំ អាហរតិ។

តេសុ កពឡីការាហារេ និកន្តិភយំ។ ផស្សាហារេ ឧបគមនភយំ។ មនោសញ្ចេតនាហារេ ឧបបត្តិភយំ។ វិញ្ញាណាហារេ បដិសន្ធិភយំ។ ឯវំ សប្បដិភយេសុ ច តេសុ កពឡីការាហារោ បុត្តមំសូបមេន (សំ. និ. ២.៦៣) ទីបេតព្ពោ។ ផស្សាហារោ និច្ចម្មគាវូបមេន (សំ. និ. ២.៦៣)។ មនោសញ្ចេតនាហារោ អង្គារកាសូបមេន (សំ. និ. ២.៦៣)។ វិញ្ញាណាហារោ សត្តិសតូបមេនាតិ (សំ. និ. ២.៦៣)។ ឥមេសុ បន ចតូសុ អាហារេសុ អសិតបីតខាយិតសាយិតប្បភេទោ កពឡីការោ អាហារោវ ឥមស្មិំ អត្ថេ អាហារោតិ អធិប្បេតោ។ តស្មិំ អាហារេ បដិក្កូលាការគ្គហណវសេន ឧប្បន្នា សញ្ញា អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា។

តំ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញំ ភាវេតុកាមេន កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា ឧគ្គហតោ ឯកបទម្បិ អវិរជ្ឈន្តេន រហោគតេន បដិសល្លីនេន អសិតបីតខាយិតសាយិតប្បភេទេ កពឡីការាហារេ ទសហាការេហិ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា។ សេយ្យថិទំ, គមនតោ, បរិយេសនតោ, បរិភោគតោ, អាសយតោ, និធានតោ, អបរិបក្កតោ, បរិបក្កតោ, ផលតោ, និស្សន្ទតោ, សម្មក្ខនតោតិ។

២៩៥. តត្ថ គមនតោតិ ឯវំ មហានុភាវេ សាសនេ បព្ពជិតេន សកលរត្តិំ ពុទ្ធវចនសជ្ឈាយំ វា សមណធម្មំ វា កត្វា កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ ចេតិយង្គណពោធិយង្គណវត្តំ កត្វា បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេត្វា បរិវេណំ សម្មជ្ជិត្វា សរីរំ បដិជគ្គិត្វា អាសនមារុយ្ហ ទ្វត្តិំស វារេ កម្មដ្ឋានំ មនសិករិត្វា វុដ្ឋាយ បត្តចីវរំ គហេត្វា និជ្ជនសម្ពាធានិ បវិវេកសុខានិ ឆាយូទកសម្បន្នានិ សុចីនិ សីតលានិ រមណីយភូមិភាគានិ តបោវនានិ បហាយ អរិយំ វិវេករតិំ អនបេក្ខិត្វា សុសានាភិមុខេន សិង្គាលេន វិយ អាហារត្ថាយ គាមាភិមុខេន គន្តព្ពំ។

ឯវំ គច្ឆតា ច មញ្ចា វា បីឋា វា ឱតរណតោ បដ្ឋាយ បាទរជឃរគោលិកវច្ចាទិសម្បរិកិណ្ណំ បច្ចត្ថរណំ អក្កមិតព្ពំ ហោតិ។ តតោ អប្បេកទា មូសិកឧច្ចារាទីហិ ឧបហតត្តា អន្តោគព្ភតោ បដិក្កូលតរំ បមុខំ ទដ្ឋព្ពំ ហោតិ។ តតោ ឧលូកបារាវតាទិឧច្ចារសម្មក្ខិតត្តា

ឧបរិមតលតោ បដិក្កូលតរំ ហេដ្ឋិមតលំ។ តតោ កទាចិ កទាចិ វាតេរិតេហិ បុរាណតិណបណ្ណេហិ គិលានសាមណេរានំ មុត្តករីសខេឡសិង្ឃាណិកាហិ វស្សកាលេ ឧទកចិក្ខល្លាទីហិ ច សំកិលិដ្ឋត្តា ហេដ្ឋិមតលតោ បដិក្កូលតរំ បរិវេណំ។ បរិវេណតោ បដិក្កូលតរា វិហាររច្ឆា ទដ្ឋព្វា ហោតិ។

អនុបុព្វេន បន ពោធិញ្ច ចេតិយញ្ច វន្ទិត្វា វិតក្កមាឡកេ ឋិតេន មុត្តរាសិសទិសំ ចេតិយំ មោរបិញ្ឆកលាបសុន្ទរំ ពោធឹ ទេវវិមានសម្បត្តិសស្សិរិកំ សេនាសនញ្ច អនបលោកេត្វា ឯវរូបំ នាម រមណីយំ ឋានំ បិដ្ឋិតោ កត្វា អាហារហេតុ គន្តព្វំ ភវិស្សតីតិ បក្កមិត្វា គាមមគ្គំ បដិបន្នេន ខាណុកណ្ដកមគ្គោបិ ឧទកវេគភិន្នវិសមមគ្គោបិ ទដ្ឋព្វោ ហោតិ។

តតោ គណ្ឌំ បដិច្ឆាទេន្តេន វិយ និវាសេត្វា វណចោឡកំ ពន្ធន្តេន វិយ កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា អដ្ឋិសង្ឃាតំ បដិច្ឆាទេន្តេន វិយ ចីវរំ បារុបិត្វា ភេសជ្ជកបាលំ នីហរន្តេន វិយ បត្តំ នីហរិត្វា គាមទ្វារសមីបំ បត្តស្ស
ហត្ថិកុណបអស្សកុណបគោកុណបមហិំសកុណបមនុស្សកុណបអហិកុណបកុក្កុរកុណបាទីនិបិ ទដ្ឋព្វានិ ហោន្តិ។ ន កេវលញ្ច ទដ្ឋព្វានិ, ឃានម្បិ នេសំ គន្ធា បដិហញ្ញមានា អធិវាសេតព្វោ ហោតិ។ តតោ គាមទ្វារេ ឋត្វា ចណ្ឌហត្ថិអស្សាទិបរិស្សយបរិវជ្ជនត្ថំ គាមរច្ឆា ឱលោកេតព្វា ហោតីតិ។

ឥច្ចេតំ បច្ចត្ថរណាទិអនេកកុណបបរិយោសានំ បដិក្កូលំ អាហារហេតុ អក្កមិតព្វញ្ច ទដ្ឋព្វញ្ច ឃាយិតព្វញ្ច ហោតិ។ អហោ វត ភោ បដិក្កូលោ អាហារោតិ ឯវំ គមនតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

១៥៩។ កថំ បរិយេសនតោ? ឯវំ គមនបដិក្កូលំ អធិវាសេត្វាបិ គាមំ បវិដ្ឋេន សង្ឃាដិបារុតេន កបណមនុស្សេន វិយ កបាលហត្ថេន ឃរប្បដិបាដិយា គាមវីថីសុ ចរិតព្វំ ហោតិ។ យត្ថ ច វស្សកាលេ អក្កន្តអក្កន្តដ្ឋានេ យាវ បិណ្ឌិកមំសាបិ ឧទកចិក្ខល្លេ បាទា បវិសន្តិ, ឯកេន ហត្ថេន បត្តំ គហេតព្វំ ហោតិ, ឯកេន ចីវរំ ឧក្ខិបិតព្វំ។ គិម្ហកាលេ វាតវេគេន សមុដ្ឋិតេហិ បំសុតិណរជេហិ ឱកិណ្ណសរីរេន ចរិតព្វំ។ តំ តំ គេហទ្វារំ បត្វា មច្ឆធោវនមំសធោវនតណ្ឌុលធោវនខេឡសិង្ឃាណិកសុនខសូករវច្ចាទីហិ សម្មិស្សានិ កិមិកុលាកុលានិ នីលមក្ខិកបរិកិណ្ណានិ ឱឡិគល្លានិ ចេវ ចន្ទនិកដ្ឋានានិ ច ទដ្ឋព្វានិ ហោន្តិ អក្កមិតព្វានិបិ។ យតោ តា មក្ខិកា ឧដ្ឋហិត្វា សង្ឃាដិយម្បិ បត្តេបិ សីសេបិ និលីយន្តិ។

ឃរំ បវិដ្ឋស្សាបិ កេចិ ទេន្តិ, កេចិ ន ទេន្តិ។ ទទមានាបិ ឯកច្ចេ ហិយ្យោ បក្កភត្តម្បិ បុរាណខជ្ជកម្បិ បូតិកុម្មាសសូបាទីនិបិ ទេន្តិ។ អទទមានាបិ ឯកច្ចេ “អតិច្ឆថ, ភន្តេ”តិ វទន្តិ, កេចិ បន អបស្សមានា វិយ តុណ្ហី ហោន្តិ, កេចិ អញ្ញេន មុខំ ករោន្តិ, កេចិ “គច្ឆ, រេ មុណ្ឌកា”តិអាទីហិ ផរុសវាចាហិ សមុទាចរន្តិ។ ឯវំ កបណមនុស្សេន វិយ គាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា និក្ខមិតព្វន្តិ។

ឥច្ចេតំ គាមប្បវេសនតោ បដ្ឋាយ យាវ និក្ខមនា ឧទកចិក្ខល្លាទិបដិក្កូលំ អាហារហេតុ អក្កមិតព្វញ្ចេវ ទដ្ឋព្វញ្ច អធិវាសេតព្វញ្ច

ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪙᪗᪨ ᨠᨳᩴ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣ? ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨷᨶ ᨻᩉᩥᨣᩣᨾᩮ ᨹᩣᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩩᨡᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨣᩁᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩅᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᨾᨶᩩᩔᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩒᨲᩣᩁᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ “ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩔ ᩃᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨶ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩋᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩈᩮᨴᩮᩣ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨳᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩩᨴᩩᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩁᩥᨾᨴ᩠ᨴᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨽᩮ ᩋᩣᩃᩮᩣᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩮ ᨮᨷᩥᨲᩮ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨴᩩᨠ᩠ᨡᩃᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᩁᩥᨾᩣ ᨾᩩᩈᩃᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ᪨ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩅᩣᨶᨴᩮᩣᨱᩥᨿᩴ ᩈᩩᩅᩣᨶᨷᩥᨱ᩠ᨯᨾᩥᩅ ᨴᨶ᩠ᨲᨾᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩮ ᨲᨶᩩᨠᨷᩈᨶ᩠ᨶᩃᩣᩃᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ, ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩉᩃᨡᩮᩊᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ, ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨴᨶ᩠ᨲᨣᩪᨳᨠᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨧᩩᨱ᩠ᨱᩥᨲᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᨣᨶ᩠ᨵᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩈᩩᩅᩣᨶᨴᩮᩣᨱᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩈᩩᩅᩣᨶᩅᨾᨳᩩ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᨾᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩋᩣᨷᩣᨳᩴ ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪙᪘᪨ ᨠᨳᩴ ᩋᩣᩈᨿᨲᩮᩣ? ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨶᩮᩈ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩅᩥᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᨷᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩈᩮᨾ᩠ᩉᨷᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᩈᨿᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨾᨶ᩠ᨴᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩈᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩔ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨻᩉᩃᨾᨵᩩᨠᨲᩮᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᨾᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩔ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨶᩣᨣᨻᩃᨷᨱ᩠ᨱᩁᩈᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨿᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨷᩪᨲᩥᨲᨠ᩠ᨠᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨿᩔ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᩁᨩᨶᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᨾᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩈᨿᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪙᪙᪨ ᨠᨳᩴ ᨶᩥᨵᩣᨶᨲᩮᩣ? ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᩣᩈᨿᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᩋᩣᩈᨿᩮᨶ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᩁᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨽᩣᨩᨶᩮ ᨶ ᨾᨱᩥᩁᨩᨲᨽᩣᨩᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶᩥᨵᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᨴᩈᩅᩔᩥᨠᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩥ ᨴᩈ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᨵᩮᩣᨲᩅᨧ᩠ᨧᨠᩪᨷᩈᨴᩥᩈᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩅᩦᩈ, ᨲᩥᩴᩈ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ, ᩈᨭ᩠ᨮᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᩈᩦᨲᩥ, ᨶᩅᩩᨲᩥᩅᩔᩥᨠᩮᨶ, ᩈᨧᩮ ᩅᩔᩈᨲᩥᨠᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩥ᪨ ᩅᩔᩈᨲᩴ ᩋᨵᩮᩣᨲᩅᨧ᩠ᨧᨠᩪᨷᩈᨴᩥᩈᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪐᪐᪨ ᨠᨳᩴ ᩋᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ? ᩈᩮᩣ ᨷᨶᩣᨿᨾᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ ᨶᩥᨵᩣᨶᨾᩩᨷᨣᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨷᩁᨾᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᨲᩥᨾᩥᩈᩮ ᨶᩣᨶᩣᨠᩩᨱᨷᨣᨶ᩠ᨵᩅᩣᩈᩥᨲᨷᩅᨶᩅᩥᨧᩁᩥᨲᩮ ᩋᨲᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩮ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩥᨴᩣᨥᩮ ᩋᨠᩣᩃᨾᩮᨥᩮᨶ ᩋᨽᩥᩅᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩋᩣᩅᩣᨭᩮ ᨷᨲᩥᨲᩣᨶᩥ ᨲᩥᨱᨷᨱ᩠ᨱᨠᩥᩃᨬ᩠ᨩᨡᨱ᩠ᨯᩋᩉᩥᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩁᨾᨶᩩᩔᨠᩩᨱᨷᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᩣᨲᨷᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨹᩮᨱᨷᩩᨷ᩠ᨹᩩᩊᨠᩣᨧᩥᨲᩣᨶᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨷᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨴᩥᩅᩈᩮᨷᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᨭᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᨷᨭᩃᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩣᨿᨣ᩠ᨣᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᨠᩩᨳᩥᨲᨠᩩᨳᨶᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᨹᩮᨱᨷᩩᨷ᩠ᨹᩩᩊᨠᩣᨧᩥᨲᩴ ᨷᩁᨾᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ

អបរិបក្កតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា។

១០៦។ កថំ បរិបក្កតោ? សោ តត្តកាយគ្គិនា បរិបក្កោ សមានោ ន សុវណ្ណរជតាទិធាតុយោ វិយ សុវណ្ណរជតាទិភាវំ ឧបគច្ឆតិ។ ផេណបុព្ពុឡកេ បន មុញ្ចន្តោ សណ្ហករណិយំ បិសិត្វា នាឡិកេ បក្ខិត្តបណ្ឌុមត្តិកា វិយ ករីសភាវំ ឧបគន្ត្វា បក្កាសយំ, មុត្តភាវំ ឧបគន្ត្វា មុត្តវត្ថិំ បូរេតីតិ ឯវំ បរិបក្កតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា។

១០៧។ កថំ ផលតោ? សម្មា បរិបច្ចមានោ ច បនាយំ កេសលោមនខទន្តាទីនិ នានាកុណបានិ និប្ផាទេតិ អសម្មាបរិបច្ចមានោ ទទ្ទុកច្ឆុកិដិភកុដ្ឋកិលាសសោសកាសាតិសារប្បភុតីនិ រោគសតានិ, ឥទមស្ស ផលន្តិ ឯវំ ផលតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្ពា។

១០៨។ កថំ និស្សន្ទតោ? អជ្ឈោហរិយមានោ ចេស ឯកេន ទ្វារេន បវិសិត្វា និស្សន្ទមានោ អក្ខិម្ហា អក្ខិគូថកោ កណ្ណម្ហា កណ្ណគូថកោតិអាទិនា បការេន អនេកេហិ ទ្វារេហិ និស្សន្ទតិ។ អជ្ឈោហរណសមយេ ចេស មហាបរិវារេនាបិ អជ្ឈោហរិយតិ។ និស្សន្ទនសមយេ បន ករីសមុត្តាទិភាវំ ឧបគតោ ឯកកេនេវ នីហរិយតិ។ បឋមទិវសេ ច នំ បរិភុញ្ជន្តោ ហដ្ឋបហដ្ឋោបិ ហោតិ ឧទគ្គុទគ្គោ បីតិសោមនស្សជាតោ។ ទុតិយទិវសេ និស្សន្ទេន្តោ បិហិតនាសិកោ ហោតិ វិកុណិតមុខោ ជេគុច្ឆី មង្កុភូតោ។ បឋមទិវសេ ច នំ រត្តោ គិទ្ធោ គធិតោ មុច្ឆិតោបិ អជ្ឈោហរិត្វា ទុតិយទិវសេ ឯករត្តិវាសេន វិរត្តោ ទុក្ខិតោ ជិគុច្ឆមានោ នីហរតិ។ តេនាហុ បោរាណា –

“អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, ភោជនញ្ច មហារហំ;

ឯកទ្វារេន បវិសិត្វា, នវទ្វារេហិ សន្ទតិ។

“អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, ភោជនញ្ច មហារហំ;

ភុញ្ជតិ សបរិវារោ, និក្ខាមេន្តោ និលីយតិ។

“អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, ភោជនញ្ច មហារហំ;

ភុញ្ជតិ អភិនន្ទន្តោ, និក្ខាមេន្តោ ជិគុច្ឆតិ។

“អន្នំ បានំ ខាទនីយំ, ភោជនញ្ច មហារហំ;

ឯករត្តិបរិវាសា, សព្វំ ភវតិ បូតិក”ន្តិ។

ឯវំ និស្សន្ទតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

១០៣។ កថំ សម្មក្ខនតោ? បរិភោគកាលេបិ ចេស ហត្ថឱដ្ឋជិវ្ហាតាលូនិ សម្មក្ខេតិ។ តានិ តេន សម្មក្ខិតត្តា បដិក្កូលានិ ហោន្តិ, យានិ ធោតានិបិ គន្ធហរណត្ថំ បុនប្បុនំ ធោវិតព្វានិ ហោន្តិ។ បរិភុត្តោ សមានោ យថា នាម ភត្តេ បច្ចមានេ ថុសកណកុណ្ឌកាទីនិ ឧត្តរិត្វា ឧក្ខលិមុខវដ្ដិបិធានានិ មក្ខេន្តិ, ឯវមេវ សកលសរីរានុគតេន កាយគ្គិនា ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចិត្វា ឧត្តរមានោ ទន្តេ ទន្តមលភាវេន សម្មក្ខេតិ។ ជិវ្ហាតាលុប្បភុតីនិ ខេឡសេម្ហាទិភាវេន, អក្ខិកណ្ណនាសអធោមគ្គេ អក្ខិគូថកកណ្ណគូថកសិង្ឃាណិកាមុត្តករីសាទិភាវេន សម្មក្ខេតិ។ យេហិ សម្មក្ខិតានិ ឥមានិ ទ្វារានិ ទិវសេ ទិវសេ ធោវិយមានានិបិ នេវ សុចីនិ, ន មនោរមានិ ហោន្តិ។ យេសុ ឯកច្ចំ ធោវិត្វា ហត្ថោ បុន ឧទកេន ធោវិតព្វោ ហោតិ។ ឯកច្ចំ ធោវិត្វា ទ្វត្តិក្ខត្តុំ គោមយេនបិ មត្តិកាយបិ គន្ធចុណ្ណេនបិ ធោវតោបិ បាដិកុល្យតា វិគច្ឆតីតិ ឯវំ សម្មក្ខនតោ បដិក្កូលតា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

១០៤។ តស្សេវំ ទសហាការេហិ បដិក្កូលតំ បច្ចវេក្ខតោ តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ ករោន្តស្ស បដិក្កូលាការវសេន កពឡីការាហារោ បាកដោ ហោតិ។ សោ តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតិ។ តស្សេវំ ករោតោ នីវរណានិ វិក្ខម្ភន្តិ។ កពឡីការាហារស្ស សភាវធម្មតាយ គម្ភីរត្តា អប្បនំ អប្បត្តេន ឧបចារសមាធិនា ចិត្តំ សមាធិយតិ។ បដិក្កូលាការគ្គហណវសេន បនេត្ថ សញ្ញា បាកដា ហោតិ។ តស្មា ឥទំ កម្មដ្ឋានំ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥមញ្ច បន អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញំ អនុយុត្តស្ស ភិក្ខុនោ រសតណ្ហាយ ចិត្តំ បតិលីយតិ បតិកុដតិ បតិវដ្ដតិ។ សោ កន្តារនិត្ថរណត្ថិកោ វិយ បុត្តមំសំ វិគតមទោ អាហារំ អាហារេតិ យាវទេវ ទុក្ខស្ស និត្ថរណត្ថាយ។ អថស្ស អប្បកសិរេនេវ កពឡីការាហារបរិញ្ញាមុខេន បញ្ចកាមគុណិកោ រាគោ បរិញ្ញំ គច្ឆតិ។ សោ បញ្ចកាមគុណបរិញ្ញាមុខេន រូបក្ខន្ធំ បរិជានាតិ។ អបរិបក្កាទិបដិក្កូលភាវវសេន ចស្ស កាយគតាសតិភាវនាបិ បារិបូរឹ គច្ឆតិ, អសុភសញ្ញាយ អនុលោមបដិបទំ បដិបន្នោ ហោតិ។ ឥមំ បន បដិបត្តឹ និស្សាយ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អមតបរិយោសានតំ អនភិសម្ភុណន្តោ សុគតិបរាយណោ ហោតីតិ។

អយំ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញាភាវនាយ វិត្ថារកថា។

ចតុធាតុវវត្ថានភាវនា

១០៥។ ឥទានិ អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញានន្តរំ ឯកំ វវត្ថានន្តិ ឯវំ ឧទ្ទិដ្ឋស្ស ចតុធាតុវវត្ថានស្ស ភាវនានិទ្ទេសោ អនុប្បត្តោ។ តត្ថ

វវត្ថានន្តិ សភាវូបលក្ខណវសេន សន្និដ្ឋានំ, ចតុន្នំ ធាតូនំ វវត្ថានំ ចតុធាតុវវត្ថានំ។ ធាតុមនសិការោ, ធាតុកម្មដ្ឋានំ, ចតុធាតុវវត្ថានន្តិ អត្ថតោ ឯកំ។ តយិទំ ទ្វិធា អាគតំ សង្ខេបតោ ច វិត្ថារតោ ច។ សង្ខេបតោ មហាសតិបដ្ឋានេ អាគតំ។ វិត្ថារតោ មហាហត្ថិបទោបមេ រាហុលោវាទេ ធាតុវិភង្គេ ច។ តញ្ហិ–

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេវាសី វា គាវិំ វធិត្វា ចតុមហាបថេ ពិលសោ វិភជិត្វា និសិន្នោ អស្ស, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ យថាបណិហិតំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ, អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតូ”តិ –

ឯវំ តិក្ខបញ្ញស្ស ធាតុកម្មដ្ឋានិកស្ស វសេន មហាសតិបដ្ឋានេ (ទី. និ. ២.៣៧៨) សង្ខេបតោ អាគតំ។

តស្សត្ថោ – យថា ឆេកោ គោឃាតកោ វា តស្សេវ វា ភត្តវេតនភតោ អន្តេវាសិកោ គាវិំ វធិត្វា វិនិវិជ្ឈិត្វា ចតស្សោ ទិសា គតានំ មហាបថានំ វេមជ្ឈដ្ឋានសង្ខាតេ ចតុមហាបថេ កោដ្ឋាសំ កត្វា និសិន្នោ អស្ស, ឯវមេវ ភិក្ខុ ចតុន្នំ ឥរិយាបថានំ យេន កេនចិ អាការេន ឋិតត្តា យថាឋិតំ។ យថាឋិតត្តាវ យថាបណិហិតំ កាយំ អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ បថវីធាតុ...បេ... វាយោធាតូតិ ឯវំ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតិ។

កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា គោឃាតកស្ស គាវិំ បោសេន្តស្សបិ អាឃាតនំ អាហរន្តស្សបិ អាហរិត្វា តត្ថ ពន្ធិត្វា ឋបេន្តស្សបិ វធេន្តស្សបិ វធិតំ មតំ បស្សន្តស្សបិ តាវទេវ គាវីតិ សញ្ញា ន អន្តរធាយតិ, យាវ នំ បទាលេត្វា ពិលសោ ន វិភជតិ។ វិភជិត្វា និសិន្នស្ស បន គាវីសញ្ញា អន្តរធាយតិ, មំសសញ្ញា បវត្តតិ។ នាស្ស ឯវំ ហោតិ “អហំ គាវិំ វិក្កិណាមិ, ឥមេ គាវិំ ហរន្តី”តិ។ អថ ខ្វស្ស “អហំ មំសំ វិក្កិណាមិ, ឥមេបិ មំសំ ហរន្តី”ច្ចេវ ហោតិ, ឯវមេវ ឥមស្សាបិ ភិក្ខុនោ បុព្ពេ ពាលបុថុជ្ជនកាលេ គិហិភូតស្សាបិ បព្ពជិតស្សាបិ តាវទេវ សត្តោតិ វា បោសោតិ វា បុគ្គលោតិ វា សញ្ញា ន អន្តរធាយតិ, យាវ ឥមមេវ កាយំ យថាឋិតំ យថាបណិហិតំ ឃនវិនិព្ភោគំ កត្វា ធាតុសោ ន បច្ចវេក្ខតិ។ ធាតុសោ បច្ចវេក្ខតោ បន សត្តសញ្ញា អន្តរធាយតិ, ធាតុវសេនេវ ចិត្តំ សន្តិដ្ឋតិ។ តេនាហ ភគវា “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ទក្ខោ គោឃាតកោ វា...បេ... និសិន្នោ អស្ស, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ...បេ... វាយោធាតូ”តិ។

៣០៧. មហាហត្ថិបទោបមេ (ម. និ. ១.៣០០ អាទយោ) បន – “កតមា ចាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថិទំ , កេសា លោមា...បេ... ឧទរិយំ ករីសំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ កក្ខឡំ ខរិគតំ ឧបាទិន្នំ, អយំ វុច្ចតិ, អាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា បថវីធាតូ”តិ ច,

“កតមា ចាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ឧបាទិន្នំ សេយ្យថិទំ, បិត្តំ...បេ... មុត្តំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ

កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ អាបោ អាបោគតំ ឧបាទិន្នំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា អាបោធាតូ”តិ ច,

“កតមា ចាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧបាទិន្នំ; សេយ្យថិទំ, យេន ច សន្តប្បតិ, យេន ច ជីរីយតិ, យេន ច បរិឌយ្ហតិ, យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ តេជោ តេជោគតំ ឧបាទិន្នំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា តេជោធាតូ”តិ ច,

“កតមា ចាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតុ? យំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ឧបាទិន្នំ; សេយ្យថិទំ, ឧទ្ធង្គមា វាតា, អធោគមា វាតា, កុច្ឆិសយា វាតា, កោដ្ឋាសយា វាតា, អង្គមង្គានុសារិនោ វាតា, អស្សាសោ បស្សាសោ ឥតិ វា, យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ វាយោ វាយោគតំ ឧបាទិន្នំ, អយំ វុច្ចតាវុសោ, អជ្ឈត្តិកា វាយោធាតូ”តិ ច –

ឯវំ នាតិតិក្ខបញ្ញស្ស ធាតុកម្មដ្ឋានិកស្ស វសេន វិត្ថារតោ អាគតំ; យថា ចេត្ថ, ឯវំ រាហុលោវាទធាតុវិភង្គេសុបិ;

តត្រាយំ អនុត្តានបទវណ្ណនា, អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តន្តិ ឥទំ តាវ ឧភយម្បិ និយកស្ស អធិវចនំ; និយកំ នាម អត្តនិ ជាតំ សសន្តានបរិយាបន្នន្តិ អត្ថោ; យថា ហិ លោកេ ឥត្ថីសុ កថា អធិត្ថីតិ វុច្ចតិ, ឯវំ អត្តនិ បវត្តត្តា អជ្ឈត្តំ, អត្តានំ បដិច្ច បដិច្ច បវត្តត្តា បច្ចត្តន្តិបិ វុច្ចតិ; កក្ខឡន្តិ ថទ្ធំ; ខរិគតន្តិ ផរុសំ; តត្ថ បឋមំ លក្ខណវចនំ, ទុតិយំ អាការវចនំ, កក្ខឡលក្ខណា ហិ បថវីធាតុ, សា ផរុសាការា ហោតិ, តស្មា ខរិគតន្តិ វុត្តា; ឧបាទិន្នន្តិ ទឡ្ហំ អាទិន្នំ, អហំ មមន្តិ ឯវំ ទឡ្ហំ អាទិន្នំ, គហិតំ បរាមដ្ឋន្តិ អត្ថោ; សេយ្យថិទន្តិ និបាតោ; តស្ស តំ កតមន្តិ ចេតិ អត្ថោ; តតោ តំ ទស្សេន្តោ “កេសា លោមា”តិអាទិមាហ; ឯត្ថ ច មត្ថលុង្គំ បក្ខិបិត្វា វីសតិយា អាការេហិ បថវីធាតុ និទ្ទិដ្ឋាតិ វេទិតព្ពា; យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចីតិ អវសេសេសុ តីសុ កោដ្ឋាសេសុ បថវីធាតុ សង្គហិតា;

វិស្សន្ទនភាវេន តំ តំ ឋានំ អប្បោតីតិ អាបោ; កម្មសមុដ្ឋានាទិវសេន នានាវិធេសុ អាបោសុ គតន្តិ អាបោគតំ; កិំ តំ? អាបោធាតុយា អាពន្ធនលក្ខណំ;

តេជនវសេន តេជោ, វុត្តនយេនេវ តេជេសុ គតន្តិ តេជោគតំ; កិំ តំ? ឧណ្ហត្តលក្ខណំ; យេន ចាតិ យេន តេជោធាតុគតេន កុបិតេន អយំ កាយោ សន្តប្បតិ, ឯកាហិកជរាទិភាវេន ឧសុមជាតោ ហោតិ; យេន ច ជីរីយតីតិ យេន អយំ កាយោ ជីរតិ, ឥន្ទ្រិយវេកល្លតំ ពលបរិក្ខយំ វលិបលិតាទិភាវញ្ច បាបុណាតិ; យេន ច បរិឌយ្ហតីតិ យេន កុបិតេន អយំ កាយោ ឌយ្ហតិ; សោ ច បុគ្គលោ “ឌយ្ហាមិ ឌយ្ហាមី”តិ កន្ទន្តោ សតធោតសប្បិគោសីតចន្ទនាទិលេបនញ្ចេវ តាលវណ្ដវាតញ្ច បច្ចាសីសតិ; យេន ច អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតីតិ យេនេតំ អសិតំ វា ឱទនាទិ បីតំ វា បានកាទិ ខាយិតំ វា បិដ្ឋខជ្ជកាទិ សាយិតំ វា អម្ពបក្កមធុផាណិតាទិ សម្មា បរិបាកំ គច្ឆតិ, រសាទិភាវេន វិវេកំ គច្ឆតីតិ អត្ថោ; ឯត្ថ ច បុរិមា តយោ តេជោធាតុសមុដ្ឋានា; បច្ឆិមោ កម្មសមុដ្ឋានោវ;

ចាយតចនេត ចាទេយា, ចុត្តតេយេតេច ចាទេយស្ស កាតត្តិ ចាទេយាកាត់ កិំ តំ? ចិត្តយុគ្គលក្ខណំ ឫទ្ធដ្ឋយា ចាតាតិ ឫក្កាទេហិក្កាឌិបចត្តកា ឫទ្ធិ អាទេទាហឈចាតា អទេឆាកាយា ចាតាតិ ឫច្ឆទេបស្សាចាឌិតឹហទឈកា អទេឆា ថ្ថទេទាហឈចាតា កាន្តិសយា ចាតាតិ អត្តាត់ ពាហិចាតា ទេកាដ្ឋាសយា ចាតាតិ អត្តាត់ អទេត្តាចាតា អក្កយក្កាត្សទេរិទេតា ចាតាតិ ឆយតិឌាលិត្សទេទេត សកាលសទិទេទ អក្កយក្កាតិ អត្សជៃ សយិឌ្ឍតបសាទេឈាឌិតិត្តតត្តកា ចាតា អស្សាទេសាតិ អទេត្តាបចិសតតានិកចាទេតា បស្សាទេសាតិ ពាហិតិក្កលយតតានិកចាទេតា ឲត្ត ច បុរិយា បច្ចា ចត្សយដ្ឋាតា អស្សាសបស្សាសា ចិត្តសយដ្ឋាតាច សត្តត្ត យំ ចា បតត្តាយ្បិ កិច្ចិតិ ត្ថយិតា បទេឆត អចទេសទេកាដ្ឋាទេសស្ស អាទេបិឆាតុអាឌទេយា សក្កហិតា

ត្ថតិ ចិសតិយា អាកាទេហិ បឆចីឆាតុ, ក្ខាឌសហិ អាទេបិឆាតុ, ចត្សហិ ទេតទេឌាឆាតុ, ឈហិ ចាទេយាឆាតុតិ ក្ខាចត្តាលិសាយ អាកាទេហិ ចតទេស្សា ឆាតុទេយា ចិត្តាទិតា ទេហាត្តីតិ អយំ តាទេចត្ត បិត្សត្ថចល្លតា

៨០ប៉ កាចតាតទេយ បទេតត្ត តិក្ខបទ្ឋាស្ស កិក្ខទេតា ទេកសា បឆចីឆាតុ, ទេលិយា បឆចីឆាតុតិ ឲចំ ចិត្តាទទេតា ឆាតុបរិក្កទេហា បបច្ចាទេតា ឫបដ្ឋាតិ យំ ឆទ្ធលក្ខណំ, អយំ បឆចីឆាតុ យំ អាពាត្ធតលក្ខណំ, អយំ អាទេបិឆាតុ យំ បរិបិចតលក្ខណំ, អយំ ទេតទេឌាឆាតុ យំ ចិត្តយុគ្គលក្ខណំ, អយំ ចាទេយាឆាតុតិ ឲចំ យតសិកទេទាទេតា បតស្ស កយ្ដ្ឋាត់ បិកាជំ ទេហាតិ តាតិតិក្ខបទ្ឋាស្ស បត ឲចំ យតសិកទេទាទេតា អត្ថកាទិ អចិក្សតំ ទេហាតិ បុរិយតទេយត ចិត្តាទទេតា យតសិកទេទាត្តស្ស បិកាជំ ទេហាតិ

កចំ ? យឆា ច្ចិស្ស កិក្ខស្ស ពាហុទេបយ្យាល់ តត្តិ សទ្ឋាយទេត្តស្ស តិក្ខបទ្ឋា កិក្ខ សកិ ចា ច្ចិក្ខតុំ ចា ទេបយ្យាលយុល់ ចិត្តាទទេត្វា តទេតា បទិ ឫកទេតាទេកាជិចទេសទេតច សទ្ឋាយំ កទេទាទេត្តា កច្ឆតិ តព្រ តាតិតិក្ខបទ្ឋា ឲចំ ចត្តា ទេហាតិ "កិំ សទ្ឋាទេយា តាទេយស ថ្ថដ្ឋបរិយាហតយត្តំ កាតុំ ត ទេឌតិ, ឲចំ សទ្ឋាទេយ កទិយយាទេត កឌា តត្តិ បក្សឈា កចិស្សតី"តិ ទេសា អាកតាកតំ ទេបយ្យាលយុល់ ចិត្តាទទេត្វាច សទ្ឋាយំ កទេទាតិ តទេយត់ ត្ថតទេទា ឲចយាហ – "កិំ សទ្ឋាទេយា តាទេយស បរិទេយាសាត់ កត្តុំ ត ទេឌតិ, ឲចំ សទ្ឋាទេយ កទិយយាទេត កឌា តត្តិ បរិទេយាសាត់ កយិស្សតី"តិ ឲចទេយច តិក្ខបទ្ឋាស្ស ទេកសាឌិចទេសត ចិត្តាទទេតា ឆាតុបរិក្កទេហា បបច្ចាទេតា ឫបដ្ឋាតិ យំ ឆទ្ធលក្ខណំ, អយំ បឆចីឆាតុតិអាឌិតា តទេយត សទេខ្លបទេតា យតសិកទេទាទេតា កយ្ដ្ឋាត់ បិកាជំ ទេហាតិ ត្ថតទេស្ស តឆា យតសិកទេទាទេតា អត្ថកាទិ អចិក្សតំ ទេហាតិ ទេកសាឌិចទេសត ចិត្តាទទេតា យតសិកទេទាត្តស្ស បិកាជំ ទេហាតិ

តស្មា ត្ថយំ កយ្ដ្ឋាត់ កាទេចតុកាទេយត តិក្ខបទ្ឋាត តាច ទទេហាកទេតត បដិសល្លិទេតត សកាលយ្បិ អត្តទេតា ទុបកាយំ អាចទេឌ្ឋត្វា ទេយា ត្ថយស្មិំ កាទេយ ឆទ្ធកាទេចា ចា ឈទកាទេចា ចា, អយំ បឆចីឆាតុ ទេយា អាពាត្ធតកាទេចា ចា ទ្រចកាទេចា ចា, អយំ អាទេបិឆាតុ ទេយា បរិបិចតកាទេចា ចា ឫណ្សកាទេចា ចា, អយំ ទេតទេឌាឆាតុ ទេយា ចិត្តយុគ្គកាទេចា ចា សយុត្ថទឈកាទេចា ចា, អយំ ចាទេយាឆាតុតិ ឲចំ សំលិទេត្តត ឆាតុទេយា បរិក្កទេហត្វា បុតប្បុត់ បឆចីឆាតុ អាទេបិឆាតុតិ ឆាតុយត្តទេតា តិស្សត្តទេតា តិឌ្ឋីចទេតា អាចឌ្ឋិតត្តំ យតសិកាតត្តំ បច្ចទេចក្ខិតត្តំ តទេស្សចំ ចាយយាតស្ស តចិទេទទេតច ឆាតុប្បទេភទាចកាសតបទ្ឋាបរិក្កហិទេតា សកាចឆយុទេយុឈត្តា អប្បត់ អប្បទេត្វា

ក្លបធារយេត្តា នយាឆិ ក្លប្យឌ្ខតិ៍

អឆ ចា បត េឃ ព្លេយ ចត្យត្ថិ យហាក្ញតាត៌ តិស្ស្យត្តកាចឥស្ស្យតត្ធុ ឆយុេឞតាបតិតា “អដ្ឋិញ្ញា បដិច្ច ត្យាព្យុ ញ្ញា បដិច្ច ម៉ុឞញ្ញា បដិច្ច ចយុញ្ញា បដិច្ច អាកាេឞា បរិចារិេតា ញុបេត្តូច ឞង្គ្ល កណ្ហតិ៍”តិ (ម៉ តិ៍ ១·១០៩) ចត្តារោ េកាដ្ឋារោ ត្យត្តា៍ េតាឞុ ត៌ ត៌ អត្តរាត្យារិតា ធាតាហហេត្ធត ចិតិក្ខុខិត្តា ចិតិក្ខុខិត្តា េឃា ឲេតាឞុ ឆគ្គការេចា ចា ពេរការេចា ចា, អឃំ បឆចឹឆាត្យតិ ប្យុរិយតេឃេតច ឆាត្យេឃា បរិក្កេហត្តា ប្យុតប្យុត៌ បឆចឹឆាត្យ អារេបិឆាត្យតិ ឆាត្យយត្តេតា តិស្ស្យត្តេតា តិឌ្ខឹចេតា អាចឌ្ខិតត្ថុ យតឞិកាតត្ថុ បច្ចេចក្លិតត្ថុ៍ តេស្ស្យច៌ ចាឃយយាតស្ស្យ តចិេរេតច ឆាត្យប្យេកឆាចការតបញ្ញាបរិក្កហិេតា ឞកាចឆយុារយុលាត្តា អប្យុត៌ អប្យេត្តា ក្លបធារយេត្តា នយាឆិ ក្លប្យឌ្ខតិ៍ អឃំ ឞេឌ្លបេតា អាកេត ចត្យឆាត្យចចត្តេត កាចតាតេឃា៍

១០៨៍ ចិត្តារេតា អាកេត បត ឲច៌ េចឌិតេត្ថា៍ ព្លធិ៍ កយ្ឋដ្ឋាត៌ ការេចត្យការេយត ហិ តាតិតិក្លបេញ្ញាត េឃាកិតា អាចរិឃឞត្តិេក ក្ខាចត្តាលឹឞាឃ អាកាេរហិ ចិត្តារេតា ឆាត្យេឃា ក្លក្កលិញ្ញា ត្យត្តប្យការេរ េឞតាឞេត ចិហេរត្តត កតឞត្ថាកិេច្ចត រេហាកេតត បដិឞល្លិេតត ឞឞយ្ខារឞេឌ្លបេតា, ឞឞយ្ខារចិកត្តិេតា, ឞលក្លលាឞេឌ្លបេតា, ឞលក្លលាចិកត្តិេតាតិ ឲច៌ ចត្យហាកាេរហិ កយ្ឋដ្ឋាត៌ ការេចតត្ថុ៍

តត្ធ កធំ ឞឞយ្ខារឞេឌ្លបេតា ការេចតិ? ព្លឆ កិក្លុ ចឹឞតិឃា េកាដ្ឋារេឞឞុ ឆគ្គាកាេរ បឆចឹឆាត្យតិ ចចត្តេបតិ៍ ក្ខាឥឞឞុ េកាដ្ឋារេឞឞុ ឃ្យុឞកាត៌ ក្លចកឞត្លាត៌ អាតាគ្គតាកាេរ អារេបិឆាត្យតិ ចចត្តេបតិ៍ ចត្យឞុ េកាដ្ឋារេឞឞុ បរិបិចតក៌ េតឌ៉ េតេខាឆាត្យតិ ចចត្តេបតិ៍ លឞុ េកាដ្ឋារេឞឞុ ចិត្តយ្ខតាកាេរ ចារេឃាឆាត្យតិ ចចត្តេបតិ៍ តេស្ស្យច៌ ចចត្តាបឃេតារេឃច ឆាត្យេឃា បិកដិ េហាត្តិ៍ តា ប្យុតប្យុត៌ អាចឌ្ខេតា យតឞិកេរារេតា ត្យត្តតេឃេតច ក្លបធារឞយាឆិ ក្លប្យឌ្ខតិ៍

១១០៍ ឃស្ស្យ បត ឲច៌ កាចឃេតា កយ្ឋដ្ឋាត៌ ត ព្លឌ្យតិ, េតត ឞឞយ្ខារចិកត្តិេតា ការេចតត្ថុ៍ កធំ? េតត ហិ កិក្លុតា ឃំ ត៌ កាឃកតាឞតិកយ្ឋដ្ឋាតតិេដ្ឋឞ ឞត្តឆា ក្លក្កហេកាឞល្លិ ឥឞឆា យតឞិកាេរកាឞល្លញ្ញា ត្យត្ថុ៍ ក្ខត្តិឞាកាេរ តាច ត៌ ឞត្ថុ អបរិហារេបត្តា តចបញ្ញាកាឌិត៌ អត្យុេលិយបដិេលិយេតា ចចឞា ឞញ្ញាឃំ អាឌិកត្តា ឞត្ថុ តត្ធ ត្យត្តចិឆាត៌ កាតត្ថុ៍ អឃេយច ហិ ចិេឞឞា, តត្ធ ចណ្ហឞណ្ឋាតឌិេឞាកាឞបរិេច្ឆឥចេឞត េកឞាឥេឃា យតឞិកិត្តាបិ បដិក្កុលចេឞត ចិត្តុ ឥេបតត្ថុ, ព្លឆ ឆាត្យចេឞត៍ តឞ្ឋា ចណ្ហាឌិចេឞត បញ្ញឆា បញ្ញឆា េកឞាឥេឃា យតឞិកិត្តា អចឞាេត ឲច៌ យតឞិកាេរា បចេត្តតេត្ថា៍

១១១៍ ព្លេយ េកឞា តាយ ឃឹឞកដិហបលិេចឥតចេយុ ខាតា៍ តត្ធ ឃធាចយុិកយត្តេក ខាេតឞុ ក្យណ្ឋតិេលាឞុ ត ចយុិកយត្តេកា ខាតាតិ យឃិ ក្យណ្ឋតិលាតិ ខាតាតិតិ, តបិ ក្យណ្ឋតិលាតិ ខាតត្តិ យឃំ ចយុិកយត្តេក ខាតាតិតិ, ឲចេយច ត ឃឹឞកដិហបលិេចឥតចយុំ ខាតាតិ យឃិ េកឞា ខាតាតិ, តបិ េកឞា ខាតត្តិ យឃំ ឃឹឞកដិហេចឥតចេយុ ខាតាតិ, អញ្ញាយញ្ញា អារេកាបច្ចេចក្លលារហិតា ឲេត ឆយុា៍ ព្លតិ េកឞា តាយ ព្លយឃុិ ឞរិេរ បិដិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេឞា អេចតេតា អព្យាកេតា ឞុេញ្ញា តិស្ស្យេត្តា ឆគ្គា បឆចឹឆាត្យតិ៍

១៧១៖ លេយា សរីរេចេតនាយេ ខាតា៖ តត្ថ យថា សុញ្ញកាយទ្វារេត ខាតេសុ ទន្តតិលាកេសុ ន សុញ្ញកាយទ្វារំ ខាតាតិ យមិ ទន្តតិលាកាតិ ខាតាតីតិ, តបិ ទន្តតិលាកាតិ ខាតន្តិ យំ សុញ្ញកាយទ្វារេត ខាតាតីតិ, ឯចរេច ត សរីរេចេតនាយំ ខាតាតិ យមិ លេយា ខាតាតិ៖ តបិ លេយា ខាតន្តិ យំ សរីរេចេតនាយេ ខាតាតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ លេយា តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា អញ្ញាកតោ សុញ្ញោ តិស្សេត្តា ឆន្ទា បចចិស្សាព្ពតិ៖

១៧១៖ តលា អង្គលីតំ អកេកុសុ ខាតា៖ តត្ថ យថា កុយាររេកេសុ ទណ្ឌកេហិ យតុកេទ្វិកោ ចិន្តិត្វា កិច្ចអត្ថេសុ ត ទណ្ឌកា ខាតន្តិ អយេយ្យ យតុកេទ្វិកា ឆបិតាតិ, តបិ យតុកេទ្វិកា ខាតន្តិ យំ ទណ្ឌកេសុ ឆបិតាតិ, ឯចរេច ត អង្គលិយោ ខាតន្តិ អយោ្យតំ អកេកុសុ តលា ខាតាតិ៖ តបិ តលា ខាតន្តិ យំ អង្គលីតំ អកេកុសុ ខាតាតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ តលា តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា អញ្ញាកតោ សុញ្ញោ តិស្សេត្តា ឆន្ទា បចចិស្សាព្ពតិ៖

១៧៩៖ ទត្តា ហតុកេទ្វិកេសុ ខាតា៖ តត្ថ យថា ចន្ទកិហិ បិសាទិលាកុក្ខលេកេសុ កោតចិទេច សិលេសខារេតេ ពន្ធិត្វា ឆបិតឆម្ពេសុ ត ក្ខកុក្ខលិ ខាតន្តិ អយេយ្យ ឆម្ពា ឋិតាតិ៖ តបិ ឆម្ពា ខាតន្តិ យំ ក្ខកុក្ខលេសុ ឋិតាតិ, ឯចរេច ត ហតុកេទ្វិតិ ខាតន្តិ អយេយ្យ ទត្តា ខាតាតិ៖ តបិ ទត្តា ខាតន្តិ យំ ហតុកេទ្វិសុ ខាតាតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ ទត្តា តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា អញ្ញាកតោ សុញ្ញោ តិស្សេត្តា ឆន្ទា បចចិស្សាព្ពតិ៖

១៧៥៖ តរេធា សកលសរីរំ បរិយោគន្ធិត្វា ឋិតោ៖ តត្ថ យថា អល្លកោចយេបរិយោគន្ធាយ យហាចិលាយ ត យហាចិលា ខាតាតិ អហំ អល្លកោចយេត បរិយោគន្ធាតិ៖ តបិ អល្លកោចយំ ខាតាតិ យយា យហាចិលា បរិយោគន្ធាតិ, ឯចរេច ត សរីរំ ខាតាតិ អហំ តរេចត បរិយោគន្ធ្នតិ៖ តបិ តរេធា ខាតាតិ យយា សរីរំ បរិយោគន្ធ្នតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ តរេធា តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា អញ្ញាកតោ សុញ្ញោ តិស្សេត្តា ឆន្ទា បចចិស្សាព្ពតិ៖

១៧៩៖ យំសំ អទ្ទិសញ្ញោខំ អតុលិយិត្វា ឋិតំ៖ តត្ថ យថា យហាយត្តកលិត្តាយ កិត្តិយា ត កិត្តិ ខាតាតិ អហំ យហាយត្តកាយ លិត្តាតិ៖ តបិ យហាយត្តកា ខាតាតិ យយា កិត្តិ លិត្តាតិ, ឯចរេច ត អទ្ទិសញ្ញោរេ៉ ខាតាតិ អហំ តចរេបសិសតប្បកេរេត យំសេត លិត្តាតិ៖ តបិ យំសំ ខាតាតិ យយា អទ្ទិសញ្ញោរេ៉ លិត្តាតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ យំសំ តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា អញ្ញាកតោ សុញ្ញោ តិស្សេត្តា ឆន្ទា បចចិស្សាព្ពតិ៖

១៧លិ៖ ត្យាភ្ន សរីរព្ភត្ថុរេ អទ្ទិតិ អាពាត្ថយាភា ឋិតា៖ តត្ថ យថា ចល្លិហិ ចិតទ្ធេសុ កុដ្ឋទាទ្ធុសុ ត កុដ្ឋទាទ្ធតិ ខាតន្តិ យំ ចល្លិហិ ចិតទ្ធាតីតិ៖ តបិ ចល្លិយោ ខាតន្តិ អយេយ្យា កុដ្ឋទាទ្ធតិ ចិតទ្ធាតីតិ, ឯចរេច ត អទ្ទិតិ ខាតន្តិ យំ ត្យាភ្នហិ អាពាទ្ធាតីតិ៖ តបិ ត្យាភ្ន ខាតន្តិ អយេយ្យា អទ្ទិតិ អាពាទ្ធាតីតិ៖ អញ្ញមញ្ញា អាកោរាបច្ចេចក្ខលាទហិតា ឯតេ ឆប្បា៖ ហ្ពតិ ត្យាភ្ន តាយ ហ្ពយស្មិំ សរីរេ បិដិយេក្កោ កោទ្វារេសា អចេតនេតា

ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨶ᩠ᨴᩣ ᨷᨧᨩᩦᨶᩣᨲ᩠ᨳᩥ᪵

᪁᪁᪕᪵ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᩈᩩ ᨷᩃᩥᨫᩣᨣᩥᩴ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥᩴ ᨫᩈᩪᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨫᩈᩪᩥᩴ ᩈᩣᨶᩪᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᩈᩣᨶᩪᩥᩴ ᨣᩥᨣᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨣᩥᨣᩥᩴ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ, ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠᩣ ᨠᩥᨧᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪵ ᨠᩥᨧᩥ ᩈᩦᩈᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᩈᩦᩈᩥ ᨠᩥᨧᩥᨠᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨠᩥᨧᩥ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠᩣ ᨣᩥᨣᩥᨿᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪵ ᨣᩥᨣᩥ ᩈᩣᨶᩪᩥᨠᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᩈᩣᨶᩪᩥ ᨫᩈᩪᩥᨠᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨫᩈᩪᩥ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥᨠᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥ ᨷᩃᩥᨫᩣᨣᩥᨠᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪵

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨻᩪᨯᨣᩣᩁᨠᩮᩣᨿᨿᩣᨣᩥᨿᨻ᩠ᨻᩮᨿᩈᩩ ᨶ ᨻᩮᨴᩥᨿᩣ ᨻᩮᨴᩥᨿᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨳᩴ ᩈᩘᨷᩁᩥᨿᩮ ᩈᩘᨷᩁᩥᨿᩮ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪵ ᨶᨷᩥ ᩈᩘᨷᩁᩥᨿᩣ ᩈᩘᨷᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨳᩴ ᨻᩮᨴᩥᨿᩮᨿᩈᩩ ᨻᩮᨴᩥᨿᩮᨿᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨷᩃᩥᨫᩣᨣᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨫᩈᩪᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨫᩈᩪᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩣᨶᩪᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᩈᩣᨶᩪᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩥᨣᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨣᩥᨣᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᨧᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨠᩥᨧᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩦᩈᩥᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᩈᩦᩈᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᨧᩥᨿᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨠᩥᨧᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨷᩥᨯᨣᩣᨭᩮᨠᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩥᨣᩥᨿᩥᨷ᩠ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪵ ᨶ ᨣᩥᨣᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩣᨶᩪᩥᨿᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᩈᩣᨶᩪᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨫᩈᩪᩥᨿᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨫᩈᩪᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥᨿᩥᨷ᩠ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶ ᨠᩮᩣᨷ᩠ᨿᨣᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩃᩥᨫᩣᨣᩥᨿᩥᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨠᩮᩣᨠᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᨠ᩠ᨠᩃᩣᨲᩮᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪵ ᨻᩪᩃᩥ ᩋᨯ᩠ᨰ ᨶᩣᨿ ᨻᩪᨿᩈᩩᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᩥᨴᩥᨿᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩮᩣᨻᩪᩁᩈᩣ ᩋᨶᩮᨲᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨶ᩠ᨴᩣ ᨷᨧᨩᩦᨶᩣᨲ᩠ᨳᩥ᪵

᪁᪁᪖᪵ ᩋᨯ᩠ᨰᩥᨿᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩥᩴ ᨲᩥᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩦᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᨴᩮ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨧᨷ᩠ᨷᩈᩘᨷᨬ᩠ᨬᩣᨣᩦᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩃᩥᨠ᩠ᨠᨧᨲ᩠ᨳᨣᩣᨣᩦᩈᩩ ᨶ ᨧᨷ᩠ᨷᩈᩘᨷᨬ᩠ᨬᩣᨣᩦᨶᩥ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨿᩮᩣᩈᩩ ᨧᨲ᩠ᨳᨣᩣᨣᩦᨶᩥ ᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩣᨶᩦᨲᩥ᪵ ᨶᨷᩥ ᨧᨲ᩠ᨳᨣᩣᨣᩦᨶᩥ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᨳᩴ ᨧᨷ᩠ᨷᩈᩘᨷᨬ᩠ᨬᩣᨣᩦᩈᩩ ᨮᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᩋᨯ᩠ᨰᩦᨶᩥ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨿᩣᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶᩣᨷᩥ ᨿᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩦᨶᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨠᩮᩣᨠᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᨠ᩠ᨠᩃᩣᨲᩮᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪵ ᨻᩪᩃᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᩥᨿᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨿ ᨻᩪᨿᩈᩩᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᩥᨴᩥᨿᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩮᩣᨻᩪᩁᩈᩣ ᩋᨶᩮᨲᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨶ᩠ᨴᩣ ᨷᨧᨩᩦᨶᩣᨲ᩠ᨳᩥ᪵

᪁᪁᪗᪵ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ ᨣᩃᨧᩣᨯᨣᩮᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᨶ ᩑᨣᩣᨿᩩᩃᩮᨶ ᨶᩮᨵᩣᨣᩥ ᨣᨲ᩠ᨳᩣ ᨡᩥᩉᩣ ᨠᩥᨶᩮᨲ᩠ᨲᨶ ᨻᩪᩃᨶᩣᨷ᩠ᨷᩩᨶᩣ ᨧᩥᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨯᨿᨿᩥᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨧᩃᩩᨷᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᩮ ᩋᨻ᩠ᨻᨳᩃᨴᩮᨿ ᨶ ᨧᩃᩩᩴ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨻ᩠ᨻᨳᩃᨴᩴ ᩈᩘᨷᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶᨷᩥ ᩋᨻ᩠ᨻᨳᩃᨴᩴ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨧᩃᩩᨶ ᩈᩘᨷᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨻᩪᩃᨶᩣᨷ᩠ᨷᩩ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ ᩈᩘᨷᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᨶᨷᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨻᩪᩃᨶᩣᨷ᩠ᨷᩩᨶᩣ ᩈᩘᨷᨶᩥᨴᩣᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩥ᪵ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨠᩮᩣᨠᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᨠ᩠ᨠᩃᩣᨲᩮᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪵ ᨻᩪᩃᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ ᨶᩣᨿ ᨻᩪᨿᩈᩩᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᩥᨴᩥᨿᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩮᩣᨻᩪᩁᩈᩣ ᩋᨶᩮᨲᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨶ᩠ᨴᩣ ᨷᨧᨩᩦᨶᩣᨲ᩠ᨳᩥ᪵

᪁᪁᪘᪵ ᩉᨯᨿᩴ ᩈᩦᩈᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᩘᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩴ᪵ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨡᩥᩃ᩠ᩃᩩᩈᨠ᩠ᨠᨿᩣᨶᩥᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨯᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨨᨷᩥᨲᩣᨿ ᨿᩥᩈᩮᨷᩈᩥᨿᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᨿᩣᨶᩥᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨯᩮ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨿᩥᩈᩮᨷᩈᩥ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪵ ᨶᨷᩥ ᨿᩥᩈᩮᨷᩈᩥ ᨶᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨡᩥᩃ᩠ᩃᩩᩈᨠ᩠ᨠᨿᩣᨶᩥᨣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨯᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ,

ឧចចេយច ត ្ករដ្ឋិបញ្ញរឡត្តរំ ឌាភាតិ យំ តិស្សាឃ ហគឃំ ជិតត្តិ៍ ភបិ ហគឃំ ឌាភាតិ អហំ ្ករដ្ឋិបញ្ញរំ តិស្សាឃ ជិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អារេកាកបច្ចេចក្កលារហិតា ឧេត ឆយ្ញា៍ ច្ចតិ ហគឃំ ភាយ ច្ចយឃ្វិ ឃរឹេរ បិធិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេយា អេចតេភា អញ្ញាកេតា ឃុេឡ្ញា តិស្សេត្តា ឆេឌ្ឍា បឆចឹឆាឡាតិ៍

១១១៍ឃកភំ អេក្តាឃរឹេរ ដ្ឋិត្តិ ឆភាភយឡត្តេរ ឥក្កិលាបស្សំ តិស្សាឃ ជិតំ៍ ឋត្ត ឃឆា ្កក្កលិកបិលបស្សុយឹ្បលេក្កុ ឃយកយំឃបិេឡ្ឌ ត ្កក្កលិកបិលបស្សំ ឌាភាតិ យឃិ ឃយកយំឃបិេឡ្ឌា លេក្កុតិ៍ ភបិ ឃយកយំឃបិេឡ្ឌា ឌាភាតិ អហំ ្កក្កលិកបិលបេស្ស លេក្កុតិ, ឧចចេយច ត ឆភាភយឡត្តេរ ឥក្កិលាបស្សំ ឌាភាតិ យំ តិស្សាឃ ឃកភំ ជិតត្តិ៍ ភបិ ឃកភំ ឌាភាតិ អហំ ឆភាភយឡត្តេរ ឥក្កិលាបស្សំ តិស្សាឃ ជិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អារេកាកបច្ចេចក្កលារហិតា ឧេត ឆយ្ញា៍ ច្ចតិ ឃកភំ ភាយ ច្ចយឃ្វិ ឃរឹេរ បិធិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេយា អេចតេភា អញ្ញាកេតា ឃុេឡ្ញា តិស្សេត្តា ឆេឌ្ឍា បឆចឹឆាឡាតិ៍

១១១៍កិេលិយេកឃុ បជិឌ្ឍត្តកិេលិយកំ ហគឃញ្ញា ចក្កញ្ញា បរិចារេត្វា ជិតំ៍ អបា្យជិឌ្ឍត្តកិេលិយកំ ឃកលឃរឹេរ ចយ្ញស្សុ េហដ្ឋេតា យំឃំ បរិេឃាគត្តិត្តា ជិតំ៍ ឋត្ត ឃឆា បិេលិតិកបលិេចជិេត យំេឃ ត យំឃំ ឌាភាតិ អហំ បិេលិតិកាឃ បលិេចជិតត្តិ៍ ភបិ បិេលិតិកា ឌាភាតិ យឃា យំឃំ បលិេចជិតត្តិ, ឧចចេយច ត ចក្កហគឃាតិ ឃកលឃរឹេរ ច យំឃំ ឌាភាតិ អហំ កិេលិយេកត បជិឌ្ឍត្តត្តិ៍ ភបិ កិេលិយកំ ឌាភាតិ យឃា ចក្កហគឃាតិ ឃកលឃរឹេរ ច យំឃំ បជិឌ្ឍត្តត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អារេកាកបច្ចេចក្កលារហិតា ឧេត ឆយ្ញា៍ ច្ចតិ កិេលិយកំ ភាយ ច្ចយឃ្វិ ឃរឹេរ បិធិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេយា អេចតេភា អញ្ញាកេតា ឃុេឡ្ញា តិស្សេត្តា ឆេឌ្ឍា បឆចឹឆាឡាតិ៍

១១១៍បិហកំ ហគឃស្សុ ចាយបេស្ស ្កគរបជលស្សុ យត្តកបស្សំ តិស្សាឃ ជិតំ៍ ឋត្ត ឃឆា េកាដ្ឋយត្តកបស្សំ តិស្សាឃ ជិតាឃ េកាយឃបិឌ្ឍិឃា ត េកាដ្ឋយត្តកបស្សំ ឌាភាតិ េកាយឃបិឌ្ឍិ យំ តិស្សាឃ ជិតាតិ៍ ភបិ េកាយឃបិឌ្ឍិ ឌាភាតិ អហំ េកាដ្ឋយត្តកបស្សំ តិស្សាឃ ជិតាតិ, ឧចចេយច ត ្កគរបជលស្សុ យត្តកបស្សំ ឌាភាតិ បិហកំ យំ តិស្សាឃ ជិតត្តិ៍ ភបិ បិហកំ ឌាភាតិ អហំ ្កគរបជលស្សុ យត្តកបស្សំ តិស្សាឃ ជិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អារេកាកបច្ចេចក្កលារហិតា ឧេត ឆយ្ញា៍ ច្ចតិ បិហកំ ភាយ ច្ចយឃ្វិ ឃរឹេរ បិធិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេយា អេចតេភា អញ្ញាកេតា ឃុេឡ្ញា តិស្សេត្តា ឆេឌ្ឍា បឆចឹឆាឡាតិ៍

១១១៍បបា្យឃំ ឃរឹរឡត្តេរ ដ្ឋិត្តិ ឆភាភយត្តេរ ហគឃញ្ញា ឃកភញ្ញា ្កបរិ លាេគត្វា ឌ្ឍលយ្ញត្តិ ជិតំ៍ ឋត្ត ឃឆា ឌិក្កលេកាដ្ឋឡត្តេរ លយ្ញយាេត ឃក្យលាក្យលិចេក ត ឌិក្កលេកាដ្ឋឡត្តរំ ឌាភាតិ យឃិ ឃក្យលាក្យលិចេកា លយ្ញយាេភា ជិេតាតិ៍ ភបិ ឃក្យលាក្យលិចេកា ឌាភាតិ អហំ ឌិក្កលេកាដ្ឋឡត្តេរ លយ្ញយាេភា ជិេតាតិ, ឧចចេយច ត ឋំ ឃរឹរឡត្តរំ ឌាភាតិ យឃិ បបា្យឃំ លយ្ញយាភំ ជិតត្តិ៍ ភបិ បបា្យឃំ ឌាភាតិ អហំ ឧចទ្វេប ឃរឹរឡត្តេរ លយ្ញយាភំ ជិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អារេកាកបច្ចេចក្កលារហិតា ឧេត ឆយ្ញា៍ ច្ចតិ បបា្យឃំ ភាយ ច្ចយឃ្វិ ឃរឹេរ បិធិេឃេក្កា េកាដ្ឋារេយា អេចតេភា អញ្ញាកេតា ឃុេឡ្ញា តិស្សេត្តា ឆេឌ្ឍា បឆចឹឆាឡាតិ៍

១១៩៍អត្ថ កលចាឯកកឹឃយក្កបរិឃេត្ត ឃរឹរឡត្តេរ ជិតំ៍ ឋត្ត ឃឆា េលិហិតេគាលិកាឃ ឌ្ឍក្យឌិត្វា ឧបិេត លិត្តឃឹឃឆយ្ញតិកាឲ្យឧចេរ ត

លោហិតកោលិ ជានាតិ យឃិ ឆយុតិកញ្ញុឧចទំ ឋិតត្តិ៍ តបិ ឆយុតិកញ្ញុឧចទំ ជានាតិ អយំ លោហិតកោលិយា ឋិតត្តិ, ឧចវេយច ត សទីទញ្ញត្តំ ជានាតិ យឃិ អត្តិ ឋិតត្តិ៍ តបិ អត្តិ ជានាតិ អយំ សទីទញ្ញត្តវេ ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា ឧទេត ឆយ្យា៍ ទ្ធតិ អត្តិ តាយ ទ្ធយស្ថិ៍ សទីវេ បិដិវេឃក្កោ កោដ្ឋាវសា អវេចតកោ អញ្ញាកទោ សុវញ្ញា តិស្សវត្តា ឆវណ្ឌា បឆថិនោត្វតិ៍

១១៧៍ អត្តក្សាល៉ អត្តត្តវេ ឧកថិសតិអត្តវេកាកេ ពត្តិត្តា ឋិតំ៍ តត្ត យថា បិឌបុញ្ញាតវេទ្ធុយណ្ឌលក៉ សិវញ្ញត្ដា ឋិវេតស្ស វេទ្ធុកោស្ស ត បិឌបុញ្ញាតវេទ្ធុយណ្ឌលក៉ ជានាតិ វេទ្ធុកា យំ សិត្តិត្ដា ឋិតាតិ៍ តបិ វេទ្ធុកា ជានត្តិ យឃំ បិឌបុញ្ញាតវេទ្ធុយណ្ឌលក៉ សិត្តិត្ដា ឋិតាតិ, ឧចវេយច ត អត្តិ ជានាតិ អត្តក្សាល៉ យំ អាពត្តិត្តា ឋិតត្តិ៍ តបិ អត្តក្សាល៉ ជានាតិ អយំ អត្តិ អាពត្តិត្តា ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា ឧទេត ឆយ្យា៍ ទ្ធតិ អត្តក្សាល៉ តាយ ទ្ធយស្ថិ៍ សទីវេ បិដិវេឃក្កោ កោដ្ឋាវសា អវេចតកោ អញ្ញាកទោ សុវញ្ញា តិស្សវត្តា ឆវណ្ឌា បឆថិនោត្វតិ៍

១១៨៍ ខ្ពទិឃំ ខ្ពទវេ ឋិតំ អសិតបឹតលាឃិតសាឃិតំ៍ តត្ត យថា សុចាតកោលិឃំ ឋិវេត សុចាតចយធុបិត្រក សុចាតកោលិ ជានាតិ យឃិ សុចាតចយធុ ឋិវេតាតិ៍ តបិ សុចាតចយធុ ជានាតិ អយំ សុចាតកោលិឃំ ឋិវេតាតិ, ឧចវេយច ត ខ្ពទំ ជានាតិ យឃិ ខ្ពទិឃំ ឋិតត្តិ ៍ តបិ ខ្ពទិឃំ ជានាតិ អយំ ខ្ពទវេ ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា ឧទេត ឆយ្យា៍ ទ្ធតិ ខ្ពទិឃំ តាយ ទ្ធយស្ថិ៍ សទីវេ បិដិវេឃក្កោ កោដ្ឋាវសា អវេចតកោ អញ្ញាកទោ សុវញ្ញា តិស្សវត្តា ឆវណ្ឌា បឆថិនោត្វតិ៍

១១៩៍ កទីសំ បក្កាសឃសន្លាវេត អដ្ឋក្លលវេចញ្ចបញ្ញសជិវេស អត្តបទិវេឃាសាវេត ឋិតំ៍ តត្ត យថា វេចញ្ចបញ្ញ ខ្ចុយត្តិត្តា បក្លិត្តាឃ សណ្ឋុបណ្ឌុយត្តិកាឃ ត វេចញ្ចបញ្ញ ជានាតិ យឃិ បណ្ឌុយត្តិកា ឋិតាតិ៍ តបិ បណ្ឌុយត្តិកា ជានាតិ អយំ វេចញ្ចបញ្ញ ឋិតាតិ, ឧចវេយច ត បក្កាសវេឃា ជានាតិ យឃិ កទីសំ ឋិតត្តិ៍ តបិ កទីសំ ជានាតិ អយំ បក្កាសវេឃ ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា ឧទេត ឆយ្យា៍ ទ្ធតិ កទីសំ តាយ ទ្ធយស្ថិ៍ សទីវេ បិដិវេឃក្កោ កោដ្ឋាវសា អវេចតកោ អញ្ញាកទោ សុវញ្ញា តិស្សវត្តា ឆវណ្ឌា បឆថិនោត្វតិ៍

១២០៍ យត្តលុក្ក សីសកដិហញ្ញត្តវេ ឋិតំ៍ តត្ត យថា បុទាណលិញុកដិវេហ បក្លិត្តាឃ បិដ្ឋបិណ្ឌិយា ត លិញុកដិហំ ជានាតិ យឃិ បិដ្ឋបិណ្ឌិ ឋិតាតិ៍ តបិ បិដ្ឋបិណ្ឌិ ជានាតិ អយំ លិញុកដិវេហ ឋិតាតិ, ឧចវេយច ត សីសកដិហញ្ញត្តំ ជានាតិ យឃិ យត្តលុក្ក ឋិតត្តិ៍ តបិ យត្តលុក្ក ជានាតិ អយំ សីសកដិហញ្ញត្តវេ ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា ឧទេត ឆយ្យា៍ ទ្ធតិ យត្តលុក្ក តាយ ទ្ធយស្ថិ៍ សទីវេ បិដិវេឃក្កោ កោដ្ឋាវសា អវេចតកោ អញ្ញាកទោ សុវញ្ញា តិស្សវត្តា ឆវណ្ឌា បឆថិនោត្វតិ៍

១២១៍ បិវេត្តស្ស អពទ្ធបិត្តំ ខីចិតិត្រិឃបដិពទ្ធំ សកលសទីទំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិតំ៍ ពទ្ធបិត្តំ បិត្តកោសកេ ឋិតំ៍ តត្ត យថា ប្ញចំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិវេត វេតវេល ត ប្ញចំ ជានាតិ វេតលំ យំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិតត្តិ៍ តបិ វេតលំ ជានាតិ អយំ ប្ញចំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិតត្តិ, ឧចវេយច ត សទីទំ ជានាតិ អពទ្ធបិត្តំ យំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិតត្តិ៍ តបិ អពទ្ធបិត្តំ ជានាតិ អយំ សទីទំ ញ្ញាវេបត្វា ឋិតត្តិ៍ យថា ចវេស្សាឥកោត បុវណ្ណ កោសាតកិកោសកេ ត កោសាតកិកោសកោ ជានាតិ យឃិ ចវេស្សាឥក៉ ឋិតត្តិ៍ តបិ ចវេស្សាឥក៉ ជានាតិ អយំ កោសាតកិកោសកេ ឋិតត្តិ, ឧចវេយច ត បិត្តកោសកោ ជានាតិ យឃិ ពទ្ធបិត្តំ ឋិតត្តិ៍ តបិ ពទ្ធបិត្តំ ជានាតិ អយំ បិត្តកោសកេ ឋិតត្តិ៍ អញ្ញាយញ្ញា អាកោកាបច្ចវេក្ខណាទិហិតា

ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ បិត្តំ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគតោ អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

១១១។ សេម្ហំ ឯកបត្តបូរប្បមាណំ ឧទរបដលេ ឋិតំ។ តត្ថ យថា ឧបរិ សញ្ជាតផេណបដលាយ ចន្ទនិកាយ ន ចន្ទនិកា ជានាតិ មយិ ផេណបដលំ ឋិតន្តិ។ នបិ ផេណបដលំ ជានាតិ អហំ ចន្ទនិកាយ ឋិតន្តិ, ឯវមេវ ន ឧទរបដលំ ជានាតិ មយិ សេម្ហំ ឋិតន្តិ។ នបិ សេម្ហំ ជានាតិ អហំ ឧទរបដលេ ឋិតន្តិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ សេម្ហំ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគតោ អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

១១២។ បុព្វោ អនិយតោកាសោ យត្ថ យត្ថេវ ខាណុកណ្ដកប្បហរណអគ្គិជាលាទីហិ អភិហតេ សរីរប្បទេសេ លោហិតំ សណ្ឋហិត្វា បច្ចតិ, គណ្ឌបីឡកាទយោ វា ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្ថ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ តត្ថ យថា ផរសុប្បហារាទិវសេន បគ្ឃរិតនិយ្យាសេ រុក្ខេ ន រុក្ខស្ស បហារាទិប្បទេសា ជានន្តិ អម្ហេសុ និយ្យាសោ ឋិតោតិ, នបិ និយ្យាសោ ជានាតិ អហំ រុក្ខស្ស បហារាទិប្បទេសេសុ ឋិតោតិ, ឯវមេវ ន សរីរស្ស ខាណុកណ្ដកាទីហិ អភិហតប្បទេសា ជានន្តិ អម្ហេសុ បុព្វោ ឋិតោតិ។ នបិ បុព្វោ ជានាតិ អហំ ឯតេសុ បទេសេសុ ឋិតោតិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ បុព្វោ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគតោ អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

១១៣។ លោហិតេសុ សំសរណលោហិតំ បិត្តំ វិយ សកលសរីរំ ព្យាបេត្វា ឋិតំ។ សន្និចិតលោហិតំ យកនដ្ឋានស្ស ហេដ្ឋាភាគំ បូរេត្វា ឯកបត្តបូរមត្តំ វក្កហទយយកនបប្ផាសានិ តេមយមានំ ឋិតំ។ តត្ថ សំសរណលោហិតេ អពទ្ធបិត្តសទិសោវ វិនិច្ឆយោ។ ឥតរំ បន យថា ជជ្ជរកបាលេ ឋិតេន ឧទកេន ហេដ្ឋា លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ តេមយមានេ ន លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ ជានន្តិ មយំ ឧទកេន តេមិយាមាតិ។ នបិ ឧទកំ ជានាតិ អហំ លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ តេមេមីតិ, ឯវមេវ ន យកនស្ស ហេដ្ឋាភាគដ្ឋានំ វក្កាទីនិ វា ជានន្តិ មយិ លោហិតំ ឋិតំ, អម្ហេ វា តេមយមានំ ឋិតន្តិ។ នបិ លោហិតំ ជានាតិ អហំ យកនស្ស ហេដ្ឋាភាគំ បូរេត្វា វក្កាទីនិ តេមយមានំ ឋិតន្តិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ លោហិតំ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគតោ អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

១១៤។ សេទោ អគ្គិសន្តាបាទិកាលេសុ កេសលោមកូបវិវរានិ បូរេត្វា តិដ្ឋតិ ចេវ បគ្ឃរតិ ច។ តត្ថ យថា ឧទកា អព្ពូឡ្ហមត្តេសុ ភិសមុឡាលកុមុទនាឡកលាបេសុ ន ភិសាទិកលាបា ជានន្តិ អម្ហេហិ ឧទកំ បគ្ឃរតីតិ។ នបិ ភិសាទិកលាបេហិ បគ្ឃរន្តំ ឧទកំ ជានាតិ អហំ ភិសាទិកលាបេហិ បគ្ឃរាមីតិ, ឯវមេវ ន កេសលោមកូបវិវរានិ ជានន្តិ អម្ហេហិ សេទោ បគ្ឃរតីតិ។ នបិ សេទោ ជានាតិ អហំ កេសលោមកូបវិវរេហិ បគ្ឃរាមីតិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ សេទោ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគតោ អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

᧑᧒᧖᪨ ᨾᩮᨴᩮᩣ ᨳᩪᩃᩔ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨹᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩈᩔ ᨩᨦ᩠ᨥᨾᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨶᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩉᩃᩥᨴ᩠ᨴᩥᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨾᩴᩈᨷᩩᨬ᩠ᨩᩮ ᨶ ᨾᩴᩈᨷᩩᨬ᩠ᨩᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩉᩃᩥᨴ᩠ᨴᩥᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᩉᩃᩥᨴ᩠ᨴᩥᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨾᩴᩈᨷᩩᨬ᩠ᨩᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨩᨦ᩠ᨥᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩤ ᨾᩴᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩮᨴᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨾᩮᨴᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨩᨦ᩠ᨥᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩤ ᨾᩴᩈᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᨾᩮᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨭᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨶᨿᩪᩈᩮᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ᪨

᧑᧒᧗᪨ ᩋᩔᩩ ᨿᨴᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᩪᨷᨠᩮ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩅᩤ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨲᩥ ᩅᩤ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩏᨴᨠᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᩈᩩ ᨲᩁᩩᨱᨲᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨠᩪᨷᨠᩣᩈᩩ ᨶ ᨲᩁᩩᨱᨲᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨠᩪᨷᨠᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩏᨴᨠᩴ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨲᩁᩩᨱᨲᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨠᩪᨷᨠᩮᩈᩩ ᩏᨴᨠᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨲᩁᩩᨱᨲᩣᩃᨭ᩠ᨮᩥᨠᩪᨷᨠᩮᩈᩩ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᩪᨷᨠᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩋᩔᩩ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᩋᩔᩩ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᩪᨷᨠᩮᩈᩩ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩋᩔᩩ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨭᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩪᩈᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ᪨

᧑᧒᧘᪨ ᩅᩈᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩉᨲ᩠ᨳᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩣᨴᨲᩃᨷᩣᨴᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩣᩈᩣᨷᩩᨭᨶᩃᩣᨭᩋᩴᩈᨠᩪᨭᩮᩈᩩ ᨮᩥᨲᩅᩥᩃᩦᨶᩈ᩠ᨶᩮᩉᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩃᩮ ᩋᩣᨧᩣᨾᩮ ᨶ ᩋᩣᨧᩣᨾᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᨲᩮᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨲᩮᩃᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩋᩣᨧᩣᨾᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩣᨴᩥᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᩅᩈᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᩅᩈᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩣᨴᩥᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩅᩈᩣ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨭᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩪᩈᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ᪨

᧑᧒᧙᪨ ᨡᩮᩊᩮᩣ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩮ ᨡᩮᩊᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩈᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᨠᨷᩮᩣᩃᨷᩔᩮᩉᩥ ᩋᩮᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨲᩃᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩩᨴᨠᩈᨶ᩠ᨴᨶᨠᩪᨷᨲᩃᩮ ᨶ ᨠᩪᨷᨲᩃᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᨿᩥ ᩏᨴᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᩏᨴᨠᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨠᩪᨷᨲᩃᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾᩦᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨲᩃᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᨿᩥ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᨠᨷᩮᩣᩃᨷᩔᩮᩉᩥ ᩋᩮᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨡᩮᩊᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨡᩮᩊᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᨠᨷᩮᩣᩃᨷᩔᩮᩉᩥ ᩋᩮᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨲᩃᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᨡᩮᩊᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨭᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩪᩈᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ᪨

᧑᧓᧐᪨ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨱᩥᨠᩣ ᨿᨴᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨶᩣᩈᩣᨷᩩᨭᩮ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩅᩤ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨲᩥ ᩅᩤ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨷᩪᨲᩥᨴᨵᩥᨽᩁᩥᨲᩣᨿ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩥᨠᩣᨿ ᨶ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩥᨠᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨾᨿᩥ ᨷᩪᨲᩥᨴᨵᩥ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᨷᩪᨲᩥᨴᨵᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩥᨠᩣᨿ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨶᩣᩈᩣᨷᩩᨭᩣ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨱᩥᨠᩣ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨷᩥ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨱᩥᨠᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨶᩣᩈᩣᨷᩩᨭᩮᩈᩩ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨱᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨭᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩪᩈᨣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨷᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ᪨

២៣០។ លសិកា អដ្ឋិកសន្ធីនំ អព្ភញ្ជនកិច្ចំ សាធយមានា អសីតិសតសន្ធីសុ ឋិតា។ តត្ថ យថា តេលព្ភញ្ជិតេ អក្ខេ ន អក្ខា ជានាតិ មំ តេលំ អព្ភញ្ជិត្វា ឋិតន្តិ។ នបិ តេលំ ជានាតិ អហំ អក្ខំ អព្ភញ្ជិត្វា ឋិតន្តិ, ឯវមេវ ន អសីតិសតសន្ធិយោ ជានន្តិ លសិកា អម្ហេ អព្ភញ្ជិត្វា ឋិតាតិ។ នបិ លសិកា ជានាតិ អហំ អសីតិសតសន្ធិយោ អព្ភញ្ជិត្វា ឋិតាតិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ លសិកា នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគុតា អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

២៣១។ មុត្តំ វត្ថិស្ស អព្ភន្តរេ ឋិតំ។ តត្ថ យថា ចន្ទនិកាយ បក្ខិត្តេ អមុខេ រវណឃដេ ន រវណឃដេ ជានាតិ មយិ ចន្ទនិការសោ ឋិតោតិ។ នបិ ចន្ទនិការសោ ជានាតិ អហំ រវណឃដេ ឋិតោតិ, ឯវមេវ ន វត្ថិ ជានាតិ មយិ មុត្តំ ឋិតន្តិ។ នបិ មុត្តំ ជានាតិ អហំ វត្ថិម្ហិ ឋិតន្តិ។ អញ្ញមញ្ញំ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ឯតេ ធម្មា។ ឥតិ មុត្តំ នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ យូសគុតា អាពន្ធនាការោ អាបោធាតូតិ។

២៣២។ ឯវំ កេសាទីសុ មនសិការំ បវត្តេត្វា យេន សន្តប្បតិ, អយំ ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ បរិបាចនាការោ តេជោធាតូតិ, យេន ជីរីយតិ, យេន បរិឌយ្ហតិ, យេន អសិតបីតខាយិតសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ, អយំ ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ បរិបាចនាការោ តេជោធាតូតិ ឯវំ តេជោកោដ្ឋាសេសុ មនសិការោ បវត្តេតព្វោ។

២៣៣។ តតោ ឧទ្ធង្គមេ វាតេ ឧទ្ធង្គមវសេន បរិគ្គហេត្វា អធោគមេ អធោគមវសេន, កុច្ឆិសយេ កុច្ឆិសយវសេន, កោដ្ឋាសយេ កោដ្ឋាសយវសេន, អង្គមង្គានុសារិមិ អង្គមង្គានុសារិវសេន, អស្សាសបស្សាសេ អស្សាសបស្សាសវសេន បរិគ្គហេត្វា ឧទ្ធង្គមា វាតា នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ វិត្ថម្ភនាការោ វាយោធាតូតិ, អធោគមា វាតា នាម, កុច្ឆិសយា វាតា នាម, កោដ្ឋាសយា វាតា នាម, អង្គមង្គានុសារិនោ វាតា នាម, អស្សាសបស្សាសា វាតា នាម ឥមស្មឹ សរីរេ បាដិយេក្កោ កោដ្ឋាសោ អចេតនោ អព្យាកតោ សុញ្ញោ និស្សត្តោ វិត្ថម្ភនាការោ វាយោធាតូតិ ឯវំ វាយោកោដ្ឋាសេសុ មនសិការោ បវត្តេតព្វោ។ តស្សេវំ បវត្តមនសិការស្ស ធាតុយោ បាកដា ហោន្តិ។ តា បុនប្បុនំ អាវជ្ជតោ មនសិករោតោ វុត្តនយេនេវ ឧបចារសមាធិ ឧប្បជ្ជតិ។

២៣៤។ យស្ស បន ឯវំ ភាវយតោ កម្មដ្ឋានំ ន ឥជ្ឈតិ, តេន សលក្ខណសង្ខេបតោ ភាវេតព្វំ។ កថំ? វីសតិយា កោដ្ឋាសេសុ ថទ្ធលក្ខណំ បថវីធាតូតិ វវត្ថបេតព្វំ។ តត្ថេវ អាពន្ធនលក្ខណំ អាបោធាតូតិ។ បរិបាចនលក្ខណំ តេជោធាតូតិ។ វិត្ថម្ភនលក្ខណំ វាយោធាតូតិ។

ទ្វាទសសុ កោដ្ឋាសេសុ អាពន្ធនលក្ខណំ អាបោធាតូតិ វវត្ថបេតព្វំ។ តត្ថេវ បរិបាចនលក្ខណំ តេជោធាតូតិ។ វិត្ថម្ភនលក្ខណំ វាយោធាតូតិ។ ថទ្ធលក្ខណំ បថវីធាតូតិ។

ចតូសុ កោដ្ឋាសេសុ បរិបាចនលក្ខណំ តេជោធាតូតិ ឧបលក្ខេតព្ពំ។ តតោ អវិនិព្ភុត្តំ វិត្ថម្ភនលក្ខណំ វាយោធាតូតិ។ ថទ្ធលក្ខណំ បថវីធាតូតិ។ អាពន្ធនលក្ខណំ អាបោធាតូតិ។

ឆសុ កោដ្ឋាសេសុ វិត្ថម្ភនលក្ខណំ វាយោធាតូតិ ឧបលក្ខេតព្ពំ។ តត្ថេវ ថទ្ធលក្ខណំ បថវីធាតូតិ។ អាពន្ធនលក្ខណំ អាបោធាតូតិ។ បរិបាចនលក្ខណំ តេជោធាតូតិ។ តស្សេវំ ឧបលក្ខយតោ ធាតុយោ បាកដា ហោន្តិ។ តា បុនប្បុនំ អាវជ្ជតោ មនសិករោតោ វុត្តនយេនេវ ឧបចារសមាធិ ឧប្បជ្ជតិ។

៣៣៩។ យស្ស បន ឯវម្បិ ភាវយតោ កម្មដ្ឋានំ ន ឥជ្ឈតិ, តេន សលក្ខណវិភត្តិតោ ភាវេតព្ពំ។ កថំ? បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ កោដ្ឋាសេ បរិគ្គហេត្វា កេសេសុ ថទ្ធលក្ខណំ បថវីធាតូតិ ឧបលក្ខេតព្ពំ។ តត្ថេវ អាពន្ធនលក្ខណំ អាបោធាតូតិ។ បរិបាចនលក្ខណំ តេជោធាតូតិ។ វិត្ថម្ភនលក្ខណំ វាយោធាតូតិ។ ឯវំ សព្ពកោដ្ឋាសេសុ ឯកេកស្មិំ កោដ្ឋាសេ ចតស្សោ ចតស្សោ ធាតុយោ ឧបលក្ខេតព្ពា។ តស្សេវំ ឧបលក្ខយតោ ធាតុយោ បាកដា ហោន្តិ។ តា បុនប្បុនំ អាវជ្ជតោ មនសិករោតោ វុត្តនយេនេវ ឧបចារសមាធិ ឧប្បជ្ជតិ។

អបិច ខោ បន វចនត្ថតោ, កលាបតោ, ចុណ្ណតោ, លក្ខណាទិតោ, សមុដ្ឋានតោ, នានត្តេកត្តតោ, វិនិព្ភោគាវិនិព្ភោគតោ, សភាគវិសភាគតោ, អជ្ឈត្តិកពាហិរវិសេសតោ, សង្គហតោ, បច្ចយតោ, អសមន្នាហារតោ, បច្ចយវិភាគតោតិ ឥមេហិបិ អាការេហិ ធាតុយោ មនសិកាតព្ពា។

៣៤០។ តត្ថ វចនត្ថតោ មនសិករោន្តេន បត្ថដត្តា បថវី។ អប្បោតីតិ អាបិយតិ អប្បាយតីតិ វា អាបោ។ តេជតីតិ តេជោ។ វាយតីតិ វាយោ។ អវិសេសេន បន សលក្ខណធារណតោ ទុក្ខាទានតោ ទុក្ខាធានតោ ច ធាតូតិ។ ឯវំ វិសេសសាមញ្ញវសេន វចនត្ថតោ មនសិកាតព្ពា។

៣៤១។ កលាបតោតិ យា អយំ កេសា លោមាតិអាទិនា នយេន វីសតិយា អាការេហិ បថវីធាតុ, បិត្តំ សេម្ហន្តិ ច អាទិនា នយេន ទ្វាទសហាការេហិ អាបោធាតុ និទ្ទិដ្ឋា, តត្ថ យស្មា –

វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា, ចតស្សោ ចាបិ ធាតុយោ;

អដ្ឋធម្មសមោធានា, ហោតិ កេសាតិ សម្មុតិ;

តេសំយេវ វិនិព្ភោគា, នត្ថិ កេសាតិ សម្មុតិ។

តស្មា កេសាបិ អដ្ឋធម្មកលាបមត្តមេវ។ តថា លោមាទយោតិ។ យោ បនេត្ថ កម្មសមុដ្ឋានោ កោដ្ឋាសោ, សោ ជីវិតិន្ទ្រិយេន ច ភាវេន ច សទ្ធិំ ទសធម្មកលាបោបិ ហោតិ។ ឧស្សទវសេន បន បថវីធាតុ អាបោធាតូតិ សង្ខំ គតោ។ ឯវំ កលាបតោ មនសិកាតព្វា។

៣៤៩។ ចុណ្ណតោតិ ឥមស្មិំ ហិ សរីរេ មជ្ឈិមេន បមាណេន បរិគ្គយ្ហមានា បរមាណុភេទសញ្ចុណ្ណា សុខុមរជភូតា បថវីធាតុ ទោណមត្តា សិយា។ សា តតោ ឧបឌ្ឍប្បមាណាយ អាបោធាតុយា សង្គហិតា, តេជោធាតុយា អនុបាលិតា, វាយោធាតុយា វិត្ថម្ភិតា ន វិកិរិយតិ ន វិទ្ធំសិយតិ, អវិកិរិយមានា អវិទ្ធំសិយមានា អនេកប្បការំ ឥត្ថិបុរិសលិង្គាទិភាវវិកប្បំ ឧបគច្ឆតិ, អណុថូលទីឃរស្សថិរកថិនាទិភាវញ្ច បកាសេតិ។

យូសគតា អាពន្ធនាការភូតា បនេត្ថ អាបោធាតុ បថវីបតិដ្ឋិតា តេជានុបាលិតា វាយោវិត្ថម្ភិតា ន បគ្ឃរតិ ន បរិស្សវតិ, អបគ្ឃរមានា អបរិស្សវមានា បីណិតបីណិតភាវំ ទស្សេតិ។

អសិតបីតាទិបរិបាចិកា ចេត្ថ ឧស្មាការភូតា ឧណ្ហត្តលក្ខណា តេជោធាតុ បថវីបតិដ្ឋិតា អាបោសង្គហិតា វាយោវិត្ថម្ភិតា ឥមំ កាយំ បរិបាចេតិ, វណ្ណសម្បត្តិញ្ចស្ស អាវហតិ។ តាយ ច បន បរិបាចិតោ អយំ កាយោ ន បូតិកភាវំ ទស្សេតិ។

អង្គមង្គានុសដា ចេត្ថ សមុទីរណវិត្ថម្ភនលក្ខណា វាយោធាតុ បថវីបតិដ្ឋិតា អាបោសង្គហិតា តេជានុបាលិតា ឥមំ កាយំ វិត្ថម្ភេតិ។ តាយ ច បន វិត្ថម្ភិតោ អយំ កាយោ ន បរិបតតិ, ឧជុកំ សណ្ឋាតិ។ អបរាយ វាយោធាតុយា សមព្ភាហតោ គមនដ្ឋាននិសជ្ជាសយនឥរិយាបថេសុ វិញ្ញត្តិំ ទស្សេតិ, សមិញ្ជេតិ, បសារេតិ, ហត្ថបាទំ លាឡេតិ។ ឯវមេតំ ឥត្ថិបុរិសាទិភាវេន ពាលជនវញ្ចនកំ មាយារូបសទិសំ ធាតុយន្តំ បវត្តតីតិ ឯវំ ចុណ្ណតោ មនសិកាតព្វា។

៣៥០។ លក្ខណាទិតោតិ បថវីធាតុ កិំ លក្ខណា, កិំ រសា, កិំ បច្ចុបដ្ឋានាតិ ឯវំ ចតស្សោបិ ធាតុយោ អាវជ្ជេត្វា បថវីធាតុ កក្ខឡត្តលក្ខណា, បតិដ្ឋានរសា, សម្បដិច្ឆនបច្ចុបដ្ឋានា។ អាបោធាតុ បគ្ឃរណលក្ខណា, ព្រូហនរសា, សង្គហបច្ចុបដ្ឋានា។ តេជោធាតុ ឧណ្ហត្តលក្ខណា, បរិបាចនរសា, មទ្ទវានុប្បទានបច្ចុបដ្ឋានា។ វាយោធាតុ វិត្ថម្ភនលក្ខណា, សមុទីរណរសា, អភិនីហារបច្ចុបដ្ឋានាតិ ឯវំ លក្ខណាទិតោ មនសិកាតព្វា។

៣៥១។ សមុដ្ឋានតោតិ យេ ឥមេ បថវីធាតុអាទីនំ វិត្ថារតោ ទស្សនវសេន កេសាទយោ ទ្វាចត្តាលីស កោដ្ឋាសា ទស្សិតា។ តេសុ ឧទរិយំ ករីសំ បុព្វោ មុត្តន្តិ ឥមេ ចត្តារោ កោដ្ឋាសា ឧតុសមុដ្ឋានាវ។ អស្សុ សេទោ ខេឡោ សិង្ឃាណិកាតិ ឥមេ ចត្តារោ ឧតុចិត្តសមុដ្ឋានា។ អសិតាទិបរិបាចកោ តេជោ កម្មសមុដ្ឋានោវ។ អស្សាសបស្សាសា ចិត្តសមុដ្ឋានាវ។ អវសេសា សព្វេបិ ចតុសមុដ្ឋានាតិ ឯវំ សមុដ្ឋានតោ មនសិកាតព្វា។

១៣៦។ នានត្តេកត្តតោតិ សព្វាសម្បិ ធាតូនំ សលក្ខណាទិតោ នានត្តំ។ អញ្ញានេវ ហិ បថវីធាតុយា លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានានិ។ អញ្ញានិ អាបោធាតុអាទីនំ។ ឯវំ លក្ខណាទិវសេន បន កម្មសមុដ្ឋានាទិវសេន ច នានត្តភូតានម្បិ ឯតាសំ រូបមហាភូតធាតូនំ អនិច្ចាទិវសេន ឯកត្តំ ហោតិ។ សព្វាបិ ហិ ធាតុយោ រូប្បនលក្ខណំ អនតីតត្តា រូបានិ។ មហន្តបាតុភាវាទីហិ ការណេហិ មហាភូតានិ។

មហន្តបាតុភាវាទីហីតិ ឯតា ហិ ធាតុយោ មហន្តបាតុភាវតោ, មហាភូតសាមញ្ញតោ, មហាបរិហារតោ, មហាវិការតោ, មហត្តា ភូតត្តា ចាតិ ឥមេហិ ការណេហិ មហាភូតានីតិ វុច្ចន្តិ។

តត្ថ មហន្តបាតុភាវតោតិ ឯតា ហិ អនុបាទិន្នកសន្តានេបិ ឧបាទិន្នកសន្តានេបិ មហន្តានិ បាតុភូតានិ។ តេសំ អនុបាទិន្នកសន្តានេ –

ទុវេ សតសហស្សានិ, ចត្តារិ នហុតានិ ច;

ឯត្តកំ ពហលត្តេន, សង្ខាតាយំ វសុន្ធរាតិ។ –

អាទិនា នយេន មហន្តបាតុភាវោ ពុទ្ធានុស្សតិនិទ្ទេសេ វុត្តោ។

ឧបាទិន្នកសន្តានេបិ មច្ឆកច្ឆបទេវទានវាទិសរីរវសេន មហន្តានេវ បាតុភវន្តិ។ វុត្តញ្ហេតំ “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, មហាសមុទ្ទេ យោជនសតិកាបិ អត្តភាវា”តិអាទិ។

មហាភូតសាមញ្ញតោតិ ឯតា ហិ យថា មាយាការោ អមណិំយេវ ឧទកំ មណិំ កត្វា ទស្សេតិ, អសុវណ្ណំយេវ លេឌ្ឌុំ សុវណ្ណំ កត្វា ទស្សេតិ។

យថា ច សយំ នេវ យក្ខោ ន បក្ខី សមានោ យក្ខភាវម្បិ បក្ខិភាវម្បិ ទស្សេតិ, ឯវមេវ សយំ អនីលានេវ ហុត្វា នីលំ ឧបាទារូបំ ទស្សេន្តិ, អបីតានិ អលោហិតានិ អនោទាតានេវ ហុត្វា ឱទាតំ ឧបាទារូបំ ទស្សេន្តីតិ មាយាការមហាភូតសាមញ្ញតោ មហាភូតានិ។

យថា ច យក្ខាទីនិ មហាភូតានិ យំ គណ្ហន្តិ, នេវ តេសំ តស្ស អន្តោ ន ពហិ ឋានំ ឧបលព្ភតិ, ន ច តំ និស្សាយ ន តិដ្ឋន្តិ, ឯវមេវ ឯតានិបិ នេវ អញ្ញមញ្ញស្ស អន្តោ ន ពហិ ឋិតានិ ហុត្វា ឧបលព្ភន្តិ, ន ច អញ្ញមញ្ញំ និស្សាយ ន តិដ្ឋន្តីតិ អចិន្តេយ្យដ្ឋានតាយ យក្ខាទិមហាភូតសាមញ្ញតោបិ មហាភូតានិ។ យថា ច យក្ខិនីសង្ខាតានិ មហាភូតានិ មនាបេហិ វណ្ណសណ្ឋានវិក្ខេបេហិ អត្តនោ ភយានកភាវំ បដិច្ឆាទេត្វា សត្តេ វញ្ចេន្តិ, ឯវមេវ ឯតានិបិ ឥត្ថិបុរិសសរីរាទីសុ មនាបេន ឆវិវណ្ណេន មនាបេន អត្តនោ

អដ្ឋបច្ចដ្ឋសង្ខាតេន យេនាបេន ច ហត្ថបាទង្គុលិកម្មាទិវេគ្គបេន អត្ថតោ ពន្ធតោ អត្តាទិកេហិ សវសលក្ខណំ បដិវិជ្ឈតោ ទោលនំ ចវេឡាតិ, អត្ថតោ សភាវំ ទដ្ឋំ ត ទេត្តិតិ ចវេឡាកវេត្តន យត្តិតិយថាភូតសាយត្ថានតោបិ យថាភូតាតិ។

យថាបរិហារតោតិ យថត្ថេហិ បច្ចយេហិ បរិហរិតព្វតោ។ វុត្តានិ ហិ ទិវសេ ទិវសេ វុបតេតព្វត្តា យថត្ថេហិ យាសច្ឆាទនាទីហិ ភូតានិ បចត្តានីតិ យថាភូតានិ។ យថាបរិហារានិ ចា ភូតានីតិបិ យថាភូតានិ។

យថាវិការតោតិ វុត្តានិ ហិ អនុបាទិន្នកានិបិ ឧបាទិន្នកានិបិ យថាវិការានិ ហោន្តិ។ តត្ថ អនុបាទិន្នកានំ កប្បវុដ្ឋានេ វិការត្តំ បាកដំ ហោតិ។ ឧបាទិន្នកានំ ធាតុក្ខោភកាលេ។ តថា ហិ –

កុយិតោ ចុឌ្ឌិតា យាវ, ព្រហ្មលោកា វិនាសតិ;

អដ្ឋិ អដ្ឋិយតោ លោកេ, ឧយ្យាតយិប្បតេជសា។

កោដិសតសហស្សានំ, ចក្កវាឡានំ វិលីយតិ;

កុបិតេន យទា លោកោ, សលិលេន វិនស្សតិ។

កោដិសតសហស្សានំ, ចក្កវាឡានំ វិកិរតិ;

វាយោធាតុប្បកោបេន, យទា លោកោ វិនស្សតិ។

បត្ថទ្ធោ ភវតិ កាយោ, ទដ្ឋោ កដ្ឋមុខេន វា;

បថវីធាតុប្បកោបេន, ហោតិ កដ្ឋមុខេវ សោ។

បូតិយោ ភវតិ កាយោ, ទដ្ឋោ បូតិមុខេន វា;

អាបោធាតុប្បកោបេន, ហោតិ បូតិមុខេវ សោ។

សន្តត្តោ ឌចតិ កាយោ, ឌដ្ឋោ អគ្គិមុខេន ច;

តេជោធាតុប្បកោបេន, ហោតិ អគ្គិមុខេច សោ។

សន្ធិតោ ឌចតិ កាយោ, ឌដ្ឋោ សត្ថមុខេន ច;

វាយោធាតុប្បកោបេន, ហោតិ សត្ថមុខេច សោ។

ឥតិ យថាវិការានិ ភូតានីតិ យថាភូតានិ។

យថត្តា ភូតត្តា នាតិ ឯតានិ ហិ យថត្តានិ យថតា នាយាមេន បរិក្ខេហតញ្ញត្តា ភូតានិ វិជ្ជមានត្តាតិ យថត្តា ភូតត្តា ច យថាភូតានិ។

ឯវំ សញ្ញាមេតា ធាតុយោ យថត្តបរិតុកាចាឌីហិ ការណេហិ យថាភូតានិ។

សលក្ខណធារណតោ ចេវ ទុក្ខាទានតោ ច ទុក្ខាធានតោ ច សព្វាបិ ធាតុលក្ខណំ អនតីតត្តា ធាតុយោ។ សលក្ខណធារណេន ច អត្តនោ ពលានុរូបធារណេន ច ធម្មា។ ខយដ្ឋេន អនិច្ចា។ ភយដ្ឋេន ទុក្ខា។ អសារកដ្ឋេន អនត្តា។

ឥតិ សព្វាសម្បិ រូបយថាភូតធាតុធម្មអនិច្ចាទិចសេន ឯកត្តំ ឯវំ នានត្តេកត្តតោ មនសិកាតព្វា។

១៥៦។ ចិតិត្តុជ្ជុកាចិតិត្តុជ្ជុកតាតិ សមុប្បន្នាច ឯតា ឯកេកស្មិំ សព្វាបរិយត្តិយេ សម្ភូតកាទិកលាបេបិ បវេសេន អវិនិព្ភុត្តា។ លក្ខណេន បន វិនិព្ភុត្តាតិ ឯវំ វិនិព្ភុជ្ជុកាចិតិត្តុជ្ជុកតោ មនសិកាតព្វា។

១៥៧។ សភាគវិសភាគតោតិ ឯវំ អវិនិព្ភុត្តាសុ ចាបិ ឯតាសុ បុរិមា ទ្វេ គរុកត្តា សភាគា។ តថា បច្ឆិមា លហុកត្តា។ បុរិមា បន បច្ឆិមាហិ បច្ឆិមា ច បុរិមាហិ វិសភាគាតិ ឯវំ សភាគវិសភាគតោ មនសិកាតព្វា។

១៥៨។ អជ្ឈត្តិកពាហិរវិសេសតោតិ អជ្ឈត្តិកា ធាតុយោ វិញ្ញាណវត្ថុវិញ្ញត្តិឥន្ទ្រិយានំ និស្សយា ហោន្តិ, ឥរិយាបថា, ចតុសមុដ្ឋានា។ ពាហិរា វុត្តវិបរីតប្បការាតិ ឯវំ អជ្ឈត្តិកពាហិរវិសេសតោ មនសិកាតព្វា។

១៥៩។ សង្គហតោតិ កម្មសមុដ្ឋានា បថវីធាតុ កម្មសមុដ្ឋានាហិ ឥតរាហិ ឯកសង្គហា ហោតិ សមុដ្ឋាននានត្តាភាវតោ។ តថា

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪓᪔᪨ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᩋᩣᨷᩮᩤᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᩋᨶᩩᨷᩣᩃᩥᨲᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨷᩮᩤᨵᩣᨲᩩ ᨷᨳᩅᩦᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᩋᨶᩩᨷᩣᩃᩥᨲᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩ ᨷᨳᩅᩦᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩋᩣᨷᩮᩤᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩥᨲᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨷᩣᨧᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩ ᨷᨳᩅᩦᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩋᩣᨷᩮᩤᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᨷᩁᩥᨷᩣᨧᩥᨲᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪓᪕᪨ᩋᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ “ᩋᩉᩴ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ”ᨲᩥ ᩅᩣ, “ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥᨷᩥ ᨲᩦᨱᩥ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪓᪖᪨ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨵᩣᨲᩪᨶᩴ ᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣ, ᩏᨲᩪᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩍᨲᩁᩮ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨩᨶᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᩏᨷᨶᩥᩔᨿᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᨶᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨩᩣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩏᨲᩩ ᨩᨶᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩴ ᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩍᨲᩁᩣᩈᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᨶᩥᩔᨿᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨿᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᩅᩈᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᩣᨷᩮᩤᨵᩣᨲᩩ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩁᩣᩈᩴ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨿᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶᩮᩅ, ᨶ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩁᩣᩈᩴ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨷᩁᩥᨷᩣᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨿᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶᩮᩅ, ᨶ ᨷᩁᩥᨷᩣᨧᨶᩅᩈᩮᨶ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩᨷᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩁᩣᩈᩴ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨿᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶᩮᩅ, ᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᩅᩈᩮᨶ, ᨶ ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨
ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩋᩣᩉᩣᩁᩏᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᩈᩩ ᨧ ᨷᨶᩮᨲᩣᩈᩩ ᨵᩣᨲᩪᩈᩩ –

ឲក៌ បដិច្ច តិស្សោ, ចត្យឆា តិស្សោ បដិច្ច ឲកោ ច;

ទ្វេ ឆាត្យេឃា បដិច្ច, ទ្វេ ឈន្ធា ឈ្យចត្តន្តិ។

បឆចឹអាឌឹស្វ ហិ ឲកោក៌ បដិច្ច ឌ្ពតទា តិស្សោ តិស្សោតិ ឲចំ ឲក៌ បដិច្ច តិស្សោ ចត្យឆា ឈ្យចត្តន្តិ។ តឆា បឆចឹឆាត្យអាឌឹស្វ ឲកោកា ឌ្ពតទា តិស្សោ តិស្សោ បដិច្ចាតិ ឲចំ តិស្សោ បដិច្ច ឲកា ចត្យឆា ឈ្យចត្តតិ។ បុរិយា បត ទ្វេ បដិច្ច បឆ្ជិយា, បឆ្ជិយា ច ទ្វេ បដិច្ច បុរិយា, បឍយតតិឃា បដិច្ច ទុតិឃចត្យត្វា, ទុតិឃចត្យត្វា បដិច្ច បឍយតតិឃា, បឍយចត្យត្វា បដិច្ច ទុតិឃតតិឃា, ទុតិឃតតិឃា បដិច្ច បឍយចត្យត្វាតិ ឲចំ ទ្វេ ឆាត្យេឃា បដិច្ច ទ្វេ ឈឆា ឈ្យចត្តន្តិ។

តាស្វ បឆចឹឆាត្យ អកិក្ខយបដិក្ខយាឌិកាលេ ឋ្បឹឡអតស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ ឈាច អាបេឆាត្យឃា អត្យកតា បតិដ្ឋាបតស្ស។ បឆចឹឆាត្យឃា បត អត្យកតា អាបេឆាត្យ អចក្ខបតស្ស។ ចាឃាឆាត្យឃា អត្យកតា តេឌាឆាត្យ ឋ្គូទលស្ស។ តេឌាឆាត្យឃា អត្យកតា ចាឃាឆាត្យ អតិហទលចឹតិហទលាត៌ បច្ចយោ ហោតីតិ ឲចំ បច្ចយចិភាកតោ យតឆិកាតព្វោ។

ឲចំ ចចតត្វាឌិចេឆត យតឆិ កទោត្តស្សាបិ ហិ ឲកោកោត យុទេត ឆាត្យយោ បិកដី ហោន្តិ។ តា បុតប្បុត៌ អាចជ្ជតោ យតឆិកទោតោ ទុត្តតយោតច ឋ្បចារឆយាឆិ ឋ្បជ្ជតិ។ ឆ្វាឃំ ចត្យន្ន ឆាត្យន៌ ចចត្វាបកស្ស ឆាលស្សាត្យភាចេត ឋ្បជ្ជតតោ ចត្យឆាត្យចចត្វាតត្តចឆង្ខំ កច្ឆតិ។

១៩០។ ឌ្ពងញ្ច បត ចត្យឆាត្យចចត្វាត៌ អត្យឃុត្តោ ភិក្ខុ ស្វញ្ញាត៌ អចកាហតិ, ឆត្តឆញ្ញោ ឆយព្ឈាតតិ។ ឆោ ឆត្តឆញ្ញាឃ ឆម្ហតត្តា ចាឡអយិកឃក្ខទក្ខឆាឌិចិកប្បំ អភាចជ្ជយាតោ ភយភេទចឆហោ ហោតិ, អទតិទតិឆហោ, ត ឌ្ពដ្ឋាតិដ្ឋេស្វ ឧព្ឈាតតិព្ឈាត៌ បិបុលាតិ។ យហាបញ្ញោ ច បត ហោតិ អយតបរិយោឆាតោ ចា ស្វកតិបរាឃតោ ចាតិ។

ឲចំ យហាត្យភាចំ, យោកិចទឆហស្ស កិឡព្ពត៌ ឲត៌;

ចត្យឆាត្យចចត្វាត៌, តិច្ចំ ឆេចេឆ យេឆាចឹតិ។

អឃំ ចត្យឆាត្យចចត្វាតស្ស ភាចតាតិទ្ទេឆោ។

១៩១។ ឲត្តាចតា ច ឃំ ឆយាឌិស្ស ចិត្វាទំ ភាចតាតឃញ្ច ងស្សត៌ “កោ ឆយាឌិ, កោតដ្ឋេត ឆយាឌី”តិអាឌិតា តយេត បញ្ញាកម្មំ កត៌,

ᨲᨲ᩠ᨳ "ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ"ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᩍᨵ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧᩮᩅ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩈᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ, ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᨾᩣᨵᩥ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ᪨

ᩈᨾᩣᨵᩥᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨠᨳᩣ

᪓᪖᪒᪨ ᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨠᩮᩤ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ"ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨿᩮ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ "ᨶ ᨡᩮᩤ ᨷᨶᩮᨲᩮ, ᨧᩩᨶ᩠ᨴ, ᩋᩁᩥᨿᩔ ᩅᩥᨶᨿᩮ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᩑᨲᩮ ᩋᩁᩥᨿᩔ ᩅᩥᨶᨿᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪘᪒)᪨

ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨷᩔᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᨿᨲᩴ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮ ᩒᨠᩣᩈᩣᨵᩥᨣᨾᨶᨿᩮᨶ ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨷᩥ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ "ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩣᩅᩮᨳ᪨ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪕)᪨

ᨿᩮ ᨷᨶ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᨴᨠᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩋᩣᨿᨲᨶᩮ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – "ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᨿᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᨱᩦᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨲᨲᩕ ᨲᨲᩕᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᨽᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩋᩣᨿᨲᨶᩮ"ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪕᪘; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪐᪒)᪨

ᨿᩮ ᩋᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᨲ᩠ᨳᨿᨾᩣᨶᩣ ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᨶ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩅᩅᩥᩈᩮᩈᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᨽᩅᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – "ᨷᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨷᩣᩁᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪑᪐᪒᪕)᪨

ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨷᩥ ᨷᨶ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩈᩩᨣᨲᩥᨽᩅᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

ᨿᩮ ᨷᨶ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ

ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ – “ᩈᩮᩣᩊᩈᩉᩥ ᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᨶᩅᩉᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪑᪨᪘᪓)᪨

ᩑᩅᨾᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩣ –

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᨠᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨾ᩠ᩉᩥᨠᩥᩃᩮᩈᨾᩃᩈᩮᩣᨵᨶᩮ;

ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿᩮᩣᨣᩮ, ᨶᨸ᩠ᨸᨾᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪘᪙᪑᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨧ “ᩈᩦᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩁᩮᩣ ᩈᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨾᩩᨡᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥᨸᩥ ᨸᩁᩥᨴᩦᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩣᨵᩩᨩᨶᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩮ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ

ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ

ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ᪨

᪘᪙᪓᪨ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᩈᩦᩃᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ;᪨ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᨳᩅᩦᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᩈᩮᩈᨠᩈᩥᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨨᩋᨶᩩᩔᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩣ ᩈᩮᩈᩣᨶᩩᩔᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨶᩅᨾᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨴᩈᨾᩮᩣ ᩋᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣᨵᩣᨲᩩᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨴ᩠ᩅᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨